a monſtrans: etiam in his quo/
b rum genus poſuit/ chriſti opē
c d rantis a principio teſtimoniū
e non negaret. Quarum om/
f g nium rerū tempus/ ordo/ nū/
h i k l merus/ diſpoſitio vel ratio qd
fidei neceſſariū ē: deꝰ chriſtꝰ ē
q factꝰ ē ex muliere: factꝰ ſub
m lege: natus ex virgine: paſ/
n ſus ī carne: omnia ī cruce fixit
o p vt triumphās ea in ſemetipſo
q reſurgēs ī corꝑe: ⁊ pr̄is nomē
r s in pr̄ibꝰ filiō: ⁊ filij nomen pr̄i
t reſtituēs ī filijs/ ſine ꝓncipio
v ſine fine: oſtēdēs vnū ſe cum
x y pr̄e eſſe: quia vnꝰ ē. In quo
z euāgelio vtile ē deſiderātibꝰ
a b deū: ſic primā vel mediā vel
c d e perfecta cognoſcere: vt ⁊ vo/
f catione apli ⁊ opus euāgelij
g ⁊ dilectionē dei ī carne naſcē
h i tis per vniuerſa legētes intel/
k l ligāt: atqꝫ id ī eo in q̄ apphēſi
m ſūt ⁊ apphēdere expetūt/ re/
n cognoſcāt. Nobis eni hoc in
o p ſtudio argumēti fuit: ⁊ fidē fa/
q cte rei tradere ⁊ operātis dei in/
r s telligendā diligenter ⁊ diſpo/
ſitionē querentibꝰ nō tacere.

¶ Explicit argumētū

¶ Incipit euangelium ſcd̄m mattheum. Capitulū .I.

l Liber generatio-

𝔅 a ¶ Etiā ī his: pr̄ibꝰ: b ¶ Quorꝫ genꝰ poſuit .i. ꝑ eos qꝛ generationē narrauit. c ¶ Chriſti operantꝭ a ꝓncipio: id ē chriſti q̄ operat a ꝓncipio cū patre. Joh. v. c. Pater meꝰ vſqꝫ mō operat ⁊ ego operor. d ¶ Teſtimoniū nō negaret: .i. aſſereret. Liptote ē. Oēs eni pr̄es ꝓdicti vel ī ſe vel ī filijs boni hoīes fuerunt. e ¶ Quarū oīm rerū .i. q̄rū ꝓdictarū generationū: f ¶ Tempus: qꝛ ponit patres trium tēporū. g ¶ Ordo. Primo ponit eos q̄ fuerunt ante legem: ⁊ ſic deīnceps. h ¶ Numerus: triū teſſeradecadū: que faciūt q̄dragitaduo. Qd ſignificat/ qꝙ ſicut filij iſrael q̄dragintaduabus manſionibꝰ terram ꝓmiſſionis intrauerunt: ſic ⁊ nos per virtutes deſignatas noībꝰ patrū in genealogia poſitꝭ intrare poſſumus in idem regnū. i ¶ Diſpoſitio vel ratio: id ē rationabilis diſpoſitio ſcd̄m myſterium: quia omnes dicti patres chriſtum ſignificāt. k ¶ Qd fidei neceſſariū eſt: id eſt quantū fidei neceſſariū. Vn̄ Qd: id eſt quātū. l ¶ Deus chriſtus eſt .i. oīa que intelligunt per iſta: ſpectant ad chriſtū. Ad chriſtū eni ſpectat quare talibꝰ tempibꝰ: quare ſic ordinati: quare tot: quare ſic diſpoſiti. f ¶ Tempus: vt oſtendatur qꝙ omnium temporꝫ hoīes: ante legem/ ſub lege/ poſt legē/ per ipſum ſaluādi ſunt. g ¶ Ordo: vt oſ̄dat qꝙ ſicut abūdauit tēpus legis a tp̄e ante legē/ ⁊ tempus gratie ab vtroqꝫ: ſic ſupabūdant beneficia eiꝰ in nobis de die in diem: vt oſtēdat qꝙ nos primo fuimus filij ire et q̄ſi ante legē. h ¶ Numerꝰ: vt ſic oſtendat qꝙ ſicut populus iſrael ꝑ q̄dragintaduas māſiones ingreſſi ſunt in terrā ꝓmiſſionis: ſic nos ꝑ chriſtū qui ꝑ q̄dragintaduas generationes ad nos deſcēdit ingreſſuri ſumꝰ terrā ſaluationis. i ¶ Diſpoſitio vel ratio: quare eni ſic ſint diſpoſita myſteria ſpectat ad chriſtū. l ¶ Chriſtꝰ/ dico/ qui factꝰ ē ex muliere: factꝰ ſub lege. Gal. iiij. a. m ¶ Natꝰ ex virgine: paſſus in carne: ad litteram. n ¶ Omnia in cruce fixit: id eſt deſtruxit. Crucifixa enim ſunt hec qnqꝫ. Caro chriſti: mortꝭ chirographū: diabolus: detractio venie: vetuſtas culpe. o ¶ Vt triūphās ea .i. de eis. p ¶ In ſemetipſo .i. ſemetipſo/ reſurgēs ī corꝑe. q ¶ Et pr̄is nomē ī pr̄ibꝰ ſupra dictis .i. nomē patris faciēdo .ſ. filios bonos. Et hoc r ¶ Filio .i. ad honorē filij: vt pr̄es poſſint dicere: nos habemus alios imitatiōe: nec eos ꝑ regenerationē amiſeramꝰ. Et vt filij ſimilr̄ poſſint dicere: patrē habemꝰ abraā/ cuiꝰ fidē tenemꝰ ⁊ imitamur. Et h̄ eſt qd ſequit: ſ ¶ Et filij nomen patri reſtituēs in filijs: faciēdo pr̄es bonos. Tūc enim filij nomē habēt filiorꝫ: q̄n habēt pr̄es bonos ad quos relatiue dicant: et h̄ filio: q̄ſi ad honorē filij: t ¶ Sine ꝓncipio ſine fine oſtendens. Apoc. i. b. Ego ſum alpha et ω. v ¶ Vnū ſe cū pr̄e eſſe: Joh. x. f. Et. xvij. b. Ego ⁊ pater vnū ſumꝰ. x ¶ Quia vnꝰ ē: ſuple cū illo. y ¶ In q̄ euāgelio: Matthei .ſ. z ¶ Vtile ē deſiderātibꝰ deū/ ex corde. a ¶ Sic ꝓma: hiſtorialia. b ¶ Vel media/ allegorica. c ¶ Vel pfecta: moralia/ d ¶ Cognoſcere/ affectu ⁊ intētu attendere. Vel/ a ¶ Prima: ea q̄ continent a principio vſqꝫ ad ꝓdicationē chriſti. b ¶ Vel media .i. ꝓdicationem et miraculorꝫ operationē. c ¶ Vel pfecta .i. finalia chriſti .ſ. paſſionē ⁊ reſurrectionē ⁊ aſcenſionē. e ¶ Et ⁊ vocationē apoſtoli .ſ. matthei. j. ix. a. f ¶ Et opus euāgelij .ſ. geſta ⁊ doctrinā chriſti/ in ſecūda parte hiſtorie. Vocatio eni apoſtoli in ꝓma parte cōtinet. g ¶ Et dilectionē dei in carne naſcentꝭ: in fine .ſ. vbi de paſſiōe legit. h ¶ Per vniuerſa legentes: id ē intus legentes. i ¶ Intelligāt: id eſt inſtructi fiant. k ¶ Atqꝫ id in eo/ chriſto vel euangelio: l ¶ In q̄ apphenſi ſunt/ a chriſto. m ¶ Et apprehēdere expetūt/ a chriſto .ſ. miſericordiam/ recognoſcant: miſericordiam dei apprehendimus ab eo/ et hanc ab ipſo habere cupimus. Vl. k ¶ In eo/ euangelio. l ¶ In quo apprehenſi ſunt .i. in chriſto qui nos apprehendit ſcd̄m humanitatem. Heb. ij. d. Nuſquā enim angelos apprehēdit ſ; ſemē abrae. Eſa. xlj. b. Et tu iſrael ſemen abrae amici mei in quo apprehendam te. m ¶ Et apprehēdere expetunt .ſ. chriſtum. Phil. iij. c. Sequor ſi quo modo comprehendā a quo ⁊ comprehenſus ſū .ſ. ieſum chriſtum. n ¶ Nobis eni hoc in ſtudio .i. hec intentio: o ¶ Argumenti fuit .i. rationis vel breuis comprehenſiōis vꝉ ꝓlogi. Hec eni tria ſepe ſolet ſignificare argumētū. p ¶ Et fidē facte rei tradere .i. de re noticiā legētibꝰ explanare. q ¶ Et operātis dei. Deꝰ eni pat: imo tota trinitas operata ē id qd in euāgelio narrat. r ¶ Intelligēdā diligent: ꝑ expoſitionē facile intelligit/ qd fideliter exponit. ſ ¶ Diſpoſitionē querētibꝰ nō tacere: q̄ nos diſpoſuit ſaluare in carnē veniēdo/ ꝓdicādo/ miracula faciēdo/ moriēdo/ reſurgēdo aſcendēdo/ ſpm̄ſctm̄ mittēdo ⁊ aplos ad ꝓdicādū deſtinādo.

Al. tūc — Al. teſſe — A

¶ Explicit expoſitio argumenti in euangelium ſcd̄m mattheum.

¶ Reuerēdiſſimi in chriſto pr̄is ⁊ dn̄i/ dn̄i Hugonis de ſctō Charo: ſacroſancte eccleſie Romane Tituli ſancte Sabine Cardinalis ꝓmi de ordine ꝓdicatorū/ Poſtilla ſup euangeliū ſcd̄m Mattheum. ¶ Expoſitio Capituli. I.

a l Liber generationis ⁊c̄. Aug. In ꝓncipio ſatis declarat ſe agere de humanitate chriſti/ cū incipiat a generatiōe carnali. Et dicit enclitice: Liber generationis ⁊c̄. vt oſtēdat ꝯcordiā veteris ⁊ noui teſtamenti. In veteri eni teſtamēto .ſ. in Geneſi/ agit de generatiōe celi ⁊ aliorꝫ elemētorū: in ꝓncipio noui de generatiōe chriſti ⁊ aliorꝫ. Matth. j. a. Liber generatiōis .i. chriſti. ⁊c̄. Gen. v. a. Hic eſt liber generatiōis adam ⁊c̄. j. Cor. xv. f. Primꝰ adā de terra terrenꝰ: ſecūdus de celo celeſtis. Gen. ij. a. Iſte ſunt generatiōes celi ⁊ terre. Gal. iiij. c. Abraā duos filios habuit .i. duo teſtamēta: vnū in ſeruitutē ⁊c̄. Vn̄ Glo. Plenior ſenſus eſſet: Hic ē liber generatiōis: ſed h̄ mos eſt in multꝭ: maxime ī ꝓphetꝭ: vt Viſio Eſaie: ſubaudi/ hec ē. Liber generationis. Chryſ. Sicut ī apotheca diuitꝭ oīs bō qd deſiderat inuenit: ſic in iſto libro omis aīa qd neceſſe habet inuenit. Gen. i. a.

❡ Intellectus enim inſtruit doctrinis: ⁊ affectus impinguat ſacramentis. Hec apotheca parat anime panes virtutum/ qui iuſtificat: panem ſacramentoꝝ/ qui ſanctificat: panem angelorum/ qui beatificat. Hiero⁹. Generatiõis dicit ſingulariter q̃uis multi replicent per ordinem: quia vnius tñ chriſti generatio querit: propter quam cetere inducuntur. Item licet
Geñ.11.a. parua pars volumi-
Geñ.25.c. nis ſit de generatione: ab ea tñ denoiat more hebreoꝝ: q̄ voluminib⁹ ſuis a pncipijs iponũt noĩa: vt liber Geneſis a ſuo pncipio noĩat: vbi dr Geñ. v. a. Liber generatiõis ade. Et ij. a. Iſte ſũt generatiões celi ⁊ terre. Notãdũ ꝙ q̄druplex ē ge-
Quadruplex generatio neratio. Prima dicit de terra: qꝛ de terra ſumpt⁹ ē adã. Geñ. ij. b. Formauit de⁹ hoiem de limo terre. Secũda de viro: qꝛ de eo ſumpta eſt eua. In eodem. d. Edificauit dñs deus coſtam quam tulerat de adam in mulierem. Tertia de viro et muliere: qua generatus eſt cain. Geñ. iiij. a. Adam ṽo cognouit vxorem ſuam que concepit ⁊ peperit cain. Quarta ṽo eſt de muliere ſine viro: vt in virgine que concepit chriſtũ. Generationis. Chryſ. Quare vocat hunc librum generationis/ cum alia multa contineat? Reſponſio: quoniã toti⁹ diſpenſationis hoc capitulũ fit principiũ: id eſt radix omnium bonorum eſt in illo. Idem. Quare iohannes in pncipio ſtatim deitatis monſtrauit naturã? Reſponſio: quia greco ſermone ſcripſit cauſa gentium que non cognoſcebãt ſi deus habet filium. a ❡ Ieſu chriſti/ ſaluatoris/ non perditoris: vt adam. Chriſtus grece/ dicitur meſſias hebraice: ſaluator latine. Hoc nomine retundit infidelitas iudeorum: qui meſſiam id eſt regem ſuum nondum veniſſe credunt. At vero euangeliſta hũc probat ſic eſſe chriſtum: quoniã hic eſt qui de patriarcharum ⁊ regũ ſtirpe progenitus/ de virgine mirabiliter ē editus/ ſicut eiſdem longe ante fuerat promiſſus. Hic eſt eñi ſpũalis ioſue: qui ſpiritualem iſrael introduxit in terram ꝓmiſſionis. ſ. in celum. b ❡ Filij dauid. Propter quattuor
Quattuor de cauſis dauid ꝑponit abrae cauſas dauid abrae ꝑponitur. Prima eſt: quia aliter ſeries genealogie turbaretur. Secunda: quia profundus fuit peccator dauid: ideo vt ex miſcõia oſtendatur natus/ dauid peccator abrae iuſto ꝑponit. Et eſt hoc argumẽtũ ꝙ actiua ꝑponitur contemplatiue: ⁊ penitens innocenti. Tertia: qꝛ firmiter ⁊ cum iuramento dauid promiſſio facta eſt. Pſ. Iu-
Pſ.131. Pſ.88. rauit dñs dauid et non fruſtrabitur eum ⁊c̃. Et alibi. Semel iuraui in ſancto meo ſi dauid mentiar: ſemen eius in eternum manebit. Unde etiam iudei interrogati de chriſto cuius filius eſſet: dixerunt dauid. i. xxij. d. Sed ſi obijcitur ꝙ vtrique iurauit dñs: Unde Luc. i. g. Iuſiurandum qđ iurauit ad abraam patrem noſtrum ⁊c̃. Reſpondẽdũ/ ꝙ hoc dixit zacharias ad maiorem confirmationẽ: Non enim legitur ꝙ iurauerit abraam in veteri teſtamento. Quartã cauſam ponit Chryſ. Prior ponitur dauid: quia regni dignitas eſt maior q̃ nature. Dauid etiam et rex eximius fuit ⁊ propheta. c ❡ Filij abraã. Chryſ. Quare nõ ſufficit illũ dicere ſoli⁹ abrae filiũ/ aut dauid ſoli⁹? Quia chriſt⁹ tres dignitates erat habitur⁹: Rex: ꝓpheta ⁊ ſacerdos. Abraã fuit ꝓpheta. Geñ. xx. b. Redde vxorem viro ſuo quia propheta eſt. Sacerdos: quia obtulit arietem ꝓ filio ſuo: Geñ. xxij. c. d ❡ Abraam genuit iſaac. Ab eo autem congrue fit generationis exordium/ cui promiſſus eſt primum in quo eſt benedictio omniũ. Mattheus autem poſuit/ genuit: et non generauit: vt oſtenderet
Pſ.2. chriſtum eſſe terminũ generatiõis: De quo dicitur: Ego hodie genui te. Item Mattheus poſuit: genuit: q̄ nature tñ filios numerauit: Lucas ṽo aliquando legales filios interponit. Filij autem naturales ſunt qui ſm naturam de aliquibus nati ſunt: legales qui fratre mortuo ſine herede generati ſunt vt fratribus ſuſcitaret ſemen: ⁊ aſcribunt tales eis qui mortui ſunt ſine heredibus. Et in ſignũ huius non potuit dicere Lucas: qui genuit: ſed qui fuit. Abraã genuit iſaac. Interliñ. fides/ ſpem. Sed contra. Uirtutes a deo infundũtur: has enim deus operatur in nobis ſine nobis: ergo neutra aliam generat. Preterea: ſimul ſunt/ quia qui habet vnam/ habet omnes. Sol. Simul ſunt ⁊ a deo infunduntur inquantũ habitus: actus tñ ſiue vſus virtutum libero ſubiacet arbitrio. Unde actus vnius poteſt generare actum alterius: licet non habitus habitum.

a b nis ieſu chriſti filij dauid: filij
c d abraam. Abraam genuit iſa-
e ac: iſaac autem genuit iacob.

f Iacob autem genuit iudam Geñ.29.et.30.
g et fratres eius. Iudas autem
h genuit phares et zaram de Geñ.38.d.

Abraam genuit iſaac. Chryſ. Iſaac: riſus: typus ē chriſti: qui in vltima ſenectute donatus: nõ nature filius/ ſed gratie: Sic noſter iſaac chriſt⁹ in extremis temporib⁹ gratis datus eſt. Oblatus eñi eſt qꝛ ipſe voluit: Eſa. liij. c. Et hoc quando venit plenitudo temporis miſit deus ⁊c̃. Et alibi. Nos ſumus in quos fines ſeculorum deuenerunt. Luc. ij. b. Ange-
Gal.4.a. 1.Cor.10.c.
lus ad paſtores ait: Ecce euãgelizo vobis gaudium magnũ ⁊c̃. Et ſicut mater nõ cognouit quando iſaac eſt immolatus: ſic ſynagoga non cognouit quãdo chriſtus eſt immolat⁹. Si enim cognouiſſent/ nunq̃ dñm glorie crucifixiſſent. Item ſicut ille dixit: pater liga mihi manus ⁊ pedes/ ne quãdo inſurgam in impugnationẽ: ſic chriſt⁹ patri non renuit venire ad paſſionẽ. Unde. i. xxvi. d. Fiat volũtas tua. Qđ ſignificatũ eſt in iona dicẽte: Mittite me ĩ mare ⁊c̃. Ione. i. d. e ❡ Iſaac autem genuit iacob. Chryſ. Eſau aſper ⁊ hiſpidus: Geñ. xxv. c. hoc prauũ ⁊ neq̃ ſeculũ ſignificat: Iacob lenis ⁊ nitidus: qui tenẽs plantam ſequitur/ ſeculum futurum. Et quemadmodũ eſau perſequebat iacob: ſic filij huius ſeculi filios lucis perſequunt. Sicut iacob euaſit manus eſau fugiendo: ſic filij eius non reſiſtendo/ ſed cedendo malos ſuperãt. Et ſicut iacob rebecca mater adiuuit: ſic mater noſtra diuina gratia nos cuſtodit. Myſtice autẽ per iſtos/ virtutes theologice intelligunt. Per abraam fides: qui dicitur prima via credendi: non ꝙ primus crediderit vel ꝙ fidem vnius dei ſolus habuerit: immo noe ante diluuiũ ⁊ enoch orationes ad vnũ deum direxit: ſed hoc dicitur: quia ſine omni heſitatione ⁊ murmuratione credidit. Unde cum filium vnicum haberet: dño precipienti immolare parere non dubitauit: de quo tñ ſciebat chriſtum naſciturũ. Credebat eñi pro certo ꝙ qui precipiebat imolare: immolatũ poterat ſuſcitare. Aliter etiam dicitur prima via credendi: quia primus hoibus ſui temporis publice predicauit fidem vnius dei. Per iſaac/ qui interpretatur riſus/ ſpes intelligitur: per quam ĩ tribulationib⁹ ridemus. Roma. xij. c. Spe gaudentes. Per iacob/ charitas: que habetur in via: deinde in viſione in patria. f ❡ Iacob autem genuit iudam et fratres eius. Geñ. xxix. et xxx. Ponitur autẽ ſolus iudas: ne numerus vltra q̄dragintaduo extenderet: et qꝛ de eo ſolũ deſcendit chriſtus. Chryſ. Iacob noſter duodecim genuit apoſtolos: ſpiritu/ nõ carne: verbo ⁊ non ſanguine. Et ſicut iacob cum ſuis vt multiplicaret deſcẽdit in egyptũ: ſic chriſt⁹ cum ſuis in mũdũ. Itẽ ille mãducauit medullã egypti: Geñ. xlv. c. et chriſtus mũdi. Medulla eñi mũdi ſunt hoies ſancti. Sicut eñi q̄diu ē medulla in arbore ſana ſemꝑ floret: cũ aũt ꝯcomeſta fuerit tota paulatim marcẽdo ſiccat: ſic q̄diu ſũt fideles ſtat iſte mũd⁹. Nam ſicut egredientibus iſraelitis exterminata eſt egyptus: ſic ſancti cum de iſto mundo deceſſerint/ caſurus eſt mũdus. g ❡ Iudas aũt genuit phares ⁊ zarã ð thamar. Nota hiſtoriã Geñ. xxxviij. a. ꝙ iudas habuit tres filios: her onam/ ſela. Primogenito dedit thamar: ſed mortu⁹ ē ſine ſemine. Secũdus cũ nequã eſſet/ nolens ſuſcitare ſemen fratri ſuo/ interfectus eſt a dño. Quo mortuo dixit iudas ad thamar: Sede in domo tua vidua donec adultus ſit fili⁹ me⁹ ſela. Poſt aliquot dies vidẽs thamar ꝙ defraudaret eam/ ſciens ꝙ iturus erat iudas ad tonſores/ aſſumpto habitu meretricio ſedit in biuio: ⁊ inuẽta a iuda/ pacto inito cognouit eã et ꝯcepit. h ❡ Phares ⁊ zarã de thamar. Chryſ. Reuera neq̃ ex nuru neq̃ ex meretrice. Meretrix eñi nõ erat: cum ꝓpter amorem ſeminis iſrael ſe finxerit meretricẽ. Nurus etiam non erat: qꝛ nullus filioꝝ iude habuit eam. Nam cũ iudas

ſuo experimento exterritus/noluiſſet filio ſuo her accipere vxorem de filiab⁹ chanaan/ ſed dediſſet ei thamar ex filiab⁹ aram: mater ei⁹ cũ eſſet chananea hortaretᷣ eũ de genere ſuo accipe vxorẽ: ille ꝯſilio matris vſus non contigit eam/ ꝓpterᷣ qḋ pcuſſit eũ dñs. Alter ſciens nõ ſibi naſci filios/ſemen fudit in

a thamar. Phares autẽ genuit
b eſrom: eſrom aũt genuit arã.
c Arãm aũt genuit aminadab:
d aminadab aũt genuit naaſõ.
e f Naaſon aũt genuit ſalmõ: ſal
mon autẽ genuit booz de ra

terrã: ꝓpterᷣ qḋ a dño pcuſſus ẽ. Sic factũ eſt vt thamar inte/gra maneret. Hec ita geſta neſciẽs iu/das/ cũ diu lamẽta/retᷣ/aſtitit ei angel⁹ ⁊ hec oĩa expoſuit ei. Jtẽ Chryſ. Scdm dei ,puidẽtiã hec noĩa poſita eſſe credim⁹. Qua aũt cauſa vl' ratione/ſciũt q̃ poſuerũt/et deus. Nota ꝙ de ipſis interp̃ta/tionib⁹ nominũ poteſt elici ſenſus myſticus ⁊ moralis. Ju/das confitens: thamar amaritudo interp̃tatᷣ: phares/diuiſio:
Myſtice cara/oriẽs. Myſtice/ergo de thamar: id eſt ſynagoga ama ra/de ira virga matris eẽ/ natus eſt phares: id eſt chriſtus oues finaliter ab hedis diuiſurus. .j.xxv.c. Et cara: id ẽ chri/
Moraliter ſtus: De quo Zach.vj.d. Ecce vir oriens nomen ei⁹. Mo/raliter/ exponitur: quia iudas interpretatᷣ/cõfeſſio. Jn con/feſſione enim eſt grauis ⁊ magna amaritudo. Amarũ eni eſt et moleſtum crimen ſuũ alijs facere notũ. Confeſſio ergo de amaritudine cordis generat diuiſionẽ vitiorum ⁊ ortum vir/tutum. a Phares autem genuit eſrom. Jſte genit⁹ fuit in egypto. Mattheus eni texens genealogiã chriſti ordi/tus eſt eam a tribus principalib⁹ patriarchis: poſt quos ſta/tim deſcẽdit ad iſtos qui nati ſunt in egypto: conſequentᷣ per ordinem ad eos qui nati ſunt in deſerto: ⁊ demũ ad eos q̃ na/ti ſũt in terra promiſſionis. Eſrom ſicut alij/ſm nominis in/terpretationem ſignificat chriſtum. Jnterpretatᷣ enim ſagit/ta/in amorem dei hominũ vulnerans corda. Vñ.iiij. Reg. xiij.c. Sagitta ſalutis dñi ꝯ ſyriã. Eſa.xlix.a. Poſuit me ſi/cut ſagittam electam: in pharetra ſua abſcondit me: id eſt in nidulo humanitatis. Hec ſagitta alijs eſt ſalubris: alijs leta/lis. Eſrom etiã iterp̃tatᷣ atriũ: et chriſtus atrium eſt charita/tem/dilatans vſqꝫ ad dilectionem inimicoꝝ.j.v.g. b Eſ/rom autem genuit aram: in egypto. Aram/chriſt⁹: ele/ctus vel excelſus dicitᷣ. Elect⁹: de quo Eſa.xlij.a. Ecce puer meus quem elegi. Puer a puritate dicitur ⁊ ab obedientia. Cant.v.c. Dilectus meus candidus ⁊ rubicũdus/electus ex milibus: id eſt ex vniuerſa multitudine hominũ ⁊ angelorum
Pſ.112. ad noſtram redemptionẽ. De hoc excelſo dicit Pſ. Excelſus ſuper omnes gentes dñs. c Aram autẽ genuit ami/nadab: ſimilitᷣ in egypto. Jnterpretatᷣ aũt aminadab ſpõ/
Pſ.53. tane⁹ vel volũtari⁹: p quẽ deſignatᷣ chriſt⁹: q̃ dic: Volũtarie ſacrificabo tibi. Eſa.liij.c. Oblat⁹ eſt q2 voluit. Aminadab etiam interpretatur gens deſiderata: quia vſqꝫ nunc qui deſi/derabiles ſunt ⁊ voluntarij deo/irritant ad inuidiam ſui tene/brarum virtutes. Unde Job.iij.b. Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan. d Aminadab autẽ genuit naaſon: in egy/pto ſimiliter. Naaſon interpretatᷣ/ augurium in bono: id eſt preſcius futuroꝝ. Geñ.xliiij.d. An ignoratis ꝙ non ſit ſimi/lis mei in augurlandi ſcientia: Hic eſt chriſt⁹: in quo ſunt om/nes theſauri ſapientie ⁊ ſcientie abſconditi: Col.ij.a. Qui no/uit preſentia/preterita ⁊ futura. Jtem naaſon interpretatᷣ/ſer/pentinus: ⁊ chriſtus prudenter more ſerpentis diaboli ⁊ mẽ/brorum eius inſidias cauit.j.x.b. Eſtote prudentes ſicut ſer/pẽtes. Vñ et Numeri.xxj.c. ſignificat⁹ ẽ per ſerpentẽ eneũ. Chriſtus eni ſerpens per mortalitatem: eneus per diuinita/tem. Glo. Jn egypto phares genuit eſrom: eſrom arã: aram aminadab: et aminadab naaſon: et tunc moyſes eduxit eos de egypto. Et hoc ſignificatũ eſt Geñ.xv.d. vbi dicitᷣ: Jn quarta generatione reuertentᷣ huc. Naaſon fuit dux ſub moy/ſe i tribu iuda p deſertũ: vt dᷣ Numeri.ij.a. Sed poſtea for/te ſuſpendi iuſſus eſt cum alijs principibus: vt habetur Nu/meri.xxv.a. et tunc videtur filius eius ei ſubſtitut⁹. Vel for/ſan ſi nõ fuit ſuſpenſus: quia ceſſauit ira dñi proptᷣ phinees:

conſtat tñ ꝙ mortuus fuit in deſerto: quia a viginti annis ⁊ ſu/pra nullus intrauit in terram ꝓmiſſionis: vt habetur Nume/ri.xiiij.c. e Naaſon autem genuit ſalmon: qui inter/pretatur ſenſibilis: et chriſtus ſm diuinitatẽ inuiſibilis ⁊ in/comprehẽſibilis/factus eſt pro nobis viſibilis ⁊ paſſibilis.

g ab. Booz autẽ genuit obeth
h ex ruth: obeth aũt genuit ieſ/
i ſe. Jeſſe aũt genuit dauid re/
k gem: dauid aũt rex genuit ſa/
l lomonẽ ex ea q̃ fuit vrie. Sa/
lomon autem genuit roboam

Phil.ij.a. Hoc ſen/tite in vobis qḋ ⁊ in Ruth.4.d.
chriſto ieſu. f Sal/mon autẽ genuit booz de raab: q̃
2.Reg.12.f. excepit exploratores Joſue. Scdm enim Glo. ſalmon pnceps trib⁹ iude raab ſibi copulauit: et ſignificat eccleſiam de gentibus: que principi ex iuda: id eſt chriſto copulatur: et ſola cum ſuis ſaluatur/ dũ hiericho: id eſt preſens ſeculum ſeptem vitiorum muris val/latum/ ſeptẽ dierum tempore tubis predicationũ circũualla/tur: donec in nouiſſima tuba muri corruãt ⁊ nouiſſima mors deſtruatᷣ. j. Cor.xv.d. Raab fames/ vl' latitudo/ vl' impetus interpretatᷣ: ⁊ ſignificat eccleſiam gentiliũ eſurientem ⁊ ſitiẽ/tem iuſticiam.j.v.a. Hec patiebatur famem audiẽdi ⁊ faciẽ/di verbi dei: Amos.viij.d. Hec nunc eſt dilatata: ſm illud Eſa.liiij.a. Dilata locum tentorij tui. Jmpetuoſa etiam fuit in conuerſione: Juxta illud: Ubi erat impetus ſpiritus: illuc Al. ꝯuerſatiõe
gradiebantᷣ et rote: Ezech.j.e. Jpſa enim reges fortes ⁊ pe/ritos ⁊ magnos philoſophos in breui tpe traxit. g Booz autem genuit obeth ex ruth. Nota ꝙ ſalmon genuit booz: ille booz genuit ſecũdum booz: et ille booz ſecũdus ge/nuit tertium: ⁊ ita erant tres continui booz. ſ. pater/filius/ne/pos: tñ quia iſtorum trium vnũ erat nomen/ mattheus ſe/mel poſuit: ſicut infra iechonias ſemel ponitur pro patre ⁊ fi/lio. De booz patre obeth agitur Ruth.iiij.d. De alijs duo/bus Joſue.vj. Myſtice. Ruth moabitis ſignificat eccle/
ſiam de gentib⁹: que eſt de moab: id eſt patre diabolo: Joh. Myſtice
viij.f. Et d petra deſerti filios abrae ſuſcitauit: vt habetur.j. iij.b. Booz fortis iterp̃tatᷣ: Et de chriſto legitur: Dñs in for/titudie veniet: Eſa.xl.c. Et Pſ. Dñs fortis ⁊ potẽs. Chryſ. Pſ.23.
Qui ſm dei preceptum accipiunt vxores/ in virtute gene/rant filios in ſeipſis virtutem habentes: qui autem diuitias eligunt ⁊ nõ mores/ pulchritudinem ⁊ non fidem: et qḋ i me/retricibus ſolet queri/hoc in coniugibus optant: generant fi/lios non deo ſubditos: ſed ſibi ⁊ deo contumaces: vnde filij eorum non ſunt fructus iuſte coniũctionis/ ſed pena condig/na irreligioſitatis eoꝝ. h Obeth autem genuit ieſſe. Jſte ieſſe fuit binomius. Dicebatᷣ eni iſai: vt habetᷣ.ij. Reg. xxiij.a. Et ieſſe/ vt ſcires eũ veniſſe: de q̃ Eſa.xj.a. Egredietᷣ virga de radice ieſſe ⁊c. Jeſſe interpretatᷣ/incendium: et chri/ſtus dicit Luc.xij.f. Jgnem veni mittere in terrã. i Jeſſe autem genuit dauid regem: non ꝙ ſolus rex in hac ge/nealogia fuit: ſꝫ q2 primus rex de tribu iuda/per quẽ ordo ge/nerationis decurrit vſqꝫ ad chriſtũ. Myſtice. Dauid manu
fortis/chriſt⁹: qui goliam: id ẽ diabolũ vicit.j. Reg.xvij.f. Myſtice
Qui infernum ſpoliauit. Pſ. Quia contriuit portas ereas. Pſ.106.
Jpſe etiam aſpectu deſiderabilis. Pſ. Specioſus forma p̃ Pſ.44.
filijs hominũ.j. Pet.j.c. Jn quem deſiderãt angeli ꝓſpice/re. k Dauid autem rex genuit ſalomonẽ ex ea q̃ fuit vrie/ vxor: vt legitur.ij. Reg.xij.f. Nota ꝙ predicte mulieres tres noĩate ſunt: quia et generationib⁹ ſuis laudari meruerũt: hec autem berſabee non noĩatur: quia peccauit ip/ſa cum dauid ⁊ dauid cum ea: ⁊ in viro ſuo quẽ interfici fecit. Berſabee/puteus ſatietatis vel etiam puteus ſeptim⁹ interp̃/tatur: hec eſt eccleſia munere ſeptiformis gratie ſpiritusſan/cti ſacrata: a qua hauritᷣ fons aque ſalientis in vitam eternã: Joh.iiij.b. Urias/lux mea dei interp̃tatur: ⁊ ſignificat dia/bolũ: qui trãſformat ſe in angelũ lucis ⁊ lucem dei ſe facit.ij. Cor.xj.c. Hic etiã dixit: Similis ero altiſſimo: Eſa.xiiij.d. Cui eccleſiã ꝯiugatã chriſt⁹ de ſolario paterne maieſtatis ada/mauit: ⁊ pulchrã factam ſibi mrĩmonio copulauit. l Salo/mon autem genuit roboam: qui pnceps fuit duarum

tribuũ: vt legitᷣ.iij. Reg.

a rōboam autez genuit abiam.
b c Abiā autem genuit áſa: aſa
d autem genuit ioſaphat. Jō/
ſaphat autem genuit ioram:
e iōram autem genuit oçiam.
f Oçiás autē genuit ioathan:
g ioáthan autem genuit achaç.
h Achāç autem genuit eçechi/
i am: eçechiás autē genuit ma/
k naſſen: manaſſes autem ge/
l nuit amon. Amōn autem ge/
m nuit ioſiam: ioſiās autem ge/
nuit iechoniam ⁊ fratres eius
n in trāſmigrātiōe babylonis.
o Et pōſt trāſmigrationē baby/
lonis: iechonias genuit ſala/
p thiel: ſalāthiel aūt genuit ço/
q robabel. Zorobābel aūt ge/
r nuit abiud: ábiud aūt genuit
s heliachim. Heliāchim aūt ge
t nuit açor: açōr autē genuit ſa/
v doch. Sādoch autem genu/
x it achim: āchim aūt genuit eli
y ud. Eliūd aūt genuit eleaçar:
z èleaçar autem genuit mathā:
a Māthan autē genuit iacob:

tribuū: vt legitur .iij. Reg. xij. c. Et interpretat latitudo po/puli. a Roboam autem genuit abiam: qui regna/uit ſuper iudam .iij. Reg. xv. a. Et interpretat pater domi/nus: Et de chriſto dicitur .ij. Reg. vij. b. Ego ero illi in pa/trem. b Abia autem genuit aſa .iij. Reg. xv. b. Et interpretatur attol/lens: Hic eſt chriſt⁹ qui abſtulit peccata mundi: Joh. j. d. Vl attollens humanam naturam ad dextram

Ps. 109. patris. Ps. Sede a dextris meis. Heb. j. b. Sedet ad dexterā maieſtatis in excel/ſis. Item Chryſ. Aſa interpretat vn/guētum floridū/ qd ē boni odoris et ſuo odore delectat ⁊ im/pinguat: Sic chriſt⁹ in re tēptationis/ ⁊ hiſtoria ſcpta de eo legētē delectat ⁊ ipinguat. c Aſa aūt genuit ioſaphat: ꝗ iterptat iudicās: Et chriſt⁹ ē iudex. Joh. v. d. Pater nō iu/

Ps. 95. et. 97. dicat quenꝗ: ſ oē iudiciū dedit filio. Ps. Judicabit orbē ter/rę in equitate. d Joſaphat autem genuit ioram: ꝗ excelſus interpretat. Hic eſt chriſtus qui ait: Nemo aſcen/dit in cęlum: niſi qui de cęlo deſcendit: Joh. iij. b. e Jorā autem genuit oçiam. Nota .iiij. Reg. viij. f. ꝙ ioram genuit ochoçiam: ochoçias autem genuit ioas: ioas autem genuit amaſiam: amaſias autem genuit oçiam. Hi tres re/ges ſunt pretermiſſi: vel iō qꝛ ꝓpoſitum fuit euangeliſtę tres teſſeradecades ponere: vel quia ioram ſe miſcuit generi ieça/bel .iiij. Reg. viij. e. et dictū eſt p ꝓphetam .iiij. Reg. xxj. c. i throno regni queꝗ nō eſſe ſeſſurū de domo achab niſi i qr/ta generatione: iō memoria ei⁹ a ſcrā generatiōe tollitur vſꝗ ad tertiā generationē. Purgata ꝟo labe gētilis familię i qrta origo chriſti numerat: Oēs aūt ꝗs ponit h aut boni aut pres boni aut filij bonoꝝ fuerūt. Myſtice. Oçias robuſt⁹ dñi in/

Ps. 117. terpretat: Hic eſt chriſt⁹: de ꝗ Ps. Fortitudo mea dñs. f Oçias autē genuit ioathan. De ꝗ .iiij. Reg. xv. a. Et iterptat pfect⁹. j. v. g. Eſtote pfecti ſic ⁊ pat veſter pfectus ē. g Joathan aūt genuit achaç .iiij. Reg. xvj. a. Et iter/pretat cōphendens. j. xj. d. Nemo nouit patrē niſi fili⁹. h Achaç aūt genuit eçechiā. Iſte fuit valde bon⁹ ⁊ pius.

Ps. 25. De ꝗ .iiij. Reg. xviij. a. Et interpretat fortis dei. Ps. Dñs fortis ⁊ potēs. i Eçechias autem genuit manaſſen. De ꝗ .iiij. Reg. xxj. a. Et interpretat obliuioſus. Hic ē chri/ſtus: qui peccatore cōuerſo omniū iniquitatū eius nō recor/datur amplius: Eçech. xviij. e. k Manaſſes autē ge/nuit amon. Vterꝗ fuit malus: ſicut legit .iiij. Reg. xxj. Amon aūt interpretat nutricius. Hic eſt chriſtus. Oſee. xj. a. Ego quaſi nutricius ephraim portabam eos in brachijs meis ⁊c. l Amon autem genuit ioſiam. Iſte fuit val/de bon⁹. De quo .iiij. Reg. xxij. a. Joſias ſalus dñi interp/tatur vel incenſum: Hic eſt chriſtus: qui operatus eſt ſalutē

Ps. 73. in medio terrę. Qui dicit: Dirigatur oratio mea ſicut incen/

Ps. 140. ſum in conſpectu tuo. m Joſias autem genuit iecho/niā ⁊ fratres ei⁹: De qb⁹ .iiij. Reg. xxiij. et. xxiiij n In tranſmigratione babylonis: id eſt prope tranſmigra/tionē. Et ponitur /in/: pro ad. q. d. genuit eos vt tranſmigra/rent ad babylonem: ita vt hec dictio /vt/ notet conſecutionem et non cauſam. Nota ꝙ ioſias tres habuit filios. Joachim ꝗ dic⁹ ē iechonias /a filio: ſecūdus ioachaç qui ⁊ ſellū dicitur/ Hiere. xxij. c. Tertius matathias ꝗ poſtea dict⁹ ē ſedechias. Raban⁹ qrit qre iechonias dicit fili⁹ ioſię: cū ioſias genue/rit ioachim: et ioachim genuit iechoniam. Si autē eūdem ie/choniā bis numeremus: in fine .ſ. precedentis teſſeradecadis et in principio ſequentis ad hoc vt plenius tres teſſeradeca/des intienſantur / iam non erunt quadragintaduo patres. Hoc diuerſis modis ſoluitur. Hiero⁹ dicit / ꝙ vterꝗ pater .ſ. et filius: ioachim .ſ. maior et ioachim minor iechonias vo/catur: et ita habemus vnum in fine precedentis teſſerade/cadis et alterum in principio ſequentis: vt cū dicitur: Joſias genuit iechoniam: ioachim .ſ. maiorem intelligamus. Cum vero dicit: Jecho/nias genuit ſalathiel ioachim .ſ. minorem intelligamus. Joa/chim pater ſcribitur per /m/ Joachin fili/us per /n. Aug⁹ tn̄ dicit ꝙ vnus bis nu/meratur iechonias: qui et ioachim dic/tus eſt: a quo facta ē quędam in exteras gentes deflexio: id ē prima tranſmigra/tio: quando .ſ. in ba/byloniā trāſmigratum ē. Vbi ergo ordo a rectitudine deflec/titur et in diuerſa tendit / angulum facit: et id qd in angulo eſt bis numeratur. Jechonias / preparatio dñi interpretatur: qd chriſto conuenit. Joh. xiiij. a. Vado parare vobis locum ⁊c. Tranſmigratio autem in babyloniam: ſignificat tranſitum apoſtolorum ad gentes: Act. xiij. g. o Et poſt tranſmi/grationē babylonis: iechonias genuit ſalathiel: qui interpretatur petitio mea deus. Qd chriſto conuenit: qui dicit Joh. xvij. b. Pater ſerua eos quos dediſti mihi: vt ſint vnū ſicut nos. p Salathiel autem genuit çoroba/bel. Hoc legitur in multis locis in ſcriptura. Aggei. ij. d. In die illa dicit dominus / aſſumā te çorobabel fili ſalathiel ſer/ue me⁹ ⁊c. Et .iij. Eſdre. v. e. Zorobabel fili⁹ ſalathiel ⁊ fra/tres eius. Tn̄ .j. Paral. iij. c. legitur contrarium. Filij iecho/nię: aſir / ſalathiel / melchirā ⁊ phadaia ⁊c. de phadaia orti ſūt çorobabel et ſemei. Sed tradunt hebręi trinomiū fuiſſe aſir ſalathiel ⁊ phadaia. Sꝫ ſcim⁹ ꝙ i libro Paral. multa ſūt trun/cata ⁊ vitio ſcriptorum deprauata. Zorobabel autem magi/ſter confuſionis interpretatur. Hic eſt chriſtus magiſter exe/untium de confuſione peccati et mundi. j. xxiij. a. Vnus eſt magiſter veſter. q Zorobabel autem genuit abi/ud: qui pater meus iſte interpretat: quod chriſto conuenit.

Ps. Ipſe inuocauit me / pater meus es tu. r Abiud au/ Ps. 88.
tem genuit heliachim: qui dñs reſuſcitans interpretat. Joh. vj. e. Qui videt filium ⁊ credit i eum habet vitam eter/nā ⁊ ego reſuſcitabo eum i nouiſſimo die. s Heliachim
autem genuit açor: qui adiutus interpretatur. Ps. Ecce Ps. 53.
eñ de⁹ adiuuat me ⁊ dñs ſuſceptor eſt aię meę. t Açor autem genuit ſadoch: qui iuſtus interpretatur. Hic eſt
chriſt⁹. Ps. Juſt⁹ dñs ⁊ iuſticias dilexit. Sap. x. b. Juſtū de Ps. 10.
duxit dñs per vias rectas ⁊c. v Sadoch autem ge/nuit achim: qui interpretatur frater meus iſte: Hic eſt chri/ſtus qui voluit homo fieri vt haberet fratres. De quib⁹ Ps.
Nunciabo nomen tuum fratribus meis. Cant. viij. a. Quis Ps. 21.
mihi det te fratrem meum ſugentem vbera matris meę ⁊c. j. xij. d. Quicunꝗ fecerit voluntatem patris mei qui in cęlis eſt ⁊c. x Achim autem genuit eliud: qui interpretat de⁹ me⁹. Hic eſt chriſtus: qui dicit. j. xxvij. f. Deus me⁹ de⁹ meus vt quid me dereliquiſti. y Eliud autem genuit eleaçar: qui interpretatur deus adiutor meus. Hic eſt chri/
ſtus: qui in perſona hominis dicit: Deus meus ſperabo in Ps. 90.
eum. Hiere. xvij. b. Benedictus qui confidit in domino. z Eleaçar autem genuit mathan: qui interpretatur do/nans vel donatus. Hic ē chriſtus donās dona hoib⁹. Joh. iij. b. Sic deus dilexit mundū vt filiū ſuū vnigenitum daret. a Mathan autem genuit iacob: qui luctator ⁊ ſupplā/tator interpretatur. Hic eſt chriſtus: qui mūdum ⁊ diabolum vicit: Qui morē

ꝟ vicit: Qui mortem occidit .i. Corſ. xv. g. Ubi eſt mors victoria tua? Qui īfernū ſpoliauit. Oſee. xiij. d. Ero mors tua o mors: ero morſus tuus inferne. a Jacob autem genuit ioſeph: qui interpretatur augmētū. De quo Eph. j. d. Qui omnia in omnibus adimplet. b Uirum marie: ꝗ īterp̄tat ſtella maris:

27.q.2.c. genuit vel amarum mare. Glo. Quid ad chriſtū generatio ex dauid deducta ad ioſeph: Nūqd chriſtus ex ſemīe ioſeph: Nō ſupple: ſed nō ē ꝯſuetudo ſcripturarum vt ordo mulierum ī generationib⁹ texatur: ⁊ ideo nō ꝑ mariam ſed ꝑ ioſeph inducit/ cū de vna tribu ioſeph et maria

a iăcob aūt genuit ioſeph virū b c mărie: dē qua natus ē ieſus ꝗ d vocat chriſtus. Omnēſ itaqȝ generationeſ ab abraam vſqȝ ad dauid/ generationes quat e tuordecim: ⁊ ă dauid vſqȝ ad tranſmigrationē babylonis/ generatiōeſ quattuordecim: f ĕt a tranſmigratione babylonis vſqȝ ad chriſtum/ genera-

fuerint: vnde ⁊ eā q̄ſi proximā cogebat accipere: ne tribus ſe in aliā cōfunderet. Unde Numeri. xxxvj. c. Omnes viri ducent vxores ⁊ de tribu ⁊ de cognatione ſua: ⁊ cuncte femine maritos de eadem tribu accipiant: vt hereditas permaneat ī familijs. Sed contra hoc. Exo. vj. d. Accepit aaron ſororem naaſon filiam aminadab .ſ. beliſabet in vxorem: de qua conſtat ꝙ erat de tribu iuda: ⁊ aaron de tribu leui: vt dicit Exo. vj. d. Item dauid duxit michol filiam ſaul que erat de tribu beniamin: vt habetur. j. Regſ. xviij. g. Dauid autem de tribu iuda. Solō. Sola illa mulier non poterat nubere viro de alia tribu: ad quam deueniebat hereditas parētum. Unde cum ad beliſabet non deueniret hereditas patris qꝛ habebat fratres ꝑores ſe/ bene potuit nubere viro de alia tribu: quia nulla fiebat permixtio ſortium. Idem habetur de alijs. Sed quia maria fratres non habuit vel ſorores/ ad eā deuenit hereditas: vnde habuit neceſſe ſm legem nubere viro de cognatione ſua. Qꝛ aūt ad filias tranſiret hereditas/ habet Numeri. xxvij. b. vbi dicit. Cū mortu⁹ fuerit hō ſine filio/ ad filias trāſibit hereditas. Queritur autē quare mattheus dicat iacob patrem ioſeph/ cum lucas eum filium beli nominet et beli filiū mathat: Sed ſciendū ꝙ mathat qui deſcendit de dauid per mathan/ habuit vxorem que dicta eſt beſta de qua genuit beli: poſt mortē ꝟo mathat mathan ꝗ deſcēdit per ſalomonē/ accepit eadem vxorē ⁊ genuit inde iacob: ita vtriqȝ fratres fuerunt beli ⁊ iacob: beli ꝟo duxit vxorem ⁊ mortuus eſt ſine ſemine: iacob autem duxit eandem vxorem ⁊ ſuſcitauit ſemen fratri ſuo/ ⁊ genuit ioſeph. Itaqȝ ioſeph ſm legem filius beli/ ſm naturam filius iacob dicitur. c De q̄ natus eſt ieſus qui vocat chriſtus. Chriſt⁹ natus eſt de patre ſubſtantialit/ de matre materialit/ de ſpūſancto potentialiter/ ſiue virtualiter. d Omnes itaqȝ generatiōes ab abraam vſqȝ ad dauid/ incluſiue: vt in illa generatione tam dauid ꝙ̄ abraam cōtineatur: generationes quattuordecim. e Et a dauid vſqȝ ad trāſmigrationē babylonis: vt dauid non ſit de iſta generatione/ ſed tranſmigratio babylonis: generationes quattuordecim. Similit f Et a trāſmigratiōe babylonis vſqȝ ad chriſtum: vt chriſtus contineatur ſub hac generatione/ non tranſmigratio babylonis: generationes quattuordecim. Ecce in vniuerſo q̄dragintadue. g Chriſti aūt generatio ſic erat: Cū eſſet deſponſata mater ieſu ⁊c. Multa p̄termittunt hic: q̄ lucas narrat. Annūciatio .ſ. dn̄i ꝑ gabrielem: ⁊ qualiter facta annūciatione/ exurgens maria abijt in montana cum feſtinatione in ciuitatem iuda ⁊ intrauit ī domū zacharie ⁊ ſalutauit beliſabet: et exultauit infans pre gaudio in vtero eius. Et qualiter manſit ibi tribus menſib⁹: et reuerſa eſt in domū ſuam. Poſt reuerſionem autem illam inuenta eſt habens de ſpiritu ſancto: Et ab hoc loco incipit mattheus dicens: h Cum eſſet deſponſata mater ieſu maria ioſeph. Deſponſatio enim fiebat per aliqḋ tempus ante cōmunem cohabitationem: et interim erat vxor ſb cuſtodia mariti/ ⁊ frequenti viſitatiōe donec ſolennia nuptiarum celebrarentur. Propter multas autē cauſas voluit chriſtus matrem ſuam deſponſari. Unam cauſam ponit Chryſ. alie extrahuntur a Gloſis. Prima eſt: quia futurū erat vt Propt multas cauſas voluit chriſtus matrē ſuā deſponſari

tiones quattuordecim. Chri- g ſti ăutem generatio ſic erat. h Cum ĕſſet deſponſata mater i ieſu maria ioſeph/ ăteqȝ con k l uenirent inŭenta eſt in vtĕro habens de ſpiritu ſancto. m Jŏſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus et nollet eam tra- n ducere/ vŏluit occulte dimit- o tere eā. Hec ăūt eo cogităte:

omnes ſancti de virgine naſcerent eccl'ia chriſto deſponſata: vnde chriſt⁹ de deſponſata natus eſt: ne idignius naſcere- 27.q.2.c. puſq̄ et. c. inuenta: et c. genuit. De ver. ſig. c. 4. tur dn̄s ꝙ̄ ſerui. Secūda: vt per ioſeph genealogia marie texeretur: quia de eadem tribu erant: ⁊ ꝑ mulieres genealogia nō texitur. Tertia: vt ioſeph eēt teſtis caſtitatis ipſius

et defendens eam ab infamia ſuſpicionis. Quarta: ne adultera combureretur: Leuit. xxj. b. De alia tribu lapidabantur: Deut. xxij. c. Quintam cauſam dicit Origenes: vt virgo viri ſolatio ſuſtentaret: ⁊ tam puer ꝙ̄ mater officio viri ſuſtentarentur. Sextā ponit beatus Ignacius .ſ. vt diabolo partus ei⁹ occultaret: qui nequit diſcernere an de virili ſemine an ex virgine naſceretur. Septima cauſa: ne fatuis virginibus daretur cauſa vel occaſio excuſandi de infamia/ dicēdo ꝙ ⁊ mater chriſti infamata fuerit. Octaua cauſa poteſt aſſignari: vt per hoc ꝙ de virgine ⁊ deſponſata natus eſſet/ vterqȝ ſtatus approbaretur .ſ. ꝯiugatoꝝ ⁊ virginū. i Anteqȝ ꝯuenirent: cōmuni cohabitatione. Sed non ſequitur ꝙ poſtea ꝯuenirent: ſicut non ſequit: Iſte non penitebit donec mortuus ſit: ergo poſt. Et eſt ſimilis modus loquēdi/ Gen. viij. a. Coruus non eſt reuerſus donec ſiccarētur aque ſuper terrā. Neqȝ enī poſtea reuerſus ē. Et i Pſ. Donec ponam inimicos tuos ⁊c. Item. Oculi noſtri ad dn̄m donec miſereat noſtri. Pſ. 109. Pſ. 122. k Inuenta eſt/ a ioſeph ſicut a viro curioſo circa vxorē. Ipſa dico/ l In vtero habēs de ſpūſancto .i. ope ſpūſancti conceperat. Nō quia h̄ ioſeph cognouerat: ſ ipſa habens in vtero de ſpiritu ſancto/ inuenta eſt a ioſeph habens in vtero. Uel ſic diſtingue. Inuēta ē ī vtero habēs: et h̄ fuit/ de ſpiritu ſctō: id eſt de ſpiritu ſancto erat habēs ī vtero. Chryſ. Confundant vani inquiſitores: quando natus eſt chriſtus de ſpiritu ſancto/ cum neſciāt naturam ſuam explicare: Neqȝ gabriel/ neqȝ mattheus amplius potuerunt dicere: ꝙ̄ ꝙ de ſpiritu ſancto natus eſt: et tu vis linguam tuam ſuper gabrielem ⁊ mattheum erigere: Eſa. liij. c. Generationē eius quis enarrabit: Ecce illud nouū: mulier circūdabit virū: Iere. xxxj. d. m Ioſeph aūt vir eius cū eſſet iuſtus ⁊ nollet eā traducere .i. ī dānū ſuū ducere. n Uoluit occulte dimittere eā. Nota ꝙ puſqȝ angel⁹ virginē ſalutaſſet ⁊ priuſqȝ de montanis redijſſet: ioſeph eā deſponſauerat per verba de preſenti: qḋ patet per illud Luc. j. c. Miſſus eſt gabriel ad virginem deſponſatam ioſeph: ⁊ diligenter eam cuſtodiens apprehendit grauidam. Erat ergo in ambiguo: quia poterat res eſſe bona/ ⁊ poterat eē mala. Credebat enim ioſeph filium dei de virgine naſciturū/ ⁊ poterat eſſe ꝙ de iſta: qḋ ſi ꝯtigiſſet reputabat ſe indignū cohabitatione eius. Si autem aliunde concepiſſet/ videret conſcius adulterij ⁊ adulteriū celare ſi cohabitaret ei: et ideo eligēs viam mediā/ voluit occulte dimittere eam. Aliter poteſt diſtingui et accipit/ traducere/ pro ꝓpalare. Et notătur tria circa ioſeph .ſ. iuſticia/ pietas/ et prudentia. Iuſticia notat in hoc ꝙ volebat innocentē ſeruare ab infamia. Pietas: quia nolebat eam traducere .i. ꝓpalare .i. publice adulterā ꝓmulgare. Prudentia: qꝛ volebat eā occulte dimittere. o Hec aūt eo cogităte: qꝛ pie ⁊ prudent ꝯcogitat/ ꝯſolari meret: ⁊ ꝯſiliū ſuū

ꝟ meliori ꝯſilio mutatur

Moralit o Hec aūt eo cogităte ⁊c. Quilibet iuſtus Moraliter

* debet habere mariā

[...] melioꝛi cōſilio mutatur. a Ecce angelus ꝛc. Glo. Ne vlterius p̄meret dubietas/quem cōmendabat equitas. b Dn̄i: Nō ille q̄ trāſfigurat ſe i angelū lucis.ij.Coꝛ.xj.c. c Apparuit i ſomnis.ſ.coꝛpoꝛiſ ꝛ dubietatiſ. In ſomniſ. Chꝛyſ. Sic doꝛmiēti adā creauit mulierē:ſic iſti doꝛmiēti di uinit⁹ ꝯſignauit vxo rē. Nota q̄ dic̄/ap paruit. Apparere em̄ ꝓp̄ie dicit̄ ſubi ta et iuiſibilis rei vi ſibilis exhibitio. Et quandoq̄ʒ apparent angeli inuiſibilit̄. i. ſine ſubiecta creatu ra: vt in ſomnis/vbi nihil videt hō:ſ; vi det̄ videre. Et elegā ter apparuit ei i ſom nis/ vt oſtēderet eū

27.q.2.c.ſi q̄s deſpōſauerit ꝛct c.inſtitutū:et.c. ſenuit:et.c. p̄uſq̄.

B

a b Ecce angel⁹ dn̄i apparuit c d in ſomnis ioſeph/dicēs: Io e f ſeph fili dauid/noli timere ac cipere mariā cōiugem tuam. g h Qd̄ enim in ea natū ē/de ſpi i ritu ſancto eſt. Pariet autē fi k liū: et vocabis nomē eius ie l ſum. Ipſe enim ſaluū faciet m n pōpulū ſuū a peccatis eoꝛū.

o p Hōc autē totū factū ē/vt ad impleret̄ qd̄ dictum eſt a dn̄o q r p ꝓphetā/dicentē: Ecce vir s go in vtero habebit et pariet t filiū: ꝛ vocabit̄ nomē ei⁹ ema v nuel: qd̄ ē interp̄tatū nobiſcū x de⁹. Exurgens autē ioſeph a y ſōno fecit ſic p̄cepit ei angel⁹ z a dn̄i: ꝛ accepit ꝯiugē ſuā: et nō

ſopitū quaſi ſomno ambiguitatis: quodā em̄ modo doꝛmit animus/cū in ambiguo fluctuat. d Dicēs: ioſeph fili dauid. Notū ꝛ familiarē ſe oſtendit/cū gen⁹ et nomē dicit. Exo.xxxiij.c. Ego noui te ex nomine. Filiū dauid vocat: vt reuocet ad memoꝛiā ſe ꝛ mariā ex eadē tribu eſſe: et ideo nul latenus diffidat hāc p̄miſſionē poſſe cōpleri in maria. e Noli timere. Nota q̄ q̄ter dixit angelus: Ne timeas. Za charie: Luc̄.j.a. Marie: Luc̄.j.c. Ioſeph: vt hic. Paſto ribus: Luc̄.ij.b. f Accipe mariā cōiugē tuā. Glo. Cōiunx erat nō cubitu/ſ; affectu: nō cōmixtione coꝛpoꝛiſ/ſed in vnione ſiue copulatione animoꝛū. Vn̄ Aug⁹. Hoc exem plo magnifice inſinuat̄ fidelib⁹ cōiugatis ſeruata pari cōſen ſu/cōtinētia poſſe p̄manere artariq̄ʒ cōiugiū nō mixto coꝛpo ris ſexu/ſ; cuſtodie mētis affectu. g Qd̄ em̄ i ea natū eſt: nō de ea. Aliud eni ē naſci de ea ꝛ aliud i ea. De ea naſci eſt in lucē ꝓduci: in ea vero naſci ē cōcipi. h De ſp̄ūſctō eſt. Non dicit de patre vel filio: q2 de ſola bonitate dei fuit q̄ incarnaret̄: qd̄ attribuit̄ ſpiritui ſancto.

Moꝛaliter * debet habere mariā cōiugē.i.amaritudinē penitētie. Accipi enda eni ē penitētia i vxoꝛē q2 pulchꝛa/q2 diues/q2 nobilis: ſoꝛoꝛ eni regis celeſtis ē. Doloꝛē eni ꝛ miſeriā chꝛiſt⁹ ab vte ro habuit? Sed multi doꝛmiūt cum ioſeph: Quib⁹ ait ap̄ls Eph.v.d. Surge q̄ doꝛmis ꝛ illuminabit te chꝛiſt⁹. Sic aūt nō curat̄ de verbo doꝛmiētis: ſic nō multū edificant̄ hoīes i p̄dicatiōe p̄lati i pctō iacētis. Multi aūt timēt accipere ma riā quouſq̄ʒ timoꝛ dn̄i: q̄ſi angel⁹ monet eos/ dicēs: Noli ti mere fili dauid.ſ.ſi vis eſſe imitatoꝛ chꝛiſti q̄ fuit irriſus/fla gellat⁹/crucifixus. Ioſue.j.b. Noli timere/ſ; cōfoꝛtare ꝛ eſto robuſt⁹. Hoc matrimoniū inchoat̄ p̄ cōtritionē. Oſee.ij.d. Spōſabo te mihi in iudicio. Qñ eni hō ꝯdiudicat ſe p̄ cōtri tionē/tūc cōtrahunt̄ ſponſalia. Ratū fit per ꝯfeſſionē. Ioh. j.f. Rabi vbi habitas? venite ꝛ videte: ꝛ venerūt ꝛ manſerūt apud eum. Cōſūmat̄ aūt per ſatiſfactionem.j.iij.b. et.iiij.c. Facite fructus dignos penitētie: Et tunc qd̄ in ea natum eſt de ſpiritu ſancto eſt. Tres em̄ filios genuit penitentia. Teſti monium conſcientie.ij.Coꝛ.j.c. Gloꝛia noſtra hec eſt teſti moniū conſciētie noſtre. P̄libationē iocunditatis eterne.
Ps̄.33. Ps̄. Guſtate ꝛ videte. Adeptionem gloꝛie. Ps̄. Qm̄ magna
Ps̄.30. multitudo dulcedinis tue dn̄e: quā abſcōdiſti timentibus te.
Ps̄.127. Ps̄. Filij tui ſicut nouelle oliuarum in circūitu menſe tue: Quia ducunt ad epulas ſatietatis eterne. Item mater ieſu id eſt ſalutis/eſt religio: que eſt amarum mare per peniten tiā: quia non poteſt in ſe moꝛtuū pati. Hec habet in vtero de ſpiritu ſancto: quando.ſ. de inſpiratione diuina aliq̄ intrant. Vterus eius conuentus. Sed hodie habet quoſdam ſimiles iacob: id eſt bonos qui luctant̄ cum domino et habitāt in ta bernaculis: et ideo obtinent benedictionem. Et eſau habet: id eſt malos: hi inuicem colliduntur/vt dicere poſſit religio: Si ſic mihi futurū erat/qd̄ neceſſe fuit cōcipere? Gen̄.xxv.c. Nota monachi vel clauſtrales in cōuentu/ſunt quaſi pueri i vtero: quia nō ſunt curioſi de cibo/et vili cibo vtūtur. Secū do: quia calidi ſunt/nec timent frigus/nec videntur/ſilentium tenent. Tunc naſcuntur: quando mittuntur ad p̄loꝛatū/vel fiūt abbates. Sed multi ſunt ꝓgenies viperaꝝ/tempus naſ cendi nō expectātes. Hinc rachel periclitatur in oꝛtu benia min. Hodie fit contētio q̄s naſcatur p̄oꝛ. Sed eſau p̄mo naſcitur: quia p̄ius p̄omouentur mali q̄ʒ boni.j.xxvij.c. Non hunc ſed bar rabā. i Pariet autē filium: nō fi lios. Chꝛiſ. Nō di cit: Pariet tibi filiū ſicut dicit̄ zacharie: Luc̄.j.a. k Et vocabis nomen eius ieſum/in cir cumciſione: qm̄ tūc imponunt̄ nomina. Eſa.7.c.

Vocabis/dicit/non impones: q2 ab eterno impoſitum ē: Ieſum/ſaluatoꝛē. Iſta vocatio ſignificata fuit Gen̄.xlj.f. vbi legit̄ de ioſeph: Vocauit eū lingua egyptiaca ſaluatoꝛē mundi. l Ipſe eni ſaluum faciet. Cauſā nominis ſub dit.q.d. bene dicit̄ ieſus: quia ſaluabit: nō quoſlibet/ſed/ m Populū ſuum: quos.ſ.p̄deſtinauit. Ro.viij.f. Quos p̄deſtinauit hos et vocauit: et quos vocauit hos et iuſtifica uit: et quos iuſtificauit hos et magnificauit. Et bene dico: ſaluū faciet/in fide et ſpe: non ab hoſtibus coꝛpoꝛalibus: ſicut ioſue et dauid: ſed/ n A peccatis eoꝛum: quod non eſt hominum/ſed ſolius dei. Luc̄.v.d. Quis poteſt pec cata dimittere niſi ſolus deus? Eſa.xliij.d. Ego ſum ego ſū ipſe qui iniquitates tuas deleo propter me. o Hoc au tem totum factum eſt. Quod p̄taxauerat confirmat auctoꝛitate: vt euangelice veritati quaſi columne baſim ſup ponat teſtimonium prophete. Dicit igitur. Hoc autem totum factum eſt: vt ſcilicʒ virgo propinquo ſuo deſpon ſaretur/vt caſta ſeruaretur/vt angelus per ſomnium ioſeph loqueretur/vt eam ſponſam accipere iuberetur/vt pueri no men ieſus vocaretur/vt virgo ſaluatoꝛē mundi generaret. p Vt adimpleretur qd̄ dictū eſt a domino. Iſtud vt/finem connotat: quaſi vt finem acciperet prophetia. Vel etiā cōſecutionē/nō cauſā finalē. Simile habetur Gen̄.xl.d. Suſpendit alterū in patibulo/vt veritas coniectoꝛis proba retur. q Per ꝓphetā dicentem: Eſa.vij.c. Ecce vir go cōcipiet et pariet filium. Mattheus autem ſenſum ſequi tur eſaie/nō verba. r Ecce virgo in vtero habebit. Vide q̄ licet nō eſſet p̄ſens qd̄ p̄dicebat propheta/nec i proximo futurū/ſed longe poſt: vſus eſt tamen aduerbio de monſtratiuo ad oculum pro duobus: tum ad exp̄imendam admirationē pro ſibi facta reuelatione: tū pro certa ſpiritus ſancti demōſtratione: qui quaſi p̄ſens ei demonſtrabat/qd̄ poſt multa tempoꝛa futurum erat. s Et pariet filium: non filios. Eſa.vlt̄.c. Anteq̄ʒ parturiet peperit: anteq̄ʒ ve niret partus eius peperit maſculum: quis audiuit vnq̄ʒ tale? t Et vocabitur nomen eius emanuel. P̄imo ab an gelis pſallentibus: deinde ab apoſtolis p̄dicantibus: poſt hoc vero a credentibus fidelibus. v Qd̄ eſt interp̄e tatū nobiſcum deus: Per naturā. Ps̄. Ephꝛaim ſuſ ceptio capitis mei. Per cohabitationē. Baruch.iij.d. Poſt Ps̄.107. hec in terris viſus eſt et cum hominib⁹ conuerſatus eſt. Per gratiam.j.vlt̄.d. Vobiſcum ſum vſq̄ʒ ad conſūmationem ſeculi. x Exurgens autem ioſeph a ſomno: dubie tatis/dicit Glo. y Fecit ſicut p̄cepit ei angelus: non ſolum quod p̄ceperat: ſed ſicut. In quo notatur per fecta obediētia. Prouerb.xxj.d. Vir obediens loquit̄ vic toꝛias. z Et accepit/mariā/cōiugē ſuam: ꝓpter p̄e dictas cauſas. a Et non cognoſcebat eam. In euā gelio nazareoꝛū legit̄/vt dicit Chꝛyſ. q̄ ioſeph mariam vi dere facie ad faciē nō poterat: qm̄ ſp̄ūſanctus eā a cōceptiōe penitus impleuerat: ita q̄ nō cognoſcebat eā ꝓpter ſplēdoꝛē

¶ vultus eius: Sicut legiꝛ ꝙ diſcipuli non poterant videre fa/
ciem dñi propter ſplendorem. Jo. xvij. a. a ¶ Donec pepe/
rit filium ſuum: non ꝙ poſtea cognouerit: ſed/ donec/ po
nitur pro et. q. d. nō cognouit ⁊ ita peperit. Uel pro eterno:
Pſ. 109. Sic hic: Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Et
nota ſimilitudinem
per cōtrarium: qua/
ſi hic ponitur donec
pro nunꝗ/ ſicut ibi
ponitur pro ſemper
Geñ. viij. a. Coruꝰ
A non eſt reuerſus do/
nec ſiccata eſt terra.
b Primogenitū.

a cognoſcebat eā dōnec pepe/
b rit filiū ſuū pmogenitū: et vo
c cauit nomē eiꝰ ieſū. ¶ Ca. II.

d C Um ꝗ nātꝰ eſſet ie/
ſus i bethleem iudę

Glo. Primogenitum dicitur oē qḋ aperit vuluā/ ſiue aliud
ſequatur ſiue non. Et hoc habetur Exo. xiij. c. Hic autē di/
citur primogenitus ante quem nullus aliꝰ genitus/ poſt quē
nullus. Simile Ro. viij. f. Ut ſit ipſe primogenitus in mul/
tis fratribus. Heb. j. c. Introduxit primogenitum in orbem
Pſ. 88. terraꝝ. Pſ. Primogenitū ponā illū. c ¶ Et vocauit no/
men eius ieſum: die octaua quo fiebat circumciſio et no/
men imponebatur. ¶ Expo. Ca. II.

d c C Um ꝗ natus eſſet ieſus ⁊c. In h capitulo agiꝛ
de natiuitate chriſti/ de aduentu magorum/ de fuga
ioſeph cum puero in ęgyptū/ de interfectione inno/
centum/ de reditu de ęgypto in naçareth. De circumciſione
mattheus ſubticet: ſed lucas ſuppleuit. ij. c. Matthęus de
natiuitate tranſit breuius: ſed lucas narrat diffuſius. Nam
matthęus tribus breuibus verbis natiuitatē inſinuauit: Nā
in tribus locis verbo natiuitatis vſus ē. In fine. ſ. genealogię
vbi ait: De qua natus eſt chriſtꝰ. Et paulopoſt ait: Qḋ eni
in ea natum eſt/ de ſpirituſancto ē. Et hic. Cū natus eſſet ie/
ſus ⁊c. Et ponūtur hic quattuor a prophetis roborata. Na/
tiuitas. Eſa. vij. c. Ecce virgo concipiet. Et. ix. b. Paruulus
natus eſt nobis. Nomē cum dicitur/ ieſus. Eſa. vij. c. Voca/
bitur nomen eius emanuel. Et. ix. b. Uocabitur admirabilis
conſiliarius/ deus fortis ⁊c: quę circūloquunꝛ hoc nomen ie/
ſus. Tertiū ē locus: cum dicitur: In bethleem iudę: ad
differentiā illius quę eſt i galilea. Mich. v. a. Et tu bethleem
iudę ⁊c. Tēpus: In diebꝰ herodis. Sed potius videreꝛ
dicēdum: tempore auguſti imperatoris: A digniori enim fit
denominatio. Sed hoc poniꝛ ad oſtendendū prophetiam ia
cob eſſe completam: Geñ. xlix. b. Nō auferetur ſceptrum de
iuda et dux de femore eiꝰ/ donec veniat ꝗ mittēdꝰ eſt/ et ipſe
erit expectatio gentiū. Iā ablatū erat ſceptrum de iuda: quia
iſte herodes erat alienigena: et ideo patet ꝙ ille natus erat ꝗ
pmiſſus erat in lege. e ¶ Ecce magi ab oriēte venerūt
hieroſolymam. Non magici vel malefici: vt quidam au/
tumant/ hi fuerunt: ſed magi dicuntur/ vel qꝛ de ſtirpe ba/
laam/ ſm quoſdā nati ſūt: vel magi/ qꝛ fefellerunt herodē. Di
cunt aūt alij ꝙ magi p ſubtractionē lrę dicunꝛ/ q̄ſi a magnitu/
dine ſapiētię dicti. Erāt eni ſapiētes ⁊ philoſophi: et reges in
terra pſarū. Et ſicut diciꝛ: diſtabāt a hierlm itinere vniꝰ anni:
ꝗ venerūt/ nō poſt annū: qꝛ tūc nō iueniſſēt puerū i p̄ſepio/ ſ
in ęgypto: ſ ſm Hiero. die natiuitatis iter aggreſſi ſūt: et de/
cimaq̄rta die hierlm venerūt in dormedarijs. Uel pōt dici ꝙ
miraculoſe venerūt. Chryſ dicit: ꝙ aggreſſi ſūt iter per annū
vnū añ natiuitatē viſa ſtella: et herodes occidit pueros anno
ſecundo poſt natiuitatē: Ideo cū ſic tranſiſſent duo anni vſqꝫ
ad occiſionem puerorū/ occidit omnes pueros a bimatu et
infra. Et hoc videꝛ conſonare textui ſequenti. Augꝰ dicit ꝙ
chriſto nato/ orta ē ſtella: qua viſa magi in. xiij. diebus mira/
culoſe venerunt. Ideo forte ē ꝙ armeni in die epiphanię na/
tiuitatē dñi celebrant. Iō etiā in illa nocte non cantaꝛ: Ueni/
te exultemꝰ dño: qꝛ magi venerūt nō vocati. h ¶ Dicētes:
vbi eſt qui natus ē rex iudęorū. Mira res: hi peregri/
ni natiuitatem prędicant/ etſi locum ignorāt: iudęi autē lo/
cū ſciētes natū negant. i ¶ Ubi eſt qui natus eſt rex iu
dęorū. q. d. quęrimus regem recenter natum/ non herodem
iādudum in ſolio collocatum. Nō eſt credibile cum iſti reges

fuerint/ ꝙ tres ſoli venerunt/ immo potius multis comitibus
ſtipati fuerunt: Euangeliſta tamē tantū de tribus regibus et
muneribus mentionē facit q̄ſi de principalioribus. Uel quia
in ternario/ numerꝰ myſticus eſt poſitus. Per iſtos eñ tres:
gentes quę ex tribꝰ filijs noe natę ſunt venturę ad fidē pre/
figurantur. k ¶ Ui
dimus eñ ſtellā
eiꝰ in oriēte. Hinc
gloriāꝛ aſtrologi: ⁊
ex hoc loco dicūt ꝙ
lex aſtrologię ſit fir/
ma. Contra q̄s Iſi/
dorus. Idē eſt ſemp
ſtellarū curſus: q̄re

e in diebus herodis regis: ec/
f g ce magi ab oriente venerunt
h hieroſolymā/ dicētes: Ubi ē
i ꝗ natus ē rex iudeoꝝ: Uidi/
k mus eñ ſtellā eius in oriēte:

nō idē hominis ſtatus? Idem. Iniuſtꝰ ē deꝰ ſi ex neceſſitate
ſtellaꝝ punit. Idē. Quę fuit ſtella ꝗ diluuium adduxit: ꝗ oēs
homines occidit? Idē. Ante aduentū chriſti quę ſtella oēs
gētes idola colere cōpellebat? Idē Iſidorus. Si ſtellę eſt ꝙ
boni ſimus vel mali: ꝗ nec bonū nr̄m laudabile nec malū vitu
perādū. Idē. Si adulter et homicida p ſtellas fiunt/ magna ē
illarū iniq̄tas: maior aūt illiꝰ ꝗ ad h eas creauit. k ¶ Uidimꝰ
ſtellā eiꝰ. i. ab eo creatā ad ſuę natiuitatis indiciū: et ſpecia/
liter deputatā ad h officiū: ⁊ iō dic: Stellā eiꝰ: q̄ſi p appro/
priationē: qꝛ et ſi cęterę ſtellę ab ipſo creatę a mūdi pncipio:
hęc ſpecialiꝛ deputata ē ad natiuitatis eius oſtēſionē. Solet
aūt hic diſtingui duplex littera: Uidimus ſtellā eiꝰ/ in iu/
dęa/ nos dico exiſtentes in oriente. Uel/ vidimꝰ ſtellam
eiꝰ exiſtentem in oriēte. Hęc ſtella/ ſicut dicit Fulgentius
differebat ab alijs in ſitu: quia non erat fixa in cęlo/ ſed vici/
na terrę. Item in fulgore: quia lucebat de die: quod non alię.
¶ Item in motu
¶ Moralit d ¶ Cū ꝗ natꝰ eſſet ieſus i bethleē iudę. i. Moraliter
in corde illo quod eſt domus panis doctrinę vel lachrymia/
rum. In tali naſcitur ieſus: id eſt ſalus. Sed multi poſſunt di/
cere illud Eſa. iij. b. Non ſum medicus et in domo mea non
ē panis. e ¶ Ecce magi/ a magnitudine. Debet enim ho/
mo magna dicere/ magna facere/ ⁊ magna cogitare. Uel ma/
gi/ quaſi magici. Unde. Pſ. Sicut aſpidis ſurdę et obturan/ Pſ. 57.
tis aures ſuas: quę non exaudiet vocē incātantiū. Eccl. xij. c.
Quis medebiꝛ incantatori a ſerpēte pcuſſo? Ecōtra diabolꝰ
habet ſuos magos: ꝗ ſignificanꝛ p magos pharaonis: Exo.
viij. e. ꝗ deficiūt i tertio ſigno. Hi eñ pponūt et bonū ſe fac/
turos dicūt: ſ i tertio ſigno deficiūt: qꝛ nihil habēt i ope. Sꝫ
magi ſaluatoris plus habuerūt i ope ꝗ̄ i ſermone: Plus eni
nō dixerūt/ niſi ꝙ veniebāt adorare: ſ nō ſolū adorāt/ ſ mu/
nera offerūt. Itē deficiūt in tertio ſigno: qm̄ ad faciēdū bo/
nū habēt bene ſcire et bene poſſe/ ſed nō habēt velle: Sed ſci Jaco. 4. d
enti bonū ⁊ nō facięti/ pctm̄ ē illi. f ¶ Ab oriēte venerūt:
ꝗ ē calida ⁊ ſplendida regio: et ſignificat intelligētiā/ ꝗ ſplen/
det ⁊ charitate ardet. Berñ. Qui amat ardētiꝰ/ currit velociꝰ
⁊ pueniit citiꝰ. Uel/ Ab oriēte. i. a glīa parētū/ ⁊ luce mūda/
nę pſperitatꝭ: ꝗ debēt relinq̄re poſt dorſū. Ezech. viij. f. Ui/
ri habētes faciē ad oriētē ⁊ dorſū ad tēplū. Hi ſūt abutentes
donis ſeſibꝰ: ꝗ hñt faciē ad ortū ſuū/ ſ tergū vertūt chriſto. g
¶ Uenerūt hieroſolymā: i religionē. Sed ſic dr̄ Ezech.
xvj. a. In die ortus tui nō eſt pciſus vmbilicꝰ tuꝰ. Propꝛ h
petit Iob. iij. a. Pereat dies i ꝗ natꝰ ſū. h ¶ Dicētes vbi ē
ꝗ natꝰ ē rex iudęoꝝ: Iſte eñ ſolꝰ natꝰ ē rex. Nota autē ꝙ
treſ q̄ſtiōes ſūt de filio dei. ſ. Ubi ē: vt h. Ubi paſcit. Cañ. j.
b. Ubi habitet: Ioh. j. e. Et ſic q̄dā q̄rūt de rege terreno vbi
ē: qñ. ſ. de nouo regnāti debēt facere homagiū: ſic iſti fecerūt
magi. Quidā q̄rūt vbi paſcat/ ꝗ ſt de mēſa eiꝰ. Quidā vbi ha
bitet/ ꝗ magis familiares ſt. Sic adapta iſta ad regē cęleſtē: ꝗ
dic vbi habitat: Ubi duo vl' tres fuerit cōgregati i noīe meo Jo. 18. c.
⁊c. Similiter tres q̄ſtiōes fecit dñs hoi. Prima facta fuit ad
adam. Ubi es? Geñ. iij. b. Hęc ptinet ad ſpm̄. Secūda cain
qñ dixit: Ubi ē abel fraꝛ tuꝰ? Geñ. iiij. d. Hęc fit cuilibet hoi
de pxio ſuo. Tertia abraā/ Geñ. xviij. b. Ubi ē ſara vxor tua
. i. caro tua. Et ille rñdet: Ecce poſt oſtiū. k ¶ Uidimꝰ eni
ſtellā ⁊c. Primo ſtella ē gr̄a pueniēs: ꝗ ducit ad pfectionē
* et cōſūmationē.

¶ Item in motu: qꝛ alie imobiles/ hec autem ꝑcedebat eos: et creata ē de nouo/ vt nouū hominē nūciaret: expleto autē officio ſuo/ reſoluta eſt in priſtinā naturam. a ¶ Et venimus adorare eū. In hoc inſinuāt ipſum eſſe deum. Deut. vj. b. Dñm deum tuū adorabis.

Moraliter * et ꝯſūmationē. Hec eſt lucifer: de quo Job. xxxviij. d. Nū quid luciferū ꝓduci in tpe ſuo: Qui bene ſignificat gratiā: qꝛ ſicut lucifer precedit diem: ſic gratia gloriam. † Pſ. 131. Paraui lucernā chriſto meo. Geñ. xxxij. f. Dimitte me/ iam enī aurora aſcendit: dicit Glo. Michee. 5. a. Job. 7. f. Iam habes gratiam. Sed iſte ait: Nō dimittā te/ niſi bñdixeritis mihi prius: Et ſtatim ortus eſt ei ſol. Stella etiam illuminat hoiem interiorē. Apoc. ij. g. Qui vicerit ⁊ cuſtodierit vſqꝫ in finē opera mea/ dabo illi ſtellā matutinā. Job. xxxvj. d. In manibꝰ abſcondit lucē ⁊ ꝑcipit ei vt rurſus adueniat: annunciat de ea amico ſuo ꝙ poſſeſſio eius ſit. Item lucifer per quindecim gradus diſtat a ſole: ſic ꝑ nouū ⁊ vetus teſtamentū peruenit ad chriſtū. Eccs. xj. a. Da partes ſeptē necnon ⁊ octo. Vel ꝑ illa qndecim ꝗ enumerat aplſ. j. Cor. xiij. b. Charitas patiēs eſt/ benigna ē: charitas nō emulat/ nō agit perperā/ nō inflatur/ nō ē ambitioſa/ nō querit ꝗ ſua ſunt/ nō irritat/ nō cogitat malū/ nō gaudet ſup iniqtate: ꝯgaudet aūt veritati: oīa ſuffert/ oīa credit/ oīa ſuſtinet/ oīa ſperat. Unde ꝑ qndecim ſtadia diſtabat hieruſalē a bethania. Quarto: qꝛ ſicut anteqꝫ oriatur ſol demittit lux luciferi: ſic ad hoc ꝙ ꝑfecti ſumus neceſſe ē nos humiliter ſentire de gratia noſtra. Ecci. xviij. a. Cū ꝯſūmauerit homo tūc incipit. Job. xj. d. Cū te ꝯſumptū putaueris/ orieris vt lucifer. Ecci. xliij. a. Luminare qḋ minuit in ꝯſūmatione. Videt ergo in oriente ſtellam: ꝗ recognoſcit gratiā que data eſt ei i ꝑncipio: et gratias inde agit. Nā ſicut dicit Bern. ingratitudo ē ventus vrens/ exiccans fontem pietatis/ rorem miſericordie/ fluēta grē. a ¶ Et venimꝰ adorare eū. Quō aūt adorandus ſit: dicit Job. iiij. c. Venit hora ⁊ nūc eſt qñ veri adoratores adorabūt patrem in ſpū ⁊ veritate. Spū/ quātū ad affectū: veritate/ quātū ad intellectū. Et nota ꝙ in his tribꝰ verbis ꝯtinet ſumma ſalutis eterne. Vidimꝰ/ recta fide: et venimꝰ/ bona operatione: adorare/ mentis deuotiōe. b ¶ Audiēs aūt herodes rex turbatꝰ ē. Audiēs. ſ. aliū regē iudeoꝝ qꝫ ſe queri. Turbatꝰ enī fuit ⁊ ꝓpter ſe: qꝛ timebat exitiū regni ſui: ⁊ ꝓpt irā romanoꝝ quā incurreret ſi ꝯſentiret nouo regi: decreuerant enī romani/ ne qs rex vel dñs ſine ꝯſilio eoꝝ diceretur. Turbatꝰ eſt etiā ꝓpter aſtantē multitudinē magos ꝯcomitantem/ qſi erubeſcēs aliū qꝫ ſe regem queri. Et nota ꝙ herodes rex dicit: vt ex collatiōe eius ꝗ querit hic extraneꝰ intelligat. Volebat enī herodes cū eſſet alienigena et de idumeoꝝ genere natꝰ/ legitimꝰ rex videri: et ob hoc etiā ⁊ ꝓpt amorē mariānes vxoris ſue filie hyrcani ſeſe fecerat circūcidi. Ob hoc etiā codices qbꝰ genealogia texebat fecit cremari/ ſm qſdā. Itē turbatꝰ eſt timens ne aliqs de ſemine filioꝝ ſuoꝝ quos ſuſceperat de vxore nobili que erat de ſemine regio ⁊ ſacerdotali qs oēs occiderat/ aliqs ſuſcitaret in vltionē ſanguinis patni. c ¶ Et oīs hieroſolyma cū illo. Sed qre/ cū potiꝰ deberent gaudere de rege nato ⁊ regio ſemine. Dicēdum ꝙ in veritate turbati nō ſunt: ſed turbationem ſimulauerūt/ vt herodis haberēt fauorē: ꝗ multū iudeoꝝ effuderat ſanguinē: et iugū eis iponebat importabile. Vñ dicit qdā ſctūs: Solet enī plebecula illoꝝ ꝑncipū ſtudioſiꝰ captare beniuolentiā: quoꝝ importabilē ſuſtinet violentiā. d ¶ Et ꝯgregāſ. i. ſimul vocans. Ecce herodis ſollicitudo ⁊ formido. Congregās: vt

a b et venimꝰ adorare eum. Audiens autem herodes rex tur c batus eſt: et omnis hieroſoly d ma cum illo. Et congregans e omnes principes ſacerdotū f g et ſcribas populi/ ſciſcitabat h ab eis vbi chriſtus naſceret. i k At illi dixerunt ei: In bethle l em iude. Sic eni ſcriptum eſt m per prophetam: Et tu bethleem terra iuda: nequaqꝫ minima es in principibꝰ iuda: Ex n te eni exiet dux qui regat po o pulum meū iſrael. Tunc herodes clam vocatis magis: p q diligenter didicit ab eis tem r pus ſtelle que apparuit eis: s Et mittens eos in bethleem t dixit: Ite ⁊ interrogate dili v genter de puero: et cum inueneritis renunciate mihi: vt x et ego veniens adorem eum.

reqreret ꝯſiliū. Ecce ſollicitudo. Cōgregās: vt ei ferrēt teſtimoniū romanis ꝙ nihil omiſiſſet de contingentibꝰ inueſtigando de nouo rege. Ecce formido. e ¶ Oēs ꝑncipes ſacerdotū. Ubi a dauid inſtituti fuerūt ad ſeruiendū in tabnaculo. f ¶ Et ſcribas ppli: ꝗ i moralibꝰ ꝑcepti ꝑplm inſtruebant. g ¶ Sciſcitabat ab eis/ palā qſi ex bono affectu. h Ubi chriſtꝰ naſceret. Nota diligentiam inqrentis. A iudeis qrit locū/ a magis tpus: vt de vtroqꝫ fiat certus: et ſic magis nocere poſſit. i ¶ At illi dixerūt: prius int ſe deliberantes. k ¶ In bethleē iude. Ex hoc patet ꝙ nō ex ignorātia/ ſꝫ ex cordis duricia credere noluerūt. l ¶ Sic enī ſcriptū eſt ꝑ ꝓphetam: Mich. v. a. m ¶ Et tu bethleem terra iuda nequaqꝫ minima es in ꝑncipibꝰ iuda. i. in excellentia dignitatis ꝑncipū iuda. Mattheus ponit veritatē/ et ſi nō verba. Lra hebrea habet: Et tu bethleē ephrata paruulꝰ es in milibꝰ iuda. Bethleē vicus minimꝰ eſt. n ¶ Ex te enī exiet dux/ chriſtꝰ: qui regat pplm meum iſrl. Nota ꝙ ſcribe ꝗ ſic de ortu chriſti locuti ſūt/ qꝛ nō crediderūt inexcuſabiles ſunt. o ¶ Tūc herodes clam vocatis magis: remotis ſcribis ⁊ phariſeis ſiue ſacerdotibꝰ. Timebat enim ne iudei qſi ex dei oraculo ꝓmiſſum occultarēt regē: ſi ſe eū velle perimere ꝑſentirent. p ¶ Diligenter/ vt non poſſit falli: q ¶ Didicit ab eis. ſ. magis. r ¶ Tempus ſtelle ꝗ apparuit eis: Quia locū didicerat/ tpꝰ explorat. s ¶ Et mittens eos in bethleē. i. ire permittēs vel ire cōmonēs/ dixit: t ¶ Ite ⁊ interrogate diligēt de puero. Nota cognito loco ⁊ tpe/ reſtat cognitio ꝑſone. v ¶ Et cū inueneritis renūciate mihi: Ecce ꝑſumptuoſa ꝑceptio. Supbꝰ enim credit ꝙ oēs ei debeāt obtempare. Vel qſi orādo loquit: et ē petitio fraudulēta. Acuit enī interiꝰ neqtiā. ſ. cū exteriꝰ oñdat inocētiā. x ¶ Et ⁊ ego veniēs adorē eū. Rabanꝰ. Finxit ſe vultu ⁊ ꝟbis adorare eū quē inuida mēte cogitabat occidere. Adorem eū. Hoc dic: vt ꝑ ipſū magi alacriꝰ redi ¶ rent: ⁊ ne iudei/ qꝛ

Moraliter b ¶ Audiens autem herodes rex turbatus eſt: ⁊ omnis hieroſolyma cum illo. Per herodem ꝗ diligent locū ⁊ tps inqſiuit/ ⁊ fraudulent miſit: ſignificat diabolꝰ: ꝗ turbat qñ ieſus. i. ſalꝰ naſcit in corde hoīs. Et diligent inqrit tps ⁊ locū vt occidat adhuc ipſū in infantia: hoc eſt in ꝑncipio: ne ſi ſalus creuerit i virū/ auferat ei regnū ſuū. Threñ. j. b. Facti ſūt hoſtes i capite. i. in ꝑncipio. d ¶ Et ꝯgregās oēs ꝑncipes ſacerdotū ⁊c. Hoc facit adhuc diabolꝰ. Vñ Pſ. Cōgregatio tauroꝝ i vacci ꝑploꝝ: vt excludāt eos ꝗ ꝓbati ſūt argēto. Ecōtra de bonis plati. Principes ꝑploꝝ ꝯgregati ſūt cū deo abraā. Pſ. 67. Pſ. 47. i ¶ At illi dixerūt in bethleē iude. i. in domo panis. Eſto igit domꝰ panis/ vt i te naſcat chriſtꝰ. Si dic: In domo mea ñ ē panis: Eſa. iij. b. vade ad amicū ⁊ dic ei: Amice accōmoda mihi tres panes: Luc. xj. a. k ¶ In bethleē. Ecce illi bñ docēt. j. xxiij. a. Oia qcūqꝫ dixerint vobis facite. n ¶ Ex te enī exiet dux ⁊c. De ſtudio enim debet exire qui eligitur ad prelaturam vel ad predicandum/ non ſemp ibi manere. Vñ Eſa. xxvij. b. Qui egredientur impetu a iacob/ florebit ⁊ germinabit iſrael. A lucta enim ſtudij debet exire. Ecci. vlt. c. Aia mea colluctata ē in ſapia. j. xiij. a. Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuū. t ¶ Ite ⁊ interrogate diligent de puero: et cum inueneritis renunciate mihi vt et ego veniens adorē eum. Iſte ſignificat hypocritas: ꝗ aliud habēt i corde/ aliud in ore. Ecci. j. d. Noli eſſe hypocrita in ꝯſpectu hominū.

b * Qui cū audiſſet

B

ꝶ ret: ⁊ ne iudei/ q̄r eoꝝ erat rex futur⁹/ eū ab ipſo abſconderēt. a Qui cū audiſſēt regē: vt obedirēt/ piū eſtimantes: nō propter eum tm̄/ ſed ꝓpter deum. b Abierunt/ in bethleē iude: alacrit̄ ⁊ velociter. c Et ecce ſtella quā viderāt in oriente antecedebat eos/ more viatoris. Chryſ. Si peccanti elemēta miniſtrāt: quid mirum ſi chriſto ſtella obſequitur? d Uſq̄ dum: id eſt donec. e Ueniens ſtaret ſupra/ locum ſupple: vbi erat puer. q. d. ſtella: h̄ ē quem natum eſſe teſtabar. Hic apparet ꝙ ſtella in aere poſita erat.

a b Qui cū audiſſent regē/ abie-
c runt. Et ecce ſtella quam vi-
derant in oriēte antecedebat
d e eos vſq̄ dum veniens ſtaret
g ſupra vbi erat puer. Uidēn-
h tes autem ſtellam gauiſi ſunt
gaudio magno valde. Et in-
i k trantes domū inuenerūt pue
l rū cū maria matre eius: ⁊ pro
m cidentes adorauerunt eum.
n Et apertis theſauris ſuis obtu
lerūt ei munera: aurū/ thus et

g Uidentes autem ſtellam/ magi. Quedā Glo. videtur innuere/ ꝙ magi ingreſſi iudeam deſeruntur indicio ſtelle: vt cogantur chriſtū ex ipſa lege inquirere: ⁊ ita habeāt duplex teſtimoniū: legis. ſ. et ſtelle. Dicit etiam ꝙ ſignum gentilibus datum non debuit apparere domeſticis legis et prophetarum: id eſt iudeis: quia ſi moyſen et ꝓphetas non audiunt/ neq̄ ſi quis ex mortuis reſurrexerit credent: Luc. xvj. g. h Gauiſi ſunt gaudio magno valde: inuēto qd̄ tātū deſiderauerāt. i Et intrantes domū: diuerſorium illud: de quo dicitur Luc. ij. a. Non erat locus in diuerſorio. k Inuenerunt puerum cum maria matre eius. Non dicit cum ioſeph: q̄r diuina diſpoſitione actum eſt vt illa hora abſens eſſet: ne crederent de ipſo chriſtum natum. Unde dicit Hilarius ſuper locum iſtum: ꝙ ioſeph non legitur poſt natiuitatē chriſti vir marie dictus. In quo innuitur ꝙ ante natiuitatem vir ei⁹ dicebatur quaſi nuncius ad officium: ſed poſt natum puerum non eſt dictus vir: vt per h̄ inſinuaret ꝙ chriſto nato poterat ei pueri ſolatium ſufficere. l Et procidentes. Hoc fuit ſignū humilitatis. m Adorauerunt eum/ tam corpore q̄ mente. Tunc adimpletum eſt illud Eſa. xlv. a. Subijciam ante faciem eius gentes. Ps̄. Et adorabunt eum omnes reges. (Ps̄. 71.) n Et apertis theſauris ſuis obtulerūt ei munera: aurum/ thus et myrrham. Nec aperuerunt donec venerunt ad chriſtum. Deprędari eni deſiderat/ qui theſaurum publice in via portat. Interlin. Fidem ſuam myſticis profitentur munerib⁹. Aurum regi/ thus deo/ myrrhā mortali. Eſa. lx. b. Omnes de ſaba veniūt: aurum ⁊ thus deferentes. Omnes dicit: quia aliqui de omnibus. Uel figuraliter omnes: quia per ipſos ſignificatur totum genus humanum: qd̄ de tribus filijs noe eſt procreatū. Quare non nominat eſaias myrrham? Quia eius mortalitas ſatis erat aperta ⁊ manifeſta: ſed diuinitas quę per thus/ ⁊ regia dignitas q̄ per aurum deſignatur/ erāt latentia. Unde per prophetam eſaię confundunt̄ iudei qui eum purum hominē credūt. Nomina autem trium magoꝝ hebraice ſunt hec: Apellius/ q̄ interpretatur fidelis: et ſignificat contritionis fidem quę iuſtificat. Amerus/ qui humilis: et ſignificat confeſſionē. Damaſius/ qui miſericors: et ſignificat ſatiſfactionem: quę per opera miſericordię fit. Item grece: Magalaath/ qui interp̄tatur nuncius: et ſignificat prędicationē quę eſt nuncius dn̄i. Galgalath/ deuotus. Saracbin/ gratioſus. Uel latine: Caſpar/ ꝶ balthaſar/ melchior. Et

Moraliter * a Qui cum audiſſent regem abierunt. Ecce obediētia. Prouerb. xxj. d. Uir obediens loquit̄ victorias. c Et ecce ſtella quā viderāt in oriēte antecedebat eos. Tribus de cauſis aliquis antecedit alium: vel vt viam demonſtret: vel viam pręparet: vel ad ambulandū alliciat. (Cauſe q̄re ali⁹ aliū an̄cedat) Sic gratia dei antecedit nos vt viam demonſtret. Ps̄. Uias tuas demonſtra mihi. (Ps̄. 24.) Eſa. ij. a. Docebit nos vias ſuas. Ad pręparandū etiam viam. Unde iohannes. i. gratia parat viā dn̄o. (Joh. 1.) Pręcedit etiam nos ad alliciendū. Unde miſericordia dn̄i pręuenit nos vt velimus: ſequitur autem nos ne fruſtra velimus. d Uſq̄ dū veniens ſtaret ſupra vbi erat puer. Poſtq̄ enim gratia induxit nos i domū veri ſaluatoris. i. in patriā/ ibi ſtat: quia tūc in gloria cōfirmamur. Uel ſupra domū vbi naſcit̄ chriſtus. i. ſalus/ ſtat gratia: q̄ confirmat eam in homine. Unde. ij. Theſſal. iij. a. Fidelis de⁹ ē qui cōfirmabit vos ⁊ cuſtodiet a malo. g Uidentes aūt ſtellā/ magi: gauiſi ſūt gaudio magno valde. Naturaliter gaudet mens hoīs/ cū ſuccedūt ei ꝓſpera: ſed gaudio gaudet/ cū ęquanimiter ſuſtinet aduerſa: h̄ valde magno gaudio gaudet/ cū ei ɔtumelię ſūt gratę: ſicut Act. v. g. Ibāt apoſtoli gaudētes ⁊c̄. Primū gaudium habuit iſaac/ deo manēs gratus in proſperis. Secundū iob: qui innocentiā ſuā defēdit in aduerſis. Tertiū/ laurenti⁹ atq̄ vincētius: qui carnifices irriſerūt in tormētis. Itē gaudiū eſt in vita naturali: vt per ezechiam patet: Eſa. xxxviij. d. Morientiū eni eſt pęna ⁊ triſticia. Maius autem gaudiū eſt in vita gratię. Sed maximū gaudiū ē in ſecuritate conſciētię: In gaudio eni illius non miſcebit̄ extraneus: Prouerb. xiiij. b. ij. Cor. j. c. Gloria noſtra hęc eſt/ teſtimoniū ɔſciētię noſtrę. Incomparabilit̄ maius gaudium eſt vita glorię: De q̄ Joh. xvj. e. Gaudiū veſtrum nemo tollet a vobis. i Et intrātes domū/ eccleſiā. De qua Eſa. lvj. c. Domus mea dom⁹ orationis vocabit̄. k Inuenerūt puerum cū maria matre eius. Puer mitis eſt/ facile iras deponit/ et iniurias remittit/ et ſua libenter tribuit: Sic illi qui libent̄ venit ad eccleſiam/ hęc facit dn̄s: ſed hoc nō ſine maria: id eſt ſine amaritudine contritionis. Job. vij. c. Confabulabor cum amaritudine animę meę. Uel/ i Intrantes domū: id eſt religionē: de qua Ps̄. Domū tuā decet ſctitudo dn̄e. k In uenerūt puerū/ ieſum vel ſalutē: cū maria/ amaritudine pęnitētię: vt habet̄. ij. Timoth. iij. c. Qui pie volūt viuere in chriſto ꝑſecutionem patiunt̄. Ecce maria. Act. xiiij. d. Per multas tribulationes oportet nos intrare i regnū celoꝝ. Uñ Exo. iij. a. Moyſes inuenit domū dn̄i in rubo ardente. Item i Intrantes domū/ conſcientiā. Eſa. xxvj. d. Uade popule me⁹/ intra i cubicula tua: claude oſtia tua ſup̄ te: abſcondere modicum ad momentū donec ptrāſeat indignatio mea. Intrat autem qui perſcrutat̄ eam. Thren. iij. e. Scrutemur vias noſtras ⁊ queramus ⁊ reuertamur ad dn̄m. Aug⁹. Conſcende o homo tribunal mentis tuę/ ⁊ ſtatue te coram te: ſit ratio iudex: accuſatrix/ conſcientia: teſtis/ memoria: tortor/ timor ⁊c̄. l Et procidētes adorauerūt eū: in quo notatur humilitas. Eccl̄. xxxv. c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit. n Et aptis theſauris ſuis obtulerūt ei munera: aurum/ thus/ et myrrham. Prelati aurū offerūt ſapientię. Eccl̄. xxviij. d. Aurū tuū ⁊ argentum tuū cōfla. Cōiugati thus. i. fragrantiam bonoꝝ operū. Gen̄. xxvij. d. Ecce odor filij mei/ ſicut odor agri pleni cui bn̄dixit dn̄s. Continētes ſiue abſtinētes/ myrrham. Cant. v. b. Manus meę diſtillauerūt myrrhā primā. Uel per aurum elemoſyna: q̄ ſic aurū alijs metallis ꝑpōderat: ſic ipſa ceteris virtutib⁹. Tob. iiij. b. Elemoſyna a pctō ⁊ a morte liberat. Luc. xj. f. Date elemoſynā ⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis. Thus/ oratio. Thus debet eſſe redolēs/ fumigās ⁊ ardēs i igne: ſic orō frequēs/ humilis ⁊ deuota. Frequēs. Luc. xviij. a. Oportet ſp orare ⁊ nunq̄ deficere. j. Theſſal. v. d. Sine intermiſſiōe orate. Humilis. Eccl̄. xxxv. c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit. Deuota. j. Cor. xiiij. c. Pſallā ſpū/ pſallā et mente. Myrrhā carnis mortificationē: vt alia ſit myrrha p̄ma: alia electa: alia probatiſſima. Carnis enim mortificatio triplex debet eſſe: vt ſit alia in diſciplinis: alia in ieiunio: alia in vigilijs. De prima/ Heb. xij. b. In diſciplina perſeuerate: tāq̄ filijs vobis ſe offert deus. De ſecūda/ Johel. ij. d. Canite tuba i ſion/ ſanctificate ieiuniū. De tertia/ Eccl̄. xxxj. a. Uigilia * honeſtatis tabefaciet

Ps̄. 92.

ꝯ balthaſar/ melchioꝛ. a Et reſpõſo accepto ĩ ſomnis ne redirent ad herodẽ. In dubio enĩ erant an ad ipſum redirent ⁊ de oꝛtu pueri pꝛenũciarẽt: Unde ſuper hoc certifi cari volebant: ⁊ poſtulabãt a dño/ nõ vocali ſono: ſed ardenti deſiderio. Glo. autem dicit: ꝙ hec reſpõſio nõ fuit per ange/ lum/ ſed per ipſũ deum. Sed quare non dixit eiſ puer: Ne vi deret͛ phãtaſia. Itẽ ne ꝑ ipſum puerũ iam loquentẽ deũ eſſe cognoſcerent: et ſic fidei meritum eis diminueretur: que non habet meritũ/ cui humana ratio p̃bet experimentũ. c Per aliam viã reuerſi ſunt in regionẽ ſuam: ad litteram. Dicit͛ enim ꝙ magi intrauerũt in mare in nauib⁹ conductis ⁊ ad patriã ſuã ꝑuenerũt: que naues cum inde receſſiſſent/ he/ rodes putãs eos aſſequi/ audito trãſitu illoꝝ/ naues que eos

Pſ. 47. aſpoꝛtauerant combuſſit. De quo ſolet exponi illud Pſ. In ſpiritu vehementi cõteres naues thar/ ſis.

Moraliter * ꝉ honeſtatis tabefaci/ et carnas. a Et reſponſo accep/ to in ſomnis/ con/ templatiõis. Cant. v. a. Ego doꝛmio et coꝛ meum vigilat. b Ne redirẽt ad herodem: ad dia/ bolum. ij. Pet. ij. d. Melius eſt viã ve/ ritatis non agnoſce/ re/ q̃ poſt agnitio/ nem retroꝛſum ꝯuerti. Unde Ezech. j. c. Aialia ibant ⁊ non reuertebant͛.

7. q. 1. c. aduer/ ſitas: et. 23. q. j. c. 4.

a myrrhã. Et reſponſo accepto
b in ſomnis ne redirent ad he/
c rodem/ per aliam viam reuer/
d ſi ſunt in regionẽ ſuam. Qui
e cum receſſiſſent: Ecce ange/
f lus dñi apparuit ĩ ſomnis io/
g ſeph/ dicens: Surge ⁊ accipe
h puerum ⁊ matrem eius et fu/
i ge in egyptum: et eſto ibi vſq͡
k dum dicam tibi: Futurum eſt enim vt herodes querat pue/

c Per aliã viã reuerſi ſũt in regionẽ ſu am. i. paradiſum. Si enĩ homo receſſit ꝑ ſupbiam: debet re/ dire ꝑ humiliationẽ: ſi per inobedientiã/ per obedientiã: ſi ꝑ luxuriã/ per caſtitatẽ. Chꝛyſ. Veniſti ꝑ viam luxurie ad hero dem: ambula decetero ꝑ viã caſtitat͛: Veniſti ꝑ viã auaricie ambula decetero ꝑ viam elemoſynarũ. Si enĩ per pꝛimã viã redieris/ iterũ ſub regnũ herodis vadis. Prouerb. iij. c. Vie eius vie pulchꝛe ⁊ oẽs ſemite eius pacifice. Cant. vj. d. Re/ uertere reuertere ſunamit͛: reuertere reuertere vt intueamur te. d Qui cũ receſſiſſent: ecce angelus dñi appa ruit ĩ ſomnis ioſeph/ dicẽs. Preterit mattheus de cir/ cũciſione ⁊ oblatione pueri in tẽplo: que diligent͛ ꝓſequit͛ lu/ cas. Trãſit etiã breuit͛ magoꝝ reditum/ ſtatim ſubdẽs de fu/ ga dñi in egyptũ: qđ tñ longe poſt factũ eſt. Herodes enim vidẽs magos ad ſe nõ rediiſſe/ putauit eoſ deluſos/ ⁊ ideo ad eũ noluiſſe redire p̃ erubeſcẽtia ꝯfuſos ⁊ deceptos/ tanq͡ ni/ hil eſſet qđ quererẽt. Sed poſt tp̃s oblationis audiens ꝓphe tiam anne et ſymeonis: ſtatim intellexit non eſſe deceptos/ ſ; ſe deluſũ: ⁊ cogitabat de moꝛte pueri/ audiẽs ꝙ de eo ꝓphe/ tauerat ſymeon. Luc. ij. e. Ecce hic poſit⁹ eſt in ruinam ⁊ in reſurrectionẽ multoꝝ in iſrael ⁊c̃. Et cũ h͛ cogitaret: e An/ gelus dñi apparuit. Interliñ. Impleto pꝛius tempo/ re purgationis. f Ioſeph: qui hic non q̃ſi maritus ſ; nu/ trici⁹ ⁊ cuſtos aſciſcit͛. g Surge ⁊ accipe puerum et matrẽ ei⁹. Chꝛyſ. Nõ dic: accipe matrẽ ⁊ puerũ/ ſ; ecõuer/ ſo. Non enĩ ꝓpter matrem iſte filius natus eſt/ ſed ꝓpter filiũ hunc illa mater eſt pꝛeparata. Nec pueri erat gloꝛia illã ma/ trem habere/ ſed illius erat beatitudo iſtum habere filiũ. Un de Luc. j. e. Ecce enĩ ex hoc beatam me dicent omnes gene rationes. Hilarius. Non dicit filium tuum: nec dicit coniu/ gem tuam: poſt natum enĩ dominum non legitur vir eius. h Et fuge in egyptum. Mira humilitas ꝙ ille qui eſt refugium omniũ/ fugit: vt oſtendat͛ verus homo: ꝙ enim fu/ git non fuit timoꝛis ſed exempli: vt doceret ſuos fugere. Nõ enim fugit moꝛtem qui moꝛi venerat. j. x. c. Si vos perſecuti fuerint in vnam ciuitatẽ fugite in aliam. De hac fuga pꝛedi/ xit Eſa. xix. a. Ecce dñs aſcendet ſuper nubem leuem: id eſt carnẽ letiem a peccato/ igredietq͡ egyptum: ⁊ cõmouebunt͛ ſimulacra eius. Tradit autem hiſtoꝛia: ꝙ ſic dño pꝛocurante

factum eſt: vt in nocte qua egreſſi ſunt filij iſrael ex egypto: Exo. xij. e. in qualibet domo moꝛeret͛ pꝛimogenitũ aliqđ/ vt homo vel pecus: ſic eodem ꝓcurante factum eſt ꝙ dño in egyptum ingrediente/ non fuit templũ in egypto in quo non coꝛrueret et cõfringeretur aliqđ idolum. Dicitur autem ꝙ in heliopoli ſteterit: que interpꝛetat͛ ciuitas ſolis.

Nota aũt ꝙ eſt fuga {
Pꝛudẽtie. j. Reg. xx. a. Fugit dauid d͛ naioth ⁊c̃. j. x. c. Si vos ꝑſecuti fuerint ⁊c̃.
Cautele. j. Coꝛ. vj. d. Fugite foꝛnicationẽ.
Miſericoꝛdie. iij. Reg. xix. a. Fugit helias et
Puſillanimitatis. (petijt aie ſue vt moꝛeret͛.
Prouerb. xxviij. a. Fugit impius nemine ꝑſe/ (quẽte.
Humilitat͛: vt hic. Chꝛyſ. Deſcendit in egyptum/ nõ moꝛtem fugiens: ſed vt moꝛti/ fera idola diſſiparet.
}

l rum ad perdendũ eum. Qui
consurgens accepit puerum
m et matrem eius nocte et ſeceſ/
ſit in egyptũ: et erat ibi vſq͡
n ad obitum herodis: vt adim/
pleretur qđ dictum eſt a dño
per pꝛophetam dicentem:
Ex egypto vocaui filium me/
o um. Tunc herodes videns
p quoniam illuſus eſſet a ma/
q
r gis iratus eſt valde: et mittẽs

i Et eſto ibi vſq͡ dum: id eſt donec dicam tibi. Ar/ gumentũ ꝙ int͛ ma/ los poſſum⁹ latere. k Futurũ eſt enĩ vt herodes que/ rat puerũ ad per dendũ eum. In/ terliñ. Ecce ꝙ frau/ des non latent deũ. j. Reg. xvj. b. De/ us autem intuet͛ coꝛ. Allegoꝛice: iſte trãſit⁹ ſignificat trãſ/ itũ ad gẽtes ⁊c̃. Allegoꝛice

Moralit͛. e Ecce angel⁹ ⁊c̃. Loq͛t an/ gelus ĩ ſomnis: q2 hõ neſcit vtrũ a gr̃a vel a diabolo inſpiret͛ ei. Zach. iiij. a. Angel⁹ q̃ loquebat͛ ĩ me. Puer ẽ veritas vite: Moraliter Dat puritas ꝯſciẽtie. Puritas em̃ cõſciẽtie generat verita/ tẽ vite. h Et fuge in egyptũ. i. in religionem vel ĩ ſtatũ penitentie. Eſa. l. b. Induam celos tenebꝛis ⁊ ſaccum ponã operimentũ eoꝛum. De hac fuga Zach. ij. b. O/ o/ o/ fugite d͛ terra aquilonis. Dicit autem ter/ o/ ꝓpter tria que impediunt fugere de mundo. ſ. timoꝛ/ pudoꝛ/ amoꝛ. k Futurũ eſt vt herodes ⁊c̃. Pharao enĩ cõtẽpt⁹ ſurgit ĩ ſcãdala. Hoc ſig/ nificatũ ẽ Apoc. xij. a. Draco ſtetit añ mulierẽ q̃ erat paritu/ ra/ vt cum peperiſſet filium eius deuoꝛaret. Vel herodes/ va/ na gloꝛia: que ꝑſequitur bonũ opus/ vel bonũ ꝓpoſitũ. Sed fugiendũ eſt ĩ egyptum/ in abſcondito facere. j. vj. a. Cũ oꝛa/ ueris intra in cubiculũ tuũ ⁊ clauſo oſtio oꝛa patrem tuum in abſcondito. l Qui conſurgens accepit puerum et matrem eius nocte. Puerum dicit pꝛimo: matrem ſe/ Ad litteram cundo: quia vnũ pꝛopter alterum/ ⁊ non econuerſo. Ecce ſta/ tim mandatũ exequitur. In quo arguit͛ tarditas pigroꝛum. m Et ſeceſſit in egyptum: et erat ibi vſq͡ ad obitũ herodis. ſ. ſeptem annis. n Ut adimpleret͛ qđ dictũ eſt a dño per pꝛophetam dicentem: ex egypto vo/ caui filium meũ. Oſee. xj. a. Vel vt quidam volunt/ Nu/ meri. xxiiij. b. vbi dixit balaam: Deus eduxit illum de egyp/ to ⁊c̃. Moraliter. l Qui conſurgẽs de nocte ⁊c̃. Moraliter Hoc eſt ꝙ occulte debemus fugere de mundo. Ecc̃j. xxxvij. a. Zelantibus te non reueles conſiliũ: id eſt parentib⁹ carna/ lib⁹: ſic iacob neſciẽte laban receſſit: Geñ. xxxj. c. Et expecta obitũ herodis. Ecc̃j. vij. d. Memoꝛare nouiſſima tua ⁊ ĩ et͛/ nũ non peccabis. o Tunc herodes videns/ poſt an/ Ad litteram nũ ⁊ q̃tuoꝛ dies a natiuitate chꝛiſti. Tãtũ enĩ in pueros de/ ſeuire diſtulit: qđ patet ex ſolennitate eoꝛum: quia interme/ dio tempoꝛe romam pꝛofectus eſt accuſatus a filijs ſuis ari/ ſtobolo et alexandro: qui erãt filij mariãnes: qui erãt nobiles et de regio genere. p Qm̃ illuſus eſſet a magis: quia ñ redierũt ad eũ. q Irat⁹ ẽ valde. Accumulat͛ ira defacili ꝑus turbato ꝑ natiuitatẽ. Ecõtra d͛r de viro iuſto Prouerb. xij. c. Nõ ꝯtriſtabit iuſtũ q̃cq̃d ei acciderit. r Et mittẽs

ꝯ occidit. i. occidere

Moralit͛ o Tũc herodes vidẽs qm̃ illuſus eſſet. Moraliter

 * Hoc fit qñ diabolo

g occidit: id eſt occidere fecit. Ille eni facit/ cuius auctoritate fit. a Omnes pueros: vt qui natus erat non effugeret. b Qui erant in bethleem ⁊ in omnib⁹ finib⁹ eius: vt in tanta multitudine latere non poſſet. c A bimatu et infra ſm tempus qḋ exquiſierat a magis. Hec dictio/ infra: quandoqꝫ dicit ordinem numeri: quandoqꝫ ordinē temporis. Maior pars ſanctorū cōuenit in hoc ꝙ hic dicat ordinē tēporis. Et eſt ſenſus. Occidit a bimatu ⁊ infra: id eſt a biennio vſqꝫ ad vnū diem: id eſt oēs q̄ habebāt duos annos vel minus. Maiores eni ſemꝑ ſūt poſteriores tꝑe.

Hiere. 3. g. et. 31. c.

a b occidit ōmēs pueros q̄ui erāt in bethleem ⁊ in omnib⁹ finibus eius ā bimatu ⁊ infrā/ ſm
c d tempus qḋ exquiſierat a ma-
e giſ. Tūnc adimpletum eſt qḋ dictū eſt ꝑ hieremiā ꝓphetaꝫ
f dicēte: Vōx i rama audita eſt
g h plōrat⁹ ⁊ vlūlat⁹ mult⁹: rāchel
i k plorās filios ſuoſ/ ⁊ nōluit cō
l ſolari: q̄ꝛ nō ſūt. Dēfūcto aūt
m herode: ēcce angel⁹ dñi apparuit i ſomnis ioſeph i egypto
n dicēs: Sūrge et accipe puerū
o p ⁊ mātrē ei⁹: ⁊ vāde i terrā iſrl̄:

Chryſ. ſo vult ꝙ/ infra/ dicat hic ordinē numeri. Et ē ſēſus: Occidit oēs pueros a bimatu ⁊ īfra. i. a biennio ⁊ poſt natos vſqꝫ ad q̄nqꝫ annos. Sed q̄rit cū ſciret chriſtū eē anniculū et quattuor dierū: quare nō occidit āniculos ſolos? Greg⁹ determinat: ⁊ ponit ꝓmā cauſam ei⁹ ſeuitiā: q̄ꝛ ex effrenata crudelitate exceſſit numerū annoꝝ. Vel ideo: q̄ꝛ puero nato audierat ſtellas famulari: et ideo timebat ne ſtaturā ſuam transmutaret in aliā infra vel ſupra ętatē. Notandū autē ſm lrām ꝙ licet innocētes deſcēderint ad limbū: ſicut moyſes/ iob et alij veteris teſtamēti: tñ nō agit eccleſia feſtū illoꝝ ſed iſtoꝝ. Fuerūt eni martyres licet nō ꝓprie. Martyr eni idem eſt qḋ teſtis chriſti. Ipſi aūt non loquēdo ſed moriēdo ꝯfeſſi ſunt.

Triplex martyrium

Fuerūt eni martyres actu/ nō volūtate. Volūtate aūt nō actu fuit martyr iohānes euāgeliſta: et hoc mag̃ martyriū. Sꝫ ꝓpriſſime actu ⁊ volūtate: vt ſtephan⁹. Unde ordinant̄ feſta iſtoꝝ triū ſm maiorē ⁊ minorē dignitatē. Quia eni dignius eſt eſſe martyrē actu ⁊ volūtate q̄ꝫ volūtate ſolū: iō āncedit feſtū beati ſtephani feſtū beati iohānis euāgeliſtę. Quia etiā plus ē eſſe martyrē volūtate q̄ꝫ actu ⁊ nō volūtate: iō ꝓcedit feſtū iohānis feſtum innocentū. Multis autē de cauſis fit martyr.

Multis modis fit martyr

Pro iuſticia occiſus/ vt abel: pro lege/ vt machabei: pro ſalute populi/ vt chriſtus: pro fide chriſti/ vt laurentius: pro chriſto/ vt innocētes: pro libertate eccleſię/ vt thomas cantuariēſis: pro aſſertione veritatis/ vt hieremias/ eſaias: pro argutione peccati/ vt iohānes baptiſta.

Moraliter ✳ Hoc fit q̄n diabolo inſtigāte aliq̄s intrat religionē: vel aliud bonū facit/ vt cū apoſtatauerit peior fiat. Sed ſi ꝑſeuerat: tūc herodes illudit̄. Job. xl. d. Nunq̄d illudes ei quaſi aui? Pſ.

Pſ. 103.

Draco iſte quē formaſti ad illudēdū ei. Et tūc exaggerat diabolus ꝑſecutionem. Unde Glo. ſuꝑ Exo. viij. Pharao contēpt⁹ ſurgit in ſcandala: Et cū nō poteſt iuadere ꝑfectos/ inuadit minores: ſicut herodes pueros. Hiere. lj. d. Repleuit vētrē ſuū teneritudine mea nabuchodonoſor rex babylonis: dicit religio. i. nouicius. In bethleē aūt ſunt: q̄ in eccleſia ſūt numero ⁊ merito. In finib⁹ aūt ſūt: q̄ numero tm̄. Sꝫ vtroſqꝫ occidit herodes. c A bimatu. i. illoſ q̄ duo mandata charitatis implēt: vel q̄ vita ⁊ ſcientia pollent: Sed pauci ſūt tales. Plures autem ſunt/ d Infra: de quibus Zach. xj. d. Brachiū eius ariditate ſiccabit̄ ⁊ obtenebreſcet eius oculus dexter. Per ariditatem brachij/ amiſſio boni operis deſignatur. Per oculū dextrū/ vita ſignificat̄: per ſiniſtrū/ ſciētia. e Tunc adimpletū eſt qḋ dictū eſt per hieremiam ꝓphetam dicentē: Hiere. xxxj. c. Interliñ. Adimpletū dicit̄: q̄ꝛ anteq̄ꝫ fieret/ legētib⁹ erat ſemiplenū: Nam qḋ in lrā ſonabat/ aliq̄d futurū occulte ꝓmittebat. Nota autem hiſtoriam/ vt melius poſſit adaptari prophetia. Legitur Iudicſ. xx. ꝙ ꝓpter vxorem leuitę ꝓpter fornicationem peremptam: et ſm numerū tribuū in duodecim partes diuiſam/ oīs iſrael tribū beniamin pręter trecentos viros deleuit. Dicit̄ tñ in fine eiuſdē ca. ꝙ remanſerūt ſexcenti viri. Eorum autem qui ſuperfuerunt ploratus ⁊ vlulatus audit⁹ eſt vſqꝫ rama: qui eſt locus iuxta gaba duodecimo miliario a bethleē. Audita: exaggerat etiam vt hyperbolice rachel iam mortua dolentis affectu filios flere dicatur. Per hoc etiam de chaldęis hiſtoria texit̄/ ꝙ ſicut illi plorauerunt: ſic iudęi interfectos fratres a nabuchodonoſor. Sed veri⁹ reuelāte ꝑ euāgeliſtā ſpū prophetia de nece pueroꝝ accipit̄. Dicit ergo: f Vox in rama audita eſt. Rama locus eſt iuxta gabaa. Glo. In rama/ i excelſo. g Plorat⁹/ lachrymarū. h Et vlulatus multus/ ſingultuū ſiue plāctuū. Nota ꝙ vlulat⁹ ꝓprie ē irrationabiliū: in quo notat̄ dolor exceſſiſſe modū. i Rachel plorans filios ſuos. i. bethleem ſic dicta ꝓpter rachel ibi ſepultam. Sed quare dicit̄ rachel ploraſſe filios ſuos/ cum tribus iuda quę bethleem tenebat nō de ea ſed de ſorore ſua lia fuerat orta? Rñſio: q̄ꝛ non tm̄ in bethleem ſed in omnibus finibus eius pueri occiſi ſunt. Trib⁹ autem beniamin quę de rachel orta eſt proxima fuit tribui iudę: Uñ credi poteſt multos de tribu beniamin fuiſſe occiſos/ quos progenies rachel plorauit. Scḋm autem ꝙ de nece pueroꝝ prophetia intelligit̄/ ideo rachel ploraſſe dicitur: quia iuxta bethleem vno miliario ſepulta eſt: Geñ. xxxv. c. Et more ꝓpheti-co dicitur ęgiſſe illa/ quę in illo gerebant̄ loco. Vel ſm quendam modum loquēdi. q. d. tantus fuit dolor ⁊ luctus vt etiam mortui lugere ⁊ compati deberent. k Et noluit conſolari: quia non ſunt: reuocādi ſuꝑple ad vitam. q. d. quia mortui ſūt. Allegorice l Vox in rama audita ē ⁊c. Rachel/ videns principiū/ eſt eccleſia: quę plorat tria genera filiorum. Quoſdam miſerabilit̄ paſſos: ſed quia ſcit illos eſſe beatos/ non vult conſolari hic: ſed omne ſolatium tranſmittit ad ęternam vitam. Unde Pſ. Renuit conſolari anima mea. Alios videt pre immēſitate ſupplicioꝝ apoſtataſſe: et de his non cōſolatur/ ſciens ipſos eſſe damnatos. Oſee. xiij. d. Cōſolatio abſcondita eſt ab oculis meis: quia ipſe int̄ fratres diuidet. Alios vult parere: ⁊ non poteſt ꝓpter eorum maliciā: vnde non conſolatur/ q̄ꝛ non ſunt: Sunt eni ſocij ei⁹ qui nō ē: Job. xviij. c. Eſa. xxxvij. a. Uenerūt filij vſqꝫ ad partū ⁊ nō ē virtus parīēdi. Moraliter. Rachel/ prelatus vidēs qualitatem ſubditorum/ diligenter agnoſcere debet vultum pecoris ſui. Hic debet flere interfectos populi per mortale. Hiere. ix. a. Quis dabit capiti meo aquam ⁊ oculis meis fontem lachrymarum: ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filię populi mei. Hiere. xiij. c. Educet oculus meus lachrymam quia captus eſt grex dñi. Dic regi ⁊ dñatrici: id eſt abbati et abbatiſſę: Humiliamini ⁊ ſedete: q̄ꝛ corona de capite veſtro deſcēdit. Corona ſūt ſubditi. k Et noluit cōſolari. Oſee. xiij. d. Conſolatio abſcondita eſt ab oculis meis: quia ipſe int̄ fratres diuidet. l Defuncto autem herode: aſcalonita/ de quo prędictū eſt. Defuncto: toto corpore corrupto ⁊ a dño plaga gehennali percuſſo: ita vt de carne eius vermes ſcaturirent. Unde cū ipſemet pre nimio dolore ſibimet manū immitteret/ vindicta facta eſt de innocentū occiſione/ ⁊ de alijs iniq̄tatib⁹ eius. m Ecce angelus dñi apparuit in ſomnis ioſeph dicens: ſurge ⁊ accipe puerū ⁊ matrem eius ⁊ vade in terrā iſrael. Quia non diſtinxit in quam partē ire debeat: itellexit eam quę dignior ē. ſ. hieruſm. g Defuncti ſunt enim

Pſ. 76.

Moraliter

Ad litteram

Nota

Act. 12. d.

Moraliter. m Ecce angeluſ dñi apparuit i ſomnis ioſeph: vt nō quęram⁹ manifeſtas apparitiōes ſic iudęi: Si tu es chriſt⁹ dic nobis palā. n Surge ⁊ accipe puerū. i. purificatū animū. o Et matrē ei⁹. i. ꝯſcientiā depuratam. Sicut eni mater puerū errantē caſtigat/ et quid faciēdum ſit inſtruit: ſic ꝯſciētia animū reprehēdit/ ⁊ q̄d ſit faciendum demonſtrat. p Et vade in terrā iſrael. i. in ſtatū ꝑfectoꝝ: exiens de egypto. i. de imꝑfectoꝝ ſtatu. Terra autē ✳ iſrael/ religio.

Moraliter

Job. 10. c.

F a ¶Defuncti ſunt enim qui querebāt animaꝫ pueri: Herodes.ſ. et fautores eius. Scribe enim ⁊ phariſei mortem pueri cum herode meditabanᷓ: Vñ ſcribe mortui ſunt / q̄ ad poteſtatem: quia non audebant iſtud facere.

Moraliter * iſrael / religio. Iſrael vir videns deum vel princeps cū deo.

a Defuncti ſunt enim qui que-
rebant animam pueri. Qui
b conſurgens accepit puerum
c et matrem eius: ⁊ venit in ter-
d ram iſrael. Audiens autem
e ꝙ archelaꝰ regnaret in iudea
f pro herode patre ſuo timuit il-
g lo ire: ⁊ admonitus in ſomnis

Ps.15. Ps. Prouidebam dñm in ꝯſpectu meo ſemꝑ. Prouer. xvi. d. Melior ē patiens viro forti: ⁊ qui dñatur animo ſuo expugnatore vrbiū: ecce ꝑnceps. Nota aūt ꝙ modo dicit vade: non dicit / fuge ſicut ſupra quando iuit i egyptū: quia ad ſtatum cōtēplationis nō debet feſtinare / ne fiat ꝑcipitatio. Prouerb. xix. a. Qui feſtinus eſt pedibus offendet. a ¶Defuncti ſunt enim qui querebant animā pueri.ſ. male cogitationes ⁊ mala deſideria. b ¶Qui conſurgens / mente ⁊ corpore. c ¶Accepit puerum ⁊ matrem eius: ſedulus ⁊ officioſus vtriqꝫ. d ¶Et venit in terram iſrael: in terram iudeorum. e ¶Audiens autem / a cōmuni fama f ¶Q archelaus regnaret i iudea: de qua credebat ꝙ fuiſſet admonitus. Nota auteꝫ ꝙ interdum dicitᷓ iudea terra promiſſionis: et tunc dicitur a iudeis: vt in Ps. Notus in iudea deus. Aliquando pro ſola ſorte iude: vt. ij. Paral. xx. d. Iudea ⁊ hieruſm nolite timere. Aliqñ ꝓ terra duarū tribuū: vt in hoc loco: ſuper quas regnauit roboam: hieroboā autē ſuper decē. g ¶Pro herode patre ſuo: non ſtatim patre mortuo regnauit archelaus: qꝛ a ſuperioribꝰ tractus ē in cauſam et per quattuor menſes ventilata eſt coram auguſto: et ſic poſt mortem patris potuit trāſire dimidius annꝰ. Tūc factus eſt diarchus ſuper idumeam ⁊ iudeam. Herodes frater eiꝰ habuit galileā: Philippus / idumeā et traconitidem regionem. Erat tñ monarcha in ſpe: quia promiſerat ei auguſtus monarchiam integram ſi crudelitatem patris deponeret: qd non fecit: et ideo nunqꝫ in veritate monarcha fuit niſi opinione tñ: quia populus putauit eum futurum monarchā propter promiſſionē auguſti. Et ſic intelligēda eſt illa Glo. que dicit: ꝙ poſt mortem patris archelaus totius regni monarchiā obtinuit: ſpe.ſ. nō re. Ipſe poſtea inſoleſcēs etiā ſuper iniquitatem patris / a tyberio ceſare deiectus eſt ⁊ in lugduno ſiue vienna ſm aliquos relegatus eſt i exiliū. h ¶Timuit illo ire / vbi archelaus regnabat. i ¶Et admonitꝰ in ſomnis ſeceſſit in partes galilee. Interliñ. Nō mutat angelus preceptum / ſed manifeſtius corrigit errorem pietatis. Argumentū ꝙ peccata erroris facilius condonanᷓ: maxime ſi intuitu pietatis cōmittunᷓ. l ¶Et veniens habitauit in ciuitate que dicitur naçareth: que ē terra iſrael: nā ⁊ ipſam populꝰ iſrael incolebat: Erat eñ in galilea ſita vbi eſt incarnatio per angelum nunciata: Luc. j. c. Ab iſta ciuitate diſcipuli primo chriſti dicti fuerunt naçarei: ſed poſt cathedrationem beati petri in antiochia decretum fuit a cō-

Act.11.d. muni cōcilio / ne a nomine ciuitatis modice amplius denominarenᷓ / ſed a nomine capitis: Sicut apud gentiles fieri ſolet: vt ſicut a platone platonici / ab epicuro epicurei: ita a chriſto chriſtiani dicerētur. Ciuitas erat parua naçareth ⁊ raro ibi veniebat rex: ideo ſecurius ibi moratus eſt. m ¶Vt adimpleretur qd dictum eſt per prophetas. Pluraliter dicit prophetas: quia non eſt fixum in ſcripturis quantum ad verba / ſed quantū ad ſentētiam. n ¶Quoniā naçareus vocabitur. Naçareth / interpretaᷓ germen. Et ſic dicitur Miere. xxiij. b. Suſcitabo dauid germen iuſtum. Itē naçareth / flos. Sic dicitur Eſa. xj. a. Flos de radice eius aſcendet. Item hebreus habet: De radice eius aſcēdet naçareus. Item naçareus / ſanctus. Sic Daniel. ix. f. Inungatur ſanctusſanctorū. Vel naçareus floridus. Cant. ij. a. Ego flos

Moraliter cāpi ⁊ liliū cōuallīū. Moraliᷓ. e ¶Audiēs aūt ⁊c. Archelaꝰ iterꝑtaᷓ cognitio leonis: ⁊ ſignificat diabolū ⁊ hypocritas q̄ glorianᷓ de victoria vitioꝝ. Gregꝰ. Valde timendum ē vitium qd naſcitur ex victoria vitiorum. Item regnat: quia diabolus eſt princeps huius mundi. k ¶Seceſſit in partes galilee: que trāſmigratio vel commutatio interpretaᷓ

k ſeceſſit in partes galilee. Et
l veniens habitauit in ciuitate
m que vocatur naçareth: vt ad-
impleretur qd dictum eſt per
n prophetas: quoniam naçare-
us vocabitur.

¶Capitulum. III.

o In diebus autem illis

vt trāſmigret homo de vitijs ad virtutes: et commutetur ⁊ renouetᷓ per penitētiā. Sic terra renouaᷓ tempore quadrageſime / in ſignū ꝙ penitentia renouat et cōmutat. Sic acci-

A piter mutat colores oculorum. Oculus intentio. j. vj. c. Lucerna corporis tui eſt oculus tuus: vt qd fiebat propter inanem gloriam / fiat propter deum. Cant. iiij. a. Oculi tui colūbarum. Sicut aquila roſtrum mutat: ita detractionem et vaniloquia. Vnde clauſtralibus fit quaſi amputatio lingue: qui loquuntur per ſigna. Ps. Vt non loquaᷓ os meum ope- Ps.16.
ra hominū. j. Pet. iiij. c. Si quis loquitᷓ quaſi ſermones dei: Ecce mutatio lingue. Sic dñs mutauit linguas apoſtolorū. Act. ij. a. Loquebanᷓ varijs linguis apoſtoli magnalia dei. Omnes etiam ſenſus mutari dicuntur a loquela ſuo modo. Eſa. xix. c. In die illa erunt qnqꝫ ciuitates in terra egypti loquentes lingua chananea: id eſt cōmutata. Mutatur etiam aquila in plumis: et ſignificat mutationē exterioris ꝯuerſationis: vel mutationem habitus in clauſtro. j. Reg. xxviij. b. Mutauit habitum ſuum veſtituſqꝫ eſt alijs veſtimētis. Ps. Renouabitur vt aquila iuuentus tua. Mutant etiam cer- Ps.102.
ui cornua: ſic iſti ſuperbiam malam in ſuperbiam ſanctā: De qua Eſa. lx. c. Ponam te in ſuperbiam ſeculorum. Et Prouerb. viij. b. Mecum ſunt opes ſuperbe. Debet etiam mutari qui prius fuit fortis in ſecularibꝰ: vt fortis fiat in ſpiritualibus: immo q̄ non poterat ieiunare vel frigus ſuſtinere in mūdo / potēs ſit ad hec ſuſtinēda ꝓ deo fortis. Vnde Eſa. xl. g. Qui ſperant in dño mutant fortitudinē. Sed de multis poteſt dici. Non ē illis cōmutatio ⁊ non timuerūt deū. l ¶Et veniens habitauit in ciuitate naçareth / in clauſtro habitando. Hoc dicit contra illos qui non ſunt ibi niſi ad horam. Ps. Vnam petij a dño hanc requiram vt inhabitē in Ps.26.
domo dñi. Naçareth virgultum interpretaᷓ. Talis eſt religio propter diſciplinam virgarum. Prouerb. xxiij. b. Noli ſubtrahere a puero diſciplinā. n ¶Quoniā naçareus vocabiᷓ: qd interpretaᷓ ſeparatꝰ. Sic clauſtralis. Numeri. viij. c. Separate mihi leuitas de medio populoꝝ iſrael ad miniſtrandū deo. Sed modo cōmixti ſunt inter gentes ⁊ di- Ps.105.
dicerunt opera eorum. Item naçareus interꝑtaᷓ vnctus: ſic religioſi debent habere vnctionem pietatis ⁊ compaſſionis erga fratres. Si enim non habuerint oleum / excludenᷓ cum fatuis virginibus. j. xxv. a. Item iterpretatur flos: qui redolet et pulcher eſt: Sic religioſus debet eſſe vt odore ſuo occidat vermes in alijs. Eccl. xxiiij. c. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoris. ij. Cor. ij. d. Alijs ſumꝰ odor mortis in mortem: alijs autem odor vite in vitam. Item pulcher debet eſſe ad videndum. Eſa. lxj. d. Omnes qui viderint eos cognoſcent eos: quia ſunt iſti ſemen cui benedixit dñs. Item nota ꝙ chriſtus nutritur in naçareth: id eſt in florida conſcientia. Cant. j. d. Lectulus noſter floridus eſt ⁊c.

In diebus autem illis ⁊c. ¶Expoſi. Ca. III.
De his que geſſit dñs in puericia pretereunt euangeliſte ſub ſilentio / ⁊ nihil ab eis fere traditum eſt in euangelio. Solus lucas dicit: Cum eſſet ieſus duodecim annorū: Luc. iij. f. De puerilibus factis dñi multa quidem tradita ſunt in libro q̄ inſcribitur de infantia ſaluatoris: ſed apocryphꝰ eſt: ⁊ incertum a quo conditus. His igitur pretermiſſis tranſit mattheus ad predicationē eius. Et primo ad predicationem iohannis dicens: o ¶In diebus autē illis.

¶ Non ipſa tempora quib⁹ puero timebat exprimit: nec dies
illos cōmemorat de quibus ſupra: habitauit in ciuitate que
dicitur naçareth: ſed omnes annos vſqꝫ ad predicationē io/
hannis comprehendit. Lucas ſignificantius tempora ex/
primit: et more hiſtoriographi circūſtantias apponit cum di/
cit: Anno qntodeci/
mo tyberij ceſaris ꝛc.
Luc'.iij.a. Nota tñ
Marci.i.b. ꝙ hoc ꝓnomē illis
ſimplicem demon/
ſtrationem facit. a
Venit iohannes
baptiſta: non iam
puer ſed quaſi anno
Eſa.40.a. Marci.i.a. rum triginta. Tunc
Luc.3.a. eni incepit predica/
Job.i.c. re: tūc eſt temp⁹ ido
neum ꝑdicandi. Sic
Gen.41.f. ioſeph triginta anno
rū erat quādo ꝯſtitu
2.Reg.5.a. tus eſt rex egypti ſiue rector. Et dauid eadem etate regnare
Ezech.i.a. cepit. Et ezechiel in eadē etate ꝑdicare cepit. Venit.i.ma/
niſeſtauit ſe qui prius latuerat: baptiçando ꝛ ꝑdicādo / viam
preparans chriſto. b Predicans in deſerto iudee
ꝛ dicēs: ad differētiā deſerti egypti. Qui locus bene conue
nit genti iudeoꝝ deſerte a deo. Hoc eſt ꝯtra quoſdā qui no/
lunt predicare in deſertis / ſed tñ in clauſtris. Per hoc aūt ꝙ in
deſerto fit predicatio penitentie / notatur deſertū penitentib⁹
ꝯuenire. Unde ad lrām ſancti patres ſolebāt in deſertis habi
tare. c Penitētiā agite. Nota ꝙ aliud eſt penitere / ali/
ud penitentiā agere. Penitere eſt intus dolere ꝛ de peccatis
conteri. Et ſic ſolet deſcribi: Penitere eſt ante acta mala de/
flere: ꝛ deflēda iterū nō cōmittere. Penitentiā agere eſt exte/
rius pro peccatis condigne ſatiſfacere. Chryſ. Penitentia
cor emundat: ſenſus illuminat: aīas ſctificat: ꝛ ad ſuſceptionē
chriſti preparat. d Appropinqbit eni regnū celoꝝ:
non vos regno: quia per gratiā dei regnū dei intra vos eſt:
Luc.xvij.c. Regnū aūt ē celoꝝ dicunt decem ꝑcepta.j.xxi.
d. Auferet a vobis regnū. Item chriſt⁹ dans regnū / eterna
btitudo: euangeliū etiam inuitans ad regnū. Hic autē ſug/
gillātur curioſi ꝑdicatores: qui ponūt in celum os ſuū loquē/
tes linguis angeloꝝ / ꝛ de differentia hierarchiarū ꝛ hmōi:
Iſte aūt exími⁹ ꝑdicator nihil tale ꝑdicauit: ſed tñ qḋ infor/
mabat populū: Quid fugiendum innuit iohānes per ꝑmum
cum dicit: Penitentiam agite / fugiēdo pctm̄. Quid eli/
gendū cum ſubiūgit: Appropinquabit eni regnū ce/
loꝝ. Iſta eni duo ꝑdicanda ſunt: declinare a malo / fugiendo
peccatū: facere bonū regno dei appropinquādo. e Hic ē
eni de q̄ dictū ē p eſaiam ꝓphetā: Eſa.xl.a. dicentē
vox clamātis i deſerto. Aug⁹ dic / ꝙ nō ſatis elucet an ſub
pſona ſua h̄ dicat euangeliū an ſub pſona baptiſte: Scdm tñ
Hiero. verba ſunt euangeliſte. Johannes autem dicit vox:
chriſtus verbum qui in iohanne clamat. Vox que auditur ci
to tranſit: ſic iohannis fama nō multū durauit. Itē iohānes
vox chriſti dicit / chriſtus verbū: qꝛ ſicut vox manifeſtat men
tis ꝯceptū: ſic iohannes manifeſtat chriſtū. f Clamātis / di
cit nō loquētis tñ / nō ꝑdicantis ſed clamātis: vt maiorē affe/
ctum mētis exꝑmat. Clamātis / etiam dicit: quia ſurdi erāt
iudei. Eſa.xlij.c. Quis ſurdus niſi ſeru⁹ meus: Hec vox exci
tauit a ſomno pctōres: arguit delinquētes: inuitauit ad fidē
chriſti. g In deſerto: nō i palatio. In omnibus iohan/
nes eſt forma penitentib⁹: quibus deſertus locus ē cōgruus
vbi [illegible] moleſtat hominū intuitus: vbi ſedet penitens non
mo[illegible]⁹ veſtit⁹: cuius cib⁹ aridus: Ibi eñ apparet dñs. Oſee
ij.c. Ducam eam in ſolitudinē ꝛ loquar ad cor eius. Vñ Ps
Ps.62. In terra deſerta ꝛ inuia ꝛ inaquoſa ſic in ſancto apparui tibi.
Exo.iij.a. Moyſi exiſtenti i deſerto apparuit dñs. h Pa
rate viam dñi: bene viuēdo: praua abijciēdo: verbū dei
libenter audiendo. i Rectas facite ſemitas eius: re/
cta opera faciēdo: non pro terrenis ſeruiendo: mores in meli⁹

a Venit iohannes baptiſta pre/
b dicans in deſerto iudee / ꝛ di/
c d cens: Penitentiam agite: ap/
propinquabit enim regnum
e celorum. Hic eſt eni de quo
dictum eſt per eſaiam prophe
f tam / dicentem: Vox claman/
g h tis in deſerto / parate viam do
i mini: rectas facite ſemitas ei⁹.
k Ipſe autem iohannes habe/
bat veſtimentum de pilis ca/
l melorum: et çonam pelliceā
m circa lumbos ſuos. Eſca au/
n tem eius erat locuſte et mel ſil
o ueſtre. Tunc exibat ad eum
p q hieroſolyma et omnis iudea:
r et omnis regio circa iordanē
s t et baptiçabantur ab eo in ior
v dane confitētes peccata ſua.
x Videns autem multos pha/

mutādo: ꝯſilia ſequendo. Semite dñi ſunt ſtricte / mūde / alte /
pacifice. Prouerb.iij.c. Vie eius vie pulchre: ꝛ omnes ſe/
mite eius pacifice. k Ipſe autem iohānes habebat
veſtimentū de pilis cameloꝝ: ad lrām. Aug⁹. Non de
lana: quia illud auſteritatis indiciū ē: hoc luxurie mollicies:
id eſt aliquantulum
mollis ꝓcuratiōis. Marci.i.a.
l Et çonam pel/
liceam circa lum
bos ſuos: que erat
de pelle cruda ꝛ pilo
ſa: quia eni predica/ B
uit penitentiā / illam
etiam pretendebat i
veſtitu ꝛ victu. m
Eſca autem eius
erat locuſte: qḋ/
dam genus magna/
rū locuſtaꝝ / qḋ erat
in deſerto iudee que
erant comeſtibiles. n Et mel ſilueſtre / de truncis vel
herbis. Mel ſilueſtre inueniebat in truncis ꝛ in arūdinibus.
Sunt eni quedam arūdines plene melle naturalit. Vel ſicut
dicit Rabanus in dictis aſimphei galliarū epiſcopi: in de/
ſerto illo erant arbores habētes folia lata ꝛ rotūda lactei co/
loris ꝛ mellei ſaporis: que natura fragilia manibus ꝯfricant
et eduntur: et hoc dicit mel ſilueſtre. Johānes tenet formam
ꝑdicatoris: qui non debet vti ꝑcioſis veſtib⁹. Hiere.xv.d.
Si ſepaueris ꝑcioſū a vili quaſi os meū eris. Ecci.xi.a. In
veſtitu ne glorieris vnqꝫ.j.Timoth.vj.b. Habētes alimēta
et quibus tegamur / non ornemur: his ꝯtenti ſim⁹.iiij.Reg.
j.b. Cuius figure ꝛ habitus eſt vir ille q̄ occurrit vobis ꝛ lo/
cutus eſt verba hec: At illi dixerunt: Vir piloſus ꝛ çona pel/
licea accinct⁹ renib⁹. Qui ait: Helias teſbites eſt. Helias ro/
buſtus dño: teſbites cōuertēs. Illi autem qui ꝑcioſis ſūt in/
duti nō erogāt panem ꝑdicationis populo: qḋ figurat in di/
uite qui induebat purpura ꝛ byſſo: Luc.xvj.c. et non dabat
de micis laçaro. m Eſca aūt ei⁹ erat locuſte: peccato/
res quos incorporat eccleſie. Act.x.b. Macta et manduca.
Greg⁹. Eſca ſanctoꝝ colliſio eſt pctōꝝ. n Et mel ſilue/
ſtre: In melle dulcedo ꝑdicationis vel ꝯtēplationis. Pro/
uer.xxv.c. Mel inueniſti comede qḋ ſufficit tibi. Silueſtre ē
mel: quādo recordat preſentis miſerie vel pctōꝝ ꝑteritoꝝ.
Unde bene hic ſequit: o Tunc exibat ad eum hiero
ſolyma ꝛ omnis iudea. Hic oſtenditur in littera: qui / ad
quem / qui / quo / q̄les / ad qḋ exibāt. Euangeliſta cepit agere
de ꝑdicatione ꝑcurſoris: ſed ad eius cōmēdationē interſeruit
ꝓphetiam eſaie: per cuius interpoſitionē inceptā dimiſerat
narrationē: q̄ finita redit ad ꝓpoſitū: Et ꝯtinuat ex eo qḋ dic/
tum eſt: Venit iohānes in deſertū iudee predicans ꝛ dicens:
Agite penitentiā ꝛc. Tūc exibat ad eum: audita fama ꝑ/
dicationis. p Hieroſolyma: illi de tribu iuda propter
nouitatem predicationis: quia predicabat nouum modum
remiſſionis: cum moyſes ꝑdicauerit de victimis leui: ꝛ ꝓpter
aſperitatem veſtimenti ꝛ alimenti. q Et omnis iudea:
de tribu beniamin: qꝛ proximi erant illis. r Et omnis
regio circa iordanē.ſ. de terra illa que data eſt duab⁹ tri/
bubus ꝛ dimidie tribui ephraim. s Et baptiçabantur
ab eo in iordane. Hiero⁹: qꝛ i eo figura baptiſmi ꝑceſſit /
qñ eū filij iſrael trāſierunt ſicco pede: Joſue.iij.d. v Con
fitentes peccata ſua: nouo modo / cum prius hoc face/
rent per ſacrificia. In cōfeſſione autem peccata dimittebā/
tur non in baptiſmo iohannis. Moraliter. Si talis eſſet Moraliter
predicator: vt ſupra dictū ē: p Hs hieroſolyma / clau/
ſtrales. q Hs iudea / clerici. r Hs regio / ſeculariū:
s Baptiçarent.i. mūdarent: t In iordane: in hu/
mili ꝑdicatione. v Confitētes peccata ſua: tam mor/
talia ꝙ venialia. x Videns autem multos phariſeo
rum ꝛ ſaduceoꝝ venientes ad baptiſmū ſuū / non
confitentes peccata ſua. Nota aūt ꝙ tres erat ſecte famoſe
¶ iudeoꝝ.ſ. ſecta

¶ iudęorum.ſ.ſecta phariſęorū/ſaduceorum/et eſſeorum. Eſſei erant religioſiſſimę vitę ⁊ longe arctioris ꝙ̄ monachi noſtri tēporis: De quibꝰ tn̄ in euāgelio non ſit mentio. Phariſei autem arcę ⁊ auſterę vitę leguntur fuiſſe/imo ſupſtitioſę: qui in fimbrijs veſtimentorum ſpinas ponebant: ac ſi per hoc dicerent: Nos punctionibus et aculeis carnem noſtram affligimus. In fronte

j.23.d. autem ⁊ in brachijs

Luc.5.b. portabant quędam

Al. to demonſtrabit philateria ⁊ chartulas in quibꝰ erat decalogus ſcriptus: vt viderentur mandata decalogi obſeruare.

riſęorum et ſaduceorum venie̅tes ad baptiſmum ſuum/
a dixit eis: Progenies vipera-
b rum/ quis† demonſtrauit vo-
c bis fugere a ventura ira? Fa-
cite ergo fructum dignum pę-
d nitentię. Et ne velitis dicere
e intra vos: patrem habemus
f abraam. Dico enim vobis:
g †quia potens eſt deus de la-
h i k pidibus iſtis ſuſcitare filios
l m abrahę. Iam enim ſecuris ad ra-

Iſti credebant reſurrectionem/ dogmatiça̅tes animas ſaluādorum ſtatim poſt obitum trāſferri ad corpora meliora/ ⁊ in eis vſq̄ ad diem iudicij permāſuras: animas vero reproborum ſtatim deſcendere ad infernū. Iſti adinuenerūt traditiones pro captando populi fauore quibus determinabant traditionem moyſi: immo totum decalogū/ ⁊ pręcipue illud mādatum de honorandis parentibus. Erāt itaq̄ diuiſi ab alijs vita et doctrina/ ⁊ ideo phariſęos quaſi diuiſos ſe vocabant. Saducei autem non credebant reſurrectionē: ideoq̄ obijcie-

j.22.c. bant de muliere ſeptem viros habente dogmatiça̅tes animaſ cum corporibus interire: docentes nullum angelum eſſe. Hi tn̄ q̄nq̄ libros moyſi recipiebant ⁊ prophetas reſpuebant. a ¶ Dixit eis: progenies viperarum. Interlin. venenati filij venenatorꝫ. Iſti enim ſicut patres eorū bonis inuidebant ⁊ proximos lędebant. Vipera autem dicitur quaſi vi pariens. Glo. Rab. Vipera patrē ſuū occidit: ſic iudęi ꝓphetas/ qui erant patres eorum. Sed quare maledicebat iohannes patribus eorum: cum in abſentia non debeat maledici de aliquo. Chryſ. ſoluit dicens: Laudari debuerāt qui ad ipſum de ciuitatibꝰ venerant: quare igitur genitoribꝰ detrahitur? Sol. Quia magna ſapiebant in progenitoribꝰ. Ioh. viij.c. Pater noſter abraā ē ⁊c. b ¶ Quis demonſtrauit vobis fugere a ventura ira? id eſt a vindicta ſine confeſſione. De hac ira Soph. j.d. Dies illa dies irę. Hanc iram non poteſt fugere quis niſi prius fugerit diuitias cū iacob fugiente laban: Geñ. xxxj.c. Delitias cum ioſeph fugiente ęgyptiam: Geñ. xxxix. c. Honores cum ieſu: qui ꝓpoſito gaudio regni fugit: Ioh. vj.b. Item non effugient iram venturam niſi qui ſenſerunt pręſentē. Michęę. vij.b. Iram dñi

Ps.2. portabo quia peccaui ei. Ps. Cum exarſerit in breui ira eiꝰ. q.d. volumꝰ fugere: dic: c ¶ Facite ergo fructū dignū pęnitētię: vt ſic effugiatiſ. Nō aūt dicit: facite pęnitētiā vł opa pęnitētię: ſ fructū/ q̄ dicit a fruēdo. Ille aūt fructꝰ pęnitentię facit: q̄ inundationes maris.i. pęnitentię q̄ſi lac ſugit: Deut. xxxiij.c. Vel/ Fructum dignū: id eſt fructuoſam pęnitentiam: quę.ſ. ſit in charitate. Arbor eſt ipſa pęnitentia: radix contritio cordis: rami opera bona: folia confeſſio integra: fructus ſatiſfactionis pęna. Ille ergo facit pęnitentiam ſed non dignos fructus: qui dolet tm̄ de cōmiſſis. Ille vero agit pęnitentiam ⁊ fructus ſed non dignos/ qui ⁊ dolet ⁊ in parte ſatiſfacit. Sed ille facit dignos fructus/ q̄ i dolore cordis tātū affligitur per pęnam: quantum deliquit per culpam: ſm̄ illud Apoc. xviij.b. Quātum ſe glorificauit ⁊ in delitijs fuit: tātū date ei tormētum ⁊ luctum. Deut. xxv.a. Pro menſura peccati erit ⁊ plagarum modus. d ¶ Et ne velitis dicere intra vos/ cogitādo.ſ. e ¶ Patrem habemus abraam. q.d. in ſemine abrahę non confidatis quaſi ex hoc ſit ſalus: q̄ non filij carnis ſunt ſemen abraam/ ſed qui filij dei ſunt: id eſt qui imitātur fidē chriſti: Roma. ix.b. Chryſ. Quid prodeſt ei quem ſordidant mores generatio clara: aut quid nocet illi generatio vilis quem mores adornant? Quid profuit cham q̄ filius fuit noe. Aurū de terra naſcitur: ſed nō terra eſt. Et ſequitur: Melius eſt vt i te glorientur parentes ꝙ̄ tu glorieris in parentibus. f ¶ Dico enim vobis. q.d. nolite glo-

riari: quia patrem habetis abraam. g ¶ Quia potens eſt deus de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrahę. Oſtendebat iohannes lapides q̄s ioſue de iordane transferri fecit: Ioſue. iiij.a. et. b. Ioſue enī duodecim lapides de alueo iordanis fecit exportari: et totidē de terra illuc reportari: In q̄ pręfigurata eſt excęcatio iudęorꝫ ⁊ illuminatio gētiū. Per duodeci enī lapides q̄ de medio fluminis extracti ſūt ſignificant gentiles: qui de ꝓfūdo cęcitatis in quas emerſerāt ⁊ quaſi de tenebris ad lu[cem] prodierūt: q̄ cū erāt pri-

Al. tq̄m

C

us in fluxu ꝯfuſiōis/ accęperūt gratiā illumīatiōis. Per duodecim lapides de ſicco ī mediū fluminis deportatos/ intellige amiſſa gratię luce excęcatos [iu]d[ęos] in ꝓfu[n]dum cęcitatis vnde gentiles emerſerāt/ immerſos. Dicit ergo: f ¶ Dico enim vobis quia potens ē deus: Deo enī nihil eſt difficile vel impoſſibile. h ¶ De lapidibꝰ iſtis.i. de gent[il]ibꝰ ſignificatis ꝑ iſtos lapides. i ¶ Suſcitare/ tanq̄ mortuos in peccato. Vel/ Suſcitare: quia abraā ⁊ moyſes mortui erāt ſine ſemine ⁊ paucos reliquerāt filios: ideo chriſtꝰ ſemē ſuſcitauit. k ¶ Filios abrahę: vt ſint veri filij abrahę. Roma. ix. b. Nō filij carnis ſemē ſunt abrahę/ ſed q̄ filij dei ſūt. l ¶ Iam enim ſecuris. q.d. cito faciatis. Iam enī ſecuriſ.i. ſententia: m ¶ Ad radicē arboris poſita ē. Arbo[r] dr̄ iudaic[us] populus: radix appellat[ur]

¶ Moraliter. d ¶ Ne velitiſ dicere pr̄em habemꝰ abraam. Hi ſunt q̄ ꝯfidūt in genere ſuo. Oſee. ix.c. Gloria eorū a partu ⁊ ab vtero ⁊ a ꝯceptu. Sꝫ ſi volūt fugere ab ira ⁊ ad chriſtū venire/ oportet eos venire cū magis ab oriēte.i. ſuum orientē relinquere. j. Cor. xv.f. Caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſidebūt. f ¶ Dico enī vobis: q̄ potēs ē deꝰ de lapidibꝰ iſtis.i. de pctōribꝰ qui ſ[un]t duri ꝑ obſtinationē cordis. i ¶ Suſcitare filios abrahę.i. facere iuſtos: [iu]xta il-

lud Ezech. xi.d. Auferam a vobis [cor] lapideū ⁊ dabo vobis cor carneū. Ps. Percuſſit petrā ⁊ fluxerūt aquę. [Qu]o[d] in paulo impletū eſt in via dama[ſ]c[i] de quo fluxit torrēs doctrinę. De quo Prouerb. xviij.a. Aqua ꝓfunda verba ex ore viri ⁊ torrens redūdans fons ſapiētię. Iob. xxviij.a. Lapis ſolutus calore.i. paulus/ vertit i[n] ꝓ[ꝑ]dicatiōis. Unde ſignificatur per cyphū argenteū qui poſitꝰ eſt i ſacco beniamin. Geñ. xliiij.a. Suſcitat eos aūt ad vocem pręd[i]cationis ſicut leo. j. Reg. ij.b. Suſcitans de puluere egenū/ ⁊ de ſtercore erigēs pauperē: vt ſedeat cum ꝑncipibꝰ ⁊ ſoliū glorię teneat. Hos filios ſuſcitatos dñs paſcit. Ps. Dñs paſcit me ⁊ nihil mihi deerit. Erudit Eſa. ij.a. Docebit vos vias ſuas. Balneat et veſtit. Vn̄ Ezech. xvj.b. Laui te aq̄ ⁊ emūdaui ſanguinē tuū ex te: ⁊ vnxi te oleo ſpūſſancti: [.i.] oleo lętitię: ⁊ veſtiui te diſcoloribꝰ.i. varietate virtutū. Unde Ps. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circūdata varietate. Itē ꝑ duodecim lapides qui de alueo ponunt in ſiccū/ ſignificant religioſi: qui de curſu mūdanę voluptatiſ trāſeūt ad religionem. Unde. j. xij.d. Cum immūdus ſpiritus exierit ab hoīe ambulat per loca arida. Per alios duodecim ſignificantur illi q̄ de ſicco religionis ad pręlaturas aſſumunt propter ſuā ſanctitatem. Eſa. xiij.d. Ecce ego ſuſcitabo ſup vos medos qui argentū non quęrat nec aurum velint/ ſed ſagittis paruulos interficient. Medi religioſi ſunt: qui ſunt bene mēſurati ⁊ morigera[ti]. Sed mō ꝯtingit illō Thren. iiij.a. Quō obſcuratū ē au[rum] mutatꝰ ē color optimꝰ: diſpſi ſūt lapides.ſ. religioſi in capite omniū platęarum. l ¶ Iam enī ſecuris ad radicem arboris poſita e[ſt]. Arbor eſt vnuſq̄ſq̄ [h]o[mi]no. Ps. Et erit tanq̄ lignū qd̄ plantatū eſt ſecus decurſus aquarum. Hiere. xvij.b. Benedictus [vir] qui confidit in dño ⁊ erit dñs fiducia eius: Et erit q̄ſi lignū qd̄ tranſplātatū eſt ſup aquas qd̄ ad humorem mittit radices ſuas: ⁊ nō timebit cū venerit

Moraliter

Ezech.36.f.

Ps.77.

Ps.22.

Ps.44.

Ps.1.

b 4 * [ęſt]us. Et erit foliū

g populus: radix appellat̄ extremitas q̄ fuit captiuata ſub tito et veſpaſiano. q. d. ſentētia dei iam ē ad h̄ vt radicit9 extirpet gen9 iudeoꝝ: vel radix/ illi iam ab aſſyrijs capti erāt. Vel ſecuris eſt chriſt9 qui iam ortus erat: radix iudeoꝝ/ hieruſalē: arbor cerimonie: q̄ oīa deſtructa ſūt ī captiuitate a romanis. Hec ē ſecuris: de q̄

4. Reg. vj. a. dicit̄ ꝙ ferrū ſecuris cecidit in aquā. Hec eſt chriſti diuinitas ſiue aīa q̄ deſcēdit ad inferos. Lignū remanſit in manu: qꝛ

dicem arborū poſita eſt. Om

a nis ergo arbor que non facit

b fructum bonum excidetur: et

c in ignem mittetur. Ego quidē

ei9 humanitas cōprehēſibilis ē: et remāſit ī ſepulchro. Sꝫ poſtea ferrū ſupenatauit/ cū dn̄s eā a mortuis ſuſcitauit. Vel radix adā: arbor gen9 humanū: ſecuris p̄ſens calamitas. Hec

3. Reg. 6. a. ſecuris nō ē audita ī tēplo ſalomōis. Vn̄ illō ſatis debet nos terrere: qꝛ iā ſuſtinem9 q̄ſi eterne dānatiōis p̄ſagia. Zach. xiij. c. Adā exēplū meū ab adoleſcētia mea. Ezech. ix. a. Sex viri veniebāt a porta oriētali et vas iterit9 ī manib9 eoꝝ. Sex viri/ ſex defect9: Fames/ ſitis/ frig9/ eſt9/ īfirmitas/ mors.

Moraliter * eſtus: Et erit foliū ei9 viride: et in tp̄e ſiccitatis nō erit ſollicitū nec aliqn̄ deſinet facere fructū. Hec arbor debet in fide radicari/ in ſpe erigi/ in charitate dilatari: in doctrina verborum frondoſa: in bonoꝝ fecūditate fructuoſa. Securis eſt p̄dicatio. Deut. xix. b. Si abierit vir cū p̄ximo ſuo ſimpliciter ad ſiluā ad ligna cedēda: et ſecuris fugerit manū: ferrūq3 lapſū de manubrio amicū occiderit: ad vnā ſupra dictarū vrbium fugiet. Securis ḡ ad radicē poſita eſt: qn̄ homo p̄dicādo fidē defendit. j. Pet. iij. c. Parati ſemp ad ſatiſfactionem oī poſcēti rationē de ea que in vobis ē fide et ſpe. Vel qn̄ p̄dicator arguit/ ꝙ nō ſeruāt fidelitatē deo. Vel ſecuris/ ſentētia ē: et tūc radix eſt cogitatio/ locutio/ et opus: qꝛ pro his dānabit̄. Vel ſi per ſecurim intelligat̄ predicatio: tūc ſenſus ē/ Jam enim ſecuris et c̄. i. p̄dicatio in p̄mptu eſt ad arguēdū pro peccato cogitatiōis/ locutiōis/ et opis. Ezech. xxj. c. Duplicet̄ gladius ac triplicet̄. a Ois ergo arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet̄. Ecce metuēda ꝯcluſio. Nota aūt ſex in

Sex notantur in predicatiōe iohannis p̄dicatiōe iohānis. Increpatio: ibi: Progenies viperarū. Monitio bn̄faciēdi: ibi: Facite dignū fructū. Diſſuaſio gloriādi: ibi: Ne velitis dicere et c̄. Vtriuſq3 ꝯfirmatio: ibi: Dico enim vobis et c̄. Cōminatio de p̄ſenti: ibi: Jam eni ſecuris et c̄. Cōminatio de futuro: ibi: Ois ergo arbor et c̄. Beda. Arbor ē gen9 humanū: cui9 rami alij ſt̄ aridi/ vt pagani icēdio apti: alij virides ſ3 ſine fructu/ vt hypocrite exteri9 nitidi iteri9 vacui: alij ſt̄ fructuoſi ſ3 venenoſi/ vt heretici: q̄ etſi p̄dicādo faciūt fructū/ tñ reddūt mortiferū: alij faciūt fructū et bonū/ vt catholici q̄ catholice viuūt. Iſti excidēt̄ ab eccl̄ia p excōmunicationē/ maxime heretici: aīa a corpe p mortē/ aīa et corp9 a deo p iudicis ſniam. Daniel. xiij. f. Ecce āgel9 dei accepta ſnīa ſcindet te mediū et c̄. Moralit̄

Moraliter Tria genera arborum a Ois ḡ arbor q̄ ñ facit fructū bonū. Sūt tria genera arboꝝ: de qb9 Judic. ix. b. Vit/ fic9/ et oliua. Vitis p̄lati. Eccl̄i. xxiiij. c. Ego q̄ſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris: ſuauitatē ꝯſciētie: et odorē bone fame. Sꝫ mō pōt dici illō Hiere. q̄. d. Ego plātaui te vineā electā/ omne ſemē verū: quō cōuerſa es ī prauā vinea aliena? Per ficū religioſi: q̄ debēt habere dulcedinē et in verbis et ī factis. Cant. iiij. c. Fau9 diſtillans labia tua ſponſa. Hiere. xxiiij. b. Quid tu vides hieremia? Ficus bonas/ bonas valde: ficus malas/ malas valde. Hiero9. Sicut nō inueni meliores q̄3 eos qui in monaſterio ꝓfecerūt: ſic nō inueni peiores q̄3 eos q̄ ibi defecerūt. De hac ficulnea Luc. xiij. b. Ecce tres anni ſūt ex quo venio q̄rēs fructū ī ficulnea et nō inuenio: ſuccide ḡ eam. Hi tres anni ſunt: Cōtinētia/ obediētia/ abrenūciatio ꝓprietatū. Per oliuā laici: q̄ debent facere opa miſericordie. Sed multi ſunt vt ſalices infructuoſe/ oliue ſimiles folijs. b Excidetur/ in morte. c Et in ignē mittet̄/ gehenne. Hoc dicit ad differentiam arboris bone: que ſi excidit̄ a morte/ nō tñ in ignē mittit̄. Vn̄ de Job. xiiij. b. Lignū habet ſpē: ſi p̄ciſū fuerit rurſū vireſcit

et rami ei9 pullulāt: Si ſenuerit in terra radix ei9 et in puluere emortuus fuerit truncus illi9/ ad odorem aque germinabit et faciet comā quaſi cū p̄mū plantatū ē. d Ego quidē baptiço vos. Poſt habitū ſermonē de ſucciſiōe arboris/ redit ad materiā: et de baptiſmo agēs/ modū ei9 exp̄mēs/ et illi9 oſtendit potētiā a quo cōminandi ſumpſerat audaciā: Pri9 tñ ſuam manifeſtat impotentiā dicens: Ego quidē baptiço vos .i. corpa lauo/ nō poſſum tñ a pctis ſoluere.

Marci. 1. a. Luc. 3. c. Joh. 1. d. Luc. 3. a

e baptiço vos in aqua in peni

f tentiā: q autē poſt me ventur9 ē:

g h i fortior me eſt: cuius non ſum dignus calciamenta portare:

e In aq̄/ tñ nō ſpū. Sed ꝯtrariū dicit lucas: ꝙ iohānes p̄dicabat baptiſmum penitentie in remiſſionē pctōrū: nō ergo ſolū in aqua. Sol. Intelligendū eſt ſic ꝙ iohannes p̄uenit ſuo baptiſmo baptiſmū chriſti: q̄ eſt in remiſſionē peccatoꝝ. Vel dicit̄ eſſe ī remiſſionē peccatoꝝ ꝓpter hoc ꝙ penitētiā p̄dicabat que dat remiſſionē pctōꝝ. Fiebat aūt baptiſmus iohānis duab9 de cauſis. Prima ꝓpter deuotionē ſuſcipientiū. Secunda ꝓpter aſſuefactionem ad baptiſmū chriſti. f In penitētiā .i. ꝓpter penitentiā/ vel in ſignū penitētie. g Qui aūt poſt me ventur9 ē/ ad p̄dicandū/ ad baptiçādū/ ad moriendū: h Fortior me ē/ et ſm deitatē et ſm humanitatē. i Cui9 ñ ſū dign9 calciamēta portare. Alij dicūt. Soluere corrigiā calciamēti ei9: Marc9. j. a. Lucas. iij. c. Joh. j. d. Et potuit iohes dicere vtrūq3/ vl' ꝯtinuo vl' tp̄e diuerſo. Vel qꝛ modus loquēdi accipit vtrūq3 ſenſū et nō verba. Vn̄ Aug9. Vtilis ē modus et memorie cōmēdandus q̄ dicit̄ hic et ab alijs euāgeliſtis: cui9 nō tñ alia ſunt verba ſed ſentētia/ vt. ſ. plurib9 narrātib9 eandē rem nō arguat̄ mēdacij ſi ab altero diſcrepauerit: qui modus pōt exēplo euāgeliſtaꝝ defēdi. Per calciamētū ſignificat̄ euāgeliū: qꝛ loq̄t̄ de pelle mortua .i. morte chriſti. Itē qꝛ munit pedes. ſ. affectum et intellectū. Dicit ḡ: Cui9 nō ſum dign9 calciamēta portare .i. euāgelij ſacra verba circūferre. Se aūt indignū dicit: qꝛ nō eſt ad hoc deputat9: ſed apoſtolis eſt cōmiſſū iſtud officiū. Dign9 tñ erat ex merito etſi nō ex officio: qꝛ nō erat apoſtolis inferior. Allegorice. Calciamētū eſt incarnationis myſteriū. Ps̄. In idumeā extendā calciamētū meum. Deut. xxxiij. d. Ferrū et es calciamētū ei9. Vn̄ venit ad nos calciata diuinitas. Et nota q̄re dicat̄ calciamentū: Calciamentū eni fit de pelle aīalis mortui .i. de vetuſtate noſtre mortalitatis. Thren. iij. a. Vetuſtā fecit pellem meam. Corrigia eſt myſterij ligatura. Solea p quā terrena: id eſt terrenas penalitates calcauit/ fuit gloria imortalitatis poſt reſurrectionem. Chriſt9 reſurgēs ex mortuis iam non morit̄. Filū quo hec ſolea aſſuit̄ calciamēto/ fuit ipſa reſurrectio. Ps̄. Exurge gloria mea: exurge pſalteriū et cithara et c̄. Subula q̄ facta ſunt foramia vt poſſet intrare filū/ anguſtia paſſiōis. j. xix. c. Facili9 eſt camelū intrare p foramē acus et c̄. Seta p quā intromiſſum ē filū/ potētia diuinitatis: per quā qn̄ voluit reſurrexit. Ptātem habeo ponēdi aīam meā et iterū ſumēdi eam. Cultell9 cū quo p̄ciſa ſūt ſupflua ab hoc calciamēto/ opatio ſpūſſancti: q̄ carnē ei9 ab omni labe mūdauit. Luc. j. d. Qd̄ eni in ea natū eſt/ d̄ ſpūſctō eſt. Forma ad quā factū eſt illud calciamētū/ fuit formatio ade: Nā ſicut ille de terra pura: ſic iſte de pura virgine. Ps̄. Veritas de t̄ra orta ē. Sutor/ pat̄: cui chriſt9 obediuit: ſicut ſutor diſponit d̄ ſuo calciamēto ſm ſuā volūtatē. Phil. ij. a. Chriſt9 fact9 eſt patri obediēs vſq3 ad mortē: mortē aūt crucis. Senſus ḡ eſt: i Cui9 nō ſum dign9 et c̄. i. nō ſufficio myſteriū incarnatiōis enodare. Eſa. liij. c. Generationē eius qs enarrabit? Vl' h̄ dicit iohannes ſe excuſando. q. d. Cui9 nō ſū dign9 et c̄. i. nomē ſponſi nolo mihi vſurpare: nec ſpōſus volo credi vl' dici: ſ3 amic9 ſponſi. * Nos eñ erat

Allegorice Ps̄. 59. Ro. 6. b. Ps̄. 56. Joh. 10. d. Ps̄. 84.

Moralit̄ i Cui9 nō ſum dign9 et c̄. Calciamēta ſunt temporalia. Debet ergo dicere predicator: Non competit dignitati mee portare hmōi calciamenta. Eccl̄i. xlvj. d. Samuel pecunias et vſq3 ad calciamenta ab omni carne non accepit. Moraliter

* Luc. x. a. Nolite

Mos em̄ erat vt ſi q̄s eã ꝗ ſibi iure ꝓpinquitatis cõpeteret in vxorē accipe nollet: ille ei calciamētū ſolueret/ꝗ ad hãc ſpõſꝰ iure ꝓpinquitatꝭ accederet. Aliť. Calciamēta ſũt exēpla patrū noui ⁊ veteris teſtamēti. Deuť.xxxiij.d. Ferrū ⁊ es calciamētū eiꝰ. Corrigia/ꝯcordia vtriuſq̄ teſtamenti. Eſt ḡ ſenſus: Nō ſufficio ꝯcordiã vtriuſq̄ teſtamēti enodare. De his calciamē tis Canť.vij.a. Q̄ pulchri ſũt greſſus tui i calciamētꝭ filia ṕn/
Luc.5.c. cipis. Hiere.ij.c. Prohibe pedē tuū a nuditate.
Moraliter ✱ Luc.x.a. Nolite portare ſacculū neq̄ perã neq̄ calciamē/ta. a Ipſe/diſcre tiue: b Vos bap ticabit: q2 a pctīs ſctificat. Baptiçat aūt chriſtꝰ in v̄bo/vel i ſe/vel i forma baptiſmi/vel in v̄bo ṕdicatiōis/vel inuocatio/ne trinitatis. c In ſpūſctō ⁊ igni.i.i ſpūſctō qui ē ignis in quo fit inflammatio ad bonū. Vel/ In ſpūſctō: in bap/tiſmo. d Et igni/triplici: amoris/tribulationis/ et pur/gatorij. De p̄mo: Luc.xij.f. Ignē veni mittere in terrã ⁊ q̄d

a Ipſe vos baptiçabit in ſpiri/ b tuſancto et igni. c Cuius ven/ d e tilabrum in manu ſua: f et per/ g mundabit aream ſuam h ⁊ con/ i gregabit triticum ſuū k in hor/ l m reum: paleas autem combu/ n o ret igni inextinguibili. p Tunc q venit ieſus a galilea r in iorda/ s nem ad iohanē, t vt baptiçaret v ab eo. Iohannes aūt ꝓhibe/ x bat eū dicēs: Ego a te debeo baptiçari: ⁊ tu venis ad me.

volo niſi vt ardeat: De ſecundo Pš. Igne me examinaſti. Pš.16.
Threñ.j.e. De excelſo miſit ignē i oſſibꝰ meiſ ⁊ erudiuit me. De tertio.j.Corť.iij.c. Saluꝰ erit ſic tñ quaſi ꝑ ignē. Vel ꝑ ſpm̄/grã baptiſmalis. Per ignē/ignis purgatorij: vbi purga bit q̄d h̄ nō purgať. Aq̄ neceſſaria ē,ꝓpť pctã amoris male ac cēdentis: ignis q̄ terret ꝓpť pctm̄ timoris male humillantis. e Cuiꝰ ventilabꝝ: id eſt diſcretio iudicij: f In ma nu ſua.i.in p̄tre: vel in filio. Ioh.v.d. Oē iudiciū dedit fi/lio. Hiere.xv.b. Diſp̄gã eos ventilabro in portꝭ terrę. Venti labꝝ eſt inſtrumētū in q̄ grana a paleiſ excutiunť. g Et ꝑ/mūdabit.i.ꝑfectē mūdabit. Quotidie eni mundat ꝑ verbū ſuū. Ioh.xv.a. Iam vos mūdi eſtis ꝓpť ſermonē quem lo/cutꝰ ſū vobis. Per tribulatiōes. Augꝰ. Q̄d lima ferro/q̄d for nax auro/q̄d flagellū grano: hoc tribulatio iuſto. Per fletū.
Pš.50. Pš. Aſperges me dñe hiſopo ⁊ mūdabor. Sed non ꝑfecte mūdat: ſ; i futuro iudicio erit ꝑfecta mūdatio: qñ ſeꝑabit ma/los a bonis. Threñ.iiij.c. Facies dñi diuiſit eos. h Are/am ſuã.i.eccleſiã i q̄ grana ſunt cū paleis. Et bñ dicit/ſuã: q2 emit eã ſanguine ſuo ꝓcioſo.i.Corť.vj.d. Empti eſtis ꝓ/cio magno. i Et ꝯgregabit triticū ſuū: q̄d modo eſt i
Pš.146. pluribꝰ locis diſꝑſum. Pš. Diſꝑſiōes iſrael ꝯgregabit. Tri/ticū dicunť boni: q2 ꝯſtãtes ⁊ imobiles a fide/ſpe/et charita/te. k In horreum.i.in cęleſte habitaculum. l Pa/leas aūt: id eſt malos qui ſunt palea: q2 ſunt ſine fructu bo/norū operū: leues ſpū exufflãte.i. aliquo verbo malo. Vel q̄ vēto ianiſglorię capiunť/⁊ ſūt aridę a deuotiōe ⁊ cõpaſſione. Eccĩ.vj.a. Nō te extollas i cogitatiōe aię tuę velut taurus: ne forte elidať virtꝰ tua ꝑ ſtulticiã ⁊ folia tua comedať ⁊ fruc/tus tuos ꝑdat ⁊ relinq̄r velut lignū aridū i heremo. m Cō buret igni iextinguibili/ Actiue: q2 nō oino extinguit q̄s
Pš.48. punit. Pš. Mors depaſcet eos. Vel paſſiue: q2 ille ignis nō extinguiť. Eſa. vlť.g. Vermis eoꝝ ñ morieť ⁊ ignis nō extin guet. Inextinguibili/diť/ad differētiã illiꝰ de quo d̄r: Ig/
Pš.16. ne me examiaſti ⁊c̄. Ille eni p̄terita tribulatiōe nō ſentitur.
Allegorice Allegorice e Cuiꝰ ventilabꝝ.i.excõmunicatio. Hie/re.xv.b. Diſpergam eos ventilabro in portis terrę. f In manu ſua.i.in ope. Debet eni ſeruare ṕlatꝰ excõmunicatio nē ſuã quã fecit: vt nō loquať cū excõmunicatiſ. Eccĩ.xxxiiij. d. Vnꝰ ędificãs ⁊ aliꝰ deſtruēs: q̄ vtilitas in vtriſq̄: g Et ꝑmūdabit areã ſuã.i.eccleſiã a ſordibꝰ pctōꝝ ⁊ meretrici bus ⁊ alijs pctōribꝰ. Oſee.xiij.a. Erūt q̄ſi nubes matutina: ⁊ ſicut matutinꝰ ros p̄teriēs: ſicut puluis turbine raptꝰ ex area et ſicut fumus de fumario. Malach.iij.a. Sedebit ꝯflans et emūdãs argentū ſuū: ⁊ purgabit filios leui: Diciť de ṕlato. i Et ꝯgregabit triticū ſuū in horreū.i.ad ṕdicationē in eccleſiã ſuã. l Paleas aūt cõburet.i.comburēdos
Aliter ṕdicet. n Igni inextinguibili/in inferno. Item aliter.

Area ē ꝯtinētia. Hęc ē area ornã vel aretina hiebuſei.i.ꝯcul/catiꝑ pctm̄.ij. Reg.vlť.d. Ventilabꝝ ē pęnitētia. Pš. In te inimicos noſtros ventilabimꝰ cornu. Triticum/ſunt vir/tutes. Iob.v.a. Cuiꝰ meſſem famelicꝰ comedet. In eodē.d. Pš.45.
In abūdantia ingredieris ſepulchꝝ: ſicut inferť aceruꝰ tritici in t̄pe ſuo. Paleę ſūt pctã. Geñ.xxiiij.c. Paleę q̄3 et fęni plu rimū eſt apud nos.
Aliter. Area ē ſcrip/tura: in q̄ gedeon.i. ṕlatꝰ excutiebat tri/ticum: Iudic.vj.b. Eſa.xxx.e. Mixtū migma comedēt ſiċ in area vētilatū eſt. Ventilabrum/ſtu/diū vel p̄dicatio. Triticum/moralis Aliter B Marci.1.a. Luc.3.d. Ioh.1.d. 78.diſ.c.ꝑſbyť. 65.diſ.c.ecce. 1.q.1.c.dedit.
vel myſticus ſenſus. Palea lr̄a/vel figurę. Oſee.ix.a. Area ⁊ torcular nō paſcet eos ⁊ vinū mentieť eis: Loquiť de iudęis. Eſa.lxij.c. Si dedero inimicis tuis triticū tuū.i. moralē ſen/ſū iudęis.j.xij.a. Apoſtoli fricabãt ſpicas.i.ſpūalē ſenſū de/nudabãt a palea lr̄alis itelligētię. Itē Aliť. Area/vterꝰ virgi/ Aliter
nalis: De q̄ Iudic.vj.g. Ponã vellꝰ h̄ lanę in area/ſi ros in vellere ſolo fuerit ⁊c̄. id eſt chriſtꝰ in virgine. Triticum chri/ſtus. Ioh.xij.d. Niſi granū frumēti cadens in terrã ⁊c̄. Pa/lea/ventalia marię: vel etiã tribulatiōes ⁊ dolores eius: q̄ ipſe remouit. o Tūc venit ieſus: qñ iohãnes p̄dicabat et baptiçabat: qñ.ſ. ieſus erat triginta annorū/et tredecim dies habebat. Anno aūt reuoluto eadē die mutauit aquã in vinū. Et ſequēti paſcha iohãnes ē incarceratꝰ: et in alio ãno reuo/luto decollatꝰ: Et in paſcha ꝓximo chriſtꝰ crucifixꝰ. Sic dñſ ſm̄ Euſebiū ⁊ alios ſctōs vixit ꝑ trigintaduos ãnos ⁊ dimi/diū.i.a natali vſq̄ ad paſcha. Scđm Chryſ. vixit ꝑ triginta/duos ãnos ⁊ dimidiū. Dicit ḡ: Tūc/qñ.ſ. iohãnes baptiça/bat ⁊ ṕdicabat: p Venit ieſus: q̄ diu latuerat. q De galilea.i.a naçareth: r In iordanē. Venit aūt vt bap tiſma iohãnis ꝯſecraret: vt ei robur ⁊ auctoritatē p̄beret: vt omnē iuſticiã impleret: vt aquas ſctificãs in lauacro ſctiſpūs aduentū viſibiliť oſtēderet: vt nemo quantūcunq̄ ſanctꝰ bap/tiſmi gratiã ſuꝑfluã reputaret. s Ad iohãnē vt bapti çareť ab eo: dñs a ſeruo: maior a minore. Nullus ḡ dedig/neť inferiorē. Dicūt aūt q̄dã q̄ tunc incępit ſexta ętas: qñ.ſ. chriſtꝰ baptiçatꝰ ē. Alij dicūt q̄ incępit ab ipſo iohãne ꝓpter illud: Lex et ꝓphetę vſq̄ ad iohãnē. Scđm aūt alios ab in/ Ĩ.11.b.
carnatiōe dñi: vñ cõputamꝰ ãnos ab incarnatione. Scđm alios a paſſiōe: vt tūc amota rhomphea ſimul currãt ſexta et ſeptima ętas: quę tūc p̄mo incępit. Scđm Euſebiū autē cui fere oēs moderni ꝯſētiūt/a p̄mo anno tyberij cęſaris.ſ.a.xv. anno ętatis domini. Nota autem q̄ eſt baptiſmus in verbo. Multiplex
Ioh.xv.a. Vos mūdi eſtis ꝓpť ſermonē quē locutꝰ ſū vobis. baptiſmus
In aq̄. Ioh.iij.a. Niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aq̄ et ſpū ⁊c̄. In ſpū. Actſ.j.a. Iohãnes q̄dē baptiçabat aq̄: vos aūt baptiça bimini ſpūſctō. In igne.i. in p̄ſenti tribulatione. Eſa.iiij.b. Si abluerit dñs ſordes filiaꝝ ſion i ſpū iudicij ⁊ ſpū ardorſ. In morte. Luc.xij.f. Baptiſma habeo baptiçari ⁊c̄. Mo Moraliter
raliť. Chriſtꝰ ꝓximo ṕdicaturꝰ venit ad baptiſmū: ſic q̄libet debet ſe p̄us lauare lachrymis pęnitētię ⁊ tūc ṕdicare. A na/çareth galilęę venit: ſic ṕdicator florē mūdi debet relinq̄re: qui bñ diciť galilęę: q2 deciduus ē. Hiere.xlviij.b. Date florē moab. r In iordanē/fluuiū iudicij: vt q̄libet iudicet ſe/ipſū ꝑ pniam. Pš. Feci iudiciū ⁊ iuſticiã ⁊c̄. s Ad iohã/ Pš.118
nē.i.ad grãm dei. t Vt baptiçareť ab eo. Per baptiſ/mū chriſti ꝯtēplatiua: ꝑ baptiſmū iohãnis actiua deſignať. Vterq̄ vult ab alio baptiçari: q2 vna alia indiget. Sed bap/tiçari a iohãne rebaptiçabãť: q2 actiua ꝑ contēplatiuã mun/datur. v Iohãnes aūt prohibebat eum/p̄ę humi/litate/ x Dicens: ego a te debeo baptiçari. Glo. ab originali mūdari. Sed ꝯtra. Circūciſus fuit ⁊ i vtero ſctifica tus. Sol. Scđm illos qui dicunt q̄ idem eſt originale et fo/mes: ſic intelligitur ab originali mūdari: quia magiſ ⁊ magis

 fomes credendus eſt

ꝶ fomes credēdꝰ ē ab homine debilitari. Uel ab originali mun/
dari/quo ad pęnā debitā originali.ſ.carētiā viſionis dei. Uel
ab originali mundari/ quo ad aptionē ianuę:qꝛ deſcendit ad
limbū. Uel licet ſit mūdus ꝛ dignus/reputat ſe indignū cau/
ſa humilitatis. a Reſpondēs aūt ieſus dixit ei:ſine
modo.i.ꝑmitte im/
pleri id ad qḋ veni.ſ.
me baptiçari. b

De cōſe.diſ.4. c.ꝑ aquam
Sic enim decet
nos.i.me et te: c
Implere oēm iu/
ſticiā.i.ꝑfectā hu/
militatē ſm tres ſui

Tres gradus ꝑfecte humilitatis
gradꝰ. Primꝰ ē ſub/
dere ſe maiori/ et nō
ſe ꝑferre ęq̄li: hic
dicitur ſufficiens/et

a Reſpondens autem ieſus di
b xit ei: Sine modo. Sic enim
c decet nos implere omnem iu
d ſticiam. Tunc dimiſit eum.
e Baptiçatus autem ieſus cō/
f g feſtim aſcēdit de aq̄. Et ecce
h apti ſūt ei cęli: et vidit ſpiritū
i dei deſcēdētē ſicut colūbā: et
k venientē ſup ſe. Et ecce vox
l m de cęlis dicēs: Hic ēſt filius
n o meꝰ dilectꝰ: in quo mihi cōpla
p q r cui. Capitulū. IIII.
s t Tunc ieſus ductꝰ ē in
v deſertū a ſpū: vt tem/

omi iuſto neceſſariꝰ. Secūdꝰ eſt/ſubdere ſe ęq̄li nec ꝑferre ſe
minori: ꝛ hic dr̄ abūdās. Tertiꝰ ē ſubdere ſe minori:i q̄ ē oīs
iuſticia. Hūc impleuit chriſtꝰ: Et h̄ dr̄ ſupabūdās. Uñ dic:
Sic eñ docet nos iplere oēm iuſticiā.i.ſupmū ḡdū

Tredecim gradus humilitatis ſm Bern.
humilitatiſ. Btūſ aūt Bern̄.ponit tredecim gradꝰ humilitatiſ.
Primꝰ ē corde ꝛ ope humilitatē ꝓtēdere defixis i t̄ra oculis
ſiue aſpectibꝰ. Secūdus/pauca ꝛ rationabilia loq̄. Tertius ē
non eſſe facilis in riſu. Quartꝰ/taciturnitas vſq̧ ad interroga
tionē. Quintꝰ/tenere cōmunē regulā monaſterij. Sextꝰ/crede
re ꝛ ꝓnūciare oībus ſe viliorē eſſe. Septimꝰ/ad oīa ſe indig/
nū ꝛ inutilē ꝯfiteri ꝛ credere. Octauꝰ/humilis ꝯfeſſio pctōꝝ
q̄ñ debet et cui debet. Nonꝰ/in duris facilis obediētia. Deci
mus/i aſperis hilariſ patiētia. Undecimꝰ/cū omni obediētia
ſubdi oībus. Duodecimꝰ/ꝓpriā non habere voluntatē vel nō
amare. Tredecimꝰ/ſe oī tēpore cuſtodire ab oī pctō timore
dñi. d Tūc dimiſit eū i.ꝯſenſit. e Baptiçatꝰ aūt
ieſus ꝯfeſtim/ſine mora. f Aſcēdit de aq̄. In h̄ appa
ret ꝙ nō in alio liquore q̄ȝ in aqua debeat fieri baptiſmꝰ. Sȝ
obijciūt heretici/ ſi ḡra ſpūſancti mūdat interiꝰ/qḋ neceſſe ē
aq̄ tinctio? Sol. Quia hō ex duobꝰ ꝯſtat:corpe.ſ.ꝛ anima:
et vtrūq̧ cōtaminatū eſt ꝑ pctm̄: vnde aīa ſpūſancto ꝛ corpꝰ

Moraliter
aq̄ debet lauari. Moralit. Sic homo poſt baptiſmū prę⸗
dicatiōis vel lachrymarū ſtatim debet ad cultū virtutū con/
ſcendere. Qui eni mollis ꝛ remiſſus eſt in opibꝰ ſuis/frater eſt
ſua opera diſſipantiſ: Prouerb.xviij.b. Uel ꝯfeſtim de aqua
voluptatū debet pedē retrahere: Et h̄ eſt ꝯfeſtim aſcendere
de aq̄. g Et ecce apti ſūt ei cęli. Ad l̄ram quidam ful/
gor reſplēduit ſup chriſtū: ꝛ durauit q̄ȝdiu vox durauit. Ape
ritur aūt cęlū ꝑ ſecretoꝝ reuelationē/vt ſtephano/ paulo/io/
hanni: per aptionē aditus/vt in aſcēſiōe: per ſplendorē/vt h̄.

Myſtice
Myſtice autē: qꝛ renatus/ patet aditꝰ. h Et vidit ſpi
ritū dei: ieſus vidit ꝛ baptiſta: Ioh.j.e. i Deſcēdentē
ſicut columbam: id eſt in ſpecie columbę. Gregoꝛ. In co/
lumba ſpiritusſanctus apparuit: quia non veniebat vt iam
ſm ſeuū peccata percuteret: ſed adhuc per māſuetudinē tolera/

Moraliter
ret. Moralit. Quia q̄ baptiçati ſunt ꝑ verbū dei vel per la
chrymas debent eſſe colūbini. Cantiſ.ij.c. Colūba mea dile/

Proprietates columbe
cta mea. Columba eni ſine felle eſt/per māſuetudinē. Iob.v.
a. Uirum ſtultū interficit iracūdia. Itē non lędit ore. Hie/
re.ix.c. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ. Neq̧ vnguibꝰ: Ecce
innocentia. Itē minimas auiculas nō inuadit: In quo prohi/
betur rapina. Itē puro veſcit grano: Ecce abſtinētia. Item
alienos pullos tanq̄ȝ ſuos fouet ꝛ nutrit: Ecce charitas. Itē
gemitū dat pro cantu: Ecce cōpunctio. Item ſup aquas ſe/
det vt viſa vmbra accipitris fugiat/ Ecce ſollicitudo k Et
ecce vox de cęlis dicēs. Augꝰ. Hęc vox nō vt ei indicet
quod neſciat: ſed ꝙ auditoribꝰ ꝓficiat. Rab. Spiritꝰ in colū/
ba: filius in hoie: pater in voce: ita trinitatiſ ꝓſentia baptiſmū
ꝯſecrauit. Ecce/demonſtratiue ad hoies. l Hic/ſingula/
riter diſcretionē importat.q.d.hic ꝛ non alius: m Eſt fi/
lius meꝰ/ꝯſubſtantialis. o Dilectꝰ: qꝛ vnicus: qꝛ ꝑ oīa
bonꝰ. p In q̄ mihi cōplacui.i.bñplacitū meū ꝯſtitui
i.ꝑ quē volūtatē meā iplere diſpoſui: ſalutē.ſ.humani gene/
ris. Prius eni in adā mihi diſplicuit. Geñ.vi.b. Penitet me
feciſſe hoiem. Loq̄t aūt metaphorice ad ſimilitudinē picto/
ris: qui cū videt picturā ſuam bonā ꝛ pulchram placet ei. In
euāgelio naçareoꝝ legit hęc vox fuiſſe: Expectabā te fili mi
in ꝓphetis vt in te ſpūs meꝰ requieſceret. Moralit. Poſtq̄ȝ

Moraliter
hō eſt baptiçatꝰ i la/
chrymis vel in ꝓbo:
tūc pōt ei dicere dñſ
l Hic ē filꝰ/ꝑ fi/
dem. n Meus/
per ſpem. o Dile
ctus/ꝑ charitatē.
p In quo mihi
cōplacui. Eſa.xlij
a. Ecce ſeruꝰ meꝰ ſu
ſcipiā eū: electꝰ meꝰ:
cōplacuit in illo aīa

De cōſe.diſ. 3.c.fi. Diſ.19.c.ſcdm

A

mea. Ibidē.lxij.b. Uocaberiſ volūtas mea in ea ꝛ terra tua
ihabitabit: qꝛ cōplacuit dño habitare i te.j.Coriſ.vij.f. Qui
ſine vxore ē quę dñi ſūt cogitat: quō placeat deo ꝛc.

Tunc ieſus ductꝰ ē in deſer Expo. Ca. IIII.
tū ꝛc. Poſt baptiſmū chriſti ſubiūgit euāgeliſta de
temptatiōe eiꝰ/vt rectū ordinē ꝯuerſādi nobis oſten
dat. Nā poſt acceptā ḡram ſpūſancti volēs ſe diabolus de/
relictū acrius inſurgit. Uñ Eccij.ij.a. Fili accedēs ad ſerui/
tutē dei ꝛc. Agit aūt in h̄ caplo: Primo de ieiunio ꝛ de tem/
ptatiōe chriſti. Scdo de receſſu in capharnaū audita incarce
ratiōe iohānis. Tertio de vocatione petri ꝛ andreę/iacobi et
iohānis. Quarto de curatiōe mltoꝝ ꝛ circūitu galileę. Prę⸗
termittit aūt matthęꝰ multa ꝛ non ꝓſequit rectū ordinē. No
ta tñ ꝙ ſm rectū ordinē poſt temptationē quadā die dixit io
hannes vidēs ieſum ambulantē: Ecce agnꝰ dei: ꝛ ſecuti ſunt
ieſum andreas ꝛ quidam alius diſcipulus iohannis. Poſtea
andreas duxit fratrē ſuū ſimonē ad ieſum. In craſtinū redi
ens ieſus in galileā vocauit philippū. Philippus aūt adduxit
ad ieſum fratrē ſuū nathanaelē. Huc vſq̧ idē eſt ordo hiſtorię
apud oēs: ſed deinceps variat. Quidā eni ſicut Amonius ꝛ
alexādrinus et euſebiꝰ et theophilus antiochenꝰ dicūt dñm
poſt temptationē ſtatim ꝓdicaſſe aperte ꝛ diſcipulos congre
gaſſe. Sed cōmunior opinio ē quā tenet eccleſia/ꝙ dñs poſt
baptiſmū ſuū anno reuoluto eodē die ꝯuertit aquā in vinum
in nuptijs architriclini: et in paſcha ſequēti poſt miracula aſ/
cendit in hieruſalē ꝛ eiecit ementes ꝛ vendentes de templo:
Ioh.ij.b.c. Et tūc venit ad eū nicodemus. Deinde rediēs in Ioh.5.a.
galileam vocauit quoſdā diſcipulos ꝛ docuit ꝛ miracula q̄/
dam fecit: ſed non ita publice: nondū eni erat iohānes incar/
ceratus ſed baptiçauit in ennon: vt dicit Ioh.iij.c. Sȝ pau/
lo poſt incarceratꝰ ē iohannes: ꝛ tunc cępit ieſus publice prę⸗
dicare. Et ambulās ſecus ſtagnū vocauit petrū ꝛ andreā/ia/
cobū et iohannē. Et hęc fuit ſecūda vocatio de q̄ agit Luc.
v.b. Triplex eñ fuit vocatio apoſtoloꝝ. Prima fuit i cogni/
tionē: ſecūda fuit i familiaritatē: tertia i diſcipulatū: de q̄ agit
Matthęꝰ.j.eodē.d. et Marcꝰ.j.b. et Lucas.v.b. In paſcha
ſequēti fuit iohānes decollatꝰ: ꝛ i alio paſcha dñs crucifixus.
Et h̄ ē verꝰ ordo euāgelice hiſtorię. Dic ḡ: q Tūc/ſtatim
poſt baptiſmū: r Ductus ē ieſus: ductus nō coactus.
Marcꝰ.j.b.dicit/Expulit. Lucas.iiij.a. Agebat ſpū. Mat/
thęus dicit hic/ Ductus eſt: In quo oſtendit ꝙ indiuiſa ſunt
opera trinitatis. Expulſus enim eſt poteſtate patris: ductus
ſapientia filij: agebat benignitate ſpūſancti. s In deſer
tum: ad litteram: In illud qḋ eſt inter hieruſalem ꝛ hiericho
vbi ille incidit in latrones: Luc.x.e. t A ſpiritu/ ſancto.
v Ut temptaret a diabolo. Non dicit vt diabolus tē/
ptaret. Malus eni angelus homini dat ad exercitiū vt exer/
ceatur homo: nō vt diabolꝰ exerceat: Tēptatione eni paſſiua
placet deo: vt.ſ.homo exerceat. Moralit. Hic ē ordo rectę Moraliter
ꝯuerſatiōis: vt poſt acceptā ſpūſancti gratiā ſeculū deſeren/
tes/in deſertum clauſtri veniamus: quia q̄ȝuis dicat deſertū
a mūdo: tñ in veritate eſt ꝑadiſus ꝛ hortꝰ deliciarū. Eſa.li.a.
Ponet deſertū eiꝰ quaſi delicias ꝛ ſolitudinē eius quaſi hor/
* tum dñi. Hieroꝰ.

Mozaliter * tum dñi. Hiero⁹. Oppidũ mihi carcer ẽ/ſolitudo paradiſus.
In deſerto autem ſolent queri tria: Flores/arbores/ beſtie.
Flores ſunt virtutũ ⁊ bonoꝝ operum fragrantie in clauſtro.
Eccj.xxiiij.c. Flores mei fruct⁹ honoꝛ. Eccj.xxxix.b. Ob/
audite me diuini fructus: ⁊ q̃ſi roſe plantate ſuper riuos aq̃/
rum fructificate: q̃ſi
Marci.1.b. liban⁹ ſuauitatẽ odo
Luc.4.a. ris habete: florete flo
De cõſe. di. 5. res q̃ſi lilium ⁊ date
q̃dragesima odoꝛẽ: et frondete in
gratiã. Arbores alte
ſunt viri excellẽtiſſi/
me vite. Eccj.xxiiij.
b. Quaſi cedr⁹ exal/
tata ſũ i libano. Sed nota q̧ arboꝛes q̃ ſũt ſecus viã dñificã
Ps.79. tur in folijs ⁊ fructib⁹. Ps. Exterminauit eam aper de ſilua ⁊
Beſtia eſt ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Beſtie ſunt viri clauſtra/
clauſtralis les. Primo q꞉ venant. Eccj.xiij.c. Venatio leonis onager i
heremo. Secũdo: q꞉ ẽ indomabilis: ſic et religioſus nõ curat
de adulatiõe mũdana. Item fugit hoies. Fuga autẽ tria bo/
na facit. ſ. familiaritatẽ dñi: libenter vident ipſum hoies: pul/
chꝛiorem ꝯuerſionẽ habet. Tertio: quia corpus negligit: nõ
curat beſtia vbi iaceat. Quarto: pulchꝛam pellẽ habet. i. con
uerſationẽ. j. Pet.ij.c. Cõuerſationẽ veſtrã int gẽtes habẽ/
tes bonã. Cañ.vij.a. Q̃ pulchꝛi ſũt greſſus tui i calciamẽtis
filia pꝛincipis. Quidã aũt i hũc deſertũ cõpellũt itrare timoꝛe
moꝛtis vel inopie: q̃dã ducunt ꝓpꝛia volũtate bonũ ꝓpoſitũ
ꝓſequentes: quidã ſpiritu dei agunt/qui de die in diẽ creſcũt
Quare dñs p̄/ in virtutib⁹. a Et temptaret. Permittit aũt hoiem de⁹
mittat tẽptari tẽptari ꝓpter mai⁹ exercitiũ ⁊ cautelã. Ps. Cõtriſtat⁹ ſũ i ex/
Ps.54. ercitatiõe mea. Secũdo vt durã futurẽ diaboli expaueſcat:
quã quodãmodo i tẽptatiõe pꝛ̃ſentit. Hiere.xvj.c. Seruietis
dijs alienis q̃ nõ dabũt vobis requiẽ. Tertio vt diabol⁹ vic/
Ps.103. tus ꝯfundat. Ps. Draco iſte quẽ foꝛmaſti ad illudendum ei.
Tẽptatio vtilis Nota autẽ q̧ temptatio erudit. Judic.iij.a. He ſunt gẽtes
eſt ad multa quas reliquit dñs vt i his erudiret iſrael. Itẽ humiliat. Gre/
go⁹. Dũ vitia nos temptãt pficiẽtes virtute humiliãt. Ter
Ps.25. tio negligẽtias repellit. Glo. ſup illud Pꝛoba me dñe ⁊ tem
pta: quia niſi temptares negligẽtes eſſem⁹. Quarto foꝛtioꝛẽ
reddit. Seneca. Multum adijcit ſibi virtus laceſſita. Quin/
to hoiem cuſtodit. Glo. ſup Ps. Niſi p tribulatiões ſe meli⁹
ſeruari noſcet nõ dixiſſet: Pꝛoba me dñe ⁊ tempta me. Oſee
Eccl.36.d. ij.b. Sepiã viam tuã ſpinis. Vbi nõ eſt ſepes diripiet poſſeſ
ſio. Sexto purgat. Aug⁹. Qđ flagellũ grano ⁊c. Septimo
Ps.49. deũ gloꝛificat. Ps. Eruã te ⁊ honoꝛificabis me. Octauo co
ronat. Jaco.j.b. Btũs vir q̃ ſuffert temptationẽ ⁊c. Sap.x.
c. Certamen foꝛte dedit illi vt vinceret. Nõ coꝛonabit niſi q̃
Ad litteram legitime certauerit. ij. Timoth.ij.a. b Et cũ ieiunaſſet
q̃draginta dieb⁹ ⁊ q̃dragita noctib⁹. Nota q̧ moy/
ſes ⁊ helias ieiunauerũt/nõ ex virtute vt chꝛiſt⁹: ſed moyſes
ſuſtentabat eloq̃o dei. Exo.xxxiij.b. Loquebat dñs ad moy
ſen facie ad faciẽ ſic loq̃t hõ cũ amico ſuo. Nec h̄ mirũ/ſi fa/
bule hoiem delectẽt/ ⁊ aliq̃ obliuiſci faciunt. Helias autem
in foꝛtitudine cibi ieiunauit. iij. Reg.xix.b. Nec dicuntur illi
eſurijſſe: ſ chꝛiſt⁹ vt hõ eſurijt. c Et quadraginta no/
ctib⁹. Hoc addit ne in nocte comediſſe putet. Si eni pl⁹ ie/
iunaſſet eum diabolus nõ temptaret quẽ ſup hoiem cogno/
ſceret. Nec min⁹ me heretici purũ hoiem aſſererẽt/dicentes:
Nec h̄ egit qđ pur⁹ hõ egit. ſ. moyſes vl' helias. Itẽ vt oſtẽ/
deret ꝯueniẽtiã legis/ ꝓphetarũ ⁊ euãgelij. In ieiunio eni q̃/
dragita diex cõuenit legi/ q̃ itelligit p moyſẽ: ⁊ ꝓphis q̃ p he/
liam. Hoc ẽ ꝯ manicheos q̃ dicũt vet⁹ teſtamẽtũ a diabolo.
Dñs aũt ieiunat añ moꝛtẽ q̃dragita dieb⁹ cibo idigẽs: vt nos
iſtruat i tpe agonis a carnalib⁹ deſiderijs abſtinere: poſt moꝛ
tẽ aũt. ſ. poſt reſurrectionẽ comedit q̃dragita dieb⁹ cibo nõ i/
Ieiunium q̃nq3 digẽs. q.d. ego vob ſũ ꝯſolatio ⁊ cib⁹ oib⁹ dieb⁹. j. vlt.d. No/
de cauſis com/ ta aũt q̧ q̃nq3 de cauſis cõmẽdat ieiuniũ. Pꝛimo a ſui iſtitu/
mendatur tiõe i ſtatu inocẽtie i paradiſo. Geñ.ij.c. De fructu ligni vite
ne comedat. Scdo a ieiunãtiũ auctoꝛitate: a moyſe ⁊ helia ⁊
chꝛiſto. Tertio ab oꝛdine quẽ habet in bello ſpũali. In bello

a ptåretur a diabolo: et cũm ie/
b iunaſſet quadraginta diebus
c et quãdraginta noctibus: po/
d ſtea eſurijt. Et accedens tem/
e f ptatoꝛ/ dixit ei: Si filius dei
g es: dic vt lapides iſti panes fi
h ant. Qui reſpondens dixit:
i Scriptum eſt: Non in ſolo
k pane viuit homo: ſed in omni
verbo qđ pcedit de oꝛe dei.

eni agit ꝯ gulã: q꞉ niſi hec p⁹ refrenet/fruſtra ꝯ alia laboꝛat.
Quarto ab hoſte quẽ deuincit. ſ. diabolũ ⁊ carnẽ. Hiero⁹. Ni
hil vilius q̃ a carne vinci: nihil gloꝛioſius q̃ carnẽ vincere.
Quinto a multiplici ei⁹ effectu. Fugat enim diabolum ſicut
fames lupũ de nemoꝛe. Et multa alia q̃ infra dicent. d Et
accedẽs tempta/
toꝛ. i. diabol⁹ cui⁹ of
ficiũ eſt tẽptare. Ha
bet etiã viſũ tẽptãdi.
Vñ Chꝛyſ. Tẽpta Deut.8.a.
tus aũt ẽ chꝛiſt⁹ ſug Luc.4.a.
geſtiõe tñ nõ ꝯſenſu De offi. oꝛdi. c. inter cetera
vel delectatiõe. Vñ
Pꝛouer.xxx.c. Tria
ſt mihi difficilia ⁊c. via colubꝛi ſup petrã. i. chꝛiſtũ. d Et ac
cedẽs/in ſpecie humana: e Dixit ei: ſi fili⁹ dei es. Tẽ
ptabat ad dejciẽdũ: ⁊ exploꝛabat ad ſciẽdũ. Mouerat aũt ve/
niſſe in mũdũ p ꝯcentũ angeloꝝ: p aduẽtũ magoꝝ: p iohãnis
teſtimoniũ: ⁊ p pr̃is vocẽ in baptiſmo: ſed faſtu ſupbie diſcre/
dit cũ ei⁹ infirmitatẽ cernit. g Dic vt lapides iſti pa/
nes fiãt. Nota q̧ diabolus ſuadet releuare eſuriẽ: nõ q̧ cu/
ret ſalutẽ/ſed vt cognoſcat virtutẽ. Chꝛyſ. O cecitas diabo
li: poſt q̃draginta dies ſentit eſurientẽ: et q̃draginta dieb⁹ ie/
iunãtẽ nõ intellexit: Nã ſicut eſurire hois eſt: ſic p q̃draginta
dies ieiunare ⁊ nõ eſurire hois nõ eſt. Moꝛalit. Diabolus Moꝛaliter
pſuadet p̃dicatoꝛi vt doceat lapides. i. cõminatiões emollire
ꝓpt tpale emolimẽtũ. Pꝛouerb.xx.c. Suauis eſt hoi panis
mẽdacij. Modo eni verſi ſũt in panes: nec inuenit lapis quo
ꝑcutiat pctõꝛ. Si lex adducit/ cerimonialia ſũt: iã ceſſauerũt.
Si ꝓphetia: ad penã obligat/nõ ad culpã. Si euãgeliũ: ꝯſili/
um ẽ/ non p̃ceptũ. Job.xlj.c. Verſi ſũt ei lapides funde in
ſtipulã. Vel lapides ſũt auſteritas penitẽtie. Diabolus dicit
ad religioſũ: ſatis fuiſti i ꝯuentu: ſi fili⁹ dei es/vade i infirma/
riã ad recreandũ. Tũc liban⁹ ꝯuertit in chermel ⁊ chermel in Eſa.29.f.
ſaltũ. Chermel mollicies vel delitie: per ſaltũ ſterilitas. Vñ
filij iſrl' ꝯcupierũt carnes in deſerto: ⁊ delitias i religiõe. Vel Numeri.11.a.
in bono. f Si fili⁹ dei es ⁊c. Lapides in panes vertũt:
q̃ auſteritatẽ penitentie ſuſtinẽt hilarit. Eccj.xxxv.b. In oĩ
dato hilarẽ fac vultũ tuũ. ij. Coꝛ.ix.b. Hilarẽ datoꝛẽ dili/
git de⁹. Itẽ lapides in panẽ vertit: q̃ dura verba patient im/
plet: vt habet Thꝛeñ.iij.d. Saturabit oppꝛobꝛijs. Qñ ifirm⁹
nõ poteſt ſumere panẽ: tũc timet de moꝛte: Sed nõ eſt mõ q̃
emolliat multitudines lapidũ. i. q̃ ꝯſolent p verba ſacre ſcrip
ture illos q̃b⁹ detrahit. Eccs.xj.a. Mitte panẽ tuũ ſup trãſ/
euntes aquas. Maſticat iſte panis: qñ docet quid tenendũ
q̃d faciẽdũ. In ventrẽ traijcit: qñ tenet memoꝛit. Decoquit:
qñ per feruoꝛẽ charitatis digerit. Eccj.iij.c. Que p̃cepit dñs
cogita illa ſemp. Aſſimilat/p ſanctoꝝ imitationẽ. Tertio lapi
des in panes vertit: q̃ lapides domoꝝ mutat in elemoſynas.
h Qui reſpondens dixit: ſcriptum eſt: Deut.viij.a.
i Nõ in ſolo pane viuit hõ. Intẽtio moyſi in h̄ verbo
fuit: q꞉ iudei credebãt q̧ dñs nõ poſſet eos ſaturare niſi pane
materiali. Sed moyſes dicit: q̧ in ſolo verbo põt dñs ꝓcura
re eis alimẽta. Nota aũt q̧ dñs nõ vtit pr̃ãte/ſed ſcripturaꝝ
auctoꝛitate: docẽs nos magis doctrina q̃ miraculis pugna/
re. k Sed i oĩ verbo qđ pcedit ab oꝛe dei. i. de fi/
lio vel in bñplacito dñi/qđ manifeſtat p ſcripturas: q̃ ſunt os
p qđ dñs loquit. Dñs autẽ noluit mutare lapides in panes Dñs nõ voluit mutare lapides in panes ꝓpter tres cauſas
ꝓpt tres cauſas. Pꝛima ẽ vt diabolo lateret ei⁹ diuinitas: q꞉
ſi cognouiſſent nunq̃ dñm glie crucifixiſſẽt. j. Coꝛ.ij.b. Se/
cũda: vt doceret nos opa bona/malis et maxie talib⁹ q̃ nihil
inde pficiũt abſcõdere. j.vij.a. Nõ ſũt margarite pꝛ̃ijciende
añ poꝛcos. Tertia ẽ vt nihil ad impiũ diaboli faciam⁹. Mo/ Moꝛaliter
ralit k Sed i oĩ verbo ⁊c. Os dei p̃dicatoꝛ. Hiere.xv.
d. Si ſepaueris p̃cioſũ a vili q̃ſi os meũ eris. Triplex v̾bũ de/
bet exire de oꝛe ei⁹. ſ. v̾bũ ꝯfeſſionis pctõꝝ ⁊ laudis. De hac
duplici ꝯfeſſiõe Ps. Cõfitebim̃ tibi de⁹ cõfitebim̃. Secũdũ ẽ Ps.74.
v̾bũ oꝛonis. Vñ ſeq̃t: Et inuocabim⁹ nomẽ tuũ. Tertiũ ẽ v̾bũ
coꝛrectionis. Vñ ſequit: Narrabim⁹ mirabilia tua. i. vindi/
ctas alijs comminãdo. Dicitur autem os dñi verbum patris.
Cant.j.a. Oſculet

¶ Can.j.a. Oſculet me oſculo oris ſui. Scriptura ſacra. Eſa.
xxx.a. Os meū nō īterrogaſtis. Predicator. Hiere.xv.d. Si
ſeparaueris precioſū a vili q̄ſi os meū eris. a Tūc/ poſt p̄mā
tēptationē/ licet non ſtatim. Hec enī tēptatio vltima fuit hi-
ſtorialiter/ vt narrat Luc.iiij.b. Matthęꝰ enī narrat ſm con
gruentiā ad tempta-
tiones adę. Prima
temptatio fuit in de-
ſto int̄ hierl'm ⁊ hie-
richo iux̄ aq̄s ſana-
tas ab heliſęo: ſcđa
duobꝰ milliarijs ꝓ-
pe illū locū: tertia in
Ps.90. hieruſalē. Neſcit tñ
vtrū in eadem die.
In deſerto aūt vbi
non ſunt cibi/ q̄ſi nō
poſſet aliq̄d hr̄e/ tē-
ptauit eū de gula ⁊ iuxta fontē vt biberet. Itē ſupra montez
temptatio fuit de auaricia: q2 pecunia ſuꝑbire facit. Tertia fu
it ſuꝑ pinnaculū tēpli vbi ſacerdotes p̄dicabāt: q2 ſepe inanis
gloria ſurgit de p̄dicatione. b Aſſumpſit eū/ brachijs
ſuis: Alij dicūt ꝙ duxit eū per manū. Diabolus enī incertus
remanens in prima temptatiōe/ dño caute r̄ndente: trāſijt ad
ſecundā. c Diabolus/ in forma hoīs: hoc fuit ex ꝑmiſ-
ſione non ex imbecillitate. d In ſanctā ciuitatē.i. hie-
ruſalem: quā ideo ſanctā dicit/ q2 templū dñi in ea fuit ⁊ cultꝰ
ipſius in ea viguit. Daniel.ix.f. Super populū tuū ⁊ ſuper
vrbem tuam ſanctā ⁊c. e Et ſtatuit eum.i. ſuggeſſit vt
iret: dñs tñ non ſuggeſtione eius/ ſed ſpūſancto ductꝰ aſcen-
dit: f Supra pinnaculū templi.i. ſuper deambulato
ria templi/ in quo erāt quędam appodiatoria vbi p̄dicabant
ſacerdotes: vel domus erant planę ſm morem terrę. Deut.
xxij.b. Cum ędificaueris domū nouam facies murū tecti ꝑ
circuitū ⁊c. Sed nunq̄d videbat chriſtū populus: Reſpon-
det Chryſ. Diabolus forſitan ſic aſſumpſit credēs vt ab ho
minibꝰ videret: chriſtꝰ autem ipſo neſciēte ſic agebat vt a ne-
mine videret. g Et dixit ei. Sed quō loquebat diabo-
lus: Augꝰ dicit ꝙ in forma hoīs erat. h Si filius dei
es. Ad explorandū dixit hoc. i Mitte te deorſū: Non
poterat eū p̄cipitare neq3 nocere ei. In quo notatur debilis
virtus inimici. Hieroꝰ. Debilis eſt hoſtis qui nō poteſt vin-
cere niſi volētē. Sed nūquid ꝓprius temptaſſet de vanaglo-
ria/ ſi dixiſſet: ſi filius dei es: aſcende in cęlum: Sed ita affligi
tur diabolus in exaltatiōe hominis vt nec temptādo aſcenſū
velit ꝑſuadere cęleſtem. Eccj.xxxvj.b. Extolle aduerſariū et
affige inimicū. Omnes enī cadere inimicus optat: vt ſaltem
Ps.12. aliq̄n poſſit dicere: Preualui aduerſus eum. k Scriptū
eſt enī. Interliñ. Scripturis vtitur: nō vt virtutes inſtituat
ſed vt errores ingerat: ſic et ſui faciunt.i. heretici. Nota cal-
liditatē inimici: auctoritatē ſcripturę ſumebat: q2 ſupra dñs
auctoritate vſus eſt. l Quia angelis ſuis mandauit
de te: vt cuſtodirent te q̄ſi nihil mali habentem. m Et in
manibꝰ tollent te ne forte. Hoc dicit: q2 per hoc dubita
re ſe oſtendebat vtrum eſſet deus. n Offendas ad la-
pidem pedem tuū: vt nihil mali habeas. Nota ꝙ diabo-
lus partē ſcripturę quę pro ſe videtur/ inducit: ⁊ quę ꝯtra ſe
Ps.90. omittit: Tacet enī: Super aſpidē ⁊ baſiliſcū ⁊c. Nota aūt ꝙ
ille pſalmꝰ partim ꝯuenit membris: partim capiti. Moralit
Moraliter hoc ꝯuenit viris ſanctis: quoꝝ pedes ſunt affectus: lapis of-
fendiculū temptatiōis: in qua viri ſancti cuſtodiunt ab ange-
lis. o Ait illi ieſus rurſum: ſcriptū eſt: Deut.vj.c.
A quo ꝓfert oīa teſtimonia vt ſcđm legis ſacramēta confir-
maret. p Nō tēptabis dñm deū tuū. q.d. tu ſugge-
ris mihi vt temptē deū: ſed non acq̄ſco/ quia homo ſum. Et
homini dictū ē: Nō temptabis dñm deū tuū: Eccj.xviij.c.
Noli eſſe q̄ſi homo qui temptat deū. q Iterū aſſūpſit
eū diabolus. Hec temptatio ordīe p̄ceſſit/ ſed prępoſtere
narrat. Nota impudētiā diaboli: qui etſi victus ē/ non tñ ceſ-
ſat: quia tñ nō pōt de vno vitio temptare/ ſaltē tēptat de alio.

a Tūnc aſſumpſit eum diabo-
b lus in ſanctam ciuitatē: et ſta-
e tuit eum ſupra pinnaculū tē-
g pli/ et dixit ei: Si filius dei es
k mittē te deorſum. Scriptum
l eſt enī: quia angelis ſuis man
m dauit de te: et in manibꝰ tollēt
n te/ ne forte offendas ad lapi-
o dem pedem tuum. Ait illi ie-
p ſus rurſum: ſcriptū eſt: Non
q tēptabis dñm deū tuū. Itē-
rū aſſumpſit eum diabolus in
s montē excelſum valde/ et oſtē
t dit ei oīa regna mūdi et gl'iaꝫ
v eoꝝ/ et dixit ei: Hęc omīa tibi
x dabo/ ſi cadēs adorauerl' mē.

r In montem excelſum valde. Locus tēptatiōi con-
uenit ⁊ vitio de quo tēptat: quia auaricia ⁊ ambitio ſemꝑ al-
ta petunt.j. Timoth.vj.d. Precipe diuitibꝰ nō alta ſapere.
Moralit. Nota ꝙ multi tulerūt ieſum. Maria ⁊ ioſeph tu Moraliter
lerunt eū in egyptū: quādo p̄dicatores vadunt p̄dicare nomē
filij dei. Idem ſpūſ-
ſanctus fert vel du-
cit ī clauſtrū ieſum: B
id eſt ſpm̄ hominis ī Deut.6.a.
clauſtrū. Item aſi-
nus fert ieſum in hie
ruſalē: quādo ille q̄
fuit aſinus.i. pecca-
tor ⁊ ſtolidus fit dñi
iumentū ⁊ ꝑmittit ſe
domari dicens: Ut Ps.17.
iumentū factus ſum
apud te ⁊ ego ſemꝑ
tecum. Itē diabolus fert ieſum ſuper pinnaculū templi vbi
erat cathedra ſcribaꝝ ⁊ illoꝝ qui docebāt populū: quādo ali-
quis ſublimatur in magiſtrū/ vt vocet ab hoībꝰ rabbi/ et vt
habeat p̄mos recubitꝰ in cęna et ſalutatiōes in foro.j.xxiij.
a. Suꝑ cathedrā moyſi ⁊c. De talibꝰ dictū eſt: Tulerūt dñm Iob.10.a.
meū ⁊ neſcio vbi poſuerūt eū. Item diabolus fert ſuꝑ mon-
tē excelſum. Mons excelſus/ epiſcopatꝰ vel alia magna di-
gnitas: vbi diabolus defert ieſum/ cum ambitio honoris vel
dñandi ⁊ gloriandi fert hominē vel ſpiritū hoīs in ſpeculam
dignitatis. Alij portant in vtero cum maria: qui humiliati ꝑ
fidem habent humilitatē interiorem ⁊ exteriorem/ facientes
amaram pęnitentiā. Item alij portant in brachijs cū ſymeo
ne: qui faciunt opera miſericordię. s Et oſtendit ei om
nia regna mūdi: ſicut moyſi oſtendit dñs in momento to
tam terram promiſſionis: Deut.vlt.a. Uel oſtendit ei in ter
ram depingendo/ vt faciunt geometrici: vel verbaliter oſten-
dit ei loquēdo: oīa regna mūdi ⁊ omnia ꝯcupiſcibilia: ⁊ oſtē-
dit ei quō dñaretur per totum mundū. Chryſ. tñ dicit ꝙ ſo-
las partes terrę in quibus vnūq̄dq3 regnū poſitū erat oſten-
dit. Sicut ſi aliquis ſuper montem dicat: ecce ibi roma: non
ipſam oſtendēdo: ſed partē terrę in qua poſita eſt. Similiter
franciam/ lombardiam ⁊ alias terras. t Et gloriam eo-
rū: diuitias/ delitias/ et honores. v Et dixit ei: Hęc oīa
tibi dabo: non veretur mentiri pater mendacij. q.d. regē
te faciam: non ꝙ h̄ poſſit: ſed de arrogātia hoc dicit: Chryſ.
Et ſi alijs mentiebat omnia eſſe ſua: apud ſe tñ ſciebat ꝙ nō.
x Si cadens adorauerls me. Notabiliter dic cadens:
non enim poteſt adorari ſine caſu. y Me: vt ſuperiorē.
Hic nititur ſibi diabolus diuinū cultum vſurpare: qui ab ini
tio ſe volebat ſimilem deo facere. Eſa.xiiij.d. Ero ſimilis al
tiſſimo. In temptatione autem chriſti noſtra temptatio ſig-
natur: quia triplici gladio nos impugnat diabolꝰ: Gula/ aua-
ricia/ ſuperbia. Chryſ. Diabolus habet apud ſe tria retia: de
quibus ſe iactat. Hęc expanſa ſunt ſuper omnem terrā: vt q̄c
quid euaſerit de retibus gulę: incidat in retia inanis glorię: et
quicquid euaſerit de retibus inanis glorię/ incidat in retia aua
ricię. Eſa.xxiiij.c. Et erit qui fugerit a facie formidinis/ cadet
in foueā: ⁊ q̄ ſe explicuerit de fouea tenebit laqueo. Iſte ē ille
ternarius infauſtus qui tranſijt coram helia.iij. Reg.xix.b.
in q̄rū nullo fuit dñs: vbi ita dicitur: Ecce dñs trāſijt ⁊ ſpūs
fortis ⁊ grādis ſubuertens montes ⁊ conterens petras: in q̄
honor mundi notatur: non in ſpiritu dñs/ et poſt ſpm̄ cōmo-
tio/ gulę vel luxurię. Uenter enim ⁊ genitalia ſibi ſūt vicina:
vt dicit Hieroꝰ. Nō in cōmotione dñs/ ⁊ poſt cōmotionē ig
nis/ auaricię. Nō ī igne dñs. Iob.xxviij.b. Nō iuenit in tra
ſuauiter viuentiū: ecce gula vel luxuria. Abyſſus dicit: nō eſt ī
me.i. auaricia: mare loquitur/ nō eſt mecū. Mare eſt tumul-
tuoſa cogitatio ſuperboꝝ: quę fluctus elationū ebullit. Hęc
ſūt tria media inter nos ⁊ deū ne deū videamus.i. Sartago.
Ezech.iiij.a. Murus dauid: de quo Ps. In deo meo trāſ- Ps.17.
grediar murū. Nubes hieremię: de q̄ Thren.iij.e. Oppoſui-
ſti nubē ne trāſeat orō. Per ſartaginē/ ī q̄ carnes frixant gula.

¶ Murus ſit de terra

¶ Durus fit de terra tenaci: ecce auaricia. Nubes in altū volat & euaneſcit: ecce ſuperbia. Contra hunc triplicem gladium debemus opponere ſcutum triāgulatū. Ieiuniū cōtra gulam: orationem contra ſuperbiā: elemoſynā contra auariciā. In his trib⁹ exercetur militia chriſtiana/maxime in q̄drageſima. a Tūc dixit ei ieſus: vade

a Tūnc dixit ei ieſus: Vade ſathana. Scriptūm eſt eni: Dōminū deum tuum adorabis: et illi ſoli ſeruies. Tūnc reliquit eum diabolus: et ecce angeli acceſſerūt et miniſtrabāt ei. Cūm aūt audiſſet ieſus q̄ iohānes tradit⁹ eſſet: receſſit in galileam: et relicta ciuitate naçareth: venit et habitauit i capharnaū maritima in finibus çabulon et neptalim:

Deut.6.b. id eſt recede retro
et.10.d. ſathana: quia aduerſarius ſaluti. Nō
Luc.4.b. ē dictū: Vade poſt me ſic petro.j.xvi.
Marci.1.b. d. q̄ȝ petrus ex amore aduerſabatur ad tempus: diabol⁹ ꝟo ex inuidia ſemper & quantū pōt: ideo non addit: vade ante vel poſt. Nota autē q̄ audita blaſphemia in deum: q̄ſi indignabundus reſpondit dn̄s/& dure aliquātulū. Unde Chryſ. In duab⁹ temptationib⁹ mitis ꝑmanſit dn̄s: in tertia exaſperatus eſt/et quaſi iratus dixit: Vade retro ſathana. Hoc exēplo diſcam⁹ nr̄as magnanimit̄ ſuſtinere iniurias: dei autem iniurias neq̄ȝ ad audiendum ſufferre: quoniā in ꝓprijs iniurijs eſſe quēpiam patientē laudabile ē: iniurias aūt dei diſſimulare impiū eſt. b Scriptū eſt enim: Deut.vj.b.et.x.d. ſm aliam tranſlationem. c Dn̄m deum tuū adorabis. Quędam Glo. dicit/ q̄ poteſt ſermo iſte ad diabolum dirigi/ licet hoc non ex deuotiōe ſit ipletur⁹: ſ; vt eccl'ię cōtra quā ipſe moliebat̄ eſſe ſcriptū oſtendatur/q̄ nō ipſe ſ; de⁹ ſit adorād⁹. Vel pōt i generali ſermo intelligi de hoīe dici: cui ſoli de deo adorādo datū ē p̄ceptū in lege moyſi. In his aūt exp̄mit̄ trinitas pſonarū. c Dn̄m: Ecce pat. d Deū: ecce fili⁹. e Tuū: ecce ſpūs ſctūs. f Et illi ſoli ſeruies. Glo. dic̄ hic q̄ λατρεία/latria grece/latine dr̄ ſuit⁹. Seruit⁹ aūt cōmunis q̄ deo & homini & cuicūq̄ȝ/ grece dicit̄/δουλεία/dulia. Illa vero q̄ ſoli deo/λατρεια/latria dicit̄: vn̄ idolatria/q̄ qd̄ ſoli deo debet dat idolis. g Tūc: iā nō inueniēs q̄d ageret: h Reliq̄t eū: ad tēpus/ꝑ iudęos poſtea pugnaturus vſq̄ȝ ad diem paſſionis rediēs: & putans ipſū deijcere timore mort̄. i Diabolus/ lucifer. k Et ecce angeli acceſſerūt: non q̄ tunc primū adeuntes: ſed quaſi ad agonem dn̄i procul aſpiciētes: ne videat̄ eoꝝ p̄ſidio eguiſſe vel viciſſe. l Acceſſerūt: vt dignitas chriſti oſtenderet̄. Item vt gloria temptatorū notetur: ita eni faciunt victorib⁹. m Et miniſtrabāt ei: non dicit adiuuabāt. Heb.j.d. Omnes eni adminiſtratorij ſpūs i miſteriū miſſi &c. Dan̄.vij.c. Milia miliū miniſtrabant ei &c. Chryſ. Q̄m miniſtrabāt angeli ſcim⁹: in quib⁹ aūt miniſtrabāt ſcire nō poſſum⁹. n Cū aūt audiſſet ieſus. Q̄ȝ diu ſeru⁹ p̄dicabat/expectabat eū dn̄s: poſito aūt eo i vinculis icępit publice p̄dicare. Reliqua aūt fecerat ꝑuatim: q̄ȝ non locutus fuerat ad turbas/ſed quaſi in occulto. Tres euāgeliſtę incipiunt a publica prędicatiōe chriſti ex quo captus eſt iohānes: Iohānes ꝟo euāgeliſta refert multa quę prętermiſſa fuerāt ab alijs: quę facta ſunt anteq̄ȝ iohānes traditus eſſet. Iohānes refert.ca.j. q̄ poſt reuerſionē de deſerto erat chriſt⁹ iuxta iordanē vbi iohānes bapti̧cabat: tūc dixit iohānes: Ecce agnus dei. Et i craſtinū ſimilit̄ ibidē dixit iterum iohānes: Ecce agnus dei: & ſecuti ſunt ieſum andreas & alius diſcipulus. In craſtino vel eadem die venit petrus ad ieſū. In craſtinū iuit ieſus in bethſaida & inuenit philippū. In craſtino philippus adduxit nathanaelē. His vocatis manſit in
Ioh.2. galilea. Anno reuoluto mutauit aquam in vinū. Reuoluto iterum anno iuit i capharnaū cum matre & cū his diſcipulis. In paſcha ſequēte aſcēdit in hieruſalē: & eiecit vendentes et emētes. Ieſus autē remanſit in iudęa & bapti̧cabat ibi per diſcipulos/ nō per ſe: hoc audierūt diſcipuli iohānis & dixerūt iohanni inuidentes ieſu. Tunc dn̄s aliquātulū ceſſauit & manſit vſq̄ȝ circa maiū in iudęa: et tunc captus & incarceratus eſt iohannes: et venerunt diſcipuli iohānis & narrauerūt ieſu. Tūc redijt dn̄s i galileam & intrauit ſynagogam in naçareth

Luc.iiij.c. et legit in eſaia: Spiritus dn̄i ſuꝑ me &c. Tunc p̄dicauit aperte: Et tunc voluerunt eum ſacerdotes pręcipitare: Et iuit in capharnaū/& in via illa vocauit petrū & alios: Esa.61.a.
Luc.v. Tertio vocauit eos binos. De prima vocatione loquitur iohannes: de ſecūda ſolus Lucas.v. de tertia mattheus h/ et Marc.j.b. Iohannes vero ꝓbato euāgelio aliorum/de veritate dictorum vidit aliqua deeſſe: et maxime q̄ primo anno prędicationis geſſerat ieſus ꝓ q̄b⁹ a fratrib⁹ rogatus ſcripſit euangeliū qd̄ alij p̄terierant. Marci.1.b. Luc.4.e. Hęc fuit vna cauſa q̄re ſcp̄ſit iohannes. Alia cauſa fuit ꝓpter q̄ſdā ſubortas hereſes. Dic̄ ḡ. Cū autē audiſſet ieſus/a diſcipulis iohannis/ vel a fama populari quę cito volat. o Audiſſet. More hominū loquit̄: Nihil eni latebat eum: quia homo deus. Heb.iiij.d. Oīa nuda & apta ocul' ei⁹. p Q̄ȝ iohānes traditus eſſet. Hoc fuit p̄ma die maij poſt paſcha anni triceſimi dn̄i: et occiſus īminente paſcha ſequēte. Nam audita morte ipſi⁹ dn̄s fecit miraculum q̄nq̄ȝ panū: vt habet̄ Ioh.vj.a. vbi ſubdit̄: Erat eni ꝓximū paſcha. Idē Marc'.vj.c. q Tradit⁹/capt⁹ ꝓpter euāgeliū dicit Glo. Immo veri⁹ ꝓpter p̄dicationē legis moyſi: quā obijciebat herodi: q̄ receperat circūciſionē. Qd̄ ergo i Glo. dicit̄: ad etymologiā nōis refert̄/ꝓpter euāgeliū.i. ꝓpter bonū nunciū vel bonā nūciationē.j.xix.b. Qui dimiſſam duxerit męchat̄. r Seceſſit in galileā: quaſi fugiens a phariſęis ſibi inſidiantib⁹: Tum quia maior erat iohanne: tum quia ementes et vendētes eiecerat de templo. Hoc idem fecit hoſtibus parcendo: diſcipulis ꝓuidendo: proximū inſtruendo/ vt fugiat pro affectu alioꝝ. Ęzech.xij.a. Fac tibi vaſa trāſmigrationis. Nota q̄ duę ſunt galilęę. Una iudęoꝝ in qua erat naçareth vbi receſſit & māſit ieſus: altera gentiū ꝓpt̄ inhabitationē gentiū: quā partem dedit ſalomon regi tyri: q̄ gentes ibi poſuit: quā terrā ipſe chabul vocauit.iij. Reg'.ix.c. Eſa.ix.a. Trās iordanē galilęę gentiū. s Et relicta ciuitate naçareth: ad litteram. t Venit & habitauit in capharnaum. Capharnaū oppidum ē in galilea gentiū iux̄ ſtagnū geneſareth. x Maritima: iuxta mare poſitā/ ad lr̄am. Capharnaū dico ſitā/ y In finib⁹ çabulon & neptalim. Iſti fuerūt filij iacob: a q̄b⁹ dictę fuerūt regiōes quas inhabitauerūt. Capharnaū aūt erat i ꝯfinio çabulon & neptalim. Erat autem neptalim in galilea gentiū ē in parte data hirā. Zabulon ex parte hieruſalē & vocabat̄ galilea iudęoꝝ. Et in confinio illo incępit dn̄s prędicare: vt iudęi & gētiles confluerent ad prędicationē ſuam ꝓpter myſteriū vocationis gentium & iudęorum. Item quia prima fuit ibi captiuitas.iiij. Reg'.xv.f. vn̄ incępit ibi reparatio. Theglathphalaſar enim duas tribus & dimidiā quę ibi habitabāt captiuauit & tātū de alijs q̄ poſſent facere dimidiā tribum: Unde quandoq̄ȝ legitur duas tribus captiuaſſe quandoq̄ȝ tres. Poſtea venit ſalmanaſar tempore oſee: qui totā terram captiuauit.iiij. Reg'.xvij.a. Ubi ergo fuit legis obliuio: prima fuit euangelij prędicatio. Moraliter o Relicta ciuitate naçareth. Sic prędicator florem mundi debet derelinquere: De quo Hiere.xlviij.b. Date florē moab. Florem iuuentutis/reputans eam marcidam. De q̄ Sap.ij.b. Non p̄tereat nos flos tp̄is. Itē florē pulchritudinis tp̄alis. Eſa.xl.b. Exiccatū ē fęnū & cecidit flos. Itē florē diuitiarum. Vę flori decidēti. v Et habitauit i capharnaū: villa pulcherrima/eccleſia: q̄ eſt maritima: q̄ȝ contundit̄ fluctib⁹ mūdi. Vel religio. Cant'.v.d. Quo abijt dilect⁹ tu⁹ o pulcherrima mulierū. y In finib⁹ çabulon & neptalim. Zabulon/hitaculū fortitudīs: neptalim dilatatio charitat'. Deut.xxxiij.c. Letare çabulon i exitu tuo.i. religioſe i exitu a mūdo: q̄m facta eſt iudęa.i. confeſſio/ſanctificatio tua: et iſrael: id eſt Ps.113.

contemplatio/poteſtas tua

¶ ꝯtēplatio/poteſtas tua:populos ad montē vocabis. a ¶Ut adimpleret. Ut non cauſaliter ponitur/ſed conſecutiue.q.d. vt euentus rei probaret qḋ dixerat propheta b ¶Qḋ dictum eſt per eſaiam prophetam: huius rei ſeriem ꝓuidentem ⁊ dicentē:Eſa.ix.a. c ¶Terra ʒabulō ⁊c̄. Principiū illi⁹ auctoritatis.ſ. Primo tpe alleuiata ē:et qḋ ī me/
Eſa.9.a. dio.ſ.Et nouiſſimo aggrauata eſt/omittit euāgeliſta:q̄ſi nō
Al.†ſedebat curās qḋ ꝑtinet ad ꝓphetiā euerſiōiſ:q2 oſtēdere intēdit initi
De pe.diſ.3. c.adhuc um p2ędicatiōiſ chriſti iam pręterite captiuitatſ:⁊ iō qḋ myſticū eſt tāgit. Dicit enim: In p̄mo tempore/per theglathphalaſar:alleuiata eſt a peſſimis habitatorib⁹:Terra ʒabulon ⁊ terra neptalim. Et nouiſſimo.i. ī captiuitatſ ꝯſūmatiōe/reliquū decē tribuū p ſennacherib captiuatū eſt. Et terra q̄ ad lrām dicta ē: d ¶Uia maris:q2 iuxta mare: et plaga illa dicta ē maritima/p quā fit trāſit⁹ in mare:aggrauata ē ab aſſyrijs: e ¶Trāſ iordanē:ad lrām .i.iuxta iordanē:et erat trāſ iordanem exiſtēti in hieruſalem. f ¶Galilee gētiū/ad differētiā galilee iudeoꝝ. Primo tēpore.ſ.pręadicatiōis chriſti:alleuiata eſt/ c ¶Terra ʒabulon ⁊ terra neptalim/ab onere pctōꝝ. Et nouiſſimo aggrauata eſt fides plurimis permanentibus iudeis in errore: d ¶Uia maris.i.regio eadē iuxta mare exiſtēs. e ¶Trās iordanem/exiſtenti in hieruſalē. f ¶Galilee gentium: Non quia dñs in illa ſola pręedicauerit: ſed hoc dicitur propter myſteriū:quia plures vocandi erant de gentib⁹ q̄ de iudeis. g ¶Populus/iudeoꝝ ⁊ gentium. h ¶Qui ambulabat in tenebris/ignorātie ⁊ vitioꝝ. i ¶Uidit lucem magnā.i.chriſti doctrinā vel eius miracula. Uel/Uidit.i.credidit. k ¶Lucē magnā.i.chriſtū:vel iohannis ⁊ apoſtoloꝝ pręedicationē. l ¶Et ſedētib⁹ in regione vmbre mortis.i.in peccatis. Peccata dicunt/vmbra mortis: quia ſicut vmbra ducit ad corpus:ſic peccata ad mortem eternam. Uel quia ſine corpe non eſt vmbra:ſic nec peccata ſine morte eterna. Qui ergo vult fugere mortē/euitet hāc vmbrā.
Pſ.37. Item vmbra reddit putridū ⁊ ignorantē. Pſ. Putruerunt et corrupte ſunt cicatrices mee. m ¶Lux orta ē eis.i. agnitio veritatis.i.pręedicatio chriſti ⁊ apoſtoloꝝ. n ¶Exinde cepit ieſus p̄dicare/poſtq̄ baptiʒat⁹ ē ⁊ tēptat⁹. Exinde/ tradito.ſ. iohanne:q2 lege deſinente/ſequitur euangelium vt ſol auroram. In hoc autem ꝙ dñs non p̄dicauit ante traditionem iohānis/innuit ꝙ ſermo inferioris non debet contemni.j.Cor.xiiij.f.Si cui reuelatum fuerit ſedenti.i.mi
Triplex curialitas ieſu nori/taceat prior. o ¶Et dicere:penitentiā agite. Triplex notat curialitas circa ieſum:q2 nō pręedicauit aperte niſi prius iohanne incarcerato/nolens impedire fructū pręedicationis eius. Secūdo:q2 non eſt dedignat⁹ ab eodē inchoare p̄dicationē a q̄ et iohannes. Numeri.xx.c. Uia publica gradiemur. Tertio:q2 q̄n venerūt dicētes ad eū ꝙ iohānes plures baptiʒabat/receſſit in galileā/nolēs obfuſcare famam ei⁹. p ¶Penitentiā agite:nō dicit/dicite:ꝯtra illos qui nolunt facere aliquid/ſed dicere pſalteria. Cōtra illos etiā qui volūt
Agēda ē penitentia multis de cauſis facere p vicariū. Eſt em̄ agēda penitētia. Primo vt hic eternam dānationē euitet. Luc.xiij.a. q̄n nūciatū eſt de galileis/dixit ieſus: Niſi penitentiā egeritis:⁊ vos ſimilit' ꝑibitiſ. Secūdo vt ꝓximū edificet. Tertio vt angelū letificet. Luc.xv.b. Gaudiū eſt angelis dei ſup vno pctōre penitentiā agēte ⁊c̄. Quarto vt regnū celoꝝ appropinquet: vt h̄ dr̄. Quinto vt deū honorificet. Prouerb.xiiij.d. In multitudine populi gloria regis. Agere ḡ penitentiā/tibi ē ſecurū: proximo
Septē impediunt penitētiam agere. fructuoſum:angelo gaudiū:deo honorificū. Sūt aūt ſeptem que impediunt penitentiā agere. Ignorantia/timor/mala ſo

C
a vt adimpleretur qḋ dictum ē
b per eſaiam prophetam: Terra ʒabulon et terra neptalim:
d via maris trāns iordanē galilee gētiū: populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam: et ſedentibus
m in regione vmbre mortis lux
n orta ē eis. Exinde cepit ieſus
o p̄dicare/ ⁊ dicere: Penitētiā
p agite:† Appropiq̄bit eni regnū celoꝝ. Ambulās aūt ieſuſ iuxta mare galilee: vidit duoſ
t fratres:ſimonē qui vocat petrus:et andreā fratrē ei⁹/ mittentes rete i mare: Erānt eni
b piſcatores. Et ait illis: veni
c te poſt me: faciam vos fieri

cietas/fiducia viuēdi/ſanitas/amor carnalis/larga dei miſericordia. Ignorantia quā dñs deteſtat. Legit eni pro ignorantia fleuiſſe/⁊ nō pro alijs peccatis. Fleuit em̄ ſup laʒarum Joh.xi.e. Et hoc fuit ideo:quia reuocandus erat ad miſerias. Fleuit ⁊ ſuper ciuitatem/ dicens: Si cognouiſſes et tu: Luc.19.f.
ſubaudi:fleres. Secūdū eſt timor:qui eſt q̄druplex. Pſ. Marci.1.b.
Nō timebis a timo/ Al.†appropinquauit
re nocturno ⁊c̄. Ter †Pſ.9.
tium eſt mala ſocietas. Unde.j.xvj.d. dixit ieſus petro q̄ volebat eum impedi Marci.1.b.
re:Uade retro ſathana. Quartū eſt fidu Luc.5.b.
cia viuēdi. Luc.xij. B
c. Uia mea multa habes bona poſita in ānos plurimos: requieſce/comede/bibe/epulare. Eccj.xxix.c. Repromiſſio neq̄ſſima multos ꝑdidit. Quintum eſt ſanitas. Uñ Luc.xvij.d. Nōne decē mūdati ſūt:et nouem vbi ſunt: Nō eſt inuent⁹ q̄ rediret ⁊ daret gloriā deo/niſi h alienigena .i.ſimplex laicus. Sextū eſt amor carnis. Aug⁹. Maior ſū et ad maiora natus q̄ vt ſim mancipiū corpiſ mei. Septimū eſt larga dei miſericordia. Eccj.v.b. Ne dicas:miſeratio dei magna eſt:multitudinis peccatoꝝ meoꝝ miſerebit. Miſericordia eni ⁊ ira cito ab illo ꝓximāt ⁊ i pctōres reſpicit ira illius. q ¶Appropinq̄bit eni regnū celoꝝ.i.chriſt⁹ q̄ dat regnū celoꝝ:quaſi ꝓpter hoc debetis facere penitentiam nō ꝓpter burſam. Hiero⁹. Amaritudinē radicis dulcēdo pomi cōpenſat:ꝑicula maris ſpes delectat:dolorē medicine ſpes ſalutis mitigat:q̄ deſiderat nucleū nucē frangat: ſimiliter iſte q̄ vult adherere deo/ penitentiā agat. r ¶Ambulās aūt ieſus iuxta mare galilee: qḋ dicit ſtagnū geneſareth: mare tyberiadis:lacus ſalinaꝝ. Sic p̄dicatores p ſollicitudinem ⁊ compaſſionem prope mūdanoſ debent eſſe. Pſ. Erit Pſ.1.
tanq̄ lignum qḋ plantatum eſt ſecus decurſus aquarum:nō in via pctōꝝ. s ¶Galilee.i.mūdi: Qui dicit mare:q2 pro/ Mundus dicitur mare
ijcit mortuos.i.religioſos.j.Cor.iiij.c. Tāq̄ purgamēta huius mūdi facti ſum⁹ omniū peripſima vſq̄ adhuc. Itē tumeſcit per ſuperbiā. Jone.j.c. Mare ibat ⁊ intumeſcebat ſup eos. Prouerb.xxx.b. Generatio cuius excelſi ſūnt oculi. Itē amarū eſt. Eſa.lvij.d. Cor impij q̄ſi mare feruens qḋ quieſcere nō pōt. Act.viij.d. In felle amaritudinis ⁊ obligatione iniq̄tatis video te eſſe. Itē turbidū. Eccj.xxx.d. Triſticiā repelle a te. Item mare nō eſt locus māſionis ſed motionis. Heb.xiij.c. Non habemus hic manentem ciuitatē. r ¶Ambulans ⁊c̄. Pręedicatores eni vocat ad ambulandū. Non vos me elegiſtis ſed ego elegi vos: ⁊ poſui vos vt eatis ⁊c̄. Joh.15.c.
t ¶Uidit duos fratres. In hac vocatione videntur tres euāgeliſte diſſentire:tempe/loco/modo. Matthe⁹ poſt aduētū caphernaū:iohānes ante. Matthe⁹/ marcus et lucas ī galilea:iohānes iuxta iordanē. Mattheus dicit vocatos binos: lucas ſimul iſtos quattuor. De ꝯrietate tpis verior ſolutio qua diſtinguunt diuerſe vocatiōes. Una vocatio ad diſcipulatū/et eſt ſecūda: vt hic. Prima vocatio ad familiaritatem: Joh.j. Tertia fuit ad apoſtolatum.j.x.a. x ¶Fratres:q2 vocat ad charitatem. v ¶Duos:ꝓpter duo precepta. t ¶Uidit. Chryſ. Uidit/nō ad facies eoꝝ:ſ ad corda reſpiciēs: Sic artifex ſi viderit gēmas p̄cioſas ⁊ nō dolatas/eligit illas/ñ qḋ ſūt ſ qḋ fieri poſſunt. y ¶Simonē q̄ vocat petr⁹. Hic vocat⁹ ē q̄n andreas duxit eū ad ieſū: Joh.j.f. Et andreā fratrē ei⁹. Moralit': Simō/obediēs interꝑtat:ādreas viril'. Obediētes em̄ ⁊ virilit' opantes vult dñs Moraliter
hr̄e. ʒ ¶Mittētes rete ī mare/ad acq̄rēdū victū:erāt eni pauperes. a ¶Erāt eni piſcatores:ad lrām. b ¶Et ait ill': venite poſt me:nō tā pedibus corporis q̄ imitatione et affectu mentis. c ¶Faciam vos fieri: non dicit/eſſe: innuens ꝙ debet homo laborare ad hoc ꝙ ſciat pręedicare.

¶ Piſcatores hoīm:non

g a ¶ Piſcatores hominū: non prebendarum: non rerum temporalium. ij. Corꝭ. xij. e. Non querimus veſtra ſed vos. Eſa. xiij. d. Ecce ego ſuſcitabo ſuper vos medos qui argentum non querant nec aurum velint: ſed ſagittis paruulos interficient. De iſtis piſcatoribus Hiere. xvj. d. Ecce ego mittam piſcatores multos ⁊ piſcabuntur eos. Abacuk. j. a. Facies hoies q̄ſi piſces maris: ⁊ q̄ſi reptilia nō habētes ducē. b ¶ At illi ꝯtinuo. Amb. Neſcit tarda molimina ſpūſſancti gratia. Act. ij. a. Factus eſt repēte de celo ſonꝰ. c ¶ Relictis retibꝰ. Ecce pfecta obediētia. Iſti reliquerūt retia: et ſi poſtea reſūpſerint: nō ex cupiditate ſed ex neceſſitate vite hoc fecerūt. d ¶ Secuti ſūt eū. Eccꝭ. xxiij. d. Gloria magna eſt ſeq̄ dn̄m. e

holocauſta per ſingulos. Sic predicator pro quolibet orare debet. Cantꝭ. v. b. Inuenerunt me vigiles qui circūibant ciuitatē: contra inſidias diaboli: qui circūit querens quem deuoret. j. Pet. vltꝭ. b. Debet aūt predicator ⁊ quilibet alius bonus circūire beneficia dei vt bona naturalia / gratuita / cōſilia mandata: ⁊ pro his laudare deum. Eccꝭ. xxiiij. a. Gyrum celi circūiui ſola. Item conſcientiā propriā: ne quid lateat inhoneſtum. Qd̄ ſignificatū eſt Iudicꝭ. vj. b. vbi gedeon purgabat triticū. Gedeon / circūiēs ī vtero iterptat. Itē opa ſua p circūſpectionē / ne per illicitū tradat ſe diabolo. Eſa. xxiij. d. Sume tibi citharam: circūi ciuitatē. Item eccleſiam dei: vt hic. q ¶ Docens in ſynagogis eorum / vbi plures cōueniebant. s ¶ Et predicans euangelium regni: per qd̄. ſ. docemur regnare in preſenti ⁊ in futuro. Argumentū eſt hic: ꝙ potius predicandum eſt vbi ſūt plures ꝙ̄ vbi ſunt pauciores. Sic p̄dicator debet p̄dicare: r ¶ In ſynagoga. Glo. Synagoga ē congregatio irrationabiliū: id eſt peccatorum: quia nō ē opus valentibus medicus: ſed male habentibꝰ. j. ix. b. Pſ̄. Non abſcondi miſericordiā tuam ⁊ veritatem tuam a concilio multo. t ¶ Euangelium regni: nō fabulas. Hieroꝰ. Omne qd̄ nō eſt ad edificationem / in periculum vertitur audientium. Iob. xiij. b. Nūq̄d indiget deus veſtro mēdacio: ij. Timoth. iiij. a. A veritate auditum auertent ⁊ ad fabulas conuertent. v ¶ Et ſanans omnem languorē / corporum. Languor eſt morbus inueteratus. x ¶ Et omnē infirmitatem / aliam ꝙ̄ inueteratam. y ¶ In populo / in numero pauperū: inſinuans ꝙ ſpecialiter pauperum medicus eſt. Pſ̄. Tibi derelictus eſt pauper. Sunt autem ſeptē infirmitates. Prima eſt infirmitas nature. Geñ. iij. d. Puluis es ⁊ in puluerem reuerteris. Secunda pene. Pſ̄. Sagitte tue infixe ſūt mihi. Iob. vj. a. Sagitte dn̄i in me ſunt: q̄rū indignatio ebibit ſpiritū meum. Tertia eſt culpe. Pſ̄. Miſerere mei dn̄e quoniā infirmus ſum. Quarta praue conſuetudinis. Pſ̄. Infirmata eſt in paupertate virtus mea. Quinta fidei. Roma. xiiij. a. Qui infirmus eſt olus manducet. Sexta gratie. ij. Corꝭ. xj. g. Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmor: Septima conſcientie turbate. Pſ̄. Pluuiam voluntariā ſegregabis deus hereditati tue ⁊ infirmata eſt. Has ſanat dn̄s. Unde Pſ̄. Qui ſanat omnes infirmitates tuas. Item nota ꝙ ſeptem ſunt que ſanāt infirmitates. Primū eſt baptiſmus. Ioh. iij. a. Niſi quis renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ ſpirituſancto nō poteſt introire in regnum dei. Secundū eſt elemoſyna. Eccꝭ. iij. d. Ignem ardentem extinguit aqua ⁊ elemoſyna reſiſtit peccatis. Tertium eſt martyrium. Augꝰ. Omnia falce martyrū reſecātur. Quartum eſt conuerſio fratris errantis. Iaco. v. d. Si quis ex vobis errauerit a veritate: ⁊ ꝯuerterit q̄s eum / ſaluabit animā ſuā. Hiere. xv. d. Si conuerteris / conuertam te. Quintum eſt remittere in ſe peccāti. Lucꝭ. vj. f. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Sextum ē fletus ⁊ ſatiſfactio. j. v. a. Beati qui lugent ⁊c̄. Septimū eſt perceptio corpis chriſti. Ioh. vj. e. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternū. 3 ¶ Et abijt opinio eiꝰ. i. fama: in totā ſyriā: quā iudei obfuſcant. Syria eſt omnis regio ab euphrate vſq̄ ad mare magnum a cappadocia vſq̄ in egyptum / continens inter alias prouincias paleſtinā / in qua iudei habitant. Quādoq̄ autē ſtrictius ſumitur. Unde Eſa. vij. b. Caput ſyrie damaſcꝰ: Et ſic non comp̄hendit iudeam. Sic p̄dicatores bonam famā debēt appetere. ij. Corꝭ. ij. d. Chriſti bonꝰ odor ſumus ⁊c̄. Eccꝭ. xlj. c. Curā habe de bono noīe: hoc eni magꝭ p̄manebit tibi ꝙ̄ multi theſauri. a ¶ Et obtulerūt ei oēs male habētes. Interliñ. Curat corpa vt patiꝰ audiāt inuiſibilia.

g Varijs languoribꝰ.

Predicator debet circumire

Marci. j. b. ¶ Et p̄cedēs inde: a loco illo ad aliū locum: f ¶ Vidit alios duos fratres / a p̄dictis. g ¶ Iacobū zebedei / filium. Ex vſu enim loquendi † ponitur genitiuus: ſicut cum dicitur: Marcia catonis: dalila ſanſonis: vxor ſua vel filia. h

a piſcatores hoim. At illi ꝯti-
b nuo relictꝭ retibꝰ ſecuti ſūt eū.
c d e f Et p̄cedēſ inde vidit alioſ du-
g os fratres / iacobū zebedei et
h iohānē fratrē eiꝰ in naui cū ze-
i k l bedeo p̄re eoꝝ reficiētes retia
m n ſua: ⁊ vocauit eos. Illi autē
o ſtatim relictꝭ retibꝰ ⁊ p̄re ſecuti
p ſūt eū. Et circūibāt ieſus totā
q r galileā / docēs ī ſynagogis eo-
s t rū ⁊ p̄dicāns euāgeliū regni:
v x ⁊ ſanans oēm languorem ⁊
y omnem infirmitatem in po-
3 pulo. Et abijt opinio eius
a in totam ſyriam: et obtule-
runt ei omnes male habentes

Marci. 5. a. Luc. 4. b. Ioh. 6. a.

¶ Et iohannē fratrē eiꝰ: iacobi. i ¶ In naui: ad litterā. k ¶ Cū zebedeo p̄re eoꝝ / ſm carnē. Ipſe erat ſenex ⁊ tenebat remū. l ¶ Reficiētes retia ſua: vt piſcarent. m ¶ Et vocauit eos. Sciendū tñ ꝙ in iſta vocatiōe vocauit duodecim: ſed tñ de his ſolū facit mentionē: q2 p iſtos dat intelligi ceteros. Moralit. Zebedeus / interp̄tatur fugitiuꝰ: ⁊ ſignificat mūdum: qui cōtinue deficit ⁊ in interitū tendit. Heb. viij. d. Omne qd̄ antiquat ⁊ ſeneſcit p̄pe interitū eſt. Ezech. xvj. a. Pater tuꝰ amorreus. Duo fratres / intellectus ⁊ affectus: qui fugiūt mūdū. Intellectꝰ fugit / cum tendit in verum / ſciens mūdum eſſe falſum ⁊ vanū. Eccꝭ. xj. b. Si eni ſecutus fueris non apprehēdes: quia vmbra eſt ⁊ fugit inſequentes. Affectus fugit ⁊ odit: quia mundus malus. j. Ioh. v. d. Totus mundus in maligno poſitus eſt. l ¶ Reficientes / retia cupiditatis. Macule huius retis / diuerſi modi acquirēdi temporalia. Retia cupiditatis reficiunt: qui hiericho iterum conſtruunt. Uel in bono: Reficientes retia ſua. Rete p̄dicatio: que debet refici ꝯtemplatione / ſtudio ⁊ confeſſione. Hieremias autem reficiebat: cum poſt predicationē peccata populi flebat. Hiere. ix. a. Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lachrymarū ⁊c̄. ij. Machab. xv. c. Hic ē fratrum amator ⁊ populi iſrael: Hic eſt qui multum orat pro pplo. Uñ Lucas. v. a. dic: Piſcatores deſcenderāt ⁊ lauabāt retia. Lauate retia veſtra a fauore. ſ. populi ⁊ queſtu. Prouerb. xxv. a. Aufer rubiginem de argento ⁊ egredietur vas puriſſimum. Reliquerunt patrem / carnalem affectionem: vete / appetitum honoris: nauem / cupiditatis. n ¶ Illi autē ſtatim relictis retibus et patre: reliquerunt retia ſua ⁊ patrem: ſic contemplatiuꝰ. o ¶ Secuti ſunt eum. Chryſ. Relinquētes retia ſua apoſtoli / nos docuerunt / q2 nemo poteſt terrena poſſidere ⁊ ad celeſtia perfecte properare. Inter celum ⁊ terram medius eſt aer: vt oſtendat ꝙ inter celeſtia ⁊ terrena nulla ꝯiunctio poteſt eſſe. Celeſtia ſpiritualia ſūt ⁊ leuia ⁊ ſemp ſurſum tendūt: terrena grauia ⁊ deorſū deſcēdūt. Si celeſtia tenueris / ſurſū te ducūt: ſi terrena / deorſū te dep̄mūt. Secuti ſūt eū. Chryſ. Sciebant ꝙ̄ precioſa ē aīa / ꝙ̄ grata apud deū ſalꝰ ipſiꝰ: quāta merces hoiem edificare ſm deū. Cōcupierūt ⁊ ſecuti ſūt: tu aūt nō cōcupiſcis talia hec: Quō eni deſideras aliū poſſe ſaluare: qui teipſum ſaluare nō curas: p ¶ Et circūibat ieſus totam galileā: ad litteram. Uocatis enim coadiutoribꝰ predicationi inſiſtit dn̄s: docens impigrum eſſe doctorem ⁊ nō acceptorē perſonarū. Debet eni circūire totam galileam: id eſt eccleſiam: non ſolū predicare in vno loco. Pſ̄. Famē patientur vt canes ⁊ circūibunt ciuitatem. Iob. j. a. Conſurgens diluculo offerebat

Moraliter

Pſ̄. 58.

Pſ̄. 59.

Pſ̄. 9.
Septem ſunt infirmitates
Pſ̄. 37.
Pſ̄. 6.
Pſ̄. 30.
Pſ̄. 67.
Pſ̄. 102.
Septem ſunt q̄ ſanant infirmitates.

¶ a ¶ Varijs languoribꝰ: naturalibꝰ .ſ. ꝯtractis ab inequalibꝰ humoribꝰ. b ¶ Et tormētis cōprehēſos. Tormēta ſunt acute paſſiōes non diuturne. c ¶ Et q̃ demonia habebant: Ad litterā q̃ vexabanꝫ a demonibꝰ. d ¶ Et lunaticos. Lunaticos dicit illos quoꝝ morbꝰ in aſcēſione lune creſcit: non ꝙ hec inſania ſit per lunam/ſed diabolus qui inſaniā facit/lunaria tpa obſuat: vt īfamet creaturā ī creatorē blaſphemiā. e ¶ Et paralyticos. Paralytici ſūt mēbris cōtracti vel diſſoluti.

a varijs languoribꝰ et tormen-
b tis comprehenſos: et qui de-
c monia habebant ⁊ lunaticos
d ⁊ paralyticos: ⁊ curauit eos.
e Et ſecute ſūt eū turbe multe
f
g

f ¶ Et curauit eos .i. valitudini corporali reſtituit.

Moraliter Moraliť a ¶ Varijs languoribus/peccatis carnis. b ¶ Et tormētis/peccatis ſpiritualibus: que valde torquēt ꝓpter vermē ꝯſciētie. c ¶ Demonia. Demon inſpiratur ſufficiēs iniq̃tas: hec eſt ſuꝑbia. Job. xxxi. c. Si oſculatus ſū manū meā ore meo/ qđ eſt iniq̃tas maxima. d ¶ Lunaticos/auaros q̃ creſcūt ⁊ decreſcūt ſm res ſuas: qñ domꝰ cōbuſta eſt/dicit ſe cōbuſtū: qñ creſcit fructꝰ/dicit ſe creuiſſe. Eccł. xliij. a. Luminare quod minuitur in conſūmatione. e ¶ Paralyticos. Paralyſis ē diſſolutio mēbroꝝ. Hi ſūt luxurioſi. g ¶ Et ſecute ſūt eū turbe mlte: ad iſtructionē diſcipuli: ad curationē īfirmi: ad eiꝰ obſeruationē inuidi: ad refectionē famelici: ꝓpť miraculoꝝ opationē curioſi. h ¶ De galilea ⁊ decapoli. Decapolis ē regio decē vrbiū: quarū hoīes ſecuti ſunt eū. i ¶ Et de hieroſolymis ⁊ de iudea .i. illi de tribu iuda: q̃ ſpecialiť habent loca iſta. k ¶ Et de trāſiordane .i. de duabus tribubus ⁊ dimidia. Nota ꝙ q̃nq3 generibꝰ ſequentiū reſpondēt hec q̃nq3 loca. De galilea .i. rota/veniūt curioſi: quibꝰ dicitꝰ Act. j. b. Viri galilei quid ſtatis ⁊c̃. De decapoli veniūt infirmi: vt p obſeruātiā decem mādatoꝝ curenť: qbꝰ dr̃. j. xix. c. Si vis ad vitā īgredi ſerua mādata. De hieroſolymis/īuidi ⁊ obſeruātes. j. xxiij. d. Hieruſalē hierlm q̃ occidis ꝓphas ⁊c̃. De iudea/famelici: vt ꝯfitēdo pctā ſua ⁊ laudes deo reddēdo: q̃nq3 panibꝰ .i. doctrina legis moyſi: et duobꝰ piſcibꝰ .i. doctrina euāgelij chriſti ſatieť. De qbꝰ dr̃ Oſee. x. d. Arabit iudas ⁊ ꝯfringet ſibi ſulcos iacob. De trāſiordane veniūt diſcipuli: vt inſtruanť a ieſu ⁊ poſtea iſtruāt. Vñ naamā dr̃: Vade ⁊ lauare ſepties ī iordane .i.

4. Regſ. 5. in doctrina apłoꝝ/⁊ mūdaberis a lepra pctī. ¶ Expo. Ca. V

V ¶ Idens aūt ieſus turbas ⁊c̃. In h capło inſtruit dñs diſcipulos ſuos quos miſſuros erat in p̄dicationem. Primo oſtendēs quales debeāt eſſe .ſ. paupes/mites/lugentes/iuſti/miſericordes/mūdi/pacifici/patientes. Hic pauper/mitis/flens/eſuriens/miſericors/ mūdus/pacificus/ patiens tibi chriſte cliens eſt: et qđ p̄miū pro hmōi ſunt habituri: .ſ. btitudinē: que etſi diuerſimode noīeť: tñ vna eſt. Et pcedit dñs aſcendēdo ſic videbitis in lectione. Videť aūt ꝙ mattheus et lucas diſſonent in relatione huiꝰ ſermonis in q̃ttuor. In loco ſermonis: in ſtatu p̄dicātis: in numero populi audientis: ⁊ in quātitate ſermonis. Lucas. enī. vj. c. dicit dñm hunc feciſſe ſermonē in campo/ſiue in loco campeſtri: mattheus in monte. Itē lucas dicit dñm ſtando p̄dicaſſe: mattheus ſedendo. Itē lucas dicit feciſſe dñm hunc ſermonē ad turbas: mattheus ad diſcipulos. Item mattheus plura ponit q̃3 lucas. Ad hoc dicūt quidam: ꝙ dñs duos ſermones fecit. Vnū ſolis diſcipulis in cacumine montis ſedendo: et hunc narrat mattheus hic. Poſtea alium in campo ſiue in planicie montis ad omnes ⁊ diſcipulos ⁊ turbas/in quo multa de alio ſermone interſeruit: ⁊ hoc fecit ſtando/ſicut narrat lucas: et ita nulla eſt ꝯtrarietas. Alij dicunt quibus videť cōſentire Augꝰ/ꝙ vnus ſermo fuit. Turbis enī irruentibꝰ aſcendit dñs in ſupciliū montis/⁊ erat ibi pnoctās in oratione. Et cum dies eſſet factus/vocauit ad ſe diſcipulos ⁊ elegit ex illis duodecim/ quos ⁊ apoſtolos noīauit: ī hoc inſinuans ꝙ non eſt facienda electio ex improuiſo/⁊ oratio debet p̄cedere. Vnde ī electionibꝰ inuocatur ſpūſſanctꝰ. Apoc. xij. a. Mulier amicta ſole/⁊ luna ſub pedibꝰ eius: ⁊ in capite eius corona ſtellarum duodecim: et clamabat inuocādo ſpiritūſanctū parturiens vt pareret. Deſcendit deinde cum illis in quandam montis planiciem: ⁊ tūc ſtetit ibi donec ad eum congregate fuerūt turbe: qđ totum tacet mattheus. Et poſtea ſedit: qđ tacet lucas. Et cū ſediſſet acceſſerūt ꝓpinquiꝰ diſcipuli q̃ſi familiares: ⁊ tunc fecit ſermonem ſuū ad diſcipulos principaliter coram omnibus turbis: ad quas ſecūdario erat ſermo. Et

h de galilea et decapoli et de
i hieroſolymis et de iudea et
k de trāſiordane.

¶ Capitulum. V.

l V ¶ Idens autem ieſus

A

ita vnū eundem3 ſermonem narrant mattheus ⁊ lucas diuerſo ordine: ſed eadem rerum veritate. Anteq̃3 accedamꝰ ad litteram breuiter p̄libemus. Sicut dñs dedit legem moyſi in decem p̄ceptis/ que poſtea moyſes latius explicauit: ita h dedit apoſtolis nouū teſtamentū in ſeptem virtutibꝰ: que poſtea ipſi latius explicarūt. Notandū enim ꝙ de ſingulis ſeptem virtutibꝰ prouenit beatitudo: vt patebit inferiꝰ. Inter has autem virtutes/primo ponitur pauptas ſpiritus: que conſiſtit in animi humiliatione/in rerum abdicatiōe et in ſubiectione. Huic reddiť regnū celorum: Iuſtū ē enim vt q̃ terram propter deum deſerit/habeat celum: ⁊ qui ſe humiliat in terra ſublimetur in celo. Hanc paupertatē ſpiritꝰ operatur in nob donū timoris: qđ illa petitiōe īpetrať: Sed libera nos a malo: et exufflatur ſpiritus ſuperbie. De pauptate naſcitur mititas ſiue māſuetudo: q̃ nec iniurijs nec cōtumelijs cōmouetur. Verus enī pauper/ſicut nec habita amauit: ita nec de amiſſione dolet. Hanc operať ſpiritus pietatis: qui impetratur illa petitione: Et ne nos inducas in temptationem: et exufflatur ſpiritꝰ inuidie qui pietatē excludit. Has duas virtutes ſequiť luctus: Cum is enī omnes res abdicaueris et de ꝯtumelijs vel de iniurijs nō doleas: tñ q2 ſepties in die cadit iuſtꝰ/ neceſſariꝰ eſt luctus: q̃ ſemp abluit/q2 ſemp peccať. Hūc luctū operať in nobis ſpūs ſciētie: qñ cognoſcit homo miſerias in quibus ē: qđ impetrať illa petitione: Et dimitte nobis debita noſtra: ſic ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ noſtris: et exufflatur ſpiritus ire: qui ꝯturbat ſicut ſcientia illuminat. He tres virtutes a ſeculo nequā educunt: Pauptas diuitias abijcit: māſuetudo iniurias non ſentit: luctus cōmiſſa diluit. Quattuor que ſequunť ad celū erigūt: quarū prima eſt iuſticia: cuius ē vnicuiq3 qđ ſuū eſt reddere: deo/ſibi/et proximo. Deo cultū debitū: ſibi creationē dei ſeruare in ſe p victum et veſtitū neceſſariū/carnē ſpūi ſubiugādo: proximo vt ei facias qđ tu ab illo tibi vis fieri. Sed hec iuſticia ī ſe nō dicitur iuſticia: ſed eſuries ſiue deſideriū iuſticie: q2 in p̄ſenti pfecta iuſticia nō pōt haberi donec in patriā veniamꝰ: vbi erit deꝰ oīa in oībꝰ. Sic pythagoras ſapiam rerū nō ſophiā/ſed philoſophiā vocauit. Hāc iuſticiā opať in nobis ſpūs fortitudinis quē impetrat illa petitio: Panē nr̃m quotidianū da nob hodie: et exufflať ſpūs accidie. Fortitudinis enim donū eſt ille panis: in cuiꝰ fortitudine iuit helias q̃draginta diebꝰ vſq3 ad montē dei oreb. Sed q2 iuſticia ſine miſcďia crudelitas ē: ſequiť miſcďia: Cuius tres ſūt ptes: Dare/dimittere/cōmodare. Hāc opať in nobis ſpūs ꝯſilij/dicēs nobis: Eſtote miſericordes ſic ⁊ pater veſter miſericors ē: qđ impetrat illa petitio: Fiat volūtas tua ſicut in celo ⁊ in terra .i. vt ſimꝰ miſericordes alijs/ſicut celeſtes ſunt miſericordes: et exufflať ſpūs auaricie. Sexto loco poniť mūdicia cordis: quā hō ad imaginē dei ꝯditꝰ ſexta die pdidit: quā chriſtꝰ etate ſexta repauit. Hāc mūdiciā opať ſpūs intellectꝰ: quē impetrat illa petitio: Adueniat regnū tuū .i. da nobis ſpm̄ intelligētie q̃ mūdatur cor: vt videamꝰ te regnare in nobis: et exufflať vitiū gule. Septimo loco poniť pax: que in ſabbato ſeptime etatis dabitur habētibꝰ virtutes ſupra dictas. Hāc opať ſpūs ſapie: quem impetrat illa petitio: Sanctificeť nomē tuū .i. deť nobis ſapientia qua ⁊ filij tui noīemur ⁊ ſimꝰ: et exufflať ſpūs luxurie. He ſeptē virtutes beatū faciūt. Octaua ĥo cōmunis ē oībꝰ.

Mat. 6. b. · Prouer. 24. · Tob. 4. c. · 1. Corī. 15. d. · 3. Reg. 19. b. · Luc. 6. f.

¶ Nihil enī eſt niſi ꝓbatio

¶ Nihil enim eſt niſi probatio ſupra dictarū. Verus enim pau
per/verus mitis/verus lugens/ verꝰ miſericors/ verus iuſtꝰ/
verus mūdus/verus pacificus tribulatione probat̃: ⁊ purior
⁊ fortior efficit̃/ ſicut aurum in fornace. Et inde ſicut acceſſus
eſt in virtutibus/ ſic ⁊ in remuneratiōibus. Pauperibꝰ datur
regnum celorum: quia
minus non poteſt ha/
bere ꝙ id qđ eſt cōmu
ne omibꝰ bonis/⁊ om
niū premiū generale.
Differenter tamē ha/
bent regnum prima ⁊

a turbas/ aſcendit in montē: et
b c cū ſediſſet /acceſſerūt ad eū
d diſcipuli eiꝰ. Et aperiēs os
e f ſuum docebat eos/ dicēns:
g Beati pauꝑes ſpū: quoniā
h ipſorum eſt regnum celorū.

octaua virtus. Prima habet in ſpe: octaua in re: Qui enim
ꝓ chriſto terrena abijciunt/ non ſtatim cum moriunt̃ euolāt:
ſed quādoqꝫ igne purgant̃: q̄ vero ꝓ chriſto moriunt̃/ſtatim
aſcendūt in celum: quia falce martyrij reſecat̃ quicquid pur/
gandū inuenit̃. Mitibus qui ſe hic recte poſſederūt/cōgruit
poſſidere regnum qđ plus eſt ꝙ habere. Multa enim habe/
re dicimur que non poſſidemus: qꝛ ſtatim amittimus/vel qꝛ
noſtra non ſunt. Lugenti promittit̃ conſolatio: qđ plus eſt ꝙ
poſſidere regnum: Plus enim eſt gaudere in regno ꝙ poſſi/
dere: multi enim multa cum dolore et timore poſſident. Eſu/
rienti iuſticiā/promittit̃ ſaturitas: ⁊ hoc etiā plus eſt: qꝛ ma/
ius eſt ſaturari in palatio ꝙ gaudere in eo. Miſericordi pro/
mittit̃ miſericordia: vt plus recipiat in premio ꝙ habuit in
merito: ⁊ hoc plus eſt: Ultra enim ſaturitatem dabit̃ miſeri/
cordi gloria: ſicut dicit̃. j. xxv. c. Habenti dabit̃ ⁊ abundabit.
Mūdo corde promittit̃ viſio dei: vt qui mūdum habet ocu/
lum mentis/ clare videat deū. Et hoc omnibꝰ precedentibus
maius eſt: ſicut ille q̄ in curia regis prādet ⁊ ſaturat̃ dignior
iudicat̃: quia facie ad faciē videt regē. Sꝫ inter oēs et ſūmꝰ ⁊
maximus iudicat̃: qui regis filius nominat̃: quā dignitatē ha
bēt pacifici. Item tria ꝑma exuunt veterē hominē/ne ſit hō
filius ire: quattuor ſequētia induunt hominē vt ſit filius dei.
Que quattuor vltima reſpondent quattuor corporis elemē/
tis: Ut homo ex fortitudine ſit ſtabilis. Eccs. j. a. Terra in
eternū ſtat. Ex miſericordia fecundet aridam ſicut aqua. Vñ
elemoſyna dicit̃ aqua. Eccl. iij. d. Ignē ardentē extinguit aq̄
⁊ elemoſyna reſiſtit peccatis. Aereus fit ꝓpter ſpūalē intelle/
ctū. Igneus fit per cognitionē ⁊ ardorem ſapientie/ vnitus
ſpiritu deo/qui ignis eſt. Deut. iiij. d. Dñs deus tuus ignis
cōſumēs eſt. Dic ꝫ: a Videns autē ieſus turbas aſcē
dit in montē/ vitās multitudinē. Oſee. xj. d. In medio tui
ſanctus ⁊ nō ingrediar ciuitatē. Hieronymꝰ. Mons iſte fuit
mōs thabor vel aliꝰ in galilea. Et querit Cryſ. Nūquid non
poterat ibi docere vbi iā erat ꝑpl's: Sꝫ vt impleret ꝓphetiā
Eſa. xl. b. Super montē excelſum ⁊c. Aſcendit autē chriſtus
in deſertum/ vt temptaret̃ a diabolo. ʒ. iiij. a. Item i montē/
vt doceret et intelligeret̃: ſicut hic. Item in montē thabor/vt
transfiguraret̃. j. xvij. a. Item aſinam/vt humilis ⁊ manſue/
tus inueniret̃. j. xxj. a. Item mōtem oliueti/vt oraret anteꝙ
pateret̃: Luc. xxij. d. Item crucem/vt exaltaret̃. j. xxvij. d.
Itē i celum/vt eleuaret̃: Luc. vlt. g. Sic predicator debet
prius aſcendere in eminentia vite: quia cuius vita deſpicitur
reſtat vt eius predicatio contemnat̃. Naum. j. d. Ecce ſuper
montes pedes euangeliçantis et annūciantis pacem. i. affe/
ctus ꝑdicatoris ſit in alto ſancte conuerſatiōis. Gregorius.
Qui corporalibus actibus adhuc inheret/aliorum vitam ſpi
ritualiter neceſſe eſt erubeſcat. Exo. xix. Moyſes aſcendit in
montem vt daret legem populo. Et hoc meretur/cum ipſa
ꝑdicatione ꝑdicator ad maiora proficit: dum ſenſus audien/
tium ad dei deſideriū prouehit. Hoc ſuꝑ illud Ezech. iij. d.
Spiritus domini eleuauit me et aſſumpſit me. Dicit Naū.
Suꝑ mōtes: quaſi ad comprimendū/ne eleuet̃ inde. b Et
cum ſediſſet. Ex hoc loco tenet̃ ꝙ quando ſermo fit laicis
ſtat predicator: quando cōtemplatiuis/ſedet. Vñ Luc. x. g.
Martha ſtat/maria autem ſedet. Act. ij. b. Stans autē pe/
trus. b Et cū ſediſſet/tanꝙ magiſter. Auguſtinꝰ. Sedere
ꝑtinet ad dignitatem magiſtri. c ¶ Acceſſerunt ad eum
diſcipuli eius. Vocati diſcipuli/ſignificant fideles in chri/
ſtum incarnatū credentes: qui ꝑus dum ſtaret tm̄ deus/in eū
non crediderūt. Sedit enim chriſtus ꝑ incarnationem: ⁊ tunc
acceſſerunt: qđ ante non audebāt: Sicut dicit apoſtolus ad
Heb. xij. f. Non em̄ portabant qđ dicebatur: et ſi beſtia teti/
gerit montē lapidabit̃: et ita terribile erat qđ videbat̃: moy/
ſes dixit: exterritꝰ ſum
⁊ tremebundus: Sed
poſtꝙ preparatus eſt
mons/ fluxerūt ad eū
omnes gentes. Unde
poſtꝙ dixit: Deſcen/
det ſicut pluuia i vel/ Ps. 71.
lus: poſt ſequit̃: Et adorabūt eum omnes reges. Sic ꝑdica
tor ſedeat per humilitatē/oſtēdendo ſe ſubiectū ſimili fragili/
tati. Ezech. iij. d. Sedi vbi illi ſedebant. j. Timoth. j. c. Fui
blaſphemus ⁊ ꝑſecutor ⁊ cōtumelioſus: ſed miſericordiā con/
ſecutꝰ ſū. b ¶ Et cū ſediſſit ⁊c. Chryſoſ. In altitudine ſpi/
ritualiū virtutū conſiſtere debet q̄ docet iuſticiā pariter et q̄
audit. Nemo poteſt in valle ſtare et de mōte loq̄: ſed vbi ſtas
inde loquere: aut vnde loqueris ibi ſta. Si in terra eſt animꝰ
tuus/ vt quid de celo loqueris? Si de celo loqueris/in celo cō
ſiſte. Si iuſticiam facere non vis/ vt quid ꝑdicatorem iuſticie
audis? Quare magiſtrū vocas/cuiꝰ non vis eſſe diſcipulus?
Et. j. Nūc aūt ꝑplus ſeipſū nō videt/qđ ꝑmū videre debet:
ſed ſemꝑ ſedens iudicat de moribꝰ ſacerdotū. Ergo hec ſcri/
ptura docet: vt tam doctor ꝙ populus ſuꝑ montē aſcendāt.
d ¶ Et aperiēs os ſuū docebat eos. Aperuit os qua/
ſi magna dicturus. Job. iij. a. Aperiens iob os ſuū. Act. x.
e. Aperiens petrus os ſuum. Item ſignificat apertionē ſecre
torū. Ecc. xliij. b. Aperti ſunt theſauri ⁊ euolauerūt nebule. i.
ſecreta apta ſūt: ſꝫ q̄ſi nebule: qꝛ videmꝰ ꝑ ſpeculū i enigma/
te. j. Cor. xiij. d. Preterea ſuꝑ primo ſmo breuis ꝑmittit̃:
hic ꝓlixior ſubiūgit̃: Vñ ⁊ dñs os apire dicit̃. Penitētia em̄
facit homies beatos beatitudine quadā imꝑfecta/ q̄ tm̄ in ſpe
ꝑficit̃. Notat̃ hic etiā in apriōe oris ꝓfūditas dicēdoꝝ. aper/
tio doctrine reſeratio ſecretorum longitudo ſermonis exem/
plum inſtructionis: e ¶ Dicens. Chryſoſ. Nō ſolum ad
apoſtolos dicta ſunt hec: ſed ſcripta ſunt ad nos. Non enim
dixit: Beati vos pauꝑes. Nota in candelabro erant ſeptem
brachia: ſeptē lucerne: ſeptē infuſoria: ⁊ hec ſibi inuicem ſub/
ſeruientia. Sic hic diſtinguunt̃ tria. ſ. ſeptē petitiōes oratiōis
dominice: ſeptē dona: ſeptē beatitudines: que dicunt̃ virtu/
tes quibꝰ deuenit̃ ad beatitudies. Et hec ſibi adaptant̃. Per
petitiōes venit̃ ad dona: per dona ad virtutes. Nec tamē in
hoc faciamus vim ꝙ per vnam petitionē petit̃ vnū tm̄/ imo
⁊ oia: ſed familiarꝰ vnū. Sed hec retrograde debēt adapta/
ri: vltima petitio et vltimū donū ꝑme beatitudini ſic: Sed
libera nos a malo. i. da nobis timorē qui nos expediat a ſecu/
lari deſiderio: ⁊ hoc eſt a malo: Et q̄ habet timorē habet pau
pertatē ſpiritus: qui cōſiſtit in animi hūiliatione ⁊ rerum ab/
dicatiōe. Lex neminē duxit ad ꝑfectū: ideo chriſtꝰ addit ꝑfe/
ctionē meriti ⁊ premij. f ¶ Beati pauꝑes ſpiritu ⁊c.
Omnis miſeria eſt propter preſentiam diſconuenientis rei ⁊
nocentis: vel propter abſentiam conuenientis et perficien/
tis: ſic beatitudo ex abſentia mali ⁊ ꝑſentia boni. Docēs igit̃
ſummus magiſter viam ad ꝑfectam beatitudinē/ſeptē ponit
virtutes: quaꝝ prime tres hominē interiorē mūdant a malo:
quatuor ſequētes mūdatum ordinant ⁊ informant. Pauper/
tas em̄ purgat cōcupiſcibilē: mititas ſiue māſuetudo quietat
iraſcibilem: luctus autē ex ſcientia vim rationabilē illuminâte
deriuat̃. Item eſuries iuſticie vim concupiſcibilē ordinat et
informat: miſericordia iraſcibilē cōpatiendo miſeris: mundi/
cia cordis ꝑ donū intellectus rationabilē illuſtrat: pax. i. ſa/
pientia oēs quietat ⁊ pacificat. Unde Ps. Qui poſuit fines Ps. 147.
tuos pacē. Tres ꝑme exuūt veterē hoiem: q̄ttuor ſequētes
induūt nouū: qui ſm deū creatꝰ ē i iuſticia ⁊ ſanctitate verita/
tis. Col. iij. b. g Pauꝑes. Eſa. xiiij. g. Paſcent̃ ꝑmogeni
ta pauꝑꝝ ⁊ pauꝑ fiducialiter requieſcet. h ¶ Spiritu. i. ſpi/
ritualit̃. i. animi reputatione ⁊ voluntate. Pauꝑtas em̄ ſpūs
vno mō dr̄ ſacta timoratio ſiue deficiētia de ſeipſo q̄ ex timo/

 re procedit. Unde

re procedit: Unde vulgariter dicit̃: pauper / corde timidus: q̃
beatū efficit: qꝛ quāto magis quis de ſeipſo diffidit ⁊ inſuffi/
cientē ſe reputat: tanto amplius in deo abūdat. Et ita diffidē
tia ſui / primus gradus eſt aſcēdendi ad regnū cęli. Prouer.
xxviij.c. Beatus homo qui ſemꝑ eſt pauidus. Itē Prouer.

a Beāti mites: quoniam ipſi poſſidebūt terram.

xiiij.d. In timore dñi fidu/
f Pſ.111. cia fortitudinis. Pſ. Bea
tus vir qui timet dominū.
Lucę.xij.d. Nolite timere
puſillus grex: quia cōpla/
cuit patri veſtro dare vob regnū. Alio modo dicit̃ pauper/
tas ipſa virtus humilitatis: quę ꝓpriū ſubiectū euacuat vel
extenuat in nihilum / faciens pulchrum. De quo dicit̃ Iob.
xxvj.b. Qui extendit aquilonem .i. diabolum ſuper vacuū: id
eſt hypocriſim: ⁊ appēdit terrā .i. eccleſiā ſuꝑ nihilū .i. ſuꝑ hu/
militatē. Et ē iſtud nihilum magnificatio ⁊ extēſio ⁊ firmitas
Pſ.103. terrę: id eſt eccleſię. Pſ. Qui firmauit terrā ſuper ſtabilitatē
ſuā: nō inclinabit̃ i ſęculū ſęculi. Iſta ſola capax ē dei qui eſt
pleniſſima beatitudo: quia plenitudo nihil recipit niſi qꝺ ni/
hil eſt. Ideo ſuperbia quę ſui reputatione aliquid eſt / cęlo nō
potuit capi: quia illud impleuerat iam gloria domini. Sed
nec in terra locum inuenit: quia ⁊ illam impleuerat gloria do/
mini. Unde Hiere.xxiij.c. Cęlum ⁊ terram ego impleo. Et
Eſa.vj.b. Plena eſt omnis terra gloria eiꝰ. Non ergo reſtat
locus ſuperbię niſi infernus. Unde Eſa.xiiij.c. dicit̃ de ſuꝑ/
bo lucifero: Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua. Cedit ergo
plenitudini diuinę glorię humilitas / dans ei in ſeipſo locum
ampliſſimū: quā ſuperbia tumore ſuo a ſeipſo expellit: quia
plenitudo in pleno capi nō poteſt. Prima ergo cauſa qua hu
militas regnum cęlorum ſuum facit / eſt eius capacitas .i. ve/
ritas. Secūda eſt eius fidelitas: quia de bonis domini ſuis
manibus nihil adhęrere ꝑmittit: ſicut dicit beatus Bern. ſed
totum deo attribuit / cenſum debitū laudum et gratiarūacti/
ones fideliter ꝑſoluens. Hic enim eſt cenſus qui deo pro omi
feudo ſuorum beneficiorum debet̃: quia ſola ſuperflua vſur/
pādo. Uide ꝙ omnia bona gratiaꝝ ſuperbum quaſi furem
domini fugiūt. Tertia cauſa eſt iuſta viciſſitudo. Dignū em̄
⁊ iuſtum eſt vt diuina maieſtas in ſe recipiat humilitatē quę
ſe euacuauit et annihilauit / vt toto ſinu ſuę capacitatis eā re/
ciperet. Unde Eſa.lxvj.a. Ad quē aſpiciā niſi ad pauꝑculū
et cōtritū ſpiritu: Tertio modo dicit̃ paupertas ſpiritus mū
dicitas ſpiritualis: qua pauperes ſpirituales improbos ſe ex/
hibent diuitibus ſpiritualibꝰ ꝓ elemoſynis ſpiritualibꝰ obti/
nendis: nunc panem doctrinę / nunc aquam ſapiētię flagitāt:
nunc ad ignem orationū calefieri poſtulant. Iſtorum eſt re/
gnum cęlorum ipſo iure paupertatis. Omnis em̄ domus dei
vbicūqꝫ ſit pauperū eſt ⁊ omnia bona eius. Item omnia quę
ſunt in regno cęlorum poſſidet pietas: etiā ipſum regem cęlo/
rum. Qꝺ inde apparet: quia ipſum vendidit ꝓ redemptione
captiuorum: ipſum ſpoliauit ꝓ induitione nudoꝝ: ipſum in
cruce aſſauit pro refectione egenorum. Quicquid autem pie/
tas poſſidet pauperum eſt. Patet ergo regnū cęlorum pau/
perū eſſe: Et ideo beati pauperes ſpū quoniā ipſorum eſt re/
gnum cęlorum. Quarto modo dicit̃ paupertas ſpiritꝰ / ipſa
tēporalis / volūtaria ⁊ amata ⁊ electa. Unde Glo. dicit. Spi/
ritu .i. volūtate. Iſtorū pauperū eſt regnum cęlorū titulo em
ptionis ex precio iā ſoluto. ſ.xix.d. Omnis qui reliquerit do/
mū ⁊c. centuplū accipiet et vitam ęternā poſſidebit. Iſti ſunt
beati: quia eis ad votū ſuccedit qꝺ amant .i. paupertas: ipſā
habēt quātū volunt ⁊ q̄diu volūt / ſecure ⁊ pacifice poſſidē/
tes. Hic eſt theſaurus ꝓcioſiſſimus quo ſapiētiſſimus merca
tor ieſus chriſtꝰ regnū cęloꝝ venaliter expoſuit. Quinto mō
dicit̃ paupertas ſpiritu .i. animo qui oīno nihil habere ſe re/
putant / nec ſeipſos ſiue corpus ſiue animā ſiue membra: ſed
oīa cōmodata habēt ⁊ q̄ſi alienis vtūt̃. Hęc ē vera pauper/
tas: quę neqꝫ linguā / neqꝫ oculos / neqꝫ pedes / neqꝫ ſenſū / neqꝫ
volūtatem: ⁊ ideo nihil ei moleſtum eſt. Solus iſte verus eſt
monachus in clauſtro domini: ſi tamē clauſtrum eſt regnum
cęloꝝ. Manifeſtū eſt regnū cęloꝝ hmōi paupeꝝ eſſe / ⁊ hi be
ati: qꝛ ſecuri. Seneca. Pauꝑtas ē bonū ſine calūnia. Adptat̃

aūt pauꝑtas ſpūs dono timoris: qꝛ pauꝑtas ſemꝑ timida ē:
inopē / indefenſam / īmunitā / oībꝰ odioſam ſe ſemꝑ exiſtimās.
Itē timor cuſtodit ⁊ hūilitas abſcōdit. Itē habēt quodāmō
beatitudinē quę cōſiſtit in dotibus corꝑis ⁊ aię. Sūt em̄ im/
paſſibiles: qꝛ nō ſentiūt dolorē ꝓ amiſſione mobiliū vel imo/
biliū: nec etiā carnaliū ami/
corū. Gregoriꝰ. Qui nō in
mūdo habet qꝺ diligit: ni/
hil in mūdo ē qꝺ ꝑtimeſcat.
Prouer.xij.c. Non cōtur/
babit iuſtū quicqd ei acciderit. Itē agiles ſunt ꝑ eorūdē de/
poſitionē: quia nō habēt pondus terrenū: ſed pondus ſpūale
quod ſurſum eleuat: ſicut dicit beatus Bern. Eſdre. Abij/
cite auri ⁊ argenti pondera. Itē ſunt ſubtiles ꝑ poteſtatū ⁊ di
gnitatū abrenūciationē. Ille em̄ qui magna pompa famulo/
rū ⁊ ſocioꝝ ſtipatꝰ eſt / ꝑ artū foramē intrare nō pōt. Arta em̄
eſt via quę ducit ad vitā. ſ.vij.b. Iſti ſunt lucidi ꝑ curę abre/
nūciationē. Ex cura em̄ ⁊ interiori ſollicitudine fiūt homīes
nigri / ad litterā: qꝺ patet in mecatoribꝰ. Uel lucidi ſunt ꝑ bo/
nā opinionē. Item habent arras animę lucē .ſ. in rationabili:
pacē / in iraſcibi: ſaturitatē / in cōcupiſcibili. a Beati mi/
tes: qm̄ ipſi poſſidebūt terrā. Mititas ⁊ rabies oppo/
ſita ſūt. Sed cōſtat ꝙ i corde humano rabies miſeria ē: ergo
⁊ mititas beatitudo. Scꝺm philoſophū: mitis ē q̃ patit̃ ⁊ nō
deijcit̃ .i. lęſiones nō ſentit. Hęc eſt in lecto cōſcientię homis
culcitra mollis: vbi molliter ⁊ ſuauiter anima requieſcit: quę
etiā lapides ꝯtumeliaꝝ / detractionū ⁊ iniuriarū q̄rūcūqꝫ in/
flictis ſibi amplexat̃ leuiter ⁊ ſine ſui lęſione recipit. Hęc eſt
armatura fortiſſima: quę nec lędi nec vulnerari patit̃ deferen/
tem. Hęc eſt virtus quę ꝓpriē facit hominē ſui dominū ⁊ poſ/
ſidere ſeipſum. Plato vendit̃ / maior emente ſe fuit: ſicut le/
git̃ in ꝓlogo biblię. Hęc eſt quę ab omni liberat ꝑturbatio/
nū incurſu: ſicut dicit poeta: Nobile vincendi genus eſt pa/
tientia vincit Qui patit̃ ſi vis vincere diſce pati. Unū hęc re/
cte facit beatū: qꝛ vere beatus ē q̃ ab omni malo liber ē. Per
hāc terrā liberi arbitrij quiete ⁊ pacifice ratiōi ſubijcimus: ꝑ
hanc etiā terrenā ſubſtantiā pacifica ⁊ magnifica dominatiōe
poſſidemus: quia ꝑ hanc ꝓ amiſſione temporalis ſubſtantię
non dolemus neqꝫ turbamur. Unde hic Glo. Beati mi/
tes / ſine aſperitate mentis ⁊ ſine liuore. Qui em̄ amiſſionem
huiꝰ ꝑtimeſcunt: veriꝰ ſe poſſideri q̄ꝫ poſſidere fatent̃. Amor
em̄ amatū poſſeſſorē facit amantis. Beati / ergo / mites: qꝛ
mititas lapides vituperationis cōuertit in panes ſuauiſſimę re/
fectionis: plagas in medicinā. Hęc eſt virtus quę terrę viuē/
tiū ſuos efficit poſſeſſores. Augꝰ. Nulliꝰ erit deus poſſeſſio
niſi illiꝰ quē ipſe poſſederit. Mites autē ipſe quiete et pacifi/
ce poſſidet: ideoqꝫ lege viciſſitudinis dñm poſſidebūt ⁊ habi/
tationē t̃rę viuentiū: De qua Hiere.ij.b. Induxi vos i terrā
carmeli vt comederetis fructꝰ eius. Itē merito ſtabilitatis et
quietis placidę mētis / mites poſſidebūt ſtabilē terrā viuētiū.
Iuſtū em̄ eſt vt merito ꝑmiū reſpondeat .i. gratia glię. Ioh.
j.b. Gratiā ꝓ gratia. Zach.iiij.c. Adęquabit gratiā .i. gloriā
gratię eius. Itē / terrā .i. ſeipſos. Iracūdi em̄ ſeipſos nō poſ/
ſident. Geñ.iij.d. Terra es ⁊ in terrā ibis. Itē / terrā: ad lit/
terā. Eccī.x.b. Sedes ducū ſuperboꝝ deſtruxit deꝰ: ⁊ ſedere
fecit mites ꝓ eis. Pſ. Māſueti autē hereditabūt terrā. Nā Pſ.36.
multi ꝑ tyrannidē ſuā / ad litterā: eiecti ſunt a regno. Aptatur
aūt hęc virtus ſpiritui pietatis: ſicut ſuū cōtrarium .i. rabies
crudelitati. Si autē hic accipit̃ ꝓ theoſebia: q̃ ē cultꝰ diuinꝰ
et veneratio ſanctoꝝ: merito ei aptat̃ mititas ſiue manſuetu/
do: qm̄ cultus dei nihil aliud eſt q̄ꝫ ſubijci iugo chriſti: cui hęc
virtꝰ gratis et gaudēter ſe ſubijcit ſicꝫ aīal māſuetū. Adaptat̃
etiā illi petitioni: Et ne nos inducas in tēptationē .i. da nobis
ſpm̄ pietatis ꝑ quē vitemꝰ tēptatiōes: ⁊ ſic erimꝰ mites. Mā/
ſueti aūt / vt dicit̃ Caſſidorus Pſ.xxiiij. dicunt̃ manu cōſueti:
hoc eſt tolerātes iniurias / nō reddentes malū ꝓ malo. Mi/
tes ꝟo ſūt q̃ nulla furoris accēſione turbant̃: ſed i animi leni/
tate iugiter ꝑſeuerāt. Scꝺm hoc: mitis i affectu: māſuetus
in affectu ſonat. Unde quidā ſanctus: Mitis eſt quē mentis
aſperitas .i. īpatiētia ſiue amaritudo nō afficit: ſ; ſimplicitas

fidei ad omnē

¶ fidei ad omnē iniuriā ſuſtinēdā patiēter iſtruit. Cōmēdat aūt
Mititas cōmē/datur pluribus modis hec virt⁹: Primo: q2 eius magiſteriū ſic ⁊ hūilitatis dñs ſi/
bi retinuit ſpecialit. Uñ. j. xj. d. Diſcite a me/ q2 mitis ſum et
hūilis corde: qḋ nō faceret niſi ſūme pfectiōis eſſet ſchola in
terris/ cui⁹ ē cathedra i celis. Secūdo: q2 placet deo. Eccl. j.
d. Bñplacitū eſt deo
fides et manſuetudo.
Luc. 6. c. De. pe. diſ. 1. c. fleat Tertio: q2 facit homi
nem diligi. Eccl. iij. c.
De. pe. diſ. 2. c. querendum Fili in manſuetudine
opa tua pfice: ⁊ ſuper

a b Beati q̄ lugent: quoniā ipſi
c cōſolabunt. Beati q̄ eſuriūt
d ⁊ ſitiūt iuſticiā: qm̄ ipſi ſatu/
e rabunt. Beati m̄ſicordes:

De. cōſe. diſ. 2. accesserunt hoim gr̄as diliget. Quarto: qm̄ ipſa ē via ⁊ ppatio ad ſuſci/
piendū verbū dei. Jaco. j. d. In māſuetudine ſuſcipite inſitū
verbū qḋ pōt ſaluare aīas vr̄as. Quīto: q2 de hac ſingularit
laudat moyſes. Numeri. xij. a. Erat moyſes mitiſſimus oīm
hominū q̄ i t̄ra morabant. Sexto: q2 facit hoīm ſui memorē.
Ps. 131. Ps. Memēto dñe dauid ⁊ oīs māſuetudinis ei⁹. Septimo:
q2 facit illud cui⁹ ē facere ſanctū. Eccl. xlv. a. In fide ⁊ lenita/
te ſanctū fecit illū. Octauo: q2 hereditas terre ei pmittit: vt
Ps. 36. hic. Et i Ps. Māſueti aūt hereditabūt terrā. Et Beda: Si
celoꝝ regnū paupib⁹ ⁊ terra mitib⁹ cōpromittit: qd̄ ḡ ſupbis
⁊ cōtentioſis niſi infern⁹? Nono: q2 dignitas q̄ ſupbis aufert
mitib⁹ cōfert. Eccl. x. b. Sedes ducū ſupboꝝ deſtruxit dñs: ⁊
ſedere fecit mites p eis. Nota aūt pfectū i mercede: Plus
em̄ eſt regnū celoꝝ poſſidere q̄ habere: Poſſūt em̄ aliq̄ nr̄a
eſſe ad temp⁹ ⁊ momētanee/ nō tn̄ poſſidem⁹. a ¶ Beati q̄
lugēt. Poſt pacificationē māſuetudinis/ recte ſequit domū
luct⁹. Homo em̄ vacās ⁊ vidēs ſe/ qḋ aliud habere pōt niſi lu
gere ſeipſū/ cū nihil in ſe inueniat niſi mortē ⁊ abyſſū pctōꝝ:
Luct⁹ em̄ eſt eccl̄ie ſpūalis. i. mētis hūane baptiſteriū. Quid
eſt em̄ aliud lauacrū lachrymaꝝ niſi ſecūd⁹ baptiſm⁹? Greg⁹
ſup Job. Mens lachrymis baptiçata in contēplatiōe videt
limpidius. Hic eſt labiū ſiue mare eneū templi vel taberna/
culi in q̄ lauant ſacerdotes oſtias oblaturi: Exo. xxx. c. Hic ē
clauſtri ſpūalis lauatoriū: pallatij regalis balneariū: horti vo
luptatis ſiue padiſi irrigatoriū. Hic ē ciſterna bethleē: cui⁹
aquas deſiderat ver⁹ dauid. ij. Reg. xxiij. c. Hec oīa q̄ dixi/
mus eſt mens hūana. ſ. eccl̄ia ſpūalis templū ⁊ tabernaculū
regale palatiū. Ipſa eſt hort⁹ voluptatis: De q̄ Cant. v. a.
Ueniat dilect⁹ meus in hortū ſuū vt comedat fruct⁹ pomoꝝ
Cant. 4. d. ſuoꝝ. Donū ḡo luctus ē fons illi⁹ horti. Uñ: Fons hortorū
pute⁹ aquaꝝ viuentiū ⁊c. Hoc eſt natatoriū ſiloe vbi miſſus
cito viſum recipit. Joh. ix. b. Hic eſt iordanis in quo naamā
ſepties baptiçat⁹ mūdat. iiij. Reg. v. d. Hec eſt cella vina/
ria in q̄ vinū cōtritiōis/ cōpunctiōis ⁊ deuotiōis ceterorūq̄
vinoꝝ genera ppinant. Cant. ij. a. Introduxit me rex in cel/
lā vinariā. Et vmbilic⁹ ſpōſe ſicut crater tornatilis nunq̄ in/
digens poculis: Cant. vij. a. Hoc ē mare rubrū i quo pha/
rao. i. diabolus cū toto exercitu ſuo ſubmergit: Exo. xv. a.
Ps. 73. He ſunt aque/ de quib⁹ Ps. Cōtribulaſti caput draconis i
aquis. Hoc ē oīm ſacrificioꝝ impinguatoriū. Gregori⁹. ſup
Ezech. Holocauſtū aridū eſt bonū opus/ qḋ orationis la/
chryme nō infundūt. Hec eſt pbatica piſcina in q̄ lauat ho/
ſtia anteq̄ dño offerat quīq̄ portic⁹ habēs: Joh. v. a. Hax
Lachrymarū q̄nq̄ genera q̄nq̄ ſunt genera. Prime ſunt p incolatu hui⁹ miſerie. Ps.
Heu mihi q2 incolat⁹ meus plongat⁹ ē. He potāt animā ſi/
Ps. 119. Ps. 79. tientē. Ps. Potū dabis nob i lachrymis i mēſura. Secūde
Ps. 6. ſt p cōmiſſiōe culpe pprie: ⁊ he lauāt ⁊ mūdāt. Ps. Lauabo
p ſingulas noctes lectū meū. Tertie ſūt p horrore gehenne.
Ps. 114. Ps. Eripuit animā meā de morte pedes meos a lachrymis.
Ps. 136. Quarte ſūt p deſiderio patrie. Ps. Sup flumia babylonis
Ps. 6. illic ſedim⁹ ⁊ fleuimus. Hec rigant ⁊ fecūdant. Ps. Lachry
mis meis ſtratū meū rigabo. Quite ſunt p peccatis et miſe/
rijs proximoꝝ. Ezech. iij. d. Manſi ibi ſeptē dieb⁹ merens in
medio coꝝ. He charitatē aīe demōſtrant. Hiere. ix. a. Quis
dabit capiti meo aquā: ⁊ oclis meis fontē lachrymaꝝ: vt plo/
Triplex effica/cia lachrymarū deum rem die ac nocte interfectos filie ppl̄i mei. Triplex eſt aūt la/
chrymaꝝ efficacia in deū. Prima: q2 deū inebriāt. Uñ. Eſa.
xliij. d. Adipe lachrymaꝝ tuarū nō inebriaſti me. i. deuotiōe
lachrymaꝝ. Secūda: quia deū pungūt. Uñ Glo. ſup Tob.
Oratio deū lenit/ lachryma pungit. Tertia: q2 deo quaſi mo/

leſtiā faciūt. Aug⁹ ſup illud Ps. Auribus pcipe lachrymas Ps. 38.
meas/ dicit: q2 violente ſunt in pcibus. Adaptat aūt hec vir/
tus dono ſciētie: ſicut dicit Aug⁹ in pmo de doctrina chriſti/
ana. Quia ſciētia facit hominē int⁹ lamētantē ⁊ foris letātē.
Et hoc oſtendit p illud Eccs. j. d. Qui addit ſcientiā addit ⁊
dolorē. Nō poteſt ſci
re vbi ſit et quid ſit/ ſi
nō ſit in fletu ⁊ lachry
mis. Adaptat etiā pe
titioni illi: Dimitte
nobis debita noſtra. i.
da nobis donū ſciētie q̄ lugeam⁹ peccata nr̄a vt tūc dimittas
illa. Quid aūt ſaporis/ qd̄ ſuauitatis habēt lachryme: nouit
ille q̄ guſtauit. Sed ſic dicit vulgarit ruſtic⁹ nō guſtat inde.
Prouer. xiiij. b. Cor qḋ nouit amaritudinē aīe ſue i gaudio
ei⁹ nō miſcebit extraneus. b ¶ Qm̄ ipſi cōſolabunt. Uñ
Eſa. lxvj. d. Quō ſi cui mat blādiat: ita ego ꝯſolabor voſ: vi
debitꝭ ⁊ gaudebit cor vr̄m. Cōtra fletū em̄ alienoꝝ pctōꝝ cō/
ſolat pfect⁹ fratrū. ij. Cor. vij. d. Cōſolat⁹ ſū p tito. Cōtra
fletū dilatiōis patrie ꝯſolat adeptio glie. Uñ Apoc. xxj. a.
Abſterget de⁹ omnē lachrymā ab oculis ſctoꝝ. Ubi Bern̄.
Felix lachryma q̄ pia manu ꝯditoris merēt abſtergi. Cōtra
fletū criminū pprioꝝ cōſolat plena remiſſio. Ps. Scd̄m mul Ps. 93.
titudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo ꝯſolatiōes tue letificaue/
rūt animā meā. Cōtra fletū gehēne euaſio pene. Uñ Eſa. xl.
a. Cōſolami cōſolami pp̄le me⁹ dicit de⁹ veſter. Contra fletū
tribulationū conſolabit depſſio inimicoꝝ. Uñ Ps. Letabit Ps. 57.
iuſt⁹ cū viderit vīdictā. Et Eſa. lxvj. g. Et erūt vſq̄ ad ſatie/
tatē viſiōis oī carni. Ecōtra ḡo mali nō habebūt ꝯſolationē.
Uñ Luc. xvj. g. Recordare filij: q2 recepiſti bona i vita tua/
laçar⁹ ſilr mala: nūc ḡo h̄ ꝯſolat/ tu ḡo cruciaris. Et Thren̄.
j. c. Depoſita ē vehemēter nō habēs cōſolatorē. Uide autē
pfectū ⁊ augmentū reſpectu pcedentiū: Magis em̄ eſt cōſo
lari hierl̄m q̄ ipſam poſſidere. Beati/ ḡ/ q̄ lugēt: qm̄ ipſi
ꝯſolabunt. Seqt. c ¶ Bti q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā/
maiorē. ſ. ⁊ pfectā cū habeāt impfectā. De his eſurientib⁹ dr̄
Eccl. xxiiij. c. Qui edūt me adhuc eſurient. Joh. iiij. e. Me⁹
cib⁹ ē vt faciā volūtatē ei⁹ q̄ miſit me vt pficiat op⁹ ei⁹. Nō
aūt dic: Beati q̄ eſuriūt prudētiā vl̄ tēperātiā vl̄ fortitudinē
ſed iuſticiā: q2 iuſticia eſt virt⁹ cōmunis ad oēs alias: q̄ tribuit
cuilibet qḋ ſuū eſt. Deo em̄ tria debem⁹: Reuerētiā cult⁹ in/ Deo tria debemus
quātū dñs: timorē inquātū iudex: amorē inquātū hō incar/
natus. Proximis ſilr tria: Parib⁹ auxiliū: maiorib⁹ obediē/ Proximis de/bemus etiā tria
tiā: inferiorib⁹ cōſilium. Nobis tria: Cordis mūdiciā: carnis Nobis debem⁹ tria
ſubſtantiā: vtriuſq̄ ſollicitudinē. Beati/ ḡ/ q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt
iuſticiā. i. q̄ ſe reputāt ſemp inſufficiētes: ſic dauid q̄ dicebat:
Ecce dixi nūc cepi. Eccl. xviij. a. Cū ꝯſūmauerit hō tūc inci/ Ps. 76.
piet. Et Hiere. iij. f. Poſt me ingredi nō ceſſabis. d ¶ Qm̄
ipſi ſaturabunt: qm̄ ſup mēſā dñi ſedētes ītellectū eoꝝ iux
diuine veritatis īplebit: ⁊ affectū lex diuine bonitatis: vt dic
beat⁹ Bern̄. Dñs em̄ ebrios nō potat nec cibatos cibat. Uñ
Eſa. lxv. c. Serui mei comedēt ⁊ vos eſurietis: ſerui mei bibēt
⁊ vos ſitietis. Et Luc. j. e. Eſuriētes ipleuit bonis. j. Reg.
ij. a. Famelici ſaturati ſūt. Eſa. lv. a. Oēs ſitiētes venite ad
aq̄s. Aptat aūt h̄ virt⁹ dono fortitudinis. Ad refectionē em̄
bonoꝝ opeꝝ ſeqt fortitudo ꝟtutū. Ul ſic ex fortitudine belli/
ca orit fames certaminū: ſic ex fortitudie iuſticie fames ⁊ ſitꝭ
bonoꝝ operū/ q̄ ſūt ſpūalia certamīa. Job. vij. a. Militia eſt
vita hoīs ſup terrā. Sꝫ videt poti⁹ eſſe aptāda ſapiētie: i q̄ ē
delectatio/ q̄ dono fortitudinis. Sol. In cibo aliḋ q̄rit gula:
aliḋ natura: aliḋ voluptas: aliḋ neceſſitas. Natura q̄rit ſuſtē
tari/ gula delitiari. Hec igit virt⁹ cibū bonoꝝ opeꝝ appetit i/
q̄tū nutrit ⁊ ſuſtētat/ qḋ ē ſm op⁹ fortitudis: ſapīa aūt appe/
tit cibaria inq̄tū delectat. Seneca. Palatū tuū fames excitet
nō ſapores. q. d. in cibo q̄re ſuſtētationē/ nō delectationē gu/
le. Aptat etiā illi petitiōi: Panē noſtrū q̄tidianū da nob ho/
die. q. d. da nobis ſpm̄ fortitudinis q̄ poſſim⁹ expectare beati
tudinē ⁊ nō deficere pp̄ter dilationē. Iſte em̄ eſt panis i cui⁹
fortitudine iuit helias vſq̄ ad montē dei oreb. Nota pfectū: 3. Reg. 19. b.
Plus em̄ eſt in palatio ſatiari q̄ a luctu conſolari. Sequit.
e ¶ Beati miſericordes. Miſericordia eſt miſeria cordis

¶ de malo alieno: ſ ita ordinata/ vt pmo miſereat de ſuo ꝓprio malo: poſtea de alijs. Hec facit mō lugētes ⁊ miſeros de malis aliorū: ſed in futuro beatos faciet de bonis ꝓprijs ⁊ omniū. Pro eo em̄ ꝙ viri miſericordes miſerias alienas tollunt vel mitigāt vel ſaltē p cōpaſſionē portāt: iure viciſſitudinis imunes erūt a ꝓprijs. Cōmendat autē hec virtus. Primo: qꝛ duplicem mercedē ſui obſequij obtinet. ſ. ꝓmiſſionē vitę que nūc eſt ⁊ futurę. j. Timoth. iiij. c. Secūdo: qꝛ dn̄a ē i regno cęlorū. Qd̄ patet: qꝛ ipſū regē cęlorū tanq̄ ſuū ꝓpriū vendidit ꝓ redemptione captiuorū. Quę maior dignitas q̄ filiū dei hīc ſuū: Adeo em̄ miſericordia regni cęlorū eſt dn̄a: q̄ ſicut dicit i vulgari/ ipſum fecit cubare de cęlo in vtero virginis: de vtero in pſepe: de pſepe in ęgyptū/ in deſertū/ in crucē/ in ſepulchrū/ in infernū. Tertio: quia in foro iudiciario dn̄i locū ſuperiorē obtinet. Jaco. ij. c. Miſericordia ſuperexaltat iudiciū. Et ideo a foro iuſticię licitū ē appellare ad forū miſericordię: ⁊ neceſſe habet iuſticia deferre appellationē tanq̄ legitime: imo etiam neceſſe eſt vt ſententiā ſuā ſi quā tulit iuſticia retractet miſericordia. Jn h̄ foro nō ferunt niſi ſentētię abſolutionis: vn̄ ſolū refugiū reorū. Quarto: qꝛ ipſa eſt oſtiaria padiſi. Qd̄ patet ex eius officio: Officiū em̄ oſtiarij eſt vnicuiq̄ facere locū et diſtribuere mā ſionē. Et hoc facit ipſa. Eccl. xvj. b. Ois miſericordia faciet vnicuiq̄ locū ſm̄ intellectū pegrinatiōis ipſi⁹ ⁊ ſm̄ meritū operū ſuorū. Hec eſt illa oſtiaria q̄ in die paſceues oſtiū padiſi fregit: et in duo fruſta volare fecit: vt vulgo dicit: nos introducens. Hoc oſtiū ē chriſtus. Joh. x. b. Ego ſū oſtiū ⁊c. Duo fruſta corp⁹ ⁊ aīa: quorū alterū i ſepulchro: alterū. ſ. aīa fuit in inferno. Hec oſtiaria nulli negat cęleſte oſtiū/ imo oēs trāſeuntes intrare cōpellit. Vn̄ Luc. xiiij. e. Exi cito in vicos ⁊ plateas ciuitatis ⁊ compelle intrare. Hec ſepit vias ne aliquis alio valeat declinare. Unde Oſee. ij. b. Sepiā viā tuā ſpinis. Hec eſt q̄ de cęlo deū depoſuit et carnē iduit: vt dicit Aug⁹: qꝛ omniū onera vt ſua portat: ⁊ ideo ſola implet legē chriſti. Vn̄ Gal. vj. a. Alter alterius onera portate: ⁊ ſic adimplebitis legē chriſti. Omniū em̄ damnis ⁊ pditis cōmunicat: ⁊ i oīb⁹ lucris eſt ſocia ⁊ particeps. Nihil pōt facere cū diuitib⁹. Quīto: qꝛ oēs agri ſteriles ⁊ aridi illi fructificāt. Jn illis em̄ ſua ſemina ſpargit. Luc. xiiij. c. dicit: Cū fac conuiuiū/ voca paupes/ debiles/ claudos/ cęcos: ⁊ beatus eris: qꝛ nō habēt vn̄ retribuere tibi valeant: retribuet em̄ tibi i reſurrectiōe iuſtorū. Jn agris pinguib⁹/ illi⁹ ſemia ſuffocant. Sexto: qꝛ deū debitorē/ imo ſeruū facit omniū miſerētiū. Prouer. xix. c. Fęnerat dn̄o q̄ miſeret paupis. Sed q̄ recipit mutuū/ ſeru⁹ eſt fęnerātis: vt dr̄ Prouer. xxij. a. Ergo deus ſeru⁹ ē oīm miſerētiū/ cū ipſe mutuū accipiat: ſicut ipſemet dicit. j. xxv. d. Qd̄ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Septimo: qꝛ poterit dicere dn̄o: Libera me ab omnib⁹ tormētis: qꝛ omni genere tormētorū punita ſū: Quia ſic dicebat apl̄us. ij. Cor. xj. g. Quis infirmat ⁊ ego non infirmor: qs ſcādalizat ⁊ ego n̄ vror: Sic iſta pōt dicere: Quis affligit et ego nō torqueor: qs patit ⁊ ego n̄ patior: Octauo: qꝛ ipſa aſſecurata ē habēdę ꝓmiſſiōis. Per h̄ em̄ ꝙ oīa dimiſit/ certa eſt ꝙ q̄cq̄d debuit dimittet ei. De hoc em̄ habet lr̄as euāgelij patentes/ Luc. vj. f. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Nono: qꝛ i ipſa eſt prudētia negociādi: Nā ꝓ luto tēporaliū qd̄ dat/ recipit ęternas diuitias. Decimo: qꝛ ipſa oēs miſeriās ⁊ anguſtias vult releuare: qd̄ ſi nō pōt facere/ ſociā ſe exhibet vt ſic ſaltē patiēter cōſolent: Leui⁹ em̄ fert qd̄ cū alio fertur. Eſt aūt homis triplex miſericordia. Propria: fraterna: paterna. Propria eſt homis ad ſeipſum p contritionē. Eccl. xxx. d. Miſerere aīę tuę placens deo. Fraterna eſt fratris ad ꝓximū p cōpaſſionē: De q̄ Luc. x. f. Uidēs eū ſamaritanus miſcdīa mot⁹ ē ſup eū. Paterna eſt patris ad filiū p correctionē. Hec dimittit reatū. Luc. xv. d. Cū adhuc lōge eſſet vidit eū pat ſuus ⁊ miſcdīa mot⁹ eſt. Mitigat iratū deū. Abacuk. iij. a. Cū irat⁹ fueris miſcdīę recordaberis. Jtē cōſolat

Miſericordia a miſtis cōmēdat

Triplex homis miſericordia

a quoniam ipſi miſericordiam b conſequent. Beati mundo corde: quoniam ipſi deum c videbunt. Beati pacifici:

amaricatū. Luc. vij. b. Cū vidiſſet ieſus mulierē flentē/ miſericordia mot⁹ ē ſup eā ⁊ dixit: Nolite flere. Jtē miſcdīa plati in ſubditos triplex eſt. Jn cōpaſſiōe cordis: in cōſolatiōe verbi: adiuuādo in ope. Vn̄ Luc. vij. f. Maria magdalena pedes dn̄i lachrymis lauit: ecce compaſſio. Et vnguēto vnxit: ecce vbi conſolatio: et capillis terſit: hoc eſt ſubſidiū in ope. Jtem miſcdīa dei triplex ē. Prima i iuſtificatiōe peccatoris q̄ a culpa liberat: ⁊ dicit ſpacioſa: qꝛ hoīem q̄ in carcere peccati iacebat liberās ampliat ⁊ dilatat vſq̄ ad cęlū: De q̄ Ps. Miſericordia dn̄i plena eſt terra. Secūda i tribulatiōe liberās a pęna: ⁊ dicit ſpecioſa: qꝛ animā liberās a pęna efficit ſpecioſā. De hac Eccl. xxxv. d. Specioſa ē miſcdīa dei i tpe tribulatiōis ſicut nubes pluuię in tpe ſiccitatis. Tertia erit in reſurrectiōe liberās ab omni miſeria: ⁊ dicit precioſa: De q̄ Ps. Miſericordia ędificabit in cęlis. Qui triplicē miſericordiā hominis habuit in via: triplicē dei miſericordiā habebit in patria. Et hoc eſt qd̄ ſequit: a Qm̄ ipſi miſericordiā cōſequētur. Hec aptat dono cōſilij. Bn̄ em̄ ſibi cōſulit qui miſeret ꝓximo. Adaptat etiā illi petitioni: Fiat volūtas tua ſic i cęlo ⁊ in terra. Volūtas em̄ dn̄i eſt vt miſeramur pauperū. Nota ꝓfectū: Saturabunt eſurientes iuſticiā q̄ſi ſatiſfaciēdo neceſſitati: ſ iſti habebūt ſupra/ qꝛ fercula ad ſupabūdātiā: vltra em̄ ſaturitatē dabit miſericordi glīa: ſicut dicit. j. xxv. c. Habēti dabit ⁊ abūdabit. b Beati mūdo corde. Hec virt⁹ in duob⁹ cōſiſtit. ſ. in mūdicia intellect⁹: ⁊ in mūdicia affect⁹. Mūdicia intellect⁹ ē puritas a trib⁹. ſ. a curioſitate inq̄ſitionis: ab inutilitate cogitatiōis: a falſitate opiniōis vl̄ erroris. Hec em̄ tria inquināt intellectū. Mūdicia affect⁹ eſt puritas a trib⁹: a pmo motu prauę delectatiōis: a conſenſu noxię delectationis: ab amore carnalis affectiōis. Mūdandū aūt eſt cor hoīs: vt vas/ vt ſpeculū/ vt ocul⁹. Ut vas ad recipiendū pcioſum liquorē. Eſa. lij. d. Mūdami q̄ fertis vaſa dn̄i. Ut ſpeculū: vt deo inſpectori faciē. ſ. exhibeat ītuendā. Vn̄ Can. ij. d. Oſtēde mihi faciē tuā. Mūdat aūt ſpeculū abſterſiōe: defricatiōe: ablutiōe. Abſterſio eſt puritas cōfeſſiōis ⁊ orationis: defricatio eſt diſciplinę auſteritas: ablutio/ lachrymarū ⁊ elemoſynarū largitas. Jtē vt ocul⁹ mūdandū eſt cor a puluere terrenę cupiditatis: a macula carnalis voluptatis: ab albugine mūdanę dignitatis. Mūdicia oculi et ſpeculi dei faciūt viſionē: mūdicia vaſis impletionē operū. Bene ḡ dicit: b Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt. Unde Eſa. xxxiij. c. Regē in decore ſuo videbūt. Heb. xij. d. Pacē ſeq̄mini cū omib⁹ ⁊ ſanctimoniā/ ſine qua nemo videbit deū. Jtē Chryſ. Scdm̄ qd̄ q̄s eripuerit ſe a malis ⁊ fecerit bona: ſm̄ hoc ⁊ deū videt aut turbulēte aut mūde aut modice aut ampli⁹ aut interdū aut ſemp. Qui aūt male agit aut cogitat diabolū videt: qꝛ diabol⁹ i oī opere malo figurat. Hec virtus aptat dono intellect⁹: Mūdicia em̄ cordis intellectui cōuenit: ſic puritas pupillę oculi viſioni: ⁊ mūdicia ſpeculi ſpeculatiōi. Adaptat etiā illi petitiōi: Adueniat regnū tuū. i. da nobis ſpm̄ intellect⁹ q̄ mūdat cor: vt. ſ. videam⁹ te regnare in nobis. Profect⁹ patet: qꝛ longe maior eſt oīb⁹ alijs: ſicut ille q̄ in curia regis prādet et ſaturat dignior iudicat: qꝛ facie ad faciē regē videt. Quia hęc eſt vita ęterna vt cognoſcāt te ſolū deū ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtū. Hec ſexto loco ponit: qꝛ p ipſā hō ad dei imaginē reparat quē ſexta die cōdidit: pditū: ſexta ętate recupauit. Seq̄t: d Beati pacifici. Nō dic placati aīo: hoc em̄ ptinet ad ſecūdā beatitudinē/ q̄ ē: Beati mites: ſed dic/ pacifici: qꝛ. ſ. paci faciēdę ⁊ reformādę ⁊ reſeruādę ſiue in ſe ſiue in alijs vigilāt. Pax aūt quinq̄ habet ꝯtraria: Bella/ lites/ tumult⁹/ inq̄etudinē/ moleſtiā. Pacifici ḡ ſūt q̄ in bellis ſopiēdis: litib⁹ dirimēdis: tumultib⁹ ſedādis: inq̄etudinib⁹ q̄etādis: moleſtijs mitigādis vigilāt ⁊ inſiſtūt. Hec ſūt officia q̄ ꝓ nobis dei fili⁹ exequēda ſuſcepit. De illo em̄ ſcriptū eſt in Ps. Jbi. i. in mūdo vel in carne/ confregit potentias/ arcū/ ſcutū/ gladiū ⁊ bellū. Quinq̄ dicit pdictis

¶ quinq̄ reſpōdentia

Triplex miſericordia plati in ſubditos

23. q. 1. c. noli

Triplex miſericordia dei

Ps. 32.

Ps. 88.

Mundicia intellectus

Mundicia affectus

Mundandum eſt cor

Joh. 17. a.

Pax q̄nq̄ habet cōtraria

Ps. 75.

ꝗ quinq̄ reſpōdentia: ⁊ ideo ipſe nō ſolū pacific⁹/ ſ ⁊ pax ipſa noīat. Eph. ij. c. Ipſe ē pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ vnū. Bella q̄ i mūdo erāt/ ipſe veniēs ſopiuit. Vñ ꝓpter ipſū dictū eſt/ Eſa. ij. b. Cōflabūt gladios ſuos i vomeres ⁊ lāceas ſuas i falces. Itē litē q̄ erat inter nos ⁊ deū patrē ipſe diremit. Eccl. iiij. b. In iudicando eſto pupillis miſericors vt pat/ ⁊ ꝓ viro matri illoꝝ: ⁊ eris tu velut fili⁹ altiſſimi obediēs: ⁊ miſerebit tui magl̄ q̄ mater. De vtroq̄ .i. de bello ſopiēdo ⁊ lite dirimēda/ dic̄ ipſe
1. Pet. 5. c. Eſa. lxiij. a. Ego ſū q̄ loquor iuſticiā/ ecce
43. di. c. ſcim⁹ litis direptio: ⁊ ꝓpugnator ſū ad ſaluādū/
23. q. 5. c. ad fidem ecce bellorū ſopitio. Itē tumult⁹ ipſe ſe/
24. q. 1. c. a recta dauit: v̄bo/ facto ⁊ exēplo. Exēplo: q̄ corā
De renūc. c. verum tondēte ſe nō aperuit os ſuum: Eſa. liij. c. Et corā herode nihil oīno r̄ndit: Luc/ xxiij. b. Itē facto. ī. ix. c. Cū veniſſet ieſus i domū p̄ncipis et audiſſet tibicines ⁊ turbā tumultuātē/ dicebat: Recedite: ⁊ eiecta turba/ itrauit. Verbo. Eſa. xxx. d. In ſilētio ⁊ ſpe erit fortitudo vr̄a. Et. xxxij. d. Erit op⁹ iuſticie pax ⁊ cult⁹ iuſticie ſilētiū. Itē inq̄etudinē q̄etare venit. Ioh. xv. a. Manete i me ⁊ ego i vob. Et q̄re: Q: i mūdo p̄ſſurā: i me aūt pacē habebitis: Ioh. xvj. g. In ipſo em̄ ē vera q̄es: vt dic̄ Aug⁹ i p̄mo li. cōfeſſionū. Inq̄etū eſt cor meū i me donec q̄eſcat i te dn̄e. Itē moleſtias tā corporales q̄ ſp̄uales mitigare venit dn̄s. Propter qd̄ crucis ſignū oleo fit i bapticatis ⁊ cōfirmatis et ordinatis ⁊ i p̄ncipib⁹ honore regio ſublimatis: ad innuendū q̄ oēs cruciat⁹ ꝑ ſuā paſſionē mitigant ⁊ dulcorant. Vñ beatus Bern̄. Multi vidēt nr̄as punctiōes: ſ nō vidēt nr̄as vnctiones. Qui igit in his q̄nq̄ faciēdis in ſe ⁊ i alijs vigilant: pacifici merito ac ꝑ hoc filij dei vocabunt: q: ſunt ſiles patri ſuo. Hi ſūt cubicularij dn̄i: q̄ p̄parant ei lectū. Mens em̄ pa
Pſ̄. 75. cata/ lect⁹ ē dn̄i. Vñ Pſ̄. In pace fact⁹ ē locus ei⁹. Et alibi:
Pſ̄. 4. In pace in idipſū dormiā ⁊ req̄eſcā. Itē/ Beati pacifici .i. faciētes pacē int carnē ⁊ ſpm̄ ſuū vel alienū. Gen̄. xvj. c. Reuertere agar ad dominā tuā. Itē in ꝓprio corde int cogitationes ⁊ deſideria: q̄ dr̄ pax pectoris. In corde em̄ iuſti miſcdia
Pſ̄. 84. ⁊ veritas obuiauerūt ſibi: iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt eū. Itē int ſe ⁊ deū. Eſa. xxvij. b. Pacē faciet mihi/ hic ꝑ penitentiā.
Pſ̄. 121. Itē int deū ⁊ pctōres. Pſ̄. Propt fratres meos ⁊ ꝓximos meos loq̄bar pacē de te. Et. j. Regl. xxv. f. Abigail pacificauit v̄ba dauid. Itē inter hoīem ⁊ hoīem. Pſ̄. Inquire pacē
Pſ̄. 33. ⁊ ꝑſequere eā. Ro. xij. d. Si fieri pōt qd̄ ex vobis eſt: cū oīb⁹ pacē habētes. Et tūc tales erūt filij dei q̄ venit in terrā vt pacē faceret. a Qm̄ filij dei vocabunt .i. ſiles: q: his nihil repugnat: q: ſiles patri ſuo ſunt: in q̄ ſūma quies eſt. Hec virt⁹ aptat dono ſapiētie. Cordi em̄ pacifico reuelat dn̄s ſe/
Pſ̄. 33. creta ſua. Pſ̄. Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis ē dn̄s. Eccl. xxxviij. c. Sapientiā ſcribe in tpe vacuitatis: ⁊ qui minorat actu ꝑcipiet eā. Et Eccs. ix. d. Verba ſapientū audiunt cū ſilētio. Aptatur etiam illi petitioni: Sanctificet nomen tuū. q. d. da nobis ſpiritum ſapientie: id eſt ſaporem de eternis per quem confirmet nomen tuū. Iudas autē fuit fili⁹ dei: ſed nō fuit in ipſo nomē eius cōfirmatū. Nota ꝑfectū: Inter oīa em̄ p̄cedētia maximū iudicat fili⁹ dei vocari. Vñ aūt ponit ſeptimo loco: q: ſabbaticat: ⁊ ſeptima etate dabit habētibus virtutes ſupra dictas. Sequit: b Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt ꝓpt iuſticiā. Nō ē hec octaua beatitudo ſolū: ſ p̄cedētiū illuminatio ⁊ ad ſingulas referenda. Sic beati paup̄es ſpū ſi ꝑſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā: beati mites ſi ꝑſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā: ⁊ ſic de alijs. Nō em̄ ois q̄ ꝑſecutionē patit beat⁹ eſt/ nec trāſit ad celū: ſed q̄ ꝓpter deū. Dicit ḡ: Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā. Patit aūt q̄s aut a ſe/ aut ab alio. A ſe: qn̄ nouus hō .i. ratio ꝑ gratiā innouata cruciat ſuum veterē hominē: qd̄ facit vel ſubtrahēdo q̄ placēt/ ⁊ hoc facit ꝑ ſp̄ualē pauꝑtatē: vl̄ inferēdo q̄ diſplicēt/ ⁊ hoc facit ꝑ luctus diſciplinā. Vl̄ ab alio patit/ ⁊ hoc cū manſuetudine ⁊ mētis lenitate/ eſuriēdo iuſticiā ⁊ fortiter tolerando. Itē ꝓpter iuſticiā cōſeruandā/ defendendā/ ꝓpagandā: vt iohannes baptiſta: non ꝓpt ſcelera/ vt malefici/ heretici/ latrones. Vñ. j. Pet. iij. c. Sz ⁊ ſi q̄d patimī ꝓpter iuſticiā/ beati. Et itez. iiij. d. Nemo aūt veſtꝝ patiat q̄ſi homicida aut fur.

a quōniā filij dei vocabūtur.
b Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt
c ꝓpter iuſticiā: qm̄ ipſoꝝ ē re
d gnū celoꝝ. Beati eſtis cum
e maledixerint vobis homies

Sicut faciebāt illi duo latrones q̄ ſuſpēſi ſunt cū ieſu: Lucl. xxiij. f. Et nos q̄dē iuſte: nā digna factis ſuſcipim⁹. Et latro a pharaone ſuſpendit: Gen̄. xl. d. Daniel. xij. d. Eligent ⁊ dealbabunt multi. Et ſupponit cauſam: Et q̄ſi ignis ꝓbabunt. c Qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ/ ꝑ ſucceſſionē: q: ſi filij ⁊ heredes. Itē ꝑ dationē. Lucl. xij. d. Nolite timere puſillus Roma. 8. c
grex: q: cōplacuit patri veſtro dare vobis regnū. Itē ratiōe emptiōis. Iſti em̄ vt vulgo dicit/ bene ⁊ legalit emerūt. ī. xiij. f. Pre gaudio illi⁹ vadit ⁊ vendit vniuerſa q̄ habet ⁊ emit agrū illū. Aug⁹. Venale habeo. Quid dn̄e: Regnū celoꝝ. Quo emit: Paupertate regnū: dolore gaudiū: labore requies: ignominia glia: morte vita. Itē ꝑ direptionē. ī. xj. b. Regnū celorum vim patit ⁊ violenti rapiūt illud. Iſti em̄ qui ꝑſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā ſunt q̄ cū chriſto comedūt in via panem doloris ⁊ bibūt aquā tribulatiōis. Eſa. xxx. c. Dabit tibi dn̄s panē artū ⁊ aquā breuē: Vñ cū eo comedēt pinguia in die ſolēnitatis. Eſa. xxv. c. Faciet dn̄s de⁹ exercituū oīb⁹ ꝓplis in mōte h. i. i paradiſo ꝯuiuiū pīguiū/ ꝯuiuiū vindemie ꝯuiuiū pinguiū medullatoꝝ vindemie defecate. Iſti ſunt ſocij paſſionū chriſti in via vnde erūt ſocij cōſolatiōis in glia. ij. Corl. j. b. Sciētes qm̄ ſicut ſocij paſſionū eſtis: ita eritis ⁊ ꝯſolationū. Iſti cū chriſto ꝑmanent in pauꝑtate: ⁊ ideo ꝑmanebūt cū eo in hereditate. Lucl. xxij. c. Vos eſtis q̄ ꝑmāſiſtis mecū in tēptatiōe mea: ⁊ ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pater regnū: vt edatis ⁊ bibatis ſup mēſā meā in regno meo. Octo Octo ī aucto:ita-
hic tangunt q̄ faciunt cōuiuiū iocundū. Primū eſt nobilitas tate Luce tan-
vel dignitas miſtrantiū: qd̄ tangit ibi: Ego. ſ. q̄ ſum filius re- guntur que fa-
gis ſū miniſter: nec ſolū ego ſed ⁊ angeli mei mecū. Secūdū ciūt conuiuium
ordo ferculoꝝ: ibi: Diſpono. Tertiū bonitas ꝯuiuarū: vnde iocundum
dic̄: Vob/ q̄ amici mei eſtis: ⁊ ita boni. Quartū hilaritas: ibi: Sic diſpoſuit mihi pater/ q̄ mihi dat hilariter ⁊ letanter: ſic ego vobis. Quītū p̄cioſitas epularꝝ: ibi: Regnū. Sextū abūdantia: ibi: Vt edatis ⁊ bibatis. ſ. vſq̄ ad ſatietatē. Septimū eſt honeſtas: vnde/ Sup mēſam meā. Octauū eſt ſaturitas: vnde/ In regno meo: q̄ potens ſum vos defendere. Vñ dicit Eccl⁹. vj. a. Si poſſides amicū in tēptatiōe poſſide illū. Itē iſti ſūt q̄ on⁹ ꝓ celeſti hereditate i p̄ſenti ferūt: et iō habebūt emolimentū in futuro. Iſti ḡ merito ſunt beati q̄ in die iudicij iuſticiā patronā ⁊ aduocatā ſunt habituri: ꝓ qua hic aduocati fuerūt ⁊ patroni. Iuſticia em̄ nō pōt eſſe iniuſta ſicut nec albedo nigra: ideo iure viciſſitudinis ſtabit ꝓ aduocatis et ꝓpugnatoribus ſuis ⁊ nō poterit iudicari cōtra eam: quia tunc erit forum iuſticie qd̄ modo ē miſcdie. Notandū autē q̄ eadē ꝓmiſſio fit paupertati que eſt minima virtus/ ⁊ patiētie que eſt maxima hac ratiōe: q: tantū gaudebit quilibet de alteri⁹ bono in patria ſicut de ſuo. Differt autē hec beatitudo a prima. Prima em̄ regnū dei habet in ſpe: hec autē in re. Bene autē ponit octauo loco: q: ſignificat generalē reſurrectionē: vt dic̄ Auguſtin⁹: que ꝑ octauas etiā deſignat. Vnde ⁊ ꝓprie nō fiunt octaue niſi in feſtis que fiūt de morte. Vnde octaue natiuitatis ⁊ reſurrectiōis dn̄i q̄ ſūt ad decorē nō habēt ꝓpriū officiū niſi officiū octauarū. d Beati eſtis ⁊c̄. Sic moyſes ꝓpoſitis decē mādat⁹ decalogi explanationē ſbdidit breuiatim: Sic chriſtus poſt p̄fatum ſermonē ſubdit ꝓlixiorem eius expoſitionē: ⁊ inchoat ab explicatione octaue beatitudinis: ſicut etiā ſolet fieri in diſciplinis mechanicis: q̄ vltimum in compoſitione/ primum eſt in reſolutione. Et quia breuiter ſub quadā generalitate dixerat: Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt: diſtinguit ſpecies ꝑſecutionis. Et cū p̄mo cōmuniter ad omnes: tūc ſpecialiter ſermonē dirigit ad apl̄os: quia cōgruū erat vt eos ad tolerantiā ꝑſecutionū animaret ⁊ armaret: quos velut agnos inter lupos miſſurus erat vt mūdū ab idolatria reuocaret. Dicit ergo: d Beati eſtis: quaſi bene apti ſiue magnificati. e Cum maledixerint vobis homines: q: peccatores. In hoc em̄ peccāt hoīes: q: maledicunt: et hoc eſt ſignum q̄ illi quibus maledicunt ſunt boni
et beati. Peccatores enim laudant ſibi ſimiles. Pſ̄. Lauda- Pſ̄. 9.
tur peccator in deſiderijs anime ſue: et iniquus benedicitur.

a ¶Et ꝑſecuti vos fuerint. Interlin̄. Perſeq̄ eſt vim in-
ferre vel inſidijs appetere. Et pōt diſtingui triplex ꝑſecutio:
Cordis/ oris/ ⁊ opis. Cordis: ibi: Cū maledixerit. Male-
dicta em̄ ex odio cordis ꝓcedūt. Opis: ibi: Et ꝑſecuti voſ
fuerint. Oris: ibi: Aduerſum vos mētiētes. Eſa. lj. c.
Nolite timere oppro-
briū hoim/ ⁊ blaſphe-
miā eorū ne timeatis.
Factis aūt duplicit̄.
Aut in p̄ſentia: aut in
abſētia. Si i p̄ſentia:
tūc ex violētia manife-
ſta: ſi in abſentia tunc
inſidijs. Dictis etiam
duplicit̄. In p̄ſentia/
tūc in cōtumelijs: in abſentia/ tūc detractiōib⁹. b ¶Et dixe-
rint om̄e malū aduerſum vos. Interlin̄. Oia genera
verborum malignantium. Chryſ. Qui gloriam celi concu-
piſcit/ opprobriū non timet in terra. Et. j. Et quantū quis de
laude hominum letatur: tantūdem de eorum opprobrio tri-
ſtat̄. Nā quē laus extollit/ vituperatio depmit. Ubi quis q̄rit
gloriā/ ibi timet cōfuſionē: ſed q̄ gloriam q̄rit tm̄ apud deum
nō timet cōfundi in cōſpectu hoim. c ¶Mentiētes ꝓpter
me: q̄ſi nō ꝓpter peccata: nō ꝓpter terrena: non ꝓpter fauorē
hoim. Chryſ. Qui mēdacit̄ blaſphemat̄ ⁊ ꝓpter deū beatus
ē: ſed ſi alterū deeſt/ nō ē merces beatitudinis. Phs. Si nō q̄-
ris gloriā/ nō dolebis inglori⁹. Trāſlatio antiq̄ habet: Cum
oderint vos homies et dixerint om̄e malū ⁊ expulerint: Idē
tm̄ ſenſus eſt i nr̄a. d ¶Gaudete. Ecce addit̄ nouū ⁊ inau-
ditū. Iuſti em̄ olim ꝑſecutiōes paſſi ſunt: ſ; forte in habitu ga
uiſi nō ſūt. Gaudete/ mēte in illa die qua tribulationē pati-
emini. Illa dic: q̄ſi deſiderabili ⁊ iocūda. e ¶Et exultate/
corpe: ꝓpt̄ exēplū gaudiū exteri⁹ oſtendite. Sic apl̄i Act. v.
g. Ibant apl̄i gaudētes a cōſpectu cōcilij ⁊c̄. Ro. xij. c. Spe
gaudētes/ in tribulatiōe patiētes. j. Pet. iiij. c. Cōmunicātes
chriſti paſſiōib⁹ gaudete. Heb. xij. a. Ideo ⁊ nos tantā habē-
tes impoſitā nubē teſtiū: deponētes om̄e pond⁹ ⁊ circūſtans
nos peccatū ꝑ patientiā curram⁹ ad ꝓpoſitū nobis certamē:
aſpiciētes in auctorē fidei ⁊ cōſūmatorē ieſū. f ¶Qm̄ mer
ces vr̄a. i. iocūditas eterna: De q̄ Gen̄. xv. a. Ego ſum mer-
ces tua magna nimis. Uel merces ē aureola vel aurea. j. Co-
rinth. iij. b. Unuſq̄ſq; ſm̄ laborē mercedē accipiet. g ¶Co-
pioſa eſt. Magna eſt merces ꝓ patiētia in tribulatiōe: ſed
longe maior ꝓ exultatiōe. Un̄ dicit Interlin̄. Tāto merces
vberior: quāto gaudio et exultatione in tribulatiōe fides erit
deuotior. Uel/ Copioſa: q: rē ſuā dat i plenitudine: h ¶In
celis. i. i celo empyreo. Rab. Nō hic celos puto dici ſupio-
res ꝑtes aeris: ſ; de quib⁹ lucifer eſt eiectus. De quib⁹ apl̄us
Nr̄a cōuerſatio in celis eſt: Phil. iij. d. Dicit̄ tm̄ pluralit̄/ ce-
lis: ꝓpter multitudinē gaudiorū. Rab. Neſcio q̄s noſtrū hoc
implere poſſit vt laceret̄ opprobrijs fama nr̄a/ ⁊ nos i dn̄o ex-
ultem⁹: hoc qui vanā ſectat̄ gloriā/ implere non pōt. Sed ad
hec ſuſtinēda ꝓponit eis in exemplū ꝓphetas. Unde ſequit̄:
¶Sic em̄ ꝑſecuti ſūt ꝓphas q̄ fuerūt ante vos. q. d.
nō ē nouū ſi vos q̄ ſerui mei eſtis patiamini: q: ⁊ ꝓphete mei
ꝓpter eandē cauſam paſſi ſunt ꝑus. Et ſi illi libēter paſſi ſunt
ꝓpter me q̄ nō habuerūt exemplū nec; me viderūt: et vos li-
bēti⁹ deberetiſ pati q̄ habetis exemplū meipſū et ꝓphetas:
q̄rū exēpla vos inuitāt ⁊ ṽba informāt: q̄rū ꝓphias i me iple-
tas videtis: cur ḡ qd̄ illi ſine exemplo potuerūt/ nō poteſtis:
Ps. 119. Aug⁹. ſup Ps. Ad dn̄m cū tribularer clamaui/ dic. Incipit ti
bi dicere de⁹: Tu ſi potes: q̄re ille pōt: q̄re alt̄ potuit: Nūq̄d
tu delicatior illo ſenatore: Nūq̄d tu īfirmior illo/ aut illo iua
lido: Nūq̄d tu imbecillior es femis: Femie potuerūt/ viri nō
poſſūt: delicati potuerūt ⁊ diuites/ paupes nō poſſūt: j. Pet.
ij. d. Chriſt⁹ paſſus ē ꝓ nobis/ vobis relinquēs exēplū vt ſe-
quamini veſtigia ei⁹. Un̄. j. Machab. vj. d. oſidit̄ elephātib⁹
ſanguis vue. i. exempla martyrū: ⁊ ſanguis mori. i. exēpla alio
rū q̄ nō fuerūt martyres. Fruct⁹ mori/ primo candid⁹: dein-
de rubicūd⁹. Can̄. v. c. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ ⁊ rubicūd⁹. Ulti-
mo niger. Can̄. j. b. Nigra ſū ſed formoſa. Sic illi ſancti can-
didi ꝑ mūdiciā vite: rubei charitatiſ igne: nigri dura ⁊ aſſidua

a ⁊ ꝑſecuti vos fuerint: ⁊ dixē-
b rint om̄e malū aduerſū vos
c mētiētes ꝓpter me. Gau-
d dete et exultate: qm̄ merces
e f vr̄a copioſa eſt in celis. Sic
g h i enim ꝑſecuti ſunt ꝓphetas
k qui fuerunt ante vos. Uos
l eſtis ſal terre: Quod ſi ſal euanu-
erit/ in quo ſalietur: Ad nihilū
m valet vltra niſi vt mittatur fo-
n o ras: et conculcetur ab homini-
p q bus. Uos eſtis lux mundi.

ꝑſecutiōe/ vl̄ carnis maceratiōe. k ¶Uos eſtis ſal terre. Hec
eſt ſecūda ps hui⁹ capl̄i. Dn̄s more boni exhortatoris exhor
tatiōe ſua miſcet leta triſtib⁹/ et triſtia letis. Q: igit̄ p̄dixerat
eis de pena ꝑſecutionū q̄ poterat eſſe cauſa deſolationū: ſub-
dit remediū ꝯſolationū. q. d. nō debetis i tribulatiōib⁹ defice-
re: q: defect⁹ vr̄i multiſ
eēnt occaſio ruine: q: Marci. 9. g.
vos eſtis ſal terre: vn̄ Luc. 14. g.
verbo et exēplo alios 95. diſ. c. ſacer-
debetis condire: et ad dotes.
tolerantiā ꝑſecutionū 2. q. 7. c.
aiare. Uos em̄ habetiſ non oēs.
toti⁹ orbis legationē: et. 3. q. 7. c. ſi.
vos eſtis cōdimētum 24. q. 1. c. q̄m
vniuerſe carnis: vide-
te q̄ ne in aliquo ꝑiculo vel incōmodo deficiatis. k ¶Uos
eſtis ſal terre. i. hūane nature: q̄ ꝑ vos ſapiētia ṽbi debet cō
diri. Apl̄i aūt ⁊ p̄dicatores dicunt̄ ſal: q: debent verbo fluxū Apl̄i et p̄dica-
peccati exiccare ⁊ vermes vitiorū abigere. Marci. ix. g. Ois tores dicunt̄ ſal
victima ſale cōdiet̄. Un̄ ſignificant̄ ꝑ ſaphirū q̄ ſtringit fluxū.
Eſa. liiij. c. Fūdabo te i ſaphiris. Itē ſal reddit terrā ſterilē.
Impatores em̄ olim ſolebāt ſemiare vrbes ſale/ ne qd̄ in eis
germē oriret̄. Un̄ Ps. Terrā fructiferā in ſalſuginē ⁊c̄. Sic Ps. 106.
apl̄i deſtructo regno peccati germē vitiorū cōpeſcebāt. Item
cib⁹ nō ē apt⁹ niſi ſit ſale cōdit⁹: ſic nec vtilis ſermo ſine apl̄i-
ca doctrina dic⁹. Ideo Leuit. ij. d. dr̄: Quicq̄d obtuleris ſa
crificij ſale ꝯdies: nec auferes ſal federiſ dei tui a ſacrificio tuo.
Itē ſal mariſ ſolis calore fit. Hi ſūt apl̄i ⁊ ꝑmitiui martyres: q̄
inundatiōes maris q̄ſi lac ſuxerūt. Sal ex aq̄ ⁊ igne fit ꝑ lon- Deut. 33. c.
gā decoctionē. Hi ſunt p̄lati ⁊ p̄dicatores q̄ igne tribulatiōis
⁊ charitatis decocti debent alios cōdire. l ¶Q: ſi ſal eua-
nuerit/ in q̄ ſaliet̄. i. ſi doctor vel p̄dicator errauerit/ aut in
tribulatiōe defecerit: ꝑ quē ꝓplus infirm⁹ ꝯfirmabit̄: Similit̄
Eccl. xij. c. Quis medebit̄ vel miſerebit̄ incantatori a ſerpēte
ꝑcuſſo: Et. xxxiij. a. Ab imūdo q̄s mūdabit̄: Euaneſcit aūt ꝑ
tribulationē. An̄ em̄ videbat̄ aliq̄d eē: ſ; tūc patet ꝙ nihil ſit.
Iob. iiij. a. Uenit ſup te plaga ⁊ defeciſti. Itē/ euanuerit/ ꝑ
inanē gloriā. Oſee. x. b. Trāſire fec̄ ſamaria regē ſuū q̄ſi ſpu-
mā ſup faciē aque: q̄ cito euaneſcit ꝑ ventū. Itē/ euanuerit/ Ps. 79.
timore male hūiliāte: vel amore male inflāmāte. Ps. Incēſa
igni ⁊ ſuffoſſa ⁊c̄. Itē/ euanuerit/ errādo a veritate: vt here-
tici. Sap. v. a. Errauim⁹ a via veritatis/ ⁊ iuſtitie lumē nō lu-
xit nobis. m ¶Ad nihilū valet vltra niſi vt mittat̄ fo-
ras/ ab officio p̄dicādi ⁊ ab eccl̄ia ꝑ excōicatione ſi eſt publi-
cus peccator vl̄ heretic⁹: vel merito extra ſit/ ſi occult⁹. Eſa.
xxij. f. Expellā te de ſtatiōe tua: hoc ē de eccl̄ia: et de miſterio
tuo deponā te. i. de officio tuo. Hoc em̄ eſt cōe hereticis ⁊ ei
q̄ cedit tribulatiōi/ ꝙ vterq; eijcit̄: ille ne alios corrūpat: iſte
aūt q: eius p̄dicatio cōtēnit̄. Eccl. xxvj. d. Qui trāſgredit̄ a
iuſticia ad peccatū/ parauit eū de⁹ ad rhomphea̅. n ¶Et cōcul
cet̄ ab hoib⁹. i. ſimul cū ſubditis calcet̄: vel ſubt⁹ oēs alios
in ꝓfundo inferni ꝓijciat̄. Malach. iiij. a. Calcabitis impios
cū fuerint cinis ſub plāta pedū vrorū. j. xv. b. Si cec⁹ cecū du
cat ambo i foueā cadūt. Dux em̄ q̄ p̄cedit ꝑus cadit/ ⁊ ali⁹ eū
depmit. Calcat̄ aūt aia ꝑmo i inferno: cōculcabit̄ aūt corp⁹
cū aia. Boni aūt calcant̄ ꝑ ꝑſſuras ⁊ tribulatiōes: ſ; nō cōcul
cant̄: licet em̄ q̄s i corpe multa ſuſtineat i t̄ra/ mēte tm̄ fix⁹ ē i ce
lo. o ¶Uos eſtis lux mūdi. Predicta ꝑticula. ſ. vos eſtis
ſal terre: ſicut ꝑtinet ad ſeptimā beatitudinē ꝑ donū ſapie: ſic
iſta/ Uos eſtis lux mūdi/ ad ſextā beatitudinē ꝑtinet ꝑ do
nū intellectus. Dicit ḡ: Uos eſtis lux mūdi. Interl̄. per-
cipiētes i chriſto lumē veritatiſ: ꝑ q̄s oēs illumiant̄ a tenebriſ
ignorātie. Ioh. viij. b. dicit dn̄s: Ego ſū lux mūdi. q. d. dn̄s:
ego ſū lux ꝑmitiua: vos aūt eſtis q̄ſi lumia a me deriuata: et
q̄ſi radij ad illumiandū ⁊ calefaciendū. Phil. ij. c. Int̄ q̄s lu-
cetis tanq; lumiaria i firmamēto. Iſti duodeci diſcipuli poſ-
ſunt dici duodeci hore diei. Ioh. xj. b. Nunquid hore duo-
decim ſūt diei: Seneca. Nō licet principi plus latere q̄ ſoli.
p ¶Lux. Scd̄a cauſa: quare nō debēt deficere: q: illumiati a
chriſto q̄cūq; fuerit illati. Un̄ Ps. In via hac q̄ gradieriſ fir Ps. 31.
mabo ſup te oclos meoſ. Un̄ ſic ſal/ q: debēt corruptionē pel
lere: ſic q: lux debēt tenebras effugare. q ¶Mūdi. Noie
mūdi vl̄ vniuerſi

¶ mūdi vl̄ vniuerſi vl̄ q̄ ſūt de mūdo electi accipiūt: ⁊ maxīe illi q̄ p̄ eoꝝ doctrinā ſūt mundari. Chryſ. Sal pōt carnē ſuare incorruptā: putridā aūt mūdare nō pōt. Itē bona ꝯuerſatio ſacerdotū ē cōdimētū ppl̄i/ ꝓpt̄ h̄ ſūt ſal: ſed ꝓpt̄ ṽbū doctrine ſūt lux. Prius ſal/poſtea lux: q2 oportet p̄us bñ viuere q̄ꝫ bñ docere: Nā p̄ bonā ꝯuerſationē aſcēdit̄ ad
Marci.4.c. Luc.8.c. et.11.c. ſciaꝫ ſine dubio: per ſciam aūt neſcio ſi ad bonā oīno conuerſationē veniat̄. Propt̄ ẜſciētes mltos ſine timore dei videmꝰ: timentes aūt deū ſine ſcia nullos videmus.
Ps.118. Ps. A mādatis tuis

a Nōn pōt ciuitas abſcōdi ſu
b pra montē poſita: Neq̄ꝫ ac
c cēdūt lucernā ⁊ pōnūt eā ſb
d modio: ſed ſup candelabrū:
e vt lūceat oībꝰ q̄ in dōmo ſūt.
g Sic lūceat lux vr̄a cōrā ho
i minibꝰ vt videāt opa veſtra
k bona: ⁊ glōrificēt pātrē vr̄m
m qui i celis eſt. Nōlite putare
n quōniam veni ſoluere le
o gē aut prophetas: Nōn ve
p ni ſoluere/ ſed ādimplere.
q Amen quippē dico vobis:
r donēc tranſeat celū et terra:

alteri non dabo. q.d. dño: Et bona agatis: ⁊ finē in laudibꝰ hoim nō cōſtituatis. Opus eīn a dño reqrit̄ vt doctrina ꝯfirmet̄. Bern. Lingua magniloqua/ manꝰ ocioſa: doctrina lucida/ vita tenebroſa eſt res monſtruoſa. De cōſe. diſ.4. c. proprie in fi. Luc.16.d.
m ¶ Nolite putare.

intellexi: ꝓpterea odiui oēm viam iniq̄tatis. Et alibi: Super ſenes itellexi: q2 mādata tua q̄ſiui. Luc.x.d. Abſcōdiſti h̄ a
Ps.110. ſapiētibꝰ ⁊ reuelaſti ea paruulis. Ps. Initiū ſapie timor dñi. Job.xxviij.d. Timor dñi ipſe ē ſapia: ⁊ recedere a malo itelligētia. a ¶ Nō pōt ciuitas abſcōdi ſupra mōtē poſita q.d. aſpicite q̄d ſitis ⁊ vbi ⁊ ad q̄d poſiti ſitis: ac ſi dicere velit: Vos eſtis ciuitas in ꝓtectionē ⁊ defenſionē alioꝝ: p̄ q̄bꝰ debetis vos opponere tanq̄ꝫ muꝝ. Et talis ciuitas nō pōt .i. nō debet abſcōdi. Hec eīn eſt familiaris expoſitio huiꝰ ṽbi pōt .ſ. manifeſtari i regimīe exiſtentiū in ciuitate ⁊ i repſſiōe e foris impugnātiū. Hiere.i.d. Ego q̄ppe dedi te hodie i ciuitatē munitā. Hec ciuitas regēda ē interiꝰ p̄ donū ꝯſilij: ⁊ defendēda exteriꝰ p̄ donū fortitudinis. Sed q̄d eſt q̄ apli dicunt̄ ciuitas/ cū nō ſint ciuitas ſed fundamētū ciuitatis? Siquidē eccl̄ia
Ps.86. ciuitas ē: De q̄ dr̄: Glioſa dicta ſūt de te ciuitas dei: Apli ſūt eiꝰ fundamēta. Vn̄/ Fūdamēta eiꝰ in mōtibꝰ ſanctis .i. aplis. Sed intelligas nomine totius partem: noīe .ſ. ciuitatis fūdamentū. Mons ſup quē ponit̄ hec ciuitas/ chriſtꝰ: De q̄ Eſa. ij.a. Erit p̄paratus mons domꝰ dñi i vertice montiū. Vel eminētia virtutū dr̄ mōs vel culmē doctrinaꝝ. b ¶ Neq̄ꝫ accendūt lucernā. Idē qd̄ p̄us aſtruit per ſimīlitudinē lucerne .i. q̄ nō debēt lucē doctrine abſcōdere: q2 ſic lucerna i eminēti ponit̄ vt lumē circūquaq̄ꝫ diffundat ⁊ lucis vſū p̄beat: ſic ⁊ ipſi
Myſtice poſiti ſūt vt doctrina eoꝝ luceat ⁊c. Myſtice: Chriſtꝰ lucernā accēdit: dū teſtā hūane nature/ diuinitatis ſue flāma impleuit: quā nec credētibꝰ abſcōdit: nec modio .i. menſura legis q̄ ſtructa erat ſm̄ ſup̄ficiē lr̄e termis vniꝰ gentis incluſit: ſed ſup cādelabrū .i. ſup eccl̄iā fidē ſue icarnatiōis affixit: vt oēs poſſint intueri q̄ in domo .i. in eccl̄ia vel i mūdo ſunt. c ¶ Et ponūt eā ſub modio: ad litterā. Hoc ē eīn ꝫ lucerne vſum. Docet eos domeſticis exēplis: vt cōmunicēt lucē p̄dicatiōis. Predicatio eīn auaꝝ dedignat̄ poſſeſſorē: ⁊ diſpſa recipit incrementū: et ideo venerabilis ē theſaurꝰ. d ¶ Sed ſup cādelabrū. Interl̄. Candelabrū eſt eccl̄ia q̄ verbū vite p̄ſentis baiulat: quā ſic lucerna diuinū ṽbū illumīat. Lucerna etiā dr̄ chriſtꝰ: crux candelabrū ſup quā erat leuādꝰ. e ¶ Ut luceat oībꝰ/ itā paup̄ibꝰ q̄ꝫ diuitibꝰ ſine acceptiōe p̄ſonaꝝ. Malis tñ
Ps.113. abſcōdita ē lux: De quibꝰ Ps. Oculos habēt ⁊ nō videbūt. Joh.j.a. Lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōp̄hēderūt. Et ideo dicit: f ¶ Qui in domo ſūt .i. in eccl̄ia catholica. Hereticis eīn/ iudeis ⁊ gentilibꝰ: q2 extra domū ſūt/ abſcōditus ē dñs. De q̄bꝰ ipſe ait Deut.xxxij.c. Abſcōdā faciē meā ab eis ⁊ ꝯſiderabo nouiſſima eoꝝ. Zach.iiij.a. Vidi ⁊ ecce cādelabꝝ aureū totū/ h̄ ē eccl̄ia: ⁊ lāpas eiꝰ ſup caput ipſiꝰ/ h̄ ē chriſtꝰ: Corp̄is eīn eccl̄ie caput ē chriſtꝰ: ⁊ ſeptē lucerne .i. vniuerſitas doctoꝝ ſup illud: ⁊ ſeptē iſuſoria lucernis erāt/ ſeptē dona ſpūſſancti. Exo.xxv.d. Facies cādelabꝝ ductile ex auro puriſſimo: facies ⁊ lucernas ſeptē ⁊ pones eas ſup cādelabrū vt luceāt ex aduerſo .i. pctōribꝰ q̄ auerſi ſūt a deo. Soph. j.c. Scrutabor hierl̄m i lucernis. Cōmēdatis aplis in q̄ttuor: In vita ⁊ doctrina: ab vnitate: ibi: Nō pōt ciuitas: ⁊ prudentia: ſubdit: g ¶ Sic luceat lux vr̄a: ſic ſupple vt p̄dictū ē i exēplis euidētibꝰ. h ¶ Corā hoibꝰ: vt .ſ. iformentur tam vita q̄ꝫ doctrina. Doctrina eīn ſine vita lucerna eſt ſine oleo: ignis euaneſcēs i fumū: vua detumeſcēs i acino. i ¶ Ut

videāt opa vr̄a bona. Bonū eīn opꝰ/ bona doctrina ē. Interl̄. Qui docet q̄ facit qd̄ docet. Bona/ bono aīo facta. Vel/ bona/ deo grata: vel bona vtilia. Charitas eīn ab vtili ope nō vacat. k ¶ Et glificēt/ in vobis/ nō vos: l ¶ Patrē veſtrū q̄ in celis ē: cui ſoli eſt glia. Eſa.xlij.b. Gloriā meā

Oſtēſo q̄les ⁊ quāti ſunt apl̄i: q2 ſal t̄re: lux mūdi: ciuitas ⁊ lucerna: in hac tertia p̄te huiꝰ capituli inſtruit eos de mō p̄dicādi/ oſtēdēs q̄d debēt p̄dicare: q2 nō ſolū euāgeliū/ ſ; etiā legē moyſaicā. Vn̄ dic: Nolite putare. Anthypophora ē: rñſio ad tacitā obiectionē quā nouerat iā dñs i mētibꝰ eoꝝ ꝯceptā: q2 audierūt dñm q̄dā noua p̄cipientē: ceperūt dubitare/ vtrū vellet legē ſoluere ⁊ aliā legē introducere. Et q2 hec dubitatio voluebat̄ i cordibꝰ eoꝝ/ p̄uidēs hoc dñs p̄occupauit eos ponēs ſolutionē dicēs: Nolite putare/ ne i errorē incidatis. n ¶ Qm̄ veni legē ſoluere .i. ne fiat ipedire. Soluit eam q̄ ſpūalit̄ facere vetat. Interl̄. Chriſtꝰ eſt legis et ꝓphaꝝ virtꝰ p̄ quē oīa ſpūalit̄ adimplent̄. o ¶ Nō veni ſoluere .i. caſſare legē. Ps. Neq̄ꝫ ꝓphanabo teſtamētū meū: et q̄ ꝓcedūt
Ps.88. Ro.9.
a labijs meis nō faciā irrita. Eſa.lv.d. Verbū qd̄ egredit̄ de ore meo nō reuertet̄ ad me vacuū. p ¶ Sed adimplere .i. p̄fecte implere i meipſo ⁊ in alijs docēdo: vt/ qd/ ſit intēſiuū. Adimplere/ p̄figuratā ṽitatē exhibēdo: ꝯſilia ſupaddēdo: vl̄ q̄ occulta erāt explanādo. Eſa.x.f. Verbū abbreuiatū faciet dñs ſup t̄rā .i. euāgeliū. Et .xxviij.f. Conſūmationem et abbreuiationē audiui a dño. Nota q̄ i lege erāt q̄dā moralia q̄ ꝯdiēda erāt ſapore charitatis/ vt ex dilectiōe fierēt. Vn̄ enumeratis p̄ceptis legis cōcludit aplus Ro.xiij.c. Plenitudo legis dilectio. Et h̄ pōt rñdere illi qd̄ ſup̄ dixit: Vos eſtis ſal t̄re. Sal eīn iteriora ꝯdit ⁊ ꝯſeruat nō ſolū exteriora: Sic doctrina euāgelica cohibet a malo/ nō ſolū manū ſ; etiā animū: ⁊ vtrūq̄ꝫ cōdit ⁊ informat ad bonū. Itē i lege ⁊ ꝓphis ſūt figure et ꝓphetie: q̄ adimplēt̄ p̄ amotionē velamīs: ⁊ exhibitionē interioris ṽitatis: qd̄ fit p̄ itellectū fidei corda mūdātis: vt videat̄ deꝰ qui abſcōditꝰ erat i figuris ſacramētoꝝ: ⁊ in vmbra ꝓphaꝝ. Et pōt rñdere ei qd̄ ſupra dixit: Vos eſtis lux mūdi. Itē in lege ſūt ꝓmiſſa ⁊ cōminatiōes. Promiſſa .ſ. de ſe ⁊ de eccl̄ia: q̄ docet iā p̄tim ipleta/ ⁊ oīmodo iplēda i patria: q̄ꝝ ipletio ex miſcdia. Et ad h̄ rñdet ſpūs ꝯſilij: ⁊ ꝯſiliū ē i eligēdis et fugiendis. Et pōt h̄ reſpicere ad id qd̄ ſup̄ dixit: Non pōt abſcondi ciuitas. Ciues eīn conſilio ſunt regēdi ⁊ aduerſarij fugādi. Itē i lege ſūt iudicialia: q̄ docet chriſtꝰ iplere ꝓut valēt ad p̄fectionē ⁊ ꝓfeſſionē familie domꝰ dei: q̄ h̄ꝫ donū ſcie: q̄ docemur ꝯuerſari i medio praue ⁊ p̄uerſe natiōis. Et reſpicit ad h̄ qd̄ ſup̄ dixerat: Neq̄ꝫ accēdūt lucernā ⁊c. q ¶ Amē q̄ppe dico vobis. Amē nec grecū ē nec latinū/ ſ; hebreū: ⁊ interp̄tat̄ verū. Sed ideo nec grecꝰ nec latinꝰ auſus ē interp̄tari/ ne vileſceret hudatū. Amē q̄nq̄ꝫ ponit̄ noīalit̄. Apoc. iij.c. Hec dic amē teſtis fidelis .i. ṽitas. Qn̄q̄ꝫ ponit̄ verbalit̄ p̄ fiat: vt i orōnibꝰ. Sed ſepꝰ ponit̄ aduerbialit̄: vt hic. Sed q̄ſtio ē q̄re ſolꝰ Johes gemiat/ amē/ amē. Solutio ſm̄ Hiero. Amen interp̄tat̄ vere vl̄ fidelit̄ vel fiat: Iohānes aūt cōpleuit euāgeliū ad ſupplementū ⁊ munimētū ꝫ hereticos: ⁊ ideo dr̄ bis/ amē: q̄ſi vere ad fideliū inſtructionē ⁊ ad hereticoꝝ expulſionē. Itē q2 expſſe ⁊ ꝯſtrictim loquit̄ de chriſto ſm̄ duas naturas: q̄ verꝰ eſt in ꝓmittēdo: fidelis in reddēdo. r ¶ Donec tranſeat celū et terra .i. donec elemēta mutabunt̄ de hac mutabili forma in imutabilem: non eīn tranſibūt ſm̄ ſubſtantias/ ſed ſpecies immutabunt̄. Luc.xxi.f. Celū ⁊ terra trāſibunt. ij. Pet.iij.c. Adueniet autē dies domini vt fur: in quo celi cum magno impetu trāſiēt: elementa ṽo calore ſoluent̄.

Amē tripliciter ponitur.

a Iota vnū. q. d. vere implebit̄ lex: qꝛ non p̄teribit a lege:
nō dico vnū verbū q̄n fiat tp̄e ſuo: ſed nec vnū iota aut vnus
apex. Iota littera greca ē: ioth ṽo hebrea. Et licꝫ euāgeliſta
ſcpſerit hebraice: nō tñ ioth ſ; iota nomiauit: Et hui⁹ ratio ē:
qꝛ iota apud grecos decima lr̄a ē: ⁊ ſignificat decē: et ita per
iota intelligit̄ decalogus. Dic̄ ḡ: Nō p̄teribit vnū iota:
idē eſt ac ſi diceret: nō
p̄teribit vnū de decē
mandatis. b Aut
vn⁹ apex. i. minimū
ſignificatiuum legis.
Jaco. i. d. Apex eñ nō ē lr̄a ſed
diſtinctio lr̄e. Hebrei
eñ diuerſa elemēta ſi-
gnant eadem figura:
Verbi gratia: Per
aleph rep̄ſētāt a et e: ſ;
p̄ quoſdā punctos infra vel ſupra poſitos diſtinguūt: puncti
illi dicunt̄ apices. Igit̄ neqꝫ apex neqꝫ iota p̄teribit a lege. i.
nec minimū p̄ceptū nec ps p̄cepti euacuabit̄ q̄n cōpleat̄/ vel
in capite/ vel in corpe tp̄e ſuo. Nō oīa impleta fuerūt in p̄mo
aduētu dn̄i: ſed adhuc quotidie implent̄/⁊ i fine oīa iplebunt̄.
c Nō p̄teribit a lege/ q̄n ſpūaliter impleant̄/ aut imp̄fecta
p̄ficiant̄. d Donec oīa fiāt/ in ꝯſūmatiōe ſeculi. ſ. tūc ceſ-
ſabit fieri oīno: vt Deut. xxxij. e. Ad eſſe feſtināt tp̄a. Nota q̄
ad iota referunt moralia: ad apicem myſtica. Sicut eñ allego
ria locū altiorē tenet: ita apex tenet in figuraꝝ diſtinctionib⁹.
e Qui ḡ ſoluerit vnū de mādatis iſtis. Oſtēdit dn̄s
ſe nolle ſoluere legē: nō determiat ſententiā ꝯ illos q̄ ſoluūt.
Lex ſoluit̄ triplicit̄er — Soluit̄ autē tripliciter: Nō agēdo/ nō credēdo/ alios in erro-
rē trahēdo. Soluit ſimpliciter nō implēs: nō ſimpliciter do-
cens: ſoluit nullū figurale eſſe putās vl̄ docēs. Trāſgreſſor q̄
tñ ſoluit/ mal⁹: q̄ ſoluit ⁊ ſoluere docet/ deterior. Facit tñ bo
nus: facit ⁊ facere docet melior. f Minimis: vt ſūt mora-
lia vel legalia aliqua. Aug⁹. Minima p̄cepta loquunt̄ aduer
Exo. 20. c. ſus vitia: q̄lia ſūt: Nō occides: nō mechaberis. Vel minima
poſſūt dici illa mādata legis qb⁹ ſignificat̄ crux ⁊ paſſio chri-
ſti: q̄ minima ſunt q̄tū ad ſignū. Vel minima poſſunt dici: qꝛ
qd̄ paruū fuit ⁊ infirmū i chriſto ſignificabāt. ſ. pati/ mori/ cru
cifigi. Vel poſſūt dici minima. i. ꝯtēptibilia q̄ ad infideles: qꝛ
iudeis ſcādalū/ gentib⁹ ſtulticiā. j. Cor. j. d. g Et docue-
rit ſic homīes. i. male docēdo p̄uerterit. h Minim⁹ vo
cabit̄ in regno celoꝝ. Glo. deſpectiſſimus in eccleſia ſan-
Pſ. 51. ctorū: vel ab illis q̄ ſūt i eccl̄ia ſanctoꝝ. Pſ. Sup eū ridebūt
et dicēt: ecce hō ⁊c. Vocabit̄/ dicit: non q̄ ibi ſit vbi nō ſunt
niſi magni: ſed ab illis vel int̄ illos iudicabit̄ viliſſim⁹ ⁊ deſpe-
ctiſſim⁹ illic vbi erit. Qꝛ aūt in celo nō ſint niſi magni/ ſignifi-
cat piſcatio petri poſt reſurrectionē: vbi rete legit̄ impletū cē
tū q̄nquaginta magnis piſcib⁹: Ioh. xxj. c. Caſſiodor⁹. Qui
maiora negligēs docere p̄ſumpſerit/ cōſequēs ē vt nec iā mini
mus i celo ſ; i gehēne ſupplicio maxim⁹ habeat̄: Et iō cauēdū
vt q̄ p̄itiā diſputādi ac ſermōis affluētiā ꝯſecuti ſūt ſpūalē ſci
entiā habere credant̄. Itē Chry. Mādata moyſi i actu fa-
Exo. 20. c. cilia ſt̄: Nō occides: nō adulterab: ⁊ iō i remuneratiōe modi-
ca: i p̄ctō aūt magna. Mādata ṽo chriſti. i. nō iraſcaris neqꝫ
ꝯcupiſcas/ i ipſo actu difficilia ſt̄: ⁊ iō i remuneratiōe magna:
i p̄ctō aūt minima vident̄. Et. j. Qui ḡ doctor ē ſi ab oīb⁹ ſe
abſtinuerit magn⁹ eſt: ſi aūt vel leuia hec peccauerit/ nihil ei
p̄deſt ſacerdotalis dignitas. Alit̄ pōt itelligi qd̄ dic̄: Docue
rit/ aūt/ ſic. i. q̄ nō egerit ⁊ tñ bene docuerit. De iſtis Deut.
xxviij. b. Qd̄ ſi audire nolueris vocē dn̄i dei tui vt facias: ma
ledict⁹ eris i ciuitate. i. i eccl̄ia triūphante: ⁊ maledict⁹ i agro. i.
in eccl̄ia militāte. l Qui aūt fecerit ⁊ docuerit. Nota
ordinē/ p̄us dic̄ facere: deide docere. Eccl. xxix. d. Que i ma
nu habes ciba ceteros. Act. j. a. Cepit ieſus facere ⁊ docere.
Hec duo ſignificant̄ p̄ duos lapides onychinos i qb⁹ ſcribe-
bant̄ veritas ⁊ doctrina. Hec ſunt malogranata ⁊ tintinabu-
la: Exo. xxviij. f. k Hic/ ſingulariter ⁊ demonſtratiue: in
quo excellētia ſignificat̄: m Vocabit̄/ ⁊ erit/ nō tñ noie ſ;
re: l Magn⁹ in regno celoꝝ/ laudabilis ⁊ reuerēdus:

a iota vnū aūt apex vnus nō
b c p̄teribit a lege dōnec oīa fi-
e ant. Quí ḡ ſoluerit vnū de
f g mādatis iſtis minimis: ⁊ dō-
h cuerit ſic homīes/ minim⁹ vō
i cabit̄ i regno celoꝝ: quí autē
k l fecerit et docuerit/ hic mā-
m n o gn⁹ vōcabit̄ in regno celoꝝ.
p Dicō autē vōbis: quía niſi
abundauerit iuſticia veſtra
q plūs q̄ ſcribarum ⁊ phariſe-
r orū nōn intrabitis in regnū
s celorum. Aūdiſtis qꝛ dictū
t v eſt āntiquis: Nōn occides:

qd̄ magnū eſt vbi ſoli magni ſūt. Aug⁹. Magnus vocabit̄ ⁊
erit/ licꝫ in p̄ſenti abiectus ſit. Pſ. Elegi abiectus eſſe in do- Pſ. 83.
mo dei mei ⁊c. n Dico aūt vobis. Dixerat dn̄s ſe ve-
niſſe iplere legē: qd̄ ⁊ diſcipulis faciendū p̄dixit: vt. ſ. habeāt
abūdantiorē iuſticiā q̄ ſcribe ⁊ phariſei: qui nō ſolū p̄cepta
moyſi/ ſed etiā ſupadditas traditiōes implere ſe oſtendebāt.
Sꝫ contra hoc videt̄
eſſe illud Act. xv. c.
Hoc eſt onus ⁊c. Itē
alibi dicitur: q̄ man⁹ † Exo. 17. c
moyſi erant graues. De cōſe. diſ. 4
Dicimus q̄ manus c. non dubito
moyſi dicunt̄ eſſe gra
ues p̄pter tria. Pro-
pter pene crudelita-
tem: p̄pter cerimoni
aliū multiplicitatē: p̄-
pter ſpiritualis intelligētie obſcuritatē. Dicimus etiā q̄ eadē
legis ſit ⁊ euangelij ſubſtātialis p̄fectio. Sicut eñ euangeliū
p̄hibet manū ⁊ animū: ita ⁊ lex. Sed dicit̄ nō cohibere ani-
mū: qꝛ in lege nō infligebat̄ pena pro peccato animi: qꝛ lator
eius purus hō fuit nō potens videre corda: lator ṽo euāgelij
chriſtus corda videt: ⁊ ideo punit vtraqꝫ peccata: cordis. ſ. et
op̄is. Debet autē iuſticia noſtra in duob⁹ abūdare a ſcribis ⁊
phariſeis. ſ. in omniū p̄ceptoꝝ exteriorū obſeruatiōe/ ⁊ inte-
riorū: quoꝝ neutrū ipſi faciebāt: vt patebit in lr̄a. Dicit ergo
Dico autē vobis. Certificauit p̄us de implēda lege: de
implentiū mercede: de tranſgreſſoꝝ indignitate: Nūc certifi-
cat de mō implēdi ⁊ qualitate/ oſtēdens q̄ nō ſoluit/ imo ma-
gis ſupaddit. Glo. Dū ait/ Dico: magnā vim et p̄fundā in-
telligentiā cogitādi incuſſit: oſtēdit quō ſupaddit/ et nō ḡ p̄us
mādauerat abſoluit. Plus eñ eſt nō cupere q̄ nō adulterari:
nō iraſci q̄ nō occidere. n Dico autē. q. d. ego cui⁹ verba
mutari nō poſſunt hec p̄dico: Et ideo magis attēdite ⁊ caue
te: o Vobis: q̄ſi in partē ſollicitudinis ſpecialiter vocatis.
p Quia niſi abūdauerit iuſticia veſtra. Chry. Iu-
ſticiā hic vocat omnē ſiue vniuerſalē virtutē. q Plus q̄
ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ: quoꝝ iuſticia ſemiplena erat. Erant
eñ tanq̄ abcdarij: quos dn̄s tanq̄ rudes ⁊ groſſa ⁊ rudi do-
ctrina erudiuit: in q̄ ipſi p̄tinaces doctrine veritatis. ſ. chriſto
neglecto vlteri⁹ p̄cedere noluert̄. Itē ſigna exteriora ample-
ctebant̄. Vñ i materialis templi edificatiōe ⁊ ornatu tota eo-
rū intētio cōſiſtebat: qd̄ nō fuit niſi ſignū ⁊ pictura veri tem-
pli dei. ſ. fidelis aīe: de cui⁹ ornatu nō curabāt. Erāt ḡ ſimiles
alicui imaginē crucifixi honorāti: ipſum ṽo corp⁹ dn̄icū con-
culcāti. Tales ſūt ⁊ hodie multi chriſtiani: q̄ bñ p̄curāt aſinū
ſuū. ſ. corpus ſuū: de aīa ṽo non curāt. Itē habebāt exterius
ſpeciē pietatis/ veritatē eius abnegantes. Vñ erāt falſarij: vt 2. Timoth. 3. a.
falſum argentū dicit̄: qd̄ cū videt̄ eſſe argentū/ veritatē argē-
ti nō hꝫ. Chriſtian⁹ aūt nō debet eſſe cōtent⁹ his iuſticijs: ſed
totus debet eſſe fons iuſticie ex omni p̄te fluens ⁊ reddēs vir-
tutū opera. Quelibet eñ virt⁹ fons eſt: op̄a ſunt riuuli de fon
tibus emanātes. Debet ḡ in nobis abundare virtus ⁊ gratia
intantū q̄ oīa obſtacula diaboli dirumpat. Ponit eñ inimi-
citias/ malefacta ⁊ iniurias q̄ſi obſtaculū amori: ne in p̄ximū
a nobis effluat. Diuitias ponit quaſi murū: q̄ cor auari deti-
nent/ ne amor aut beneficiū ad p̄ximū effluat. Ponit etiā ſu-
perbiā tanq̄ mōtes/ a deo ⁊ a p̄ximo nos diuidētes/ ⁊ gratiā
a deo ad nos/ vel amorē a nobis in p̄ximū defluere nō ſinen-
tes. Hec oīa obſtacula debem⁹ dirūpere. Prouer. xv. a. In
abundāti iuſticia virtus maxima eſt. r Nō intrabitis in
regnū celoꝝ. i. in eccleſiā triūphantē. s Audiſtis qꝛ
dictū eſt antiq̄s. Ecce p̄fectionē quā venit ſupplere/ inci-
pit explanare: oſtendens p̄mo quō iuſticia eoꝝ debet ſuper-
abūdare. t Antiquis/ quib⁹ data eſt lex: v Nō occi-
des: Exo. xx. c. Hilarius: Pulchro ingreſſu opus legis ce-
pit excedere nō diſſoluere. Nota autē q̄ eſt homicidiū volū- Multiplex homicidium
tatis: vt odij. j. Ioh. iij. c. Omnis qui odit fratrem ſuū homi
cida eſt. Item oris. Quidā enim interficiunt̄ in ore gladij: vt
amalechite: Exod. xvij. d. Prouerb. v. a. Lingua eius acuta

a Qui aūt occiderit/ reͦ erit iu
b dicio. Egō aūt dico vob: qꝛ
c oīs q̄ui iraſcit̄ fratri ſuo reus
d erit iudicio. Q̄ui aūt dixerit
e fratri ſuo racha: rēus erit cō/
f cilio. Q̄ui aūt dixerit fatue:
g rēus erit gehennę ignis. Si
h ergō offērs mūnus tuum ad
i altāre: et ibi rēcordatus fue/
k ris: quia frāter tuͦ hābet ali/
l quid aduerſum te: rēlinq̄ ibi

q̄ſi gladius biceps: hoc de hereticis. De adulatoꝛibꝰ/ Pro/
uer. xxx. b. Eſt generatio q̄ p dentibus gladios hȝ. Job. v. c.
Saluū faciet dn̄s egenū de gladio oꝛis eoꝝ. Itē opis: vt q̄ fa
ciūt aliq̄d ꝓpter qō nō viuat: vt onan/ Geñ. xxxviij. b. Uel q̄
ꝓcurāt venena vt occidāt infantes. Amos. j. d. Diſſecuerit
ꝓgnātes galaad: vel alio mō iniuſto occi/
dūt. Itē eſt homicidiū exēpli. Oſee. v. a.
Audite hęc ſacerdotes ꝛ attēdite domus
iſrl̄ ꝛ domꝰ regſ auſcultate: qꝛ vob̄ iudiciū
ē: qꝛ laqueꝰ facti eſtis ſpeculatiōi: ꝛ ſicut re/
55. diſ. c. ſi. te expanſū ſup thaboꝛ. Itē ſcādali. j. Co/
De hereticꝭ. c. rinth. viij. d. Peribit īfirmꝰ ī tua ꝯſciētia
cū ex iuncto frat̄ ꝓpter quē chriſtꝰ mortuꝰ eſt: ſic autē
peccātes ī fratres ꝛ ꝑcutiētes ꝯſciam eoꝝ
infirmā/ ī chriſto peccatſ. Itē negligētię.
iij. Regſ. iij. c. de illa q̄ doꝛmiens nocte
oppſſit filium ſuū. Job. xxxix. b. Dereli/
quit oua ſua ī t̄ra Et. j. Obliuiſcit̄ q̄ pes
cōculcet ea: aut beſtia agri cōterat: durat̄
ad filios ſuos q̄ſi nō ſint ſui. Itē tacitur/
nitatis. Ezech. xxxiij. b. Fili homis ſpe/
culatoꝛē dedi te domui iſrl̄: Audiēs q̄ ex oꝛe meo ſermonē/ an/
nūciabis eis ex me. Si me dicēte ad impiū: impie moꝛte mo/
rieris/ nō fueris locutꝰ vt ſe cuſtodiat impiꝰ a via ſua: ipſe im
piꝰ ī iniq̄tate ſua moꝛiet̄: ſanguinē aūt eiꝰ de manu tua req̄rā.
Itē fraudis. Prouer. xxvj. c. Sicut noxiꝰ ē q̄ mittit lanceas et
ſagittas ī moꝛtē: ita vir q̄ fraudulēter nocet amico ſuo: ꝛ cum
fuerit dephēſus/ dicet: ludēs feci. Itē auaricię. Augꝰ. Paſce
fame moꝛientē: ſi nō pauerſ occidiſti. Prouer. xj. d. Qui ab/
ſcondit frumēta maledicet̄ in ꝑplis. Itē incautę rephenſiōis.
Deut. xix. b. Qui ꝑcuſſerit ꝓximū ſuū neſciēs ꝛc. ſi in ſucciſ/
ſiōe lignoꝝ ſecuris effugerit manū ferrūq; elapſū de manu/
bꝛio amicū eiꝰ ꝑcuſſerit ꝛ occiderit: h̄ ad vnā ſupra dictaꝝ vr
biū ꝯfugiat. a Qui aūt occiderit/ reͦ erit iudicio. In/
terlin. Accuſatiōe legſ vt iudicio puniat̄ legſ. b Ego aūt
dico vobis: plus ipono. ſ. Glo. Supadditio chriſti: nō ira/
ſci: nō ꝯcupiſcere: a q̄bꝰ difficile ē abſtinere. Cōcupiſcētię em̄
nobis cōtempanę ſunt ꝛ inatę: ꝛ ideo laboꝛioſū ē eas expu/
gnare. Eccl̄i. xviij. d. Poſt cōcupiſcētias tuas nō eas: ꝛ a vo/
lūtate tua auertere. Ex h̄ arguūt quidā q̄ manꝰ chriſti graui/
oꝛes ſūt q̄ʒ moyſi. Sȝ nō ē ſic: qꝛ charitaſ adiuuat ſacramēta:
euāgelica doctrīa apta ꝛ magna ꝓmiſſa etiā ꝛ data: qꝛ antiq̄s
ꝓmittebant̄ ꝛ dabant̄ tpalia: chriſtianis aūt ęt̄na. c Quia
oīs q̄ iraſcit̄ fratri ſuo/ reꝰ erit iudicio. i. dignꝰ accuſa/
De ira triplici: tiōe. Nota aūt q̄ ē ira p zelū: vt phinees ꝯ coeūtes. Numeri
cui cōparatur xxv. b. Arrepto pugione ingreſſus ē poſt virū iſraelitē ī lupa
et eius effectu nar ꝛ ꝑfodit ambos ſimul. Et. j. xxj. b. de chriſto: q̄ eiecit emē
tes ꝛ vendētes de tēplo. Zelus aūt/ qꝛ imūdicias nō ſuſtinet
cōpari pōt mari qō ꝓijcit cadauera. Itē patellę ſancti Ger/
mani de pratis q̄ ꝓijcit oua putrida. Itē eſt ira q̄ eſt veniale
Pſ. 4. pctm̄. Pſ. Iraſcimi ꝛ nolite peccare: Et ē q̄ſi ſpuma q̄ ſtatī
trāſit. Itē ē ira q̄ ē pctm̄ moꝛtale: ꝛ hęc aufert homi rationē.
Cato Uñ/ Impedit ira animū ne poſſit cernere verū. Itē ſeneſcere
facit. Prouer. xvij. d. Animꝰ gaudēs ętatē floꝛidā facit: ſpūs
triſtis exiccat oſſa. Et cōpat̄ furioſo q̄ poꝛtat clauā. Itē aerī
turbinoſo. Itē tēpeſtati maris. Itē ira hoiem interficit. Job
v. a. Uirū ſtultū interficit iracūdia. Itē infatuat. Eccl̄s. vij. b.
Ira in ſinu ſtulti requieſcet. Itē ſocietē aufert. Prouer. xxij. d.
Noli eſſe amicꝰ homi iracūdo. Itē excęcat. Eph. iiij. f. Sol
nō occidat ſup iracūdiā veſtrā. Itē cōcoꝛdiā extinguit. Pro/
uer. xxix. d. Uir iracūdꝰ ꝓuocat rixas. Itē ſpm̄ extiguit. Eſa.
Pſ. 75. vlt. a. Sup quē requieſcet ſpūs meꝰ ꝛc. Pſ. In pace factꝰ eſt
locꝰ eius. d Qui aute dixerit fratri ſuo racha. i. q̄ de
motu ī vocē damnatiōis ꝓrūpit. Racha em̄ interiectio ē/ in/
dignationē ſignificās ꝓferētis. e Reus erit cōcilio: con
ſenſu iudicū de dāda ſentētia ī eū. f Qui aūt dixerit fa/
tue. i. q̄ vſq; ad ſpecialia ꝯuitia ꝓceſſerit ꝯ fratrē quē deꝰ ſalē
vocat. ſ. eodē. b. Uos eſtſ ſal t̄rę. Glo. Nō modicꝰ furoꝛ ē quē
deus ſapiētię ſale cōdiuit infatuatū dicere ꝛ ſalliētī derogare.
g Reus erit gehēnę ignis/ infernalis. ſ. Nota q̄ iudiciū/
ꝯciliū/ gehēna/ pęnā ſignificāt infernalē: Sȝ qꝛ ſm̄ q̄litatē cul
pę variat̄ q̄litas pęnę/ voluit dn̄s nominū varietate/ varieta/
tē pęnę ſignificare. Minꝰ ē em̄ ira coꝛdis: plꝰ ē racha. i. affe/
ctus irę in vocē ꝓrūpens: plꝰ etiā eſt fatue. i. certa expſſio cō/
uitij ꝓpter quā reddit̄ aliq̄s infamis: pꝛimo iudiciū: ſecūdo cō
ciliū: tertio debet̄ gehēna. Iudiciū ē q̄ñ cū reo agit̄ et adhuc
locꝰ defenſioni cōcedit̄. Cōciliū dr̄ q̄ñ de
ſentētia dāda agit̄ int̄ iudices. Gehēna dr̄
illatio pęnę. Graue ē de culpa agere: gra/
uiꝰ ē ſentētiā dare: grauiſſimū ē pęnā irre
uocabilit̄ infligere. Racha interiectio ē: ꝛ
ſignificat affectū irę ī vocē ꝯfuſā ꝓrūpē/
tē. Gehēna dr̄ a ge/ qō ē t̄ra: et hennō q̄ſi
t̄ra. Hennō locꝰ erat iuxͣ hierl̄m valde de/
lectabilis vbi iudei idolis imolabāt: ſ̄ tpe
captiuitatis repletꝰ ē locꝰ ille cadauerib̄ꝰ
moꝛtuoꝝ: ſm̄ vaticinium Hiere. xix. b. et
ꝯuſus eſt in fetoꝛē maximū: cui dn̄s cōpat
ignē gehēnalē/ vocādo ipſū gehēnā. Hāc
vallē hennō legit̄ ioſias contamiaſſe. iiij.
Regū. xxiij. c. Itē ſm̄ q̄ſdā dictio eſt he/
bꝛaica: ꝛ iterp̄tat̄ vacuꝰ latine/ ꝛ cenoſ gre
ce: qō dicimꝰ ſine cerebꝛo: qō ē mag̃ ꝯtumelia. Uñ Hilariꝰ.
Qui fr̄i credēti ī deū dixerit fatue ſeu vacue: impiꝰ ē ī religi/
one. Qui q̄ quē dn̄s ſalē nūcupat vitio īfatuari ſēſus laceſſe/
rit pabulū ē ignis ęt̄ni niſi pęnitētiā ęgerit. Nota aūt q̄ cōtu/ Contumelia
melia compat̄ ollę bulliēti. Prouer. xv. a. Os fatuoꝝ ebullit/ multis cōparat̄
ſtulticiā. Itē apoſtemati qō maturꝝ ꝑſepe nō ꝯtinet ſaniē. Itē
muſto feruēti. Itē ferrato qō ventū nō hȝ ꝛ repagula frāgit.
h Si q̄ offers. Pꝛimo ꝓhibuit ꝓpt̄ homicidiū irā latentē
in coꝛde: ꝛ irā ꝓrūpentē in cōtumeliā: ꝛ h̄ duplicit̄ vl̄ genera/
lē vl̄ ſpecialē: His tribꝰ ſolet addi q̄rtū: qō ex his ſolet naſci:
odiū. ſ. qō eſt ira inueterata: ſicut ſtupoꝛ ī carnibꝰ naſcit̄ q̄ ſolet
dici a medicis tumoꝛ ſiue rancoꝛ ex vetuſtate. Itē ex vetuſta
te irę q̄dā rācoꝛ ī aīa naſcit̄/ q̄ dr̄ odiū. Et p̄mo agit de odio
tollēdo a fratre quē leſimꝰ: poſt ab inimico a q̄ leſionē accepi/
mus. Dicit q̄: h Si q̄. Cōcludit dn̄s q̄ſi a maioꝛi: Si em̄
nō licet fratri iraſci: multo foꝛtiꝰ nō licet ī aīo tenere qō poſſit
in odiū cōuerti. i Offers. i. offerre ꝓpoſueris: k Munꝰ
tuū/ boni opis: l Ad altare: ad litterā/ ſi p̄ſens ē ꝛ cōpe/
tēter fieri poſſit debet petere veniā. Uel ſic dicit Interl̄. in fi/
de/ vl̄ ad chriſtū ad quē niſi p fidē attigat nemo digne offert.
Heb. xj. b. Sine fide īpoſſibile ē deo placere. Notādū aūt q̄
vnuſq̄ſq; p̄us ſe debet offerre deo q̄ʒ ſua: nec placet deo ſi ſua
offert ꝛ ſe deo ſubtrahat: qō fit p irā. Heb. x. g. Si ſe ſubtraxe/
rit nō placebit aīę meę. Uñ videt̄ eſſe irriſio ſiue ſubſānatio.
Uñ Eccl̄i. xxxiiij. c. Nō ſūt bn̄placitę coꝛā deo ſubſānatiōes
impioꝝ. Hic oꝛdo notat̄/ Geñ. iiij. a. Reſpexit dn̄s ad abel et
ad munera eiꝰ: ad cain ꝟo ꝛ ad munera eiꝰ nō reſpexit. Unde
dicit Pſ. Lauabo int̄ innocētes manꝰ meas/ ne oblatio fiat
de raptu: vel mala intētiōe. Exo. xxx. c. Filij aaron lauabant
manꝰ ꝛ pedes q̄ñ īgrediebant̄ tabernaculū ad offerēdū ī alta/
Multiplex altare ri. Pro mari ęneo habemꝰ ꝯfeſſionē. Eſt aūt altare materia/
Pſ. 25. le: De q̄ Pſ. Lauabo int̄ īnocētes manꝰ meas: ꝛ circūdabo
altare tuū dn̄e. Itē chriſtus. Threñ. ij. c. Repulit dn̄s altare
ſuū/ chriſtū. ſ. ī paſſione. Uñ/ Deus meꝰ vt q̄d dereliq̄ſti me. Matth. 27. f.
Itē fides. Pſ. Tūc iponēt ſup altare tuū vitulos. Eſa. j. d. Pſ. 50.
Ne offeratis vltra ſacrificiū fruſtra. ſ. qꝛ infideles eſtis. Itē
coꝛdis deuotio. Hoc altare ſignificat̄ p altare thymamatis:
Exo. xxx. a. In h̄ hymni/ cātus ſpūales offerunt̄. Col. iij. c.
Cōmonētes voſmetipſos ī hymnis ꝛ pſalmis ꝛ cāticis ſpūa/
libꝰ cantātes ī coꝛdibꝰ vr̄is dn̄o. Itē bona actio: ꝛ ſignificat̄ p
altare holocauſtoꝝ: de q̄ Exo. xxxviij. a. In h̄ offert̄ moꝛti/
ficatio carnis/ vigilię/ ieiunia ꝛ hmōi. Eſa. lviij. a. Ecce ī die/
bus ieiunij vr̄i inuenit̄ volūtas vr̄a: ꝛ oēs debitoꝛes vr̄os re/
petitis. Et poſt: Nūquid tale ē ieiuniū qō elegi: p diē homi/
nē affligere aīaȝ ſuā ꝛc. m Et ibi recoꝛdatꝰ fueris. i. ſi ī
mēte ꝛ noticia tibi venerit. n Quia frat̄ tuꝰ/ quē tu leſiſti.
o Habet aliq̄d aduerſum te/ pro cōtumelię affectiōe:
ꝓ coꝛpoꝛali leſione: ꝓ famę denigratiōe detrahēdo: ꝓ ani/
mę leſione adulando: pro tempoꝛaliū ſubtractione rapiēdo/
furando. p Relinque ibi/ coꝛam altari ſiue coꝛam deo:

Munus tuū

G a Munus tuū ante altare/non alienum munus. Tob. iiij. b. De tua ſubſtantia fac elemoſynā. Et Eccl. xxxiiij. d. Qui offert ſacrificiū de ſubſtātia pauperum: quaſi qui victi/mat filium in conſpectu patris Et Eſa. lviij. b. Frange eſu/rienti panem tuum: Non dicit alienum. b Et vade prius: non pedibus corporis/ſi abſens eſt: ſed motibus ani/mi prius ꝙ̃ offeras. c Recōciliari fratri tuo/petēdo ab eo veniam: vel ſi leſerit te/dimittēdo ei rancorem cordis. Ad qđ etiam tenet imperfect⁹/ſiue reus petat ſiue nō petat veniā: pfectus autē tenet ei dicere/Aue: ⁊ ſi neceſſe eſt tempo/ralia miniſtrare: imperfect⁹ autē tenet nullū eoꝝ facere niſi in extrema neceſſitate. d Et tūc veniens: quaſi ꝓmo dño placens: qꝛ dona iniquoꝝ nō probat altiſſimus: Eccl. xxxiiij. c. e Offeres munus tuū/tunc eñ ē tempus opoꝛtunū. f Eſto cōſentiēs.

Luc. 12. g. Dixerat dñs ꝙ cōcoꝛdia cū fratrib⁹ eſt ha/benda: ⁊ nō tm̄ cū illis īmo etiā cum aduerſa/riis: quia poteſt nob nocere dū ſumus cum eo in via huius ſeculi. Vñ Eccl. viij. d. Cū audace nō eas in via: ne forte grauet mala ſua in te. Dicit ergo:

a b mūnus tuū ante altare: ⁊ vā
c de ꝓus recōciliāri fratri tuo.
d et tūnc veniēs offerēs mun⁹
e f g tuū. Eſtō ꝯſentiēs ādūerſa/
h i rio tuo citō dūm es i via cū
k l eo: nē forte tradat te aduēr/
m n ſarius iūdici: et iūdex trādat
o p te miſtro: et in cārcerē mitta/

Eſto cōſentiens: id eſt benignus vel beniuolus: g Ad uerſario tuo: homini/ad litteram. Unde: Diligite inimi/cos veſtros. h Cito/ſine mora: i Dum es in via cū eo: id eſt dum vadis ad iudiciū cum iniuria/conſenti ad/uerſario tuo: k Ne forte tradat te aduerſarius/qui

Myſtice habet iuſtam cauſam: m Iudici/ſeculari. Uel aduerſa/rius eſt ſermo diuinus voluntati carnis contrarius. ij. Regū xj. c. de vria qui portauit litteras mortis ſuę. Zach. v. a. Ecce volumen volans in quo iudicium: id eſt condemnatio. Joh. v. g. Eſt qui accuſat vos moyſes. Conſentiat ergo ad/uerſario in ſpe promiſſi: in timore ſupplicij: in opere ꝑcepti: in declinatione ꝓhibiti. Hęc innuunt. ij. Timoth. iij. d. Omis enim ſcriptura diuinitus inſpirata vtilis eſt ad docendū quid facere debeamus/ad arguendum pro declinatiōe prohibiti/ad corrigendum/ad erudiendum in iuſticia: vt perfectus ſit homo dei ad omne bonum inſtructus. h Cito. Eccl. v. b. Ne tardes conuerti ad dominū. Uel aduerſarius chriſtus. Hiere. xxix. f. Ego ſum iudex ⁊ teſtis dicit dominus. Item aduerſarius/cōſcientia remordens. Cōſcientia enim cuiuſcū/ꝗ intantū eſt fidelis ꝙ etiam contra ſe ſtat pro aduerſario

Ps. 49. ſuo. Unde Ps. Arguam te ⁊ ſtatuam contra faciem tuam. Unde pacem animi habere non poteſt qui lędit animū: quia cōſcientiā habet quę ſemper ꝯtra eū interpellat. Vñ Roma. ij. c. Teſtimoniū reddente illis conſcientia ipſoꝝ ⁊ inter ſe in/uicem cogitationum accuſantium. i Dum es in via

Ps. 100. cū eo/innocentię. De qua Ps. Ambulans in via imacula/

Ps. 118. ta hic mihi miniſtrabat. Item/Beati imaculati in via: q̄ am/bulant in lege domini. Prouerb. iij. c. Vię eius vię pulchrę. Item/in via/pęnitentię. Eſa. xxx. e. Hęc eſt via ambulate in ea: ⁊ nō declinetis neꝗ ad dexterā neꝗ ad ſiniſtram. Ps.

Ps. 31. In via hac qua gradieris firmabo ſup te oculos meos. Exo. viij. g. Uiam triū dierū pergemus in ſolitudinē ⁊c. Item/in

Ps. 24. via/ſacrę ſcripturę. Ps. Uias tuas domine demonſtra mi/

Ps. 106. hi. Item: Uiam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Item Errare fecit eos in inuio ⁊ non in via. Item/Dū es in via/ſapiētię: quę eſt chriſtus. Joh. xiiij. a. Ego ſum via/veritas et vita. Item/in via mundi. Prouer. xiiij. b. Eſt via quę vi/detur homini recta: et nouiſſima illius ad inferna deducunt. Oſee. ij. b. Sepiam viam tuam ſpinis. Eccl. xxj. b. Uia pec/cantiū complantata ē lapidib⁹. Item/Dum es in via/in/ferni. j. vij. b. Lata eſt via quę ducit ad perditionem: et multi ingrediunt per eam. Sap. v. b. Ambulauimus vias diffici/les: Laſſati ſumus in via iniquitatis et ꝑditionis. k Ne

forte tradat te/occaſionaliter: id eſt ne ſit cauſa quare tra/daris: l Aduerſarius/ſermo diuinus/chriſtus/conſci/entia remordēs: m Iudici/chriſto: Cui pater dedit om/ne iudiciū: Joh. v. d. Sed quare dicit/forte: Ne ſi ſimplici/ter dixiſſet/Tradat te aduerſarius iudici: putare poſ/ſet aliquis ꝙ poſtꝗ̃ homo peccauit: poſtea nō poſſet aſſequi miſericordiā. n Et iudex: id eſt chriſtus: qui iudicabit fi/nes terrę. j. Reg. ij. b. id eſt illos iudicabit qui ponunt finem in frenis. o Tradat te miniſtro: id eſt exactori diabo/lo: p Et in carcerem mittaris: id eſt in infernū: qui di/citur carcer: quia ibi incluſi ligabunt: in tenebris erunt: feto/rem habebunt: vermium corroſionem: pęnarum anguſtiam. Eſa. xxiiij. d. Et congregabunt in cōgregatione vnius faſcis in lacum: ⁊ claudent ibi in carcerem. q Amen dico tibi:

q r ris. Amēn dico tibi/nō exi/
s es inde donec reddās nouiſ/
t ſimū quadrantē. Audiſtis
v qꝛ dictū ē antiqs: nō mēchā/
x beri. Egō autē dico vobis:
y quia omis qui viderit mulie/
rem ad cōcupiſcendū eam:
ʒ iām mēchat⁹ eſt eam i corde

id eſt vere: r Non exies inde donec: id eſt nunꝗ̃. Ul/do/nec: id eſt ſemp: ſicut ibi: Donec ponā ini/micos tuos. q. d. ſem/per ſedebis. Auguſti/nus. Donec nō ſigni/ficat hic finē pęnę: ſ; cōtinuationē miſerię. q. d. ſp ſolues/nunꝗ̃ perſolues. s Red

Exo. 20. c. † Ps. 109.

E

32. q. 5. c. ſic eſt et. c. ſi paul⁹ et c. qui viderit

das nouiſſimū quadrantem. Quadrans genus nūmi habens duo minuta. Unde Luc. xxj. a. dicit pauperculā miſiſſe duo minuta in corbonam. Marci. xij. d. dicit qua/drantem: quod idem eſt. In nouiſſimo ergo quadrante intel/ligitur nihil remanere impunitum: ſicut dicit/vſꝗ ad fęces. Sap. iiij. d. Dirumpet illos inflatos ſine voce: et cōmouebit illos a fundamentis ⁊ vſꝗ ad ſupremū deſolabunt. Uel per quadrantem voluit intelligi terrena peccata. Primus qua/drans mundi eſt ignis/quo charitas ſignificat. Secūdus aer qui ſpiratur a nobis: quo vitę gratia ſignificat ꝑ quam viui/mus. Tertius aqua qua renaſcimur: et ſignificat baptiſma/lem innocentiam. Nouiſſimus terra: per quam carnalis vita. Unde Gen. iij. d. ſm aliam tranſlationem: Terra es et in ter/ram ibis. q. d. iues quia noluiſti igneus eſſe per charitatem: aereus per boni operis ſtrenuitatem: aqueus per baptiſma/lem innocentiam: ſed fuiſti terrenus inhęrendo terrenis. Ps. Ps. 43. Humiliata eſt in puluere anima noſtra: conglutinatus eſt in terra venter noſter. t Audiſtis quia dictum eſt an/tiquis. Tranſit dominus ad ampliorem manifeſtationem ſuperadditionis/oſtendens non tm̄ eſſe ꝓhibitum actum mę/chię ſed etiam voluntatem. Et exponit hoc de męchia ſpiri/tuali: ⁊ etiam de męchia generali. Interdum eñ nomine mę/chię ſolus actus exterior accipit: interdum voluntas interi/or: interdum generalis męchia animę qua męchatur a chri/ſto ſponſo. Dicit ergo: Audiſtis quia dictum eſt anti/quis/iudęis ſub ꝑcęptis legis degētib⁹. v Nō męcha/beris. q. d. hoc in actu non facies. Nam quod pręcepit lex Exod. xx. c. Non concupiſces vxorem ꝓximi tui: putabant implere iudęi: dum alienam non raperent vxorem. x Ego autem dico vobis. Ego cui credendum eſt: qui mentiri non poſſū: y Quia omnis qui viderit mulierē ad concupiſcendū eā: id eſt ſi aſpexerit vt eā concupiſcat/et ſi facultas detur in ea ſatietur: ʒ Iam męchatus eſt eā in corde ſuo: id eſt męchię re⁹ eſt in corde ſuo. Thren. iij. f. Oculus meus deprędatus eſt animā meam. Gen. iij. b. Uidit mulier ꝙ bonū eſſet lignum ad veſcendū: et pulchrum oculis/aſpectuꝗ delectabile: ⁊ tulit de fructu eius ⁊ comedit. Ideo Job. xxxj. a. Pepigi fędus cum oculis meis vt nō co/gitarem quidē de virgine. Gregori⁹: Nō licet intueri qđ non licet cōcupiſci. Chryſ. Quid ſi videro et cōcupiero nec plus fecero? Cum adulteris eris. Itē ſi ſemel ⁊ bis ⁊ ter videres: forſaſſis poteris continere: ſi autē cōtinue hoc feceris/capie/ris oino: nō eñ extra hūanā naturā es. Queādmodū ſi vide

G rimus puerum

Primꝰ pũerũ gladiũ tenentē etſi nō ꝑcutientē / flagellamꝰ ⁊ ꝓhibemꝰ tenere: ita deus viſum incōtinentē aut actū ne labaṫ. Qui enim flammā accendit etiā abſente muliere viſa plaſmat apud ſemetipſū ꝯtinue idola flagitioſarū actionū. Et poſtea ſubiungit: Ne adulteraueris oculis: et nō adulterabis mēte. Itē mulier ſi ſe decorauerit ⁊ vocauerit ad ſe oculos hoīm / etiam ſi plagam nō itulerit: vindictā dabit extremā: venenū em̄ obtulit / et ſi nullus qui biberat inuentꝰ ſit. Unde ⁊ ad has loquiṫ Eſa. iij.c. Pro eo ꝙ eleuate ſunt filie ſion ⁊ ambulauerunt extēto collo ⁊ nutibꝰ oculorum ibant ⁊ plaudebant et ambulabant pedibus

E f.18.b. q.q.5.c.illud

a ſuo. Quod ſi oculus tuꝰ dexter b ſcandaliçat te: erue eum et c proijcē abs te. Expedit em̄ f tibi vt pereat vnū membrorum g tuorum q̄ totum corpus tuum mittatur in gehen- h nam. Et ſi dextera manus i tua ſcandaliçat te: abſcide k eam ⁊ proijce abs te. Expe- l dit enim tibi vt pereat vnum

ſuis: ⁊ cōpoſito gradu incedebāt: decaluabit dñs verticē filiarū ſion: ⁊ dñs crinē eaꝝ nudabit. a Quod ſi oculus tuus dexter ſcādaliçat te. q. d. dñs: ſupra ꝓhibui vobis mechiam ⁊ volūtatē mechandi. Et qđ plus: Per oīa ꝓhibeo vobis omnē malā voluntatē / q̄ ꝑ oculū ſignificaṫ: ⁊ actionē / q̄ ꝑ manū. Chryſoſ. Si de mēbris dixiſſet: non tm̄ de dextro dixiſſet / ſed de vtroq̄. In eccleſiaſtica hiſtoria legiṫ: vbi arguiṫ quidā q̄ oculū ſibi exemit ex hac cauſa. Et Origenes rep̄henſibilis fuit / eoꝙ genitalia ſibi abſcidit. Primꝰ oculus amicus cōſiliariꝰ iter demōſtrās: ſecundus mētis ſenſus: tertius vita cōtēplatiua: quartus cognatꝰ vel parētes. b Scandaliçat te / in hereſim trahere volēdo: vel illicita cōcupiſcendo: vel in tediū vel arrogantiā vertēdo: vel vite ſanctitatē impediendo: c Erue eū / reprobādo malū viſum / frāgendo / dimittēdo / reſiſtēdo. d Et ꝓijce abs te / manifeſte cōtradicendo / ex toto annihilādo / ad actiuā trāſeundo / a te ſeparando. e Expedit em̄ tibi. q. d. magis neceſſe vel minꝰ inutile eſt tibi. f Ut pereat vnū mēbroꝝ tuoꝝ. i. cōſiliarius aliq̄s vel familiaris. Hiere. xij. b. Fratres tui ⁊ domꝰ patris tui ipſi pugnauerūt aduerſum te: ⁊ clamauerūt aduerſū te plena voce: ne credas eis cū locuti tibi fuerint bona. g Quā totū corpus tuum mittaṫ in gehennā: id eſt tu ⁊ ipſi. Nota ꝙ Exo. iiij. f. moyſes pene occiſus eſt a dño: q2 ducebat ſecū vxorē ⁊ filios. Hieronymꝰ autē quēdam iuuenem q̄ impediebaṫ a patre ne intraret clauſtrum / alloquiṫ dicēs: Percalcatū ꝑge patrē: ꝑcalcatā ꝑge matrē: gladiū tenet hoſtiſ vt me ꝑimat: ⁊ ego de lachrymis parentū cogitabo. Mich. vltī. b. Inimici hoīs domeſtici eiꝰ. h Et ſi dextera manꝰ tua ſcādaliçat te. Dextera / familiaris in ſpūalibꝰ opatio exterior actiua vel ſanguie ꝯiūctus. Si hec manꝰ ſcādalū tibi ē: vt ꝑdictū eſt de oculo: i Abſcide eā / dimittēdo / fugiēdo. k Et ꝓijce abs te / lōge abs te ex toto relinquēdo. l Expedit em̄ tibi vt ꝑeat vnū mēbroꝝ tuoꝝ. i. vl' familiaris vel opatio exterior vl' actiua vel ſāguie cōiūctꝰ. m Quā totū corpꝰ tuū eat ī gehennā: ita cū illis ſupdictiſ. j. x. d. Qui amat patrē aut matrē plus q̄ me nō ē me dignꝰ. Deuṫ. xxxiij. a. Qui dixerit patri ſuo aut matri ſue: neſcio vos: ⁊ fratribꝰ ſuis ignoro illos: ⁊ neſcierūt filios ſuos: hi cuſtodierunt eloq̄ū tuū. Chryſoſ. aūt ſic exponit: Dextera manꝰ / volūtas aīe: ſiniſtra volūtaſ corpis. Hec aūt corporea manꝰ organū ē illiꝰ manꝰ. Si dextera ſcādaliçat / ſiniſtra q̄d facͭ: Et. j. Uerbi gr̄a: Erat mulier religioſa / reſpexi ⁊ dixi: debeo viſitare eā aſſidue vt inſtruā illā ⁊ cōfirmē in bono. Bonꝰ eſt iſte reſpectꝰ et oculꝰ dexter. Sed dū aſſidue viſito / decidi i laqueū deſiderij eiꝰ: ⁊ ille bonꝰ reſpectꝰ et dexter factꝰ ē mihi i ſcādalū: Eijciā ḡ illū bonū reſpectū q̄ generaturꝰ ē malū. n Dictū ē aūt. Adhuc ꝓſeq̄ṫ dñſ de additiōibꝰ euāgelij: ſ; diſtat inṫ additionē quā h̄ ſbdit ⁊ aliaſ additiōes ꝓmiſſas: qm̄ ꝓmiſſe additiōes facte ſt circa ꝓhibitiōz: h̄ aūt facta circa ꝑmiſſionē. Nō em̄ ꝓcepit moyſes vxores dimittere dato libello repudij: ſ; ꝓpṫ ipſoꝝ

duriciā ꝑmiſit: timēs ne forte vxores q̄ diſplicerēt eis occiderēt ſi eaſ inuiti haberēt. S; videṫ h̄ ponꝰ ſbtractio q̄ additio: q2 cū multis cauſis i lege determiatiſ ꝑmiſſū ſit iudeis diuorciū: dñs eliminat oēs ꝓter ſolā cauſā fornicatiōis: q̄ erat vna de cauſis i lege determinatiſ: Nō igiṫ videṫ additio ſed ſubtractio. Proprie em̄ additio eſt: qñ qđ preceptū eſt in lege ꝑmanet quaſi non ſubtractū / ⁊ remanēte ſupadditṫ aliud. Unñ ſi remanētibꝰ cauſis determiatis in lege / dñs aliā ſupadderet: tunc ṽe additio eſſet. Uide ergo cum dñs oēs cauſas excludit ꝓter cauſā fornicatiōis: eoipſo addit ad cumulū ꝑfectiōis. Et ita cum videatur ſub-

m membroꝝ tuorum q̄ totum corpus tuū eat in gehennā. n o Dictū ēſt aūt: quicūq̄ dimi- p ſerit vxorē ſuā: det illi libellū q repudij. Ego aūt dico vob: r s q2 oīs q̄ dimiſerit vxorē ſuā: excepta cauſa fornicationis t v facit eā mechari: ⁊ q̄ dimiſſām x duxerit / adulterat. Iterū audiſtis quia dictū eſt antiq̄s:

Deuṫ. 24. a.
j. 19. b.
Marci. 1. a.
Luc. 16. d.

tractio magna / tñ eſt additio: q2 longe ꝑfectius ē nō dimittere vxorē niſi ſola cauſa fornicatiōis / q̄ dimittere ꝓpter quaſlibet cauſas. Dic ḡ: Dictū eſt aūt: Nō dicit a quo vl' cui innuēs quaſi alienos a deo ⁊ ignotos / q̄bꝰ h̄ dictū eſt: Deuṫ. xxiiij. a. o Quicūq̄ dimiſerit vxorē ſuā. i. dimittere voluerit. Chryſoſ. Qui ſm legē dimittit / q̄ttuor cōmittit iniq̄tateſ: q2 q̄trū ad deū exiſtit homicida. Itē q2 dimittit non fornicantē. Itē q2 facit eā adulterari. Itē q2 accipientē eā facit adulterari. p Det illi libellū repudij: hoc ē ꝓceptū: ſ; dimittere ꝑmiſſio ē. Marcī. x. a. Permiſit moyſes / nō ꝓcepit. Unñ nota ꝙ ē ꝑmiſſio cōceſſionis: qñ licita cōceduṇṫ. Diſpēſatiōis: qñ nō licita fiunt licita: vt qñ abbas ꝑmittit monachū comedere carnes. Itē tolerātie: qñ illicita ꝑmittunṫ: vt hic. Item ſuſtinentie: vt deꝰ ꝑmittit mala fieri. Quid autem ſcriptum eſſet in libello repudij nō inueniṫ i biblia. S; dicūt ꝙ i eo ſcripta erat cauſa diuortij: ⁊ dos quā dabat ei: ⁊ licētia nubendi alij. q Ego aūt dico vobis: aliṫ illud moyſi explano: q2 illō mādatū moyſi nunq̄ fuit cōceſſū: ſed a moyſe ne maiꝰ malū fieret toleratū. Et ita ꝓbat iudeos erraſſe ⁊ trāſgreſſores: q2 aliṫ intelligebāt ⁊ agebant. r Quia omis / nullo excepto: s Qui dimiſerit vxorē ſuā excepta cauſa fornicationis: ſupple mulieris vel viri: ⁊ ſupple corpalis vel ſpūalis fornicatiōis. t Facit eā mechari. Chryſoſ. Omis res ſm q̄s cauſas naſciṫ ꝑ eas abſoluiṫ. Matrimoniū em̄ nō facͭ coitus ſ; volūtas: ⁊ iō nō ſoluit illud ſepatio corpis: ſ; ſepatio volūtatis. Nō q̄ dimittit mechaṫ ſ; q̄ alterā ducit: Sicut aūt crudelis ē q̄ dimittit caſtā: ſic fatuꝰ ē q̄ retinet meretricē. Nā patronꝰ ē turpitudinis q̄ crimē çelat vxoris. Sic dominꝰ agit cū ecclīa. Eſa. l. a. Quis ē hic liber repudij matriſ vr̄e q̄ dimiſi eā: Eccī. vij. c. Mulier ſi ē tibi ſm aīaꝫ tuā ne ꝓijcias illā: et odibili ne credas te i toto corde tuo. Prouer. xviij. d. Qui expellit mulierē bonā expellit bonū: q̄ aūt tenet adulterā ſtultus ē ⁊ inſipiēs. Et nota ꝙ adultera q̄ttuor peccata cōmittit. Exheredat filios: fidē violat: virū dimittit: fornicaṫ ſiue adulteraṫ. Eccī. xxiij. d. Oīs mulier relinquēs virū ſuū peccauit: et ſtatuens hereditatem ex alieno matrimonio. Primo enim in lege altiſſimi incredibilis fuit; et ſecundo virum ſuum dereliquit: tertio in adulterio fornicata eſt: et ex alio viro filios ſtatuit ſibi. v Et qui dimiſſam duxerit adulterat: quia debet manere innupta vel reconciliari viro ſuo: ſicut dicīṫ. j. Corī. vij. b. x Iterū audiſtis / q2 dictū eſt antiq̄s. Adhuc oſtēdit dñs ſe nō ſoluere legē ſ; adimplere. Moyſes quidē ꝑiuriū ꝓhibuit. Leuitī. xix. c. Non ꝑiurabis in nomie meo. Cauſa huiꝰ ē: q2 illi ꝑ quē iurāt homies in reuerētia habēt / ideo ne creaturas adorarēt vt deos: ꝓcepit iurare ꝑ ſolū deū. Deuṫ. vj. b. Dñm tuū timebis ⁊ ꝑ nomē illius iurabis. Dñs aūt plus facit: oīno iurare ꝓhibet. Iuramētū aūt in ſe nec bonum nec malum: ſed ſicut cohabitatio mulierum prohibetur propter ſuſpitionē: ita iuramentum prohibetur propter ꝑiurium quod ſepe iurantes incurrūt. Unde Chryſoſ.

❡ Nemo eſt qui frequēter iurat qui nō aliqñ piuret. Eccl.xxiij.b. Iurationi nō aſſueſcat os tuū: multi em̄ caſus in illa. Permittit autē iurare ꝓpter incredulitatē hominū / ne peccent male ſuſpicādo de nobis: qꝛ crudelitas eſt cōtemnere famā ī qua credulitas occidit.

Conceditur aūt iurare:
- Pro veritate cōfirmāda. ij. Cor.j.d. Fidelis aūt deus: qꝛ ſermo noſter q̄ fuit apud vos nō eſt in illo / eſt et nō: ſed in illo / eſt.
- Pro pace reformanda: vt iacob iurauit laban: Gen̄.xxxj.g.
- Pro amicitia cōtrahēda. Gen̄.xxvj.f. dixerunt viri gerare ad iſaac: Sit iuramentū inter nos.
- Pro veritate declaranda. Deut.xix.d. In ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtabit om̄e verbū.
- Pro calūnia ſopiēda. Heb.vj.c. Oīs cōtrouerſie finis eſt ad cōfirmationē iuramentū.
- Pro fidelitate ſeruanda: vt principes regi. ij. Reg.v.a. Venerūt ſeniores de iſrl̄ ad regē: ꝛ percuſſit cū eis dauid fedus.
- Pro ſubiectionis recognitiōe: vt abbates ep̄is. Iudic.xj.b. Dn̄s qui hoc audit mediator ac teſtis eſt: qꝛ ꝓmiſſa noſtra faciem⁹.
- Pro purgatione. Deut.xxj.a. Quādo inuentū fuit cadauer ꝛc̄.
- Pro cōſuetudine eccleſie ſeruāda: vt canonici.

F Leuit.19.c. 22.q.1.c.habemus.et.c.ſi peccatum

Exo.xxiiij.b. Data lege oēs filij iſrl̄ iurauerunt ſe ſeruaturos iuramētū. Dicit ergo: Iterū audiſtis: qꝛ dictū eſt antiq̄s. Leuit.xix.c. Nō piurabis in noīe meo nec polluas nomē dei tui: ego dn̄s. a ❡ Non piurabis: reddes aūt dn̄o / nō idolo in creature / iurameta

a Nōn piurabis: reddes autē
b dn̄o iurameta tua. Egō autē
dico vobis: nō iurare oīno:
c neq̄ p celū / qꝛ thrōnus dei
e eſt: neq̄ p terrā / qꝛ ſcabellū
f pedū eius eſt: neq̄ p hieroſolymā / qꝛ ciuitas eſt magni
g regis: neq̄ p caput tuū iuraueris / qꝛ nō potes vnū capillū album facere aut nigrū. Sit
h autē ſermo veſter / ē eſt / nōn
k nō: qd̄ autē his abūdantius
m eſt a malo eſt. Audiſtis quia
dictū eſt: oculū ꝓ oculo: den
n tem ꝓ dente: Egō autem di
o co vobis / nō reſiſtere malo:

tua. Chryſ. Qui nō reddit deo iurameta ſua ſ elemētis / dupliciter peccat. Primo: qꝛ nō reddit deo ius ſuū. Secūdo: qꝛ deificat p qd̄ iurat. Celū ꝛ terrā creauit de⁹ ad miniſteriū ſibi nō ad iurandū homib⁹. b ❡ Ego aūt dico vobis: nō iurare oīno. Alex. Iſtud preceptū eſt apoſtolis ſolis cū primitiuā edificarēt eccleſiā. Si em̄ tūc iuraſſent / tūc ſcandalū oriret: qꝛ reputarent apl̄i nō tam pfecti. Apl̄us autē tpe debito iurauit: Roma.ix.a. Vel / oīno. i. ſine cauſa legitima / vel nō appetere. Prohibet autē dn̄s iuramentū / ne quis quaſi bonū appetat iurare. Itē ne quis labat in piuriū. Eccl.xxiij.b. Vir multū iurans implebit iniq̄tate: ꝛ nō recedet a domo ei⁹ plaga. ſ. piurij. Itē ne fiat ꝓ nihilo iuramentū. Exo.xx.b. Non aſſumes nomē dei tui in vanū. c ❡ Neq̄ p celū: credens aliq̄d numinis ieſſe: vl̄ ex hmōi iuramēto nō naſci obligationē. Celū: ſupple cū ſtellis. Chryſ. Qui p celū iurat / celū deificat: ꝛ ideo ſit q̄ iurat p terrā nō vitat idolatriā. d ❡ Quia thronus dei eſt. Eſa.vlt.a. Celū mihi ſedes ē: tra aūt ſcabellū pedū meoꝝ. Ps. Dn̄s in celo ſedes ei⁹. Ps.10. e ❡ Neq̄ p terrā / qꝛ ſcabellū pedū eius eſt. Rab. Cōſidera q̄ ſaluator nō p deū iurare ꝓhibuerit: ſed p celū ꝛ terrā ꝛ hieroſolymā ꝛ per caput tuū: Et hoc quaſi paruulis fuit cōceſſum. f ❡ Neq̄ p hieroſolymā / qꝛ ciuitas eſt magni regis. Iuxta ꝯſuetudinē hebreoꝝ loquit: qui iurabāt p ciuitatē hieruſalē ꝛ religionē templi ꝛ ſanctuarij. Regis magni. Ps. Quis de⁹ magn⁹ ſicut de⁹ noſter. Ps.76. g ❡ Neq̄ p caput tuū iuraueris / qꝛ nō potes vnū capillū facere albū aut nigrū. Sed obijcit de obfuſcātib⁹ capillos ſuos. Solutio. Hoc intelligit de albedine ſiue nigredine naturali. h ❡ Sit autē ſermo veſter: ſupple qñ neceſſe eſt loqui: i ❡ Eſt eſt / de re. ſ. q̄ eſt. Bis ponit / eſt / ꝓpter veritatē exiſtētie rei: ꝛ ꝓpter veritatē cōſciētie. k ❡ Nō nō / de re. ſ. q̄ nō eſt. Unde ipſa geminatio pondus habet. q. d. qd̄ dicis verbo / dic opere ipſo: ꝛ qd̄ negas verbo / noli cōfirmare facto. ij. Corinth.j.d.

Sermo noſter q̄ fuit apud vos / nō eſt ī illo / ē ꝛ nō. l ❡ Qd̄ autē his abūdanti⁹ eſt / a malo eſt: ex infirmitate cōpellentis iurare. Nota q̄ om̄e iuramentū debet habere tres comites: ſicut dicit Iere.iiij.a. Et iurabis / viuit dn̄s in veritate / in iudicio ꝛ iuſticia. Sed ē veritas rei ꝛ ē veritas cōſcientie. Si veꝝ ſit ꝛ ꝯſcia ſic dictat / vere iurat: iuſtū iurat / q̄ licitū iurat: ī iudicio / q. ꝓ cauſa ſufficiēte. — Om̄e iuramētū debet habere tres comites

m Audiſti qꝛ dictū ē ꝛc̄. Adhuc docet abūdātē iuſticiā dn̄i diſcipl̄os ſuos q̄ fuerit iuſticia āntiq̄ꝝ circa iurias tolerādas. Moyſes q̄dē temerarios ab iuria ꝛ leſos a vindicta retrahere volēs / nec valēs: penā ſaltē vindicte tēperauit / ne ſup iniuriā ſibi illatā aliq̄s ſe vindicaret: ſed ad plus ꝓ pari parē redderet talionē. Solēt em̄ iniuriā paſſi ſe grau⁹ vīdicare. Chriſt⁹ aūt q̄ nō venit legē ſoluere / ſed adiplere / pfectiorē iuſticiā docēs / monet omnino nō reſiſtere malo ſed humilit pati. Et ponit tres ſpecies iniurie quas omnes ſuſtinere hortat. Prima eſt pſone leſio. Secūda rerum ablatio. Tertia angaria ſeruitutis. De prima agit vbi dicit: Sed ſi q̄s pcuſſerit te in maxillā dexteram ꝛc̄. De ſecūda vbi dicit: Et ei q̄ vult tecū ī iudicio cōtēdere ꝛc̄. De tertia vbi dic: Et q̄cūq̄ te angariauerit ꝛc̄. Sciēdū autē q̄ nō ꝓhibet iuſticia iudicādi. Dauid em̄ q̄ dixit: Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala ꝛc̄. multos legit puniuiſſe: ſed nō vt homo ſed vt iudex. Sunt em̄ ſeculares poteſtates in terra quaſi vicarij dn̄i: que vice dn̄i puniunt reos / ꝛ bonos defendūt. Unde apoſtolus Ro.xiij.b. dicit de poteſtate ſeculari: Nō ſine cauſa gladium portat: dei enim miniſter eſt vindex in iram ei qui malum facit. Illis ergo licitum eſt iniurias vindicare ad pacem bonoꝝ ꝛ terrorem malorum: nō liuore vindicte ſed amore iuſticie. Ceteris autem omnibus vindictā accipere probibetur / et maxime leſis: qui non amore iuſticie ſed odio vel liuore iniurias ſuas vindicare ſolent. Omnium ergo vindictam vult ſibi dominus vel ſuo vicario reſeruari. Unde Ezech.ix.a. ſm aliā editionem: Mihi vindictam et ego retribuam. Et Deut.xxxij.e. Mea eſt vltio ꝛc̄. Eccl.xxviij.a. Qui vindicari vult a domino / inueniet vindictam. Ro.xij.d. Non voſmetipſos defendentes chariſſimi / ſed date locum ire. Item: Noli vinci a malo: ſed vince in bono malum. i. in patientia. Iſte ſolus vincitur q̄ impatiēs inuenit. Quis autē nō abſurdum ſit ad litteram accipere qd̄ dicit: Si quis pcuſſerit te ꝛc̄. vt legit de quodā heremita: tamē quia dn̄s non legit hoc feciſſe: ſed potius percuſſus in maxillā dixit: Si male locutus ſum teſtimoniū phibe de me: ſi autem bene / quid me cedis? Et apl̄i hoc feciſſe legunt. Et ideo exponit aliter: Et p maxillā dexteram intelligit leſio aperta in re digna. Per maxillā em̄ q̄ omnib⁹ patet / aperta: p dexterā / res digna itelligit. Unde ſenſus eſt: Siquis improperauerit q̄ chriſtian⁹ es vel religioſus ꝛ pauper aut ſtultus / qꝛ non ſequeris alios / aut aliquid hmōi: percuſſio ē ī maxilla dextera: ꝛ tu pbe ei ꝛ alterā: nō q̄dē ſiniſtrā: ſed alteram dexterā. i. patere libenter / vel paratus ſis aliam pati leſionem ꝓ dextro opere: vt ſi improperat q̄ es papellardus / paratus ſis iterum pati: ſi vocet te hypocritā aut furioſum aut ſtultū / qꝛ dimiſiſti redditus tuos aut dignitates. Et hoc eſt: m ❡ Audiſtis qꝛ dictū eſt: Exo.xxj.c. Deut.xix.d. Oculum ꝓ oculo: dentē ꝓ dēte. Nota q̄ hoc eſt pceptū iudici pmiſſum nō iniuriato. ſ. vt agat cū iniuriāte ſi venit ad penā talionis. Sed nō videt q̄ fiat hic aliqua additio a dn̄o: qꝛ dicit Leuit.xix.d. Nō queras vltionem nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ. Ad hoc poteſt dici q̄ additio eſt reſpectu interptatiōis iudeoꝝ qui putabāt vlciſci ſe poſſe: ſicut adhuc carnales chriſtiani ꝛ iudei. n ❡ Ego autē dico vobis: quaſi dicendo ſic vos doceo: o ❡ Nō reſiſtere malo. Nō dicit peccato: cui vſq̄ ad mortem eſt reſiſtendum. Glo. Malum

Margin notes (right): Al. ꝛ vindicādi. Ps.7. — Iaco.5.c. 22.q.1.c.ita ꝗ et.c.ſi peccau. q.5.c.ſi. De elec.c.ſignificaſti. De iureiu.c.ſi chriſtus. Exo.21.c. Deut.19.d. — Ioh.18.d.

dñ. Glo. Malum temporale dicit: Quod tribus modis fit.
Malũ tẽporale trib⁹ modis fit. Cruciatu corpoꝝ. j. Si quis te percuſſerit ⁊c̃. Dãno re-
rum. Unde. j. Ei qui vult tecum in iudicio cõtende-
re ⁊c̃. Angarijs operum. Uñ ait: Et quicunq; te anga-
riauerit ⁊c̃. Ecce iubet non reſiſtere patiens et miſericors
dñs q̃ h̃ fecit. Uñ Threñ. iij. d. Dabit ꝑcutiẽti ſe maxillam.
Eſa. l. c. Corpꝰ meũ dedi ꝑcutiẽtibꝰ ⁊ genas meas vellẽtibꝰ.
Chryſ. Si incipimꝰ
ſm̃ leg̃ mãdatũ oi-
Luc. 6. c. 23. q. 1. c. 1. bus reddere mala ꝓ
malis/ oẽs efficimur
mali/ et ſolutũ eſt ꝓ-
poſitũ leg̃: q̃ dñ ma
14. q. 1. c. 1. los voluit facere bo-
nos: bonos fec̃ ma-
los. Iracũdia enim
ꝑ iracũdiã nõ cõpeſcit̃. Prouerb. xxv. c. Si eſurierit inimicꝰ
tuꝰ ciba illũ: ſi ſitit da illi potũ aque: prunas eñ cõgregabis
Triplex iĩuria ſup caput eiꝰ ⁊ dñs reddet tibi. Itẽ nota q̃ ẽ iniuria triplex:
Cordis/ oris/ et opis. Cordis qḋ ẽ odiũ: Cõtra quã ẽ dilec-
tio iniuriãtiũ. Uñ. j. g. dr̃: Diligite iĩmicos vr̃os. Oris. ſ. de-
tractio ⁊ hm̃oi: Cõtra quã ẽ bñdictio. Uñ: Bñdicite maledi
centibꝰ vob. Opis: Cõtra quã ẽ bñficiũ. Uñ: Bñfacite pſe-
Iniuria operis triplex. quẽtibꝰ vos. Iniuria opis triplex. Corpis: Cõtra quã ẽ: Si
q̃s te ꝑcuſſerit i dexterã maxillã/ ꝑbe ei ⁊ alterã. Indebitũ ſui
tũ exigẽdo: Cõtra quã ẽ: Et q̃cũq; te angariauerit ⁊c̃. Rebꝰ
ꝓprijs ſpoliãdo: Cõtra quã ẽ: Et ei q̃ vult tecũ i iudicio ꝯtẽde
re ⁊c̃. Uñ ſeq̃t: a Sz ſi q̃s te ꝑcuſſerit i dexterã maxil
lã: ad irã. b Prebe ei ⁊ alterã. Hoc ꝯgruit ſol̃ ꝑfect-
illꝰ tpis. Dñs eñ ꝓ tpe loquebat̃: q: i vniuerſum mũdum
miſſurꝰ erat aplos tanq; ſpũales medicos/ ſciẽs q̃ inueniret
egros phreneticos: ꝑcepit eis vt patiẽt̃ ſuſtinerẽt leſiões cor-
porib̃ iflictas. Hoc eñ ꝯgruit bono medico: vt patient̃ ſuſti
neat ab egro phrenetico leſiones. Uñ q: eccleſiã in ſanguine
ſuo erãt fundaturi ⁊ debebãt ſuſtinere ꝓmos iperꝰ pſecutoꝝ:
congruũ erat vt i bono humilitat̃ vincerẽt rabiẽ tyrãnoꝝ: q̃
vidẽtes inopinabilẽ mẽtis eoꝝ patiẽtiã ⁊ mãſuetudinẽ/ ſepe
ꝯuerſi ſũt ad fidẽ. Nũc aũt modernis nõ ꝯgruit hm̃oi patiẽ-
tia in leſiõe corpoꝝ: nec habet locũ hodie: imo ſi ita ſuſtine-
rẽt afflictiões corpoꝝ/ abuterent̃ pagani patiẽtia eoꝝ: ⁊ ita qḋ
ꝓmo voluit dicere ad eccl̃ie fũdamẽtũ/ nũc eſſet ad eccl̃ie de-
trimẽtũ. b Prebe ⁊ alterã. Rab. Nõ tñ nõ repcutias: ſ;
ſi vult alterã ferire patient̃ feras. Chryſ. Qui mãdatũ legis
iplet/ nõ ſimul iplet ⁊ chriſti: q̃ aũt chriſti/ ſimul implet ⁊ le-
gis. Nã qui repcutit legis implet mãdatũ/ nõ chriſti. Sed di
cis: dignꝰ ẽ ille repcuti. Etiã/ ſ; tu ñ es dignꝰ repcutere: q: illꝰ
es diſcipulus qui cũ malediceret̃ nõ maledicebat. j. Pet. ij.
d. Si oculũ alteriꝰ eruis: nũquid tuũ recupaſti? Nõ: ſed cum
mẽbro etiã patiẽtiã ꝑdidiſti. Diabolꝰ vulnera corpoꝝ ꝓpter
vulnera aĩarũ ꝓcurat. Si tu non repcuſſeris/ ab hoĩe q̃dem
Moraliter victꝰ videris: diabolũ aũt viciſti. Moralit̃. Maxilla ẽ au
ctoritas ſacre ſcripture. Cant̃. iiij. a. Sicut fragmẽ malipu-
nici/ ita gene tue: ſic auctoritates expoſite albe ꝑ miſericor-
diã: rubee ꝑ iuſticiã. Et Iudic̃. xv. d. de ſanſone/ q̃ maxilla aſi
ni occidit mille viros. Qui ẽ ꝑcutit i dexterã maxillã. i. in alt-
q̃ auctoritate ſacre ſcpture/ vt heretic⁹: b Prebe illi ⁊ al-
terã/ reddẽdo ⁊ ſoluẽdo ei ꝑ aliã auctoritatem. c Et ei q̃
vult tecũ i iudicio ꝯtẽdere. i. ꝯtẽtioſe agere/ qḋ oibꝰ ꝓ-
hibet̃: allegare aũt impfect̃ licitũ ẽ: d Et tunicã tuã tol
lere. i. veſtes viliores: q̃ ſũt camiſia/ pellicea ⁊ hm̃oi corpi ꝓ-
xima: e Dimitte ei ⁊ palliũ. i. veſtes exteriores: ſic ca-
pam/ ſuptunicale/ et hm̃oi exteriora. Et ẽ ſumma: Si q̃s vult
tibi auferre veſtes interiores/ ꝑuſ q̃ ꝯtẽtioſe agas/ dimitte ei
veſtes exteriores. Apl̃s eñ ꝯtẽtionẽ vituperat in cunctis. j.
Cor̃. vj. b. Iã quidẽ oĩno delictũ eſt in vobis q̃ iudicia ha-
betis int̃ vos: q̃re nõ mag̃ iniuriã accipit̃: q̃re nõ magis frau
dem patimini? Chryſ. Indigna res ẽ vt hõ fidelis ſtet in iu-
dicio ante ꝯſpectũ iudicis ſecularis fidelis vel infidelis: Qui
eñ te venerari debuerat ꝓpt̃ dignitatẽ fidei: iudicat te ꝓpt̃ ne
ceſſitatẽ ſiue idignitatẽ cauſe/ ⁊ ꝑdis dignitatẽ chriſti ꝓpt̃ ne-

a Sed ſi quis te percuſſerit in
dexteram maxillam: prebe
b c illi et alteram. Et ei qui vult
tecum in iudicio contendere
d et tunicam tuam tollere/ di-
e mitte ei ⁊ pallium. Et q̃cunq;
f g te angariauerit mille paſſus/
h vade cum illo et alia duo.
i k Qui petit a te/ da ei: et volẽ-
l ti mutuare a te ne auertaris.

gociũ mũdi. Oẽ iudiciũ irritatio cordis ẽ: ſi ſemel iudiciũ in-
greſſus fueris/ iam nõ cogitas vt veritas cauſe appareat: ſed
vt quocũq; modo victor exiſtas. Hec deꝰ illis mãdat q̃ mag̃
diligũt deũ q̃ mũdũ. Nã qui lucrũ anime magnũ eſtimat:
damnũ rei modicũ putat. Difficile ẽ rem dimittere: ſed dif-
ficilius eſt ſine pctõ de iudicio exire. Nota autẽ q̃ ꝑfectis li-
cet ſua repetere ſine lite ſine iudicio: ſed non cõuenit inde mo
uere cauſam coram
iudice. Infirmis ve
ro licet ſua repetere 23. q. 1. c. 1.
mouẽdo cauſam an-
te iudicẽ et iudiciũ
habẽdo ꝯtra fratrẽ:
ſed nõ ꝯtentioſe vel G
fraudulent̃. Uñ ver- Al. ꝗ mutuari
ſus. Expedit infir-
mis licet abſq; dolo: ſine lite Prelatis licet h̃ nõ expedit ana
chorite Nõ licet vt ꝑ eũ res ſint i iure petite. f Et q̃cũq;
te angariauerit. i. officio ⁊ in honeſto ſeruitio/ ſine pctõ tñ
ſeruire coegerit/ i ꝓprio corpe ſupple. j. xxvij. d. Angariauer̃t
ſermonẽ cyreneũ. Angarie ꝓprie dicunt̃ coactio ſeruitij cor-
poralis i ꝑſona alicuꝰ ꝓpria. Perangarie vero i rebus alijs:
vt i eq̃ vl̃ i aſino vel i aliq̃ tali. Angaria dr̃ cõpulſio vel iniu-
ſta exactio. Ul̃ ſm̃ papiã: Angaria/ publica officia dicũt̃. g
Mille paſſꝰ: qḋ ẽ iter ſabbati. q. d. ſic h̃ ñ ẽ ꝯ ſabbatũ leg̃:
ita ⁊ in his que nõ ſunt ꝯtra ſabbatũ pectoris angarias ſuſti-
ne. h Uade cũ illo ⁊ alia duo. ſ. milia. i. patient̃ feras
ſi ire te oporteat alia duo. Nota aũt q̃ in h̃ hortat̃ nos ad ꝑ-
fectionẽ cũ dic̃/ mille paſſus: q: millenariꝰ ẽ numerꝰ ꝑfectio
nis. Itẽ nota ꝑ hoc q̃ dñs millenario addit alia duo/ ſignifi-
cat q̃ in his tribꝰ ꝯſiſtit ꝑfectio patiẽtie. ſ. corpe/ volũtate/ et
ratione. Ut ſi hortaris vel cogeris alicui impendere corpale
officiũ/ ſit rationabile/ ſit voluntariũ. Uñ Ro. xij. a. Ratio-
nabile ſit obſeqũ veſtrũ. De hoc triplici millenario ꝑfecte pa
tientie/ habet̃ Iob. j. a. Erãt iob tria milia cameloꝝ. Came-
lus vngulã findit/ in hoc diſcretio: Oneribꝰ imponẽdis ſe vo
luntarie ſubmittit/ in hoc opus ⁊ volũtas. i Qui petit a
te/ da ei. Quia poterat q̃s dicere: nõne oĩa q̃ petierit debeo
ei dare? Rñdet Glo. Que honeſte ⁊ iuſte poſſunt dari/ ſi de-
eſt facultas/ da ei affectũ verbo vel obſeq̃o. Augꝰ. Ita da vt
nec datũ tibi noceat nec alij: pẽſanda eñ ẽ iuſticia. Ita eñ oĩ
petẽti dabis: etſi non id qḋ petat: ſed meliꝰ cũ iniuſte petentẽ
correxeri̅. Qui petit a te da ei. Debemus dare de corde
cõpaſſionem. Gregꝰ. Plus ẽ compati ex corde q̃ dare: q: q̃
cõpatit̃/ de ſeipſo dat lachrymas. ſ. ſanguinẽ: q̃ d̃ pecunia de
alieno. Itẽ debemꝰ dare de ore verbũ. Ecc̃j. xviij. b. In om
ni dato nõ des triſticiã verbi mali. De manu ſubſtãtiã tpalẽ.
Deut̃. xv. c. Precipio tibi vt aperias manũ tuam fratri tuo
egeno. Tob. iiij. b. Si multum tibi fuerit abundant̃ tribue: ſi
exiguũ/ etiã exiguũ libent̃ impertiri ſtude. Hec ſũt illa tria q̃
dedit maria magdalena pedibꝰ chriſti. i. paupibꝰ. Capillos:
id eſt bona tpalia: et lachrymas/ cõpaſſionis: et vnguentum/
dulcis verbi. k Da ei: non vende: Qḋ facit qui multas
preces expectat. Cõtra qḋ dicit̃ Cant̃. v. d. Manꝰ eiꝰ tor-
natiles auree/ plene hiacynthis. Manꝰ tornatilis de leui vol-
uitur. Item vendit qui bñficiũ ꝓcraſtinat: Cõtra qḋ Ecc̃j.
iiij. a. Non ꝓtrahas datũ anguſtiãti. Itẽ qui improperat pau-
peri. Ecc̃j. xx. b. Datꝰ inſipientis nõ erit tibi vtilis: oculi eñ
illiꝰ ſeptẽplices ſũt: Exigua dabit ⁊ multa iproperabit: ⁊ apertio
oris illius inflãmatio eſt. Itẽ vendit qui dat triſti vultu. Cõ-
tra qḋ. Ecc̃j. xxxj. c. Splendidũ in epulis bñdicẽt labia mul-
toꝝ. Itẽ vẽdit q̃ aliud bñficiũ expectat. l Et volẽti mu-
tuare a te ne auertari̅. i. volenti accõmodare a te. Ecc̃j.
iiij. a. Oculos tuos ne auertas a paupe. Roma. xij. c. In tri-
bulatiõe patiẽtes: neceſſitatibꝰ ſanctoꝝ cõmunicantes. Luc̃.
vj. e. Mutuũ date nihil inde ſperãtes. Et volẽti mutua-
re. Chryſ. Iubet mutuũ dare: nõ tñ ſub vſur̃. Qui dat ſub
vſura videt̃ prima facie dare: ſed reuera nõ dat ſua/ ſed aliena
tollit. Uidetur ſuccurrere neceſſitati: ſed in maiorẽ immittit.
Soluit ab vno vinculo: ſed pluribꝰ ligat. Similis ẽ pecunia

G ẏſuraria morſus aſpidis. Percuſſus ab aſpide q̄ſi delectatus
vadit in ſomnū/⁊ per ſuauitatē ſoporis morit̄: venenū latent̄
per oīa mēbra diſcurrit: Sic q̄ ſub vſura accipit/ſub tempe q̄/
ſi bn̄ficiū ſentit: ſed vſura ꝑ oēs facultates eiꝰ diſcurrit ⁊ ꝯuer
tit totū in debitū. Et ſicut fermētū totam maſſam corrūpit ⁊
in ſe ꝯuertit: ita cū vſura domū alicuiꝰ intrauerit/totā ſubſtā/
tiā ꝯuertit in debitū. a Audiſti qꝛ dictū eſt ⁊c. Supra
ſatis execuꝰ eſt diſ
de additamēto iuſti/
Leuitiſ. 19. d. Deut. 23. b. cie: que multipliciter
fit/ vt dictū eſt: nūc
exequitur de addita/
Luc. 6. d. 23. q. 4. c. cū in leaezet. c. ea vin dicta. mento charitatiſ que
totius cumulus ē ꝑ/
fectionis. Gal. v. c.
Oīs lex in vno ſer/
mone cōplet̄: Dili/
28. diſ. c. ſi. ges ꝓximū tuū ſicut
De pe. diſ. 3. c. intantū teipſū. Roma. xiij.
c. Plenitudo legiſ ē
De cōſe. diſ. 4. c. nec quemq̄ dilectio. Dic̄ ergo:
Audiſti qꝛ dictū

a Audiſtis qꝛ dictū ē: Diliges
b ꝓximū tuū/ ⁊ odio habebis
c inimicū tuū. Ego autē dico
vobiſ: diligite inimicos vr̄os:
d benefacite his q̄ oderūt vos:
e ⁊ orate ꝓ ꝑſequētibꝰ ⁊ calū/
f niantibꝰ vos: ut ſitis filij p̄ris
g h vr̄i q̄ in celis ē: q̄ ſolē ſuū ori/
ri facit ſup bonos ⁊ malos: et
i pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos.

eſt: diligeſ ꝓximū tuū: Leuitiſ. xix. d. b Et odio ha
bebis inimicū. In toto corꝑe legis nō eſt ſcriptū h̄: Uide
ergo quia noīe legis h̄ intelligit̄ traditio ſcribarū qui totā le/
gem expoſuerūt. In quoꝝ traditiōibꝰ dictū ē: Odio habetiſ
inimicū: qḋ ideo viſum eſt eis addendū: qꝛ dn̄s p̄cepit inimi/
Exo. 17. d. cos pſequi. Precepit enim filijs iſrael vt delerēt amalech de
1. Regū. 15. ſub celo. Et ſaul habita victoria de amalechitiſ/qꝛ reſeruauit
regem ad vitā/⁊ quedā pecora de p̄da: punitꝰ eſt a dn̄o/trāſ
latūq; eſt regnū ab eo. Uidētes igit̄ dn̄m offenſum qꝛ parce/
bat̄ inimicis/putabāt odio habēdos inimicos: ideoq; cum in
lege p̄ceptū eſſet: Dilige proximū: i traditionibꝰ ſuis adide/
rūt odio habebis inimicū. c Ego aūt dico vobis: dili
gite inimicos vr̄os: ad lrām/ cōſulendo/ auxiliādo/bn̄fi/
Inimici diligē/di ſunt ꝓpt tria cia largiēdo. Diligēdi aūt ſunt ꝓpter deū/ ꝓpter nos/ ꝓpt ſeip
ſos: quia oīa dilecti diligēda ſunt: nō ſolū ⁊ agri ⁊ ſegetes: ſ;
⁊ ſpine ⁊ ſepes. Itē qꝛ filij dei ſūt licet inſani: ⁊ fratres noſtri
licet egroti. Itē qꝛ deus faber: ⁊ ipſi mallei ⁊ lima. Propter
nos: qꝛ vtiles nobis: qꝛ ducūt nos ad portū: qꝛ debita noſtra
ꝑſoluūt ⁊ rubiginē remouent ⁊ hmōi. Propt̄ ſe: qꝛ magis in
digent. Deut̄. xxiij. b. Non abominaberis idumeum ⁊c. d
Bn̄facite his q̄ oderūt vos: ꝓpt̄ duas cauſas. Propt̄
nature ꝯformitatē/qꝛ hoīes ſunt. Eſa. lviij. c. Frange eſuriē/
ti panem tuū. Cū videris nudū cooperi illum: ⁊ carnē tuā ne
deſpexeris: Ecce nature ꝯformitas. Et ꝓpter charitatem. j.
Joh. iij. c. Qui viderit fratrē ſuū ⁊c. Roma. xij. c. Bn̄dici/
te ꝑſequentibꝰ vos. Chryſ. Si benefeceris inimico tuo/tibi
amplius feciſti. Hieroꝰ. Noli negare qḋ deus nulli negat/q̄;
uis ſit blaſphemꝰ ⁊ impiꝰ. e Et orate pro ꝑſequētibꝰ
et calūniantibꝰ vos. i. falſo criminantibꝰ. j. Corī. iiij. c.
Maledicimur ⁊ bn̄dicimꝰ. Greg. Ille ſuas p̄ces multū in/
ualeſcere facit: q̄ eas pro inimiciſ effundit. Idē. Iuſte qḋ q̄ſq;
petit adipiſcit̄/cū eius animꝰ nec in petitione odio inimici fu/
Eccleſia tribus modis impu/gnatur. ſcat̄. Nota q̄ eccl̄ia tribꝰ modis īpugnat̄. Odio/ꝓbis/⁊ cru/
ciatu corꝑis. Eccl̄ia ecōuerſo diligit/orat/et bn̄facit. f Ut
ſitis filij p̄ris vr̄i q̄ in celis ē. Filij debemus eſſe imita/
tione. Imitari eni debemꝰ patrē noſtrū deū qui diligit inimi
cos ſuos. j. Corī. iiij. d. et. xj. a. Imitatores mei eſtote. Si
aūt filij ⁊ heredes: Roma. viij. c. Chryſ. Filij carnales fre/
quent̄ ſūt ſimiles patribꝰ ī facie vel loquela vel riſu/aut ī aliq̄
corꝑis ſigno: filij aūt ſpūales ī ſanctitate. Et illi q̄dē ſi ſimileſ
fuerint/nullā laudē merēt̄: ſi diſſimiles nullū vituperiū: qꝛ nō
ē ī poteſtate hoīs quā qualitatē corꝑiſ accipiat. Filij aūt dei
ſi ſimiles fuerint/laudādi ſūt: ſi diſſimiles nimis vitupandi: qꝛ
ī poteſtate cuiuſlibet ē mēſura iuſticie faciēde. g Qui i ce
lis ē. In celis dr̄ eſſe deꝰ: qꝛ ibi marīe relucet eiꝰ potētia/ſa/
pientia/bonitaſ. Potētia in magnitudine: ſapiētia in pulchri
tudine: bonitas ī morꝰ vniformitate. h Qui ſolem ſuū
oriri facit ſup bonos ⁊ malos. Ad litterā. de ſole mate
riali verū eſt: vbi notat̄ bn̄ficiū dei. i Et pluit ſuper iu
ſtos ⁊ iniuſtos: ad lrām. Uel pluit imbrē doctrine/vt fru/
ctificet. Ps. Etenī dn̄s dabit benignitatē ⁊ terra nr̄a dabit Ps. 84.
fructū ſuū. Heb. vj. b. Terra ſepe venientē ſuꝑ ſe bibens im/
brē ⁊ germinās herbā oportunā illis a q̄bus colit̄ accipit be/
nedictionē a deo: ꝓferēs aūt ſpinas ac tribulos reproba eſt
et maledictioni ꝓxima. k Si eni diligitiſ eos q̄ vos
diligūt: quā mercedē habebitis: Amare amantē na/
ture ē: inimicū ama/
re charitatiſ ē. Ideo
dicit: l Quā mer Luc. 6. e.
cedē habebitis:
Pāc. ſ. de q̄. j. vj. a.
Recepiſtiſ inq̄t mer/
cedē vr̄am. Chryſ. 23. q. 3. c. ſeq̄
Qui amicos diligit
ꝓpter ſe diligit: q̄ au
tē inimicoſ diligit/nō
ꝓpter ſe: ſed ꝓpt deū
diligit. m Nōne
et publicani hoc A
faciūt: q. d. nō eſt
hoc magnū. Publi/

k Si eni diligitiſ eos q̄ vos dili
l gunt: quā mercedē habebitiſ:
m Nōne ⁊ publicani h̄ faciunt:
n Et ſi ſalutaueritis fr̄es vr̄os
tm̄: quid ampliꝰ facitiſ: Nōne
o et ethnici h̄ faciūt: Eſtote er/
p q go vos ꝑfecti ſicut ⁊ pater vr̄
celeſtis perfectus eſt.

Capitulum. VI.

r ATtendite ne iuſticiam

cani ſūt/dicit Glo. qui publica vectigalia exigūt/vel publica
ſeculi negocia vel lucra ſectant̄. Et dicunt̄ iſti traxiſſe nomen
a publio romano rege q̄ primꝰ eos inſtituit. n Et ſi ſalu/
taueritiſ fratres vr̄os tm̄: q̄d ampliꝰ facitiſ: Interlin.
Salutatio ē quedā ſpecies orōnis. q. d. ſi tm̄ orauerītiſ ꝓ his
q̄ aliq̄ affinitate vobis ꝯiūcti ſunt: q̄d ampliꝰ habet beneficiū
vr̄m bn̄ficio infideliū: Si diligent̄ inſpicias/tria in hac ſerie
reſpōdēt tribꝰ p̄dictis. Ei eni qḋ dictū ē: Bn̄facite his q̄ ode
rūt vos: rn̄det id qḋ dictū eſt: Ut ſitis filij p̄ris veſtri qui in
celis ē. q. d. bn̄facite amicis ⁊ inimicis: qꝛ pat̄ veſter bn̄ficus
eſt tam bonis amicis q̄ malis. Ei aūt qḋ dictū ē: Diligite in/
imicos vr̄os: reſpondet id qḋ p̄us dictū eſt: Si eni diligitis
eos q̄ vos diligūt ⁊c. q. d. diligite inimicos: Quā eni merce/
dem putatiſ hr̄e ſi diligitiſ amicos: Ei aūt qḋ dictū eſt: Orate
ꝓ ꝑſequētibꝰ voſ: rn̄det qḋ h̄ ſubdit̄: Et ſi ſalutaueritiſ fra
tres vr̄os: q̄d ampliꝰ facitiſ: Nonne ⁊ ethnici hoc
faciūt: q. d. dn̄s: q̄d plus facitis in h̄ q̄ gētes ex humano af
fectu h̄ faciētes. Ethnoſ grece: gens latine: inde ethnici a gēti
bus geniti. o Eſtote ḡ ꝑfecti. Sed obijcit̄. Ergo tene/
mur oēs eſſe ꝑfecti: qꝛ ē in p̄cepto vt videt̄. Ad h̄ dicendū q̄ Multiplex eſt perfectio
mltiplex ē ꝑfectio: Prima ē ſufficiētie/ad quā tenent̄ oēs: vt
hic: et Luciſ. vj. e. Ad p̄mam eni tenent̄ oēs. Scd̄a cōꝑatio/
nis: vt clerici reſpectu laicoꝝ. Geñ. vj. b. Noe erat ꝑfectus in
generatiōibꝰ ſuis. Tertia ē ꝑfectio ordinis: vt mūdicia car/
nis ī eunuchis. Eſa. lij. d. Mūdamini q̄ fertiſ vaſa dn̄i. Quar
ta ē ꝑfectio ꝓfeſſiōis ſiue religiōis. j. xix. c. Si vis ꝑfectꝰ eſſe
vade ⁊ vende oīa q̄ habes. Quinta ē ꝑfectio p̄latiōis: cuiꝰ eſt
ꝓ ſubditiſ aīas ponere. Joh. xv. b. Maiorē hac dilectionē ne
mo habet ⁊c. Sexta ē ꝑfectio trāquillitatiſ: cuiꝰ eſt hr̄e mortē
in deſiderio ⁊ vitā in patiētia. j. Joh. iiij. d. Perfecta chari/
tas foras mittit timorē. Philiſ. j. d. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum
chriſto. Ūn̄ verſus. Sufficit ordo refert clauſtrū prelatio tu/
tū. p Sicut: imitationē notat/nō equalitatē. q Et pat̄
vr̄ celeſtiſ ꝑfectꝰ ē. q. d. ita faciatis vt mereamini effici filij
p̄ris celeſtiſ ꝑ grām adoptiōis ⁊c. Expoſitio Capi. VI.

ATtēdite ne iuſticiā vr̄ā ⁊c. Determinauit ſupra
de opibꝰ iuſticie ⁊ de opibꝰ miſcōie/in q̄bꝰ debēt vl/
tra ſcribas ⁊ phariſeos abūdare: Opa eni miſcōie ſūt
inimiciſ bn̄facere: ⁊ ꝓ eis orare: Nūc aūt determiat de ipſoꝝ
operū fine. Et qꝛ horū operū finis ē duplex: vnꝰ malꝰ/vt in
hypocritiſ: alꝰ bonꝰ/vt in ſctis: vtit̄ agricola aioꝝ nr̄oꝝ mo/
re prudētiſ agricole q̄ primꝰ extirpat nociua q̄ plātet ⁊ ſuꝑſemi
net vtilia: ſic p̄us dn̄s tāgit de fine vitādo ⁊ ꝯſequent̄ de fine
appetēdo. De fine vitādo h̄ cū dicit: Attendite ⁊c. De fine
appetēdo. j. cū dicit: Tu aūt cū orauerīſ intra ī cubicu/
lū tuū ⁊c. Nota q̄ prauū finē tollit a tribꝰ: elemoſyna. ſ. ie/
iunio ⁊ orōne: q̄ſi ſm̄ triplicē rationē ad triplicē vim anime.
Ad p̄mū eni fit elemoſyna ex cōpaſſiōe vis iraſcibilis. Ad
deū fit oratio ex deuotiōe vis rationabilis. Ad ſeipſū ieiuni/
um ex ꝯtinētia

G um ex ↄtinētia ↄcupiſcibilis. Et hoc facimꝰ ſm triplex bonū noſtrū: qđ circa nos/ de q̄ elemoſyna: qđ nos ſumꝰ/ in q̄ oṙo: qđ infra nos ē/ in quo ieiuniū. Et ꝑ hec tria opa intelliguntur oīa opa bona. Dic̄ g̃ r Attēdite ne iuſticiā vr̄am. Per iuſticiā intellige ieiuniū/ elemoſynā/ oṙonē. Ieiuniū ↄ̄ ↄcupiſcētiā carnis: elemoſynā ↄtra ↄcupiſcētiam oculoꝝ: oṙonē ↄ̄ ſupbiā vite. Attēdite. q. d. eſtote attēti ⁊ cauti: Supbia eni̇ bonis opibꝰ inſidiat̄ vt pereāt. Iō dicebat Iob. ix. d. Verebar oīa opa mea. a Faciatl corā hoibꝰ. i. ne finē iuſticie ponatꝭ i hoim laude. Et ne ſimplicit̄ crederet̄ debere abſcōdi ab hominibꝰ: ſubdit: b Ut videamini ab eis: appetēdo ſupple laudē coꝝ. Rab. Qui ſua bona opa faciūt corā hoibꝰ/ ſimiles ſunt virginibꝰ fatuis. Aggei. j. b. Qui ↄgregauit mercedes miſit eaſ i ſaccū ꝑtuſū. Propt̄ aūt exēplū dandū alijs debemꝰ opa nr̄a manifeſtare. Chryſ. Sicut lapas abſcōdi nō pōt: ſic nec opꝰ iuſticie celari. c Alioqn̄: niſi ita feceritꝭ: d Mercedē nō habebitl apud prēm vr̄m q̄ in celis ē: cuiꝰ amore nō feciſt̄. q. d. hoc reputat̄ ꝓ mercede qđ gloriati eſtꝭ i laude. Hieroꝰ. Nō virtꝰ ſed cauſa ꝯtutꝭ apud deū mercedē habet. e Cū g̃ facl elemoſynā. Docuerat dn̄s ſupra vitare finē malū in opibꝰ iuſticie i generali: Nūc aūt ſpecificat de opibꝰ ſingularit̄. Vn̄ dicit Glo. q̄dā. A toto in partes deſcēdit: vt exponat q̄ bona n̄ ſint ꝓ hoim laude faciēda. Et ꝑmo determīat hic de elemoſyna: q̄ ē pars iuſticie: ſicut dic̄ Interlin̄. Sed ↄ̄. Elemoſyna ē ps miſcōie: n̄ g̃ iuſticie: diuerſarū eni virtutū diuerſe ſūt ſpecies. Sol̄. Iuſticia ē hic generale nomē ad ꝯtutes. Nota aūt ꝙ octo oṙnāt elemoſynā.

Octo oṙnāt elemoſynā:
- Primū eſt cōpaſſio cordis. Eſa. lviij. c. Cū effuder̄ eſurienti aiam tuā et aiam afflictā repleuerꝭ/ orieť i tenebris lux tua.
- Secūdū eſt dulcedo ſermonis. Eccꝭ. xviij. b. Nonne ardorē refrigerabit ros: ſic verbū meliꝰ q̄ꝫ datū.
- Tertium facultatis quantitas. Tob. iiij. b. Si multū tibi fuerit/ abundāť tribue.
- Quartum hilaritas dantl. Eccꝭ. xxxv. b. In oī dato hilarem fac vultum tuum.
- Quintū humilitas dantis. Eccꝭ. iiij. a. Fili elemoſynā pauperis ne defraudes: ⁊ oculos tuos ne trāſuertaſ a paupere.
- Sextū diſcretio. Eccꝭ. xij. a. Si bn̄feceris/ ſcito cui bn̄feceriꝭ: ⁊ erit gr̄a in bonis tuis multa.
- Septimum velocitas. Prouerb. iij. d. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere: ⁊ cras dabo tibi cū ſtatim poſſis dare.
- Octauum intentio recta. j. eodem. Neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera.

f Noli tuba canere: id eſt noli innoteſcere ad gloriam tuam. g Ante te: vt glorieris in laude tua. Glo. Ante ſe tuba canit: q̄ ante alios vult laudari vt appareat maior illis. Chryſ. Tuba eſt oīs actꝰ vel ſermo ꝑ quem opis iactātia demōſtrat̄. Aliquādo eni ipſa abſcōſio tuba ē. h Sicut hypocrite faciūt i ſynagogis et in vicis. Augꝰ. Hypocrita ē qui ſimulat qđ nō eſt/ repſentator alteriꝰ ꝑſone. Iob. xxxix. b. Pēna ſtruthionis ſimilis ē pēnis herodij. Iſtos cōparat Rab. fatuis virginibꝰ dicēs: Virgines fatue lampades habēt/ nō oleū: gloriā foris nō intus. Hypocrita aūt dr̄ ab hypos qđ ē ſub et criſis qđ eſt aurū: q̄ſi extra aurati interiꝰ lutei. i Ut honorificent̄ ab hoibꝰ. Eo eni̇ fine ꝑ vicos ⁊ ſynagogas vocāt ↄciliū: vt ſi q̄d boni faciūt ſit hoibꝰ ſpectaculū. Chryſ. Non eſt ingrata deo elemoſyna q̄ viſa fuerit: ſed q̄ ideo facta ē vt viſa ſit. Qui eni ꝓpt̄ deū facit elemoſynā/ neminē videt i corde ſuo niſi deū ꝓpt̄ quē facit: lō etſi ꝓſētibꝰ aliqbꝰ faciat: tn̄ animꝰ eiꝰ nō videt illos/ et ſi videtur ab eis. Pōt tn̄ ⁊ ecōuerſo fieri vt nemo ſit/ tn̄ ille in corde ſuo gerit ꝑſonas qbꝰ deſiderat oſtētare. k Amē dico vobis/ recepe rūt mercedē ſuam. q. d. dn̄s: ſine dubitatiōe ſciatis ꝙ merces ſua laus humana eſt. De his dicit̄ Apoc. iij. a. Scio opera tua quia nomen habes qđ viuas ⁊ mortuus es. l Te autem faciente elemoſynam. Poſſet aliquis dicere: Ego non faciam tm̄ elemoſynam pro fauore humano ſed mixtim pro cōmodo terreno ⁊ pro premio eterno. Ad hoc obuiat dn̄s dicēs/ ꝙ nō ſic faciendū eſt. Interlin̄. Quia ſunt ali qui qui fauorem aliquem querunt cum mercede eterna. Iō dicit: m Neſciat ſiniſtra tua: id eſt praua intentio vl̄ appetitus temporalium. Leuitꝭ. xix. e. Poma que germinant: immunda erunt vobis/ nec comedetis ex eis: quarto autem anno omnis fructus eorum ſanctificabitur/ laudabilis domino: quinto autem anno comedetis fructus. Primꝰ annus adoleſcentia: ſecundus iuuentus: tertius ſenectꝰ: quartus finis/ et tunc debet ſanctificari dn̄o: quintus poſt mortē. Ibi Gregoꝰ. Nec debet hoc paſcere animum operantis/ ne dū laus ſuauiter capitur/ fructus operis intēpeſtatiue comedat̄. n Quid faciat dextera tua. Dextera ē bonū opꝰ. q. d. cū facis opus virtutis/ caue ne ſe admiſceat puluis inanis glorie vl̄ inepte leticie vel elationis. o Ut ſit elemoſyna tua in abſcondito. i. in ſecreto conſcientie. Eccꝭ. xxix. c. Conclude elemoſynā in ſinu pauperis et ipſa exorabit pro te ab omni peccato. Unde comparatur ſemini qđ occultatur in terra. p Et pater tuus qui videt in abſcondito. Heb. iiij. d. j. Regꝭ. xvj. b. Homo videt ea que parent: ſolus aūt deꝰ intuetur cor. Chryſ. Impoſſibile ē vt bonum opus in abſcōdito dimittat deus: quia gloria eius eſt. Si vis ergo omnes tuas directiones videri vel donationes/ abſconde eas. Si ſtudueris nunc latere/ tunc te deus famoſe predicabit orbe terrarum preſente. q Reddet tibi: et ſi nō nūc: tamē tēpore oportuno. Eccꝭ. v. b. Altiſſimus eni eſt patiens redditor. Sap. x. d. Reddet deus mercedē laboꝝ ſctōꝝ ſuorū. Nota ꝙ duodecim ſūt fructꝰ ſiue effectꝰ elemoſyne.

Elemoſyna enim:
- De peccatis preteritis veniā impetrat. Eccꝭ. iij. b. Elemoſyna patris non erit in obliuione. Nā ꝓ peccato matris reſtituet̄ tibi bonū: ⁊ ſic i ſereno glacies ſoluent̄ pctā tua.
- Pctā preſentia purgat. / Eternū ſuppliciū vitat. — De his duobus dicit̄ Tob. iiij. b. Elemoſyna ab omni peccato ⁊ a morte liberat: ⁊ non patitur aias ire i tenebras.
- Fomitis ardorem mitigat. Eccꝭ. iij. d. Ignē ardentem extinguit aqua ⁊ elemoſyna reſiſtit peccatis.
- Animā reficit / Gratiā ↄſuat — Et de his dicitur Eccꝭ. xvij. c. Elemoſyna viri quaſi ſacculus cum ipſo/ ⁊ gratiā hominis quaſi pupillam conſeruabit.
- Impugnat diabolum. Eccꝭ. xxix. c. Sup ſcutū potētis et ſup lanceā aduerſus inimicum tuum pugnabit.
- Abſoluit a pena peccati. Daniel̄. iiij. c. Redime pctā tua elemoſynis. Lucꝭ. xj. f. Date elemoſynā ⁊ ecce oīa mūda ſūt vobis.
- Interceſſores multiplicat. Actꝭ. ix. g. Circūſteterūt illū oēs vidue flētes ⁊ oſtēdētes tunicas q̄s faciebat eis dorcas.
- Prolōgat vitā ꝑſentē. / Meret̄ vitā eternam. — j. Timoth. iiij. c. Pietas ad oīa valet ꝓmiſſionē habēs vite q̄ nūc ē ⁊ future.
- Inimicos mitigat. Roma. xij. d. Si eſurierit inimicꝰ tuus ⁊c̄.

r Et cū oratis ⁊c̄. Hic docet de ꝑuo finevitādo in oṙone.

a veſtrā faciatis corā hoibꝰ vt b videamini ab eis: c alioqn̄ d mercedē non habebitis apud patrem veſtrum qui in celis eſt. e Cum ergo facis elemoſynam f noli tuba canere g ante te: h ſicut hypocrite faciūt in ſynagogis i et in vicis vt honorificent̄ ab k hominibus. Amen dico vobis/ receperunt mercedem ſuam. l Te autem faciente elemo m ſynam/ neſciat ſiniſtra tua qd n faciat o dextera tua: ut ſit elemoſyna tua in abſcondito: et p pater tuus qui videt in abſcondito q reddet r tibi. Et cum oratl

[margin:] Matth. 25. a.

[margin:] De pe. diſ. 3. c. cauendū.

In medio aūt ponit

¶ In medio autem ponit de oratione: qꝛ elemoſyna et ieiuniū ſunt q̄ſi alę orationis. Unde Tob.xij.b. Bona eſt oratio cū elemoſyna et ieiunio. Sūt aūt multi fructꝰ orōnis ⁊ effectꝰ:

Oratio eſt
Deſideriū accendit. Un̄.iiij. Reg̃.j.c.et.iij. Reg̃. xviij.f. Deſcendit ignis ad orationem helię.
Cor ſerenat. Un̄ qn̄ malignꝰ ſpūs agitabat ſaul/dauid canebat in cithara: ⁊ bene erat ei.j.Reg̃.xvj.d.
Caſum euitat. Eſa.xlviij.b. Laude mea infrenabo te ne intereas.
Diabolū fugat.j.Machab.iiij.b. Tuba cecinerūt hi q̄ erāt cū iuda ⁊ ꝯgreſſi ſunt: ⁊ ꝯtritę ſūt gentes ⁊ fugerūt in campū: nouiſſimi aūt ceciderūt in gladio.
Torporē aīe excitat. Eccī.xviij.c. Ne impediaris orare ſę.
Veniā pctī impetrat.ij.Reg̃.xij.d. de dauid: poſtq̄ orauit/ audiuit: Tranſlatū eſt pctm̄ tuū a te.
Vitā ad pęnitētiā faciēdā ꝓlōgat. Sicut legiť.iiij.Reg̃.xx. b. de ezechia: cui facta orōne/additi ſt̄ q̄ndecim ān̄i vitę eiꝰ.
Sanitatē corpis impetrat. Eccī.xxxviij.a. Fili i tua infirmitate ne deſpicias teipſū: ſ; ora deū/⁊ ipſe curabit te. Iaco. vltı̃.c. Orō fidei curabit infirmū.
Deū iratū mitigat. Un̄ ſup Tob.iij.ibi: In orōne ꝑſiſtēs/dic̄ Glo. Orō deū lenit.
Grām impetrat. Un̄ Zacharias orādo iohān̄ē impetrabat: Luc̃.j.a.
Sapiam ⁊ ſciētiā impetrat.iij.Reg̃.iij.b. de ſalomone. Iaco.j.a. Si q̄s indiget ſapia ⁊c̄.
A carcere pctī liberat. Un̄ ionas poſtq̄ orauit euomuit eū cetus: Ionę.ij.d.
Tempalia multiplicat bonis/⁊ aufert malis. Un̄.iij.Reg̃.xvij.a. Helias orōne orauit ⁊ clauſū eſt cęlū. Et iterū orauit ⁊ aptū eſt.iij.Reg̃.xviij.g.
Cōfortat ⁊ audaciā pręſtat. Ut Iudith.ix.d.
Opprobriū tollit. Tob.iij.d. de anna filia raguelis.
Pacem ⁊ quietē ꝯſeruat.j.Timoth.ij.a. Obſecro p̄mo oīm fieri obſecratiōes/orōnes/poſtulatiōes/gr̄arūactiōes pro oībꝰ hoībꝰ: ꝓ regibꝰ ⁊ oībꝰ q̄ in ſublimitate ꝯſtituti ſūt: vt quietā ⁊ trāquillā vitā agamꝰ.
Docet q̄d agendū.ij.Paral̃.xx.c. Cū ignoremꝰ q̄d agere debeamꝰ/h̄ ſolū reſidui habemus vt oculos nr̄os dirigamꝰ ad te.

Dicit ḡ: **Et cū oratis** affectu mētis. Chryſ. Solā orōnē quaſi ſpūale tributū aīa offert deo de ſuis viſceribꝰ. a **Nō eritiſ ſicut hypocritę**: foris lucētes/intus fetētes: qꝛ pleni oī ſpurcitia.j.xxiij.c. Exo.xxx.d. Talē compoſitionē nō facietis in vſus vr̄os/qꝛ ſanctū eſt dn̄o: homo q̄cunq̄ fecerit ſimile vt odore illiꝰ perfruať/peribit de ꝑplo ſuo. Et loquiť de thymiamate qd̄ ſignificat orōnē quā in vſum nr̄m ꝯuertimꝰ qn̄ eam ꝓ inanigloria damꝰ. Et nota q̄ fiebat ex quattuor: ſtacte.i. gutta myrrhę/q̄ ſeruat corpus a putredine/h̄ ē ad ſalutē: galbano/quia fugat odore ſerpētes/h̄ ē i fide: onycha ſimilis vngui/in q̄ ꝑſecutio: ⁊ thure luciđiſſimo: qđ dr̄ maſculū/eo q̄ ſit ad modū teſticuli: ⁊ i h̄ ſignificať vt generet orōnē ꝓ ſe. b **Qui amāt i ſynagogiſ**: vt meliꝰ videri poſſint. c **Et in angulis platearū.** In h̄ q̄ in angulis/notať abſcondite: in h̄ q̄ diciť platearū/manifeſtatio.q.d. abſcondūt ſe vt appareāt: ſicut ꝑdix q̄ abſcōdit caput ſb̄ aluo/corpus ponit in apto. d **Stātes orare.** Notat morē iudęoꝝ: q̄ ſtātes orāt/qꝛ legē ſtādo acceperūt. Exo.xix.c. Steterūt ad radicē mōtiſ. Chryſ. Quęrūt ſe abſcōdere vt dupliciť laudenť. Primo qꝛ orāt: ſcđo qꝛ abſcō ſe orāt. e **Ut videanť ab hoībꝰ**: In h̄ eſt finis orōnis. Chryſ. Nō intēdunt exaudiri ſed videri. Daniel.vj.c. quia orauit aptis feneſtris/miſſus eſt in lacū leonū. Item Chryſ. Dic hypocrita q̄d vis vt videariſ orās: Nonne qꝛ laudabilis res ē orare: vt q̄d nō vis eſſe laudabilis q̄ vis vt lauderis: O inſania vanitatiſ: eſſe nolūt qđ deſiderāt apparere. Mendaciť orant cū nō orent: ⁊ mendaciť laudanť cū nō ſint laudabiles: ſpeciē vacuā religionis vendūt: ⁊ verbū vanū laudis emūt: finito verbo finiť bonū qđ poſitū erat i verbo. Itē Chryſ. Orās nihil nouū faciat qđ aſpiciant hoīes: nec voce clamet nec manꝰ expādat: nec īpudenť ocl̄os tollat ad cęlū/vt notabilis fiat. f **Amē dico vob̄ recęperūt mercedē ſuā.**i. laudē hoīm: tādē recipiēt meā.i.pęnā īferni. g **Tu aūt cū orauerīſ.** Amoto malo fine ab orōne/docet quō orandū qui prius docuerat quō elemoſynādū. Dicit ḡ: **Tu aūt cū orauerīſ/intra i cubiculū tuū**: in loco ſecreto/ad lrām: vt Iudith.ix.a. Actꝰ.x.b. de petro. Tob.iij.b. de vxore tobię/quę intrauit cubiculū. Vel/ **In cubiculū**.i. in ſecreto ꝯſcientię. Pſ. Et in cubilibꝰ vr̄is cōpūgimini. ij. Paral̃.xx.a. Ioſaphat timore ꝑterritꝰ totū ſe ꝯtulit ad orādū: vt totus homo interior colligať in ſe/q̄ deo debet offerri i orōne: vt vis rationabilis ꝯtēpleť dei ſapientiā: vis iraſcibiľ magnitudinē: viſ ꝯcupiſcibilis bonitatem. Pſ.4.

a nō eritis ſicut hypocritę: qui
b c amāt i ſynagogiſ ⁊ i āguliſ pla
d e tearū ſtātes orare: vt videanť
f ab hoībꝰ. Amē dico vob̄ re
g cęperūt mercedē ſuā. Tu aūt
cū orauerīſ/intra i cubiculū tu
h i um: & clauſo oſtio ora p̄rem
k tuū in abſcōdito: ⁊ p̄r tuꝰ q̄ vi
l det in abſcōdito reddet tibi.
m Orātes aūt nolite multū loq̄
n o ſicut ethnici faciūt. Putāt eni
q̄ i multiloq̄o ſuo exaudianť.
p Nolite ḡ aſſimilari eis: Scit
q r eni p̄r vr̄ q̄d opꝰ vob̄ ſit āteq̄

b **Et clauſo oſtio**.i. ſenſibus extrinſecꝰ. Unde.ij. Reg̃.iiij.b. hiſboſeth fuit occiſus oſtiaria dormiēte. De pe.diſ.3.c. cauendum. i **Ora p̄rē tuū in abſcōdito**: q̄ adorať in ſpū ⁊ veritate: Ioh.iiij.c. Phil.iiij a. Petitiōes vr̄ę innoteſcāt apud deū. 11.q.3.c.audi. Iſidorꝰ. Longe eſt a deo animꝰ: q̄ in cogitatiōibꝰ ſęculi fuerit occupatus. k Heb.iiij.d. Oīa nuda ⁊ apta ſūt oclis eiꝰ.

B

Et pater tuꝰ q̄ videt i abſcōdito. l **Reddet tibi**: fructū orōnis. **Reddet**: qꝛ pater eſt: qꝛ bn̄ficus: qꝛ dignꝰ: qꝛ iuſtꝰ. m **Orātes aūt ⁊c̄.** Oſtēſo vbi ſit orādū/qꝛ in abſcōdito: ⁊ q̄ intentione ſiue quo fine: qꝛ nō vanę laudis gr̄a/vt hypocritę faciūt: docet quō ſit orādū. Et p̄mo remouet malū modū orādi: Deinde docet bonū modū orādi: vbi dicit: **Sic ḡ orabitiſ: Pater nr̄ qui es i cęlis ⁊c̄.** Quia vo modus orādi gētilium malus erat: ⁊ q̄ſi iam ab oībꝰ ⁊ maxime a ſcribis ⁊ phariſęis tenebať: ideo p̄mo remouet modū ⁊ intentionē coꝝ ab orōne nr̄a. Gētiles vero q̄ ſeruiebāt dęmonijs ⁊ idola adorabāt: orabāt in multiloquio ꝯfidētes. Et h̄ triplici de cauſa. Primo vt deos abſentes vel aliud faciētes ad ſe reuocarēt: Sicut legitur.iij.Reg̃.xviij.c. de ſacerdotibꝰ baal: q̄bus cū oraſſent diu/dixit helias: Clamate voce maiore: deꝰ eni vr̄ eſt/⁊ forſitan loquiť aut in diuerſorio eſt aut in itinere aut certe dormit vt excitet. Scđo vt ꝑ multiloquiū/intentionē ⁊ deſideriū ipſis dęmonibꝰ indicarēt. Nō eni intelligūt cogitatiōes hominū aut deſideria niſi ſignis exterioribꝰ. Tertio vt verboꝝ cōpoſitione ⁊ multiplicatione deos ſuos ad miſerendū ⁊ cōpatiendū ſibi inclinarent. Hoc ergo remouet dn̄s ab orōne nr̄a: non multiplicationē orōnis: qꝛ ⁊ ipſe legiť in orōne pernoctaſſe: Luc̃.vj.c. Et imminēte paſſiōe ꝓlixiꝰ oraſſe.j.eodē.xxvj.d. Luc̃.xxij.e. Et apl̄s h̄ idē docet.j. Theſſal̃.vltı̃.d. Sine intermiſſiōe orate. Sed hac intētiōe fieri longaſ orōnes qua ethnici faciebāt/ꝓhibet dn̄s dicēs: **Orātes autē nolite multū loq̄**.i. ne ꝯfidatis de multiloquio. n **Sicut ethnici faciūt**: tribꝰ de cauſis/vt dictū ē. o **Putāt eni q̄ i multiloquio ſuo exaudianť**: ſicut iudex ſecularis quādoq̄ v̄bis ꝑſuaſibilibꝰ ⁊ petentibꝰ flectiť. p **Nolite ergo aſſimilari eis**/in multiloquio: vt puteiſ deū neſcire q̄d petituri eſtis/ſicut dęmones neſciūt. q **Scit eni ⁊c̄.** Obijciūt heretici: Cur igiť ſciēte loquim̄ ⁊ p̄camur: Soluit Glo. Nō vt faciamꝰ nr̄ę indiciū volūtatiſ: ſed vt excitemꝰ obſequiū pię deuotiōis. Hieroꝰ cū reſpōdet ad h̄. Nō narratores eſſe volumꝰ ſed rogatores. Multę ſūt alię cauſę ꝓpter q̄d orādū: qꝛ in orōne cor accēdiť: deuotio augeť: animꝰ in p̄cibus ſeruať ⁊ etiā illumiať. **Scit eni p̄r vr̄ quid opꝰ vobis ſit.** Ergo nō verbis multiplicibꝰ petēdū eſt/ſ; deuotiōe cordis. Iſidorꝰ. Nō in multiloquio exaudiunť hoīes q̄ſi plurimis v̄bis conenť deū iflectere. Augꝰ. Ipſa intentio orōnis cor ſerenat/capaciuſq̄ efficit ad accipiēdum diuina munera. Et hęc pōt eſſe vna cauſa q̄re orādū. r **Anteq̄ petatis eū.** Interlin̄. Ergo docēdi eſtis q̄d petatiſ: ⁊ iō non eſt opus multū narrare ſed obſecrare. Hieroꝰ. Aliđ ē narrare neſciēti:

Gētiles orabāt in multiloquio cōfidentes triplici de cauſa.

¶ aliud rogare ſciēti.

ꝙ aliud rogare ſcientem. In illo iudiciū: hic autem obſequium.
a ¶ Sic ergo orabitis: Pater noſter qui es in celis.
Reprobata hypocritarū oſtentatiōe ⁊ ethnicoꝝ multiloquio
Dñs tradit diſ/ ipulis formam orādi xpi ista — et infidelitate: tradit dñs diſcipulis ſuis rectam formā orandi breuem ⁊ vtilem ⁊ nouam. Et hoc ꝓpter ſeptē. Primū eſt/ vt de⁹ honoretur. Malach. j. b. Si ego pater vbi ē honor me⁹? Secūdū ē/ vt ab ipſo ſolo qđ neceſſariū eſt poſtuletur. Vñ. iiij. Reg. j. b. Nunqd nō eſt de⁹ in iſrael vt eatis ad ꝯſulendū beelzebub? Tertium ē/ vt rogat⁹ qđ petit largiatur. Vñ. j. vij. a. Petite ⁊ dabitur vobis. Ibi dicit Glo. Nō denegat ſe petentib⁹/ qui ſponte obtulit ſe non petentib⁹. Quartū eſt: vt quid petendū ſit inſtruat. Nā qđ oremus ſicut oportet neſcimus: Roma. viij. c. Quintum eſt: vt humiliemur. Omnis eni petens ei quē petit ſe humiliat. Eccj. xxxv. c. Oro humiliātis ſe nubes penetrabit. Pſ.
Pſ. 85. Exaudi me dñe qm̄ inops ⁊ paup ſum ego. Sextū eſt: vt noua petamus. Nam nouis ſuꝑuenientib⁹ vetera ꝓijcietis: Leuit. xxvj. b. Septimū eſt/ vt cultus dei oſtendatur diſſimilis cultui idoloꝝ. Exo. xx. a. Nō habebis deos alienos coram me.
Oratio iſta cō/ medat ⁊ precel/ lit in tribus. — Cōmendatur aūt hec oro ⁊ ꝓcellit in tribus. ſ. in dignitate/ breuitate/ fecūditate. In dignitate: qꝛ ab ipſo deo q̄ oratur ędita ē et edocta. In breuitate/ vt cito ſciatur ⁊ facili⁹ memorię cōmendetur: vt frequēti⁹ dicatur: vt tędiū nō faciat: vt de ignorātia ei⁹ nemo ſe excuſare valeat: vt cito deū exaudire innuat. In fęcunditate etiā cōmendatur/ qꝛ oīa petēda ꝯtinet: Unde ſeptem tm̄ ibi ſunt petitiones: ſeptim⁹ eni numer⁹ eſt vniuerſitatis. Et ſunt diſtinctę iſtę ſeptem petitiōes ſm̄ duas vitas. ſ. temporalem ⁊ cęleſtē. De tempali eni fit tranſitus ad cęleſtem ſi bene vtitur temporali viator. Tres primę petitiōes ꝑtinent ad vitam cęleſtē. Ibi eni ꝯſūmabuntur ⁊ dabuntur plenarie: ſed hic inchoantur. Tres vltimę ꝑtinet ad vitam tempalem. Media quaſi ꝯfiniū eſt vtrarūqꝫ: ꝯfortans ⁊ diuidēs tranſeūtem de terrena vita ad cęleſtem: Sufficiētia aūt petitionū ſic patet. Omnis petitio aut ē de bonis adipiſcēdis ⁊ dicitur oratio: aut de malis amouēdis ⁊ dicitur deꝑcatio. Omne aūt bonum aut eſt cęleſte aut ſpirituale aut tēpale. Cęleſte petitur: ibi: Adueniat regnū tuū. Spirituale: ibi: Fiat volūtas tua. Temporale: ibi: Panē noſtrū ſuꝑſubſtātialē da nobis hodie. Et ita in hac orone petitur omne bonū. Itē oē malum aut eſt pręteritū aut ꝓſens aut futuꝝ. Amotio ꝓteriti petitur ibi: Dimitte nobis debita nr̄a/ ſicut ⁊ nos dimittimus debitorib⁹ nr̄is. Cautela futuri petitur: ibi: Et ne nos inducas in tēptationē. Liberatio a ꝓſenti petitur ibi: Sed libera nos a malo. Septima petitio. ſ. Sanctificetur nomē tuū: ē q̄ſi oim̄ ꝯfirmatio. Quidā tñ dicunt ꝙ ē q̄ſi ꝓemiū/ nō ponētes niſi ſex petitiones. Sed h̄ eſt ꝯtra gloſas quę ponūt ſeptē petitiones: ſicut ſeptē dona ⁊ ſeptem virtutes prius numeratas in ꝑncipio ſermonis dñi. Per ſeptem eni petitiōes impetrantur ſeptē dona: ⁊ ꝑ ſeptē dona venitur ad ſeptē virtutes/ vt dicūt ſancti. Sed quō h̄ fit/ diſputationi relinqm⁹. Anteqꝫ dñs veniat ad petitiōes/ more boni oratoris ꝓmittit q̄ſi breue ꝓemiū: in quo captatur beniuolētia. Primo a ꝑſona rogata/ cum dicitur: Pater. Scdo a ꝑſona rogātis/ cū dicitur: noſter. Tertio a ꝑſona aſſeſſoris/ cū dicitur: Qui es i celis. Inducitur aūt vnuſqſqꝫ orās/ vt nō ſibi ſed oib⁹ oret: vt charitas ⁊ vnitas eccleſię deſignetur: i q̄ nihil ꝓpriū eſſe debet: ſed oīa cōmunia/ ſicut i ꝑmitiua eccleſia: Sicut legitur Act. iiij. f. Multitudinis credentiū erat cor vnum ⁊ aīa vna: nec quiſqꝫ eoꝝ quę poſſidebat aliqd eſſe ſuū dicebat: ſed erāt illis oīa cōmunia. Ponit aūt dñs i ꝑncipio orōnis ſuę. b ¶ Pat: nō dñs: qꝛ amari appetit/ non timeri. Vñ Hiere. iij. b. Ergo ſaltē amodo voca me pater me⁹/ dux virginitatis meę tu es. Itē vt daret orāti fiduciā impetrandi. Vñ btūs Bern. Oro quę pris dulceſcit noie/ oim̄ petitionū meaꝝ impetrādarum fiduciā mihi ꝓſtat. Vñ Eſa. xlix. d. Nunqd obliuiſci poteſt mulier infantē ſuū vt nō miſereatur filio vteri ſui? Itē vt vocās eū patrē/ ſe monſtret filiū ei⁹ ꝑ imitationē: nō degenerās a tali et tanto pre/ q̄ affectu ⁊ beniuolētia pater eſt. Vñ Eſa. lj. a. Attendite ad petram vnde exciſi eſtis/ per creationē. ſ. et ad cauernam laci de q̄ pręciſi eſtis/ per recreationē. Vñ ſequitur: Attendite ad abraā patrem veſtrū. i. ad chriſtū: ⁊ ad ſaram quę peperit vos. i. ad eccleſiā. Item vt ſic excitet ad orandū ⁊ honorandū ſe. Unde Eccj. iij. b. Gloria hois ex honore patris ſui. Itē vt oſtendat ſic orātes iam nō ſeruos ſed filios eſſe: q̄ nō mobilia cum hiſmaele ſed immobilia cum iſaac ꝑcipere petunt. Unde Ioh. xv. b. Iam nō dicā vos ſeruos: qꝛ ſeru⁹ neſcit qđ faciat dñs eius: Vos aūt dixi amicos: qꝛ oīa quęcūqꝫ audiui a pre meo nota feci vobis. Itē/

a b c ¶ Pater noſter qui es in celis:

a pemnt eū. Sic ꝗ vos orabitis:

Luc. xi. a. De pe. diſ. 3. c. de quotidianis

c ¶ Noſter/ dic/ nō me⁹: vt oſtendat ꝙ nō vnius ſed multoꝝ pater eſt. Prius erat pater vni⁹. ſ. chriſti ꝑ naturā: ſed ex tempore factus eſt pater multoꝝ ꝑ grām. Quā differentiā innuit dñs Ioh. xx. d. vbi dicit: Aſcēdo ad patrē meū ⁊ patrē veſtrū. Item ꝑ h̄ inuitat nos ad humilitatem vt nemo applaudat ſibi de nobilitate generis. Oēs enim filij dei ſum⁹. Unde Malach. ij. c. Nunqd nō pater vn⁹ omniū noſtrū: nunqd non de⁹ vnus creauit nos? Quare ꝗ deſpicit vnuſqſqꝫ fratrem ſuū? Item per hoc inuitat nos ad fraternitatis amorem: vt quilibet pro alio quaſi pro ſe oret. Iaco. vlt. d. Orate pro inuicem vt ſaluemini. Item ꝑ hoc innuit dñs/ ꝙ oratio quāto eſt cōmunior: tanto eſt acceptior. Unde ſ. v. g. pręcepit eam extendi vſqꝫ ad inimicos: Unde dixit: Orate pro ꝑſequētib⁹ ⁊ calūniantib⁹ vos. Item per h̄ inuitat nos ad pacis ꝯcordiā. Nō eni debet eſſe iurgiū vel ꝯtentio inter fratres. Unde Gen. xiij. b. Queſo ne iurgiū ſit inter me ⁊ te: ⁊ paſtores meos ⁊ paſtores tuos: frares eni ſumus. Item per hoc inuitat nos ad mutuū honorem qui debet eſſe inter fratres. Roma. xij. c. Honore inuicem ꝓuenientes. j. Timoth. vj. a. Qui fideles habent dños non ꝯtemnant: qꝛ fratres ſūt/ ſed magis ſeruiāt. Itē per hoc inuitat nos ad mutuū auxiliū qđ debet eſſe maxime int̄ frēs. Prouer. xviij. d. Frater qui adiuuatur a fratre q̄ſi ciuitas firma. Item per hoc innuit dñs ſe eſſe fratrem noſtrum: Alioqn non vere dixiſſet: Pater noſter. Et in hoc ſubleuat ⁊ confortat ſpem noſtrā: vt tantę ſimus nobilitatis ꝙ ſumus fratres filij dei. Unde Gen. xlv. b. Ego ſum ioſeph frater veſter. j. vlt. b. Ite nūciate fratribus meis vt eant in galileam/ ibi me videbunt. Heb. ij. c. Qui ſanctificat ⁊ qui ſanctificantur ex vno omnes: propter quā cauſam non confunditur vocare eos fratres/ dicens: Nunciabo nomē tuū fratrib⁹ meis. d ¶ Qui es i celis. Per h̄ innuit dñs/ ꝙ potens eſt dare quicqd petitur/ ſicut pater exiſtens in cellario pleno ⁊ referto omniū bonoꝝ affluētia. Unde cū dicimus: Qui es in celis: idem eſt ac ſi diceremus: Da nobis quod petimus: quia potens es in cellario tuo vbi omne bonū redundat ⁊ affluit. Vñ. j. Timoth. vj. c. Btūs et ſolus potens rex regum ⁊ dñs dñantium: qui ſolus habet

ꝟ immortalitatē ⁊ lucē

b ¶ Pater noſter ⁊c. Modo breuiter petitiōes percurramus ſm̄ ꝙ deſcendēdo ordinantur. Ille eni qui petit/ qꝛ illū a quo petit vocauerat prēm: ideo illā petitionem pręmittit q̄ patri vicinior eſt: quę. ſ. eſt de pace qua homines filij dei efficiuntur. Unde dicit: Pater noſter qui es in celis. Aliter

ꝟ Sanctificetur nomē tuū.

b ¶ Pater noſter ⁊c. Nunc breuiter qualiter Chryſ. exponat hāc orationē dñicam videam⁹: vt melius appareat difficultas litterę et gloſarum. Pater noſter. Patrem magis ſe voluit dici qꝫ dñm: vt nob fiduciā daret ipetrādi: qꝛ ſui nō ſꝑ impetrant. Si filiū dei te credis/ illa pete quę tibi expediunt accipere ⁊ illū decet dare. Si terrena petas/ quō illa tibi libenter pręſtat/ quę etſi habeas ꝓcipit vt ꝯtēnas? Scdm Chryſ.

c ¶ Noſter: dixit/ nō me⁹. Libenter exaudit deus q̄n chriſtian⁹ nō ſolum pro ſe: ſꝫ ꝓ altero orat. Pro ſe orare/ naturę eſt: pro altero gratię. Pro ſe orare cogit neceſſitas: pro altero charitas. Dulcior aūt ē ante deū oro quā nō neceſſitas mittit/ ſed charitas fraternitatis cōmēdat. d ¶ Qui es in celis. Erubeſcant ſe terrenis ſubſternere/ ſcientes ſe patrē hr̄e cęleſtē. Sicut eni degener filius ad opprobriū pertinet generoſi patris:

 ſic et chriſtian⁹ iniuſtus

☙ immortalitatē ⁊ lucem habitat inacceſſibilē. Roma. x. c. Idē dn̄s omniū/ diues in omnes qui inuocant illum. Unde cum ſponſa dixiſſet Cant. j. a. In odore vnguentoꝝ tuorum cur rimus: ad ſe perueniſſe congratulās dicit: Introduxit me rex in cellaria ſua/ exultabimus ⁊ letabitur in te. Item Can̄. ij. a. Introduxit me rex in cellam vinariā/ or dinauit in me chari tatem: videns abū dantiā ſuauitatis cellarij/ dixit: Fulcite me florib⁹. Et cum ſit

a Sanctificētur nomen tuum. b c Aduēniat rēgnum tuum.

De⁹ dicit̄ in ce lis xp̄t quinꝙ vbiꝙ deus/ dicit tn̄: Qui es in celis. In celis dicit pro pter quinꝙ. Primo vt oretur in ſpū ſancto ⁊ mundo. Unde Joh. iiij. d. Spiritus eſt deus: ⁊ omnes qui adorant eum: in ſpiritu ⁊ veritate oportet adorare. Secūdo vt ad celeſtia ten datur: vt cum eo ſis in celo. Cant. j. a. Trahe me poſt te. Tertio vt ſpiritualia petas nō terrena. Joh. xvj. e. Uſꝙ mo do non petiſtis quicꝙ in noīe meo: petite ⁊ accipietis vt gau dium veſtrum ſit plenū. Quarto vt confidas in altiſſimo: cui

Ps. 124. aſſiſtunt angeli ⁊ miniſtrant. Ps. Qui confidūt in dn̄o ſicut mons ſion: non cōmouebit̄ qui habitat in hieruſalem. Quin to vt ſanctum iniſteris. Leuit. xix. a. Sancti eſtote quia ego ſanctus ſum dn̄s deus veſter. Ecce hoc eſt proemiū: in quo docemur captare beniuolentiā. Deinde ſubiūgit petitiones ſed alio ordine ꝙ in nobis impleantur. Premittunt̄ enim ille petitiones q̄ in futuro ꝯſūmabuntur/ eo ꝙ digniores ſunt ⁊ ideo priores ī intētione. Similiter fecit Eſaias: qui dona di gniora premiſit/ deſcēdens de ſapientia ad timorem: Eſa. xj. a. Sic etiam fecit moyſes/ mandata de deo colendo prepo nens mandatis de proximo honorādo: Exo. xx. a. Ut autē meli⁹ videamus dignitatē petitionū: ⁊ quō vna ex alia quo dāmodo naſcitur/ naturalē ordinem ſm̄ quem ī nobis implē tur prius exequemur: et poſtea ad illum ordinem reuertemur breuiter exponēdo. Prima petitio que h̄ vltimo ponitur eſt: Libera nos a malo. Hec prima eſt: quia homo volens aſcendere poſt patrem ſuū/ videns ꝙ non poteſt aſcendere ni ſi prius liberet̄ a malis huius mūdi/ clamat: Libera nos a malo. i. a peccato originali ⁊ actuali ⁊ amore mūdi ⁊ a pro prio ſenſu ⁊ ꝓpria volūtate: quibus depoſitis fit homo paup ſpiritu: qd̄ totū fit per ſpiritū timoris. Unde cū dicis/ Libe ra nos a malo/ rogas tibi dari ſpiritū timoris/ p quē fact⁹ ſpiritu pauper liberatus es a malo. Et ita hec petitio petit donū qd̄ efficit virtutem ⁊ cōplet ipſam petitionē. Abdica tis autem his omnibus: tunc fortiores inſurgūt tēptationes: qr pharao cōtemptus ſurgit in ſcādala: vt dic̄ Glo. Exo. v. Propter qd̄ dicit Ecc⁹. ij. a. Fili accedens ad ſeruitutē dei ſta in timore ⁊c̄. Ideo neceſſaria eſt manſuetudo: que nec irritat nec irritatur nec aliquib⁹ iniurijs laceſſit̄. Unde ſecun do dicitur: Et ne nos inducas in temptationē. ſ. ne p mittendo ſuccūbat homo. i. da nobis ſpiritū pietatis p quē mites effecti/ iniurias contēnentes nullis temptationib⁹ ſuc cumbam⁹. Nec orat vt non veniant temptatiōes: ſed ne indu catur in temptationē: qd̄ eſt ſuccumbere tēptationi. Sed ꝗ uis homo ſit liberatus a malo nec frangatur temptationib⁹: adhuc in multis offendit: quia nemo eſt qui non peccet: vt di cit ſalomon. iij. Reg. viij. c. et Eccs. vij. c. et ideo neceſſari us eſt luctus: quo peccata quotidiana ⁊ etiam preterita ablu antur: Unde tertio petit̄: Et dimitte nobis debita nr̄a: ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is: qd̄ fit p ſpiri tum ſciētie. Scientia eni facit cognoſcere quāte ſint miſerie preſentis vite: quibus cognitis facit lugere ⁊ clamare: Di mitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ de bitorib⁹ noſtris. i. da nobis donū ſcientie quo peccata no ſtra atꝙ miſerias cognoſcam⁹/ ⁊ cognita lugeamus: ⁊ ſic lu gentibus dimittant̄. Debitores noſtri ſunt qui debent nobis pecuniam: vel qui fecerunt nobis iniuriam. Si debet̄ tibi pe cunia ⁊ perfectus es/ dimitte: ſi imperfect⁹ es/ licite requirere potes/ ſi ille habeat vnde reddat: ſi non habet/ dimittere de bes. Si facit iniuriam tibi ⁊ veniā petit/ dimitte: Si non pe tit/ in corde dimitte: paratus dimittere etiam ei cum loc⁹ fue rit. He tres petitiones ad vitam temporalē pertinent: quia

liberatio a malis/ non frangi aduerſis/ lugere pro peccatis/ ſe parant a mūdo. Sequētes euntem ad celum: Unde in pmis petitur panis celeſtis quo in via confortatur viator ne defici at: g Panē nr̄m ſupſubſtātialē da nob̄ hodie: Et hic de celo datur: ⁊ in terra comeditur. Et ideo petitio iſta confinium ē ⁊ cōue niens tranſeunti de tēporali vita ad et nam: quia res celeſtis petit̄ vt hic habeat̄. Et hic panis deus eſt: qui paſcit ange los. Et ſicut panis qui a matre comeditur in lac in ea vertit̄ vt puer illo fruat̄: ſic de⁹ quo integro/ vt ita dixero/ angeli fru untur/ verſus eſt nobis in lac vt illo frui poſſim⁹: Aſſumpſit eni formam viſibilē vt homines erudiret. Comedit̄ autem h̄ panis in ſcriptura per cognitionē: in ſacramento per fidem: ī ꝯtemplatione per dilectionem. Et dicit̄ ſupſubſtantialis hic panis: quia ſuper omnes ſubſtātias: et etiam ſuper humanā intelligentiā eſt: et quia de celo eſt. Unde Joh. vj. e. Ego ſū panis viuus qui de celo deſcendi. Lucas dicit: Panem quo tidianū: quia quotidie comedimus illum aliquo ſupradictoꝝ

Ps. 94. modoꝝ. Hodie/ autē vocat vitam pſentē: ſicut in Ps. Ho die ſi vocem eius audieritis nolite obdurare corda veſtra. In greco dicit̄/ ἐπιούσιον/ epiuſion. In hebreo dr̄ ſogolla: qd̄ ē egregi⁹ vel peculiaris. Egregius: hoc eſt ſupſubſtantialis: peculiaris/ hoc eſt quotidian⁹. Per iſtum panem eſurimus iuſticiā futurā. Habebit̄ aūt panis iſte p ſpiritū fortitudinis. Unde ſenſus eſt. g Panē noſtrū: id eſt nobis neceſſari um. h Da nobis hodie. i. da nobis ſpiritum fortitudi nis quo tuam iuſticiam eſuriamus/ ⁊ eſurientes eadem reficia mur ⁊ roboremur q̄uſꝙ eſuries noſtre iuſticie ſatiet̄. d Fiat voluntas tua. Iſte tres petitiones que ſequunt̄ non poſ ſunt impleri in terra/ poſſunt tn̄ inchoari. Paſtus enim ho mo illo pane ſuperſubſtantiali/ ſentiens dulcedinem bone vo luntatis diuine: petit vt volūtas dei fiat in terra ſicut in celo: id eſt ſicut in ciuibus celi: ſic in ciuibus terre. Hoc eſt: Sicut angeli ꝯformāt volūtatē ſuam voluntati dei: ſic faciāt ⁊ homi nes. Uel/ Fiat volūtas tua ſicut in celo ⁊ in terra: id ē ☙ ſicut in chriſto/ ita in

Aliter ☞ a Sanctificet̄ nomen tuū. i. da nobis vt ſanctum tuū nomen ſit firmū in nobis: vt in celo tecum maneamus in pace ⁊ filij tui efficiamur. Qd̄ vt fiat: b Adueniat reg nū tuū. i. eccleſia militans vniatur triūphanti. Uel aliter. a Sanctificet̄ nomen tuū. i. ſanctum appareat in nobis per triplicem noticiam. Quarū prima eſt: credere ꝙ deus ē. Heb. xj. b. Oportet accedentē ad deum credere quia eſt. Se cunda eſt ſcire quid non eſt deus. Aug⁹. Si nō cōphendis quid ſit deus/ multum cōprehendis ſi comprehendis qd̄ nō ſit deus. Tertia eſt ſcire quid ſit ⁊ quō ſit: qd̄ erit quādo co gnoſcim⁹ eū ſicut ⁊ cogniti ſum⁹. j. Cor. xiij. d. Prima libe

Ps. 52. rat ab inſipiētia: qua dixit inſipiēs in corde ſuo/ nō eſt deus. Scd̄a liberat ab idolatria. Tertia a miſia. Et h̄ erit ī patria. Un̄. j. Joh. iij. a. Scim⁹ qm̄ cū apparuerit ſimiles ei erimus: qm̄ videbim⁹ eū ſicuti eſt. Sed nō poteſt regnū venire ad re gnum niſi oīno conſentiamus voluntati diuine. Et ideo: ☞ Fiat voluntas tua ſicut

Scd̄m Chryſ. ☙ ſic et chriſtian⁹ iniuſt⁹ ad blaſphemiā ptinet dei iuſti. Nā ſic p bonos de⁹ glorificat̄: ſic p malos blaſphemat̄. Ro. ij. d. Nomē dei p vos blaſphemat̄ int̄ gētes. a Sctificet̄ no mē tuū. Quō ſctificat̄ ab hoīe q̄ ſctificat oēs? Aut qd̄ ſcm̄ ē quō ſctificat̄? Sz ī ſe q̄dē ſcm̄ ē: h̄ aūt q̄rit̄ vt ſctificet̄ ī nob. i. vt cū nos illū ſctificauerim⁹ ī nob: tūc ille ſctificet nos ī ſe. Nā q̄ nō ſctificat deū/ nō ſctificat̄ a deo. Sctificam⁹ aūt deū ī no bis: qm̄ ſciētes eū ſcm̄ timem⁹: ⁊ ſollicite vigilam⁹ ne forte vio lem⁹ ſctitatē noīs ei⁹ ī nob̄ p opa mala: Sic qui p̄clara veſte idut⁹ ē fugit oēs rē ſordidā ne pdat grāz cādoris ei⁹: ſic q̄ ipm idulit/ Gal. iij. d. ſollicit⁹ eſſe debet ne ꝯtaminet eū. Ipſe q̄dē incōmutabilis manet: tn̄ ꝯtamiatiōis iniuriā grauit̄ nr̄o vin dicabit interitu. b Adueniat regnū tuū. Regnū dei dr̄ retributio iuſtoꝝ p iuſticia: ⁊ pctōꝝ p culpa. Itē regnū di cunt̄ ſancti. Unde. ī. xiij. f. Colligent ziʒania de regno eius: id ☙ eſt de populo chriſtiano.

ſicut in chriſto/ita i eccleſia. Uel/ e Sicut in celo: in aīa iuſti: ſic f Et i terra. i. in carne: vt. ſ. caro ꝯſentiat ſpūi. Uel e Sicut in celo: id eſt in viris ſanctis: ſic f Et i terra: id eſt in peccatoribus. Uel ꝑ celū gratia: per terram liberum arbitrium intelligitur. Et eſt ſenſus. d Fiat voluntas tua. ſ. in celo ꝛ in terra: id eſt fac vt liber arbitrium gratie conſentiat: qđ totum fit per ſpiritum conſilij qui conſulit nobis: vt ſi volumus miſericordias conſequi ſimus miſericordes. Unde ſenſus eſt. Fiat voluntas tua ſicut in celo ꝛ in terra: id eſt da nobis ſpiritū cōſilij quo miſericordes effecti/tuā voluntatē in terra impleamꝰ pro modulo vie: ſicut implet in celo ꝑ modo patrie. Poſtq̄ vero homo iam miſericordiā conſecutꝰ eſt ꝛ ſe totum ſubijcit volūtati dñi/ſtatim ad altiora ſuſpirat: vt. ſ. illū videat/cuiꝰ volūtati obtemperat remotis omnibus nebulis phātaſmatum: qđ nō implebit niſi in futuro. Hec petitio ſexto loco ponitur: quia homo ſexta die conditus/ ſexta die diuina viſiōe ſe priuauit: Sed dñs ſexta etate ꝛ ſexta die ad ſuam viſionē reformauit: et ideo ſexto loco poſtulat viſionem quam ſexta die amiſit: qđ fit per cordis mundiciam: quam ſpiritus intellectus operatur i nobis. Uñ ſenſus eſt. b Adueniat regnū tuū: id eſt da nobis ſpiritum intellectus quo mundo corde facti: c Regnū tuum: id eſt te regnantem in ſanctis tuis videamus. Uiſionem autem dei ꝛ regnum eiꝰ ſequitur pax ꝛ quies ꝛ delectatio ſumma: que fit per ſpiritum ſapientie quā in cognitis celeſtibus delectamur: qui ſpiritus ſapientie poſtulatur cum dicitur: a Sanctificet nomen tuū/i nobis. ſ. vt pater noſter dicaris ꝛ nos filij tui i eternum. Hoc eſt: Da nobis ſpm̄ ſapie quo pacati mēte filij dei noiemur ꝛ ſimꝰ. Et ecce aſcenditur de terra in celum. Et hoc ordine complentur

Pſ. 83. i nob̄ he ſeptē petitiōes: ſm̄ ꝙ dic̄ Pſ. Aſcēſiones in corde diſpoſuit i valle lachrymaꝝ i loco quē ſtatuit.

Aliter d Fiat voluntas tua ſicut in celo ꝛ in terra: vt expoſitum eſt. Sed quia voluntati tue per omnia obedire nō poſſemus niſi viaticum haberemus: Ideo. g Panem noſtrum/ſuperſubſtantialem: h Da nobis hodie: q̄diu ſumus in hac vita pñti. Sed quia hoc pane ſumus indigni q̄diu ſumus peccatorum ſordibus inquinati: Ideo:

Et dimitte nobis debita

(De cōſe. diſ. 2. in calice)

e Fiat voluntas tua: ſicut i ce-
f g lo ꝛ in terra. Panem noſtrū
h ſupſubſtātialē dā nob̄ hodie:

Scdm Chryſ. eſt de populo chriſtiano. Item regnum dicitur ſacra ſcriptura. Unde. i. xxi. d. Auferetur a vobis regnum dei ꝛ dabitur genti facienti fructus eius. De omnibꝰ vnus eſt intellectus. Aliud eſt regem eſſe ꝛ aliud regnare. Ecce deus naturaliter rex ē: ſ nō in oībꝰ regnat: nec oēs hoīes ſūt regnū eiꝰ: qꝛ nec faciūt oēs volūtatē eiꝰ. Nam in omnibꝰ iniquis non deus/ ſed diabolus regnat: qui faciunt eius voluntatem. Unde Eph. vi. b. Rectores mundi tenebrarum harum. Non dixit mundi tm̄: ſed addidit tenebraꝝ. Tenebre autem dicuntur iniqui: lux ſancti. Eph. v. b. Fuiſtis aliqñ tenebre/nunc autē lux in dño: qꝛ ſicut ꝑ ſanctos deꝰ oſtēdit in hoc mūdo: ſic per iniq̄s obſcuratur. Diabolus ꝛ mali hoīes ſunt in poteſtate dei: tn̄ nolūt eſſe ſub deo/non ſunt regnum dei. Nā iuſtū regnū ē quando et rex vult habere homines ſub ſe/et illi volunt eſſe ſub eo: quando autem rex cogit per violentiam eſſe ſub ſe: illud quantum ad veritatē non eſt regnum ſed tyrannides. Iđ deus q̄uis habeat oēs in poteſtate: tn̄ volentes tm̄ recipit: vt non ſit tyrannus/ ſed rex. Diabolus plane tyrannus eſt/ q̄ etiam nolentes ſuam compellit facere voluntatem. Quid eſt ergo ꝙ dicit ꝙ interim duo ſunt regna in mūdo/ dei et diaboli: id eſt iuſti ꝛ iniqui: et hic queritur vt tollatur de medio regnū diaboli. i. iniqui vt veniat tm̄modo regnū dei. i. iuſti. Qđ tūc fiet qñ omnes iniqui cum principe ſuo mittentur in ſtagnū inferni: oēs aūt ſcti reſurgēt ꝛ eūtes obuiā dño i aere ſp cū ipſo erūt. i. Theſſal. iiij. d. Sic etiā itelligēdū ē d̄ iuſticia. Nō eni ꝛ iuſticia ꝛ iniq̄tas regnāt: tūc extincta iniq̄tate ſola iuſticia regnabit. d Fiat voluntas tua. Nunquid

Pſ. 113. non facit dñs vbiq̄ qđ vult? Pſ. Omnia quecunq̄ voluit dñs fecit. Sed hoc q̄rit vt i nobis fiat volūtas dei. i. vt eam nos faciamus. Et diu ḡ eius regnū mixtū eſt in terra/fit quidem voluntas dei ſed non ſicut in celo. In celo enim angeli faciunt voluntatem ſolius dei. Non ſic eſt in terra: ſed hoc fit in fine. Cōmuniter autem accipi debet qđ ait: e Sicut in celo ꝛ in terra: Adueniat regnū tuū/ſic i celo et i terra. Fiat volūtas tua ſic i celo ꝛ i tra. Et vide q̄ caute locutus eſt. Nō dixit: Pater ſanctifica nomen tuū in nobis: adduc regnum tuum ſuper nos: fac voluntatem tuā in nobis: ne ſeipſum videatur deus in hominibus ſanctificare: aut regnum ſuum ſuper quos vult adducere: aut voluntatem ſuam in quibus vult facere: et per hoc hoc inueniretur deus perſonarum acceptor. Nec iterum dixit: Sanctificemus nomen tuū: ſuſcipiamus regnum tuum: faciamꝰ voluntatē tuam ſicut in celo ꝛ in terra: ne hominum tantummodo videatur eſſe ꝙ ſanctificant deum: aut ꝙ ſuſcipiunt regnum eius: aut ꝙ faciant voluntatem eius: ſed medie dixit ꝛ impſonalit: Sanctificet/adueniat/fiat: vt vtriuſq̄ opus neceſſarium demonſtraret: quia et homo deum neceſſarium habet: et deus hominem ad iuſticiā faciēdam. Nam ſicut homo non poteſt facere bonum niſi habeat dei adiutorium: ita nec deus operatur bonum in homine niſi homo voluerit. Sicut nec ſemen ſine terra nec terra ſine ſemine fructificat: ſic nec homo ſine deo/nec deus ſine homine iuſticiam operatur in homine. g Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Uidetur ꝙ qui petit quotidianum/non habeat in craſtinum: Quomodo enim petit quotidianum vel diurnum: qui habet preparatū in quinq̄ vel decem dies? Illud enim petitur qđ non habetur. Qđ ſi eſt: oratio iſta paucis poteſt conuenire aut forſitan nulli. Quis enim tā fidelis vt cū poſſit ampliꝰ habere tātū ampliꝰ ſibi nō ſuat niſi q̄tidianū? Forſitā ſolū cōueniebat apoſtolis: q̄ oī tēpe vagabantur/ ꝛ ipſa vagatio amplius quotidiano victu poſſidere non poterat. Sed ita debemus aptare chriſti doctrinā vt omnes in ea proficiant. Ne forte cōmunis medicina dū paucis aut nulli prodeſt/inueniatur ſuperflua: que ad omnium ſalutem eſt preparata. Ergo non ideo oramus panem vt habeamus qđ manducemus: ſed vt qđ manducamus de manu dñi accipiamus. Nam habere ad manducandum commune eſt inter iuſtos ꝛ iniuſtos/ꝛ frequentius habēt peccatores q̄ iuſti: de manu autē dei accipere panē nō ē cōmune/ſ tm̄ ſanctoꝝ. Preparare ḡ non vetāt hec verba: ſed cū peccato ꝑparare. Nā qui cum iuſticia panes preparat/ illi deus dat panem quem māducat: qui autem cum peccato/non illi dat deus/ſed diabolus. Nam omnia quidem a deo † dantur: non tñ omnia a deo ſubminiſtrant. (Al. creant) Uel ita/ vt dum a deo datur ſanctificatꝰ accipiat. Et iđ nō dixit: panē quotidianum da nob̄: ſed addidit noſtrū: id eſt quem iam habemus paratum apud nos/illum da nobis: vt dum a te datur ſanctificetur: Utputa: laicus offert ſacerdoti panem vt benedicat ꝛ porrigat illi: ꝙ panis ē/offerentis eſt: ꝙ ſanctificatus eſt/beneficium ſacerdotis. Nunquid non ſufficit dicere: Panem noſtrum da nobis hodie: quare addit quotidianum? Ut luxurioſos cibos compeſcat: vt tātū quis māducet: quantū natura exigit: nō quantum laſciuia carnis impellit. Si enim tu in vno conuiuio tantum expendas: quantum ſufficere poterat centum hominibꝰ moderate viuentibus: aut tibiipſi centum diebus diſciplinate viuenti: iam non quotidianum cibum manducas/ſed multorum dierum. Chriſtianus ſi poſſibile eſt pane quotidiano non plus habeat: qđ poſſibile non eſt quantum ad poſſibilitatem humanā. Item quare dixit/ noſtrum? Propter duas rationes. Primo: qꝛ omnia que dat nobis deꝰ ſiue orantibus ſiue militātibꝰ/nō nob̄ ſolis dat: ſ etiā alijs ꝑ nos. Qui ḡ de laboribꝰ ſuis indigētibꝰ nō ꝑſtat: nō pōt dicere/panē meū da mihi: nec eni tm̄ ſuū panē māducat/ſ ꝛ alienū. Deide q̄ iuſte acq̄ſitū panē māducat/ſuū panē māducat: q̄ aūt cū pctō/alienū. h Da nob̄ hodie: vt nō ꝓ craſtino ſimꝰ ſolliciti. Cū eni ignores ſi viues cras: q̄ de cauſa ita ſollicitꝰ es? Accinctos ꝛ alatos nos vult eē tm̄ cedētes nature nō luxui vel auaricie.

Aliter a Et dimitte nobis debita nr̃a.i.pctā nr̃a. b Sic̃ ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is.i.da vt nos dimittam⁹ alijs qđ in nos peccauerūt: ⁊ tu dimitte nobis qđ in te peccauim⁹. Sꝫ qꝛ ꝑ nos stare ⁊ resistere hosti nō sufficim⁹/petim⁹: c Et ne nos inducas ĩ tēptationē.i.iduci ꝑmittas. Et nō tm̄ h̃ facias nob: d Sꝫ libera nos a malo.i. a mundo vel a pctō ⁊ a purgatorio. e Amē.i. vere vel fidelit. Uere/quo ad ītellectū: fidelit/quo ad affectū. Et iō dñs in fine posuit/Amē: qꝛ hec oīo potissime ex intellectu et affectu dicenda est.

De pe.dis.i.c. tres sūt: et dis. 2.c.si effi: et dis. 5.c. de quotidianis: et c.c. adhuc. De cōse.2.c. literatur. Marci.11.d.

a Et dimittẽ nobis debita no/
b stra: sicũt ⁊ nos dimittim⁹ de/
c bitorib⁹ nostris. Et nẽ nos in/
d ducas in temptationẽ: sẽd li/
e bera nos a malo: Amẽn. Si
f g ẽnim dimiseritis hõminibus
b peccata eorum: dimittẽt ⁊ vo
bis pater vester celestis deli/
i cta vestra. Si aũtem non di/
k miseritis hominibus/nẽc pa/
ter vester dimittet vobis pec/
l cata vestra. Cũ aũt ieiunatis:

Uñ dic̃ Interlin. Uos q̃ estis q̃si dij. Ps. Ego dixi dij estis. Ps.81. Et Exo.vij.a. Cōstitui te deū pharaonis. Hec sūt opa que ꝓprie opat in nobis dñs. Esa.xxvj.c. Oia opa nr̃a opat⁹ es in nobis dñe ⁊c. Oia.i.pfecta vel excelsa. g Hoib⁹ peccata eoꝝ: qꝛ in h̃ ꝙ peccāt hoies sūt. Geñ.vj.a. Nō ꝑmanebit sp̃us me⁹ in hoie qꝛ caro ē. Hō eni ab humo est. h Dimittet ⁊ vobis pꝛ vr̃ celestis delicta vr̃a. Ecce magna fiducia. ij.Reg.xix.d. Dauid defacili dimittit semel ei maledicēti. Itē.j.Reg.xxv.f. ad petitionē

De pe.dis.4.c. dicit dñs. De cōse.dis.2.c.panem. j.18.d.

Scdm Chrys. a Et dimitte nob ⁊c. Cū q̃ spe orat q̃ iimicitiā seruat etiam aduersus ledentē? Ecc̃j.xxviij.a. Hō hoi seruat iram ⁊ a deo q̃rit medelā? Si ḡ q̃ lesus est frustra orat nisi indulserit: quō putas orat q̃ lesus nō est si ipse ꝑ iniusticiā alios ledit et grauat? Sed multi nolētes dare veniā peccātib⁹ ĩ se/ fugiūt hāc oꝛonē. Stulti p̃mū: qꝛ nō sic orāt vt docuit christus/nec sūt christi. Scdo: qꝛ nec pꝛ exaudit oꝛonē quā fili⁹ nō dictauit. Cognoscit eni pꝛ filij sui sensū: et v̄ba nō suscipit/q̃ vsurpatio humana excogitauit: s; q̃ sapia christi exposuit. Nō dixit: Sicut ⁊ nos dimittem⁹/ s; dimittim⁹: vt ꝑus dimittam⁹ et postea petam⁹ remissionē. Rememorat h̃ pctōꝝ vt humiliet: iubet remittere vt ꝯsciētiā purget: ꝓmittit veniā vt statuat ĩ spe: ⁊ te facit dñm suū: Sic̃ decreueris inq̃t de eo/et ego de te decernā: tu ꝯseruo dimitt/ego seruo: tu obnoxius peccato/ego sine pctō. Sed dices: Iniuste passus sū. Hec sunt pctā. Si eni iuste/pctā nō sūt: ⁊ tu taliū veniā acceptur⁹ remissionē. Poterat q̃dē de⁹ sine h̃ dimittere: sed vult falsitatē nostrā expellere/⁊ philotropie occasiōes studet dare. c Et ne nos inducas ĩ tēptationē. Quia m̃lta magnifica supra posuit: nūc addit humilitatis doctrinā: vt dū dic̃: Ne nos inducas ĩ tēptationē/cognoscāt se esse ĩfirmos: ⁊ ꝯsideratio ĩfirmitatis causā gloriatiōis extinguat. Duo ḡ petim⁹: vt nos nō iducat: et vt inductos nos liberet de periculo tēptatiōis. Nā si s̃m s̃itatē iusticie hoies examiaret: null⁹ poterit fieri salu⁹: iō aut difficile tēptat/aut si tēptat ñ tādiu tēptat donec nos vincam⁹ tēptationē: s; q̃diu nos vicere velle ostēderim⁹: nō virtutē nr̃am temptat / sed volūtatē. j.Cor.x.c. Fidelis de⁹ q̃ non patietur vos temptari supra id quod potestis ⁊c. Uolens aūt glorificare hoiem temptat eū: non vt eum magno iudicio glorificet: sed ne sine causa glorificet: docet humilit timere: agones nō insilire. d Libera nos a malo ꝑnitioso. Pernitiosū diabolū vocat: iubens nos ad ipsū implacabile hr̃e ꝑliū. Et mōstrās ꝙ nō natura talis ē: sed ꝓpter supabūdātiā malicie sic vocat: et qꝛ a nobis nihil passus nos ꝑsequit. Et nō dixit: a malis libera/ s; a malo: vt nō odiam⁹ pximos/cū ab ipsis mala passi fuerim⁹: sed ab illis ad istum trāsponam⁹ iimicitias sic̃ ad causam maloꝝ. Chrys. Tuū ē regnum et virtus et gloria in secula seculorum Amen. Tria hec ad tria que superi⁹ dixit introducit. Qm̄ dixerat: Adueniat regnum tuum: Ac si dicat quis: Non habet deus regnum in terra? Respondet. Tuum est regnum. Nō potest deus facere in terris quod oratis: Fiat voluntas tua ⁊c. R̃ndet Tua ē virtus ⁊c. Item dicit: Gloria est si dimittentibus dimittit. f Si eni dimiserit hoib⁹. Post positā oꝛonem subdit dñs ipsi⁹ cōmēdationē ꝑ insertā ꝯditionē.q.d. dñs: iusta ē hec ꝯditio vt dimittētib⁹ dimittat ⁊ nō dimittētib⁹ non dimittat. Ecc̃j.xxviij.a. Dimitte pximo tuo nocēti te/ ⁊ tūc depcāti tibi pctā soluent. Et ibidem. Hō hoi seruat irā et a deo q̃rit medelā? Dicit ḡ: Si eni dimiserit hoib⁹. Nota ꝙ nō ait: Si aūt vos hoies dimiserit hoib⁹ pctā eoꝝ: sed ait simplicit: dimiserit/ ñ addēs vos hoies: in h̃ ipso inuēs condonātes iniurias/bñfaciētes inimic/orātes ꝓ eis quodā modo esse supra hoies: qꝛ peccare ĩ fratrē humanū est: s; racorē odij dimittere ⁊ ꝓ iniurijs bñficia reddere q̃si diuinū est.

abigail dimittit iiurias illatas a nabal: Et iō ei dñs facile dimisit triplex pctm̄ ꝯtra vriā cōmissū.ij. Reg.xij.d. Luc.vj.f. Dimittite ⁊ dimittet vob. i Si aũt nō dimiserit hoibus. Procedit ꝯditio q̃si ab opposito.q.d. sicut ad dimissionē vr̃am dimittit vobis: ita ad nō dimissionē vr̃am nō dimittitur vobis. k Nec pater vester dimittet vob peccata vr̃a: vt sit negatio extinctiua totū negās.q.d. nec peccata vr̃a vob dimittet: nec pꝛ vester ē. Bñ dicit/vr̃a: qꝛ hec est sola possessio ⁊ opatio hois. In bonū eni ꝑ se nō pōt/s; in malū pōt. Jaco.ij.c. Judiciū sine miscdia fiet illi q̃ non fecit miscdiam. l Cū aũt ieiunatis. Supra admonuit dñs d̃ elemosyna ⁊ oꝛone vt recta intentiōe fierēt/nō humane laudis appetitu: nunc idē admonet de ieiunio. De q̃ nō remouet dñs tristiciā oīmodā / s; tristiciā hypocritarū: que nō solū meritū nō habet/sed suppliciū ꝓmeret. Notādū aūt ꝙ ieiuniū aliud est sp̃uale: aliud corpale. Sp̃uale ē qđ abstinet a pctō. De q̃ Esa.lviij.b. Nōne h̃ ē magis ieiuniū qđ elegi? Dissolue colligatiōes impietatis. Jeiuniū corpale ē abstinere a cibo corpis tpe certo. Qđ m̃lta bona efficit cū recte fit. Primo paupeꝝ reficit. Tunc eni est rectū ieiuniū: qñ qđ vētri subtrahit paupi dat. Unde Esa.lviij.c. postq̃ monuit ad ieiunium subiūgit: Frāge esurienti panē tuū. Item intellectū subtiliat. Daniel.j.d. Malasar q̃ interp̃tat despectio angustiaꝝ/tollebat cibaria et vinū pot⁹ eoꝝ dabatq̃ eis legumia: pueris autē his dedit de⁹ scientiā ⁊ disciplinā in omni libro ⁊ in oī sciētia: danieli autem intelligētiā oīm visionū. Itē grāz docēdi impetrat. Uñ Exo.xxxiiij.d. legit ꝙ moyses ieiunauit q̃draginta dieb⁹: et tūc suscepit legē qua doceret populū. Item reuelatiōes secretoꝝ meret. Unde Daniel.ix.f. post ieiuniū audiuit ab angelo: Tu ergo aĩaduerte sermonē ⁊ intellige visionē. Itē ad visionē dei ꝑducit. Uñ.iij. Reg.xix.b. legit de helia ꝙ ieiunauit q̃draginta dieb⁹ ⁊ q̃draginta noctib⁹ ⁊ venit ad montem dei oreb/vbi vidit deū. Itē auctoritatē ⁊ grām apud homines ꝯfert. Uñ.s̃.iij.b. legitur de iohāne baptista/ꝙ omnes exibāt ad eū ꝓpt vite austeritatē ⁊ ieiuniū durū. Itē penam euitat. Unde Jone.iij.d. ieiunio misertus est dñs niniuitis. Item carnis lasciuiam domat. Unde Hiero⁹. Oratione sanant pestes mentis: ieiunio pestes corporis. Marc.ix.e. Hoc genus in nullo potest exire nisi in oꝛone ⁊ ieiunio. Item hoiem cū deo seruat. Esa.xxx.e. Dabit tibi dñs panē artū ⁊ aquā breuē: ⁊ nō faciet auolare a te doctorē tuū. Itē sanitatē corporis ꝯseruat. Ecc̃j.xxxj.c. Uigilia ⁊ cholera ⁊ tortura viro infrunito: somnus sanitatis in hoie parco. Itē temptationem demonis eliminat. Unde Judith.xiij.b. post ieiunium amputauit caput holofernis: id ē suggestionē demonis. Itē liberationē a morte ꝓ alijs impetrat. Unde Hester.vij.b. post ieiuniū impetrauit apud regem liberationē iudeoꝝ/ de quibus data erat sentētia mortis. Item gratiam vel augmētum gratie impetrat. Unde Act.ij.a. post ieiuniū q̃draginta dierū dat⁹ ē aplis sp̃ussctūs. Itē exēplo informat: Et iō ieiunauit dñs ĩ deserto .s̃.iiij.a. Dicit ḡ: Cū aūt ieiunatis: in tpe certo ⁊ determiato. Nō eni semp est ieiunandū: qꝛ oia tempus habent. Chrys. Elemosyna precedit quasi mercatrix vt locum habeat oratio. Jeiuniū sequitur orationem: qꝛ non oratio ieiunij adiutorium est / sed ieiunium orationis.

Duplex ieiuniū

Jeiuniū corporale m̃lta bona efficit.

¶ Nolite fieri sicut hypocrite.

a Nolite fieri ſicut hypocrite. Nō ſolū ꝓhibet facere ſed velle/cū dicit: Nolite. In volūtate enī prima radix merendi vel demerēdi ē. b Triſtes/in apparētia. Ipſa enim vult⁹ triſticia ē oſtētatio ieiunij.q.d.nolite ieiunare ea intentione q̄ illi.ſ.pro ieiunij oſtētatiōe ꝑ triſticiā. c Exterminā̄t enī.i.extra terminos ſpꝛioſ ponūt: q̄ſi neq₃ exq̄ſite deli tie neq₃ affectate ſoꝛdeſ decēt chꝛiſtianū. d Facies ſuas: nō bꝛachia: ſ facies in q̄b⁹ magiſ apparēt: e Ut appareāt hoib⁹ ieiunātes: q̄ nō videt niſi exterioꝛa: Sʒ dn̄s itueẜ

Ar. † quia C ſacra vncti/ .c. vnico.

coꝛ.j.Reg̃.xvj.b.Eccl̄j.i.d. Noli fieri hypocrita in ꝯſpectu hoim. Chꝛyſ. Si deſtructio faciei ē ad vanāgloꝛiā/ vbi idem apparet: q̄d dicem⁹ de mulierib⁹ que coloꝛib⁹ ꝛ ſubſcriptionibus faciē coꝛrūpūt in periculū incōtinētiū iuuenū? Illi enī ſibi ſoli nocēt: iſte aūt ꝛ ſibi ꝛ vidētib⁹. Bern̄. Nō tutū ē labijs hoim cōmittere gloꝛiā ſuam/ arce vtiq₃ ſine ſera ꝛ ſine claue: Nā ſi poniẜ i os meū/nō iam in tua ꝑtāte/ ſed i mea ē ꝑtāte: cū meo libito poſſū laudare te vel derogare tibi. a Nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. Chꝛyſ. Sciēs dn̄s q̄ nō pōt eſſe hilaris q̄ ieiunat: nō dixit: nolite eſſe triſtes/ſed nolite fieri. Aliud enī ē eſſe/aliud fieri. Aſſiduū ieiuniū naturaliẜ facit eſſe triſtē: qui autē ꝑ impoſturā vel hypocriſim pallentes apparēt/nō ſūt triſtes ſed fiūt. Si ḡ q̄ ieiunat ꝛ triſtem ſe facit hypocrita ē: quāto iniq̄oꝛ ē qui nō ieiunat/ſed i facie ſua argumentis q̄buſdā pingit venalē palloꝛem? f Amen.i. vere: g Dico vobis/amic̄ meis: h Receperūt mercedem ſuā: laudē.ſ.ſuā quā itēdebāt. Hoc ieiuniū ꝑnicioſum eſt ꝛ deo ꝯᵗrium. Eſa.lviij.b. Nūquid h̄ eſt ieiuniū q̄d elegi? Greg⁹ ſuꝑ Amos.iij. Incaſſum enī caro atteriẜ ſi a prauis voluptatibus non refrenatur. Iſidoꝛ⁹. Qui cibis abſtinent et mala agūt/demones imitanẜ: quib⁹ nō eſca ſed neq̄tia ſemper adeſt. i Tu aūt ꝛc̄. Ex quo remouit remouēdū/ docet q̄d faciendū. Dicit ḡ: Tu aūt. Iſte enī dign⁹ eſt demonſtratiōe/ali⁹ nō. Propẜ h̄ dictū eſt in plurali ſupꝛa: Cū aūt ieiunatis. Mali enī ſūt i pluralitate. k Cū ieiunas. Verſus. Abſtinet eger/egens/cupid⁹/ gula/ſimia/virt⁹. l Unge caput tuū/oleo. Metaphoꝛa ē a paleſtinis ſūpta. Iſti enī in feſtis caput ſuū vngebāt. Sēſus ē. Unge caput tuum/oleo.i.feſtiuū ꝛ hilarē te exhibe.ij. Coꝛ.ix.b. Hilarē datoꝛē diligit de⁹. Eccl̄j.xxxv.b. In oī dato hilarē fac vultū tuum. Vel/Unge caput tuū.i.mētē tuā oleo grē. Caput.i. mens inūgiẜ: ne diabolus ꝑ capillos.i.cogitatiōes retineat.

Ps. 44. Eſa.x.f. Cōputreſcet iugū a facie olei. Itē oleo ſpūalis leticie ꝯ̄ triſticiā ſeculi. Ps. Unxit te de⁹ deus tu⁹ oleo leticie ꝛc̄. Itē oleo miſericoꝛdie/ꝯ̄ auariciā. Luc̄.x.f. Samaritan⁹ vulnerib⁹ ſauciati infudit oleū. Itē oleo nitide ꝛ mūde ꝯſciētie/ ꝯ̄ negligētiā. Hoc caruerūt fatue virgines.j.xxv.a. Itē carnē vnguēto.i.maceratiōe carnis. Iudith.x.a. Unxit ſe myrto optimo. Ioh.xij.a. Dom⁹ repleta eſt ex odoꝛe vnguenti. m Et faciē tuā laua. Chꝛyſ. Facies aīe ꝯſciētia ē. Proijce ab te ſoꝛdes auaricie: pluriū ſtercoꝛa: malicie putredinē: ꝛ lauiſti faciē aq̄ ꝓphetica. Eſa.j.e. Lauamini/mūdi eſtote: auferte malū cogitationū vr̄arū. Caput tuū chꝛiſt⁹ ē: Eſuriētē ciba/ ſitientē pota: et ſic caput tuū vnxiſti precioſo myrto.i. chꝛiſtū oleo miſcdie: qui clamat in euāgelio: Q̄d vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis.j.xxv.d. Itē iuſticia i duob⁹: ne facias malū/ vt facias bonū. Ad illud ꝑtinet/laua: ad aliō Unge. Nō dicit: laua caput: Caput enī tuū lotionē neceſſariā nō habet: nr̄a aūt ꝯſciētia ſemꝑ ſoꝛdida ē in peccatis q̄diu ſum⁹ i h̄ coꝛꝑe. Laua faciē tuā.i.intellectū a curioſitate: affectum ab illicito amoꝛe. In hac aūt facie inſpiraẜ hoi aīa viuens. n Ne videaris hoib⁹ ieiunās. Nō ꝓhibet ſimpliciẜ videri/ſed velle videri ꝛ inde laudari. o Sed patri

a nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. Exterminā̄t enī facies ſuas/vt pareāt hoib⁹ ieiunātes: Amen dico vobis: recepe rūt mercedē ſuā. Tu aūt cum ieiunas/vnge caput tuū: ꝛ faciē tuā laua: nē videaris hoib⁹ ieiunās: ſed pr̄i tuō q̄ui ē i abſcōdito: ꝛ pr̄ tu⁹ q̄ videt i abſcōdito reddet tibi. Nolite theſaurizare vob̄ theſauroſ i tra/vbi erugo et tinea demoliẜ/ et vbi fures effodiūt ꝛ furāẜ. Theſaurizate aūt vob̄ theſauroſ i celo:

tuo: per creationē: ꝑ recreationē: ꝑ ꝯſeruationē. p Qui ē in abſcōdito. Eſa.xlv.c. Uere tu es de⁹ abſcōdit⁹. q Et pater tu⁹ q̄ videt i abſcōdito.i.in humili ꝛ pura ꝯſcientia: q̄ celū d̄r/ Eſa.vlt̄.a. Celū mihi ſedes eſt. r Reddet tibi. Sap̄.x.d. Reddet de⁹ mercedem laboꝝ ſctōꝝ ſuoꝛum.

s Nolite theſaurizare ꝛc̄. Supꝛa ꝓhibuit dn̄s ieiunium ꝑ humano fauoꝛe captādo: ꝛ adhuc idē ꝓhibet fieri pro lucro tꝑali acq̄rēdo. Sūt enī quidā auare ieiunātes vt parcant reb⁹ ſuis/ ꝛ multiplicēt ſibi theſauros: et tale ieiunium ꝓhibet de⁹. Vl̄ pōt ſic ꝯtinuari: vt ſit ſūma ꝛ breuis ꝯcluſio oim̄ ꝑdictoꝝ.q.d. nolite dare elemoſynā/ieiunare/oꝛare ꝑ cōmodo terreno: et q̄d dicerē ꝑ ſingula: nolite theſaurizare ꝛc̄. id eſt aliqua oꝑa miſcdie vel de genere bonoꝝ agere vobis in terra: id eſt pro emolimento terreno. Dic̄ ergo. s Nolite theſaurizare vobis in terra.i.ſpem vobis collocare i terrenis: diuitias reputādo. t Ubi erugo ꝛ tinea demoliẜ: ad lr̄am.i.cōſumit ꝛ deſtruit. Iaco.v.a. Argētū vr̄m et aurū eruginauit. x Et vbi fures effodiūt ꝛ furanẜ: ad lr̄am ſepe. Vn̄ Eccl̄j.xxix.b. Nō abſcōdas eā.i. pecuniā ſub lapide i ꝑditionē. Sic fecit q̄dā ſubſcribēs lapidi/hic ſūt: et aliẜ veniēs ꝛ accipiēs/ſubſcripſit: hic nō ſunt: et moꝛtu⁹ eſt ille q̄ abſconderat ꝑ doloꝛe. Ali⁹ ē theſaur⁹ ſcientie: De quo Eccl̄j.xx.d. Sapiā abſcōſa ꝛ theſaur⁹ iuiſ⁹/q̄ vtilitas i vtriſq₃? Prouer.xj.d. Qui abſcōdit frumēta malediceẜ in populis. Itē grē. Prouerb.xxj.c. Theſaur⁹ deſiderabil̄ ꝛ oleū in habitaculo iuſti. Et malus theſaur⁹ culpe. Roma.ij.a. Scdm̄ duritiā tuā ꝛ coꝛ impenitēs theſaurizas tibi irā in die ire ꝛ reuelatiōis iuſti iudicij dei. t Ubi erugo. Moꝛaliẜ. Oīſ theſaur⁹/aut ē d̄ metall̄/aut d̄ veſtib⁹/aut d̄ lapidib⁹ ꝑcioſis. Moraliter

Primū demoliẜ erugo: ſecūdū tinea: tertiū fures. Q̄d ḡ dic̄ dn̄s h̄ de his theſauris/ꝑcipue tāgit clericos. Eccl̄j.v.a. Noli attēdere ad poſſeſſiōes iniq̄s/nihil enī ꝓderūt tibi i die vindicte ꝛ obductiōis. In his ꝑdict̄ trib⁹ triplex notaẜ tēptatio: Mūdi/carniſ/ꝛ diaboli. Hec ſūt tria iacula diaboli. Erugo ḡ i auro ē ꝛ argēto: ꝯcupiſcētia mūdi. Iob.xx.b. Diuitias q̄s deuoꝛauit ꝑ cupiditatē ſuā/euomet ꝑ amiſſionē. Prouer.xxiij. a. Ne erigas oculos tuos ad diuitias q̄s hr̄e non potes. Tinea q̄ naſciẜ de veſte plicata ꝛ i q̄ete/gula ē: ꝛ luxuria i carne. Fures ſūt ſuꝑbia ꝛ demones: q̄ oēs v̄tutes furanẜ. Inẜ quoſ occidiẜ deſcēdēs a hieruſalē i hiericho: Luc̄.x.e. Notabiliẜ aūt dic̄/effodiūt/ꝑmo: ꝛ furanẜ/ſecūdo. Effodiūt enī per oſtētationē: vt demū furenẜ cū appetit humanū fauoꝛē. Iohel.j.b. Ficū meā decoꝛticauit. Greg⁹. Deꝑdari deſiderat q̄ theſauꝝ i via publice depoꝛtat. Allegoꝛice v Tinea Allegorice

ſignificat iuidiā: q2 tinea lateẜ veſtes ꝯſumit. t Erugo/ſuꝑbiā: q̄ oēm decoꝛē virtutū obfuſcat. y Fures/heretici vel demones: q̄ ſemꝑ ad h̄ tendūt vt ſpūalib⁹ ſpoliēt. z Theſaurizate aūt vobis: Nō dicit mihi: Nihil enī ꝓdeſt ſibi ſed vobis. Iob.xxij.a. Quid ꝓdeſt deo ſi iuſt⁹ fueris/aut q̄d ꝯferes ei ſi imaculata fuerit vita tua? Ps. Bonoꝝ meoꝝ nō eges. Ps. 15.

a Theſauros i celo: q̄ſi i ꝓꝑio loco. Chꝛyſ. Ibi ſubam tuā colloca/ vbi patriā habes. In celo/dic̄.q.d. incoꝛruptibiles ſūt diuitie ſctōꝝ: ꝛ i celo vbi nihil coꝛrūpiẜ ſūt q̄rēde ꝛ ponēde. Eccl̄j.xiiij.c. Oē op⁹ coꝛruptibile i fine deficiet: et q̄ illud oꝑabiẜ ibit cū ipſo. Chꝛyſ. Que ſtulticia ē illic relinq̄re vn̄ exitur⁹ es: ꝛ illuc nō pꝛemittere q̄ itur⁹ es? Quicq̄d ꝓ aīa tua feceris/h̄ tuū eſt: q̄d aūt relinq̄s ꝑdidiſti. Nā q̄d coꝛꝑaliẜ ꝯgregaẜ/ſpūaliẜ diſꝑſū videẜ ꝛ ꝑditū: q̄d aūt coꝛꝑaliẜ diſpergitur/bene ſpūaliter cōgregaẜ in celo. Qui collocat theſauros in terra: non habet quod ſperet in celo. Ut quid reſpiciat in celum: vbi nihil habet repoſitum? Unde Ps.

Quid enim mihi eſt in celo et a te quid volui ſuper terram? Ps. 72.

Ubi neq₃ erugo

a vbi nec̄ erugo nec tinea de/
b molit̄: et vbi fures n̄ effodiūt
c nec furant̄. Ubi em̄ ē theſau/
d rus tu⁹: ibi ē ⁊ coꝛ tuū. Lucer/
e na coꝛpis tui ē oculus tu⁹. Si
f g h i fuerit oculus tu⁹ ſimplex: to/
tū coꝛpus tuū lucidū erit. Si
k l āūt oculus tu⁹ nequā fuerit:
m totum coꝛpus tuum tenebro/
n ſum erit. Si ergo lumen qd̄
o p in te eſt/ tenebꝛe ſunt: ipſe te/
q r nebꝛe quante erūt? Nemo po
s teſt duobus dominis ſeruire:
t v Aut eni vnum odio habebit

Moraliter — a Ubi nec̄ erugo nec̄ tinea demolitur: ad litterā: quia nihil mali ibi admittitur ⁊c̄. Moraliter: Per erugi/nem ſupbia: que de bono oritur/ ſic̄ erugo de metallo. Per tine/am inuidia: quia ſicut tinea ſine ſonitu veſtem coꝛrumpit: ſic inuidia virtutes. Fures ſunt heretici: qui furantur veritatem ſacre ſcꝑture: vel de/mones: qui effodiūt in temptatione: furā/tur in conſenſu. Ja/co. v. a. Agite nunc diuites/ ploꝛate vlu/lantes. (Luc. 11. c.) Agite dicit/ q̄ eruginem: ploꝛate/ q̄ tineam: vlulate/ con/tra fures: qui ſunt lu/pi contra quos vlu/landum eſt. b Et vbi fures non effodiunt nec furantur. Chryſ. Om/nia bona mundi triplex interitus tollit: aut ex ſeipſis vetera/ſcunt: aut dñoꝝ luxu conſumunt̄: aut extraneis dolo/ vi vel ca/lumnia diripiuntur: quia omnes fures dicuntur/ qui per iniq̄/tatē feſtinant aliena facere ſua. Uel/ Ubi fures ⁊c̄. quia ibi aduerſus electos dei nulla fraus pꝛeualebit. Naum. j. d. Ce/lebꝛa iuda feſtiuitates tuas: nō adijciet vltra vt ptranſeat in te belial: vniuerſus interijt. c Ubi em̄ ē theſaur⁹ tu⁹. q. d. caue vbi theſauriꝛes. Ubi em̄ ē theſaur⁹ tu⁹ ibi ē ⁊ coꝛ tuū. i. coꝛdis meditatio. Eccs. x. a. Coꝛ ſapiēt̄ i dextera ei⁹: .i. i eṫnis: ⁊ coꝛ ſtulti i ſiniſtra. i. i tranſitoꝛijs. Deut. xxxiij. d. Ocul⁹ iacob i tra frumēti. i. i celo. Pꝛouer. xvij. d. Oculi ſtul/toꝝ i finib⁹ tre. Eccs. ij. c. Oculi ſapiētis i capite ei⁹. Ubi ē theſaur⁹ tu⁹ ibi ē ⁊ coꝛ tuū. Hiero⁹. Coꝛ habet guloſus i vētre: laſciu⁹ i ludicris: amatoꝛ i libidine: auarus i pecunia. Qui vult theſauriꝛare tria ſibi ſunt neceſſaria. (Theſauriꝛanti tria ſunt neceſſaria.) Pꝛouidentia in reponendo: diſcretio in congregando: diligentia in ſeruan/do. Pꝛouidentia: vt pꝛouideat vbi reponat in locum tutum: id eſt in celum: ⁊ arcam foꝛtem. ſ. chꝛiſtum vel beatam virgi/nem. Coꝛpus eſt mala arca: quia omnia putreſcunt ibi. Ali/quando diabolus vult auferre theſaurum iſtum per violenti/am. ſ. temptationem. Quod ſignificatur. ij. Machab. iij. c. q̄ heliodoꝛus qui diabolum ſignificat/ voluit ſpoliare templū. Sed quid faciendum eſt/ docetur ibi optime. Tria ſunt que vim eius debilitant: Oꝛatio: timoꝛ/ et doloꝛ. De oꝛatione di/citur ibi: Inuocabāt de celo eum qui de depoſitis legē poſu/it vt his qui depoſuerant ea ſalua cuſtodiret. Si ita fiet: ve/niet ille ſedens ſuper equum: habens vt videbatur arma au/rea. ſ. chꝛiſtus paratus ad pugnandum: quem ſequunt̄ duo iuuenes optimi decoꝛe. ſ. angeli miſſi a deo. ſ. timoꝛ de pena futura: et doloꝛ de pꝛeterita culpa. Diſcretio etiam neceſſaria eſt. Roma. xij. a. Rationabile ſit obſequiū veſtrū. d Lu/cerna coꝛpoꝛis tui. Dixerat vbi theſaurus tuus eſt: ibi et coꝛ tuū: ideo cauendū eſt in reponendo theſaurum. Sed q2 cautela ab intentione incipit: ideo determinat intentionem vt non vertatur ad inanem gloꝛiam vel lucrū tempale. Chryſ. Poſt elemoſynas conuenient̄ docet mentem habere ad deū. Qui em̄ coꝛ habet ad deū/ illi⁹ oculus lucid⁹ eſt. Unde. ſ. v. a. Beati mundo coꝛde: quoniam ipſi deum videbunt. Eccs. xj. c. Dulce lumen ⁊ delectabile oculis videre ſolem. Uocans ergo intentionem oculum/ comparat eum lucerne. Sicut eni oculus membꝛa ad operandū dirigit/ et lucerna greſſus am/bulantis: ſic intētio congeriem operationis. Et ſicut nomi/ne oculi duo accipiuntur/ vt dicit Glo. ſ. intentio ⁊ lux fidei: ſic nomine coꝛpoꝛis duo ſimiliter. ſ. congeries operum exte/rioꝛum/ et congeries operum interioꝝ ſiue virtutum. Pꝛimo oculo reſpondet pꝛimū coꝛpus: ⁊ ſecundo ſecundū. Lucerna igitur intentio recta/ vel fides foꝛmata: opera dirigunt ⁊ in/foꝛmant. Dicit ergo: Lucerna coꝛpoꝛis tui. Coꝛpus di/cit congeriem operum exterioꝝ ⁊ interioꝛum. e Eſt ocu/lus tuus: id eſt fides vel intentio: vt non ad lucernam ho/minū iudices opera/ ſed ꝓꝑꝛie conſcientie. Apoc̄. xxj. g. Lu/cerna eius eſt agnus. Quia agnus ſimplex/ ſignificat rectam intentionem ⁊ ſimplicem. f Si fuerit oculus tuus. Per hoc q̄ dicit/ ocul⁹/ ſingulariter: ſignificat q̄ intentio de/bet eſſe ad vnum. iiij. Reḡ. vlt. b. Sedechias excecatus eſt in reblatha. Similiter fides debet dirigi ad deū. Cant̄. iiij. c. Uulneraſti me ſoꝛoꝛ mea in vno oculoꝛū tuoꝝ. g Sim/plex: ſine erroꝛe ad fidem/ ſine praua de/lectatione ex charita/te informante. Uel/ Simplex: ſine du/plicitate. h To/tum coꝛpus tuū: id eſt congeries bo/noꝛum operum ite/rioꝛum ⁊ exterioꝝ: (Luc. 16. c. 25. diſ. c. acut'. 21. q. 1. c. 1. De pe. diſ. 5. c. i.) i Lucidum erit: a tenebꝛis peccati re/motum. k Si autem oculus tuus: id eſt intentio tua: l Nequā fuerit: id eſt peruerſa. m Totum coꝛpus tuū tenebꝛoſum erit: id opus demeritoꝛiū erit. Chryſ. Sicut qui graues habet oculos/ ſi ponas eū in loco tenebꝛo/ſo melius videt: ſi autem ponas in ſole nihil videt: quia ocul⁹ non ſuffert ſolis candoꝛē: Sic ⁊ homo mūdialis: q̄ oculū. i. mētē terrenis deſi/derijs ſoꝛdidam habet ⁊ turbulentam: ſi ponas eum in rebus mūdialib⁹ ſapit et aſtutus eſt: ſi autē trahas eū ad res ſpūales nihil ſapit: quia mens eius ter/renis deſiderijs coꝛrupta iuſticie bo/num non ſentit: dico non neſcit: ſcit eni qd̄ nō ſentit. n Si ergo lumen: id eſt intentio que debet eſſe lumē ope/rum. o Qd̄ in te eſt/ in libero arbi/trio. p Tenebꝛe ſunt: mala inten/tione facta: quia tunc mala: q Ipſe tenebꝛe: id eſt ea que p ſe mala ſunt: quante erunt? Et eſt ſenſus in ſum/ma. Si bona que agis: q2 mala inten/tione fiunt/ tenebꝛe ſunt: ea que per ſe mala ſunt et mala etiā intentione fiunt maioꝛes tenebꝛe ſunt. Uel ſm̄ Aug̃. Lumen eſt intentio praua: dictū vel fa/ctum dicunt̄ tenebꝛe. Un⁹ eſt ſenſus. Si intentio coꝛrupta eſt tenebꝛe: mul/to magis dictū vel factū ꝓcedēs ex il/la intētione. Chryſ. Nō eligeres aurꝝ et ſericas veſtes vt oculiſ oꝛbareris: q2 nulla reliquę vite tibi eſſet vtilitas: ita in aīa cuſtodi intellectū. r Nemo poteſt duobus dñis ſeruire. Ad/huc vtitur dñis quaſi quadā anthypo/phoꝛa. Poſſet enim dicere aliq̄s: Si pꝛopter intentionē tempalium ⁊ hmōi mala fiunt q̄ ſunt bona: ego faciā bona ſimul et pꝛopter celeſtia ⁊ ꝓpt tempa/lia. Et poteſt hoc reſpicere tria que p̄/dicta ſunt. ſ. Nemo poteſt ſeruire pꝛo tempoꝛalibus ſimul ⁊ terrenis: vel ſi/mul theſauriꝛare in celo et in terra. Uel/ Nemo poteſt ſimplici oculo et nequā facere aliqua. s Duob⁹ do/minis/ contrarijs. Non eni poteſt q̄s exercere opus diaboli ⁊ placere deo. iij. Reg̃. xviij. d. Uſq̄ quo claudicatiſ in duas partes? Duo dñi ſūt virtutes et vitia: celeſtia et terrena: deus ⁊ dia/bolus: vana glīa ⁊ vera glīa t Aut eni: ſubiūgit cām ꝑdictoꝝ: v Unū odio habebit/ diabolū tanq̄ ſinglā/riter malum: non creaturā ſ vitium.

r Nemo poteſt ⁊c̄. ſ. deo et diabolo ſuire. Diabol⁹ ſig/nificat̄ p pharaonē: q̄ facit ſeruire ſuos i luto luxurie: latere/ cupiditatiſ: palea va/nitatis. Et inuitat ad edificādum tres ciuitates in egypto. Phiton/ rameſſe/ helio/polis. De dua/bus pꝛimis: Exo. j. b. De tertia Eſa. xix. c. In die illa erit quinq̄ ciuitates in terra egypti: ciuitas ſolis vocabitur vna. Phiton/ interpꝛe/tat̄ os abyſſi/ vel cu/piditas. Pꝛouerb. xxx. c. Tria ſūt inſa/tiabilia: Infern⁹/ os vulue/ et terra q̄ nō ſatiat̄ aq̄: quartū ꝟo .ſ. ignis nunq̄ dicit ſufficit. Rameſſe/ in/terꝓtat̄ malicia deti/nēs: Hec ē luxuria. Pꝛouerb. ij. d. Oēs q̄ ingrediunt̄ ad eas non reuertent̄. He/liopolis/ ciuitas ſo/lis: ſuperbia. Job. xxxj. c. Si vidi ſo/lem cum fulgeret et lunā incedētē clare: letatū eſt i abſcōdi/to coꝛ meū. Solē vi/dere cū fulget ē leta/ri de honoꝛe tpali et vani nōis claritate. Lunā videre incedē/tē clare/ eſt exultare de mūdi ꝓſperitate. Itē ſuiētes diabolo i panib⁹ ſūt dtractoꝛes

Et alterū diliget — Uel Pꝛouer.

ß a ¶Et alterū diliget.ſ. deū. b ¶Aut vnū ſuſtinebit .ſ. diabolū/iugū eius portādo. c ¶Et alterū contēnet.ſ. deū/opa eiꝰ delitijs ⁊ ꝯcupiſcētijs poſtponendo. Et nota ꝙ dicit/cōtēnet:nō odiet. In oī enī pctō mortali ꝯtemptꝰ eſt. Nota ꝙ nulla creatura deū odit affectu/etſi effectu. Nec etiam diabolus odit deum inquātū deus ē: ſed inquātū puniens dus ē. Sicut latro ñ odit iudicem qꝛ bō: ſ qꝛ iudex ⁊ vindex. d ¶Non poteſtis deo ſeruire ⁊ mā-mone: Manifeſtatio eiꝰ ē qđ dixerat: Nō poteſtis duobꝰ dñis ſeruire. Nō dicit hr̃e:qđ fieri licet vt bñ diſpēſet. Abraam enī diuitias habuit et Iob:ſed non eis ſeruierunt. Seruire enī diuitijs auari eſt. Nota autē ꝙ ſyra lingua/mammone diuitie dicuntur.

B

a et alterū diliget: aut vnū ſuſti
b nebit: ⁊ alterū ꝯtēnet. Nō po-
c teſtis deo ſeruire ⁊ mā mone.
d Ideo dico vobis: ne ſolli-
e citi ſitis aie vite qđ mādūcetꝭ.
f neqꝫ corpi vro qđ īduamini:
g Nōne aia plus eſt q̃ eſca: et
h corpꝰ plus q̃ veſtimētū: Re-
i ſpicite volatilia celi: qm̄ nō ſe-
k rūt neqꝫ metūt neqꝫ ꝯgregāt
l in horrea: ⁊ pater veſter cele-
m ſtis paſcit illa. Nōne vos ma
n gis pluris eſtis illis: Quis autē
o vrm cogitās pōt adijcere ad
p ſtaturā ſuā cubitū vnū: Et d
q veſtimētis quid ſolliciti eſtis:
r Cōſiderate lilia agri quō cre-
s ſcunt: nō laborāt neqꝫ nent.

† Unde Prouerb. xx.c. Suauis eſt hoī panis mēdacij ⁊ poſtea os eiꝰ implebiꝭ calculo. In potu:ꝓdi catores falſi in lecto luxurie. Iob. xl.c. Subvmbra dormit in ſecreto calami i locis humentibus. In vtroqꝫ:illi q̄ vētri deſeruiūt. Phil. iij.d. Quoꝝ deꝰ vētꝭ eſt. Iſte dñs grauis exactor eſt: iurgioſus: crudelꝭ:infidelꝭ. Grauis exactor operū et ſeruitioꝝ. Exo.v.b. Prefecti operū inſtabāt dicētes: complete opus vrm q̄tidie vt ꝓus facere ſolebatꝭ. Itē iurgioſuſ eſt. Prouerb.xvij.b Semper iurgia q̄rit malus. Crudelis eſt qui nec parcere nec miſereri pōt. Prouerb.v.b. Fili ne des alienis honorē tuū ⁊ annos tuos crudeli. Infidelis ē:qꝛ ſeductor ⁊ mēdax. Ioh. viij.f. Ipſe mendax ē et pat eiꝰ ⁊c.

Scōm quoſdā dicitꝭ nomē demonis/q̄ pꝛeeſt diuitijs:nō ꝙ in eiꝰ ditione ſint: ſed qꝛ laqueis diuitiarū vtitꝭ ad decipiēdū. Chryſ. Nō ſolū in hoc nocēt diuitie qꝛ latrones armāt ꝯ nos/⁊ intellectū obtenebrant:ſed qꝛ a ſeruitute dei nos expellūt in ſuā captiuitatē. Ideo q̄ vult deū amare/neceſſe ē vt odiat diuitias: ⁊ q̄ vult mādata auaricie facere neceſſe ē vt ꝯtemnat dei mādata. e ¶Ideo dico vobis: qꝛ.ſ. deo ⁊ mamone nō poteſtis ſeruire: ideo dico vobis. Quia poſſet forte dicere: Tu ꝓhibes diuitias/ſ ſaltē indigemꝰ cibis ⁊ poſſumus ſolliciti eſſe de illis habēdis. Hoc ꝓuenit ⁊ remouet cū dicit: f ¶Ne ſolliciti ſitis aie vite.i. vite vre. Multiplex ē ſollicitudo. Eſt enī quedā ꝓuidētie ſpūalis: Et hec p̄cipitꝭ Prouer.vj.a. Uade ad formicā o piger ⁊ diſce ſapientiā. Eſt et ſollicitudo tpalis neceſſitatis:q̄ eſt tolerabilis. De q̄ Gen̄. iij.d. In ſudore vultꝰ tui veſceris pane tuo. Eſt etiā ſollicitudo ſupfluitatꝭ ⁊ curioſitatꝭ: Hec ꝓuenit ex amore inordinato terrenoꝝ ⁊ diffidētia eternoꝝ: De hac Prouerb. xj.a. Expectatio ſollicitorū ꝑibit. De hac etiā dicit Lucꝭ.viij.b ſup illū locū: Semē eſt verbū dei/Glo. Sollicitudo huiꝰ ſeculi ſuffocat vbum dei. Ibi Bern̄. Circuit ſedulus explorator:ſequitꝭ/obſequitꝭ/ſimulat/diſſimulat pedibꝰ ac manibus repēs ſi q̄ mō ſe poſſit ingerere in pꝛimonium crucifixi. Chryſ. Sollicitudo de ſperatiōis ē filia. Prima ſollicitudo ē cōmēdabilis: ſcđa tolerabilis: tertia vitupabilis. g ¶Quid mādūcetꝭ. Hic ſuggillantꝭ guloſi q̄rū deꝰ vētꝭ ē: Sic de guloſo eſau dicitꝭ/Gen̄.xxv.d. Augꝰ. Paſcebat ꝯtēnētē ſe ⁊ nō paſcit obſequētē. Chryſ. Eſcā etſi ſollicitꝰ nō fueris habebis:iuſticiā vo niſi ſollicitꝰ fuerꭍ nō habebis. Que ḡ ſapiētia de h ſollicitū eſſe qđ ſine ſollicitudine etiā apprehēdes: ⁊ nō eſſe ſollicitū de eo qđ niſi ſollicitꝰ fuerꭍ ꝑdes: Phil.iiij.a. Gaudete i dño ſp. h ¶Neqꝫ corpi vro qđ iduamini. De duobꝰ loqꝭ d qbꝰ ē maxia ſollicitudo.ſ. cibo ⁊ veſtitu.j. Timoth.vj.b. Habētes alimēta ⁊ qbꝰ tegamur ⁊c. De his duobꝰ ſollicitꝰ erat q̄ induebatꝭ purpura ⁊ byſſo ⁊ q̄tidie epulabatꝭ ſplēdide: Lucꭍ.xvj.e. Habētes igiꝭ victum ⁊ qbꝰ tegamur his ꝯtēti ſimꝰ. Hieroꝰ. Ornatꝰ pariter et ſordes fugiēda ſūt:alterū enī glorā/ alterū ignominiā ſapit. i ¶Nōne aia plus eſt q̄ eſca ⁊ corpus plꝰ q̄ veſtimētū: q.d. qui dedit aiam q̄ magis eſt/ dabit ⁊ eſcā que minus ē. Quantū ad eſcam dat exemplū de volatilibꝰ: quantū ad veſtimētū de lilijs. Nōne aia plꝰ eſt q̄ eſca.i. vita vra. Simile Ioh. xij.d. Qui amat aiam ſuā ꝑdet eā.i. vitā.q.d. dñs: ne timeatis/ q̄ dedit aiam: dabit eſcam. k ¶Et corpus pluꭍ q̄ veſtimentū: q.d. ſic: et longe maiꝰ: qꝛ h ꝓpꭍ illud ē datū vel factū. Chryſ. Aia non moratꭍ niſi i corpe cibato:multi tñ de aia ſunt ſolliciti parum qđ mādūcēt. Et maxie theologi: q̄ cibū aie ori apponūt nec inde comedūt: dū qđ i ſcholis audiūt ñ faciūt: ſ ꝓ laude aut tēporali mercede vēdūt. l ¶Reſpicite volatilia celi: q̄ nō ꝑpetuo erūt ⁊ ideo minora ⁊ indigniora ſūt. Chryſ. Confirmat ꝑmo ab aia/vt a maiori: deide a minori/vt a volatilibꝰ. m ¶Qm̄ nō ſerūt: ad victū ſuū curādū. n ¶Neqꝫ metūt/laborādo. o ¶Neqꝫ ꝯgregāt: laboꝝ ſollicitudinē addendo. In ꝑmo ſugillantꭍ timidi: in ſcđo auari ⁊ inq̄eti: in tertio raptores ⁊ tyrāni p ¶In horrea: qđ fecꭍ ille diues ſtultus. Lucꭍ.xij.c. dicēs: Quid faciā qꝛ nō habeo q̄ ꝯgregē fructus meos: hoc faciā: deſtruā horrea mea ⁊ maiora faciā illa ⁊c. Dixit aūt illi deꝰ: Stulte hac nocte aiam tuā repetēt a te. Chryſ. Aialia oīa fecit deꝰ ꝓpꭍ hoiem: hoiem aūt ꝓpꭍ ſeipſum. Si ḡ aialibꝰ miniſtrat ꝓpꭍ hoiem: quō hoibꝰ non miniſtrabit ꝓpꭍ ſeipſū: q ¶Et pater veſter celeſtꝭ paſcit illa: nō deꝰ meꝰ: ſed pater veſter: vt illis ꝯſideratꝭ multo magis vos paſcat: q̄ eſtis filij. Ps̄. Qui dat iumētꝭ eſcā ipſorū. Iob.xxxviij.d. Quis p̄parat coruo eſcā: Rab. Quis rex de notꭍ militibꝰ debitā ñ ꝓcurat alimoniā: Quis dñs ſeruis ſuiꭍ ñ miſtrat cibaria: Quis pr̄ ñ dat filijs: Noli hō exacerbare deum ꝓ te taliter cogitādo. Dato regno ſuſpiras panem/indutus imortalitatꭍ gloria/plāgis corpis veſtimētū: Augꝰ et Rab. hec ad litterā intelligunt: Ueriſimilitꭍ tñ poſſūt exponi de religioſis: qui nec ſerūt nec metūt ⁊ nihil i terra q̄rūt et ab omni mūdana ſollicitudine ſemoti/ſola ꝯtemplatione in celo degunt. De quibus Eſa.lx.b. Qui ſunt hi qui vt nubes volant: ⁊ q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas: r ¶Nōne vos magis pluris eſtis illis: Modus loquēdi ē/reſpondēs trāſlationi.q.d. maioris enī precij eſtis. Si igiꭍ de illis curat/⁊ d vobis. s ¶Quis aūt vrm cogitās/ ſollicitudine ⁊ ſtudio aie: t ¶Poteſt adijcere/ corpali ſagacitate ⁊ labore: v Ad ſtaturā ſuā cubitū vnū: q.d. nullus. q.d. qui dedit corpori augmētū/dabit ⁊ veſtimentū. Alia lrā dicit: Ad etatē ſuā. Et ſic ꝓbat dñs per rationē augmēti: ꝙ de cibo ñ debent eſſe ſolliciti: qꝛ ſi cibus ē ad augmētū vel nutrimētū: deus autem vtrūqꝫ operatꭍ: ad quid igiꭍ cibus cum tanta ſollicitudine acquiritur: Chryſ. Sicut ſollicitudo corpori non poteſt apponere: ita nec cibum congregare. x ¶Et de veſtimentis quid ſolliciti eſtis: q.d. ſi corpori addere non poteſtis/de veſtibus non curetis: quia in his et alijs ꝓuidebit eis qui ea fecit. y ¶Cōſiderate lilia agri quō creſcūt: q̄ſi.ſ. tam coloribus p̄cioſis iduta ſūt. a ¶Nō laborāt: coloribꝰ ſe ornādo. b ¶Neqꝫ nēt/ idumēta ſibi ꝯficiēdo. Chryſ. Qđ dicꭍ laborāt/ad viros ꝑtinet: qđ dicꭍ nēt: ad femias. Itē. Cur ñ dicꭍ pauonē ⁊ cygnū: ꝓpꭍ vtilitatē maiorē: Et ſō ⁊ lilia fenū vocat. z ¶Lilia agri: virgines. Cantꭍ.ij.a. Sicut lilium intꭍ ſpinas ſic amica mea inter filias.

ß Dico aūt vobis

Moralitꭍ. Per lilia actiuos: ꝑ volatilia ꝯtēplatiuoſ: ꝑ fenū intellige ꝑſcitos.

Multiplex ſollicitudo

Phil.3.d.

Luc.12.d.

Ps̄.146.

Moraliter

¶ a Dico aūt vobis: ego. ſ. de cuius verbis dubitare non debetis. b Qm̄ nec ſalomon: q̄ pre alijs hoīb⁹ floruit: qui dicit Eccs. ij. b. Supgreſſus ſum opib⁹ oēs qui ante me fuerūt in hieruſalē. c In oī gloria ſua / triplici: Diuitia rū / ſcientiarū / potentiarum. Alia littera: In oī regno ſuo.

d Coopertus ē ſicut vnū ex iſti. i. tam pulchre. Uel q2 in ſalomone fuerunt veſtes aliene: in lilio ꝟo ꝓprie veſtes q̄ſi natura dedit ei. Chryſoſtom⁹: Salomoni hoīes miniſtrabant veſtes: iſtis aūt de⁹. e Si em̄ fenum agri qd̄ hodie ē ⁊ cras in clibanū mittiꝭ. i. in fornacē: vel in aceruū factum ad modum clibani. Cras / aūt pro futuro poniꝭ. Simile Geñ. xxx. e. Rñdebit mihi cras iuſticia mea. b Deus ſic veſtit. i. tam pulchre ornat. q. d. ſi iſta que tm̄ ad viſum temporis ſūt ⁊ tam cito decidua ſūt vt ipſa cras cremabunꝭ: a dño tam venuſte ornanꝭ: i Quāto magis vos: ſupple veſtiet: k Modice fidei: q̄ de ꝓmiſſione dei dubitatis. Interliñ. Quicūq3 in aliqua ꝓmiſſione dubitat / modicus eſt fide: et quāto plus dubitat / min⁹ inuenit ea ꝓ q̄bus ſollicit⁹ fuit ⁊c̄.

a Dicō aūt vobis qm̄ nēc ſalomon ī oī gloria ſua coopt⁹ eſt ſicut vnū ex iſtis. Si ēni fenū agri qd̄ hodie ē ⁊ crás ī clibānū mittiꝭ dēus ſic veſtit: quāto magis vos mōdice fidei. Nōlite ḡ ſolliciti eſſe / dicētes: q̄d mādūcabim⁹ / āut q̄d bibem⁹ / āut q̄ opiemur: Hec ēni oīa gentes inq̄rūt: Scit ēnim pater veſter quia his oībus indigetis. Quērite ergo primū rēgnum dei ēt iuſticiā eius / ēt hec omnia ādijcientur vobis. Nōlite ergo ſolliciti eſſe in craſtinū. Crāſtinus enim dies ſollicit⁹ erit ſibijpſi. Sūfficit diei malicia ſua.

d Coopertus ē ſicut vnū ex iſtis. Ornamētū corporis purpura: et byſſus: Mūdicia aūt ⁊ patientia ſūt q̄ſi due puelle que veſtiunt animam purpura ⁊ byſſo. Byſſus ad mūdiciā ptinet: purpura ad patiētiam. Prouerb. xxxj. c. Purpura ⁊ byſſus indumentū eius ⁊c̄. e Fenū / diuites. Iaco. j. b. Diues ſicut flos feni trāſibit: exort⁹ eſt ſol cū ardore et areſecit fenū ⁊ flos eius decidit ⁊ decor vult⁹ eius deperijt: ſic et diues in itinerib⁹ ſuis marceſcet. f Cras. i. ſubito vel inſtanti die iudicij. g In clibanū / gehenne. h Deus ſic veſtit. ſ. v. g. Qui ſolem ſuū facit oriri ſup bonos ⁊ malos. De hoc feno ſic veſtito ⁊ poſtea ī clibanū ꝓiecto legitur Luc. xvj. e. Homo q̄dā erat diues: ⁊ induebaꝭ purpura et byſſo / ecce veſtimētū: ⁊ poſtea ſepult⁹ ē in infernum / ecce clibanus ⁊c̄.

l Nolite ergo ſolliciti eſſe. Supra dixit q̄ ſollicitudo curioſitatis remouenda eſt: quia cū maiora dederit / minora dabit: Et poſuerat tria exēpla: Inde ꝯcludit: Nolite ḡ ſolliciti eſſe: q2 in volūtate veſtra ē. m Dicētes: q2 maior eſt ſollicitudo q̄ꝯ ꝓcedit in ſermonē: q2 tūc datur in exēplū. Threñ. ij. d. Matrib⁹ ſuis dixerūt vbi eſt triticum ⁊ vinum cum deficerent. n Quid mādūcabim⁹. Numeri xj. b. Quis dabit nobis carnes ad veſcendum: recordamur piſciū quos comedebamus in egypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres ⁊ pepones / porri / cepe / et allia. o Aut q̄d bibem⁹: Ecce ſollicitudo ſtulta. Prouiſa eni ſūt hec oīa ab eo q̄ nouit hec ī via eſſe neceſſaria. Eccī. xxxj. d. Sanitas ē aīe ⁊ corporis ſobrius pot⁹. Seneca. Natura minimis contenta eſt. p Aut quo opiemur. Hec cura deo relinquēda eſt. q Hec eni oīa: que ſupra dicta ſūt: r Gentes inq̄rūt: qui infideles ſunt ⁊ q̄ de futurorū bonoꝝ ꝓmiſſione non ꝯfidūt. Roma. viij. a. Qui ſm carnē ſunt que carnis ſunt ſapiūt: q̄ ꝟo ſm ſpm̄ ſunt que ſpūs ſunt ſentiūt. Aug⁹. Scit eni celeſtis medicus q̄d vobis daturus eſt ad ꝯſolationē: quid ꝟo ſubtractur⁹ ad exercitationē. Nō eni homo iumēto ſuo ſine cauſa cibaria detrahit. s Scit eni pater veſter q2 his oīb⁹ indigetis. Quia ergo pater diligit vos filios: ⁊ q2 indigetis ꝓcurabit vobis hec. Ducuſq3 ꝓhibuit dñs ſollicitudinē ꝓpꝭ multas cauſas. Prima ē: q2 ꝟbū dei ſuffocat. j. xiij. c. Sollicitudo hui⁹ ſeculi ⁊ fallacia diuitiarū ſuffocat verbū. Scd̄a ē: q2 fructificationē bonorū operū exterminat. Hiere. iiij. a. Nouate vobis nouale ⁊ nolite ſerere ſup ſpinas. Tertio: hominē illaqueat. j. Timoth. vlt. b. Qui volūt diuites fieri incidūt in temptationē ⁊ in laqueū diaboli. Cañ. v. b. Expoliaui me tunica mea. Dic̄ Beda. Recepta ſollicitudine tpaliū ſubſidioꝝ quālibet eximius ꝓdicator difficile mittit pctm̄. Quarto: a ſpūalibus retrahit. Greg⁹. Amor tpalium eternarꝝ viſcus ē pgnaꝝ. Quinto: inebriat. Threñ. iij. b. Inebriauit me abſinthio. i. ſollicitudine pūgitiua ⁊ amaricante aiam. Sexto: aiam affligit ⁊ q̄ ſperabatur non inducit. Eccs. j. c. Uidi ī oībus vanitatē ⁊ afflictionē ſpūs. Septimo dormire nō permittit. Eccī. xxxj. c. Uigilia ⁊ tortura ⁊ cholera viro infruniꝭo. i. cupido. Octauo vigilādo ſomniare fac̄. Eccs. v. a. Multas curas ſequunꝭ ſomnia. Et nota q̄ ſicut ſomniāti videꝭ q̄ multa faciat: ita ſolliciti multa cogitāt ⁊ pauca faciūt. Nono aiaz excecat. Uñ Hiere. vlt. b. et. iiij. Reg. xxv. b. habeꝭ de ſedechia q̄ excecat⁹ fuit ī reblatha: q̄ īterpꝛtaꝭ mlta hec. Decimo euacuat pniaz. Geñ. iiij. d. Cain. i. poſſeſſio tpaliū poſtq̄3 eduxit abel. i. luctū / ī agꝛ ſollicitudis. ſ. occidit eū. t Querite ḡ p̄mū regnū dei. Nota q̄ tria ſūt genera bonorū: Eternū / ſpūale / tpale. Primū eſt maximū bonū: ſecūdū minus: tertiū mīmū. Dicit ḡ: Querite p̄mū. i. p̄mo vel p̄ncipaliꝭ. Uel / Primū / qd̄ eſt iñ alia p̄mū: v Regnū dei. Hoc vnū ⁊ ſolū cū ſollicitudie ē querēdū. Et iō dicit: Querite. i. ad querendū attēdite. Querite: q2 tps breue. Deut. xxxij. e. Ad eſſe feſtināt tpa. Ezech. vij. a. Finis venit: venit finis. Itē q2 lōgeuū. Ps̄. Regnū tuū regnū oīm ſeculorum. Itē q2 iocūdū. Ps̄. Q̄ magna multitudo dulcedis tue dñe. Eſa. xxi. c. Si q̄rit q̄rite. Querite / orone et ope. Itē quia glorioſū ⁊ copioſū. Prouerb. viij. b. Mecū ſūt diuitie ⁊ gl'ia ⁊c̄. x Et iuſticiā ei⁹. Ecce bonū ſpūale: qd̄ eſt via ad regnū. Chryſ. Iuſticia ē via pietatis p quā itur ad regnū. y Et hec oīa: Ecce de bonis tempalib⁹: que vltima ſunt ⁊ mīma: z Adijcienꝭ vob: Nō dicit dabunꝭ: ne putenꝭ ꝯparanda regno vel ꝟtutib⁹. Et nō dicit q̄rēda eſſe: ne putenꝭ terminus eē humane vie. Adijciēꝭ: adiectiuo mō / nō ſubſtātiuo. Ue aūt illis q̄ faciūt de adiectiuo ſubſtantiuū ⁊ ecōuerſo. Aug⁹. Ue aūt illis q̄ relinquūt te dñe ⁊ aberrāt ī veſtigijs: ⁊ tuos p te nut⁹ amāt: ⁊ obliuiſcunꝭ q̄d inuāt. Nut⁹ tui ſūt oē gen⁹ creaturarū. Chryſ. Nō dixit / dabunꝭ: q2 q̄ſi nihil ſūt: ⁊ ita q̄re futura ⁊ accipies p̄ſentia. Sed ais: Nōne iuſſit panē petere: Ita: Sz addit: ſupſubſtātialē ⁊ hodie. Et iō bñ ſeq̄t: a Nolite ḡ ſolliciti eſſe ī craſtinū. Supra ꝓhibuit ſollicitudinē rerū tpaliū preſentiū: mō aūt ꝓhibet ſollicitudinē futurorū. In craſtinū / dic̄: q̄ſi vltra ānū: in q̄ ſemel metim⁹ ⁊ vindemiam⁹. Hiero⁹. Grates ſuſcipiētes curā futuroꝝ / q̄ incerta ē deo relinq̄m⁹. Chryſ. Qui ad fontē vadit nō ē ſollicit⁹ de bibendo: nec q̄ ad prādiū copioſū: quid times ſtulte: Dei ꝓuidentia largior ē fonte. Et. j. Non eni ꝓpꝭ hoc nati ſum⁹ vt comedam⁹: ſ3 vt deo placeam⁹. b Craſtin⁹ eni dies ſollicit⁹ erit ſibijpſi. Nota q̄ ī ſupra dicis h nomē ſollicit⁹ ſignificat āxietatē: hic ꝟo ꝓuidētiā quā futurꝝ affert ſecū. Chryſ. Si dixeris: oportet me ſollicitū eē q2 neceſſaria ſūt. Cōtrariū ego aio: q2 ꝓpꝭ h q̄ neceſſaria ſūt ne ſis ſollicit⁹. Itē q2 neceſſaria ſūt / nō oportet dubitare. Qual' eni paꝭ eſt q̄ nō neceſſaria tribuit pueris: maxīe cū nec ignoret nec egeat: c Suffic eni diei malicia ſua. i. ſollicitudo ſua. q. d. p ſe ſuā habebit ſollicitudinē: Uñ nō expedit aliā addere in p̄ſenti. Chryſ. Maliciā afflictionē appellat ſollicitudinū ⁊ laboꝝ p̄ſentiū: nō ſic manichei dicūt malā ipſam creaturā. Geñ. xlvij. b. Dies pegrinatiōis vite mee ſup terrā cētū triginta anni pui ⁊ mali. Eph. v. d. Redimētes tps qm̄ dies mali ſunt.

¶ Nolite iudicare ⁊c̄. Supra

Dñs ꝓhibet ſollicitudinē ꝓpꝭ multas cauſas

Luc. 12. d.

12. q. 1. c. habebat

Tria genera bonorum

Ps̄. 144.

Ps̄. 30.

Capitulū. VII.

a Nolite iudicare ⁊ nōn
b iudicabimini: nolite cō-
c demnare et non con-
demnabimini. In quo enim
d iudicio iudicaueritis/ iudica
e bimini: et in q̄ua mēſura mē-
ſi fueritis/ remetietur vobis.
f Quid autem vides feſtucā
g h in ocūlo fratris tui: ⁊ trābem
i k in ocūlo tuo nōn vides? Aut
l m quō dicis frātri tuo: fratēr
n o ſinē eijciā feſtucā de oculo
p tuo: et ēccetrabes eſt in ocu
q lo tuo? Hypōcrita/ eijce pri-
mum trabem de oculo tuo:
r s et tūnc videbis eijcēre fe-
t ſtūcam de oculo fratris tui.

Nolite iudicare ⁊c. Supra ꝓ/ Expo. Ca. VII.
hibuit domin⁹ ſollicitudinē temporaliū curioſam: ex
qua iudicia temeraria ⁊ ſuſpitiones praue ac inordi-
nate correctiones oriunt. Qui eñ terrena diligit/ videns ali-
quē iuſtum vel religioſum ad vſum ſuū vel ſuorū temporalia
reſeruare ad tempus/
vocat eum auarū vel
hypocritā: ⁊ a ſe abij-
A cit atq; de ſua cōſcien-
Luc.6.f. tia iudicat fratrē ſuū:
.q.1.c.deus Nam qualis ē/ putat
alios eſſe. Iſta iudicia
Ro.2.a. temeraria ꝓhibet do-
min⁹. Ad intelligētiā
Marci.4.c. autem dicendorū no-
De accuſa.c. tādum eſt/ ꝙ eſt iudi-
qualiter.1. cium dei/ ⁊ iudiciū ho
plex iudiciū minis. Dei multiplex
diciū dei eſt eſt. ſ. iudicium auctori
liplex tatis. Eſa.iij.c. Stat ad iudicādum dominus. Examinatio-
nis. Daniel. vij.c. Iudicium ſedit et libri aperti ſunt. Dam-
nationis. Joh.iij.c. Qui non credit iam iudicatus eſt ⁊c.
Pſ.9. Adiudicationis. Pſ. Quoniā feciſti iudicium meū ⁊ cauſam
meā ⁊c. Officij. Joh.v.d. Omē iudiciū dedit filio. Proba-
tionis. j. Pet.iiij.d. Tempus eſt vt incipiat iudiciū a domo
dei. Retributionis. Joh.ix.g. Ego in iudicium veni in mun-
Iudiciū hominis dū. Iudiciū autem hominis multiplex. ſ. iudicium diſcretio-
multiplex nis. j. Corinth.xj.g. Si noſmetipſos dijudicarem⁹: nō vtiq;
Pſ.42. iudicaremur. Itē cōfeſſionis. Pſ. Iudica me deus ⁊ diſcer-
ne cauſam meā. Itē cōparationis. ſ.xij.d. Regina auſtri ſur-
get in iudicio cum gente iſta ⁊ cōdemnabit eam. Item appro
bationis. ſ.xix.d. Sedebitis et vos ſup ſedes duodecim ⁊c.
Item certitudinis qḋ eſt ꝑlatorum. Item ſuſpitionis. Ro.
xiiij.a. Tu quis es qui iudicas alienum ſeruū? Item temeri-
tatis. j. Corinth.iiij.a. Nolite ante tempus iudicare. Item
notandū ꝙ iudiciū ſuſpitionis ex fragilitate ꝓuenit: ⁊ eſt ve-
niale: quādo. ſ. aliquis ſuſpicat malum de alio in incertis: non
tamē cōſentiendo/ ſed potius dubitando. Et eſt hec tempta-
tio hūana: De qua. j. Corinth.x.c. Temptatio non vos ap-
prehēdat niſi hūana. Iudiciū temeritatis triplex. Diffinitio-
nis: argutionis: aſſertiōis: q̄ oīa ꝓhibent hic. Iudiciū diffi-
nitionis ē: qñ de incertis quaſi de certis qs firmat ſententiā:
id eſt quādo de malo deſperat qḋ non poſſit corrigi. Et hoc
dupliciter fit. De ꝑſona: ⁊ de re. Joh.ix.c. Nō eſt hic homo
a deo/ ecce ꝑſona: q̄ ſabbatū non cuſtodit/ ecce res. Iudiciū
argutiōis eſt: qñ qs iudicat de alio arguendo ꝙ malus ſit cū
ad eū nō ꝑtineat. Iudiciū aſſertiōis ē: qñ aliquis vt appareat
bonus iudicat alios eſſe malos in eo ī quo ipſe malus eſt: Et
hoc eſt peſſimū. Vñ Ro.ij.a. In quo aliū iudicas/ teipſum
ↄdemnas. Glo. Qui te nō obſeruas ab his vnde alios repre
hendis. Diuidit autē iſtud capitulū in ſeptē partes. In ꝑma
agit de cautela habēda in iudicijs ⁊ correctionib⁹ faciendis.
In ſecūda agit de cautela habēda ī diſpenſatiōe verbi diui-
ni: ibi: Nolite ſanctū dare canib⁹. In tertia docet dñs
neceſſaria poſtulare: ibi: Petite ⁊ dabit vobis. In quar-
ta de iuſticia naturali: q̄ ē via apta veniēdi ad deū: ibi: Oīa
ergo quecūq; vultis ⁊c. In quīta agit de impedimētis
hui⁹ vie: ibi: Attendite a falſis ꝓphetis. In ſexta ⁊ vl-
tima oſtēdit domin⁹ ꝙ qui fecerit ꝑdicta aſſimilabit chriſto:
qui autē non fecerit aſſimilabit diabolo: ibi: Oīs ergo qui
audit v̄ba hec. Dicit ḡ: a Nolite iudicare. De ma-
lis iudicijs planū eſt. ſ. de incertis reb⁹ ⁊ ꝑſonis. Glo. Ho vna
exponit de iudicio bono: vt ſit ſenſus: O vos ꝑlati nolite ap-
petere iudicare. i. iudicādo cōdemnare: ſed quādo oportet iu-
dicare ex officio/ cōpatimini iudicādis: ſicut dr̄ Eſa.j.f. Heu
cōſolabor ego ſuper hoſtibus meis. b Et nō iudicabi-
mini/ a deo ꝓ peccatis veſtris. Chryſ. Hoc peccatū ē ſicut
in peccatoꝝ dimiſſiōe. ḡ. Dimittite ⁊ dimittet vob. c No
lite cōdemnare ⁊ nō cōdemnabimini: In quo eñ
iudicio: id eſt ꝓ quali iuſto vel iniuſto: d Iudicaueri-
tis/ alios: iudicabimini. Largius autē hic accipit iudiciū
q̄ ante: vt cōprehendat volūtates ⁊ opera. q.d. in qua volū-
tate benefeceris/ i ea liberaberis: ⁊ in qua mala/ in eadē puni-
eris. Judic.j.b. Sicˀ feci ſic reddidit mihi de⁹. Itē Heſter
vij.d. Suſpēſus eſt aman in patibulo qḋ parauerat mardo-
cheo. Item.iij. Reg.
xxj.f. In quo loco lin Luc.6.f.
xerūt canes ſanguinē 1.q.1.c.multi
naboth ⁊ tuū lambēt. 5.q.7.§.
Et.ij. Regum.xij.c. itē teſtat
Quia dormiuiſti cum
vxore ꝓximi tui/ ꝓxi- Vl. ſtrabo
mus dormiet cū vxore
tua. Zach.iiij.c. Exe- 32.q.6.in pn.
quabit gratiā gr̄e. e
Et ī q̄ mēſura mē-
ſi fueritis remetiet
vobis. i. ſcḋm quātita-
tē culpe quā habuiſti
iudicando/ erit quātitas pene qñ iudicaberis a deo. Si parū
peccaſti/ parū punieris: ſi parum meruiſti/ parū remunerabe
ris: ſi multum/ multū. Eſa.xxvij.b. In mēſura cōtra menſurā
cū abiecta fuerit iudicabit eā. Prouer.xj.a. Statera doloſa
abomīatio ē apud deū. Apoc.xviij.b. Quātū glorificauit ſe
et ī delitijs fuit: tātū date ei tormētū ⁊ luctū. f Quid aūt
vides feſtucā ⁊c. Qm̄ ex temerario iudicio ſepe orit illi-
cita correctio: ideo ſicut ab omnib⁹ iudiciū temerariū: ſic ab
omnib⁹ hic remouet illicitā correctionē. Illicita aūt correctio
eſt: qñ non amore iuſticie ſed vindicte vel odij vl̄ ſimulatiōis
fit vt iuſtus videat qui corrigit malū. Vel qñ qui corrigit eq̄
vel plus reꝑhenſibilis eſt q̄ ille qui corrigit. Qui eñ amore
iuſticie alium corrigit: ꝑus ī ſe corrigat qḋ malū eſt: ⁊ poſt in
fratre cum lenitate ⁊ dilectione ꝑſone/ ⁊ odio vitij et puritate
intentiōis. Dicit ergo: f Quid aūt vides feſtucā. i. mi
nimū vel leue peccatū? Quid. i. quō: g In oculo fra-
tris tui. i. in intentiōe. h Et trabem. i. magnū peccatū.
i In oculo tuo/ in intentiōe tua: k Non vides. q.d.
cur habes oculū apertū ad iudicandū alia crimina ⁊ clauſum
ad iudicandum tua maiora? Eſa.xxiij.a. Erubeſce ſidon ait
mare. Retorquendū eñ ē os ad aſcellas: Leuit.j.d. vt ad ſe
oculis cordis cōuerſis ꝑus ſe corrigat. Chryſ. Qualiter in
alienis vides tam parua/ ⁊ in tuis tam magna trāſcurris? Si
te magis diligis q̄ ꝓximū: q̄re ipſū ꝓcuras ⁊ nō magis teip-
ſum? Si aūt teipſū cōtemnas/ manifeſtū eſt ꝙ nō eſt ꝓcura-
tio qḋ ipſum iudicas. Sicut hydropic⁹ corripit eū cui digit⁹
tumet: ⁊ ipſe ſui ventris imemor eſt. l Aut quō. i. qua cō
ſciētia ſiue q̄ fronte: m Dicis fratri tuo/ min⁹ peccāti vel
forte innocēti: n Frater/ ſimulatorie loquēdo: o Sine
eijciā feſtucā/ negligentiā vel aliā hmōi culpā minimā: De
oculo tuo. Vide ꝙ aliū accuſat vt ſe extollat. Chryſ. Vide-
re feſtucā ⁊ eijcere/ nō eſt omniū ſ doctoꝝ. p Et ecce tra-
bes eſt ī oculo tuo. i. magnū aliqḋ peccatū. Nota ꝙ feſtu
ca cito trāſit ī cōbuſtione: trabs magi durat. Māducator di
cit/ ꝙ ꝑlat⁹ q̄ eſt ī peccato mortali nō debet corripe: ꝙ ſi cor-
ripit/ peccat mortaliter. Pſ. Peccatori autem dixit deus: Pſ.49.
quare tu enarras iuſticias meas? Alij dicunt ꝙ non peccat eo
ꝙ corripit: ſed eo ꝙ prelaturam non deponit: aut de pecca-
to non ſatiſfacit. q Hypocrita/ eijce primum tra-
bem de oculo tuo. Hic eſt ordo: Mūdamini ⁊ mundate
alios. Joh.viij.a. Qui ſine peccato eſt veſtrū/ ꝑm⁹ in illā la-
pidē mittat. Ro.ij.c. Cōfidis teipſū ducē cecoꝝ eſſe: lumē eo
rū q̄ ī tenebris ſūt/ eruditorē īſipiētiū: qui ḡ aliū doces/ teip-
ſum nō doces. j. Machab.iiij.c. dicit/ ꝙ ſacerdotes ꝑus ſe-
ipſos purificarēt. j. Paral.xxij.b. Nō edificabis mihi domū
q: multū ſanguinē fudiſti. Greg⁹. Supiectas ſordes manus
tergere nō valēt q̄ lutū tenēt. Mūd⁹ eñ in ſe debet eſſe q̄ cu
rat aliena corrigere. iiij. Reg.ij.d. legit de heliſeo q̄ poſuit
ſal ī vaſe nouo. i. mūdato: ⁊ poſt h̄ dulcorate ſunt aq̄. i. hoies
ꝑus fluxibiles. r Et tūc videbis: q: ante hoc cec⁹ es nu
be ⁊ caligine peccati ꝑſſus: s Eijcere. i. ad eijciēdū: t Fe

e Fe ſtucā de oculo

G ſtucā de oculo fratris tui. Interl. Nō em̄ eſt ꝓus idoneꝰ doctoꝛ alijs mederi niſi ꝓus ſe ſanauerit. Luc. iiij. d. Medi/ce cura teipſū. a Nolite ſanctū dare canibꝰ. Dicto de cautela habēda i iudicādo ⁊ corrigēdo/ſbiūgit de cautela ha/bēda i ꝑdicādo vl' docēdo. q. d. mūdi debēt mūdare/s nō idif/ferēter: qꝛ nō oibꝰ oia ſt dicēda. Et h̄ ē: a Nolite ſanctū/ ſacrę ſcꝑturę. Alia lit/

45. diſ. c. 2. tera habet/ aggios. i.
11. q. 3. c. nolite. ſine terra. Pſ. Elo/
. j. et. c. qn̄. quia domini/eloquia
23. q. 4. c. ꝗdā caſta ⁊c. b Dare:
24. q. 1. c. nō dicit/non date: ſed
qꝛ ex ſola nolite dare. Aliqn̄ em̄
De. pe. diſ. 1. c. oportet indignis dare
i ꝑmultis ſanctum: ſed nunꝗ ex
Al. ⁊ canes volūtate. Vl' ſanctū
Luc. 11. b. vocat eccleſiaſtica ſa/
Job. 16. c. cramēta. Dare. i. ꝑdi

a Nolite ſanctum dare cani/
b bꝰ: neꝗ mittatis margaritas
c d vestras ante porcos/ne for/
e f te conculcent eas pedibus
g ſuis: et conuerſi dirumpant
h vos. Petite et dabitur vo/
i k l m bis: querite ⁊ inuenietis: pul
n ſate ⁊ aperietur vobis. Om/
o nis enim qui petit accipit: et
p q qui querit inuenit: ⁊ pulſan/
r ti aperietur. Aut quis eſt ex
s vobis homo quem ſi petie/
rit filius ſuus panem: nun/
t quid lapidem porriget ei:

care vl' credere myſteria publicādo/diſpēſādo: c Canibꝰ/hę reticis oblatrātibꝰ. Eccl. xix. b. Sagitta infixa i femore canis: ſic ꝟbū in corde ſtulti. Vl' canibꝰ: detractoribꝰ. Prouer. ix. b. Qui erudit deriſorē/ipſe iniuriā ſibi fac: ⁊ ꝗ arguit ipſū/ſibi ma culā generat. Vl' canibꝰ/ꝓus ꝯuerſis ⁊ poſtea labētibꝰ/vel hmōi. ij. Pet. ij. d. Canis reuerſꝰ ad vomitū ſuū ⁊ ſus lota i volutabro luti. d Necꝫ mittatis margaritas vrās. Idē vocat ſanctū ⁊ margaritā: ⁊ canes ⁊ porcos. Sic em̄ marga/ritę iueniunt i conchis/ꝗ polite ꝑcioſę ſūt: ita myſteria ſcꝑtu/rarū de figuris ſūpta ⁊ bene expoſita ꝑcioſa ſūt nec cōmuni/cāda canibꝰ vl' porcis. i. indignis. e Ante porcos. i. cōtē/ptores ꝟbi dei: licꝫ fideles: ꝗ eo ipſo qḋ audiūt/fiūt detracto/res. Vl' porcos. i. nōdum cōuerſos ſed in luto vitiorū adhuc manentes. Vel porcos. i. luxurioſos. Eccl. xxi. c. Verbū ſa/piēs quodcūꝗ audierit ſciꝰ laudabit/⁊ ad ſe adijciet: audiuit luxurioſus et diſplicebit illi: et ꝓijciet illud poſt dorſū ſuū. f Ne forte cōculcent eas pedibus ſuis/affectum fa/ſtidiendo ſiue deſpiciēdo verbū. Prouer. xxiij. b. In auribꝰ inſipientiū ne loquaris: quia deſpicient doctrinā eloquij tui. g Et cōuerſi/ad vomitum. Vel conuerſi/ ab eo quod audierūt a vobis. Vl' cōuerſi/ ad audiendū vos: h Di/

Pſ. 21. rūpāt vos. i. fidei ſimplicitatē impugnādo. Vel hęretici.
Pſ. 32. Pſ. Erue a framea deus animā meā. Vos/dicit/nō arcana dei ꝗ incorruptibilia ſūt. Pſ. Conſiliū dñi in ęternū manet. i Petite ⁊ dabit vobis. Docuerat dñs nō omnibꝰ oia ꝑdicare: ſed qꝛ nō eſt ab homine ꝙ ꝑdicet/oſtendit vbi inue/nitur/et qualiter qḋ valeat ꝑdicari inuenit in domino/in quo omnis ſapientia. Inuenit autē oratione. Iaco. j. a. Si quis

Dñs tria innuit eſſe petenda: indiget ſapientia ⁊c. Tria ꝟo innuit dominꝰ eſſe petenda per tria verba quę ponit: Peccati remiſſionē: bene operādi facul/tatem: et intelligentiā qua venit ad ęternam beatitudinē. Et hoc eſt: i Petite/peccati remiſſionē: quia in maliuolā ani/mā non introibit ſapiētia: Sap. j. a. k Querite/faculta/

Pſ. 110. tem bene operandi: qꝛ intellectus bonus oibꝰ facientibꝰ eū. m Pulſate/ vt ſapiatis guſtu experiētię in cōtemplatiōe. Petite/ꝑtinet ad incipiētes. Querite/ad ꝓficiētes. Pul/ſate/ad perfectos: qui iam venerūt vſꝗ ad oſtium. Vel ſic: i Petite/intellectu. k Querite/affectu. m Pulſa/te/lachrymis. De ꝑmo Phil. iiij. a. Petitiones veſtrę inno/teſcant apud deū. De primo ⁊ ſecūdo: Eph. vj. c. Orantes omni tempore in ſpiritu: ⁊ in ipſo vigilātes in omni inſtantia ⁊ obſecratione ꝓ oibꝰ ſanctis. De tertio ſuper illud Tobię. iij. a. Ingemuit tobias cū lachrymis/dic Glo. Oratio deū lenit/lachryma cogit: hęc vngit/ illa pungit. Item/ Petite/ orando: Querite/elemoſynādo: Pulſate/ieiunando. Itē

Apoc. 14. a. Petite/cōiugati. Heſter. v. b. Quę eſt petitio tua heſter: Querite/ virgines: Quę ſequunt agnum quocunꝗ ierit.

Petitores tria faciūt vt exau/diantur. Pulſate/martyres: Quia inter martyriū et ingreſſum ni/hil eſt mediū. Petite. Nota ꝙ petitores tria conſueuerūt facere vt exaudiant. Oſtendunt enim manus et pedes et alia membra nuda et infirma: Sic nos in confeſſione debemus oſtendere pedes noſtros. i. affectus nudos a bonis: et manus

id eſt operationes. Item petentes ſolent mittere exenia illis a quibus petere volunt: et poſtea venire cum maiori fiducia impetrandi: Sic nos orationes/ieiunia/vigilias/⁊ opera mi/ſericordię. Alij ſolent mittere amicos ⁊ familiares eorū a qui bus petunt ad eos/vt ipſi orent ꝓ eis: Sic nos ſanctos ⁊ ſan ctas. Job. v. a. Et ad aliquē ſanctoꝝ cōuertere. i Petite.

Chryſ. Omnē crea/turam ſenſibilē deus armatam et munitam creauit: Alias veloci pedum curſu: alias vn guibus: alias pennis velocibus: hominē ſo lū ſic diſpoſuit vt vir/tus illiꝰ ſit deus ipſe. Et in eo ꝙ infirmiorē eū fecit: in ipſo fortio/rem eſſe voluit i ſe: vt

B

infirmitatis neceſſitate coactus ſemꝑ neceſſariū habeat do/minū ſuū. Vel ſic: k Querite/viā. Pſ. Vias tuas dñe demōſtra mihi. l Et inuenietis/vitā. Joh. xiiij. a. Ego ſū/via veritas ⁊ vita. m Pulſate/charitate: n Et ape/rietur vobis. Charitas em̄ deo primum facit. j. Joh. iiij. d. Deus charitas eſt. o Omnis em̄ qui petit accipit. Dat cōfidentiā petēdi. Ois qui petit accipit/nō dic ac/cipit illud quod petit: ſed vl' illud vel ęquale. Omis em̄ ⁊c. Chryſ. Non dicit iuſtus tm̄/ ſed ⁊ peccator non dubitet pe/tere: nō negligat ꝗrere/nō ceſſet pulſare. Et. j. Si em̄ tm̄ bo/nos audit deus/ dicamus de eo ſicut dicit de nobis: Si dili/gitis diligentes vos quā mercedem habebitis/nōne gentiles hoc faciūt: Si deus tm̄ iuſtos ⁊ amicos exaudit quā laudem bonitatis meret: nōne ⁊ mali hoc faciūt: Ipſe ſolē ſuum facit oriri ſuꝑ iuſtos ⁊ iniuſtos. p Et qui ꝗrit inuenit: etiam in ꝑſenti. Sed cōtra/Cant. iij. a. Quęſiui ⁊ nō inueni illum. Solutio. Illud de Cāticoꝝ dicit de itentiōe plenę cognitio/nis. q Et pulſanti aperiet: qn̄ ſponſa traducet: cū di/cet: Percipite regnū quod vobis paratū eſt ab origine mū/di. j. xxv. c. Nota ꝓpter hęc tria dicit Cant. iiij. b. Veni de libano ſponſa: veni de libano: veni coronaberis. Nota autē ꝙ petit bonus/bene ⁊ bonum: vt chriſtus/dicens: Pater ig/noſce illis: qꝛ neſciūt quid faciūt: Luc. xxiij. e. Malus/ ma/lū/ male: Vt balaā ꝗ voluit maledicere ꝑplo iſrl: ⁊ mēte male petijt: Numeri. xxij. f. Sanctus malū bene: Vt paulus bene poſtulans ſibi auferri ſtimulū carnis. ij. Cor. xij. c. Peſſimꝰ bonū male: Vt ſathan ꝑmiſſus temptare iob: qḋ fuit ad eius ꝓbationē: Job. j. c. Iſtud bonū fuit iob: ſed diabolo malū: qꝛ petijt ex inuidia. Itē nota hęc tria: Accipietis/inuenietis/ape/rietur vobis. Aperit nobis ꝑ cognitionem: inuenit ꝑ dilectio/nem. Vnde Cant. iij. b. Paululū cū ꝑtranſiſſem eos inueni quē diligit aia mea. Accipit ꝑ fruitionē: qn̄ imediate poſſide bit ⁊ videbit facie ad faciē. r Aut ꝗs eſt ex vobis hō. Oſtēdit ꝑ ſimile ꝙ qui petit accipit: qꝛ qḋ minꝰ ē: ſic ē i patre carnali: qꝛ cū pater carnalis nō det peiꝰ ꝙ petitū: ſic et pater cęleſtis qui multo magis diligit. Aut/ponit ꝓ vt. Vel ſic cō tinua. Supra docuit ꝗrere regnū dei: cū dixit: Primū ꝗrite regnū dei: Poſtea hortatꝰ ē ad iſtantiā petitiōis: ibi: Petite/ ꝗrite/pulſate. Subdidit etiā impetrandi fiduciā: ibi: Ois ꝗ petit accipit. Quibꝰ etiā petendū ſit. ſ. fide/ ſpe/charita/te. In his em̄ petendū eſt regnū: qꝛ ꝑ hęc venit ad regnum. In hoc autē loco docet petitionem iſtorū. Dicit ergo: Aut quis eſt ex vobis hō. q. d. ſi vos qui eſtis homies carna/les ignorātes: s Quē ſi petierit filiꝰ ſuus panem. i. charitatē/quę dicit panis: quia facit fortē ⁊ firmū. Pſ. Pa/ Pſ. 103.
nis cor hominis cōfirmat. Cant. viij. b. Fortis eſt vt mors di lectio. Sine pane menſa inops eſt: ſic ſine charitate cętera va cua ſūt. j. Corinth. xiij. a. Si linguis hominū loquar ⁊ ange/lorū. Et. j. parum: Charitatē autem non habuero nihil mihi ꝓdeſt. Panis materialis reficit ⁊ ſatiat: ſic charitas. Pſ. Ex Pſ. 147.
adipe frumēti ſatiat te. t Aliquid lapidē porriget ei: id eſt cordis duriciam: quę contraria eſt charitati: q. d. nō. ſ.

¶ iij.b. Potens eſt dñs de lapidib⁹ iſtis ſuſcitare filios abrahe.
a ¶ Aut ſi piſcem petierit.i.fidē. Sicut em̄ piſcis in aqua
nutrit: ſic fides in baptiſmo. b ¶ Nūquid ſerpentē por-
riget ei: venenū hereſeos vel pfidie: que ſe non compatiunt
cū fide: q.d.non. Chryſ. Si pſtat nociua petēti/ nō eſt pa-
ter ſed inimic⁹. c ¶ Si
ergo vos. Dirigit
ſermonē ad illos qui
erāt i ſermone. d Cū
ſitis mali: cōparati-
one. Vel/ mali/ cōſue-
tudine vel corruptiōe
nature. Ois em̄ crea-
tura aliquo modo ma
Tob.4.c. licie ſiue defectui ſub-
Luc.6.e. iecta eſt vt i ſe eſt. Vñ
diſ.in prin. Iob.iiij.d. In ange-
50.diſ.c. lis ſuis reperit prauī-
ponderet tatē: multo fortius in
10.q.1.c.
placuit. alijs. Roma.vij.c. Non habitat in me.i.in carne mea bonū.
Eſa.lxiiij.b. Omnes iuſticie noſtre quaſi pānus mēſtruate.
e ¶ Noſtis bona.i.vtilia: f ¶ Data/ vobis a deo: g ¶ Da
re filijs veſtris/ carnalibus. h ¶ Quāto magis pater
veſter q̄ in celis eſt: qui ver⁹ filios ſuos diligit ⁊ ab alio
nō recipit. i ¶ Dabit bona: temporalia/ ſpūalia/ et eterna.
De pmo bono dicit Eſa.j.e. Si volueritis ⁊ audieritis me/ bo
Pſ.118. na terre comedetis. De ſecūdo bono. Pſ. Bonū mihi dñe: qz
humiliaſti me. De tertio: Exo.xxxiij.d. Oſtendā tibi omne
bonū. k ¶ Petentib⁹ ſe/ nō ſua.i. temporalia. l ¶ Oia
ergo ⁊c. q.d. ſi vultis vobis dari petita ⁊ inuenire queſita:
ſi vultis ⁊ vobis apiri: facite ḡ ea alijs q̄ vobis vultis fieri ab
illis. Interliñ. ſic cōtinuat: Quia regnū celorū querendū eſt
⁊ eius iuſticia: l ¶ Oia ergo quecūq͡ȝ vultis.i.que debe
tis velle volūtate rationali. Latro em̄ tenetur velle de iure q̄
iudex ſuſpendat. Seneca. Ab alio expecta/ quod alteri facis.
Tob.iiij.c. Qd ab alio oderis tibi fieri: vide ne tu alteri ali-
qñ facias. m ¶ Ut faciāt vobis homies. Interliñ. Ad
vtilitatem veſtrā: quia ſi quis petat indiſcrete/ negādū eſt ei.
n ¶ Et vos facite illis: eadē bona que vultis accipere ab
illis. o ¶ Hec eſt em̄ lex ⁊ pphete.i. in hoc eſt comple-
tio legis ⁊ pphetarum. Ro.xiij.c. Qui diligit primū legē im-
pleuit. Dilectio em̄ primi cōprehendit ſub dilectione dei: et
ecōuerſo.j. Ioh.iiij.d. Si quis dixerit: diligo deū ⁊ fratrem
ſuum oderit/ mendax eſt. Chryſ. Lex ⁊ pphete in hoc cōpre-
hendunt ſub cōpendioſo mādato: quia inumerabiles rami in
vna radice. p ¶ Intrate p anguſtā portā. Poſtq̄ pul-
ſat ⁊ pulſanti aperit/ non reſtat niſi q̄ ingrediat: Cū ergo ſu-
pra docuerit pulſare: hic docet intrare. Vel ſic cōtinua: Dixi
vt omia quecūq͡ȝ vultis vt faciāt vobis homies: ⁊ hoc videt
anguſtum ⁊ graue: ſed ſi vultis duci ad vitā: intrate p au-
guſtā portā. Dicit ḡ: p ¶ Intrate/ faciēdo bona opa me-
ritoria in fide ⁊ charitate: faciendo primo qd velletis vobis
fieri ab eo. Sic em̄ pulſat ⁊ aperitur: ⁊ inde intrat. Sed cum
ſupra dixerit: Pulſate et aperiet: nō aperit: quō ergo dicit:
Intrate/ in pſenti.ſ. Ergo quia introit⁹ p meritū ⁊ p pſen-
tem iuſticiā pcedit introitū in gloriā. Hic em̄ introitus inci-
pit: qui p inceptionē glorie termiabit. Unde Eccl.j.a. In-
greſſus ſapientie mādata eterna. Iſte introitus anguſtus in
Pſ.17. pncipio: artus in medio: ſed amplior eſt fine. Pſ. Dilataſti
greſſus meos ſubt⁹ me. Prouer.iiij.b. Ducā te p ſemitas eq-
tatis: quas cum ingreſſus fueris nō artabunt greſſus tui. In
eodem.c. Iuſtorū ſemita q̄ſi lux ſplendens pcedit: et creſcit
vſq͡ȝ ad perfectū diem. q ¶ Per anguſtā portā.i.chri-
ſtū. Ioh.x.b. Ego ſum oſtium. Chryſ. Porta pditionis eſt
diabolus: porta vite chriſtus. Lata porta diabolus/ nō ma-
gnitudine poteſtatis: ſ effrenate ſupbie licētia dilatat⁹. Por-
ta anguſta chriſt⁹: nō paruitate poteſtatis/ ſ ratiōe humilitatis
collect⁹. Ide latus dicit diabolus: qz apud ipſū ſine lege ſunt
omnia. Anguſtus chriſtus: qz apud chriſtū ſub legis ratione
omnia cōſiſtunt. Vel anguſta porta eſt charitas: quia facit di

a Aut ſi piſcē petierit: nūquid
b ſerpentē porriget ei: Si ergo
c vos cūm ſitis mali/ noſti bo-
d na dāta dāre filijs veſtris:
e quātō magis pat̄ veſter qui
f in celis eſt dabit bona peten
g tibus ſe. Omnia ergo que-
h cūq͡ȝ vultis vt faciant vobis
i homines: et vos facite illis.
k
l
m
n

o Hec ēſt enim lex et pphete.
p Intrāte per anguſtam por-
q tam: quia lata porta et ſpāci-
r oſa via eſt que ducit ad per-
s ditionem: et multi ſunt qui
t intrāt p eā. Q̄ anguſta por-
v ta et artā via q̄ ducit ad vi-
x tā: ⁊ pāuci ſūt q̄ inueniūt eā.
y Attēndite a falſis pphetis
z
a
b
c

ligere inimicos/ qd anguſtū ē: ⁊ facit diligere deū/ qd eſt latū
in fine. Item anguſta porta dicunt ſacramēta: quorū fides
anguſta eſt: ſed premiū latum: quia fluxerūt de anguſta por-
ta.i.de latere chriſti. r ¶ Qz lata porta/ ē errantiū via v̄l
ſeculi voluptas pniicioſa: s ¶ Et ſpacioſa via eſt. Chryſ.
Spacioſa ē via: qz oia
q̄ ſūt: vxor/ filij/ amici
aurū/ honores: ⁊ q̄cq̄d
in h ſeculo ē qd ſenſus Luc.13.cc
delectat/ via pditionis
ſt. t ¶ Que ducit ad
pditionē.i.ad infer-
nū. Eccl.xxj.b. Via
peccantiū cōplanata
ē lapidibus: et in finē
illorū inferi ⁊ tenebre
⁊ pene. v ¶ Et mul
ti ſunt qui intrant C
per eam. Eccs.j.d.
Stultorū infinitus eſt numer⁹. x ¶ Q̄ anguſta porta.ſ.
in ingreſſu: y ¶ Et arta via/ in proceſſu: z ¶ Que du-
cit ad vitā/ eternā. Chryſ. Si qui viā laborioſam eſtimāt/
ſue deſidie eſt accuſatio. Si em̄ tempeſtas pelagi nautis/ vul-
nera militib⁹/ frigora ⁊ glacies agricultorib⁹/ leuia ⁊ portabi-
lia ſūt ppter ſpē emolumēti tēporalis: multo magis cū celū placet
nullū debet ſentiri periculū. Maxime labores mitigat in be-
nignū finem venire. Ne aſpicias inquit q̄ aſpera eſt via: ſed
quo ducit: nec aliam q̄ lata ē: ſed vbi deſinit. a ¶ Et pauci
ſunt q̄ inueniūt eā: quia nō eſt in querēdo ſedulitas: quia
in querētib⁹ eſt ratiōis cecitas: cōcupiſcibilis pūerſitas: dia-
boli fallentis ſubtilitas: in nobis cadendi pnitas: reſurgendi
difficultas: reſiſtendi debilitas: retrahentiū a via multiplici-
tas. Mich.vij.a. Ve mihi: qz factus ſū ſicut q̄ colligit i au-
tūno racemos vindemie: nō eſt botrus ad comedendū. Eſa.
xxiiij.c. Quō ſi pauce oliue q̄ remāſerūt de oleo excutiant ex
olea ⁊ raceīni cū fuerit finita vindemia. Et tū mirū eſt q̄ qli-
bet credit eſſe de iſta paucitate. Sequit: b ¶ Attendite a
falſis pphetis. Supra dixit dñs de anguſta via: Hic aūt
dicit de pcipuis ei⁹ impedimētis: Que q̄ttuor ſūt. Aperta.ſ.
pſecutio tyrannorū: deceptio hereticorū: ſimulatio falſorū fra-
trum: aſtutia antichriſti ⁊ ſuorū. Hec quattuor ſignificata ſūt
Apoc.vj.a. vbi loquit de aptiōe ſigillorū: Ecce equus alb⁹.i.
heretici: et q̄ ſedebat ſup eū habebat arcū. Alius equ⁹ rufus:
⁊ q̄ ſedebat ſup eum datū eſt ei vt ſumeret pacē de terra: ⁊ da
tus ē ei gladius magnus: Hi ſūt pſecutores. Tertius niger:
⁊ q̄ ſedebat ſup eum habebat ſtatherā venditiōis ⁊ doloſita-
tis in manu ſua: Hi ſunt falſi fratres. Oſee.xij.b. Chanaā/ in
manu ei⁹ ſtathera doloſa. Quart⁹ erat pallidus et q̄ ſedebat
ſup illū nomē eius mors: ⁊ infernus ſequebat eū: Hic ē anti-
chriſt⁹ ⁊ ſui. Pſ. Nō timebis a timore nocturno.i. de tribu- Pſ.90.
latione pſecutorū: a ſagitta volante in die.i. ab hereſi: a ne-
gocio pambulante in tenebris.i.a falſis fratrib⁹: ab incurſu et
demonio meridiano.i.a pſecutiōe antichriſti. Primū autem
fuit magis ad eccleſie augmentū q̄ȝ impedimentum. Occiſo
em̄ vno capite.i. vno martyre/ ſurgebāt multa: et ideo de pri-
mo omittit: ⁊ de alijs tribus dicit. Et ſunt ſignificata hec tria
in libro Regū: per tria bella dauid: contra philiſteum: contra
ſaulem: contra abſalonem. Primo ḡ docet quō cauendi ſunt
heretici: ſecūdo quomodo falſi fratres: tertio quō antichriſt⁹
et ſui. Dicit ḡ: b ¶ Attēdite. q.d. q̄ arta eſt via ⁊ pauci in-
ueniūt eam: ſed qz multi volūt retroire ab ea: dico/ b ¶ Attē
dite/ cum diligētia.i. attente cauete: c ¶ A falſis pphe-
tis.i.hereticis doloſis. Unde dicunt vulpes: Iudic.xv.a.
De vulpib⁹ ſanſonis/ Cañ.ij.d. Capite nobis vulpes par-
uulas q̄ demoliunt vineas. b ¶ Attendite: Ecce vigilātia
in cognoſcēdo ⁊ cautela: quia vt dicit Chryſ. magna virtus
boni eſt cognoſcere malū: et firma tutela ſalutis ſcire quem fu
gias: c ¶ A falſis pphetis.i. falſis p̄dicatoribus/ vel he-
reticis.j. Ioh.iiij.a. Nolite omni ſpiritui credere: ſed pbate
ſpiritus ſi ex deo ſint: quoniā multi pſeudo pphete exierunt

¶ in mundū.ij. Pet.ij.a. Fuerunt pſeudo ꝓphete in populo.ſ.
iudeoꝝ: ſic ⁊ in vobis erunt magiſtri mēdaces/ qui introdu/
cent ſectas ꝑditionis. Illi comparantur falſatoribus litterarū/
ſigilloꝝ/monetarū/clauiū. Litterarū: quia ꝑdicāt nouas do/
ctrinas ⁊ nouas traditiões. Job.xiij.a. Oſtēdam vos fabri/
catores mendacij et
cultores peruerſorum
dogmatum. Falſato/
res litterarum/ſigillo/
rum/⁊ monetarum in
occulto fabricant: ſic
iſti in occulto ꝑdicant.

De regu. iuris.c.2.

a b qui veniunt ad vos in veſti/
c mētis ouiū: intrinſecus autē
d e ſunt lupi rapaces. A fructi/
bus eorum cognoſcetis eos.
f Nūquid colligūt de ſpinis
vuas/aut de tribulis ficus?

Prouerb.ix.d. Aque furtiue dulces ſunt: ⁊ panis abſcondit⁹
ſuauior. Falſatores ſigillorum ſunt quātum ad habitū. Zach.
xiij.b. Non operient pallio ſaccino vt mentiant. Vel ſigillo/
rum.i.ſacramentorū: qꝛ nuptijs detrahūt.j. Timoth.iiij.a.
In nouiſſimis temporibus diſcedent quidam a fide ⁊c. ꝓhi/
bentiū nubere. Moneta ſunt bona opera quibus emit regnū
celorum: que falſa ſunt intus/licet aurea videant. Unde hypo/
criſis ſubauratio. Daniel.xiiij.b. Ne erres mi rex: Iſte enim
eſt intrinſecus luteus ⁊ forinſecus eneus. Moneta autē ſunt:
ieiunium/elemoſyna/oratio. Et hec dicunt moneta regis no/
ſtri chriſti: quia in his inuenit imago eius ſm tres ſubſtātias
in ipſo: carnē/ animā/naturā verbi. Ieiuniū in quo eſt mor/
tificatio carnis cū chriſti carne conformitatē habet/que mor/
ti tradita eſt. Gal.vj.d. Stigmata dñi ieſu in corpore meo
porto.ij. Corinth.iiij.c. Semper mortificationē ieſu chriſti
in corpore noſtro circūferētes: vt ⁊ vita ieſu manifeſtet in cor/
poribus noſtris. Hec moneta percutit in afflictione carnis.
Elemoſyna ad animā ꝑtinet: quā quaſi in elemoſynā dedit et
in precium redemptionis noſtre. Eſa.liij.d. Tradidit in mor/
tem animā ſuam. Hec gerit imaginē chriſti ad inferos deſcen/
dentis: vt de miſeria educeret miſeros ⁊ captiuos. Elemoſy/
na autē dicit ab eleos qđ eſt miſerere. Prouer.xxiiij.b. Erue
eos qui ducunt ad mortē: qui trahunt ad interitum libera/
re ne ceſſes Oratio pertinet ad verbū: nam ⁊ ipſa eſt verbum
mentis. Et de verbo dicit.j. Joh.ij.a. Aduocatū habemus
apud patrē ieſum chriſtū iuſtū. Et oratio eſt aduocatus no/
ſter ad deum. Luc.j.a. Ne timeas zacharia quoniā exaudi/
ta eſt oratio tua. Hec gerit imaginē chriſti ad celum aſcēdē/
tis. Quid enim eſt orare niſi mente celum cōſcendere? Eccl.
xxxv.c. Oratio humiliātis ſe nubes penetrat. Hanc triplicē
monetā falſant hypocrite. Unde.ſ. vj.a. de elemoſyna: Cū
facis elemoſynā noli tuba canere ante te: ſicut hypocrite fa/
ciunt in ſynagogis ⁊ in vicis vt honorent ab hominibus. De
oratione poſt: Cum oraueritis non eritis ſicut hypocrite tri/
ſtes ⁊c. De ieiunio poſt orationē: Cum ieiunaueritis nolite
fieri ſicut hypocrite triſtes: extermināt eñ facies ſuas vt ap/
pareant hominib⁹ ieiunantes. Falſatores etiā ſunt clauium:
quia non intrant per oſtium. Joh.x.b. Quotquot venerunt
fures ſunt ⁊ latrones. Clauium etiā cōfeſſionis: quia licꝫ non
ſint ſacerdotes/ tamē audiūt cōfeſſiones. a ¶ Qui veniūt
ad vos. Joh.x.b. Quotquot venerūt fures ſūt ⁊ latrones.
b ¶ In veſtimētis ouium: Ecce quales exterius. c ¶ In/
trinſecus autē ſunt lupi rapaces: Ecce quales interi⁹.
Chryſ. Que ſūt veſtimēta ouiū? Species ſimulate religio/
nis. Ouis dū viuit ſua pelle cōtegit: mortua aūt oue alius cō/
tegit. Ouis viua vere innocēs: q̄ ꝓpria pelle.i.bona cōuerſa/
tione ornat: ſed innocētia hmōi iuſticia in ſe occiſis. e ¶ A
fructib⁹ eorū cognoſcetis eos: qñ.ſ.ſūt in dignitatib⁹:
tūc ex fructu apparet quales prius extiterūt/ vtrū hypocrite.
Unñ cū quidā dixiſſet: Honores mutāt mores: Ali⁹ correxit:
imo monſtrāt mores. Unñ dño illuſū ē in chlamyde coccinea.
ſ.xxvij.c. vl' purpura/ Marci.xv.b. coronā de ſpinis habens
in capite ⁊ arūdinem in dextra/ vt ibidē: qđ fit qñ ꝑ hypocri/
ſim aſſumitur i ꝑlatum. Chlamys coccinea/pontificalis infu/
la: corona ſpinea/ſollicitudo pontificalis officij: baculus arū/
dineus/trāſitoria poteſtas baculi paſtoralis. Vel/ A fructi/
bus eoꝝ cognoſceti eos.i. a filijs. Hi ſignificant ꝑ loth
qui filias ſuas corrupit: ⁊ ex eis filios genuit: Gen.xix.g. Hi
comparant ſcorpionibus: Apoc.ix.a. qūia in facie.i. in prin/
cipio blandiunt: cauda.i. i fine pungūt. Joh.ij.b. Omis homo
primū bonū vinū ponit. Prouer.vij.d. Irretiuit eum mul/
tis ſermonibus ⁊ blanditijs labiorum ꝓtraxit illū. Falſis:
quia impunitatē ꝓmittunt peccatorib⁹. Hiere.vj.d. Cura/
bant cōtritionem filie
ꝑplī mei cum ignomi/
nia/dicētes: pax pax: ⁊
nō erat pax. a ¶ Qui
veniūt ad vos/ in
ꝑſenti.q.d. etſi nō ea/
tis ad eos/ ipſi ibunt
ad vos. b ¶ In veſtimētis ouiū: ad litterā: quia habent
ſimplicē veſtem.ij. Timoth.iij.a. Habentes quidē ſpeciem
pietatis/virtutem autē ei⁹ abnegātes: ⁊ hos deuita. Vel ve/
ſtimenta ouium vocat blanda verba innocentū: et alia ſigna
religionis. Unde Auguſtinus. Veſtimēta ouiū ſunt blanda
verba innocentū/ceteraqꝫ religionis ſigna. Pluraliter autem
dicit/ veſtimētis: qꝛ multas habēt varietates. c ¶ Intrin/
ſecus autē.i. in intentiōe: d ¶ Sūt lupi rapaces: quia
volūt vos rapere de ouili dñi. De his dicit Act.xx.f. Scio
ꝙ intrabūt poſt diſceſſum meū lupi rapaces nō parcētes gre/
gi.i. heretici. Abacuk.j.b. Leuiores pardis equi eius ⁊ velo/
ciores lupis veſpertinis. Notat eorum famen de puertendis
chriſtianis. Veſpertinis dic: quia aduеſpераſcēte fide maxi/
me ꝑdicant. Chryſ. Lupus tectus pelle ouina per vocē co/
gnoſcit ⁊ per actū. Ouis balat inclinata deorſum: lupus vlu/
lat ꝯtra celum. Hoc ſuperbie: illud humilitatis ſignū. Ouis
herbā manducat: lupus carnem. Qui ergo ſanguine gaudet
⁊ bellis/eſt lupus. e ¶ A fructibus eorum cognoſce/
tis eos.i. ab operibus. Sed nūquid multa bona opera fa/
ciunt que ſunt fructus eorū? Ergo reputandi ſunt boni. So/
lutio. Hic heretici habent duo genera operū: Occulta ⁊ ma/
nifeſta. Manifeſta nō ſunt fructus eorum/ſed veſtimēta ſunt
ouium. Occulta autē ſunt fructus eorum: quia eos intendūt
generare in alijs. Prouer.xxvij.c. Quomō in aquis reſplen/
dent vultus ꝓſpicientiū: ſic corda hoīm manifeſta ſunt pru/
dentibus. Eccl.xj.d. In filijs ſuis agnoſcet vir. f ¶ Nū/
quid colligūt de ſpinis vuas aut de tribulis fic⁹?
q.d. non. Sic neqꝫ bona opera ab hereticis debēt expectari:
quia ſi aliquādo ornatu verborū vngunt: in fine tamē pun/
gūt. Jaco.iij.c. Nūquid pōt fratres mei ficus vuas facere/
aut vitis ficus? Sic neqꝫ ſalſa dulcem poteſt facere aquam.
Tamē ſicut vitis aliquādo exuberat ſuper ſpinas et facit ibi
vuas: ſic heretici quādoqꝫ bona opera. Unde/ſicut colligim⁹
vuas intactis ſpinis: ſic opera hereticoꝝ ⁊ conſilia aliquādo
debem⁹ aſſumere ſi nobis ſūt vtilia: nihil tamē de ſpinoſitate
hereſis: Sicut Exo.xviij.d. Moyſes fecit cōſiliū ietro qui
erat gentilis.ſ.xxiij.a. Que dicunt facite ⁊c. Chryſ. Sub ſpi/
nis nullū animal requieſcit niſi ſerpentes: ita iuxta malos ho/
mines nemo poteſt pacē habere/ſed demones habēt ibi cubi/
lia. Dicunt autē ſpine ⁊ tribuli heretici: qꝛ ſauciant animas ꝑ
verboꝝ blanditias. Moraliter: f ¶ Nūquid colligunt — Moraliter
de ſpinis vuas. Tria ſunt genera ſpinarū de quibus non — Nota quinque genera ſpinarum
colligunt vue: et duo genera de quibus colligunt. Primum
genus ſunt ipſa peccata. Secūdū ipſi peccātes. Tertiū diui/
tie. Quartū tribulatiões. Quintū ſpine quas chriſt⁹ habuit
in capite. De his vltimis colligunt vue. De pmo: Prouer.
xxiiij.d. Per agrū hominis pigri tranſiui ⁊ per viā viri ſtul/
ti: ⁊ ecce totū repleuerāt vrtice: operuerāt ſupficiem eius ſpi/
ne. Dicunt autē peccata ſpine: quia pungunt: et adherent: qꝛ — Peccā dicuntur ſpine
eſca ſunt ignis ⁊ edificatio ſepis. Peccata eñ pungunt vſqꝫ
ad mortē. Prouerb.xxiij.d. In nouiſſimo mordebit vt colu/
ber. Leuiter adherēt. Leuiter eñ cōmittunt ⁊ difficile dimit/
tunt. Hiere.xiij.d. Si poteſt ethiops mutare pellem ſuam:
⁊ pardus varietates ſuas. Ignem cōſcientie accendunt. Ps.
Pones eos vt clibanum ignis. Edificat ſepes/ne poſſit ali/ — Ps.20.
quod bonū opus tranſire ad eos. Eccs.x.b. Qui diſſipat ſe/
pem.i. obſtinationē peccati: mordebit eum coluber.i. detra/
ctor. De his ſpinis nō colligit niſi vua acerba. Hiere.xxxj.e.

¶ Omnis homo qui

a Sic ōmnis arbor bona fru- b ctus bonos facit: mala autē arbor fructꝰ malos facit. Nō c potest arbor bona fructus d malos facere: nec arbor e mala f fructus bonos facere.

Omnis homo qui comederit vuam acerbā obſtupeſcēt dentes eius. Secūdo per ſpinas ſignificant peccatores. ij. Reg. xxiij. a. Preuaricatores autē quaſi ſpine euellent. Iſti pungunt bonos. Cant. ij. a. Sicut lilium inter ſpinas. Facile ad
Pſ.118. herent temporalibus. Pſ. Adheſit paui mēto anima mea. Materia ſūt ignis. ij. Reg. xxiij. a. Igne ſucceſſe cōburent vſq ad nihilum. Et Eſaie
Luc.6.g. xxxiij. b. Spine congregate igni comburent. Edificatur ſepes edificatoribus. i. obſtinata malorum congregatio. Unde Naū iij. d. Cuſtodes tui quaſi locuſte: et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarum que conſident in ſepibus in die frigoris. Querit ergo dominus: Nūquid ex iſtis ſpinis vua colligitur: id eſt eligit aliquis bonus? q. d. non. Vua enī vocat iuſtus. Oſee ix. c. Quaſi vuas in deſerto inueni iſrael. Tertio diuitie vocant ſpine: Marci. iiij. b. He ſpine pungunt per curioſitatē: adherent per amorē. Materia ſunt ignis. ſ. cupiditatis. Sicut enī ligna augent ignē: ſic diuitie cupiditatem. Prouerb. xxvi. c. Cum defecerint ligna extinguet ignis. Edificatio ſūt ſepis. i. fragilis firmitatis. Nūquid de iſtis ſpinis colligitur vua. i. iocūditas? Nō/ niſi illa: de qua Deut. xxxij. e. Vua eorum vua fellis. ſ. inebriatio iniquitatū que ſequit ex diuitijs. Quartū genus ſpinarum ſūt tribulationes. Oſee. ij. b. Sepiam viam tuam ſpinis. Iſte ſpine pungunt ſua afflictione: ſed tamē ad ſalutem. Eccl. xxij. c. Pungens oculū deducet lachrymas: ⁊ qui pungit cor profert ſenſum. Unde vir iuſtus
Pſ.103. vocat hic herinaciꝰ. Pſ. Petra refugiū herinacijs. Adherent: Unde penitentia dicit quaſi pena tenax. Iob. xxvij. a. Iuſtificationē meā quam cepi tenere non deſerā. Accendūt ignē amoris. Leuit. vj. b. Ignis in altari meo ſemꝑ ardebit: quē nutriet ſacerdos ſubijciens ligna. Ex his edificat ſepes: id eſt defenſio religionis et bone cōuerſationis. Eccl. xxxvj. d. Ubi non eſt ſepes diripietur poſſeſſio. Ex his ſpinis colligit vua ſpiritualis iocunditatis. ij. Corinth. xij. c. Libenter
Pſ.93. gloriabor in infirmitatibus meis. Pſ. Scdm multitudinem dolorum meorū in corde meo cōſolationes tue letificauerūt animā meā. Similiter ꝓſequere de quintis ſpinis. ſ. de corona ſpinea chriſti: ⁊ facile eſt inuenire. a Sic omnis arbor bona fructus bonos facit. i. ſicut de arboribus malis ꝓdictis vel herbis non expectant boni fructus: ſic ab arbore bona expectant boni fructus. Arbor bona/ vir bonꝰ eſt ſiue volūtas bona. Hiere. xvij. b. Benedictꝰ vir qui cōfidit in domino: ⁊ erit dominus fiducia eius: ⁊ erit quaſi lignum qđ tranſplantat ſuper aquas quod ad humorem mittit radices ſuas: et non timebit cū venerit eſtus: et erit folium eius viride ⁊ in tempore ſiccitatis non erit ſollicitū: nec aliquādo deſinet fructum facere. Radices ſunt cogitationes: aque fluenta gratie: folia verba bona: fructus opera: terra plantatiōes eccleſie. b Mala autē arbor fructus malos facit: id eſt malus homo. i. xij. c. Bonus homo de bono theſauro ꝓfert bona: ⁊ malus homo de malo theſauro ꝓfert mala. Sap. iiij. b. Fructus eorum inutiles ⁊ acerbi ad manducandū. Vel arbor mala/ mala volūtas eſt. Ideo heretici mala opera faciunt: quia mala volunt. Ambroſius. Affectus tuus nomen operi tuo imponit. Nota autem ꝙ quidam fructus ſunt quorum medulla comedit et cortex ejicitur: vt nuces et caſtanee: iſti ſūt penitētes. Quidam quorum cortex comedit ⁊ medulla ejicitur: vt ſunt pruna et dactyli: iſti ſunt hypocrite. Quidā ſunt quorum cortex ⁊ medulla totum comedit/ vt ſunt ficus: iſti ſūt martyres/ quorum anime glorificant i celis ⁊ reliquie venerant in terris. Quidam quorum nec cortex nec medulla comedit: vt ſunt glandes que cibos ſunt porcorum: iſti ſunt vſurarij. c Nō poteſt arbor bona: id eſt iuſtus homo vel bona voluntas: d Fructus malos facere: cōiunctim intellige manens bona. ſ. fructus bonos: fructus iuſti-
Fructꝰ iuſticie in pſenti ſunt duodecim cie. Iaco. iij. d. Fructus iuſticie in pace ſeminat. Fructus autem iuſticie in pſenti ſunt duodecim: ⁊ in patria ſimiliter duodecim. In pſenti bonorum temporaliū multiplicatio. Eſa. j. e. Si hec feceritis bona terre comedetis. Prouer. xiij. d. Cuſtodit iuſto ſubſtātia peccatoris. Secūdꝰ/ vſus oīm ad ſalutem tam in aduerſis ꝙ in ꝓſperis. j. Corinth. iiij. c. Maledicimur ⁊ benedicimus. Tertius/ continuū cremētū ſpiritualium bonorum. Prouerb. iiij. c. Iuſtorum ſemita quaſi lux ſplendens ꝓcedit et creſcit vſq ad perfectū diē. Pſ. Timentes dnm Pſ.33.
non minuent omni bono. Quartꝰ radicatio eorūdem. Eph. iij. d. In charitate radicari. Quintus conſolationū ſpiritualiū multiplicatio. Eſa. vlt. d. Ecce ego ꝯſolabor vos. ij. Corinth. j. a. Deꝰ totiꝰ cōſolationis. Pſ. Scdm multitudinē dolorum meorū in corde Pſ.93.
meo ⁊c. Sextus ſecretorum reuelatio. Ioh. xv. b. Quecūq audiui a patre meo nota feci vobis. Amos. iij. b. Non faciet dominus verbū niſi reuelauerit ſecretū ſuum ad ſeruos ſuos ꝓphetas. Septimus fructus eſt iocunditas in bene operando. Pſ. In cuſtodiendis illis retributio multa. Eccl. xxv. b. Pſ.18.
Homo qui iocundat in filijs. Octauus gaudium de diabolo victo. Iaco. iiij. b. Reſiſtite diabolo et fugiet a vobis. Pſ. Nequādo dicat inimicus meus ꝑualui aduerſus eum. Nonus debilitatio fomitis. Hoc fuit ſignificatū Ioſue. xj. b. vbi Pſ.12.
precepit dominus ioſue vt equos ſubneruaret. Decimus experiētie eruditio. Eccl. xxxiiij. b. Qui non eſt expertꝰ/ qualia ſcit? Undecimꝰ cognitionis dei prelibatio per contemplationem. Gen. xxxij. g. Vidi dominū facie ad faciem. Duodecimus perfectio in charitate et confirmatio in ſpe. Pſ. Delectare in domino ⁊ dabit tibi petitiones cordis tui. Grego- Pſ.36.
rius. Tanto ſpes in dominū ſolidior ſurgit: quāto quis ꝓ eo grauiora ſuſtulit. Fructus iuſticie in patria: de quibꝰ Sap. Fructꝰ iuſticie in patria duodecim
iij. c. Habebit fructum in reſpectione animarū ſanctarū: ſunt duodecim. Primus eſt gaudiū de exilij egreſſiōe. Pſ. Heu Pſ.119.
mihi quia incolatus meus ꝓlongatus eſt. Hiere. xxxj. b. In miſericordia reducam eos. Secūdꝰ de carceris corporis abſolutione. Pſ. Educ de carcere animā meam. Roma. vij. d. Pſ.141.
Infelix ego homo quis me liberabit de corpore ⁊c. Tertius de laqueorum: id eſt temptationū euaſione. Pſ. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium: laqueus cōtritus eſt. Quartus de vinculorum abſolutione: vt ſunt fames/ ſitis/ frigus/ calor/ laſſitudo/ egritudo/ neceſſitas moriendi. Eſa. xxv. c. Precipitabit in mōte iſto faciem vinculi colligati ſuper omnes populos. Pſ. Dirupiſti domine vincula mea. Quintus de diaboli deiectiōe. j. Corinth. xv. g. Ubi Pſ.115.
eſt mors victoria tua? Roma. xvj. c. Deus autē pacis conterat ſathanā. Sextus de pene eterne euaſione. Pſ. Letabit iuſtus cū viderit vindictā. Septīꝰ plena libertas: quia Pſ.57.
modo in ſeruitute eſt omnibꝰ indigens. Roma. viij. d. In libertatem glorie filiorum dei. Octauus deſiderata ſatietas. j. viij. b. Multi ab oriente ⁊ occidente venient ⁊ recumbēt cū abrahā ⁊c. Nonus cōſūmata charitas. Tūc enī ex toto corde diligemus. j. Corinth. xiij. c. Cum autē venerit qđ perfectum eſt euacuabit qđ ex parte eſt. Decimus deſideratiſſima chriſti fraternitas. Cant. viij. a. Quis mihi det te fratrē meū ſugentem vbera matris mee vt inueniā te ſolū foris ⁊ deoſculer te ⁊ iam me nemo deſpiciat? Undecimus oīmoda pacis trāquillitas. Pſ. In pace i idipſum. Et alibi: Qui poſuit fines Pſ.4. Pſ.147.
tuos pacem. Duodecimus cōfirmata ſecuritas. Pſ. Nō timebis a timore nocturno. c Non poteſt arbor bona Pſ.90.
fructus malos facere: id eſt volūtas bona: cuius fructus dicit apoſtolus Gal. v. d. Fructus aūt ſpiritus/ eſt charitas gaudiū/ pax/ patientia/ benignitas/ bonitas/ longanimitas/ manſuetudo/ fides/ modeſtia/ continentia/ caſtitas. Aduerſus huiuſmodi nō eſt lex. e Nec arbor mala. i. mala volūtas: f Fructus bonos facere/ manēs mala. Male aūt Male arboris fructus
arboris fructus: ſūt opa carnis: q̄ ſunt fornicatio/ īmundicia/ impudicitia/ luxuria/ idolorum ſeruitus/ veneficia/ inimicitie/ cōtentiones/ emulationes/ ire/ rixe/ diſſenſiones/ ſecte/ inuidie

a Omnis arbor que non facit
b fructū bonum excidet/ et in
d ignem mittet. Igit ex fructi/
bus eorū cognoſcetis eos.
e Nō omnis q̄ dicit mihi/ do
f mine domine intrabit in re/
g gnū celorū: ſed q̄ui facit vo/
luntatē patris mei q̄ in celis

h eſt: ipſe intrabit in regnū ce/
i lorū. Multi dicent mihi in
k illa die: dn̄e dn̄e/ nōne in no
l
m mine tuo ꝓphetauim⁹: et in
n tuo nomie demonia eiecim⁹:
o ⁊ in tuo nōmie virtutes mul
p tas fecimus: et tūc cōfitebor
q illis: q̄uia nunq̄ noui vos.

homicidia/ ebrietates/ comeſationes: ⁊ his ſimilia: que predi/ co vobis ſicut predixi: quoniā qui talia agunt regnum dei nō conſequentur. a Omnis arbor que non facit fructū bonum. Hec ſūt verba iohannis baptiſte. S.iij.c. Hic ſuggillantur predicatores qui dicta aliorum dedignant dicere.

S.3.c. b Excidet/ de numero fidelium/ inter q̄s

De decimis.c. computat in eccleſia

Quis militante: in qua non ē merito ſed numero. S.iij.c. Iam ſecuris ad radicē arborū po/

Luc.6.g. ſita eſt. Vl. Excidetur/ per excoicatio/ nem: ꝑ mortē: per iu/ dicij examinationem. Eccſ. ix.b. In quo/ cunq̄ loco ceciderit ibi erit c Et in ignem mittet: q̄ paratus eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹. j.xxv.d. Chryſoſtom⁹. Que ſūt pene: excidi/ ⁊ in ignem mitti. Qui enim comburit/ etiā a regno excidit. Multi gehennā horrent: ego autem caſum illius glorie multo maiorem gehenna penā eſſe aio. Intolerabilis eſt gehenna: verumetiā milia aliquis ponat gehēnas/ nihil tale dicet quale ē a beata gloria illa excidere/ odio chriſti haberi/ audire: nō noui vos. Etenim decē milia ſuſtinere fulmina melius eſt q̄ faciem manſuetā videre auerſam a nobis: et tranquillum illum oculum nō ferentem videre nos.. d Igit ex fructibus eorum cognoſcetis eos. Infert hoc dominus ex predictis. ſ. quia mala arbor non poteſt fructus bonos facere ⁊c.

Circa fructum multa attendunt Nota q̄ circa fructum attendunt multa/ per que cognoſcitur qualis eſt fructus. Primo requiritur in bono fructu vtilitas: vnde arbores ſteriles ſolent appellari ſalices/ fagi/ quercus: q̄ eorum fructus inutilis. Qđ eſt contra ocioſos qui ſeneſcūt et vagant per campos licentie ⁊ nihil acquirūt ſibi vtile. De talibus dicit Hiere. xxij.g. Scribe virum iſtum ſterilem/ virū qui in diebus ſuis non proſperabit. Eccl. xxxiij.d. Multam enim maliciā docuit ocioſitas. Prouer. xxiij.d. Per agrum hominis pigri tranſiui ⁊ per vineam viri ſtulti: et ecce totum repleuerant vrtice: que ſunt herbe ſteriles et nociue. Item debet eſſe fructus integer. Si enim interius eſt putridus/ extra nitidus: non ē bonus fructus. Quod eſt contra hypocritas: quorum exterius vita eſt pulchra: interius autem eſt vermiculoſa cōſcientia et plena nequitia. j.xxiij.c. Ve vobis ſcribe et phariſei qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis: que a foris apparent hominibus ſpecioſa/ interius autē plena ſūt oſſibus mortuorū ⁊ omni ſpurcitia. Debet etiam fructus eſſe ſapidus. i. ordinabilis ⁊ ſociabilis in cōuerſatione. Qđ eſt cōtra accidioſos: quibus ꝑ amaritudine mentis alij ſunt oneri/ et ipſe onus alijs. Contra qđ Sap. viij.c. Non habet amaritudinem cōuerſatio illius: nec tedium cōuictus illius. Eccl. xxx.d. Triſticiam non des anime tue ⁊ nō affligas temetipſum in cōſilio tuo. Debet etiam fruct⁹ eſſe ſanus effectiue: vt nihil dicas/ nihil agas quod non ſit ad honorem dei ⁊ inſtructionē proximi. Quod eſt cōtra diſſolutos ⁊ intrepidos: qui abſq̄ timore dei ⁊ reuerentia hominis omnia agunt. Job. ix.d. Verebar omnia opera mea/ ſciens q̄ non parceres delinquēti. Et. xiij.d. Poſuiſti in neruo pedem meū: et obſeruaſti omnes ſemitas meas: ⁊ veſtigia pedum meorū conſideraſti. Cōtra iſtos dicit Auguſtin⁹ in regula. In inceſſu/ ſtatu/ habitu ⁊ in omnibus motib⁹ veſtris nihil fiat qđ cuiuſq̄ offendat aſpectum. Item debet fructus bonus eſſe durabilis: vt non tm̄ duret per hyemē. Quod eſt contra luxurioſos: q̄ nūc florent/ cras ardebūt. S.vj.d. Si enim fenum agri qđ hodie eſt ⁊ cras in clibanum mittit. Iſti ſunt qui dicunt/ Sap. ij.b Venite fruamur bonis que ſunt: coronemus nos roſis: nullū pratum ſit qđ non pertranſeat luxuria noſtra. Eccl. xiiij.c. Omne opus corruptibile in fine deficiet: ⁊ qui facit illud ibit cū illo. Heb. xiij.a. Fornicatores et adulteros iudicabit dominus. e Nō omnis qui dicit mihi domine domine. Po/ ſuit vnum impedimentū ad viā vite. ſ. hereticos: conſequēter ſubiungit de falſis fratribus: qui deū ore confitent/ factis autem negant: Titū. j.d. j. Corinth. xij.a. Nemo poteſt dicere dominus ieſus niſi in ſpiritusancto. Dicit ergo: Nō omnis qui dicit mihi domine domine. Nota q̄ ſemel dicit/ dn̄e/ qui eum habet tm̄ in ore: bis/ qui in ore ⁊ opere: ter/ q̄ corde/ ore ⁊ opere. Sed multi deficiunt in tertio ſigno: vt magi pharaonis: Exod. viij.e. Ore et opere tm̄ dicunt hypocrite: In q̄rum perſona dicitur Malach. iij.d. Vanus eſt qui ſeruit deo: et qđ emolimentū q̄ cuſtodiuim⁹ precepta eius et ambulauim⁹ triſtes corā deo: Hoc ſupple dicūt quādo nō adipiſcunt ea que intendūt. Alij ore tm̄. Vn̄ Eſa. xxix.d. Appropinquat ꝓplus iſte ſuo ore ⁊ labijs ſuis glorificat me: cor autē eius longe eſt a me. Hi comparant ficui tm̄ folia habenti: Marci. xj.b. j. xxj.b. Exod. xxviij.e. precipit q̄ rationale cōiunctum ſit ſuphumerali. f Intrabit i regnū celorum. Cōtra Johel. ij.g. Omnis q̄ inuocauerit nomē dn̄i ſalu⁹ erit. Solutio. Qui inuocauerit/ vt dictū ē triplicit: corde/ ore/ opere: vel/ fide/ ſpe et charitate. Inuocatio enim parum prodeſt que tm̄ eſt in verbis. Beda. Quid folia recte cōfeſſionis iactatis/ qui bonos fructus non oſtēditis: g Sed q̄ facit voluntatē patris mei q̄ in celis eſt: Ille ſupple intrabit. Volūtas autem dei eſt veſtra ſanctificatio: vt dicit. j. Theſſal. iiij. Pſ. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo ⁊c. Qui ingreditur ſine macula. Ps.14. h Ipſe/ non alius/ intrabit in regnū celor. i Multi dicent mihi in illa die. Ponit tertium impedimentum .ſ. alios falſos qui bene predicāt. Et potiſſime hoc retorquēdum eſt ad diſcipulos antichriſti: qui miracula faciēt/ nō meritis ſuis ſed inuocatione diuini nominis ad damnationē ſuā ⁊ ad dei gloriā. k In illa die/ notabili. Soph. j.d. Dies illa dies ire. Chryſoſtomus: In qua die: Quādo opera loquētur ⁊ ora tacebunt: quādo non ꝑſona interrogat ſed conſcientia diſcutitur et perſona confūdit. Ubi non erunt teſtes adulatores homines/ ſed angeli veraces. l Dicēt: q̄ videbunt habere confidentiā in miraculis que fecerunt. Vel ſub hypocriſi ſi dicerent: l Domine domine/ ore ⁊ exteriori opere tm̄: m Nōne in nomine tuo ꝓphetauim⁹: j. Corinth. xiiij.d. Lingue in ſignū ſunt non fidelibus ſed infidelib⁹. Hiero⁹. Saul ⁊ balaā ⁊ caiphas ꝓphetauerūt/ neſciētes q̄d dicerent. Balaā: Numeri. xxiij.d. et. xxiiij.c. Caiphas: Joh. xj.g. Saul. j. Reg. x.c. Nōne ſaul inter ꝓphas: 1.Reg.19.d. n Et i tuo noie demonia eiecim⁹: Sic Luc. ix.f. Vidimus quēdā in noie tuo eijcientē demonia q̄ non ſequit nos ⁊ ꝓhibuimus eū. Et ait ieſus: Nolite ꝓhibere eū: qui nō eſt aduerſus vos ꝓ vobis eſt. Luc. x.c. Nolite gaudere/ q̄ ſpiritus imūdi ſubijciunt vobis. Act. xix.c. Erāt aūt ſcene cuidam ꝑncipi ſacerdotū ſeptē filij qui hoc faciebāt. o Et in tuo nomie virtutes multas fecim⁹: Nō eſt magnū ſine charitate facere miracula virtutū: quia exorciſte hoc faciebant exorciſmis ſalomonis/ ⁊ virtute quarūdam herbar. j. Cor. xiij.a. Si habuero fidem vt montes transferam/ charitatem autem non habuero ⁊c. Interlin. Ecce nō eſt magnū virtutes operari. Auguſtin⁹. Magi egyptiorū moyſi reſiſtētes multa fecerūt miracula: Exod. vij.b. Simon etiā mag⁹ de quo in libro clemētis/ ⁊ multi alij. Antichriſtus etiā multa miracula faciet. Ab his ergo maxime cauendū eſt. p Et tūc cōfitebor illis. i. faciā ac ſi cōfiterer. q.d. modo diſſimulo. Sap. xj.d. Diſſimulans peccata hominū ꝓpter penitentiā. Eſa. xlij.c. Tacui: ſemꝑ ſilui: patiens fui: ſicut parturiens loquar. q Quia nunq̄ noui eos. i. in nulla re approbaui: ſicut illud: Requiē quā ſemꝑ optauerūt pijs ſupplicationibus 1.q.1.c. Probauit

cōſequant. Optat

ꝟ conſequanꝭ. Optat qui finaliter optat. Pſ. Declinantem
Pſ.100. a me malignum non cognoſcebā. Uł Nūꝗ̄ noui vos.i.
approbaui approbatione p̄deſtinatiōis/ vł electiōis. Aug⁹.
Nō nouit eos apud quos fidei ſuę et dilectionis characta/
Multis modis rem non inuenit. Nota ꝙ non cognoſcitur aliquis ab alio/
aliqs nō noſci/ quia diu et longe fuit ab eo: Sic peccatoꝛ non cognoſcitꝛ a
tur ab alio deo/ qꝛ diu fuit in regione diſſimilitudinis. Item nō cogno
ſcitur quādo mutatus eſt. Threñ.iiij.a. Quomodo muta/
tus eſt coloꝛ optimus. Item quando eſt extra ſenſū. Oſee.
vij.b. Cęperūt principes furere quaſi a vino. Item quia in
Pſ.81. tenebris eſt. Pſ. Neſcierunt neꝗ̄ intellexerūt: in tenebris
ambulant. Sap.v.a. Lumen iuſticię nō illuxit nobis ꝛ ſol
intelligentię non eſt oꝛt⁹ nobis.ī.xxv.a. Amen dico vobis:
non noui vos. Job.viij.d. Si abſoꝛbuerit eum de loco
ſuo: negabit eū/ et dicet: Non noui te. Sed econtra de bo/
nis/ Exo.xxxiij.d. Et teipſum noui ex nomine.ij.Timoth.
ij.c. Cognouit do/
minus qui ſunt ei⁹.

B a Diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatē. Omnis ergo q̄ audit verba mea hęc et facit ea/ aſſimilabitur viro ſapienti qui ędificauit domū ſuam ſupra petram:

a Diſcedite a
†Pſ.6. me omnes qui
Luc.13.f. operamini ini/
quitatem. Tunc
em̄ nō facient: quo/
modo ergo dicit/ operamini: Quia affectus malus ad/
huc remanet cum eis. Unde/ qui operamini/ affectu in/
teriori. Non dicit: qui operati eſtis/ ne locum pęnitentię
tollat: qꝛ non eſt homo qui nō peccet: Eccs.vij.c. Chryſo/
ſtom⁹. Nō dic: Diſcedite a me q̄ opati eſtis: ſed q̄ opera/
mini: qꝛ iniqui poſt moꝛtem non deſinent eſſe iniqui: quia
etſi peccare non poſſunt/ peccādi tñ volūtatē non amittunt.
b Omnis ergo qui audit verba mea hęc. Finito
ſermone cōmendat eam/ vt inuitet ad implendum. Et ſub/
dit de pręmio obſeruātium/ ꝛ de pęna cōtemnētiū. Chryſ.
Frequenter miramur quia hoīes aut ꝓmiſſionib⁹ flexi aut
terroꝛib⁹ fracti aut ꝑſuaſionib⁹ falſoꝛū doctoꝝ circūuenti re/
linquūt fidei veritatē ꝛ ad mēdaciū īfidelitatis trāſmigrāt:
qd̄ ſi vł hāc vnā chꝛiſti ſētētiā caute ītelligerem⁹ ꝛ recoꝛda/
remur/ nūꝗ̄ de ꝑditiōe taliū hoīm ſtuperem⁹. Quō em̄ ꝑ/
maneat apud deū q̄ nūꝗ̄ ſtetit ī chꝛiſto: aut quō illū teneat
ꝟitaſ q̄ nūꝗ̄ tenuit ꝟitatē: aut quō ſuet eū iuſticia q̄ iuſticiā
nō ſuauit: Dic ḡ: b Oīs ergo/ vt nō excludatꝛ gētilis:
Pſ.17. c Qui audit/ auditu interioꝛi. Pſ. In auditu auris obe
diuit mihi. d Uerba mea/ quę locutus ſū ſupple: hęc/
digna demonſtratione. Simile/ Apocꝉ.vltimo.b. Beatus
qui cuſtodit verba ꝓphetię libri huius. e Et facit ea/
affectu charitatis/ non hominū intuitu. f Aſſimilabi/
1.Joh.3.a. tur: Non dicit/ aſſimilatꝛ: quia nondum apparet quid eri/
mus. g Uiro ſapiēti/ ꝓuido vel p̄dicatoꝛi. h Qui
ędificauit domū ſuam: id eſt cōſcientiā vel eccleſiam:
i Supra petram.j.Coꝛinth.x.b. Petra aūt erat chꝛi/
Pſ.103. ſtus. Pſ. Petra refugium herinacijs. Prouer.xxx.d. Le/
puſculus plebs inualida: qui collocat in petra cubile ſuum.
Uel per virum ſapientem intelligitꝛ chꝛiſtus. Eſaię.iiij.a.
Apprehendent ſeptem mulieres virum vnum. Hiere.xxxj.
d. Nouum faciet dominus ſuper terram: fęmina circūda/
bit virum. Domus eius eſt eccleſia. Prouerb.ix.a. Sapi/
entia ędificauit ſibi domum. Huius domus: id eſt eccleſię
fundatoꝛ de⁹ ē qui ab ęterno prędeſtinando quaſi erudera/
uit eam. Eph.j.a. Qui elegit nos ante conſtitutionem mū/
Ro.9.f. di. Nonne eruderabat eam/ quando dicebat: Uocabo non
plebem meam/ plebem meam: ꝛ non miſericoꝛdiā conſecu/
tam/ miſericoꝛdiā conſecutam: Oſee.ij.d. In ſtructuram
oꝛdinauit in tempoꝛe congregando. Roma.viij.f. Quos
prędeſtinauit/ hos ꝛ vocauit: ꝛ q̄s vocauit/ hos et iuſtifica/
uit. Quaſi quos prius eruderauit.i. purgauit/ poſtea oꝛdi/
nauit. Nonne oꝛdinauit in ſtructura lapides eruderatos:
quando ambulans iuxta mare galilę videns duos fratres
ſimonem ꝛ andream ꝛ iacobum et iohannem vocauit eos:
ꝟ.iiij.c. Immo et quādo elegit duodecim: quos ꝛ apoſto/
los nomiauit: Lucꝉ.vj.c. Deinde icępit ſtructura dom⁹:
quando vna die cōuerſi ſunt tria milia: Actꝉ.ij.g. Et alia
die quinꝗ̄ milia: Actꝉ.iiij.a. Huius domus fundamentū
eſt chꝛiſtus.j. Coꝛinth.iij.c. Fundamentum aliud nemo
poteſt ponere pręter id quod poſitum eſt: quod eſt chꝛiſt⁹
ieſus. Nonne fundamētum ponebat ipſe ieſus quando di/
cebat: Tu es petrus et ſuper hanc petram ędificabo eccle/
ſiam meam: et poꝛtę inferi non preualebunt aduerſus eā:
ī.xvj.c. Poſuit ꝛ paulus.j. Coꝛinth.iij.b. Ut ſapiens ar/
chitectus fundamentum poſui. Fundamenta etiam huius
domus dicuntur apoſtoli. Pſ. Fundamenta eius in mō Pſ.86.
tibus ſanctis. Eph.ij.d. Superędificati ſuper fundamen/
tum apoſtoloꝛum et prophetarum. Quaſi ergo duode/
cim fundamenta huius fuerūt duodecim apoſtoli: et qua/
ſi vnicum fundamētum fuit chꝛiſtus. Unde Apocalypſis
xxj.d. Uidit iohannes ciuitatem habentem fundamenta
duodecim: ꝛ ī ipſis
duodecim nomina
duodecim apoſto/
loꝛum ꝛ agni. Hu/
ius domus parie/
tes ſunt duo popu/
li: Gentiles.ſ. et iu/
dęi. Uel actiui et contemplatiui. Joh.x.c. Alias oues ha/
beo quę non ſūt ex hoc ouili: ꝛ illas opoꝛtet me adducere:
et vocem meam audient: ꝛ fiet vnum ouile ꝛ vnus paſtoꝛ.
Murus a parte poſterioꝛi/ fuerunt antiqui patres: qui dū
lucem veram aperte videre non poterāt: quaſi ad occiden/
talem plagam poſiti erant. Lucꝉ.x.d. Multi reges ꝛ pro/
phetę voluerunt videre quę vos videtis ꝛ non viderunt.
Nonne in occidentali parte erant illi de quibus dicitur.j.
Coꝛinth.x.a. Patres noſtri omnes ſub nube fuerūt: Mu
rus anterioꝛ fuerunt patres noui teſtamenti: qui dum ra/
dios veri ſolis ſuſcęperūt: quaſi in oꝛiente ſteterunt. Lucꝉ.
vltimo.g. Tūc aperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcriptu/
ras. Tectum quotidie impletur in muro fidelium: qui cum
impletus fuerit erit dom⁹ ꝑfecta. Apocꝉ.vj.c. Dictū ē illis
vt requieſcerēt adhuc tempus modicū: donec compleantur
conſerui eoꝛum et fratres eoꝛum qui interficiendi ſunt ſi/
cut et illi. Lucꝉ.xiiij.e. Exi in vias et ſepes et compelle in/
trare vt impleatur domus mea. Quattuoꝛ anguli huius
domus/ fuerunt quattuoꝛ euangeliſtę: Primus angulus
matthęus: ſecundus/ marcus: tertius/ lucas: quartus/ io/
hannes. Job.j.d. Repēte ventus vehemēs irruit a regi/
one deſerti: et concuſſit quattuoꝛ angulos domus. Colum
nę domus ſunt prælati. Cantꝉ.v.d. Columnę eius mar/
moreę quę fundatę ſunt ſuper baſes argenteas. Oſtiū hu/
ius domus eſt chꝛiſtus. Joh.x.b. Ego ſum oſtium: per
quod q̄ nō intrat ī ouile: ſed aſcēdit aliunde/ ille fur eſt et la/
tro. Feneſtrę ſunt doctoꝛes: per quos illuminatꝛ eccleſia.
Has feneſtras fecit in templo ſalomon obliquas ꝛ intrin/
ſecus latioꝛes.iij. Regꝉ.vj.a. Coꝛtinę quibus oꝛnatur do/
mus ſunt decem pręcępta: quibus ſancti intrinſecus oꝛnā/
tur. Exod.xxvj.a. Decem coꝛtinas de byſſo retoꝛta ꝛ hia
cyntho ac purpura coccoꝗ̄ bis tincto variatas opere plu/
mario facies. Menſa ī hac domo eſt ſacra ſcriptura. Exo.
xxv.c. Facies et menſam de lignis ſethim. Pſ. Paraſti Pſ.22.
in conſpectu meo menſam. Cibus menſę: quattuoꝛ ſenſus
ſacrę ſcripturę: hiſtoꝛic⁹/ allegoꝛicus/ tropologicus/ ana/
gogicus. Prouerb.xxv.c. Si eſurierit inimicus tuus ciba
illum. Lectus in domo hac eſt clauſtrum ſiue religio.
Cantꝉ.j.d. Lectulus noſter floꝛidus. Miniſter/ prælatus:
Familia/ omnes iuſti. Lucꝉ.xij.e. Quis putas eſt fidelis
diſpenſatoꝛ ꝛ prudens quem conſtituit dominus ſupra fa/
miliā ſuam: Nonne hęc ē familia ſancti iob: de qua dicitꝛ
Job.j.a. Et erat ei familia multa nimis: Sunt et vaſa in
hac domo: Quędā in honoꝛem/ boni p̄dicatoꝛes: quędam
in cōtumeliam/ falſi prędicatoꝛes.ij. Timoth.ij.c. In ma/
gna autem domo ſunt/ non ſolum vaſa aurea et argentea:

¶ ſed et lignea et fictilia: alia quidem in honorem: alia vero in contumeliam. a ¶Et deſcendit pluuia. i. aerie poteſtatis impugnatio: vt dicit Interlin. Intentio em̃ diaboli ſemꝑ eſt vt deſcendamus. b ¶Et venerũt flumina: potentum pſecutio. c ¶Et flauerunt venti: minę ſiue blanditię vel detractiones. d ¶Et

Luc. 6. g. irruerũt / quãtacũq; potuerũt violẽtia. Simile / Job. j. d. Repẽte ventus vehemẽs irruit a regione deſerti. Irruerũt: id ẽ ſimul ruerũt vel cũ impetu. e ¶In domũ illã: ſupra ędificiũ ꝯſtructũ / vel in eccleſiã. f ¶Et non cecidit. Prouerb. x. d. Juſtus q̃ſi fundamentũ ſempiternũ. Eccl. xxvj. d. Fundamẽta ſempiterna ſupra petram ſolidam: ⁊ mãdata dei in corde mulieris ſanctę. Chryſ. Chriſtianũ qui ſe ędificat ſuper chriſtũ nulla aduerſitas diruere poteſt. Roma. viij. g. Quis ſeparabit nos a charitate chriſti?

a b c d et deſcẽdit pluuia ⁊ venerũt
e flumĩa ⁊ flauerũt venti / et ir-
f rueñt ĩ domũ illã / et nõ ceci-
g dit: Fundata em̃ erat ſupra
h petrã. Et õis q̃ audit verba
i mea hęc ⁊ nõn facit ea / ſimi-
k l lis erit viro ſtulto qui ędificauit domũ ſuã ſuꝑ arenã: et
m n deſcẽdit pluuia ⁊ venerũt flu-
o p mina ⁊ flauerũt venti et irru-
q erunt in domũ illã ⁊ cecidit:
r et fuit ruina eius magna. Et
s t factũ eſt cũ cõſũmaſſet ieſus
v verba hęc / admirabant̃ tur-
x y bę ſuꝑ doctrina ei⁹. Erat em̃
z docens eos ſicut poteſtatem
a habens / et nõn ſicut ſcribę
et phariſęi.

g ¶Fundata em̃ erat ſupra firmã petram. i. chriſtum.

Moraliter Moraliter. Pluuia q̃ venit de aere / temptatio diaboli habitãtis in hoc aere caliginoſo. Vl' pluuia quę videt̃ et mollit terram / peccata carnalia ſunt. Ventus qui non videt̃ ſed ſentitur / peccata ſpiritualia. De pmo Eſa. viij. b. Adducet dominus ſuper eos aquas fluminis fortes ⁊ multas. De ſecundo Eſa. xxxij. a. Et erit ſicut vir qui abſconditur a vento: et celat ſe a tempeſtate. Vel per ventum: ſuperbia / blandicię / cõminationes et inanisgloria. De primo dicitur Ezech. j. a. Ventus turbinis veniebat ab aquilone. De ſecundo / Amos iiij. c. Percuſſi vos in vento vrente. i. adulatione. De vento cõminationis / Job. j. d. Ventus vehemens irruens ⁊c. De vento inanisglorię. Hiere. iiij. c. Ventus vrens in vijs quę ſunt in deſerto. Chryſoſtom⁹. Pluuiã / flumina / ventos: humanas dic̃ calamitates: puta / calumnias / mortes / rerum ablationes. Infra / petrã vocat ſtabilitatem ſuę doctrinę: Etenĩ petra fortiora ſunt pcepta. h ¶Et omis qui audit. Ponit ſententiã contrariã ſuperiori dicens: Et omnis qui audit verba mea hęc. ſ. q̃ loquor ⁊ ſupra locutus ſum. Joh. xv. d. Si nõ veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem / peccatũ non haberent: nũc aũt excuſationẽ nõ habẽt de pctõ ſuo. Heb. ij. a. Propterea abundantius oportet nos obſeruare ea quę audiuimus ne forte pefluamus: Si enim qui per angelos dictus eſt ſermo / fact⁹ eſt firmus: ⁊ ſi omnis puaricatio iuſtam accepit retributionem mercedis: quomõ nos effugiemus ſi tantã neglexerimus ſalutem? i ¶Et non facit ea: non attẽdens / aut non intelligere volẽs. Ps. Noluit intelligere vt bñ ageret.

P. 35.

k ¶Similis erit viro ſtulto: iudęo vel gentili vel diabolo: q̃ dicit̃ vir ab homĩe deuicto: ſicut ſcipio aphrican⁹ ab aphrica deuicta. Similis erit / ĩ pęna / ſic ſimilis ẽ in culpa. l ¶Qui ędificauit domũ ſuã ſuper arenã: id eſt domũ ꝯſcientię ſtabiliuit in vitijs quę ſignificant̃ in arena: q̃ ſterilis eſt ⁊ fluida. Super hanc dicit̃ draco ſtare / Apoc. xij. d. Chryſ. Arena ſterilis eſt / terra minuta eſt / grana ſibi non conueniũt nec adhęrent. Omnes q̃ ſub diabolo ſunt / nec ſunt vnum / nec vnum ſapiunt: ſed ſunt p opiniones diſperſi. Sic dogmata philoſophoꝝ docẽt / quę ſũt ſibi ſemꝑ contraria: ſic heretici nunq̃ ſapiunt vnũ. Item arena inumerabilis eſt: ita ⁊ diaboli populus: dei autem populus pauci ⁊ electi. m ¶Et deſcendit pluuia / cõcupiſcentia: a q̃ quiſq; tenet̃ ⁊ temptatur: Jaco. j. b. n ¶Et venerũt flumina / abundantia temporaliũ. Apoc. xij. d. Miſit ſerpens ex ore ſuo poſt mulierẽ aquam tanq̃ flumen vt eam faceret trahi a flumĩe. Vel / flumina / malorum operum frequẽtia. o ¶Et flauerunt venti / adulationum vel minarum. Chryſoſtomus. Pluuię propriũ eſt emollire / ecce blanditię: ventorũ propriũ vrgere / ecce minę. Item flumina ſunt ex mala parte verboſi: vt philoſophi ⁊ oratores / ⁊ hmõi ceteri ſecularis ſciẽtię pfeſſores: de quorum ventre exeunt flumina aquę mortuę. Ex parte bona ſunt euangeliſtę ⁊ doctores: de quorum ventre flumina fluũt aquę viuę: Joh. vij. f. p ¶Et irruerũt in domũ illam: ſubito cũ impetu. q ¶Et cecidit: quia in puncto ad inferna deſcẽdũt. Job. xxj. b. Et. xxij. c. Viri iniqui qui ſublati ſũt ante tẽpus ſuũ: et fluui⁹ ſubuertit fundamentũ eorum. Job. viij. c. Innitet̃ ſuper domũ ſuã ⁊ non ſtabit. Ps. Vidi impiũ ſuperexaltatũ ⁊ eleuatum ſicut cedros libani: et tranſiui et ecce non erat ⁊c. r ¶Et fuit ruina ei⁹ magna: quia ſciens et prudens male ęgit: Et melius eſt viam veritatis non agnoſcere. ij. Pet. ij. d. q̃ poſt agnitionem retrorſum conuerti. Item / magna: quia loquitur de viro. i. de plato: imo quãto gradus altior: tanto grauior. Auguſtinus. Quãto in loco altiore: tãto in periculo maiore verſat̃. Gregori⁹. Sciant plati: quoniã tot mortibus digni ſũt: quot ad poſteros perditionis exempla tranſmittunt. Contra puerbiũ vulgare: Nõ poſſunt mori niſi vna morte. s ¶Et factũ eſt. Duob⁹ modis poteſt accipi ſentẽtia hui⁹ litterę. Si enim dicamus eundem eſſe ſermonem quem matthęus et lucas referunt: tunc euidens eſt littera: cum conſũmaſſet ieſus verba hęc admirabant̃ turbę ſuꝑ doctrina eius: quia interfuerunt huic ſermoni turbę. Si autem intelligunt̃ fuiſſe duo ſermones: tunc dicendũ ẽ ad ſolos diſcipulos ieſũ in cacumine montis ſermonẽ habuiſſe: et poſtea ad locum campeſtrẽ qui erat in latere montis deſcendiſſe ⁊ ibi eũdem ſermonem recapitulaſſe populo: quędam tamẽ intermiſcendo: et quędã iam dicta ptermittendo. Et hunc vltimũ ſermonẽ matthęus prętermittit: ⁊ tamẽ quaſi quodãmodo innuit / cum dicit: t ¶Cũ cõſũmaſſet ieſus verba hęc. q. d. cum hęc diſcipulis ſemel ptuliſſet / et eadem repetendo / in ſecũdo ſermone cõſummaſſet: quę cõſũmatio ſm lucam in loco campeſtri facta eſt: v ¶Admirabant̃ turbę / vel aliqui in turba: vel poti⁹ oms de excellẽtia ſapiẽtię. Chryſ. Quicq̃d digne laudare nõ poſſum⁹ admiramur. x ¶Suꝑ doctrina ei⁹ / q̃ alijs diſſimilis erat ⁊ prius inaudita. Item Luc. iiij. e. Marci. j. c. Joh. vij. g. Nunq̃ ſic locutus eſt homo. Chryſ. Conſequẽs erat eos dolere ⁊ torpere ad tã alta et oneroſa: Sed tanta erat virtus docẽtis vt etiã caperet multos / ⁊ etiam totum theatrum ſecutũ ẽ deſcendentẽ. Mẽs beniuola facile ſuadet̃ a ſermonibus veritatis. y ¶Erat em̃ docẽs eos ſicut poteſtatem habẽs: poteſtatẽ. ſ. addendi vel mutandi: ſicut imperator qui addit ⁊ mutat q̃ vult. Vel / z ¶Sicut poteſtatẽ habens / explanãdi figuras / cõmutandi ſcripturas / pſcrutandi legis ęnigmata ⁊ ſoluendi. Et hęc pfigurata ſũt p ęnigmata reginę ſaba: De quib⁹. iij. Reg. x. a. Hic eſt em̃ leo de tribu iuda: qui aperuit librũ quẽ nullus alius aperire potuit: Apoc. v. b. Vel / Sicut poteſtatẽ habens / ſanandi. Ps. Dabit voci ſuę vocẽ virtutis. Sic debet eſſe ſermo pdicatoris et doctoris ⁊ plati. Beda. Sermo doctoris in poteſtate fit / cũ ea q̃ docet operat̃. Gen. xlvij. f. Salus noſtra ĩ manu tua ẽ. i. in ope. Beda. Mõſtruoſa res ẽ lingua magniloqua et man⁹ ocioſa. a ¶Et non ſicut ſcribę et phariſęi: qui dicunt ⁊ nõ faciũt. j. xxiij. a. Chryſ. Scriba ⁊ omnis doctor ſeru⁹ ẽ legis: qr nec addere poteſt nec ſubtrahere. Nec em̃ põt mens humana vertere qd ſapientia diuina dictauit. Hiero⁹. Scribę: qui tm̃ ea quę ſunt in lege infirmis ad inſtructionem data tractabant. Phariſęi: qui tm̃ litteram corrodebant carnaliter. Hęc autem duo reſpondent illis quę ſupra dixit: Audit ⁊ facit. Scribę enim docent ſuperficialiter: phariſęi faciebant opa exteri⁹ bona / nõ habẽtia charitatẽ intus ⁊c.

Marci. 1. c. Luc. 2. g. et. 4. c.

† Ps. 36.

25. q. 1. c. idem

Ps. 67.

¶ Cum autẽ deſcendiſſet

b C Um autē deſcēdiſſet ie/ ❡ Expo. Ca. VIII.
ſus ⁊c̄. Preterit matthe⁹ poteſtatē curandi et pre/
dicandi datā diſcipulis poſt ſermonē habitū in mon
te. Poſtponit etiā vocationem ſuam: Preceſſit eñ vocatio
eius miracula que hic narrat: Nam electus fuit cum alijs vn/
decim in monte vt eſſet vnus de duode/
A cim. Hoc autem fecit mattheus: quia cō/
tinuo diſpoſuit miracula chriſti narrare
Marci. i. d. poſt ſermonē domini. Uel etiā euāgeliſte
Luc. v. c. ſicut ꝓphete nullū ſeruant ordinē in ſcri/
bendo: ſed geſta et dicta chriſti in laudem
ei⁹ ſm q̄d ſpiritusſanct⁹ mētib⁹ eoꝝ iſpi/
rabat ſcribebant. Qd̄ notauit ſalomon:
Cant. ij. b. vbi dixit: Ecce iſte venit ſali/

a C Um aute (Ca. VIII.
c deſcendiſſet † ieſus de
b monte/ ſecute ſūt eum
c turbe multe: ⁊ ecce leproſus
d veniēs adorabat eū dicens:

ens in montibus/ tranſiliens colles. Diuidit autem hoc capi/
tulum in quattuor partes. In prima agit de curatione lepro/
ſi: ⁊ ſerui centurionis: ⁊ ſocrus petri: ⁊ multorū demoniaco/
rum. In ſecūda agit de ſcriba q̄ dixit domino: Sequar te/ et
non ē ſecutus. Et de alio q̄ dixit: Permitte me ſepelire patrē
meū ⁊ poſtea ſequar te: ⁊ ſtatim iuſſus eſt ſequi: ibi: Uidēs
autem ieſus turbas. In tertia agit de motu maris et ti/
more diſcipulorum/ ⁊ ei⁹ dormitione in nauicula ⁊ ſaluatio/
ne eorum: ibi: Et ecce motus magn⁹ factus eſt in ma
ri. In quarta agit de curatione duorum demoniacorū: ⁊ de
legione intrante in porcos ⁊ ꝑcipitāte in mari: ibi: Et cum
veniſſet ieſus tranſ fretū. Recte ergo poſt ſermonem
miracula narrat mattheus: quia per miracula ſermo apud au
ditores confirmat̄: ſicut dicit̄ Marci vlt. d. Illi autem pro/
fecti ꝑdicauerunt vbiq̄ʒ domino cooperante et ſermonē con/
firmante ſequētibus ſignis. Unde Chryſoſtom⁹. A miracu/
lis tranſijt ad ſermonem: iterū a ſermone tranſit ad miracu/
la: vt quaſi poteſtatem habens docuit: quaſi poteſtatem ha/
bens curet. Curat autem tres. Primo leproſum: ſecūdo ſer/
uum paralyticum: tertio ſocrum petri febricitantem/ non ſi/
ne magno myſterio. Primo eñ ſanat iudeum leproſum: ſe/
cūdo ſeruum gentilem. Tertio ſocrum petri. Quia ꝑmi cre/
dentes fuerunt de iudeis/ poſt gentiles/ in fine reliquie iſrael
ſalui fient. Hoc notatur in fine miſſe: quia officium incipit in
dextro ⁊ tranſit ad ſiniſtrū et redit ad dextrum. Uel quia le/
pra hereſeos contra fidem: accidia paralyſis contra ſpem: ca
lor materialis ſocrus febricitantis per libidinoſum amorem
contra charitatem: Et ideo ſanat ſm ordinem virtutū. Pri/
mus ſanatur tactu et verbo: ſecundus ſolo verbo: tertius
tactu: quia gentes quaſi per mediū facile crediderunt. Unde
Ps. 17. Ps. Populus quē non cognoui ſeruiuit mihi: in auditu au/
ris obediuit mihi. Uñ in epiphania: Uenite/ pſallēdo dicit̄/
non cantando: ſicut in alijs feſtis/ quādo fit vocatio iudeorū.
Dicit ergo: a ❡ Cum autem deſcendiſſet ieſus de
monte: id eſt de loco campeſtri qui erat in latere montis.
b ❡ Secute ſunt eum turbe multe: Alij propter chari/
tatem/ vt apoſtoli: alij ſequebant̄ propter doctrinā: alij pro/
pter admirationem/ vt curioſi. Joh. vij. g. Nunq̄ʒ ſic locut⁹
eſt homo ſicut hic loquit̄. Chryſoſtom⁹. Turbe/ non prin/
cipes. Per totū eñ euangeliū vides eos eſſe afflictos. Tur/
ba cum ſilentio audiuit: phariſei vt calūniarent̄. c ❡ Et ec/
ce leproſus veniens/ corpore ⁊ fide: d ❡ Adorabat
eum dicens. Notat eum eſſe deum. Hic leproſus ad alti/
ora mōtis nō potuit aſcēdere: nec cū lepra tā alta poterat au/
dire. Chryſoſtom⁹. Sʒ ne forte diceret ꝓplus apud ſe: Uer/
ba terribilia/ opa nulla: dicere grāditer nō ē multū: facere ho
multū ē: ideo excitauit leproſū vt mūdatiōis illi⁹ miraculo ꝑ/
cedētib⁹ auctoritatē ꝑſter: vt in v̄bis mirabilis mirabilior eēt
Ps. 23. i ope. Sʒ q̄re igit̄ nō aſcēdit i mōtē? Ps. Quis aſcēdet i mō
tē dñi ⁊c̄. Innocēs manib⁹ ⁊ mūdo corde/ nō leproſus in aīa.
Domine. Notat ſe
Moraliter Moraliter: c ❡ Et ecce leproſus veniens. ij. Re/
gum. iij. f. dicit dauid ad ioab/ q̄ de domo eius non deficiet
Plura notant̄ leproſus. Joab interpretat̄ inimicus. i. de domo diaboli non
lepra deficiet peccator. In lepra peccati notant̄ multa. Lepra per
totum corpus diffundit̄: ſic peccatū per totū hominē ad mo/

dum cancri/ vel morbi qui dicit̄ lupus. Numeri. xij. d. dicit
aaron ad moyſen de maria q̄ ꝓpt murmurationem percuſſa ē
lepra: Iā mediū carnis eius deuoratū eſt. Ideo Thren. iij.
c. Miſericordia domini q2 non ſumus cōſumpti. Itē lepra
ꝯtagioſa ē/ alios inficiēdo: ſic pctm̄. Eccl. xiij. a. Qui tetigerit
picē inquinabit̄ ab ea. Ideo ꝓhibuit do/
A nus familiaritatē iudeis cum eueis et heteis
⁊ hiebuſeis ⁊c̄. Deut. vij. a. Ps. Cōmixt/ † Ps. 105.
ti ſunt inter gentes ⁊ didicerunt opera eo/ Al. nō hʒ
rum ⁊c̄. Item leproſus habet anhelitum ieſus
fetidum et inficientem: ſic peccator eſt fe/
tidus per verba ſcurrilitatis/ detractiōis/
adulationis. De feditate/ Eccl. xij. c. Si/
cut eramentum eruginat nequicia illius.
Prouerb. xv. a. Cor ſtultorum ebullit ſtulticiam. j. Corinth.
xv. c. Corrumpūt bonos mores colloquia praua. Eccl. ix. b.
Colloquium eius exardeſcit quaſi ignis. Item leproſus ſi/
tim patitur. Eſa. v. d. Multitudo eorum ſiti exaruit. Nun/
q̄ʒ eñ eſt ſatietas in peccato. Prouerb. xiij. d. Uenter impio/
rum inſatiabilis. Hieronym⁹. Libido famē patit̄ ſui. Item
abominabilis eſt ſanis: ſic peccator bonis inquantum talis.
Ps. Iniquitatē odio habui et abominatus ſum. Eccl. ix. b. Ps. 118.
Mulier fornicaria quaſi ſtercus in via ab omnib⁹ conculca/
bit̄. Oſee. ix. c. Intrauerunt ad beelphegor: id eſt ad peccatū
luxurie: ⁊ abalienati ſūt in cōfuſione peccatorum et facti ſunt
abominabiles. Item leproſus fetet: et peccator per infamiā.
Job. xx. a. Quaſi ſterquiliniū in fine perdet̄. Deut. xxxij. a.
Peccauerūt ⁊ non filij eius in ſordibus. Item amittit pedes
⁊ man⁹: et peccator affectiones ⁊ bonas operationes. Quod
ſignificat̄ Judic. j. b. Adonibezech qui interpretat̄ doctor
egeſtatis/ vel domin⁹ flagitans/ vel diabolus fulgurans ſuos
per penam eternam/ et ducēs etiam eos in ꝑſenti ad egeſta/
tem ſpiritualē: amputauit ſeptuaginta regibus ſummitates
pedum ⁊ manuū. Et. ij. Reg. xix. e. habet̄ de miphiboſeth:
qui claudus vtroq̄ʒ pede noluit venire ad dauid: Sic pec/
cator ad chriſtū: Et ideo dixit q̄ ſiba qui interpretat̄ egreſſus
vehemēs: quod eſt mors/ ꝯdiuideret hereditatē ſecū. Mors
enim ſic diuidit delitias peccatoribus: q̄ in ꝑſenti paucas eis
dimittit/ etiam in futuro penitus aufert. Itē lepra aufert ocu/
los: ſic lepra peccati peccatoribus. Ps. Supercecidit ignis Ps. 57.
⁊ non viderūt ſolem iuſticie. ſ. chriſtum. Item amittit aures:
ne legem dei audiat vel mādatis obediat: et nares ne odorem
chriſti ⁊ paradiſi ſentiat. Ezech. xxiij. d. Naſum tuum et au/
res tuas precident tibi. De odore chriſti/ Eccl. xxiiij. b. Ego
quaſi libanus non inciſus euaporaui habitationem meam.
Cant. j. a. In odore vnguentorū tuorū currimus. Item bar/
bam amittit. Et peccator virilitatem bene agendi vel operā/
di. Ps. Sicut nouacula acuta feciſti dolum. Eſa. vij. d. In Ps. 51
die illa radet domin⁹ in nouacula acuta caput ⁊ barbam. ſ. co
gitationes ⁊ viriles operationes. Item maculat̄ leproſus ꝑ
varietates vitiorum. Leuit. xxij. c. de hoſtia que offerri de/
bet in ſacrificio: Omnis macula non erit in ea: Si cecum fue/
rit per indiſcretionē: ſi fractum per duplicitatē: ſi cicatricem
habuit per antique cōſuetudinis ſaporem: ſi papulas habuit
per contemptū ⁊ ſuperbiā: ſi ſcabioſum per incorrigibilitatē:
ſi impetiginē per obſtinationē. Itē lepra mutat colorem.
Thren. iiij. a. Quomō obſcuratum eſt aurum/ mutat⁹ eſt co
lor optim⁹. Item lepra morbus eſt incurabilis: ſic peccatum
quātum in ſe eſt. Hiere. xxx. b. Inſanabilis eſt fractura tua.
Unde ſicut lepra nō curat̄ niſi per miraculū: ſic neq̄ʒ pecca/
tum. Eſa. xliij. d. Ego ſum qui deleo iniquitates tuas ꝓpter
me. Auguſtin⁹. Maius eſt de impio facere piū/ q̄ʒ de nihilo
celum ⁊ terram. Dicit ergo: a ❡ Cum autē deſcendiſ/
ſet ieſus de monte/ paradiſi: De quo Eſa. xxv. c. Faciet
dominus exercituū omnibus populis in mōte hoc conuiuiū
pinguium/ conuiuiū vindemie/ conuiuiū pinguium medulla/
torū vindemie defecate. b ❡ Secute ſunt eum turbe
multe. i. peccatores. j. Reg. xxij. a. Cōuenerūt ad dauid in
ſpeluncā q̄ erāt in anguſtia cōſtituti. c ❡ Et ecce leproſus
veniēs/ paſſibus penitētie ⁊ fidei. Adorabat eū dicēs:
Domine ſi vis

a b Dōmine ſi vis pōteſ me mū
c dare. Et ēxtēdens ieſus ma
d e nū tētigit eum/ dicēns: volo:
f g mūdare. Et cōnfeſtim mun
h data eſt lepra eiꝰ. Et āit illi
ieſus: Vide nemini dixeris:
i k ſed vade ōſtēde tē ſacerdo
l m tibus: ⁊ ōffer munus qđ ꝓce
n o pit moyſēes i teſtimoniū illiſ.

a ¶Domine: Notat ſe eſſe obedientē: b ¶Si vis potes me mūdare. q.d. de poteſtate nō dubito: ſed de tua voluntate: non q2 tu imiſericors: ſ3 q2 ego indignꝰ: et ideo peto miſericordiā tuā vt tu velis ꝓpter merita mea. Chryſ. De volūte chriſti parata ad omne bonū nō dubitat: ſed de iudicio voluntatis. Non eñ expedit omnibꝰ corporalis integritas: et ita chriſtus cum ſit bonus/ nociua nō vult preſtare etiā ſi rogeť. Potes. q.d. credo te eſſe deū/ ⁊ ſic omnipotentē. Job. xxiij.c. Anima eius quodcūqȝ voluit hoc fecit. Ambro. Verecūdia confeſſionē nō repreſſit: oſtendit vulnus: remediū poſtulauit: ⁊ ipſa religionis fidei plena eſt confeſſio. c ¶Et extendens

Al. ſacerdoti ieſus manū. Nota ꝙ ꝓtendit miſericordie affectum. Primo corporali manus extenſione: ſecundo voce: tertio opere: id eſt qua curauit eum iuſſione. Dicit ergo: Et extēdens ieſus manū. Prouer. xxxi.c. Manum ſuam aperuit inopi ⁊ palmas ſuas extendit ad pauperem. d ¶Tetigit eum. Tetigit ꝓpter duo. Ad oſtendendū ꝙ non erat ſub lege. Leuit. xiij.f. prohibentur leproſi/ ⁊ eijci extra caſtra iubenť: et immūdus eſt qui tangit leproſum. Et vt oſtenderet nobis ꝙ nullū debemus abhorrere leproſum vel infirmū. Job. v.d. Viſitans ſpeciem tuam non peccabis. Exemplum de ſacerdote leproſoꝝ: qui fecerat murum inter ſe ⁊ leproſos: et i muro fecerat foramē per quod audiebat confeſſiones eorum: ⁊ porrigebat corpus domini. Et accidit: vt narrat cantor pariſieñſis: ꝙ parte quā ꝓtebat ad illos/ remanēte ſana/ aliam fieri leproſam. Et quidam ſeruus abhorrebat leproſos: vt nec tm̄ eis elemoſynam vellet portare: ⁊ factus eſt leproſus. Chryſ. iiij. Reg. v.c. Heliſeus noluit videre naamā/ legem obſeruans: tetigit autem chriſtus: quia legi non ſubiacet. Et quia omnia munda mundis: nec manus fit immūda: ſed corpus a manu ſancta fit mundum. e ¶Dicens: volo. Contra Fotinum: qui dicebat ꝙ voluntas chriſti erat inefficax: ſequēdo illud philoſophi: Propter noſtrū dicere aut velle nihil i re mutať. f ¶Mūdare. i. mundus eſto: Cōtra Arriū: qui dicebat chriſtū tm̄ deum adoptiuum/ et nihil poſſe imperādo ſed orando. Cōtra Manicheū dicit/ tetigit: qui ponebat chriſtū tm̄ habere corpus phantaſticū. g ¶Et confeſtim mūdata eſt lepra eius: id ē leproſus a lepra. Simile/ Eſa. j.c. Si fuerit pctā vr̄a vt coccinū: quaſi nix dealbabunť. Geñ. xviij.b. Nūquid deo quicq̄ eſt difficile? Sap. xvj.b. Omnipotens ſermo tuus domi

Pſ.32. ne qui ſanat omnia. Pſ. Dixit ⁊ facta ſunt. Chryſ. Si blaſphemia erat/ nō debebat opus ſequi: ſed ceſſit natura cū maiori velocitate/ q̄ dicat euangeliſta. h ¶Et ait illi ieſus: Vide nemini dixeris. q.d. ita manifeſta eſt ſanatio tua vt non oporteat ꝙ alij dicas. Nota autem ꝙ quādoqȝ poniť preceptum et in precepti forma: vt Exod. xx. et in multis locis ſacre ſcripture. Aliquādo etiam ꝓponiť preceptū/ ſed nō in precepti forma: vt Marci. j.d. Nō ſinebat ea loqui: id eſt imperabat ne loquerenť. Quādoqȝ etiam proponiť ꝓceptū ſub ꝓcepti forma/ ſed non eſt preceptū: vt hic. i ¶Sed vade oſtende te ſacerdotibꝰ. Precepit dñs oſtendere ſe ſacerdotibꝰ: propter humilitatē/ vt eos honoraret: Propter vtilitatem/ vt videntes miraculū credentes ſaluarenť. Item propter inexcuſabilitatē/ vt videntes nec credētes iuſte damnarenť. Item propter veritatem/ ne legem frangere videreť. Item propter oſtēdendā maieſtatem: vt nō legis ordine/ ſed gratia ſanatus monſtrareť. Item propter eruditionē: vt nos ſimiliter faciamus. n ¶Et offer munus tuū quod ꝓcepit moyſes. ſ. duos paſſeres viuos: Leuit. xiiij.a. o ¶In teſtimoniū illis. i. vt illud ſit in teſtimoniū/ in ſignū mundationis: quia munera teſtificabanť eſſe curatū. Vel/ In teſtimoniū illis: id eſt vt illoꝝ teſtimonio mūdus habearis. Vel i teſtimoniū illis/ ſue ſalutis: vel iuſte dānatiōis ſi miraculo tam aperto nō credunt.

Dñs ꝓcepit leproſo vt oſtenderet ſe ſacerdotibus multis de cauſis

Moraliť * a ¶Domine ſi vis potes me mūdare: Ecce humilis deprecatio ⁊ confidentia. Confidit eñ ꝙ poſſit eum mūdare ſi vult. c ¶Et extendens ieſus manū/ gratie: De qua Ezech. j.a. Facta eſt ſup me manus domini. Sed Prouer. j.c. Extendi manū meā ⁊ non fuit qui aſpiceret me. d ¶Tetigit eum. Pſ. Tange montes ⁊ fumigabūt. Pſ.143. e ¶Dicēs: volo mūdare. Ecce: q2 humiliter petijt/ obtinuit. Eccl. xxxv.c. Oratio humilitatis ſe nubes penetrabit. Judith. ix.d. Humiliū et manſuetorū ſemper tibi placuit deprecatio. g ¶Et cōfeſtim mūdata eſt lepra eius. Poſtq̄ enim dominus tangit peccatorē per gratiam gratum facientē/ ſtatim recedit lepra peccati. h ¶Et ait illi ieſus: Vide nemini dixeris. In h̄ docet nos fugere iactātiā. i ¶Sed vade/ ꝑ contritionē: k ¶Oſtēde te/ per confeſſionē. Prouer. xxviij.b. Qui abſcōdit peccatū ſuum non dirigeť: qui autem confeſſus fuerit ⁊ reliquerit ea miſericordiā conſequeť. Cant. v.b. Peſſulum oſtij mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat atqȝ tranſierat. Apertio peſſuli eſt ꝓpoſitum confitendi. Oſtium firmať peſſulo: quia plus eſt aperire oſtium q̄ tollere peſſulū: Hoc eſt/ dum meꝰ per cōfeſſionem aperiť: ſed tamē in apertione peſſuli chriſtus declinat in corde hominis ad quieſcendum. Unde Pſ. Dixi confitebor: ⁊ tu remiſiſti. Pſ.31. l ¶Te/ non alios: peccata tua/ non aliena. m ¶Sacerdotibꝰ/ pluribꝰ confitere: quia plures erubeſcentie diminuunt. Vel quia qđ videt vnus non videt alius. Nota autē ꝙ

93. diſ. c. dñs. 25. q. 1. c. ideo. De. pe. diſ. 1. ſ. hoc idem. et. c. voluiſſent.

Confeſſio debet eſſe
- Voluntaria. Pſ. Volūtarie ſacrificabo tibi. Pſ.53.
- Diſcreta in circūſtantijs exprimēdis. Leuit. ij.d. In omni ſacrificio offerť ſal.
- Dulcis ⁊ deuota. Cant. ij.d. Sonet vox tua in auribus meis: vox eñ tua dulcis: ⁊ facies tua decora.
- Nuda ⁊ aperta. Eſa. xlvij.a. Denuda turpitudinē tuam.
- Integra. Eſa. xiiij.e. Perdā babylonis nomē et reliquias ⁊ germen et ꝓgeniē.
- Humilis. Geñ. xxiiij.g. Rebecca viſo iſaac: id ē chriſto per fidē ⁊ contritionē deſcendit de camelo. i. de gibboſitate vitiorum.
- Verecūda. Eccl. iiij.c. Eſt cōfuſio adducēs gloriā. Sed Hiere. iij.b. Frons mulieris meretricis facta eſt tibi: et noluiſti erubeſcere.
- Deteſtoria ⁊ indignatiua. Hiere. viij.c. Attendi et auſcultaui: nemo qđ bonū eſt loquiť. Nullꝰ eſt qui agat penitentiā ſup peccato ſuo/ dicēs: quid feci? Pſ. Iraſcimini ⁊ peccata et nolite peccare. Pſ.4. Pſ. Rugiebā a gemitu cordis mei. Pſ.37.
- Amara. Eſa. xxxviij.c. Recogitabo tibi oēs annos meos.
- Lachrymoſa. Pſ. Lauabo ꝑ ſingulas noctes lectū meū. Pſ.6. Threñ. ij.f. Deduc q̄ſi torrentē lachrymas ꝑ diē ⁊ noctē: nō des requiē tibi: neqȝ taceat pupilla oculi tui.
- Accuſatoria. Pſ. Qm̄ iniq̄tatē meā ego cognſco. Pſ.50.
- Feſtina. Eccl. v.b. Ne tardes cōuerti ad dñm. Sed Soph. ij.d. Vox cantātis in feneſtra.
- Uniuerſalis. Pſ. Confitebor tibi in toto corde meo. Pſ.9. et. 110. et. 150.
- Frequēs. Eſa. xxiij.d. Sume citharam circūi ciuitatē meretrix obliuioni tradita: bene cane: frequēta canticū vt memoria tui ſit.
- Pura ab hypocriſi. ȝ. vj.b. Cū ieiunatis nolite fieri ſicut hypocrite triſtes: Extermināt eñ facies ſuas vt pareāt hoibꝰ ieiunātes.

n ¶Et offer munꝰ tuū ⁊c̄. De quo Leuit. xiiij.a. Offerat ꝓ ſe duos paſſeres viuos quibꝰ veſci licitū eſt: ⁊ lignū cedrinū vermiculūqȝ ⁊ hiſopū. Duo paſſeres/ corpus ⁊ anima. Corpus debet mortificari ꝑ penitentiā. j. Pet. iiij.c. Mortificatos quidē carne. Pſ. Qm̄ propter te mortificamur tota die. Pſ.43. Aia autē debet auolare ꝑ cōtemplationē. Pſ. Quis dabit mihi pēnas ſicut colūbe ⁊c̄. Pſ.54. Per cedrū

* ſignificať odor boni

a b Cum āutē introiſſet caphar/
c d naū/accēſſit ad eū centurio/
e f rōgans eū ēt dicens: Dōmi
g h ne puēr mēus iācet in dōmo
i k paralytic⁹ et māle torquet.
l m Et āit illi ieſus: Egō veniam
n o et curābo eū. Et reſpōndēs
p q centurio/ait: Dñē/ non ſum
dign⁹ vt intres ſb tectū meū:

ozalit * ſignificat odor bonę opinionis ad ꝓximū. Per vermiculum
feruor charitatis ad chriſtū. Per hiſopū hūilitas ad ſeipſū.
Tit. ij. d. Sobrie/iuſte ⁊ pie viuamus ī hoc ſeculo. Poſtea
ſequit in Leuitico: ꝙ debet radere pilos corporis ſui ⁊ laua/
re ſe aqua: et ſeptima die radere capillos capitis ⁊ barbę et
ſupercilia ⁊ pilos totius corporis: et poſt
offerre duos agnos imaculatos: et ouem
Luc. 7. a. anniculam abſq; macula: et tres decimas
ſimilę conſperſas oleo. Pilos radere eſt
ſuꝑfluitates temporaliū reſecare. Lauare
ſe aqua eſt flere peccata. Radere pilos ca
pitis et barbę/eſt cogitationes ſuperflu/
as ⁊ locutiones vanas a ſe mouere raſo/
rio confeſſionis. Eſa. vij. d. Radet domi
.q. i. c. noli nus in nouacula acuta. Caput: id eſt cogi/
cōſe. diſ. 2. rationes ſuperfluas: pilos pedum affecti/
oidie ones vanas: et barbam vniuerſam: id eſt
locutiōes ocioſas. Duo agni ſunt duplex
innocentia: vt nullum miſerū faciat: et vt
miſerū non deſerat. Ouis autē ſignificat māſuetudinē. Tres
decimę ſimilę/tres cōpaſſiones: cordis/oris/et opis. Simila
farina ē imaculata ⁊ mūdata a furfure: id ē inani gloria. Hęc
Ps. 44. debēt ꝯſpergi oleo hilaritatis. Ps. Unxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo
letitię. ij. Corinth. ix. b. Hilarem datorem diligit deus. Ro.
Ad litterā xij. c. Qui miſeret in hilaritate. a Cum autē introiſſet
capharnaū ⁊c. Poſt miraculum de curatiōe leproſi/ſub/
iungit de miraculo ſerui centurionis. Mattheus autē nō ſe/
quit ordinem hiſtorię/ſed myſteriū: ſicut dīc Aug⁹ in libro
de ordine euangeliorū. Myſteriū aūt dictū ē ſupra. Dicit ḡ:
Cū autē introiſſet capharnaū acceſſit/ad eum cē/
turio/princeps centū militū. Lucas. vij. a. refert ꝙ centurio
non venit ad ieſum/ſed miſit ſeniores iudęorū: quia gentilis
diffidebat per ſe. Et ideo dixerūt ſeniores iudęorum: Multa
bona fecit genti noſtrę ⁊ ſynagogā nobis cōſtituit. Sed mat/
thęus per fidem eū acceſſiſſe dicit. Uel/ acceſſit/ꝑ amicos:
Qui eñ per amicos accedit/ſatis dicit acceſſiſſe. Uł hoc di/
cit: qꝛ corpore venit: ſed familiares iudęi interceſſerunt ꝓ eo.
Iſte centurio fuit gentilis alienigena/rogās eū per nuncios:
vt dicūt aliqui. Alij dicūt ꝙ in ꝓpria ꝑſona interfuit: ſed ver/
bū cōmiſit ſenioribus rogans. ſ. ꝓ ſeruo ſuo: qḋ fuit humilita
tis ⁊ miſericordię. Chryſ. Poſt iudęos venit ad gentes cen/
turio prim⁹ fructus ex gentib⁹. Origeñ. Acceſſit aliena gene
ratione/ſed domeſticus corde: alienus natione/ſed alacri fide:
ꝑnceps militū/ſ ſoci⁹ angeloꝝ. Et dixit: e Dñe. In hoc re/
uerētia: f Puer. i. ſeru⁹. In hoc hūilitas ⁊ pietas. Ecci. xxx/
iij. d. Si ē tibi ſeru⁹ fidelis/ſit tibi qſi aīa tua: qſi fratrē/ſic eū
tracta. g Me⁹: Ecce cōpaſſio. q. d. morb⁹ ē me⁹. ij. Cor.
xi. g. Quis infirmat et ego nō infirmor: h Iacet: vnde nō
pōt venire. q. d. nō pōt ſurgere. k Paralytic⁹/qḋ pe⁹ ē.
i In domo: Cōtra illos q ſtatim famulos ęgros eijciūt et
ad hoſpitale mittūt. l Et male torquet. i. grauit affligi/
tur. Chryſ. Quare nō adduxit eū vł fec portari: ſic illi Mar/
ci. ij. a. q ſbmiſerūt paralyticū ꝑ tectū: Reſpōſio. Maior fuit
fides hu⁹ qȝ illoꝝ. Credidit eñ ꝙ abſēs potuit curare. m Et
ait illi ieſus: ſaluator illi⁹/ad iras. n Ego veniā ⁊ cu
Ps. 3. rabo eū. Dñi eñ ē ſal⁹: vt dīc Ps. In hoc aūt magna ꝯfuſio
medicoꝝ: qꝛ tāt⁹ medic⁹ deſcēdit ad pauperē ſeruū/nō q̄rēs
de pecunię quātitate: Noſtri aūt medici ad pauperes nō niſi
ꝓtaxato precio deſcendūt: ⁊ ad diuites nō requiſiti ſe offerūt.
Chryſ. Oīs medici pecuniōſi: iſte ſol⁹ oratione placat. Be/
da. Ad filiū reguli venire noluit dominus: Ioh. iiij. g. ne vi/
deret diuitias honorare ⁊ ſeruilē cōditionē ſpernere. p Et
reſpōdens centurio/ait illi: per internūcios: vt dictum
eſt: dum dñs eſſet ī itinere nō longe a domo. Chryſ. Quidā
dicūt ꝙ nō eſt ille de q Lucas agit. Et hoc habet multas cō/
iecturas. Et ita decēs eſt volentē ire ꝓhibere a iudęis blan/
dientibus ⁊ dicētibus: Nos eū adducem⁹: ita decens eſt eum
poſtea veniſſe: Et ſi lucas nō dicit/matthe⁹ dicit. q Dñe
nō ſum dignus vt intres ſub tectū meū. Hoc dicit:
qꝛ forſan erāt in domo ei⁹ idola/⁊ timebat eum offendere: qꝛ

credebat deū eſſe ⁊ oīa ſcire. Aug⁹. Dicēdo ſe indignū/ꝓſtitit
ſe dignū: nō in cui⁹ parietes/ſed in cuius cor chriſtus intrat.
Sub tectū: nō dicit palatiū cum eſſet centurio. Itē non di/
cit tecta ſ tectū/ vt notet ſingularitas et ſimplicitas. Chryſ.
Hoc audiamus quicūq; ſum⁹ chriſtū ſuſcepturi: Non dicit:
ſub palatiū ſed ſub tectū/cū tñ eſſet cētu/
rio. Ecci. xxix. d. Initiū vitę hoīs aqua
et panis: ⁊ veſtimētū ⁊ dom⁹ protegēs tur
pitudinē. Hiere. xxij. d. Ue q ędificāt do
mū ſuam in iniuſticia: et cęnacula ſua non
in iudicio. Qui dicit: ędificabo mihi do/
mū latam ⁊ cęnacula ſpacioſa: qui aperit
ſibi feneſtras: et facit laquearia cedrina:
pingitq; ſynopide: id eſt ſanguine chriſti.
☙ Sed tñ dic verbo
a Cum autē introiſſet caphar/ Myſtice
naū ⁊c. Capharnaū interptat villa ꝯſo
latiōis: vel ager pinguedinis. Uñ poteſt
ſignificare eos q de pinguedine tpaliū cō
ſolant hic. In capharnaū iacet paralytic⁹: qꝛ ī pinguedine et
ꝯſolatiōe glorię tpalis accipit paralyſis animā gloriantē/ꝓ/
ſternens eā. Uñ Hiere. ij. d. In omni colle ſublimi ⁊ ſub omī
ligno frondoſo ꝓſternabaris meretrix. Ad animā ſuꝑbientis
ex abūdātia diuitiarū loquit per collē ſublimē ſuꝑbia. Uñ ſi/
gnāter dicit/in colle: ⁊ nō ſupra collē. Hūilis eñ ſupra ſuꝑbiā
ſedet: ſuꝑbus in ea ꝓſternit. Per lignū frondoſum pinguedo
ſiue ſuꝑabūdantia tpalis: ſub q ⁊ nō ſupra ꝓſternit amator di
uitiarū. Et nota ꝙ dicit lignū frōdoſum: Lignū eñ nō dicit
niſi cū iam ꝑciſum eſt et nō recipit iā bñficiū humoris vnde
fruct⁹ naſcat/cū frondes adhuc retinet ſed cito cadēt: ſic abun
dans in tpalib⁹ humorē charitatis nō ſentit: Nā qui viderit fra
trē egeſtatē habentē/et clauſerit viſcera ſua ab eo: quō chari/
tas dei manet in eo. j. Ioh. iij. c. Et cito cadent diuitię. Ps.
Mane ſicut herba trāſeat ⁊c. Hiero⁹. Amęna ⁊ excelſa ſemꝑ Ps. 89.
idolis cōſecrant. Igit appetit⁹ tpaliū eſt aię paralyſis: ſicut
dicit Prouer. xxj. d. Deſideria occidūt pigrū. Ingredit au/
tē dñs capharnaū cū timorē incutit. Et nota ꝙ ieſu ingreſſo
in capharnaū/centurio rogat eū ꝓ ſeruo ſuo ſanādo. Iſte cen
turio cui⁹ ſeruus. i. caro infirmat/iacēs ī domo/qui centū mi/
lites habet ſub ſe/ſignificat ꝓlatū cui⁹ caro debet infirmari et
in ſeruitutē redigi. j. Cor. ix. d. Caſtigo corp⁹ meū ⁊c. Qui
debet habere centū ſub ſe. i. quinq; ſenſus deo militātes ſub ſe:
vt ad imperiū rōnis oēs quieſcāt vel operent: Ut ſi iubeat ra/
tio/claudat ocul⁹ ne videat vana: ſi iubeat aperiat vt videat
bona. Dic ḡ: a Cū aūt introiſſet. Nō apponit hic ieſus:
qꝛ qñ nondū timor dei ē in aīa/nec ē ibi ſalus. b Acceſſit
ad eū cēturio/fide: c Rogās eū/ ope: d Et dicēs/
ī corde ꝑ deuotionē ⁊ charitatis ardorē. e Dñe: ecce fides
qua dñm vocat. f Puer meus. i. caro mea q a me habe/
tur/iacet et torquet: ideo dico/meus. De hoc ſeruo Ecci.
xxxiij. d. Cibaria ⁊ virga ⁊ on⁹ aſino: panis/opus ⁊ diſcipli/
na ſeruo. h Iacet ī domo. i. in cōuerſatione ſeculari. De
qua domo/ Amos. iij. d. Percutiā domū hyemalē. i. aduer/
ſa: cum domo ęſtiuali. i. ꝓſpera: et peribūt domus eburnę:
id eſt religiones. k Paralytic⁹/ nō potēs aliqd operari.
l Et male torquet/ieiunijs/ vigilijs et orationib⁹. Ecci.
xxxiij. d. Seruo maliuolo tortura et compedes. m Et ait
illi ieſus: Hic di ieſus: qꝛ p⁹ acceſſū fidei ſtatim adeſt ſalus.
n Ego veniā/in die iudicij. Apoc. vlt. d. Ecce venio
cito. o Et curabo eum: cum mortale hoc induet īmor/ j. Cor. 15. g.
talitatē. Et nota ꝙ dicit/ Ego/ꝑſonaliter: nō per vicarium:
qḋ eſt contra quoſdā ſacerdotes q ꝑſonalit ad ęgros ſuos pa/
rochianos ire etiā ad cōmunicandū dedignant: ſed ſi diues
eſſet ⁊ vellet condere teſtamentū/ tūc libēter irent. Et hoc eſt
ſignū ꝙ plus curāt de lacte ⁊ lana qȝ de oue a qua recipiūt et
lac ⁊ lanā. Itē/veniā/dicit: nō ibo: quia ire ī malo ſonat: ve
nire in bono. j. xxv. c. Uenite benedicti. Ite maledicti. p Et
reſpondens centurio/ait illi: Domine/non ſū di/
gnus vt intres ſub tectum meū. Sic debent quilibet
ſacerdotes ſe reputare indignos accipiendi corpus chriſti.
☙ Sed tñ dic verbo

❡ a ❡ Sz tm̄ dic ṽbo ⁊ ſanabit puer me⁹. Chryſ. Ois ſermo eius virt⁹ eſt viua. b ❡ Nā ⁊ ego ⁊c̄. Probat a mi-nori ꝙ ſolo verbo poteſt dn̄s ſeruum ſuū curare: qꝛ ſi ipſe qui hō purus eſt poteſt militib⁹ impare ⁊ ſeruis ſuis: multo magſ cum ipſe ſit de⁹ poteſt angelis ſuis impare / vt eoꝝ miniſterio curet. Nā ⁊ ego hō ſum ſub poteſtate cōſtitutus: Ecce nō dedignat habere ſu-periorē. c ❡ Habēs ſub me milites: ad litterā. Roma. xiij. a. Omis aīa poteſtati-bus ſublimiorib⁹ ſub-dita ſit. Nota autē ꝙ habebat centū milites et erat ſollicit⁹ ꝓ ſeruo ęgro: qd ergo de illis qui non habent centū milites ⁊ nō curant de ſeruis ſuis? d ❡ Et dico huic vade: ⁊ vadit: ad litterā: f ❡ Et alio: antiqua eſt grāmatica: g ❡ Veni / eſto. ſ. paratus venire: h ❡ Et venit. q. d. obedit. i ❡ Et ſeruo meo: mi-norib⁹ quaſi de familia: k ❡ Fac hoc ⁊ facit. i. adimplet ope qđ dicit ei. q. d. ſic angeli tibi ſeruiūt: ſic ire ⁊ venire ad ꝓceptū tuū parati ſunt. m ❡ Audiēs aūt / hoc / ieſus. ſ. ꝙ ſb velamēto carnis agnouiſſet excellentiā maieſtatis: n ❡ Mi-ratus eſt. i. animū mirātis ꝓtendit. o ❡ Et ſequētibus ſe dixit: Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē in iſrl̄. Cōtra. Nōne maiorē fidē inuenerat in beata virgine: ⁊ ī apo-ſtolis? Solutio. Maiorē dicit in hoc: qꝛ a nullo doctus: Vn̄ dicit ꝓmitię gētiū: qꝛ ꝓm⁹ credidit ſine exteriori documēto: quia edocti ꝑ libros balaam ⁊ ꝑ iudiciū nouę ſtellę. Vel tan-tā / dicit: excludēs ad quos loquebat: ſicut dicim⁹: Nemo eſt in hac domo / excludēdo eos ad quos loqmur. Chryſ. Qua-re leproſus laudat⁹ nō ē: q nō dixit / dic ṽbo: ſed velis tm̄? So-lutio. Nō erat ęquale iudęū credere et gentilē. Qꝛ nō erat iu-dęus / patet: qꝛ cēturio. Et qꝛ ſequit: Nō iueni ⁊c̄. p ❡ Di-co aūt vobis: et ſi nō aliis: qꝛ vob ſecreta reuelaui. Ioh. xv. b. Vos autē dixi amicos: qꝛ omnia q̄ audiui a patre meo nota feci vobis: q ❡ Qꝛ multi ab oriente et occiden-te venient. Origeū. dicit: Ex omni parte veniēt ad fidem.

Ro. nō hȝ ⁊ cōſtitui⁹

Luc. 7. b.

a ſed tm̄ dic verbo et ſanabit
b puer meus: Nā ⁊ ego homo
ſum ſub poteſtate ⁊ conſtitut⁹
c hābēs ſub me milites: ⁊ dicō
d e buic vade / ⁊ vādit: ⁊ ālio / vē-
f g ni et vēnit: et ſeruo meo: fāc
h i hoc / ⁊ fācit. Audiēs autē ie-
k l ſus mirāt⁹ eſt / ⁊ ſequētib⁹ ſe
m n o dixit: Amē dico vobis / non
inueni tantā fidē in iſrl̄. Di-
p q cō aūt vobis / ꝙ mūlti ab ori
r ente ⁊ ōccidēte venient: ⁊ rē-
t cūbent cū ābraā ⁊ iſaac ⁊ ia-
v cob in regno cęloꝝ: filij āutē
x regni eijciēntur in tenebras
y exteriores: Ibi ērit fletus
z ēt ſtridor dentium. Et di-
a b xit iēſus centurioni: vāde et
ſic̄ credidiſti fiat tibi. Et ſa-
c nātus eſt puer ex illa hora.

Ps. 18. In omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ. Malach. i. c. A ſolis ortu vſq ad occaſū magnū ē nomē meū in gētibus et in omi loco: ⁊ offert nomini meo oblatio mūda. s ❡ Et recūbent. i. re-quieſcent fęliciter: nō ſolū iſte centurio: t ❡ Cū abraam ⁊ iſaac ⁊ iacob in regno cęloꝝ: quia iſtis ſpecialiter facta eſt ꝓmiſſio de verbo incarnādo: ideo ꝓncipaliter ab iſtis inci-pit. Chryſ. Patriarchas laudat cōtra manicheos: ⁊ hoc ipſū mordet iudęos. Ideo hoc ꝓphetās dixit de gentib⁹: Etenim erant ibi ſequētes de galilea gentiū. Sed quare nō genti dic̄: ſed orientē nomiat ⁊ occidentē? Solutio. Quia nō credis ſa-nitati ſerui / crede ꝓphetię quam vides completā hodie: ideo nō ſtatim ſeruū curauit vt iſta ꝑſcrutaret. v ❡ Filij autem regni. i. iudei in quib⁹ ante regnabat domin⁹. ſ. quorū deus

Ps. 75. erat per cultū. Ps. Notus in iudęa deus. x ❡ Eijcientur in tenebras exteriores: qꝛ ꝓcito qs peccat / habet tene-bras exteriores. De his tenebris / Exo. x. f. y ❡ Ibi erit fle-tus / ꝓueniens ex affectu mentis anguſtiato. z ❡ Et ſtri-dor dentiū / ex dolore corporis extrinſeco. Vel / Fletus / ꝓpter calorem. Stridor / ꝓpter frigus. Iob. xxiiij. c. Ad ni-miū calorē tranſiet ab aquis niuium. a ❡ Et dixit ieſus centurioni: id eſt ſuis rogatoribus: vel ſibi ſi ꝑſonaliter fuit ibi. b ❡ Vade et ſicut credidiſti fiat tibi: id eſt ſeruo ꝑ te: Ecce quāti meriti eſt fides. ī. xvij. c. Si habueritis fidem ſicut granū ſinapis ⁊c̄. Et ſequit: Nihil impoſſibile erit vo-bis. Marci. ix. d. Omnia poſſibilia ſunt credenti. c ❡ Et ſanatus eſt puer ex illa hora: ad litteram / qua rogauit centurio cum fide ⁊ deuotione.

Myſtice ⁂ a ❡ Sed tm̄ dic verbo ⁊ ſanabit puer meus / ī futuro: quia in pręſenti fomes extingui non poteſt / niſi deus hoc fa-ceret: ſicut in beata ṽgine. Ps. Dabit voci ſuę: in die iudicij: ſ. vocem virtutis / vt ſaluent corpora. b ❡ Nam et ego homo ſum ſub poteſtate cōſtitutus. Sic ꝑlatus de-bet cōfiteri ſe eſſe ſub altero. Nec quęrit exemptionem: quia nō timet poteſtatem. Et reuera non eſt ti-mēda poteſtas qui fa-cit bene: ſicut dr̄ Ro. xiij. a. Vis autē nō ti-mere poteſtatē? Bo-nū fac / ⁊ habebis lau-dē ex illa. Et ſi nō oſtē-dat / tamē laudabit te. Ro. xiij. a. Omis ani-ma poteſtatib⁹ ſubli-miorib⁹ ſubdita ſit ⁊c̄. Itē dicit / cōſtitut⁹: Sic ꝑlat⁹ / ſic̄ dauid: Ego autē cōſtitutus ſum rex ab eo ſuꝑ ſion montē ſanctū eius. Seneca. Sic cū in-feriore viuas / quēadmodū cum ſuꝑiore te vis viuere. c ❡ Ha-bens ſub me milites / bonos ⁊ ſanctos q militant chriſto. ij. Timoth. ij. a. Nemo militās deo ſe implicat negocijs ſęcu-larib⁹. Attendant hic ſacerdotes ⁊ clerici q tot habēt aīas ad curandum in quibus fere vix eſt vnica ſana: et ita ſolliciti ſint vt iſte centurio: qui centum milites habens ſub ſe / ⁊ propter vnū ſeruū ęgrū ſollicite tā deuote rogabat ieſum vt veniret ⁊ ſanaret eū: Sic debēt et ipſi facere / rogare aliqs vl̄ aliquē vt veniret ⁊ verbo ꝑdicatiōis ſanaret ęgros ſuos. Et hoc ſiqui-dē facerent ſi ei eſſent ꝑcioſi: ſicut centurioni erat ꝑcioſus ſer-uus: vt dicit Luc. vij. a. d ❡ Et dico huic vade. i. decli-na a malo: e ❡ Et vadit. i. declinat. f ❡ Et alio veni / fi-de ⁊ affectu: h ❡ Et venit. i. obedit. Vel / vade / ad actiuā: veni / ad cōtemplatiuā. Prouer. xxx. d. Stellio manib⁹ nitit et ī domib⁹ regū habitat: ecce ꝯtēplatiua. Sic ſūt parochia-les obediētes bono ꝑlato. i ❡ Et ſeruo meo / fac hoc / op⁹ purū ⁊ demōſtrabile: l ❡ Et facit: id eſt obedit. p ❡ Dico aūt vobis ꝙ multi ab oriēte / vt ꝯfeſſores: r ❡ Et occi-dēte / vt martyres: s ❡ Venient: et recūbēt cū abraā ⁊ iſaac ⁊ iacob ī regno cęloꝝ. Per hos tres ſignificāt oēs ſaluādi: q habēt fidē / ſpē / et charitatē. Per abraā em̄ fides: ꝑ iſaac ſpes: ꝑ iacob charitas. v ❡ Filij aūt regni eijcient in tenebras exteriores. Nota ꝙ ē q̄druplex regnū. Re-gnū triūphātis ecclię: regnū militātis: regnū diaboli: regnū mundi. Triūphās ꝯtres hȝ ꝓuincias. ſ. tres angeloꝝ hierar-chias. In ꝓma habitāt ſeraphin / cherubin / throni. In ſecūda ꝓncipat⁹ / poteſtates / dnatiōes. In tertia / ṽtutes / archangeli angeli. Militās ſilr̄ hȝ tres ꝓuīcias. ſ. ꝓuinciā ꝯiugatoꝝ ꝯti-nētiū / ṽginū. Hi ſūt / iob / daniel / ⁊ noe: de qb⁹ Ezech. xiiij. c. Pro his orat ecclīa / dicēs: Manifeſtare corā ephraim / benia-min ⁊ manaſſe. Ephraim / fructifer: cōiugati: q fruct⁹ hui⁹ vi-tę cōgregāt ꝓpter neceſſitatē familię. Vn̄. i. Cor. vij. f. Qui habet vxorē diuiſus ē ⁊ cogitat ea q̄ mūdi ſunt. Beniamin / fi-li⁹ dextrę: cōtinētes: q in terris vitā ducūt angelicā: ⁊ de ſini-ſtra ꝑſentis vitę iā quodāmō trāſierūt ad dexterā beatoꝝ. In carne em̄ ꝓter carnē viuere / angelicū ē / nō hūanū. Manaſſe / obliuio: virgines: q̄ obliuiſcunt carnis ſuę ⁊ dom⁹ patris ſui. Ps. Audi filia ⁊ vide ⁊c̄. Regnū diaboli ſilr̄ tres habet ꝓui-cias: Suꝑbiā / auariciā / luxuriā: q̄ fere totū regnū occupāt. i. Ioh. ij. c. Oē qđ eſt ī mūdo ⁊c̄. Regnū mūdi ſilr̄ tres. ſ. di-uitias / delitias / ⁊ honores. Et ſūt valde ꝓpinqua hęc vltima regna: vt de facili fiat trāſit⁹ de regno mūdi ad regnū diabo-li. Facile em̄ de honoribus trāſit hō ad ſuꝑbiā: de delitijs ad luxuriā: de diuitijs ad auariciā. Filij itaq regni ſunt clerici ⁊ religioſi. De primis duobus regnis ſunt filij nominalit. Vn̄ et ipſi dicunt: Dominus pars hereditatis meę. De duobus vltimis ſunt filij realiter. Abundant enim in diuitijs / deli-tijs / et honoribus. Sunt etiam luxurioſi / ſuperbi / ⁊ auari. Et ideo / eijcientur in tenebras exteriores / in infernum.

Ps. 67.

55. diſ. c. eccle

Ps. 2.

Quadruplex regnū

Ps. 79.

Ps. 44

❡ Et cū veniſſet ieſus

¶ a ¶Et cum veniſſet ieſus in domũ petri. Iſta miracula que ſequunt̃ facta ſunt ante ſermonem dñi in monte: Sicut Lucas. iiij. g. refert. Marc⁹. j. c. Sꝫ Matthe⁹ myſteriũ ſeqt̃. c ¶Vidit/oculo miſericordie. d ¶Socrum eius iacentem ⁊ febricitantem: ad litteram. g ¶Et tetigit manum eius ⁊ dimiſit eã febri. Chryſoſto. Nunquid tetigit pulſũ: Forte ſic: et refrigerauit coꝛ. Quare nõ caput: qꝛ leuauit eam. h ¶Et ſurrexit ⁊ miniſtrabat eis: ad litterã. Chryſ. Miniſtratio ſignum eſt ęgritudinis mulieris. Idẽ. Quia ęgritudo vilis erat/ i modo curationis virturem oſtendit ⁊ ſubito eam foꝛtem fecit. Sic et in mari ſubito tranquillum fecit: qđ ſolet etiam ventis ceſſantibus vſqꝫ ad tumultum. Moraliter. a ¶Cum veniſſet ieſus: id ẽ vt eſſet ſaluatoꝛ gratiam infundens dñs. b ¶In domũ petri: id eſt in conſcientiam agnoſcentis peccatum ſuum. Tunc enim venit ieſus: quando quis peccatum ſuũ agnoſcit. c ¶Vidit ſocrum eius: id ẽ carnem ſuam: e ¶Iacentem: per toꝛpoꝛem. Caro enĩ eſt mater vxoꝛis petri: id ẽ carnalis concupiſcentię. c ¶Vidit: id eſt videri fecit. Hęc ẽ magna gratia quã deus dat homini vt videat ⁊ agnoſcat fragilitatem carnis ſuę. f ¶Et febricitantem: id eſt frequenter ad luxuriam incitãtẽ/ vel iam igne multiplici luxurię exuſtam. Vel febꝛis poteſt dici auaricia: quę facit non ſolũ febꝛientem ſed febꝛicitantẽ: id eſt frequenter trementem timoꝛe quem habet auarus ne minuant̃ diuitię/ et poſt caleſcentem nimio ardoꝛe acquirendi et augendi diuitias. Hęc febꝛis curatur per tactum manus: quando dominus. ſ. manum tãgit: .ſ. quando facit auarum manum pauperi poꝛrigere elemoſynam largiendo. Unde Eccĩ. iij. d. Ignem ardẽtem extinguit aqua et elemoſyna reſiſtit peccatis. Itẽ ſanatur febꝛis luxurię ſi ieſus tangat manum: id eſt ociãtẽ faciat operari. Quia: Ocia ſi tollas perire cupidinis arc⁹. h ¶Et ſurrexit et miniſtrabat eis. Sic caro ſi mundata ſit febꝛe ſeruit ſpiritui: ⁊ miniſtrat ei obedientiã ad vigilandũ ⁊ ieiunãdũ. Nota aũt ꝙ pꝛimo ſanauit lepꝛoſum extra ciuitatem: ſecundo ſeruum i ciuitate: tertio ſocrũ ſimonis i domo: vt null⁹ loc⁹: nulla cõditio: nullus ſexus ſit immunis a miſericoꝛdia dei: et qꝛ omnis homo peccat in cõmune/ vel in pꝛopꝛiam familiam/ vel in ſeipſum. Debet enĩ homo viuere pie ad deũ: ⁊ ſic eſt ſanatus a lepꝛa hereſis: iuſte ad pꝛoximũ in ciuitate/ ſobꝛie ad ſocrũ febꝛicitantẽ i domo. i ¶Veſpere aũt facto: et ipſo nihilominus ſtante cũ populo: k ¶Obtulerunt ei multos dęmonia habentes. Chryſ. Vide fidem/ nec tẽpoꝛe impellente recedere patiebantur: nec intempoꝛaneũ ęſtimabant in veſpere infirmos adducere. Myſtice i ¶Veſpere autem facto: id eſt chꝛiſto in cruce moꝛiente: k ¶Obtulerunt ei/ diſcipuli: l ¶Multos dęmonia habentes: id eſt multos conuerterũt ad fidem. Vel/ Moralit̃. i ¶Veſpere autem facto/ eiecit ieſus dęmonia: quia cum pꝛoſperitas tempoꝛalis iam in mente deficit ꝙ iam tempoꝛalia non nimis amantur: tunc ieſus eſt in mente: ⁊ neceſſe eſt dęmonia exire. Unde Luc. vlt. e. Mane nobiſcum domine qm̃ adueſperaſcit et inclinata eſt dies. m ¶Et eijciebat ſpiritus verbo/ pꝛędicationis. Non dicit verbis: quia omnia verba pꝛędicatoꝛum a verbo vno virtutem eijciendi dęmonia habent. Inde eſt ꝙ pleriqꝫ noſtrum in ſuis pꝛędicationibus non eijciunt dęmonia: quia non pꝛędicant verbo ſꝫ verbis excogitatis ⁊ politis. Ideo dñs dicebat apoſtolis: Nolite cogitare quõ aut quid loquamini: dabit̃ eñ vobis in illa hoꝛa qđ loqm̃ini. Ideo nos ſumus ſicut canes muti nõ valẽtes latrare: id eſt latratu fures: id eſt dęmones effugare: ſicut habetur Eſa. lvj. d. Sed dicet aliqs. Nemo modo languidus/ quia dñs omnes ſanauit: Ideo ſequitur: n ¶Et omẽſ male habentes curauit: id eſt malum ſuũ cognoſcentes et manifeſtantes. Sed pauci ſunt tales. Unde Eſa. j. b. Omne caput languidum ⁊ omne coꝛ mœrens: A plãta pedis vſqꝫ ad verticem non eſt in eo ſanitas. o ¶Ut adimpleretur/ conſecutiue. p ¶Qđ dictum eſt per eſaiam pꝛophetam dicentẽ: Eſa. liij. b. ſcđm aliã trãſlationem: q ¶Ipſe iſirmitates noſtras: id eſt pęnalitatum miſerias: r ¶Accepit/ ſpõte. s ¶Et ęgrotationes noſtras poꝛtauit: id ẽ peccata noſtra quę fecerunt eũ ęgrotantem in cruce vbi ſanguĩs guttas ſudauit. j. Pet. ij. d. Peccata nr̃a i coꝛpoꝛe ſuo ſuper lignũ poꝛtauit. Exo. xxviij. f. Aaron iniquitates eoꝛum poꝛtab[it] qui obtulerunt ⁊ ſanctificauerunt domino quę obtulerunt: ſcilicꝫ hoſtiam viuam/ ſanctam/ deo placentem. Ipſe enim eſt agnus qui tollit peccata mundi: Ioh. j. d. Nota ꝙ per quattuoꝛ pꝛędictas curatiões monſtratur aperte perfecta curatio peccati. Neminem enim curat ieſus quem perfecte non curet. Vñ Eſa. xiiij. e. Perdã babylonis nomen: id eſt ipſam peccati infamiam: et reliquias: id eſt impedimenta ad bene agendum: et germen: id eſt pꝛauam voluntatem: et pꝛogeniem: id eſt opera pꝛaua. Nomen perdidit/ quando lepꝛam curauit: reliquias/ quando paralyticũ: germen/ qñ ſocrum: pꝛogeniem/ qñ dęmoniacos curauit. i ¶Veſpere aũt facto ⁊c̃. Nota verſus. Veſpere ſtella micat/ cęlum rutilat ceditqꝫ dies/ Sol: noctis aues volitant/ cantãt reticentqꝫ diurnę: Fur lupus exit/ ouis homo tecta petit/ canis anceps. Littera parua latet/ et adulter/ beſtia piſcis. Stella micat: id eſt ſancti qui latebant oſtendent ſe antichꝛiſto/ ad contradicendũ ei. Iudic. v. c. Stellę manentes in oꝛdine ⁊ curſu ſuo aduerſus ſiſarã pugnauerunt. Baruch. iij. d. Stellę dederunt lumẽ in cuſtodijs ſuis ⁊ lętatę ſũt: vocatę ſunt ⁊ dixerunt: Aſſumus: et luxerunt ei cum iocunditate qui fecit illas. Cęlum rutilat in occidente: quia in francia et anglia viget fides/ ⁊ ibi erunt multi martyres eo tempoꝛe. Apoc. xiij. b. Datum eſt illi bellum facere cum ſanctis ⁊ vincere eos. Ceditqꝫ dies: id eſt lux fidei. j. Theſſal. v. a. Omẽs vos filij lucis eſtis ⁊ filij diei. Luc. xviij. b. Filius hominis veniet/ putas inueniet fidem in terra? Sol: id eſt oꝛdo pꝛęlatoꝛum non erit. Iohelis. ij. g. Sol conuertetur in tenebꝛas: ⁊ luna in ſanguinem: anteqꝫ veniat dies dñi magnus ⁊ hoꝛribilis. Sol: id ẽ oꝛdo pꝛęlatoꝝ: et luna: id eſt eccleſia maturabit̃. Noctis aues volitãt/ cãtãt. Ioh. iij. c. Oĩs ꝗ male agit odit lucem. Bubo videtur habere magnum caput ⁊ non eſt ibi niſi pluma: ſicut hypocrita. Reticentqꝫ diurnę: id eſt clerici tũc non cantabunt. Amos. vj. c. Finis eſt: et dicet ei: Tace: ⁊ nõ recoꝛderis nominis dñi. Fur/ lupus exit: id eſt diabolus qui pꝛius latuit. Iob. xxiiij. c. Mane: id eſt in pꝛimitiua eccleſia: pꝛimo conſurgit homicida: ⁊ interficit egenum ⁊ pauperem: per noctem vero: id eſt in fine mundi erit quaſi fur. Lupus ẽ hęreticus. Abacuk. j. c. Equi eius velocioꝛes lupis veſpertinis: quia famelici ſũt: quia volunt interficere coꝛpus vt deuoꝛent animas. Ouis homo tecta petit: id eſt rationalis ⁊ innocens intrabit religionem. Eſa. xxxij. a. Erit ſicut qui abſcondit̃ a vento ⁊ celat ſe a tempeſtate perſecutionis. Vel ad litteram ſpeluncas: ibi homines vbi non timetur ventus. Canis anceps: id eſt dubius qui ſit lup⁹. Canis eſt pꝛędicatoꝛ: qui tunc dubitatur cum credatur qđ eſt nunc/ licet vlulent hęretici. j. xxiiij. b. Ecce ſi quis vobis dixerit: ecce hic eſt chꝛiſtus apud anatiſtas: aut illic: id eſt valenſes/ nolite credere. Littera parua latet: quia tunc nolent audire ſubtilem expoſitionẽ de chꝛiſto ⁊ de ſanctis. Et adult. Daniel. xj. f. Et erit i cõcupiſcẽtijs fęminaꝝ ⁊ nullũ deoꝝ curabit. i. nullũ deũ adoꝛabit. Beſtia. i. vaſtia. Iob. xl. c. Oẽs beſtię agri ludent ibi. Piſcis/ antichꝛiſt⁹. Eſa. xxvij. a. Occidet cetũ qui i mari eſt.

a b Et cũ veniſſet ieſus in domũ
c d petri/ uidit ſocrũ ei⁹ iacẽtẽ ⁊ fe
e f bꝛicitãtẽ: ⁊ tetigit manũ ei⁹/ ⁊
g h dimiſit eã febꝛis: ⁊ ſurrexit et
i miniſtrabat eis. Veſpe aũt fac
k l to/ obtulerũt ei multos dęmo
m nia habẽtes: ⁊ eijciebat ſpirit⁹
n verbo: ⁊ oẽs male habẽtes cu
o p rauit: vt adimpleret̃ qđ dictũ
eſt per eſaiam pꝛophetam/ di
q centẽ: Ipſe infirmitates nr̃as
r s accepit: ⁊ ęgrotationes nr̃as [poꝛtauit.]

Marginal notes: Marci. j. c. — Luc. 4. f. — Moraliter — Ouidius de remedio amoris. — Myſtice — Moraliter — J. 10. c. — Eſa. 53. b. — Ro. 10. a. — Verſus

¶ a ¶ Videns autem ieſus turbas multas ⁊c̄. Ex quo
oſtendit ſe potentem in terra: oſtendit ſe potentem in mari.
Unde dicit: Videns autem ieſus turbas multas cir
cum ſe. Hoc factum eſt tertia die a curatione ſocrus ſimo/
nis. Nam in die ſecunda iuit in deſertū: ſicut dicit. Marc.
j.d. Et Luc.iiij.g.

C Poſtea i alia die cū
eum illuc ſecute eſſēt
turbe iuſſit diſcipu/
los ire trās fretum.
Sed ꝙ iuit in deſer/
tum tacet mattheꝰ.
Luc.9.g. c ¶ Juſſit diſcipu
los ire trans fre/
tum: vt a turbis ſe ⁊
diſcipulos expediret.
Pſ̄.54. Pſ̄. Ecce elongaui
fugiens ⁊ māſi in ſo/
litudine. Chryſoſto.

a portauit. Vidēns autem ie/
b ſus turbas multas circum ſe:
c iuſſit diſcipulos ire trans fre/
d tum. Et accedens vnus ſcri/
e ba/ ait illi: Magiſter ſequar
f te quocunqꝫ ieris. Et dicit ei
g ieſus: Vulpes foueas habēt:
h et volucres celi nidos: filius
autem hominis nō habet vbi

i caput ſuū reclinet. Alius au/
tem de diſcipulis eius/ ait il/
k l li: Domine permitte me pri/
mum ire ⁊ ſepelire patrem me
m n um: Jeſus autem ait illi: Se/
o quere me: et dimitte mortu/
p os ſepelire mortuos ſuos.
q Et aſcendente eo in nauicu/
lam/ ſecuti ſūt eum diſcipuli.

b ¶ Et volucres celi nidos. Per volucres clerici ſignifi
cantur: qui pennis meditationis debent volare ad celum. De
quibus dicit ꝙ nidos habent/ non nidum: id ē plures redditꝰ
cum deberet vnꝰ redditꝰ ſufficere: ſicut Job qui dicebat: In
nidulo meo moriar.xxix.c. Nota autem cū ieſus ſit filius dei
et filius hominis mō
ſe filium dei dicit ſ
filiū hoīs: qđ ē val/
de contra nos: qui ſp
a maiori generis no
ſtri nos noīamus/ li/
cet remotiori. Unde
quidam dixit cuidā
epiſcopo: qui cum di
ceret ſe eſſe de decē
regibus qui fuerunt
in genere ſuo/ ⁊ non
poſſet inuenire niſi
ſeptem: reſpondit:
bene ſcio: qꝛ tres deſūt. ſ. tres reges colonie. Sic nō faciebat
Job: qui tū eſſet de genere regio dicebat: Putredini dixi/ pa/
ter meus es/ mater mea ⁊ ſoror mea vermibus: Job.xvij.d.
Et Heſter.ij.b. dicitur ꝙ nolebat indicare populū ⁊ patriā
ſuam. Eccl̄i.x.b. Quid ſuperbis terra ⁊ cinis? i ¶ Alius
autem de diſcipulis eius: ſupple futuris: qꝛ nondū erat
diſcipulus: Ait illi. Bene dicit/ alius: non tm̄ corpo/
re ſed moribus alius a primo. k ¶ Dn̄e: honorem concep/
tum in mente exprimendo/ non tm̄ magiſter vt aliꝰ. l ¶ Per
mitte me primū ire ⁊ ſepelire patrem meum: qui de/
functus erat/ volens ei honorem extremū exhibere. m ¶ Je/
ſus autem ait illi/ animo corripiendi: n ¶ Sequere me:
non obſtante predicta occaſione. Chryſ. Alius inuerecūde
dixit: Sequar te: hic ⁊ ſanctā rem petens/ non ſinitur recede/
re: quia alij erant qui ſepelirent: ⁊ hūc a magis neceſſarijs ſe/
cedere nō oportebat. o ¶ Et dimitte mortuos/ in culpa:
p ¶ Sepelire mortuos ſuos/ morte naturali. Suos/ na/
tura cognationis vinculo vel affinitatis ſibi coniūctos. Iſte
non cupiditate ſed obedientia ieſum volebat ſequi. Nota aūt
ꝙ ingerentem ſe dn̄s repulit: illum autem ſequi differentem
monuit/ vtriuſqꝫ animū recognoſcens vt deus. Pſ̄. Scrutās Pſ̄.7.
corda ⁊ renes deus. j. Reg.xvj.b. Deus autem intuet cor.
Moraliter. Iſte tenet typum quorūdam: qui differūt clau Moraliter
ſtrum intrare propter parentes: vnde volunt eos prius ſe/
pelire: id eſt prius eſſe mortuos ꝙ̄ intrent. Contra qđ Deut.
xxxiij.a. Qui dixit patri ſuo et matri ſue neſcio vos et fra/
tribus ſuis ignoro illos ⁊ neſcierunt filios ſuos: hi cuſtodie/
runt eloquium tuum ⁊ pactū tuū ſeruauerūt ⁊c̄. Pſ̄. Obli/ Pſ̄.44.
uiſcere populū tuū ⁊ domū patris tui. Mirabile ē de multis:
qui multis annis conceptum boni ꝓpoſiti in vtero portant/ et
parere non poſſunt/ quia nolunt. Certe ſunt multi qui duobꝰ
annis vel pluribus portauerūt in vtero monachum vnū. De
his dicit Eſa.xxxvij.a. Venerunt filij vſqꝫ ad partum ⁊ non
erat virtus pariendi. Forte parerent ſi diligent attenderent
verba dn̄i. j.xxiiij.b. Ve pregnantibꝰ ⁊ nutriētibꝰ in illis die/
bus. Sed adhuc magis mirabile eſt ꝙ quidam ante partum
de monacho nondum nato ſed cōcepto tm̄/ faciunt canonicū
ſecularem. q ¶ Et aſcendente eo in nauiculā. Poſt
miracula facta in terra/ ponit euangeliſta miracula facta i ma
ri: vt ſic oſtendat ieſum potentem in terra ⁊ in mari. Dicit er/
go/ ꝙ eo cum diſcipulis aſcendente in nauim ⁊ ipſo dormien/
te/ factus ē motus magnus in mari vt fere nauis mergeretur:
ſed diſcipuli eum euigilauerūt: ⁊ facta eſt tranquillitas mag/
na. Moraliter. Per nauem ſignificat anima. Prouerb. Moraliter
vlt.b. Facta ē qſi nauis inſtitoris. Hec nauis mediocriter one
rata ſecurius incedit: quia nimis onerata a vento tollit. Onꝰ
eſt penitētia moderata. j.xj.d. Jugum meum ſuaue eſt ⁊ onꝰ
meum leue. Nauis modico foramine perit. Ideo dicit ſalo/
mon Prouerb.iiij.c. Omni cuſtodia ſerua cor tuū: quia ex
ipſo vita procedit. Eccl̄i.xxviij.d. Sepi aures tuas ſpinis et
noli audire linguam nequā ⁊ ori tuo facito oſtia. Pſ̄. Auerte Pſ̄.118.
¶ oculos meos ne

Quare nō abegit turbas? vt nō offenderet. Argumentū con
Moraliter tra baculatores epiſcopoꝝ. Moraliter a ¶ Videns au/
tem ieſus turbas. Turbe ſunt multitudo curarum tempo
ralium: que turbant animam ex omni parte. Unde ſequitur:
b ¶ Circum ſe. Sollicitudo eni temꝑalis turbat a parte an/
teriori: vt non querat eterna que ſunt anteriora: ſicut dicit
apoſtolus: Poſterioꝝ oblitꝰ ad anteriora me extēdo: Phil.
iij.c. A parte poſteriori: vt non recogitet vitam preteritā pro
qua dolere deberet quia male vixit. A parte dextera/ ne cogi/
tet de gaudijs celi. A parte ſiniſtra/ ne cogitet de penis infer/
ni. Turbam docet dn̄s declinare. Joh.v.b. Jeſus autē decli
nauit a turba conſtituta in loco. Hec turba non ſinit videre
ieſum. Luc.xix.a. Zacheus querebat videre ieſum quis eſ/
ſet ⁊ non poterat pre turba. Hec eſt turba de qua. j.ix.c. dici/
tur: Cum eiecta eſſet turba/ intrauit ieſus ⁊ tenuit manū puel/
le/ et dixit: Puella ſurge: Et ſurrexit puella. c ¶ Juſſit di/
ſcipulos ire trās fretū: vt turbas fugeret. Seneca. Quo/
tiēs inter homines fui/ minus hō redij. d ¶ Et accedens
vnus ſcriba: id eſt legiſperitus. e ¶ Ait illi: magi/
ſter ſequar te quocunqꝫ ieris. Hoc dixit/ non volunta/
te imitandi vel obediendi: ſed cupiditate: vt. ſ. diſceret quō fa
ceret miracula vt poſſet lucrari: qđ patet per hoc ꝙ dicit:
Magiſter ſequar te: ac ſi diceret: Sequar te vt diſcam a
te magiſtro facere miracula. f ¶ Et dicit ei ieſus: vulpes
foueas habent ⁊ volucres celi nidos: filius autē
hominis non habet vbi caput ſuū reclinet: ad litte/
ram. q. d. dn̄s: cur me propter diuitias ⁊ lucra ſequi deſide/
ras/ cum tm̄ ſim pauper ita vt nec habeam hoſpitiolū? Nota
autem ꝙ in tribus locis exprimitur paupertas chriſti. Hic:
Et quando miſit petrum vt mitteret hamū in mare ad habē/
dum ſtatherem. j.xvij.d. Et Marc.xj.b. cum predicaſſet
vſqꝫ ad veſperam circumſpiciebat vtrum aliquis eum inuitaret
in hoſpitio. Item nota ꝙ chriſtus pauper fuit i ingreſſu: pau
perior in progreſſu: pauperrimꝰ in egreſſu ⁊c̄. Moraliter.
Moraliter Iſte ſcriba tenet typum gabaonitarū: Joſue.ix.a. qui viden/
tes ꝓſperari iſrael ⁊ dn̄ari/ voluerūt inire fedus cū filijs iſrl̄.
Huiuſmodi ſunt hypocrite: qui habent ſotulares veteres/ pa
neſqꝫ duros ⁊ muſcidos: id eſt male veſtiuntur ⁊ dure viuūt:
ſed cognita fraude eorum/ admittendi ſunt aquarij ⁊ lignarij
non vt fratres. g ¶ Vulpes foueas habent ⁊ volu/
cres celi nidos. Per vulpem qđ eſt animal rapax ⁊ dolo
ſum/ cupidi: qui de celo cum aliter non poſſunt nitunt ſibi ac/
quirere diuitias. Per volucres celi ſuperbi. Et eſt ſenſus:
Vulpes foueas habent: id eſt cupidi terram poſſident:
et ſuperbi celum: et ita filium hominis qui ⁊ celum ⁊ terram
fecit/ volunt eijcere de terra ⁊ de celo. Unde ſequit: Nō ha/
bet vbi caput ſuū reclinet. Vel vulpes ſūt meretrices:
albe in gutture: in dorſo rubee/ ſcarlato veſtite: ⁊ caudate ſūt
et blando ⁊ cōpoſito greſſu procedunt: ⁊ de nocte he foueas
habēt. Prouer.xxiij.c. Profūda fouea ē meretrix et puteus
anguſtꝰ aliena. Vel fouee ſūt lectatores occulti: q fouent eas.

oculos meos ne videant vanitatem. Job. xxxi. a. Pepigi fę/
dus cum oculis meis vt non cogitarem quidem de virgine.
Hęc eſt nauis ſalomonis quę afferebat de tharſis aurum et
argentum ⁊ dentes elephantorum ⁊ ſimias ⁊ pauos: vt dici/
tur. iiij. Reg. x. d. Aurum lucidum eſt/ ⁊ ſignificat fulgorē bo
norū operum. Mt. v.

a eius: Et ecce motus magnus
b c factus eſt in mari/ ita vt naui/
cula operiretur fluctibus: Ip
d e ſe vero dormiebat. Et acceſſe
runt ad eum diſcipuli eius: et

b. Sic luceat lux ve
ſtra coram homini/
bus vt videant ope/
ra veſtra bona ⁊ glo
rificēt patrē veſtrū
qui in cęlis eſt. Item
aurum rubeum eſt ꝑ
verecundiam. Ecci.
xxvi. c. Gratia ſup grām mulier ſancta ⁊ pudorata. Threñ.
iiij. b. Rubicundiores ebore antiquo. Item aurum non cor/
rumpitur propter ignē: in quo ſignificatur patientia. Luc.
xxi. d. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Sed
Ezech. xxii. d. Verſa eſt domus iſrael in ſcoriam: Omnes
iſti ęs et ſtannū ⁊ ferrum et plumbū in medio fornacis: ſcoria
argenti facti ſunt. Es ſonat: quia in verbis ſolum eſt religio.
Stannū habet ſpeciem argenti ⁊ mentitur ſe argentum ⁊ nō
ē: ꝑ qđ hypocriſis ſignificatur. Ferrū lędit: plūbū maculat.
Argentū autē qđ afferebat nauis/ ſignificat cordis ⁊ corpo/
ris mundiciam. Per dentes elephantoꝝ ſignificantur verba
Pſ. 11. caſta ⁊ munda. Pſ. Eloquia dñi eloquia caſta argentum ig/
ne examinatum ⁊c. Eph. iiij. g. Omnis ſermo malus ex ore
veſtro non procedat: ſed ſi quis bonus eſt ad ędificationē fi/
dei vt det gratiā audiētib9. Simię volunt imitari qđ vident:
ſic ſacti. i. Cor. iiij. d. Rogo vos fratres imitatores mei eſto/
te ſicut ⁊ ego chriſti. Exo. xxv. d. Fac ſm exēplar qđ tibi in
monte monſtratum eſt. Pauus oculatus eſt: et ſignificat ꝓ/
Apoc. 4. c. uiſionē. Vñ Ezech. i. e. Aialia plena erāt oculis añ ⁊ retro. i.
x. b. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes. Hęc debet afferre de
tharſis: quia debet conſiderare cęleſtia/ vt ſm ea viuat. Job
xxxviii. d. Nunquid noſti ordinem cęli? Gubernaculum hui9
nauis/ ſapientia. Prouerb. xiiij. d. Qui patiens eſt multa gu
bernatur ſapientia. Remi/ opera pręceptoꝝ. Ezech. xxvii. a.
Quercus de baſan dolauerūt in remos tuos. Velū/ caſtitas.
Ezech. xxvii. b. Byſſus varia de ęgypto texta ē tibi i velū vt
poneret i malo. Chordę vł funiculi/ tribulatiōes. Oſee. xi. b.
In funiculis adam traham eos. Hauritorium/ confeſſio. In
hanc nauim aſcendit ieſus per gratiam cum diſcipulis: id eſt
ſanctis cogitationibus ⁊ affectionib9: Et tunc veniunt tem/
ptationes. Ecci. ii. a. Fili accedes ad ſeruitutem dei ſta in iu/
ſticia ⁊ timore: ⁊ prępara animā tuam ad temptationē. Sed
tunc euigilandus eſt ieſus precibus ⁊ bonis operibus. Pro/
uerb. vi. a. Suſcita amicum tuū: qui aliquādo in nobis dor/
mit per torporem/ ⁊ ſtatim fiet trāquillitas: quia ieſus aut ta/
libus dat cum temptatione prouentum: id eſt fortitudinē re/
ſiſtendi: ſicut dicitur. i. Cor. x. c. Aut etiam temptationē ſe/
Myſtice dat. Eſa. xliii. a. Cum tranſieris per aquas tecum ero. My
ſtice. Per nauiculam intelligit eccleſia: quia ſicut nauis in
principio et in fine arta eſt et in medio lata: ſic et eccleſia in
principio arta fuit: quia pauci crediderunt: ⁊ in fine ſimiliter
cum refrigeſcet charitas multorum: ſed in medio: id eſt nūc
plures credunt. Hęc nauis fluctibus: id eſt hereticorum in/
ſultibus ſępe concutitur: ſed nunq̃ demergitur: quia ieſus
precibus ſanctorum virorum ſuſcitatur. Hanc nauiculam aſ
cendit ieſus in baptiſmo ſuo. Baptiſmus enim eſt ianua ec/
Aliter cleſię. Itē per nauiculā ſignificat crux qua mare hui9 mūdi
ſine periculo pertranſitur. Unde Sap. xiiii. a. Exiguo lig/
no credunt homines animas ſuas et tranſeuntes mare per
ratem liberati ſūt. Hęc nauis. ſ. crux/ ſtricta fuit i ſummo: q2
ieſus nō habuit vbi caput ſuum reclinaret: ⁊ in imo ſimiliter/
habens pedem ſuper pedem. Lata fuit in medio: quia ibi ex/
pandit manus ſuas. Malus deitas. Cant. ii. a. Sicut mal9
inter ligna ſiluarum: ſic dilectus me9 inter filios. Velū hu/
manitas. Ventus perſecutio iudęorū. Ezech. i. a. Ecce ven/
tus turbinis veniebat ab aquilone. Iſte ventus quinq3 locis

perforauit velum ⁊ duxit ad litus mortis. Hanc nauem aſcē/
dit ieſus in paraſceue cum diſcipulis: non q tunc ipſi aſcen/
derunt cum eo: ſ; poſtea. Tunc enim oſtēdit exemplum aſcē/
dendi. Unde. i. Pet. ii. d. Chriſtus paſſus eſt pro nobis ⁊c.
Hanc nauiculam aſcendente ieſu ⁊ in ea dormiente: id eſt mo

f g ſuſcitauerunt eum/ dicentes:
h Domine: ſalua nos/ perim9.
i k Et dicit eis ieſus: Quid timi/
l di eſtis modicę fidei? Tūc ſur
gens imperauit vētis ⁊ mari:

riente: ſed citius ſur/
recturo/ fact9 eſt mo/
tus magnus: q2 om
nia elementa contra Marci. 4. d.
naturā ſuā mota ſūt: Luc. 8. d.
ſic habet. i. xxvii.
f. De hac dormitio/
ne ſiue ſomno dicit
Jonę. i. b. Deſcen/
dit ionas ad interiora nauis ⁊ dormiebat ſopore graui: quia
nullus ſomn9/ nulla mors tam ignominioſa/ tam dolore ple/
na. Unde Threñ. i. d. O vos omnes qui tranſitis per viam
⁊c. Excitauit autē gubernator nauis ionam/ ſicut ibi dicit:
et de9 pater qui eſt eccleſię ſuę gubernator excitauit ieſum a
mortuis: ⁊ ſedatum eſt mare: id eſt dolor ⁊ amaritudo paſſio
nis ieſu in diſcipulis/ propter gaudium reſurrectionis. Item Aliter
per nauiculam beata virgo: quę parua fuit per humilitatem.
Hanc nauiculam aſcendit ieſus in nazareth: quando ipſa di/
xit: Ecce ancilla dñi: Luc. i. d. In hāc naui dormiuit ieſus
menſibus nouem: ſed ipſo excitato: id eſt nato/ facta eſt tran/
quillitas magna: quia tanta fuit vbiq3 pax vt etiam tunc fie/
ret deſcriptio vniuerſi orbis. Et q beata virgo nauis dicat/
dicitur Prouerb. vlt. b. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris: id
eſt chriſti: qui nos in hoc mari venit delonge emere ſanguine
ſuo: de lōge portans panem ſuū: id eſt ſeipſum: qui eſt panis
noſter q̃tidian9. Mt. vi. b. Vide ergo lrām. q Et aſcendē/
te eo in nauiculā ſecuti ſunt eum diſcipuli eius: ad
litteram. a Et ecce motus magnus: qui non natura/
liter ortus eſt/ ſed ad imperium chriſti: b Factus eſt in
Pſ. 64. mari. Pſ. Qui conturbas profundū maris ſonū fluctuum
eius. Ideo autem voluit dñs hanc tempeſtatē fieri in mari:
vt rogarent eum diſcipuli: et rogantibus oſtenderet poteſta/
tem. c Ita vt nauicula operiret fluctibus: ſuple
fere: vel quia fluctus tranſibant nauem. d Ipſe vo dor
miebat. Hiero9. Hic homo verus oſtendit. Marc. iiij. d.
Et erat ipſe in pupi ſuper ceruical dormiens. e Et acceſ/
ſerunt ad eum diſcipuli eius. Similiter gubernator na
uis acceſſit ad ionam: Jonę. i. b. Quaſi adhuc paruuli dicit
Interliñ. Hoc eſt in fide minus firmi: quia dubitabant eum
eſſe potentem in mari. Nondum enim confirmauerat eos ſpi
ritusſanctus. f Et ſuſcitauerūt eum: vt rogarent eum.
Interliñ. Vult eni dñs ſemper rogari. Et hoc quia vult ha/
bere occaſionē dādi/ quia largiſſimus/ quia ditiſſimus. Mt. vii.
a. Petite ⁊ dabitur vobis. g Dicētes: dñe ſalua nos
perim9: id eſt perire timem9. Chryſ. Typus erat futurarū
temptationū: poſtea eni permiſit i difficiliores hyemes inci/
dere. h Salua nos. Ecce ꝯfidētia. Chryſ. Confidere
oportet ⁊ ſi magnę ſurgant ꝓcellę/ qm vtiliter oīa diſpenſat.
Moraliter Moralit. Nota q in tempeſtate temptationis tria faciēda
ſunt. Debet exonerari nauis: ſicut Jone. i. b. Miſerunt vaſa
quę erant in naui in mare. Hoc eſt exonerare ꝯſcientiā. ſ. ꝑ cō
feſſionē. Scđo velum dimittendū eſt. i. amor terrenoꝝ. Ter/
tio ancora figenda ē. i. ſpes. Heb. vi. d. Qui ꝯfugim9 ad te/
nendam ꝓpoſitā ſpem: quā ſicut ancorā habem9 aię tutā ac
firmā ⁊ incedentē vſq3 ad interiora velaminis. Hęc facit ſta/
re nauē. i. aiam in loco ſuo. Ecci. xi. c. Cōfide in deo ⁊ mane
in loco tuo. Eccs. x. a. Si ſpūs poteſtatē habent: aſcēderit ſu
per te/ locū tuū ne dimiſeris. i Et dicit ei ieſus/ more ar
guentis. k Quid timidi eſtis modicę fidei? Ecce q
dubitabāt eum potentem in mari. Chryſ. Ecce eos increpat
ꝓus q̃ mare. Nam hūc timorē nō opat temptationū indu/
ctio: ſed mētis imbecillitas. Sed obiicit idē: Qr eni excitaue/
rūt eū/ nōne fuit fidei? Et rñdet. Nō. Credebāt eni q poſſet
ſaluare vigilādo ⁊ nō dormiēdo. Marc. iiij. d. Quid timidi
eſtis? nōdū fidē habetis? l Tūc ſurgēs imꝑauit ven/

 tis ⁊ mari. i. fecit ac

a ēt facta eſt tranquillitas ma-
b gna. Porro homines mirati
c ſunt/ dicentes: Qualis eſt hic
quia venti ⁊ mare obediūt ei.
d Et cūm veniſſet ieſus trans
fretum in regionem geraſeno
e rum/ occurrerunt ei duo ha-
f bentes demonia exeuntes de
g h monumētis ſeui nimis: ita vt
nemo poſſet tranſire per viā
i illam. Et ecce clamauerunt/
k dicentes: Quid nobis et tibi
l m ieſu fili dei? Veniſti huc ante
n tempus torquere nos. Erat
autem non longe ab illis grex
porcorum multorum paſcēs:
Demones autem rogabant
eum/ dicentes: Si eijcis nos
hinc/ mitte nos in gregem por
o corum. Et ait illis/ Ite. At il-
p q li exeuntes abierunt in por-
r cos. Et ecce magno impetu
abijt totus grex perpreceps
s t in mare: et mortui ſunt i aqs.
v Paſtores autem fugerunt:
et venientes in ciuitatem nū-
ciauerunt hec omīa: et de his
qui demonia habuerant. Et
x ecce tota ciuitas exijt obui-
y am ieſu: et viſo eo rogabant
eum vt tranſiret a finibus eo-
rum.

tis ⁊ mari: id eſt fecit ac ſi imperaſſet. Obediuit enim mare
ac ſi ſentiret. a Et facta ē trāquillitas magna. Ori-
gen. Magna poteſtas: qꝛ de magna poteſtate fit magna trā-
Ps.88. quillitas. Ps. Tu dñaris poteſtati maris: motum autem flu
ctuum eius tu mitigas. Naum.j.a. Dñs in turbine ⁊ tempe
ſtate veniet increpās
mare ⁊ exiccans il-
B lud. Eccj.xliij.c. In
ſermone eius ſiluit
ventus: cogitatione
ſua placauit abyſſū:
Marci.5.a. et plātauit illum do
Luc.8.d. minus ieſus. Tob.
iij.d. Poſt tempe-
ſtatem tranquillum
facis. b Porro
homines mirati
ſunt. Homines vo
cat diſcipulos adhuc
mortem carnalem ti
mentes. Hiero. Si
quis contentioſe vo
luerit eos qui mira-
bantur fuiſſe diſcipu
los: reſpondebimus
recte fuiſſe homines
appellatos: quia nec
dum potentiam no-
uerant ſaluatoris. Vel homines vocat exiſtentes in litore ma
ris vel nautas. c Dicentes: qualis eſt hic quia vē-
ti ⁊ mare obediunt ei. Chryſ. Somnus hominem mon
ſtrabat: trāquillitas deum: Ideo dicunt: qualis eſt hic. q.
d. moyſes virgam tendebat ⁊ manū/ ⁊ nihilominus orabat: hic
aūt tm̄ pcipit. d Et cū veniſſet ieſus trās fretum in
regione geraſenorū. Geraſa eſt vrbs arabie trans iorda
nem iuncta monti galaad: in quo laban comprehendit iacob:
Gen.xxxj.c. non longe a ſtagno tyberiadis: in quo porci pre-
cipitati ſunt: Luc.viij.e. e Occurrerunt ei duo ha-
bentes demonia. Marc.v.a. et Lucas.viij.d. dicunt
vnū occurriſſe. Et hoc quia vnus eorum fuit clarior ⁊ famo-
ſior/ pro quo maxime dolebat illa regio. Demonia. ſ. legio-
nem. Marc.v.a. Quod tibi nomen eſt. Legio. Itē Luc.viij.
e. f Exeuntes de monumentis: ad litterā. g Se-
ui nimis: ſibi ⁊ alijs/ ⁊ in ſeipſis ſeuientes ⁊ alijs execrabi-
les. Unde ſubdit: h Ita vt nemo poſſet tranſire per
viā illā. Lucas.viij.e. dicit: Ruptis vinculis agebat a de-
Ps.67. monio i deſerta. De iſtis expreſſe dr̄ i Ps. Qui educit vin-
ctos i fortitudine: ſimilr̄ eos q̄ exaſperant q̄ habitāt i ſepul-
Moraliter chris. Moraliter: Per monumēta/ clauſtra ſignificat: in
qb9 mortui mundo debēt viuere deo. Col.iij.a. Mortui eni
eſtis ⁊ vita veſtra abſcondita eſt cum chriſto in deo. Demon
interpretatur ſciens. Unde per iſtos duos habentes demo-
nia ſignificātur quidā religioſi: qui cum inter alios videntur
eſſe ſapientiores/ nūꝙ in clauſtris ſunt ſed ſemper in cauſis:
omnibus alijs peiores. Unde et hic dicitur: Seui nimis:
Omēs enim alios trahunt in cauſam/ ⁊ magis placitāt ꝙ̄ lai
ci. Unde de his conqueritur dñs per Micheam.ij.c. Popu-
lus meus in aduerſarium conſurrexit: deſuper tunicam/ pal-
lium ſuſtuliſtis: et eos qui tranſibant ſimpliciter/ cōuertiſtis
in bellū. Unde volūt habere oēm campū qui coniungitur eis:
Unde maledictionē incurrunt. Eſa.v.c. Ve qui coniungitis
domū ad domū ⁊ agrum agro copulatis vſqꝫ ad terminū lo-
ci. Nunquid habitabitis vos ſoli in medio terre? In auribus
meis ſunt hec: dicit dñs exercituū. Dicuntur aūt duo: quia di-
uiſi ſunt voluntate ⁊ opere. i Et ecce clamauerunt/ ip
ſi demones in illis dei virtutem ſentientes. k Dicentes
quid nobis ⁊ tibi ieſu fili dei? q.d. nihil eſt cōmune. Tu
enim venis ſaluare/ nos perdere. Interliñ. Ne ergo dicat
qs ꝙ in principe demonior eijciat demonia.ij. Cor.vj.c.
Que conuentio chriſti ad belial? l Fili dei. Diabolus ie-
ſum nominat filiū dei: ipſe aūt ieſus nominat ſe filiū hominis
propter humilitatē. Sed nūquid ſciebant demones ipſū eſſe
deum? Hoc non videtur: quia.j. Cor.ij.b. Si cognouiſſent
nunꝙ dñm glorie crucifixiſſent: id eſt crucifigi permiſiſſent.
Reſponſio: Quando videbant eum miracula operantem cre
debant eum eſſe de-
um: quando videbāt
eum famem patien-
tem comedere et bi- Marci.5.b.
bere/ credebant eum Luc.8.c.
eſſe purū hominem.
m Veniſti huc
ante tempus tor
quere nos. Sed
nonne ſemp torquēt
demones? Sic: ſed hic
erat eis leſio ꝙ ab
obſeſſis exire coge-
bantur. Vel forte ex
preſentia dñi aliquā
leſionem ſuſtinebāt.
Ita etiam preſentia
boni/ tormentum eſt
malo. Sap.ij.c. Gra
uis eſt nobis etiam
ad videndum. n
Erat autem non
lōge ab eis grex
porcorum multorū paſcens: demones autem ro-
gabant eum/ dicentes: ſi eijcis nos hinc: mitte nos
in gregem porcorū. Ecce ꝙ demones ſua poteſtate non
poſſunt nocere hominib9 cum nec etiam porcis. o Et ait
illis/ ite. Permiſſiue dicitur: nō imperatiue. p At illi ex-
euntes/ de corporibus obſeſſorum: q Abierunt in
in porcos. Chryſ. Quare fecit ꝙ rogauerunt demones?
Propter tria: nō tm̄ perſuaſus ab eis. Unū vt doceantur cura-
ti ab eis/ magnitudinē iacture: id eſt ꝙ̄ nocentes fuerunt qui
inſidiabantur eis. Aliud/ vt diſcant omnes ꝙ neqꝫ aduer-
ſus porcos poſſunt etiam niſi permiſſi. Tertium: quia diffici
lius afflixiſſent homines quos plus habent odio ꝙ̄ porcos ſi
licuiſſet: quare qui porcis non parcebant/ nec vno momento
multo magis hominib9 hoc operaturi eſſent quos per ſolitu-
dines agebant: et ita deus non communiter ſed ſingulariter
prouidet vnicuiqꝫ. r Et ecce magno impetu ab-
ijt totus grex perpreceps: id ē valde preceps. r In
mare/ propinquū. s Et mortui ſunt in aquis: ad lit-
teram. Sic porcini homines gule deditı ⁊ luxurie. Unde etiā
dicitur de hoc grege qd̄ paſcebat/ irruente hora mortis pre-
cipitātur in infernum. Job.xxj.b. Ducunt in bonis dies ſu-
os ⁊ in puncto ad inferna deſcendunt. v Paſtores au-
tē fugerūt ⁊ veniētes i ciuitatē/ geraſenorū/ nūciaue-
runt omnia: ⁊ de his qui habuerunt demonia: quō-
ſcilicꝫ curati erant. Sic boni prelati debent annūciare ſuppli-
cia damnatorū vt caueantur: ⁊ curationem bonor vt alios
ad bonū inuitent. x Et ecce tota ciuitas exijt obui-
am ieſu. ſ. vt viderent qd̄ factum eſt: ſicut dicitur Luc.viij.
e. y Et viſo eo rogabant vt tranſiret a finib9 eo-
rum: Pro damno enim quod ſuſtinuerant volebant eum
amoueri ab eis. Vel poteſt dici ꝙ hoc nō faciebant ex ſuper-
bia ſed conſcij fragilitatis ſue preſentia dñi ſe videbat indig-
nos. Et propter peccata ſua potius credebant preſentiā tanti
viri eos grauare ꝙ̄ iuuare: Sicut mulier que propter heliam
quem hoſpitata fuerat credebat deum peccata ſua rememo-
raſſe: et ideo filium ſuum amiſiſſe. Que inquit: Quid mihi
et tibi vir dei: ingreſſus es ad me vt rememorentur iniqui-
tates mee ⁊ interficeres filium meum.iij. Reg.xvij.c. Simi-
liter petrus: Luc.v.b. dixit ei: Exi a me dñe qꝛ hō peccator
ſum. Sed quare non petebant porcorum reſtitutionem. For
taſſis ne demonia rehaberent. Sed queritur quare damnifi
cauit porcor dños. Chryſ ſic ſoluit. Dñs dedit/ dñs abſtulit:

¶ Job.j.d. Itẽ ad melioꝛationem eoꝛum hoc fieri dñs permi-
ſit. ij. Pet.ij. Paſcuntur demones fetoꝛe criminũ ſqualo-
re vitioꝛum. Sciant ergo poꝛcoꝛũ amiſſoꝛes quomodo que-
runt moꝛtes hominũ: qui ſic poꝛcos vt ſic perderent queſie-
runt ⁊c. ¶ Expoſitio Ca. XI.

A Et aſcendens ieſus in nauiculam ⁊c. Diuiditur aũt h capl'm in q̃nq̃ partes. In pꝛima agitur de ſanatione paralytici. In ſecunda de euocatiõe mathei: ibi: Et cũ trã-
ſiret ⁊c. In tertia d̃ conqueſtione diſcipuloꝛum iohannis ⁊ reſponſione dñi: ibi: Tunc acceſſerũt ad eum diſcipuli iohannis ⁊c. In quarta de curatione emoꝛroiſſe ⁊ ſuſcitatione filie iairi: ibi: Hec illo loquẽte ⁊c. In quinta de illuminatione duoꝝ cecoꝛũ ⁊ curatione vnius demoniaci ſurdi et muti: ibi: Et tranſeũte inde ⁊c. Dicit ergo: a ¶ Et aſcendens ieſus in nauiculã trã-
ſfretauit: quia i fine redibit dñs per fidẽ ad iudeos ſicut ſm carnẽ. Cant. viij.a. Appꝛehendã eũ nec dimittã ⁊ ducã in domũ m̃ris mee. Pꝛimo oſtẽdit ptãtem ſuã in terra ſm oẽ genus locoꝝ: ſanans lepꝛoſũ foꝛis: palyticũ in ciuitate: ſocrum petri i domo: poſt in mari ⁊ aere impã-
do ventꝭ ⁊ mari: poſt in aereis. ſ. demonib⁹ q̃ habitãt in h caliginoſo aere eijciẽdo eos ab hoib⁹: ⁊ pmittẽdo intrare poꝛcos. Hic oſtendit diuinam ptãtem. ſ. dimittere pctã qḋ ſoli⁹ dei ẽ: vt dicit Marc. ij.a. Luc. v.d. Et i re ſpũali. ſ. aĩa. Vñ pmo ſanauit ab intrinſecꝭ: poſtea ab illat'. Vñ: Ab occultꝭ meis mũda me dñe ⁊c. Hic ſanat a culpa ⁊ pena q̃ d̃r oĩs creatura. b ¶ Et venit i ciuitatẽ ſuã, capharnaũ metropolim patrie ſue i q̃ nutrit⁹ fuit. Aug⁹. Quis dubitet capharnaũ fuiſſe ciuitatẽ dñi: quã nõ naſcẽdo ſ; miraculis illuſtrãdo ſuã fecerit? Deniq̃ i cõpatiõe ceteraꝝ regionũ recte diceret qḋcũq̃ oppidum galilee ciuitas dñi nedũ capharnaũ q̃ ita excellebat i galilea vt tãq̃ metropolis h̃ret. Vl' ſi n̄ liceret ciuitatẽ ſuã aliã dicere q̃ʒ naçareth, diceremꝰ h Matheũ repetere qḋ ꝑtermiſiſſet d̃ palytico: q̃ anteq̃ veniret naçareth ſanatus ẽ in capharnaum. d ¶ Paralytico

Capitulum. IX.

a Et aſcẽdẽs ieſus i nauiculam tranſfretauit
b et venit in ciuitatem ſuam. Et
c ecce offerebant ei paralyticũ iacẽtẽ i lecto. Videns aũt ie-
d ſus fidẽ illoꝝ, dixit paralytico: Confide fili, remittunt ti-
e bi pctã tua. Et ecce q̃dam de ſcribis dixerunt intra ſe: Hic
f blaſphemat. Et cum vidiſſet ieſus cogitationes eoꝝ dixit: Vt q̃d cogitatꝭ mala in cordi-
g bus vr̃is? Quid eſt facili⁹ di-
h cere: dimittũt tibi pctã tua: an dicere ſurge ⁊ ambula? Vt
i aũt ſciatis, q̃m fili⁹ hoĩs habet ptãtẽ in terra dimittẽdi pctã:
k l tũc ait palytico: Surge tolle
m n lectũ tuũ: ⁊ vade i domũ tuã:

Marci.2.a. Luc.5.d. Job.5.a.

c ¶ Et ecce offerebant, pꝛelati p ſubditis oꝛando: vt Daniel. ix.c. Exaudi domine, placare dñe attende ⁊ fac. Et eoꝛũ miſerias ei offerendo. Thꝛeñ. v.a. Recoꝛdare dñe quid acciderit nobis ⁊ reſpice oppꝛobꝛium noſtrum. Paralytic⁹: id eſt luxurioſus et deſidioſus. Hiere. xxxj.d. Vſq̃quo deliciꝭ diſſolueris filia vaga? Heb. xij. d. Manus remiſſas et genua debilia erigite. Hiero⁹. Paralyticũ ſanauit nõ ſua fide cũ ſẽſu careret: ſ; p fide offerentium. Uocauit filiũ: q2 dimiſſa ſunt ei pctã. ſ.

Pſ.18.

Pꝛimo { Medicus humoꝛes / Agricola frutices / Chꝛiſtus peccata } tollit

e ¶ Peccata. Aug⁹. Potuit q̃dẽ ita dici: Cõfide homo, dimittuntur tibi peccata tua fili: vel econuerſo: moꝛe periti medici cauſam moꝛbi pꝛius expellit. g ¶ Quid eſt facilius dicere ⁊c. Job pꝛobat, inclinat paulum, ſeſe manifeſtat In ceco, purgat q̃ mariam punit herodem. h ¶ Dimittunt tibi pctã: q̃ ſeptẽ modis dimittunt. (fuerit ſalu⁹ erit.

Peccata dimittunt {
Pꝛimo baptiſmo. Marci. xvj. d. Qui crediderit ⁊ baptiçat⁹
Scḋo martyrio. Apoc. vij. d. Hi ſũt qui venerunt.
Tertio elemoſyna. Ecc̃i. iij. d. Sicut aqua extinguit ignẽ ⁊c.
Quarto abũdãtia charitatꝭ. j. Pet. iiij. b. Charitas opit multi-
Quinto in cõuertendo hoiem ab errore vie (tudinẽ pctoꝝ ſue. Jaco. v. d. Qui 9uerti fecerit hominẽ ab erroꝛe ⁊c.
Sexto i remittẽdo hoib⁹. Si dimiſeritis hoib⁹ ⁊c. s̃. vj. b.
Septio cũ affligim⁹ nos vigilijs, ieiunijs ⁊ oꝛonib⁹ ⁊c.
}

Chꝛyſ. Quãto aĩa ẽ coꝛpoꝛe potẽtioꝛ: ſic curatio aĩe pl⁹ q̃ʒ coꝛpoꝛis. Sed quia illud occultum eſt, addit qḋ manifeſtũ ẽ: id eſt vtrum leuius eſt verbo dimittere peccata an curare infirmitatem. i ¶ Vt autem ſciatis q̃m filius hominis habet poteſtatem dimittendi peccata in terra. Si ſunt verba domini † interpoſitio ẽ: Tunc ait paralytico. Si eſt verbum euangeliſte ſupplendum eſt, dico. Vel ẽ ſuppletio. Et eſt ſenſus: O vos poſteri: ¶ Vt autem ſciatis ⁊c. Tunc ait paralytico: et ſanauit eum. k ¶ Tũc ait. i. dicto effecit q̃ ſurgeret: per viſibile pꝛobans inuiſibile: qḋ viſibile mirabilius ẽ quo ad nos nõ t̃n maius: que duo paria ſunt quo ad deum. l ¶ Surge tolle lectum tuũ ⁊ vade in domũ tuam. Mich. ij. c. Surgite per bona deſideria: et ite per bona opera: quia non habetis hic requiem: ſurſũ coꝛda. f ¶ Hic blaſphemat. Ecc̃i. xiij. d. Pauper locutus eſt ⁊ dicunt: quis eſt hic? Et ſi offenderit ſubuertent illum. Ita hi qui offendebantur in dñi verbo interꝑtabantur in malam partem. Item de eſaia dixerunt: Hic homo blaſphemus eſt: et quia dixerat ſe deum vidiſſe. Blaſphemare autem eſt deo iniuriam irrogare: qḋ fit cum deo attribuitur qḋ ei nõ conuenit: et cum homo ſibi qḋ dei eſt pꝛopꝛium tribuit: et cum a deo remouetur qḋ ei cõuenit. m ¶ Tolle lectum. i. carnẽ. Amos. iij. d. Quomodo ſi eruat paſtoꝛ de oꝛe leonis duo crura aut extremũ auricule: id eſt molle: ſic eruentur filij iſrael qui habitant in ſamaria in plaga lectuli ⁊ in damaſci grabato: quia luxurioſi vix poſſunt accipi ad hoc vt aliquando bene agant vel ſaltem vt in extremis deo obediãt vl' velint audire etiã q̃ mollia ſunt de pꝛedicatiõe. Tolle. Job vij. c. Suſpẽdium elegit anima mea: id ẽ animalitas ⁊ moꝛtẽ oſſa mea. Pſ. Uniuerſum ſtratum ei⁹ verſaſti in infirmitate eius. Tolle lectum tuum ⁊ vade in domũ tuam. Pſ.40.

Multiplex eſt lectus {
Caro: vt hic.
Abundantia tempoꝛalium. Cant. iij. c. En lectulũ ſalomonis ⁊c.
Anima fidelis. Cañ. j. d. Lectulus noſter floꝛidus.
Abundantia vel quies. Unde Pſ. Do- Pſ.40.
minus ferat opem illi ſuper lectum doloꝛis.
Senſualitas. Pſ. Et in cubilibus veſtris compungimini. Pſ.4.
Conſciẽtia. Pſ. Stratum meum lachꝛymis meis rigabo. Pſ.6.
Contemplatio. ĩ. xxiiij. d. Duo in lecto ⁊c.
Beatitudo eterna. Unde Luc. xj. a. Ecce ego ⁊ pueri mei mecum ſunt in cubili.
Pena eterna. Eſa. xiiij. c. Subter te ſternetur tinea ⁊ operimentum tuum erunt vermes.
}

m ¶ Tolle lectum: id eſt oſtenſionem ſanitatꝭ, ad litterã ⁊c. n ¶ Vade in domũ tuam, vilitatẽ coꝛpoꝛis conſiderando. Naum vlt. c. Intra in lutum ⁊ calca: et ſubigens tene laterem. Vel conſcientiam per ſollicitam diſcuſſionẽ. Eſa. xxxviij. c. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Pſ. Perambulabam in innocẽtia coꝛdis mei i medio domus mee. Vel in celum per iugem meditationem. Unde Pſ. Annos eternos in mẽte habui. Pꝛouerb. j. b. Fruſtra iacitur rete ante oculos pennatoꝛum. Ibi Beda. Facile vitat laqueos i terris qui ſemper habet oculos in celis.

n ¶ Vade in domũ tuam, p quatuoꝛ dietas: id in paradiſum. Pꝛima in bethel, dom⁹ dei: religioſe viuere. Secũda in hiericho, defectus: frequentare cõfeſſionez. Tertia ad iozdanem, humilis deſcẽſus: humiliter viuere. Quarto rapitur in curru igneo, feruẽt viuere. Pſ.100. Pſ.76.

G los i celis. Uł ſacerdos ad parochiã/ vł canonicus ad canoni-
am: ſed non redeunt donec fuerint coacti/ vt accipiter quan-
do deficiuntur carnes. Prouerb. vij. c. Non eſt vir in domo
ſua/ abijt via longiſſima: Sacculum pecunie ſecum tulit: in
die plene lune reuerſurus eſt in domũ ſuam. a Et ſurre-
xit z abijt in do-
mũ ſuam: viden
tes autem turbe
timuerunt z glo-
rificauerunt deũ
qui dedit pote-
ſtatem talem ho-
minibus. Heſter
viij. d. dicitur q alij
que gentes videntes
iudeos liberatos ti-
muerunt z conuerſi
ſunt ad iudaiſmum.
B Glo. Interliñ. In
naçareth/ i quo chri-
ſtus nutriebatur a

a am. Et ſurrexit et abijt in do-
mum ſuam. Uidentes autem
turbe timuerunt: et glorifica-
uerunt deum qui dedit pote-
ſtatem talem hominibus. Et
b cum tranſiret inde ieſus/ vi-
c d dit hominem ſedentem in te-
lonço: mattheum nomine. Et
e f ait illi: Sequere me. Et ſur-
g h gens ſecutus eſt eum. Et fa-
i ctũ ē diſcumbente eo in do-

tempore reditus de egypto: vt ſit occaſio ſupple porcos
ire in mare per interfectionem hoc miraculo conuerſorum:
Et ſic damnum porcorum profuit ſuis poſſeſſoribus. Ui-
diſti: Ecce porci in abditis: quia non audent eſſe idolatre pa-
lam. Fides propria: Sic in baptiſmo valet pueris fides alie-
na: non tñ fide aliena ſanatus eſt/ ſed propria que eſt ei infuſa
merito aliene. Sanaret/ non tñ ſine propria. Hominem per
Ał. † pſentiam causam. Prophetis multis per †ſententiam: ſed per hec ver-
ba/ Eſa. xliij. d. Ego ſum qui deleo iniquitates tuas. Ciuitati
bus conſtitutum: in ciuitatem: ſicut collectio eccleſiarum di-
citur vna ciuitas: z collectio duodecim tribuũ domus iſrael.
Rab. Sicut populus in tot ciuitatibus conſtitutus dicit iſra
el: ita gallilea dicit. Oſee. viij. a. Proiectus ē vitul9 ſamarie.
Ciuitas metropolis. Hic videt aſſignari alia ratio q̃re dicit
ſua: q2 metropolis dr eſſe ciuitas oim
q̃ ptinēt ad ei9 iuriſdictionē. Aug9. Cõ
fide fili. Nota ordinem. Lucas dicit
homo: Luc. v. d. Quorum fidem vt
vidit dixit: Homo remittunt tibi pec-
cata tua. Nota Aug.: vt ſalus reſtitua
tur. Argumentum q medicus hortari
debet egrũ ad penitentiam z confeſſio
nem: ne per peccatum irritetur medici-
ne effectus: vel per penitentiã augean-
tur iuſtis merita: vt Iob. j. et. ij. Et to-
bias z martyres. Tñ iob pro peccato
veniali punitus fuit. Unde qui primo
dicit: non peccaui: alibi dicit: Supple
ergo vt iob plus punitur q̃ meruit/ du
plici: id eſt pena duplicis temporis an
te mortem z poſt. Contra. Naum. j. c.
Non iudicabit deus bis in idipſũ. So
lutio: ſupple ſufficient. Non ſurget du-
plex tribulatio. Sol. ſupple vna eſt con
tinuata. b Et cum tranſiret in-
de ieſus zc. Secũda pars. Hiero9 i
originali. Arguit i h loco porphyri9 z
iulianus auguſtus hereticus/ vel impe-
ritiam hiſtorici mentientis/ vel ſtultici-
am eorum qui ſtatim ſaluatorem quaſi
irrationabiliter vocantem quelibet ho
minē ſũt ſecuti. Sed reſpõdet Hiero9.
Tãte virtutes tanteq; ſigna pceſſerũt:
que apoſtoli viderunt anteq̃ crederēt.
Certe fulgor ipſe z maieſtas diuinitatis
occulte que etiam in humana facie relu
cebat ex primo ad ſe videntes trahere
poterat aſpectu. Si enim in magnete
lapide hec vis ē dr: vt anulos z ſtipu-
lam z feſtucas ſibi copulet: quanto magis dñs rerum omniũ
ad ſe trahere poterat q̃s volebat. c Uidit/ vocationē ſuã
pretermiſſam. Hic recordat: q Luc. vj. c. duodecim apli in
mõte electi ſunt. Uidit. Sap. iiij. c. Reſpectus eius in ele-
ctos eius. Luc. xxij. g. Conuerſus dñs reſpexit petrum. Pš. † Pš. 13.
Dñs de celo reſpe-
xit ſuper filios homi
nũ vt videat ſi eſt in
telligens aut requi-
rens deum. d In
telonço. Telonẽ-
um/ domus in qua Marci. 2. c. Luc. 5. f.
ſoluebantur tributa 2. q. 1. c. multi
vel vectigalia. Te-
lon enim ſpecies ve-
ctigalis qđ ſoluitur
p mercimonijs con-
tractis. Telonço.
Hic eſt ſacerdos q
recipit tributũ aĩa-
rum: ſedens per ter-

† feruent viuere. iiij
Reg. ij. b. Debet
homo pmo miſere-
re ſibi. Eccl. xxx. d.
Miſerere aĩe tue.
Magna crudelitas
eſſet qui videret pau
perem nudum/ cecũ/
vulneratum et non
compateretur. Ta-
lis ē anima tua: Eſu
rit ad deum fontem
viuum/ da ergo ei
potum lachryma-
rum. Item nuda vir
tutibus/ z non vis eã
induere. Sine hoſpi
tio/ z eam neq; para
diſo vis collocare.
Item in carcere pec
cati/ z illam non vis
viſitare. Iob. v. d.
Uiſitans ſpeciem tu
am non peccab. Itē
infirmatur z illã non
vis curare vel viſita
re. Item mortua p
pctm/ z eã nõ vis ſe-
pelire: ne puo exēplo
alios corrũpas zc. c
Uidit hoiem ſe-
dētem i telonço
mattheum noie.
Matthe9 h. Lucaſ. t

k mo: ecce multi publicani z pec
catores venientes diſcumbe-
bant cum ieſu z diſcipulis ei9.
Et videntes phariſei dicebãt
diſcipulis eius: Quare cum
l publicanis et peccatoribus
mãducat magiſter veſter? At
m ieſus audiens/ ait: Non eſt
opus valentibus medicus/ ſ
male habētib9. Eũtes aũt diſ
n cite quid ē/ miſericordiã volo

rena deſideria vel ociũ. Prouerb. vj. a. Fili mi ſi ſpoponde-
ris p amico tuo defixiſti apud extraneũ manũ tuã zc. diſcur-
re feſtina. Threñ. ij. c. Sederũt in terra: cticuerũt ſenes filie
ſion. e Sequere. Matthe9/ popul9 gentiũ. De quo
Pš. In auditu auris obediuit mihi. Oſee. ij. d. Dicam non Pš. 17.
populo meo populus me9 es tu. Matthe9/ donat9. Et pater
dicit filio. Pš. Poſtula a me z dabo tibi gentes zc. Act. x. b Pš. 2. 2.
petro offerunt immũda aĩalia. i. gentes vt mactet z mandu-
cet. i. eccleſie icorporet. q. d. ſi vultis ſedere/ pus bibite calicē
dñi. Monachi diaboli pri9 ſedēt q̃ bibãt. Hiere. xxv. e. Rex
ſeſach bibet poſt eos. Iob. xxiij. c. Ueſtigia ei9 ſecut9 eſt pes
meus: viam ei9 cuſtodiui: z non decli-
naui ex ea. h Et factũ eſt diſcum
bente eo zc. Iob. j. a. Faciebãt cui
uia per domos vnuſq̃ſq; in die ſuo: et
mittētes vocabãt tres ſorores. ſ. infir-
mos/ cogitatione/ verbo z ope: vt co-
mederēt z biberēt cũ eis. Luc. xiiij. c.
Cũ facis cuiuiũ voca pauperes z debi-
les: cecos et claudos z beat9 eris: quia
nõ habēt retribuere tibi. Heſter. ix. c.
Quartodecimo po die adimplētes de
calogũ z euãgeliũ celebrauerũt cuiuia
cũ gaudio/ partes ſibi inuicē mittētes
maiores minorib9. Exo. xxvj. Corti-
na cortinã trahit. l Et pctorib9.
Geñ. xxvij. b. Affer mihi duos hedos
optimos vt faciã eſcas pri tuo q̃bus li
benter veſcit zc. m Nõ eſt opus.
Hoc addit vt ſuperbos iudicet: id eſt
de valitudine preſumentes exponit.
Non eſt opus: id eſt non eſt vtile: q2
ipſi non crederent ſed reſpuerent repu
tantes ſe ſanos eſſe. Eccl. xxxviij. a.
Honora medicũ propter neceſſitatē:
etenim illum creauit altiſſim9. Hiere.
viij. g. Nunquid reſina non eſt in gala
ad aut medicus non eſt ibi? n Mi-
ſericordiam volo z non ſacrifi-
cium. Prouerb. xxj. a. Facere miſeri
cordiã z iuſticiã/ pl9 placet deo q̃ ſtul-
torũ victime. Uñ Pš. Holocauſtũ et
pro peccato nõ poſtulaſti. Itē. Utiq;
holocauſtis non delectaberis. Item.
Nunquid mãducabo carnes tauror.
Erãt autem ſacrificia legis iſtituta/ vt
eſſent ſigna z acceſſus ad ſacrificium
crucis/ in quo ſalus mũdi: et vt popu-
lũ dei reuocaret ab idolatria. Demo-
G nijs/ nãq; ſi nõ deo

† v. f. Marc9. ij. b.
nõ appellãt eũ vulga
to noie. i. mattheum
pt verecũdiã: ſ le-
ui. Binomi9 eni fuit.
Ipſe aũt publicanũ
ſe noiat. j. x. a. Ac-
cuſator ſui. Pro-
uerb. xviij. c. Iuſt9
in pncipio ſermonis
accuſator eſt ſui: Et
ne q̃s etiã a ſalute de
ſperet. f Et ſur-
gēſ. Lucaſ. v. pleni-
us dic: Relictis oib9:
nõ reddēs rõnē vecti
galiũ. Sz h. j. xxij. c.
Reddite q̃ ſũt ceſari
ceſari. Rñſio. Si de
bes ppoſito/ z reddis
regi abſolut9 es. Sz
ē ne hodie ſic? Nõ:
q2 h ſpeciale. g Se
cut9. Amb. Relict
ppria/ q̃ rape ſolebat
aliena. i In do-
mo/ ſua: vt dr Luc
v. f. Publicani exē-
plo ei9 cuerſi. Apoc
viij. d. Et q̃ audit di
cat veni zc. Exo. Pš. 33. Pš. 50.
xxvj. Cortia cortinã
trahit. k Publi- Pš. 49.
cani zc. Tertulia-
n9 dic hos fuiſſe eth-
nicos: pt illo eni. ij.
Paral. viij. b. Nulli9
† erat ex iſrl

ꝯ niȷs nanq̃ ſi non deo victimas imolarent. Vel ſic. Miſeri cordiam volo: pctā ꝯdonādo. a Et nō ſacrificiū. i. punitionē peccatoꝝ. b Sed pctōres. Ezech. xxxiiij. d. Qđ perierat reqrā ⁊ qđ abiectū fuerat reducā. c Tūc acceſſerūt ad eum diſcipuli iohannis dicētes. Tertia ps. Quare nos ⁊ phariſei. Sic ꝑus apđ diſcipulos: ita dn̄m nūc ecōuerſo arguūt. d Diſcipuli aūt tui nō ieiunāt/ nobiſcū in tempore ieiunij.

Ieiunium
- Corpale
  - Deteſtabile: ſupſtitioſū/ hypocritarū/ vel cupidorū. Eſa. lviij. a. Ecce i die ieiunij vr̄i inueniť voluntas vr̄a: ⁊ oēs debitores vr̄os repetitis.
  - Cōmēdabile merroris vel vitę veteris: qđ ꝯſiſtit in maceratiōe carnis ꝑ abſentia ſponſi corpalis: Sic ieiunabāt ātiq̄ pr̄es expectātes ꝑmū aduētū chriſti: Sic apl̄i poſt aſcenſionē: Et ieiunat eccleſia expectās iudicē venturū in corpali pręſentia vł ſpūali: ſiue ꝑſentia pctī. Utrūq̧ remouet a ſuis cū neutrū ſit eis neceſſariū.
- Spūale
  - Cōmēdabile exultatiōis. ſ. nouę vitę ꝑ deſiderio vitę ęt̄nę. Et ꝯſiſtit i abſtinētia cibi corpał. Sic ieiunat eccleſia poſt pentecoſten in q̃ttuor tpib⁹. Uñ ⁊ tūc canit all'a in miſſa qđ nō in alijs ieiunijs. Uel amoris rei tpis. ſ. ꝯtemptu mūdi. Sed i his idonei nō erāt apl̄i vt ſic inhiarēt cęleſtibus/ ⁊ deſiderio cęleſtiū abſtinerēt a corpalibus.
  - Deteſtabile a bonis ſpūalib⁹. Eſa. lxv. c. Serui mei comedēt ⁊ vos eſurietis ⁊c̃.

e Et ait illis ieſus: nūqd poſſūt filij ſponſi lugere ⁊c̃.

pꝛimo ꝙ nō debet eis indici pars huius ieiunij/ poſtea ꝙ nec totum. Hinc docuit Montan⁹/ poſt pentecoſten fieri quadrageſimam/ non ante: Alij ante. ſ. poſt paſcha. Eccleſię autem conſuetudo per humilitatem carnis ad reſurrectionem venit. Nemo autem ⁊c̃. diſcrete operans. Ex hoc textu et Glo. videtur ꝙ neophytis nō ſit iniungendum ieiunium a cibis neq̧ ieiunium merroris. Sed contra. j. xvij. c. Marc. ix. d. Hoc genus non poteſt eijci niſi ieiunio ⁊ oratiōe. Glo. Ieiunio ſanantur peſtes corporis. Sol. Ieiunium particulare: vt a cibis vel a vino poteſt neophytis aliquando indici: ſed hic intelligit de ieiunio vniuerſali qđ ē abſtinentia ab omni ſenſualitatis delectatione: vt potu/ cibo/ veſtitu ⁊c̃. ſicut fit in clauſtris qđ ligat ad ſemꝑ. Uñ ſignať in Marco. ij. d. ꝑ aſſumentū qđ ē quaſi aſſutum. De hoc ieiunio habetur Luc. ij. e. ꝙ anna nō diſcedebat de tēplo ieiunijs ⁊ obſecrationib⁹ ſeruiens. Iudith. viij. a. ꝙ ieiunabat omnibus diebus vitę ſuę pręter ſabbata ⁊ neomenias ⁊ feſta domus iſrael. Secunda pars huius ieiunij ad interiora refertur: vt dicit illa Glo. ibi: Diſtat inter nouum ⁊c̃. Diſcipuli autem iohannis ieiunauere ſed non ſemper. Sed de integro ieiunio diciť. Eſa. lviij. b. Nonne hoc magis ieiuniū qđ elegi: Diſſolue colligationes impietatis: ſolue faſciculos depꝛimentes: dimitte eos qui confracti ſunt liberos et omne onus dirumpe: Frange eſurienti panem tuum ⁊c̃. Et Zach. viij. d. Ieiunium quarti ⁊ ieiunium quinti: et ieiunium ſeptimi ⁊ ieiunium decimi erit domui iudę in gaudiū ⁊ lęticiam ⁊ in ſolennitates pręclaras: Sed phariſęus Luc. xviij. b. dicit: Ieiuno bis in ſabbato.

Reſpondet verbis iohannis magiſtri eorum. Ioh. iij. d. Qui habet ſpōſam ſponſus eſt: vt eos facili⁹ ꝯuincat. Eſa. lxj. d. Quaſi ſponſā decorauit me corona. Item Pš. Dominꝰ tanq̃ ſponſus procedēs de thalamo ſuo. f Filij ſponſi. Eſa. lxvj. c. Nunquid qui alios parere facio/ ipſe non pariam dicit domin⁹? Si ego qui generationem alijs tribuo ſterilis ero? Hoc ideo: quia per legem ⁊ euangelium ſibi filios generauit. Hiero⁹. Qui lugere nō poſſūt q̃ diu ſpōſū in thalamo vidēt: cui⁹ ꝑſentia longe plus proficit q̃ temporalis abſtinentia. g Lugere: id eſt ieiunio luctus ieiunare: ⁊ ſupple compelli. Unde Luc. v. g. Nunquid filios ſponſi poteſtis facere ieiunare dum ſponſus cū illis ē? h Uenient. Iohel. j. b. Plange quaſi virgo accincta ſacco ſuper virum pubertatis ſuę. Hoc diciť ad animam fidelē. Ruth. j. d. Ne vocetis me noemi/ qđ eſt pulchra: ſed vocate me mara qđ ē amara: Egreſſa ſum plena ⁊ vacuā reduxit me dn̄s. Anima enim ſine deo vacua eſt: quia animam dei capacem non implet qđ deo minus eſt. Hoc dixit: quia amiſerat virum elimelech qui interpretatur de⁹ meus rex. Uel/ Allegorice/ de chriſto mortuo plorauerunt apoſtoli: Unde dauid carmen lugubre compoſuit de ſaule mortuo ⁊ ionatha: id eſt de chriſto. i Et tunc ieiunabūt/ ieiunio merroris. k Nemo autem ⁊c̃. Hic probat ꝙ nō debent ieiunare ieiunio exultationis. Et

Marci. 2. c. Luc. 5. f.

Pš. 18.

† erat ex iſrl' in pondere recipiens vectigal. Sed Hiero⁹ hoc improbat. Primo: quia ex h̃ ſequeretur ꝙ mattheus non fuiſſet iudęus: nec ille qui aſcendit in templum/ Luc. xviij. b. qđ non licebat gentili. Secundo per illud Luc. vij. e. Omnis populus audiens ⁊ publicani iuſtificauerunt: id eſt glorificauerūt deum: qđ nō gentiles ⁊c̃. Tertio quia hoc prohibuerat diſcipulis. j. x. a. In viam gentium ne abieritis. Unde intelligenda eſt auctoritas: recipiens: id ē reddens quaſi ſi ſeruirent deo nulli tributū darent: ſ pec†

Allegorice

a ēt non ſacrificium: Nō enim b veni vocare iuſtos ſ pēccatores. c Tūnc acceſſerunt ad eū diſcipuli iohannis/ dicentes: Quare nos ⁊ phariſęi ieiunamus d frequenter/ diſcipūli autē e tui nō ieiunant? Et āit illis f ieſus: Nūqd poſſūt filij ſpōnſi g lūgere q̃diu cū illis ē ſpōnſus. h Uēniēt aūt dies cū auferēť ab eis ſpōſus ⁊ tūc ieiunabūt. i Nēmo aūt imittit cōmiſſurā pāni rudis i veſtimentū k vetus: Tōllit eni plenitudinē l eiꝰ a veſtimēto: ⁊ pēior ſciſſura fit. m Nēq̧ mittūt vinū nōuū n o

Nemo autē ⁊c̃. Hoc contra quoſdā clauſtrales: qui ſtatim recipiunt quoſcūq̧. Unde. j. xxiij. b. Uę vobis ſcribę ⁊ phariſęi hypocritę qui circūitis mare ⁊ aridā vt faciatis vnū ꝓſelytū: et cum fuerit factus/ facitis eū filium gehennę duplo q̃ vos ⁊c̃. Item hoc contra rigorem ⁊ auſteritatem pręlatorum erga ſubditos infirmos. Ezech. xxxiiij. a. Qđ infirmū erat non conſolidaſtis et qđ ęgrotum non ſanaſtis: et qđ fractum non alligaſtis: et qđ abiectū non reduxiſtis: et qđ perierat non q̃ſiſtis: ſed cum auſteritate imperabatis eis et cum potentia. Et diſperſę ſunt oues meę ⁊c̃. Item hoc cōtra duplices: qui veſtem exterioris conuerſationis habent multicolorem. Deut. xxij. a. Nō induetur mulier veſte virili nec vir vtetur veſte fęminea: Abominabilis eni ē apud deū qui facit h. l Tollit eni ⁊c̃. i. late dirūpit illud. m Et peior ſciſſura fit: id eſt damnabilior: quia et particula panni rudis: id eſt noui damnoſa/ a reliqua maſſa ſcinditur/ ⁊ in veteri panno fit maius foramen q̃ prius eſſet ex diſſimilitudine noui ⁊ veteris. n Neq̧ mittunt vinum nouum in vtres veteres. Hic probat ꝙ ieiunium gaudij non ſit diſcipulis indicendum. Adhuc enim erant carnales: ⁊ ideo quaſi vtres veteres: qđ patet ex petri negatione: et filiorū zebedei petitione. Sic ergo indicto hoc ieiunio infirmi deficerent ⁊ iniunctum ieiunium cederet in irritum: cū nondum perfecte cęleſtib⁹ inhiarent. Unde petrus de qualitate pręmij dubitans dicit. j. xix. d. Quid erit nobis? Et alij ſperabāt in regno mundi dominaturum. Prius ergo mens ad ęterna eſt dirigēda ⁊ poſt grauia iniungenda: alioquin onus iniunctum qđ inuenit deſtruit. Et eſt aliud bonum: qđ chriſto pręcipiēte temporalia reliquerunt: q̃uis ad gloriā temporalem adhuc per eum ſuſpirarent. o Uinum nouum. Hoc contra eos qui dicunt peccatorib⁹: Pax pax ⁊ non eſt pax: Ezech. xiij. b. et

† catores. De hac miſcdia tres parabolę adducūť/ Luc. xv. de oue et drachma: et duobus filijs. Luc. v. f. iſtos in pn̄iam ducit ⁊c̃.

ꝯ ipſi ędificabāt

ꝗ ipſi edificabant parietem: illi autem liniebant eum luto abſq̄ paleis. Item ꝯtra eos qui habētes vinū diuine ſciētie ducūt vitam veteris hoīs: ⁊ fit ꝑ eos vinū auditorib⁹ reprobū: qꝛ vulgo dicit: vinū eſt infuſcatū ⁊ ſapit vas. Eccs. ij. b. Feci mihi/ dicit ſalomon/ cyphos ⁊ vrceolos ad vina fūdēda. No uū: calidū ꝑ chari/ tatem. Cant. viij. c. Aq̄ mltē nō potue/ rūt extinguere cha/ ritatē. Mouet ſe ꝑ
C
Marci. 5. c. exercitiū: inebriat ꝑ
Luc. 8. f. tpaliū obliuionem. Vn̄ apl's Phil. iij. c. Poſterioꝝ oblit⁹ i anterioꝛa me extēdēs. a ⁋ In vtres vete res. Vtres veteres apl'os adhuc carna/
Ps. 118. les: vel ſcribas ⁊ phariſeos. Ps. Fact⁹ ſum ſicut vter i prui/ na. Joſue. ix. a. gabaonite tulerunt vtres vinarios veteres cōſutos/ vt nihil noui ꝓtenderēt. Gabaonite/ valles meſticie: vel ꝓcliues iniq̄tatis. Interlin̄. Gen̄. xxj. b. Abraam dedit agar vtrem aque. Agar/ aduena vel ꝯuertens. Sed. j. Reg. xxv. c. Abigail mittit dauid vtres vini. Abigail/ pater me⁹ ex/ ultans. Prius ſanat. Chryſ. Curā corporis. i. non legitur egiſſe: vel tāq̄ idiſcretus ratione ſenſualitatis: tꝑales penas reſoluti corporis ſic deflebat/ vt eternas penas reſolutionis anime non defleret: gratiorē iudicās ꝓſentē vitam q̄ futurā. Plus. Ergo nō habebat charitatē: ſ ſine ea nō ſanat aīa nec dimittunt peccata. Sol. Li plus tenet noīalit ⁊ adiectiue. Diſtulit ergo gratias quouſq̄ ſe deum dilectoꝝ ꝑciperet. ſ. ſanitatem corꝑis. Vel ꝙ hic dicit/ plus deſiderauit: refert ad tempus ante curationē anime. Vel plus deſiderat. i. pl⁹ mo/ uetur ad deſiderandum/ ꝙ tanq̄ qui nouit in ſe morbū ſpi/ ritualem ſicut corꝑalem. Vel plus. i. feruenti⁹ ꝓpter dolores quos ſentit non tn̄ intenſi⁹. Rab. Ex vobis intelligite q̄d pa ralytic⁹ iſte ꝯſequet: Quid ē facili⁹: int facere ⁊ dicere magna diſtātia/ verū pctā dimiſſa ipſe ſol⁹ nouit. Surge ⁊ ābula: tā ille q̄ ſurgebat q̄ alij. Itē Rab. Errāt iudei q̄ chriſtū dicunt eſſe ⁊ pctā poſſe dimittere dicūt: ⁊ ieſū chriſtū negāt. Demē/ ti⁹ arriani: q̄ chriſtū eſſe ⁊ pctā dimittere dicūt/ deū aūt ne/ gāt. Quid ē facili⁹. Scdm Mādučatorē: verū facili⁹ videtur vobis vl' ſolo ꝟbo dimittere pctā vel opere efficere vt infirm⁹ ſurgat. Dicit Aug⁹. Maius eſt facere pium q̄ creare celū et terrā: quia in primo ē cōtradictio hoīs repugnātis/ ⁊ rigori diuine iuſticie derogatio: in ſecūdo nō: vel quo ad deū eq̄/ lia. Sed primū dicit maius: quia nobis vtilius ⁊ in maiori re/ quia in anima qua nulla creatura eſt maior. Vidit hominem. Aug⁹. Pretermiſſa. q. d. hoc dicitur per recapitulationem. Cum duodecim. i. q̄ elegit. Hiere. vj. Telos. Aug⁹. Dona/ tus. i. recōciliat⁹. Mun⁹ grē: qꝛ de publicano fact⁹ ē diſcipu/ lus: de diſcipulo apl's: de apl'o euāgeliſta. Electio/ de maſſa ꝑditoꝝ. In domo. Ambroſi⁹ ſuꝑ Lucā. Reliq̄t ꝓpria/ q̄ rapere ſolet aliena. Quia rōnes vectigaliū imꝑfectas reliq̄t. Cōtra .j. xxij. c. Reddite ḡ q̄ ſūt ceſaris ceſari. Sol. Si debeo ꝓpo/ ſito ⁊ reddo regi/ abſolut⁹ ſū. Licet ne hodie ſic: Nō: qꝛ hoc ſpeciale. Sed videt ꝙ dn̄s fecerit ꝯtra illō Tobie. iiij. c. Nō facias alij q̄ð tibi n̄ vis fieri. Solō. q̄ð debes velle fieri: ſ q̄li/ bet deberet velle ꝙ ſic vocaret: alij tn̄ ſūt diſpēſatores ⁊ ipſe dn̄s. b ⁋ Et ābo ꝯſeruāt. Eccj. xv. d. Si volueris mādata ꝯ/ ſeruare ꝯſuabūt te. c ⁋ Hec illo loquēte ad eos: ecce ꝓnceps vnus acceſſit. Marc⁹. v. c. et Lucas. viij. f. no/ mē ꝑſone ⁊ dignitatis exprimūt. Nominat eni ab eis iairus ar chiſynagogus. d ⁋ Defuncta eſt. Marc⁹. v. c. dicit: Fi/ lia mea i extremis ē. Lucas. viij. f. Et hec moriebat. Sed q̄n primo venit iairus ad dn̄m/ non erat mortua: ſed poſtea erat mortua anteq̄ dn̄s veniſſet ad domū iairi. Mattheus autē non ſcripſit verba patris ſed cogitationē: Cogitabat enim ꝙ eēt mortua: Sic dic Glo. Defūcta ē. Aug⁹. Nihil i cuiuſq̄ ꝟbis debem⁹ inſpicere niſi volūtatē cui debēt ꝟba ſeruire: nec mētiri queq̄ ſi ill' ꝟbis dixerit q̄ð ille voluerit cui⁹ ꝟba nō dic/

a in vtrēs veteres: Alioq̄n rū/ punt vtres/ ⁊ vinū effūditur/ ⁊ vtres pereūt. Sz vinū nouū
b i vtres nouos mittūt/ ⁊ ambo
c ꝯſuant. Hec illō loquēte ad eos: ecce ꝓnceps vn⁹ acceſſit et adorabat eū/ dicens: Dn̄e
d e filia mea modo defūcta ē: ſed
f veni ipōne manū tuā ſup eā ⁊
g viuet. Et ſurgēs ieſus ſeq̄bat
h eū ⁊ diſcipli ei⁹. Et ecce muli/
i er q̄ ſanguinis fluxū patiebat
k duodecim ānis/ acceſſit retro
l et tetigit fimbriā veſtimēti ei⁹.
m n Dicebat enim intra ſe: Si tē/ tigero tn̄ veſtimentum eius:

ne miſeri ancipes aplicib⁹ q̄dāmodo iſari putāt ligādā eē ve/ ritatē: cū vtiq̄ nō in ꝟbis tn̄: ſ i ceteris ſignis oīb⁹ aīoꝝ non ſit niſi anim⁹ req̄rēdus. e ⁋ Sed veni. Simile Job. iiij. g. vbi dicit regulus: Deſcende prius q̄ moriatur filius meus. Et ſicut ibi in Glo. arguitur regulus vt minus fidelis: ſic iſte princeps vide/ tur arguendus. f ⁋ Impone manū tuam ſuper eam ⁊ viuet. Hec man⁹ eſt potētie vel miſe/ ricordie: vt dicit In terlin̄. g ⁋ Et ſur/ gens ieſus ſeque bat eū, ⁊ diſcipu/ li eius. Jaco. vlt. d. Multum valet oratio iuſti aſſidua.

5. diſ. c. ad eius De pe. diſ. 3. c. int hec hircū. i.

Chryſ. Vidit ex qua domo exiuit. ſ. publicanus ⁊ iō ſperat: audiuit ꝙ etiam mulieres curat. h ⁋ Et ecce mulier. De hac muliere dicit Euſebius: ꝙ poſtq̄ ſanata eſt: fecit ſtatuam ad imaginem chriſti in curia ſua: que veſtem et fimbrias ſcul/ ptas habebat vt viderat chriſtum habere: et hanc habebat in magna reuerentia. Contigit enim ꝙ ſubtus imaginem cre/ ſcentes herbe nullius virtutis ante/ cum ad fimbriam attinge rent/ tante virtutis erāt vt multi infirmi inde ſanarent. Am/ broſius in tractatu de ſalomone. Chriſtus largum ſanguinis fluxum ſiccauit in martha: demones etiam expulit de maria. i ⁋ Que ſanguinis fluxum patiebat. Marc⁹. v. c. et Lucas. viij. f. dicunt hāc mulierem omnem ſubſtantiā in me/ dicos erogaſſe/ nec tn̄ potuit curari. Filia iairi/ prelatus oc/ culte peccās. Emorroiſſa apte: q̄ eiectus de eccleſia ⁊ ē i via. Prouerb. j. b. Pedes eoꝝ ad malū currūt ⁊ feſtināt vt effū/ dant ſanguinem. Peccatum in aperto/ ſanguis eſt effuſus. Et tunc poteſt maculare alios. Threñ. j. g. Foris interficit gladi us et domi mors ſimilis eſt. Vel per fi liam ⁊ emorroiſſam idē peccator: pri/ mo peccās corde: poſt opere. Duode/ cima hora ē vltima diei. Hoc eſt pec/ cator vſq̄ ad ſeniū. Eſa. xlvj. b. Vſq̄ ad ſenectam egoipſe ⁊ vſq̄ ad canos ego portabo. Hoc eſt q̄ð dicitur hic: duodecim annis. k ⁋ Acceſſit re tro: ſic magdalena. l ⁋ Et tetigit fimbriam veſtimenti eius. Eſa. lx. c. Adorabunt veſtigia pedum tuoꝝ. ſ. gentiles/ apoſtolos. Moraliter: In h̄ notatur humilitas. Vel fimbria apſi: veſtimentum/ caro. Eſa. lxiij. a. Quis eſt iſte qui venit de edom: id eſt terrenis: tinctis veſtibus de boſra: id ē munita: ideo non mirum ſi ſanguino/ lentus. Vel veſtimenti fimbriam tan/ gere: eſt aliq̄ð mandatum minimū im/ plere. Zach. viij. d. Apprehēdent fim/ briam viri iudei dicentes: Ibimus vo/ biſcum: audiuimus eni ꝙ dn̄s vobi/ ſcum eſt. Hinc eſt ꝙ tintinnabula que pendent de extremis oris tunice ſum/ mi ſacerdotis/ Exo. xxviij. f. confeſſio/ nem: et malapunica voluntatem mar/ tyrij ſignificant/ ⁊ virtutum decorem. Fluxus ſanguinis ſterilitatē facit. Vn/ de ad eccleſiam gentium Eſa. liiij. a. Letare ſterilis que non paris. Herñ. Fons ſanguis eſt origo pcti. i. primor

l ⁋ Et tetigit fim/ briā ⁊c. Quidā tā/ gunt veſtimenta ſo/ lum/ dicentes: Dn̄s habuit plures tuni/ cas. Sed videāt mi ſeri ꝙ non legit niſi i paſſiōe habuiſſe plu res tunicas: et tunc ad illuſionē. Alij tā/ gūt ſolum carnes di centes: Comedam⁹ et bibamus. Vn̄ po/ tator vini dicebat. Alij tangunt oſſa: id eſt opera fortia ⁊ re/ uiuiſcunt. Ad tactū oſſium heliſei in ſe/ pulchro reſuſcitatus eſt mortuus. Sepul chꝛ/ clauſtꝝ. iiij. Re/ g. xiij. g. Cū mor/ tuus fuero ſepelite me in ſepulchro in q̄ vir dei ſepultus eſt: quando. ſ. ſunt ſenes vel infirmi/ tunc vo/ lunt intrare religio/ nem.

Moraliter Eſa. 22. d.

4. Reg. 13. d.

diū cogitatiōis ex q̄ pctm̄ naſcit. Et dn̄s nō ſolū mala opera extirpat ſ etiam cogitationū nequā radicē. Itē Herñ. Fim/ brie veſtis ſūt ꝟba depēdētia d̄ icarnatiōe chriſti q̄ diuinitas ē iueſtita: m ⁋ Dicebat eni intra ſe. Roma. x. b. Corde creditur ad iuſticiam. n ⁋ Si tetigero tn̄ veſtimentū

ꝗ eius. iiij. Reg. ij. c.

g eius. iiij. Reg. ij. c. Leuauit heliſe⁹ palliū helie. Eſtimē/
tū. q. d. ſi poſſem aliqđ bonū facere. a Salua ero. No/
ta: credidit/ dixit/ tetigit: q2 his trib⁹: fide/ v̄bo/ ope/ oīs ſal⁹ ac
quirit. Roma. x. b. Corde credit ad iuſticiā. b Cōfide fi/
Ps. 26. lia. i. habe ſpem. Ps. Viriliť age ⁊ ꝯfortet cor tuū. c Fi/
des tua. Ideo filia
quia: fides tua te
Moraliter ſaluā fecit. Mo/
raliť. Princeps/ ſu
Marci. 5. c. perior pars rōnis: fi
lia caro. Eccl. xlij. b.
Sup filiā luxurioſā
ꝯfirma cuſtodiā. Iu
dic. xi. g. Iepte im
molauit filiam ſuā.
Marci. 5. d. Mulier emorroiſſa
ē īferior ps rōnis: cu
ius ſanatio natura p̄
cedit ſanationē car/
nis. Prouerb. xiiij.
d. Vita carniū ſani/
tas cordis. Vel p̄n/
ceps ratio: dom⁹ cō/
ſciētia: grā veniens
eijcit turbas. i. cogi/
tationes ⁊ affectiōes

a ſalua ero. At ieſus ꝯuerſus ⁊
b vidēs eā dixit: Cōfide filia:
c Fides tua te ſaluā fec. Et ſal/
ua facta ē mulier ex illa hora.
Et cū veniſſet ieſ⁹ ī domū p̄n
d cipis: et vidiſſet tibicinēs et
e turbā tumultuātem/ dicebat:
Recedite: non eſt enī mortua
f g puella/ ſed dormit. Et deride
h bant eū. Et cū eiecta eſſet tur/
i ba/ intrauit ⁊ tenuit manū ei⁹
k l et dixit: Puella ſurge. Et ſur
m rexit puella: ⁊ exijt fama hec i
n vniuerſā t̄rā illā. Et trāſeūte
o inde ieſu/ ſecuti ſūt eū duo ce

inordinatas clamantes. Iob. xxxix. a. Onager clamorem ex
actoris non audit. ſ. carnis vel diaboli. Sed de clamore ſan/
ctorum deſiderioꝝ/ Eſa. xix. d. Clamabūt ad dn̄m a facie tri/
bulantis. d Tibicines. Tibicines ſūt carmē lugubre canē
tes. Iſti ſūt demones carmē lugubre canentes. i. temptatio/
nes ⁊ delectatiōes ſuggerētes: que in luctu terminant. Pro/
uerb. xiiij. b. Extrema gaudij luctus occupat. Vel tibicines
mundi temptationes. Hiero⁹. Nos ad patriā tendētes/ mor/
tiferos ſirenarum cantus ſurda aure pretereamus. Vel tibici
nes ſunt adulatores ⁊ detractores. Eſa. v. c. Cithara ⁊ lyra
et tympanum ⁊ vinum in conuiuijs veſtris. Ezech. xiij. b.

b Confide filia.
Chryſ. Formidās
erat mulier: ideo di/
cit Confide. Et fili/
am vocat: Fides enī
filiam fecit. Ioh. j.
b. Dedit eis poteſta
tē filios dei fieri. c
Fides tua te ſal/
uā fec. q. d. q2 credi
diſti/ ſanitatē accepi/
ſti. Chryſ. Ex h̄ pa
tet q illā voluit glo/
rificare/ non ſe: non
enī eam vocaſſet ab
eis his priuatā lau/
Iuuenalis. 5. ſatyra. dibus ⁊c.
b Turba. Tria
ſunt que turbant: ſer
uus ſuperbie oculoſ
mentis: terra areno/
ſa infructuoſa mare:
humor lutoſus viā.
Hec ſunt illa tria. ſ.
Ioh. ij. c. Quicqđ
ē ī mūdo. l Et te/
nuit manū ei⁹ ⁊c.
Manus potentie et
miſericordie. Iob.
xxvj. d. Obſtetricā/
Moraliter te manu eductus eſt
coluber tortuoſus.
Diligere ſe/ ſuſcitat

Ipſi edificabant parietem: illi autem
liniebāt eū ⁊c. Boeti⁹. Quis inq̄t has
ſcenicas meretriculas ad hūc egrū per
miſit accedere: Sūt enī hec q̄ infructu
oſis affectuū ſpinis vberē fructib⁹ ſege
tē rōnis necāt. Bern. Ad puellā pgēs
a turba cōpmit: q2 iudeā viſitās a noxia
carnaliū ꝯſuetudie grauat. Itē quē tur
be cōprimūt/ vna eccl'ia tetigit: q2 dn̄s
diuerſis hereſib⁹ cōprimit: ſ ſolo fideli
corde tāgit. Multi tāgētes nō tāgūt: ſi
cut vidētes nō vidēt: audiētes nō audi
unt. e Et turbā tumultuātem.
Turba amicoꝝ carnaliū. Itē cogitati/
onū immūdarū vel ſollicitudo curarū.
Itē affectionū libidinoſarū. Itē here/
ſiū. Itē turba demonū vel reproboꝝ:
Iuuenal. Maxima queq3 dom⁹ ſeruiſ
ē plena ſupbiſ. Sen. Mel illū ſequit:
mel muſce ſequūt/ cadauera lupi. f
Sed dormit. i. ita de facili poſſum
eā ſuſcitare vt a ſomno. Similit Ioh.
xj. b. Lazar⁹ amic⁹ nr̄ dormit ſ vado
vt a ſomno excitē eū. g Et deride/
bāt eū. Hiere. xx. b. Fact⁹ ſū ī deriſū:
oēs ſubſannabāt me ⁊c. Sic ſeculares
ꝯtēnūt p̄dicatores. Nota h dn̄s deri/
deat/ ſi deſiſtit a p̄poſito. k Puella
ſurge. Argumētū q p̄⁹ dimittit pctm̄
⁊ poſt intrat grā. Sz nunqđ dixerat h̄ q
venit ī domū: q̄ iā intrauerat. Sz nōdū
ī locū vbi iacebat mortua. Moralit.
Primo venit dn̄s pulſādo/ p̄dicādo/ i/
ſpirādo p grās gratis datā: ⁊ hoīe ceſſāte

a mala actib⁹ ⁊ ſe p̄parante/ intrat p grāz iuſtificātē. Itē p̄mo dic:
Recedite: poſt: Cū eiecta eſſet turba: q2 q̄dā leui⁹ recedūt: q̄/
dā aūt vi eijci oportet. ij. Reg. v. b. Nō igredieris huc niſi ab
ſtuleris cecos ⁊ claudos. Et ita p̄poſuerat dauid p̄miū q̄ pcuſ/
ſiſſet hiebuſeū ⁊ tetigiſſet domatū fiſtulas ⁊ abſtuliſſet cecos ⁊

q ci clamātes/ et dicētes: Miſe
r rere nr̄i fili dauid. Cū aūt ve/
niſſet domū/ acceſſerūt ad eū
s ceci/ ⁊ dicit eis ieſus: Crediti
q2 h̄ poſſū facere vobis: Di/
t v cunt ei: Vtiq3 dn̄e. Tūc teti/
git oculos eoꝝ dicēs: Scdm̄
x fidem veſtram fiat vobis. Et
aperti ſunt oculi eorum. Et
comminatus eſt illis ieſus
y dicens: Videte ne q̄s ſciat.
z Illi autem exeuntes diffama
uerunt eum in tota terra illa.
a Egreſſis autem illis: ecce ob/
tulerunt ei hominem mutum

claudos odiētes aīaz
dauid. Hiebuſe⁹ p̄/
ſepe vel ꝯculcatio vl' ſ. 20. d.
adunator. l Et B
ſurrexit puella.
Mar. v. d. Et ābu/
labat: vt ⁊ a ſcelerib⁹
ſurgat ⁊ bonis opib⁹
ꝑficiat. Vñ Qui i/ † Ps. 14.
gredit ſine macula
⁊c. Rab. Quartum
mortuū iā ſuſcitauit:
q2 q̄ p ei⁹ ſuſcitatiōe
depcaret viui defue
rūt. m Et exijt
fama ⁊c. Corā aūt
turbis nō ſuſcitauit:
q2 ſ. vij. a. Nolite Marci. 7. d.
ſctm̄ dare canib⁹. n Luc. 11. b.
Et trāſeūte inde De pe. di. 5. c.
ieſu. Inde. i. d do ſunt plures.

mo p̄ncipis ī nazareth. ſ. o Secuti ſunt eū duo ceci.
De iſtis duob⁹ cecis ⁊ d̄ muto demoniaco ſol⁹ matthe⁹ ponit.
Nec ſūt illi duo ceci de q̄b⁹ Marci. x. g. de vno quē dic bar/
thimeū ī hiericho. Luc. xviij. f. de altero ī igreſſu ī hiericho.
p Clamātes. Aug⁹. Quid eſt clamare ad dn̄z niſi grē ei⁹
bonis opib⁹ ꝯgruere: Clamat ad chriſtū: q̄ ſpernit ſeculi volu
ptates. q Et dicentes: miſerere noſtri fili dauid.
Hi duo ceci ſunt/ in quibus excecati ſunt oculi cognitionis ⁊
affectionis. Quidam habent tm̄ vnū oculum excecatū. Nu/
meri. xxiiij. c. Dixit homo cuius obſcuratus eſt ocul⁹: dixit
auditor ſermonū dei. Et poſt. Et cadens apertos habet ocu/
los: quia tales deſcendunt in infernum

viuentes. j. Reg. xj. a. In hoc vobi/
ſcū feriā pactū vt eruā oīm vīm ocu/
los dextros ponāq3 vos opprobriū in
vniuerſo iſrl'. r Cū autē veniſſet
domū. Chryſ. Quare ꝯtrahit eos:
q2 ꝓpe erat dom⁹/ nolebat eos extra mĺ
titudinē curare/ docēs vitare glīā. In
domo ſūt ceci. i. ī eccleſia. Eſa. xlij. c.
Quis cec⁹ niſi ſeru⁹ me⁹: Hi ſt lamech
bigam⁹ q̄ dixit: Occidi virū in vuln⁹
meū ⁊ adoleſcētulū in liuorem meum:
Gen. iiij. d. Lamech/ pcutiēs: hic ē pla
tus exēplo ſuo alios ſcādalizās: cū de/
beat eſſe ſi pcuſſor. j. Timoth. iij. a. Le
uit. xxj. d. prohibet ne ſacerdos cec⁹
offerat hoſtias dn̄o. Deut. xxxiiij. c.
Nō caligauit ocul⁹ moyſi nec dētes ei⁹
moti ſt. ſ. ad rumināđū ſacrā ſcpturā. s
Crediti q: hoc poſſū facē vob:
Querit vt plurib⁹ ſaluti exēplū daret.
t Dicūt ei: vtiq3 dn̄e. Chryſ. Nō
mō vocāt filiū dauid ſ dn̄z. Corde cre Roma. 10. b.

lazarū/ q2 aufert cō/
ſuetudinē. Diligere
ꝓximū/ ſuſcitat iuue
nē. Rab. Nō eſt aū
portā q̄ aufert actū
ne ledat ꝓxim⁹. Di
ligere deū/ puellā in
domo ſuſcitat: q2 au
fert pctā ī volūtate.
Ad puellā reſuſcitan
dā/ chriſt⁹ introduxit
ſecū iohānē/ grāz p̄/
parātē: ⁊ petrū. i. fi/
dē coopantē: p̄rem ⁊
mr̄ez. i. p̄ine ſeuerita
tis increpationē: et
mr̄ne pietatis ꝯſola/
tionē. o Duo ce
ci: q̄ nō vidēt gaudia
dextro oclo: ⁊ penas
gēnas ſiniſtro ⁊c.

dit ad iuſticiā ⁊c. v Tūc tetigit oculos eorum. Tan/
gere oclos ē p p̄dicatores mētes eoꝝ diuinis v̄bis illumiare.
x Scdm̄ fidē vrāz fiat vob: ⁊ apti ſt ocli eoꝝ: vt ſic
erāt illumiati iteri⁹ p fidē que ē collyriū: ita exteri⁹ eēnt illumi
nati. y Videte ne q̄s ſciat: dās nob exēplū iactātie fugi
ende. Horati⁹. Nec q3 vt mirēt turba labores z Illi aūt ex
eūtes diffamauerūt eū in tota t̄ra illa. Nota q̄ nō fuit eis
p̄ceptū ne dicerēt: ſ ſub forma ꝓhibitiōis datū. Vl' p̄ri⁹ fuit
ꝓhibitū ⁊ poſtea reuocatū. Vl' exponat. i. nolite me credere
vanāgloriā ex v̄ris q̄rere reuelatiōe. Simil' expoſitio. ſ. viij.
a. a Egreſſis aūt illis: ecce obtulerūt ei hoīez mutū
demoniū habentē.

G demoniū habētē. Jō mut⁹: qꝛ demoniac⁹. Cañ. ij. d. Sonet vox tua ī aurib⁹ meis. Naturalit̄ ſurd⁹ ē mut⁹. Eſa. xxxiij. c. Ubi ē legis ꝟba pōderās: vbi ē doctoꝛ paruuloꝝ: Jtē. xlj. g. Non eſt annūcians neqꝫ pꝛedicans neqꝫ audiens ſermones veſtros. Jtē xlij. c. Surdi audite ꝛc̄. Jtem. xliij. b. Educ foras ꝓplm̄ cecū ꝛ oculos habētē: ſurdū et aures ei ſūt. Mutus / cuius intellect⁹ non loquit̄ ꝛ affect⁹ bonū. Vulgo dꝛ: Le cueur il me diſoit bien: coꝛ mihi bn̄ dicebat. a Et eiecto demonio locutuſ ē mut⁹. No ta ordinē. Cañ. iiij. d. Surge aq̄lo ꝛ veni auſter ꝛc̄. Hic implet̄ illud Eſa. xxxv. c. Aperta erit lingua mutoꝝ: qꝛ ſciſſe ſūt ī deſerto petrę. Ecc̄j. xv. c. Nō eſt ſpecioſa laus ī oꝛe pctōꝛiſ. b Nunq̄ꝫ apparuit ſic in iſrael. q. d. talia miracula nō ſunt viſa inter iudeos. c In pꝛincipe demonioꝝ. i. in virtute pꝛincipis.

Luc. 15. c.

Marci. 6. c.

a demoniū habentem: ēt eiecto
demonio locutus eſt mutus:
et mirate ſunt turbę dicētes:
b Nunq̄ꝫ apparuit ſic in iſrael.
Phariſei autem dicebant:
c In pꝛincipē demonioꝝū eij
d e cit demōnes. Ēt circūibāt ie
f ſus omnes ciuitates et cāſtella docens in ſynagogis eoꝝū
g ēt pꝛędicans euangelium re
h i gni: ēt curans ōmnē languo
k rem ꝛ ōmnem infirmitatem.
l m Uidēns autē turbas miſertus eſt eis: q̄uia erant vexati
n o p ēt iacentes ſicu̇t oues nō ha

d Eijcit demones. Quod vult facere: qui vnū vitium vult expellere / vnū attrahit non expellit aliud. Ps. Abyſſus abyſſum iuocat. e Et circūibat ieſus ciuitates oēs. Jn hoc ſtrenuitas ſine acceptione pſonarū: Non eni ſolum nobilibus p̄dicabat ſed ęqualiter villis ꝛ vꝛbib⁹. f Et caſtella docens in ſynagogis eoꝝū: frequentans ſabbatum ī quo ꝯueniebāt populi. g Et p̄dicans euangelium regni: id eſt ducēs ad regnū. h Et curās. Jn hoc vtilitas ꝛ benignitas. De hoc. s. iiij. d. Simile Marc. vlt. d. Jlli autem pꝛofecti pꝛędicauerunt vbiqꝫ domino cooperante ꝛ ſermonē confirmāte. Sequit̄: i Omnē languorem / moꝛbū diuturniorem. Languorem / maiorē. k Et omnē infirmitatē / minorem. l Uidens aūt turbas: oculo miſericoꝛdię. m Miſertus eſt eis / viam veritatiſ aperiēdo ꝛ moleſtias coꝛpales auferēdo. Miſert⁹ ē eis. i. compaſſus eſt eis. n Quia erāt vexati / ꝓpter laboꝛes. o Et iacentes: id eſt vana ſecuritate toꝛpentes. Pſeudo enim operib⁹ toꝛpebāt. Hiero⁹ ſup hūc locū. Quotiens euenerit vexatio ouium / culpa eſt paſtoꝝ: vitiū eſt magiſtroꝝū. De malis paſtoꝛib⁹: Ezech. xxxiiij. et. xxxiiij. p Sic oues nō habētes paſtoꝛē. i. Pet. ij. d. Eratis ſicut oues ſine paſtoꝛe: nūc autem cōuerſi eſtis ad paſtoꝛem ꝛ epiſcopū aiarum veſtrarū. Eſa. liij. b. Omnes nos quaſi oues errauim⁹: vnuſquiſqꝫ in viam ſuam declinauit. Ezech. xxxiiij. b. Factę ſunt oues meę in deuoꝛationē omniū beſtiarū agri / eo q̄ non eſſet paſtoꝛ. iij. Reg. xxij. c. michęas ait: Uidi cunctū iſrael ſicut oues non habētes paſtoꝛē. Luc. xv. a. Quis centeſima erronea humeris paſtoꝛis repoꝛtat̄. q Meſſis quidē multa: quia multi ſunt quos poteſtis metere ꝛ in aream dn̄i congregare / tandem in hoꝛreis. Joh. iiij. e. Uidete regiones q̄m albę ſunt iam ad meſſem. Johel. iij. c. Mittite falces q̄m maturauit meſſis. Apoc. xiiij. d. Mitte falcē tuā ꝛ mete: q̄m maturauit meſſis terrę. r Operarij aūt pauci. Chꝛyſ. Quos vocat oparios duodecim apl̄os / dicēs paucos eſſe: q̄re nō adiecit etſi adijcere noluit q̄re dixit rogate: Sol. Duodecim exiſtētes multos fecit / nō numero adijciēs ſed virtutē largiēs: et qꝛ pauci. s Rogate ḡ dn̄m meſſis vt mittat oparios. Meſſoꝛes ſunt apl̄i q̄ meſſuerūt cōpleta quę ꝓphę ſemiauerūt. i. implēda p̄dixerunt. Jtē meſſoꝛes ſūt angeli: meſſis electi cū palea ī aduētu p̄mo / vt h̄: ſine palea in aduētu ſcdo. j. xiij. e. t Jn meſſem ſuam. Chꝛyſ. Latēter ſe dn̄m oſtēdit. Si eni metere iuſſit: manifeſtū ē q̄ nō aliena: ſed q̄ ꝑ ꝓphetas ſeminauerat ꝛc̄. Expoſ. Ca. X.

v Et conuocatis duodecim diſcipulis ſuis ꝛc̄ Diuidit̄ aūt h̄ capl̄m ī ſex ptes. Jn p̄ma agit de data ptāte duodecim apl̄is ꝛ noiatione eoꝝ. Jn ſcd̄a agit̄ de miſſione eoꝝ in p̄dicationē: ibi: Hos duodecim miſit ieſus ꝛc̄. Jn tertia docet eos dn̄s q̄les eē debeāt: ibi: Nolite poſſidere aurū ꝛc̄. Jn q̄rta p̄dicit eis dn̄ſ inſtātiā tribulationū quas paſſuri erant: ibi: Ecce ego mitto voſ ꝛc̄. Jn q̄nta ꝯſolat̄ eos dicēs tyrānos nō eſſe timēdos q̄ tm̄ coꝛpuſ affligere poſſūt: ibi: Ne ḡ timeatiſ. Jn ſexta remouet carnalē affectum ab apl̄iſ: ꝛ q̄ ad ſe ꝛ q̄ ad amicos ſuoſ: q̄ multos impedit ab imitatiōe chꝛiſti: ibi: Nolite arbitrari ꝛc̄. Legit̄ Apoc. xxj. d. Murus ciuitatiſ habēs fundamēta duodecim: et ī ipſis duodecim noia duodecim apl̄oꝝū ꝛ agni.

Luc. 10. a.
21. diſ. c. i nouo

A
Marci. 3. b.
Luc. 9. a.

Ar. ꝛ apoſtoloꝝ
Marci. 3. b.
Luc. 6. c.
21. diſ. ꝟ. i.

bentes paſtoꝛem. Tunc dicit
q diſcipulis ſuis: Mēſſis qui
r dem multa / ōperarij aūt pau
s ci: Rōgate ergo dn̄m meſſis
t vt mittat operarios ī mēſſem
ſuam. Capi. X.
v x Et cōnuocatis duodecim diſcipulis ſuiſ / dēdit illis poteſtatez ſpirituum īmundoꝛum vt eijcerent eos / ēt curarent omnem
y languoꝛem ēt omnem infirmi
z tatem. Duodecim autem diſcipulorum nōmina ſūt hęc:
a b
c d Pꝛimūs ſimōn qui dꝛ petr⁹:

Supꝛa execut⁹ ē matthę⁹ duodecim miracula chꝛiſti. ſ. de ſanato lepꝛoſo / ſeruo cēturiōis / ſocru petri / ꝛ veſpę ſanatiſ oib⁹ / impauit vento ꝛ mari: de duob⁹ demoniac̄: de palytico iacēte ī lecto: de vocatiōe matthei: de emoꝛroiſſa: de filia p̄ncipis: de duob⁹ cec̄: de muto demoniaco. Per hoꝝ igit̄ ſanationes intelligi p̄nt duodecim ꝟtutes: q̄ etiā ꝑ duodecim apoſtoloꝝ noia intelligi p̄nt. Pꝛimū hoīs pctm̄ fuit ꝑ inobedientiā / q̄ eiecit eū vt lepꝛoſū de padiſo: ſic̄ ibi dꝛ. c Pꝛim⁹ ſimon. i. firma obediētia. Pꝛouerb. xxj. d. Uir obediēs loq̄t victoꝛias. Señ. Qui ſe vincit ꝯ oia foꝛtiſ ē. Et iō frat̄ petri ē Andreas / virilis: vel

v Et cōnuocatis duodecim ꝛc̄. Berñ. Uocauit quos voluit: qꝛ nō illoꝝ ſtudij ſ3 diuinę grę vt in apl̄atū vocarēt̄. Chꝛyſ. Nō ab initio miſit eos: ſ3 poſtq̄ꝫ viderūt palyticū curatū / moꝛtuū ſuſcitatū. x Dedit eis ptātē ſpūum imūdoꝝ vt eijcerēt eos. Plen⁹ dedit ptātē / qꝛ p⁹us dederat. Hiero⁹. De⁹ ptātiue fugabat languoꝛes: diſcipuli ꝟo ī noīe ei⁹. y Et curarēt oēz lāguoꝛē / maioꝛē. z Et oēz infirmitatē / minoꝛē. Chꝛyſ. Uelut q̄dā pullos molles ad volandū adducēs / p̄mū medicos coꝛpoꝝ facit. a Duodecim aūt diſcipuloꝝ: p̄ter paulū: qui chꝛiſti vocatiōe / ꝛ barnabā ꝛ eccleſię oꝛdinatiōe facti ſūt apl̄i. Act̄. xiij. a. Segregate mihi paulū ꝛ barnabam. Duodecim diſcipuloꝝ / duplex ꝑfectio / ī ope. ſ. ꝛ ſermōe. Jtē ter q̄ttuoꝛ faciūt duodecim: hi grad⁹ q̄b⁹ aſcēdit̄ in thꝛonū ſalomōis: Hę ſeptē cōlūnę q̄b⁹ ſapia ędificat domū. b Noia ſūt hęc. Hic ponit̄ catalog⁹ apl̄oꝝ. Catalogus ē breuis enumeratio aliq̄rū ſingulos noiatim exp̄mēs. Et ponūtur h̄ noia eoꝝ: vt pꝛęt̄ hos pſeudo q̄ futuri erāt excludant̄. Uñ Ps. Deleant̄ de libꝛo viuentiū ꝛ cū iuſtis nō ſcribant̄. Scd̄a ratio ē: vt tam noia eoꝝ q̄ꝫ eis credentiū in libꝛo vitę ſcripta eſſe ſignificent̄: ꝑ h̄ q̄ nomina eoꝝ ī euāgelio ſcribūt̄. Hac de cauſa Exo. j. a. ponunt̄ noia filioꝝ iſrl̄. Phil. iiij. a. Quoꝛum noia ſunt in libꝛo vitę. c Pꝛim⁹ / dignitate nō vocatiōe. d Simon q̄ dꝛ petr⁹: binomius fuit. Geñ. xxxij. f. Jacob dꝛ iſrl̄. Sic nome abꝛaę mutatū eſt. Et vicario petri. i. papę mutat̄ ab eccleſia nomē. Per facilē ei⁹ nois mutationē notat̄ ſtrenuitas ꝛ facilitas officij ei⁹. Hiero⁹. Uiolent̄ q̄dā latino vł gręco noīe hebꝛęā q̄rentes etymologiam / dicunt petrum diſſoluētem vel diſcalciantem vel agnoſcentem interpꝛetari: cum hebꝛęa lingua p. non habeat. Dicit autem Glo. ſuper Geñ. Tm̄ tribus leguntur nomina mutata a domino. ſ. abꝛaę / iacob et petro.

Ps. 41.

Ps. 68.

Geñ. 17. a.

Et andreas frat̄ ei⁹.

✠ a Andreas: virilis vel reſpondens pabulo. Hoc contra
paralyſim ſerui centurionis qui non poterat deſeruire panes
ſuū. Sed andreas nõ ſolū obedit pceptis: ſed viriliter ſupero/
gat. Eccĩ. xviij. d. Ne fueris mediocris in cõtentione ex fe/
Pš.16. noze. Item/ Viriliter age. rc. b Philippus: os lāpadis
vel os manuū. Hic
poſt andream: quia
Pš.118. a mandatis tuis in/
tellexi. Et hic predi
care poteſt verbo et
exemplo. Hoc con/
tra ſocꝝ petri/ cuius
manū dñs tetigit vt
miniſtraret: vel con/
tra mutum. c Bartholomeus: filius ſuſpendẽtis aq̃s.
Job. vij. c. Suſpendium elegit anima mea. Joſue. viij. f.
Suſpendit regem hai: id eſt/ vita vallium/ vel queſtio vi/
te. Hoc contra carnis ꝯcupiſcentias. ſ. incontinẽtias: que ma
xime reprimūtur ex deſiderio eternoꝝ: quia guſtato ſpiritu
deſipit omnis caro. Et hoc eſt quaſi primū ⁊ pncipale in ie/
iunio gaudij. Reliquū eſt luctari cõtra carnem/ diſciplina et
affectione eius. Unde ſequitur: d Jacobus: id eſt lu/
ctator: q̃ lucta ſuſcipit per memoriā dñice paſſiõis. Unde. j.
Pet. iiij. a. Chriſto igitur in carne paſſo ⁊ vos eadem cogita
tione armamini: et ſic eſt filius zebedei: et ſic eſt vas mundū
et dignū in quo ſit gratia. Unde/ e Johãnes/ in quo eſt
gratia/ frater eius. Sed quia eleazar cecidit ſub beſtia quam
deuicit/ licet eſſet frater iohannis: vt dicit. j. Machab. vj. f.
Quia ex victoria carnis ſepe ſurrepit ſuperbia vel torpens
ſecuritas: ſequitur/ f Thomas: id eſt timor qui naſcit
Pš.35. ex incertitudine iudicioꝝ dei. Pš. Quia iudicia dei abyſſus
multa. Thomas/ abyſſus interpretat. Sed quia timor ſolus
in deſperatione deijcit: ideo ſequit: g Mattheus: id eſt
ſpes que ex larga benignitate dei habetur: que vocauit mat/
theum publicanū ⁊ fecit apoſtolū ⁊ euangeliſtā. Unde ⁊ mat
theus/ donū feſtinationis interptat. He ſunt due mole nõ ſe
parande ſm legem: ne ſpes ſine timore fiat preſumptio: et
ne ſpes nimis eleuet. Sequit: h Jacobus alphei/ q̃ in/
terpretat milleſim⁹ vel doctus. Hec eſt humilitas que ſe re/
Pš.118. putat vltimā/ ⁊ per hoc fit docta: quia dñs intellectū dat par
uulis. Hec eſt lucta iacob contra angelū quaſi contra ſpūa/
les neq̃tias i celeſtib⁹. Unde bene ſequit: k Et thadeus:
qui interpretat attẽdẽs pncipem. ſ. hui⁹ mūdi. Sic aman ap
pendit in ligno qd̃ parauerat mardocheo: Heſter. vij. d. Sz
ne humilitas ſit puſillanimis ei ꝯiungitur/ Thadeus: q̃ dicit
corculus quaſi colens cor. Sed cultura cordis maxime eſt in
clauſtrali obediẽtia: Unde ſequit: l Simon/ obediens.
m Chananeꝰ: id ē zelotes/ vel. ſ. cõmutatꝰ eſt: q. ſ. ex amo
re cõmutat mores ſuos in melius: ſicut pmiſit in pfeſſiõe or
dinis. Ultimꝰ ē n Judas. ſ. ꝯfeſſio laudis. Cõfeſſio eni
domeſtica ē i clauſtralib⁹: et vltimū officiū rationalis creatu
re ad creatorẽ erit ꝯfiteri ⁊ laudare: Sicut dicit Eſa. lj. b. In
ea erit grãꝝ actio ⁊ vox laudis. o Scarioth. i. memoria
mortis. ſ. chriſti. Unde ſemp iacent in ſuo deſiderio ⁊ viuūt
q̃ſi mortui. Recte ergo q̃ſi poſt duodecim miracula ordinat
vocatio duodecim apoſtoloꝝ.

G a Et ãdreas frater eiꝰ/ pmo ſe illuminat. Ro. ij. c. Qui ģ
aliū doces cur teipſū nõ doces. j. Cori. x. g. Nõ q̃ro qd̃ vtile
ē mihi ſ; qd̃ multi. Abacuk. ij. a. Scribe viſū ⁊ explana eū ſup
tabulas vt pcurrat q̃ legerit eū. b Philippꝰ. Rab. Ita
ordiat textū. Jacobꝰ zebedei ⁊ iohãnes frat eiꝰ: philippus ⁊
bartholomeꝰ. Hūc ordinẽ tenet marcꝰ lucas ⁊ Hieroꝰ. Phi
lippꝰ/ os lãpadis. ſ. ſuſcipiẽti vl' pdicãti lumẽ vel miniſtrãti.
c Et bartholomeꝰ. Amos. ix. b. Qui vocat aquas ma/
ris ⁊ effundit eas ſuper faciem terre: dñs nomen illi. d Ja/
cobus zebedei. Zebedeus/ memoria vel ſacrificiū dñi vel
fluens iſte: vt ſit lucta contra carnẽ/ ſicut iacob contra fratrem
i vtero matris: Et iohãnes frat eiꝰ. f Thomas/ abyſ/
ſus. De quo Greg⁹. Plus mihi pfuit dubitatio thome q̃
credulitas marie. g Et mattheus. Alij euãgeliſte prepo
nunt mattheū thome q̃ſi digniorẽ: ſed pre humilitate ſe poſt

a ⁊ ãdreas frater eius: philip/
b pus et bartholomeus: iacob⁹
c zebedei et iohãnes frater eiꝰ:
d e f g h thomas ⁊ mattheus publica/
i k nus et iacobus alphei ⁊ thã/
l m deus: ſimon chananeus ⁊ iu/
n das ſcariothis/ qui ⁊ tradidit
o eum. Hos duodecim miſit
p q r iēſus precipiēns eis ⁊ dicēs:
s t In viām gentiū nē abientis:

ponit. h Et iacobꝰ. De q̃ Eſiţiꝰ hiſtoricꝰ. De vtero mřis
ſctũs vocatꝰ fuit: vinū ⁊ ſicerā nõ bibit: nullā carnẽ comedit:
nūq̃ acceſꝰ fuit nec vnctꝰ vnguẽto neq̃ balneo: huic ſoli lice/
bat itrare ſctāſctõꝝ: veſtib⁹ lineis nõ vtebat/ ſ; laneis: ſoluſq;
igrediebat tẽplū: ⁊ flexis genib⁹ p ppło deprecabat/ intrantū vt i
cameloꝝ duritiā eius
genua cederet: q̃ dr
frater dñi. i Al/
phei. Iſte eni iaco
bus doctꝰ fuit ⁊ filꝰ
docti: vñ ⁊ poſt ꝯſti/
tutꝰ ē epõ hieroſoly/
moꝝ. Alphe⁹/ doc
tus fugitiuꝰ vl' milleſi
mꝰ: q̃ docet hoīez ſciam. Col. ij. a. In q̃ ſũt oēs theſauri ſapie
⁊ ſciẽtie abſcõditi. Et vel milleſimi. i. pfectiſſimi. Et debet ſo/
ciari corculo. i. diſcretioni. k Thadeꝰ/ corculꝰ. i. cordis cul
tor: Et thadeꝰ: idē ſm Aug. iudas q̃ ꝯfitens: thadeꝰ: qui
appēdēs: hiebuſeus/ qui corculus. l Simon chanane/
us: a chana vico galilee: vbi dominꝰ
conuertit aquam in vinum: Joh. ij. b.
n Et iudas ſcariothis: id eſt ꝯfi/
tens: cui ſucceſſit matthias. i. dona/
tio dñi prouidi. Qui ⁊ tradidit eū.
Simon obedientia cui aſſociatur an/
dreas. i. virilitas: et fit vnū iugū dñi in
aratro euãgelij. Secūdū iugū eſt phi/
lippus/ os lampadis: ⁊ bartholomeus/
aquarū ſuſpenſio. i. deuota orõ ⁊ ꝯtem
platio. Tertiū iugū eſt iacobus ⁊ iohã
nes. i. ſupplãtatio vitioꝝ ⁊ gratia dei.
Quartum iugū eſt thomas ⁊ mattheꝰ
. i. admiratio iudicioꝝ dei ⁊ grãꝝ actio
de donatione pctõꝝ. Quintū iugū eſt
iacob⁹ alphei ⁊ thadeus. i. lucta in ſtu/
dio ⁊ intellectꝰ nõ errãs. Sextū iugū
eſt ſimon chananeꝰ ⁊ iudas ſcarioth:
id eſt zelus animarū ⁊ ꝯfeſſio laudis.
Hec ſola cecidit: q̃ aliū zelū habuit. ſ.
pecunie. Erat eni loculos habens ⁊ ea
que mittebant aſportabat. ij. Cori. vj
c. Nolite iugū ducere cū infidelibus.
p Hos duodecim miſit ieſus/ p
dicare. Scđa pars. In hac pma miſ/
ſiõe his duodecim precipit duodecim
reſpondentia duodecim nominib⁹ ap/
poſtoloꝝ. Primū eſt s In viā ge/
tiū ne abieritis. Hoc ē quod. ſ. vij.
dr: Nolite ſctm̃ dare canib⁹: q̃ iudei
reputabant gentes pro canibus. Hoc
conuenit ſimoni: quia prima obedien/
tia eſt: Declina a malo: Et petro qui
✠ interpretatur
Itē nota q̃ ea q̃ ibi dicūt ſeptē donis
ſpūſſcti rñdēt: q̃ eni dr: s In viā ge
✠ tiū rc. ad
p Hos duodecim/ principaliter:
q Miſit ieſus/ predicare. Hec miſ/
ſio differt ab illa que poſt reſurrectio/
nē facta eſt/ in duob⁹: q̃ h tm̃ mittit ad
oues rc. ibi ad oēs gētes. Uñ. j. vlt.
d. Ite docete oēs gētes. Itē h phibet
ne tollãt neceſſaria: q̃ ipe corpalit pñs
corpalit eis puidet: in ſcđa permiſit.
r Precipiēs eis ⁊ dicēs: i viā gē
tiū rc. Ecce vbi ñ debēt ire. Notat q̃
eãt ad iſrl': q̃ ñ eãt i viā gētiū: qd̃ faciãt/
curare: quō faciãt/ grat. Itē determiat p
ſonas dū dic: oues rc. locū dū dic/ iude
am: officiū dū dic/ pdicare: officij vtili/
tatē dū dic icurare. t Ne abieritis
id ē ne pdicetis

phei.

p Hos duodeci
miſit rc. Hi ſūt du
odecim filij iacob:
Geñ. xxx. et. xxxj.
ſpūalē ppłm dei ge/
nerãdo. Itē duode/
cim pncipes: Nume/
ri. ij. pcepta ſaluta/
ria pnūciãdo. Exo.
xv. i nobis p exēplū
ſuū ignē ⁊ ſitim cupi
ditatis extinguēdo.
Itē duodecim lapi/
des in veſte ſacerdo/
tis: Exo. xxviij. c.
virtutes et miracu/
la faciēdo. Duodeci
panes ppoſitionis:
Leuiti. xxiiij. a. nos
pane vbi dei reficiē/ Job.13.c.
do. Duodeci explo/
ratores: Numeri. xiij
a. viā veritatis oſtē/
dēdo. Duodecim la/
pides altaris: Joſue
viij. f. orones ⁊ opa
nřa deo pſentando.
Duodecim lapides
d iordãe eleuati: Jo
ſue. iiij. a. redēptionē
nřam et ſalutē reſti/
tuēdo. Duodeci bo Pš.35
ues ſb mari eneo. iij.
Reg. vij. d. baptiſ/
mum p vniuerſū or/
bē predicãdo. Duo/
decim ſtelle i corona
ſpõſe: Apoc. xij. a.
morū honeſtate ec/
cleſiam decorando.
Duodecim fūdamē
ta: Apoc. xxj. f. ec/
cleſiā plãtãtes ⁊ pro
fide martyriū patiē/
do. Duodecim por/
te ciuitatis: Apoc.
xxj. d. ptãte ſibi tra/
dita celi regnū apiē/
do ⁊ bona exēpla ad
mūdū pponēdo.

a et in ciuitates ſamaritano/
b rum ne intraueritis: ſed pō/
tius ite ad oues que perie/
c runt domus iſrael. Euntes
d autem predicate/ dicentes:
e
f quia appropinquabit regnū
g celorum. Infirmos curate:
h mortuos ſuſcitate: leproſos
i
k mundate: demones eijcite:
l
m Gratis accepiſti/ grati date.

✤ iterp̄taᷓ diſſoluēs vt diſſoluat ſe a p̄uoꝝ imitatiōe. Vn̄ ⁊ i p̄/
Ps.i. mo Ps̄ dr: Beat⁹ vir q̄ nō abijt ⁊c̄. Signū aūt fuit h̄ q̄ pe/
trus p̄ncipaliᷓ p̄ficereᷓ ꝯuerſis ex circūciſiōe: ſm̄ q̄ dr Gal.
ij.b. Creditū ē mihi euāgeliū p̄putij/ ſic̄ ⁊ petro circūciſiōis
Secūdū ē: a Et i ciuitates ſamaritanoꝝ n̄ itraueritis.
Hoc eſt qd̄.ſ̄.vij.a.
dicitᷓ: Nec̄ mittati
margaritas v̄ras añ
porcos. Porc⁹ vn/
gulā findit ſic̄ mūda
Marci.6.b. animalia: ſed non ru
Luc.9.a. minat/ ideo immun/
et.10.b. dus: Sic ſamaritani
in parte cōueniebāt
cū iudeis: Vn̄ ⁊ pētateuchū recipiebāt: in multis aūt diſſen/
tiebāt. Hi ſūt heretici vel hypocrite: q̄ exteri⁹ vngulā findūt/
ſanctitatē exterioris conuerſationis p̄ferētes: ſed intus nō ru/
minānt/ vite ſpiritualis dulcedinem minime ſentientes. Unde
bene ſamaritani dicūtur: qui interp̄retanᷓ lana dñi vl̄ cuſtos:
quia de oue lanam ſolam cuſtodiūt. Unde.ſ̄.vij.c. Attendi/
te a falſis p̄phetis qui veniūt ad vos in veſtimentis ouiū ⁊c̄.
Contra hos andreas: qui interp̄retaᷓ reſpondens pabulo vel
decorus in ſtatione: hypocrita autem decorus eſt ſedendo ſi
cut claudus. Tertium eſt. b Sed potius ite ad oues
q̄ perierunt domus iſrael. Hoc ē qd̄.ſ̄.ix.d.dr̄. Vidēs
turbas miſertus eſt eis ⁊c̄. Nota i hac prima miſſione dicit:
Ite ad oues: ſed in ſecunda poſt reſurrectionē miſſi ſunt ſicut
oues in medio lupoꝝ: quia prius non erant adhuc confirma/
ti ſicut poſt. Item vt primo ponerent columnā euāgelij ſup
baſim legis/ vt ſint tabule aurate ſuper baſes argenteas in ta
bernaculo: Exo.xxxvj.c. Nondum enim poſitus erat lapis
angularis in angulo parietum: qui per fidem reſurrectionis
ſue fecit vtraq̄ vnū. Huic tertio reſpondet philippus: q̄r lam
pas in domo poni debet/ vt ſic ſit iſrael: id eſt deum videns.
Quartum eſt. c Euntes autem predicate dicentes
quia appropinquabit regnum celorum. In veteri
teſtamento terrena/ ſed nunc celeſtia promittunᷓ. Et hoc con
uenit bartholomeo: vt aque que prius erant ſub firmamento
ſuſpendantur ſupra per ſpem. Quintum ē: g Infirmos
curate. Hoc iacobus: q̄ motus infirmitatis ſue carnis ⁊ de
lectationis reprimit: Gen.xxxij.f. Sextū ē: h Mortuos
ſuſcitate. Hoc iohannes: id eſt ſola dei gratia. Septimū:
i Leproſos mūdate: id eſt aperta operis peccata. Hoc
thomas: qui timorem ſignificat: vt ſupra dictum eſt: quia ti/
mor dñi expellit peccatum: Eccl.i.c. Vel leproſi ſunt hereti
ci: quos mundat thomas tangendo chriſtū tactu fidei. Un/
de Joh.xx.g. dicit: Dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Octauū: g De/
mones eijcite: id eſt peccata conſuetudinis: quia humanū
eſt peccare/ diabolicum autem perſeuerare. Hos eijcit mat/
theus: quia de publicano factus eſt apoſtolus: qui etiam ſa/
natus fuit interius in ſpiritu/ magis credens cōſilio chriſti vo
cantis q̄ ſcientie proprie. Unde mattheus interp̄retaᷓ dona
tor conſilij. Nonū eſt: b Gratis accepiſtis gratis
date. Hoc iacobus alphei. Jacobus/ interp̄retaᷓ populus
victus. Juſticia aūt eſt dare vnicuiq̄ qd̄ ſuū eſt/ nō vendere.
✤ Decimū eſt: Nolite
✤ tiū ⁊c̄. ad donū timoris p̄tinet q̄.ſ. fugiᷓ malū. Qd̄ dic: Ite
ad oues ⁊c̄. ad pietatem. Predicate: ad ſcientiā. De/
mones eijcite: ad fortitudinem. Gratis date: ad ſpiritū
conſilij: qui conſulit ſpernere temporalia pro eternis. Inter
rogate quis in ea dignus ſit ⁊c̄. ad intellectum: quo
cōuerſamur i celis cū ſctis angelis. Pax huic domui: ad
ſapiētiam que pacificat totū homine interiorem.
☙ id eſt ne p̄dicetis.ſ̄.vij.b. Spacioſa ē via q̄ ducit ad mortē.
Greg⁹. Erāt de iudea tūc q̄ vocādi erāt/ de gentib⁹ nōdū: ſ
poſt reſurrectionē dicitᷓ: Ite docete oēs gētes. Hiero⁹. Pri
.28.d. mum quidem oportebat euangeliꝫare iudeis/ ne haberent ex
cuſationem ſe eſſe reiectos: Joh.xv.d. Hilarius. Juxta tro/
pologiam/ abſtinere a vijs gentium/ eſt abſtinere ab opere ⁊

vita gentilis ignorantie. Non intrare ciuitates ſamaritano/
rum: non adire eccleſias hereticorum. a Et in ciuitates
ſamaritanoꝝ ne intraueritis: quibus non coutebantur
iudei: Joh.iiij.b. Non erant de filijs abrae qui legem ⁊ non
prophetas receperunt. ij. Cor.vj.c. Nolite iugum duce/
re cum infidelibus.
b Sed pot⁹ ite
ad oues que pe/
rierūt dom⁹ iſra/
el. Ecce vbi. Eſa.lxj
a. Ad ānūciādū mā/
ſuetis miſit me vt
mederer ꝯtritis cor/
de et p̄dicarē capti/
uis īdulgētiā ⁊ clauſis apertionē. Ezech.iij.b. Nō eni ad p̄p̄lm
profundi ſermonis ⁊ ignote lingue tu mitteris. c Euntes
autem. Greg⁹. Si mundus cadit ad ſimilitudinem domus
ruentis/ ⁊ nos eum amando complectimur opprimi volumus
potius q̄ habitare: quia nulla nos ratio illius ſeparat quos
eius paſſionibus amor ligat. d Predicate. Ecce quid fa
cere. e Dicentes quia appro/
pinq̄bit regnū celorum.i. p̄pe eſt
vt hoīes fiant tales vt i eis regnet chri
ſtus p̄ fidē. Vel/ Appropinq̄bit.i.
p̄pe ēvt apiaᷓ ianua celi imminēte.ſ.mea
paſſione.ſ̄.iij.a. Johannes ſic inchō/
at: Penitētiam agite: appropinquabit
eni regnū celoꝝ.i. chriſtus dans reg/
num: vel euangeliū inuitans ad regnū:
vel ipſa beatitudo eterna. Idē.ſ̄.iiij.
c. dicit dñs. Hic vero dicitur regnum
quelibet anima: que per iuſtificationē
facta eſt regnū: in qua regnant tres per
ſone per fidem. g Infirmos cu/
rate. Hiero⁹. Ne hoībus ruſticanis ⁊
abſq̄ eloquij venuſtate nemo crederet
pollicentib⁹ regnū celoꝝ/ dat poteſta/
tē miracula faciēdi vt magnitudinē p̄/
miſſoꝝ p̄baret. Infirmos: p̄ delecta
tionem. h Mortuos: per conſen/
ſum: ſuſcitate. Beda. Infirmos cu/
rat/ cū per ſacerdotes ſuos oleo ſacra/
to infirmitates perungit in noīe dñi ſi/
mul ⁊ orationes pro eis fundens ad de
um vt recipiant ſanitatem. Necnon et
cetera turba fideliū facere idem ſolet:
cum quoſlibet a ſtatu boni operis in/
firmari conſpicit: et pia exhortatione
atq̄ exemplo ad ſtatum priſtinum re/
parare ſatagit. i Leproſos: per
actū q̄ iā apparet: mūdate. k De/
mones eijcite: id eſt conſuetudinē
peccādi: q̄r humanū eſt peccare: ſ dia/
bolicū p̄ſeuerare. l Gratis acce/
piſtis/ a me/ ḡtis date. Ecce q̄liter:
ne ſi ſit venalis/ contemnaᷓ. Vn̄ petr⁹
ſimoni mago dixit/ Act.viij.d. Pecu/
nia tua tecum ſit in perditionē: q̄m do/
nū dei exiſtimaſti pecunia poſſideri.
Greg⁹. Sūt nōnulli q̄ nūmoꝝ p̄emia
ex ordinatiōe nō accipiūt: ſ p̄ huma
na ḡtia ſacros ordines largiunᷓ. Hi ni/
mirū nō ḡtis dāt: q̄ nimiū fauorē expe/
tunt. Unde p̄pheta deſcribit iuſtū eſſe
qui excutit manus ſuas ab oī munere.
Et bene adiungit/ ab omni: quia aliud
mun⁹ eſt ab obſequio ⁊ a ſubiectiōe in
debite expēſa: aliud a manu qd̄ eſt pe/
cunia: aliud a lingua quod eſt fauor.
☙ Nolite poſſidere

f Regnū celorū
In regno dei tres ſt
ciuitates. Prima:
iuſticia. In hac ha/
bitāt peccatores pe
nitētes puniēdo pec
cata ſua.j. Cor.xj.
g. Si noſmetipſos
iudicarem⁹ nō vtiq̄
iudicarem̄. A ciuita
te i. q̄ ſeruaᷓ iuſticia
fugiūt latrones: ⁊ in
q̄ nō ſit iuſticia abū/
dant: Eſa.xxvj.d.
Quia iuſticiā nō fe/
cim⁹ i t̄ra: iō non ce/
ciderūt habitatores
terre. Boni homi/
nes libenter habitāt
et ſecuri in ciuitatib⁹
iuſticie: Sic bone co
gitatiōes ⁊ boni mo
tus in iuſto homine.
De ciuitate iuſticie
ad ciuitatē pac̄ p̄ue
nitur. In hac habi/
tat deus. Ps̄. Et fa Ps.75.
ctus eſt in pace loc⁹
eius. Iſte due ciuita
tes propinque ſunt.
Ps̄. Juſticia ⁊ pax Ps.84.
oſculate ſunt. De ci/
uitate pacis perue/
niᷓ ad ciuitatē gau/
dij ⁊c̄.

l Gratis acce/
piſtis.j. Cor.iiij.b
Quid habes qd̄ nō
accepiſti: m Gra
tis date. Eſa.lv.a.
Venite emite abſq̄
argento/ ⁊ abſq̄ vlla Eſa.55.d.
cōmutatione. Nec̄
pecuniā.ij. Timo
th.ij.a. Nemo mi/
litans deo implicat
ſe negocijs ſecula/
rib⁹.

Decimū eſt: a Nolite poſſidere aurum. Hoc thadeus: qui interpretatur inſignis / vel appendens pncipem. De primo. Eccł.xxxi.a. Beatus vir qui poſt aurū non abijt nec ſperauit i pecunie theſauris: Quis eſt hic ⁊ laudabim⁹ eum: fecit enim mirabilia in vita ſua. De ſecundo: quia princeps huius mūdi non habet per quid teneat ipſū. Tempalia eni quaſi veſtimēta ſūt hoīs: vt dić Greg⁹.

B

Marc.6.b. Luc.9.a. et.10.a.

Undecimū a Nolite poſſidere aurum. Qui enim alios ad contēptum diuitiarum excitant / pauperes eſſe debēt: ne dicatur eis illud Roma.ij.d. Qui alium doces teipſum non doces: qui predicas nō furandum furaris. Hec eſt tertia pars: vbi docet diſcipulos quales eſſe debēt.

q.3.c.pſes

Nolite poſſidere aurū neq; argentū neq; pecuniā in ꝣonis veſtris. Nō perā in via neq; duas tunicas neq; calciamenta neq; virgā. Dign⁹ ē eni opari⁹ cibo ſuo. In quācunq; ciuitatē aut caſtellū intraueritis interrogate quis in ea dign⁹ ſit: et ibi manete donec exeatis. Intrātes aūt i domū / ſaluta-

a Nolite poſſidere aurum. Sed heu hodie nihil aliud querunt. Eſa.i.f. Principes tui infideles ſocij furum: Omnes diligunt munera / ſequūtur retributiones. Nolite portare. Tot cophinos portant: tot ſūmarios ducunt ⁊c.

Docet autem ne ſint cupidi preſentiū. Nolite poſſidere aurum. Itē ne ſint ſolliciti futurorum vite neceſſarioꝝ: Non peram. Item a quib⁹ ſumant neceſſaria. Dignus eſt eni operarius cibo ſuo. Item de electione hoſpitum. Interrogate ⁊c. Item de electione hoſpitandi. Manete. Itez de modo intrandi. Intrantes. Item de ſalute recipientiū. Et ſi quidem. Itē de conteſtatione nō recipiētium: Exeuntes. Hec ſūt octo in quibus eos inſtruit. c Neq; argentum. Act.xx.g. Auꝝ ⁊ argētū aut veſtē nulli⁹ ꝯcupiui ſic ipſi ſcitis. Sed mō auferūt ⁊ accepta pda fugiūt ſic aues ratier que capiūt mures. a Nolite poſſidere aurū. Bern. Tanta predicatori debet eſſe fiducia in deo: vt preſentis vite ſumptus nō ferat. b Aurum: id eſt ſapiētiam. Hiero⁹. Prius mittuntur piſcatores: id eſt illitterati / vt fides i virtute dei eſſe credatur non in eloquentia. Eſa.xiij.d. Ecce ego ſuſcitabo ſuper vos medos qui argentum non querant nec aurum velint. Hiero⁹. Aurū ⁊c. Hec hiſtorice. Scđm anagogen aurū p ſenſu: argentum pro ſermone: es pro voce ſepe inuenitur: que a dño data poſſidere debemus: ⁊ nō ſuſcipere a diſciplina hereticorum. Hoc preceptum ad litteram impleuit petrus / Act.iij.a. Argentum ⁊ aurum non eſt mihi. Nunc vero verum aurum ⁊ vera ſigna ab eccleſia receſſerunt: qꝛ in poteſtate ſucceditur petro / non in paupertate: et tñ paupertati promittitur regnum celorum / non poteſtati. d Neq; pecuniam / appenſam.ſ. e In ꝣonis veſtris / ad emendum neceſſaria. f Non peram in via. Hoc in prima tm̄ non in altera. Unde Luc.xxij.d. Qui habet ſacculum tollat ⁊ peram.q.d. prius ego prouidi: nunc vos ſcilicz poſt reſurrectionem cum abſens ero corpore prouideatis vobis. g Neq; duas tunicas. Hiero⁹. Hoc nō dicit in ſcythie frigore vt quis vna tunica contentus eſſe debeat: ſed ꝙ in tunica veſtimentum intelligamus / ne alio veſtitu aliud nobis futurorum timore reſeruemus. j.Timoth.vlt.b. Habētes alimenta ⁊ quibus tegamur his contenti ſim⁹. h Neq; calciamēta: ad litteram. Hiero⁹. Et plato precipit duas corporis ſummitates non eſſe velandas nec aſſueſieri debere mollitiei capitis. Cum hec enim habuerint firmitatem cetera robuſtiora ſunt. Tamen neceſſarium fuit apoſtolis ligare ſoleas ſub plātis: quia paleſtina terra arenoſa eſt: et nimis calida in eſtate. Nota curam prohibet qua ideo portanda cogitantur ne deſint. i Neq; virgam. Aug⁹. Ideo poſuit / neq; virgam / oſtendens a fidelibus omnia deberi miniſtris ſuis nulla ſuperflua requirentibus. Exo.iij.b. Solue calciamenta de pedibus tuis. Idem Joſue.v.d. Sumitur tñ in bono calciamenta.ſ. pro bonis mortuorum exemplis. Exo.xij.b. vbi precipit agnus comedi pedib⁹ calciatis. Et Cant.vij.a. Q̄ pulchri ſunt greſſus tui in calciamentis filia principis. Neq; virgam. Eſa.xxxi.a. Ve qui deſcendunt in egyptum ad auxilium in equis ſperantes. Sepe colligunt virgā vnde verberantur. Hiere.xvij.a. Maledictus homo qui cōfidit in homine: et ponit carnē brachium ſuum. Qui fert virgam facit de manu dextra quaſi pedem. Ecce ꝙ minimorum ſollicitudinem tollit eis dñs. Lucas.x.a. dicit ſimiliter: Neq; virgam. Marc⁹.vi.b. Non niſi virgam. Luca.iij.b. Qui habet duas tunicas det vnam non habenti. Aug⁹. Nō eſt pter tunicam qua idutus eſt alia portanda. Proinde diacono deferenti euangelium alius fert puluinar qđ ſupponit. Cant.ij.b. Leua eius ſub capite meo. j.Cor.ix.b. ordinauit dñs his qui euangelium annūciant de euangelio viuere. Gal.vlt.b. Communicet is qui cathecizatur verbo ei qui ſe cathecizat in omnibus bonis. Deut.xxv.a. Non alligabis os bouis triturantis.

k Dignus eſt enim operarius cibo ſuo: id eſt poteſtatem habet a deo vt ſumat neceſſaria ab his quibus predicat. j.Cor.ix.b. dñs ordinauit his qui euangelium annūciant de euāgelio viuere. Phil.iiij.c. Scitis vos ex debito dati ⁊ accepti. Dign⁹ enim eſt. Hiero⁹. Tantū accipite quātū eſt neceſſariū i victu ⁊ veſtitu. j.Timoth.v.c. Preſbyteri q̄ bñ preſūt / duplici honore digni habeant / maxie q̄ laborant verbo ⁊ doctrina. ij.Timoth.ij.b. Laborantē agricolā oportet pmū de fructib⁹ pcipe. Hoc ē ꝙ diacon⁹ a pſbytero pcedit ad pulpitū q̄ſi miſſus a dño ad pdicādū. Cui fert ſubdiacon⁹ puluinar q̄ liber ſuſtentat: qꝛ alij debēt pdicatorē ſuſtētare. j.Cor.ix.b. Qui i ſacrario opant que de ſacrario ſūt edūt: Et q̄ altario deſuiūt cū altario participant. Itē Hiero⁹. Cōſiderādū ꝙ vni opi nro duplex merces debet: Una in via / alia i patria. Una q̄ nos i labore ſuſtentat: alia q̄ nos i reſurrectiōe remunerat. Bern. Hic merces pdicationis inchoat ⁊ i celo pficit. Cant.ij.b. Leua ei⁹ ſub capite meo ⁊ dextera illi⁹ amplexabit me. Deut.xxv.a. Gal.vlt.b. j.Cor.ix.b. l In quācūq; ciuitatē aut caſtellū intraueritis. Hic inſtruit dñs diſcipłos de iure hoſpitādi: ⁊ phibet icōſtātiā p icōſtātiā in hoſpitio / a pte p totū. m Interrogate. j.Timoth.iij.b. Oportet diaconum et epm teſtioniū hre ab his q̄ foris ſūt. n Quis i ea dign⁹ ſit: aduentu vro ⁊ mora. Hiero⁹. Fama pph et teſtimonio vicinoꝝ eligēd⁹ ē hoſpes / ne in ei⁹ infamia pdicatio ledat: Ergo multo magis ſocius. o Et ibi manete. Bern. Alienū ē a pdicatore per dom⁹ curſitare ⁊ hoſpitiū mutare. Eccł.xxix.d. Uita nequam hoſpitandi de domo in domū. p Donec exeatis: ſuple de ciuitate vel caſtello. q Intrātes aūt i domū. Hic iſtruit in modo itrādi hoſpitiū. Prouer.xv.a. Reſpōſio moll frāgit irā. r Salutate

eam.i.familiā:

l Cibo ſuo: quia qui non laborat / nec manducet. Et hoc ē ꝙ dicit: operari⁹ cibo ſuo: nō delitijs vel carne. Abacuk.iij.c. Qui deuorāt pauperē i abſcōdito: id eſt clauſtrales. Itez Pſ. Quia comederunt iacob et locum eius deſolauerunt: faciendo ſicut bruchus: quia vna nocte ſubſtantiam vnius anni deuorant: Hi faciunt de aliena cute corrigias largas. Iſti ſunt vacce que impinguant ad mortē. Sed timēdum eſt ne diabolus eos occidat ſicuti filios iob: Job.j.d. Item dignus ē operarius: id eſt predicator cibo ſuo. Primus cibus / cōtritio. Pſ. Cibabis nos pane lachrymarum. De hoc comedit magdalena. Secundus eſt bona opa. Job.vi.c. Operamini cibum nō qui perit / ſ qui permanet in vitam eternaz ⁊c. Itē Job.iiij.e. Meus cibus eſt vt faciā voluntatem patris mei. Primus cibus purgatorius: ſecundus autem tēptatorius. Terti⁹ / verbum dei oratio vł meditatio: Et iſte conſolatori⁹. Apoc.x.d. Cum iohannes deuoraſſet librū fact⁹ ē in ore ei⁹ ſic mel dulc. Quart⁹ cib⁹ patiētia. Iſte ē pbatiu⁹. Job.x.c.

Pſ.78.

Pſ.79.

† Si iuſt⁹

* Undecimum eſt de cautela hoſpitandi. Unde dicentes:
a Pax huic domui. Hoc ſimon chananeus: id eſt obe/
dientia ex amore. Unde Auguſtinus. Pax domus eſt ordi/
nata concordia imperandi atq̄ obediendi. Duodecimum eſt
g Excutite puluerem de pedibus veſtris/ per hu/
militatem. Hoc ſca/
rioth in bono ſcilicet
confeſſio venialium
cum memoria mor/
tis: vt ſupra. In ma
lo autem ipſe iudas
quaſi puluis inutilis
fuit ab apoſtolis qui
Marci.6.b. Luce.9.a. ſunt pedes dñi excuſ
ſus ⁊ diuiſus.
ℭ eã.i.familiã: vt ſit la
ta relatio: q̄r antece/
dẽs ꝓ cõtinẽte: rela/
tiuũ pro contentis.

a te eã/ dicẽtẽs: Pax huic do/
b mui. Et ſi quidẽ fuerit dom⁹
c illa digna: veniet pax veſtra
ſup eam: ſi autẽ non fuerit di/
d gna/ pax veſtra ad vos reuer/
e tetur. Et quicunq̄ nõ recepe/
f rit vos/ neq̄ audierit ſermo/
nes veſtros: exeuntes foras
g de domo vel ciuitate/ excuti/
te puluerem de pedibus ve/
h ſtris. Amen dico vobis/ tole
rabilius erit terre ſodomorũ
et gomorreorum in die iudi/
i cij q̄ illi ciuitati. Ecce ego
k mitto vos ſicut oues in me/
l dio luporum. Eſtote ergo
prudentes ſicut ſerpentes:
m et ſimplices ſicut columbe.

a Dicentes: pax huic domui: id ẽ familie. Hiero⁹. Oc
culte ſalutationem hebrei ac ſyri ſermonis expreſſit: qḋ enim
grece dicitur chere: latine aue: hoc he/
braico ſyroq̄ ſermone ſalomlach ſiue
ſalamalach.i.pax tecũ. b Et ſi quidẽ
fuerit domus illa digna: id eſt ſi
fuerint ibi p̄deſtinati ad vitam.i.ſi fue/
rit familia eius predeſtinata ad vitam.
c Ueniet pax veſtra ſuper eam:
ſi autẽ non fuerit digna/ pax ve
ſtra ad vos reuertetur: id eſt merces
optate pacis. Uel pax veſtra q̄ſi mer
ces p̄dicationis vobis a deo recõpenſa
bitur: vt dicit Glo. e Et quicunq̄ nõ
receperit vos/ in hoſpitio. Hic agit
de pena repellentium eos. f Neq̄
audierit ſermones veſtros/ exeũ
tes foras de domo vel ciuitate:
excutite puluerem de pedibus
veſtris. Opera iudeorum ſigna erãt:
et ideo hec precipit in ſignũ. Hoc enĩ
ſignum erat q̄ nihil de terrenis operi
bus eorum quererẽt: qui ſuas ſpiritua
les non querebant. Hiero⁹. In teſti/
monium q̄ predicatio vſq̄ ad illam ci/
uitatem peruenit/ ſignum puluis in pe
dibus: laboris excuſſio/ laboris inutili/
tatem: quia inutilia ſolent abijci ⁊ excu
ti. Itẽ. g Excutite puluerẽ: id ẽ
minima itineris ⁊ laboris quem pro il/
lis ſuſtinuiſtis exponite ⁊ annũciate: q̄r
occaſio erunt maioris damnationis ni
ſi receperint vos: vel maioris amoris
ſi audire voluerint. h Amen dico
vobis/ tolerabilius erit terre ſo/
domorum ⁊ gomorreorum in die
iudicij q̄ illi ciuitati. Sodomite
inhoſpitales erant: ſed non ibi tales
quales erant apoſtoli et prophete erãt
hoſpites. Unde cui plus committitur/
plus ab eo exigitur. Item: Sodomi/
te non frangebant niſi legem nature:
iſti vero legem nature ⁊ legem ſcriptam
et dicta prophetarum ⁊ apoſtolorum.
i Ecce ego mitto vos. Quarta
pars. Poſita refocillatione tempora/
li/ ne nimia aduerſitas frangat: hic pre/
dicit inſtantiam paſſionum: ne conti/
nua proſperitas emolliat: quia iacula
preuiſa minus ledunt. Ideo etiam/ ne
de poteſtate ſibi data ſuperbiant. Di/

† Si iuſt⁹ fuero nõ
leuabo caput ſatura
tus afflictiõe ⁊ miſe
ria. Thren.iij.d.
Saturabitur oppro/
brijs. Quint⁹ ẽ letifi
catiu⁹: ꝯuerſio pctõ/
rũ ad deũ. Unde ⁊ dñs
Job.19.f. i cruce dixit: Sitio.
Glo. Nõ tm̃ cibum
corpalẽ q̄ vrã ꝯuer
ſionẽ. Act.x.b. Ma
cta ⁊ manduca. Sex/
tus: corpus chriſti.
Joh.vi.f. Caro mea
vere eſt cibus. Hic
confirmatiuus. Ps.
Ps.103. Panis cor hominis
cõfirmet. Septim⁹:
quem dñs miniſtra/
bit ſuper ſuper men
ſam ſuã. a Pax
huic domui. Sed
hodie tumultus: vbi
iacebit dominus no
ſter: quid comedet:
qḋ vinum bibet: ⁊c.
Iſti ſunt canes im/
mundi qui diſpergũ
Ps.58. tur ad manducãdũ:
ſi vero nõ fuerint ſa/
turati ⁊ murmura/
bunt et ſuſpendunt.
c Pax veſtra.
Sed hi turbãt eam:
dicunt q̄ non valet
obolum q̄r ludit nõ
ridet. d Ad vos
reuertetur: ſed nõ
poteſt ad eos reuer/
ti: quia non portant
pacem: ſed odiũ/ vt
habeant carniſpri/
mum ſuum.
Puluis eſt ſterilis/
diſpergibilis/ infor/
mabilis: inquinat et
cecat ⁊c.

cit ergo: Ecce ego: deus. k Mitto vos/ homines:
ſicut oues in medio luporũ. Simile. Joh.xvij.c. Si/
cut miſit me pater/ ad paſſiones: ⁊ ego mitto vos. Exo.iij.c.
Ecce ego vadã ad filios iſrael/ ⁊ dicã eis: Deus patrũ veſtro
rum miſit me ad vos. l Eſtote ergo prudẽtes ſicut
ſerpentes. Gen.
iij.a. Serpẽs erat cal
lidior cũctis aĩanti/ 1.q.1.c.nonne ſ.11.c.
bus terre. Prouerb.
xix.b. Doctrina viri Luce.10.b.
per patiẽtiã noſcit.
Luc.xxi.d. In pa/
tiẽtia veſtra poſſide Luce.10.a.
bitis aĩas veſtras.
Ps. Bñ patientes
erũt vt annũciẽt. m † Ps.91.
Et ſimplices ſic 56.diſ.c.q ec/
colũbe. Caſſi.v.c. cleſiaſticis
Oculi ei⁹ colũbarũ
ſup riuos aquarũ que lacte ſũt lote: id ẽ doctrina chriſti. Unde
Joh.xv.a. Jam vos mũdi eſtis ꝓpter
ſermonẽ quẽ locutus ſum vobis. Eſa.
lx.b. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant
⁊ q̄ſi colũbe ad feneſtras ſuas: id eſt ad
eccleſias in quibus pullos genuerunt.
Itẽ dicit: Ecce. In hoc notatur celeri/
tas officij. Eſa.vi.c. Ecce ego/ mitte
me. Quia ecce nũc tp̄s acceptabile. i.
Reg.iij.a. dicit ſamuel: Ecce ego q̄r vo
caſti me. Dñs enĩ ẽ in lite contra nos:
ideo nũcius eius nõ debet querere in/
ducias. i Ecce ego/ de⁹. k Mi/
to vos. Roma.x.c. Quõ p̄dicabunt
niſi mittantur: A ſolo ieſu mittendi: et ſe
mel ſufficit mitti. Joh.vij.e. Miſerũt
p̄ncipes ⁊ phariſei miniſtros vt app̄hen
derẽt ieſũ. Hiere.xxiij.d. Non mitte/
bam ꝓphas et ipſi currebãt. Si habet
q̄s que p̄dixit dñs inſtruẽdo/ dign⁹ eſt
vt ſit miſſus dñi. Mitto vos: vt cur/
ſores. Curſor debet habere pixidẽ de/
pictã inſignijs mittẽtis. Pixis eſt cor.
Oſee.iiij.c. Fornicatio ⁊ vinũ et ebrie
tas auferũt cor. Tales dimittũt pixidẽ
in vadio in taberna mũdi. Mt.vi.c. Ubi
eſt theſaur⁹ tu⁹: ibi ẽ et cor tuũ. Multi
depingũt arma diaboli in pixide: p qḋ
oſtendũt ſe eſſe nũcios eius. Multi vo
lunt mitti ſine litteris: vel ferũt litteras
vrie. ij. Reg.xi.c. Sigillũ ẽ charitas.
Hec eſt impreſſio ſpũſſancti. Eph.iiij.g.
Nolite contriſtare ſpiritũſanctũ dei i
quo ſignati eſtis. Joh.xiij.d. In hoc
cognoſcent omnes quia mei eſtis diſci
puli: ſi dilectionem habueritis adinui/
cem. Ideo.Mt. eodem .a. dicitur: Con/
uocatis duodecim ⁊c. Jõ dicit: Uos.i.
conuocatos. Item mittit vt milites.
Omniſ autẽ pugna vnanimiter aggreſ
ſa parit victoriam: vt dicit Ambroſi⁹.
Item mittit vt aduocatos ad defendẽ
dum cauſam eccleſie ſue ſponſe. Eſa.i.
e. Defendite viduam. Item vt teſtes.
Act.i.a. Et eritis mihi teſtes. Item ſi/
cut oues. Cant.vi.b. Dentes tui ſicut
greges ouium que aſcenderũt de laua/
cro. Oues: quia in ſe fecundi per bona
opera. Oues ſi bene cuſtodiantur pa/
riunt fere per totam vitam ſuam. Eſa.
lx.b. Arietes nabaioth miniſtrabũt tibi.
ℭ Nabaioth ꝓphia

m Et ſimplices
ſicut colũbe: id ẽ
fideles oſculum ami
citie porrigẽtes: q̄ſi
prudentes eſtote ad
intelligendas frau/
des: ſimplices ad ig 2.Cor.6.a.
noſcendũ iniurias.
Simplices ſicut Septẽ ſũt
colũbe. Septẽ ſũt ſimplicitates
ſimplicitates. Pri/
ma fidei. ij. Cor.xi.
a. Timeo ne ſicut ſer
pens euam ſeduxit
aſtutia ſua: ita corrũ
pantur ſenſus veſtri
et excidant a ſimpli
citate q̄ ẽ in chriſto:
id eſt in fide chriſti.
Glo. a paradiſo ſim
plicis fidei ⁊c. Se/
cũda intẽtionis. Eph.
vi.a. Obedite. Et
poſt: In ſimplicita/
te cordis veſt. Sap.
i.a. In ſimplicitate
cordis q̄rite illũ.
Tertia innocentie.
Prouer.ij.b. Pro/
tegit gradiẽtes ſimpli
cit.i. inocẽter: vt vul
gariter dicit de hu/
iuſmodi hoie. Quar
ta manſuetudinis.
Prouerb.ij.d. Et
ſimplices pmane/
bũt in ea.i. mites q̄
terras poſſidebunt.
Quita ẽ paupertatis.
Prouerb.xxviij.a.
Melior ẽ paup am
bulãs i ſimplicitate.
Sexta ẽ obedientie.
Job.ij.c. Adhuc tu
pmanes i ſimplicita
te tua.i. obedientia.
Septia hũilitatis.
Prouerb.iij.d. Et
cũ ſimplicib⁹ ſermo/
cinatio eius.

a Cauete autem ab hominib⁹: b Tradent eñi vos in concilijs c et in ſynagogis ſuis flagella- e bunt vos: et ad reges et ad f g preſides ducemini ꝓpt me h i in teſtimoniũ illis et gentib⁹. k

Nabaloth/prophetia: id eſt filia prophetarum: arietes alios fecundantes. Ouis manſueta/patiens/humilis/innocens dat lac doctrine: lanam/quia nos defendit oratione: carnes/ quia pro nobis paſſi ſunt apoſtoli: fimum per bonum exemplum. **In medio luporum.** Contra eos qui volunt mitti in medio ouium. Eſa.lxv.d. Lupus et agnus paſcentur ſimul. **In medio luporum:** vt patientia eorum ſit quaſi centrum immobile ad omnem iniuriam. Retro mordetur/cum dicitur: hec mala fecit. Ante/cum dicitur: tendit ad queſtum temporalem. A dextris/cum dicitur: hec facit vt parentes promoueat. A ſiniſtris/ cum dicitur: occulte agit mala. **In medio:** vt omnibus cõis ſit. Unde.j.Theſſal.ij.b. Facti ſumus paruuli in medio veſtrum tanꝙ ſi nutrix foueat filios ſuos: ita deſiderantes vos cupide/volebamus tradere vobis/non ſolum euangelium dei: ſed etiam animas nr̃as. Marci.13.b. Luce.12.b.et 21.c.

Luporuꝫ. Soph.iij.a. Judices ei⁹ lupi veſpere/nõ relinquebãt in mane. Glo. alijs qđ poſſent rapere. Tñ lupus valde timet ignẽ ꝑdicationis. Mirabilis venator chriſtus: qui oues mittit ad capiendum lupos. Unde Geñ.xxxv.c. Rachel: id ẽ ouis/parit beniamin. De quo Geñ.xlix.d. Beniamin/ lup⁹ rapax. **Eſtote ergo prudentes:** contra ſapientiam mundi. **Simplices:** contra concupiſcentiam temporalium. Chryſ. **Eſtote prudentes ſicut ſerpentes**/ad intelligẽdas fraudes: **Simplices ſicut columbe**/ad ignoſcẽdas iniurias. Nolo ſemper columbas eſſe/ne propter ſimplicitatem veſtram laqueum incurratis: nec ſemper ſerpentes/ne aliquãdo venena infundatis: ſed ſm tempus ⁊ perſonas ⁊ mores imutetis. Item eſtote ſerpentes/ne comphendamini: ſed ſi cõprehenſi fueritis, eſtote columbe vt non mordeatis. Item. **Eſtote** Proprietates ſerpentis.
prudentes ſicut ſerpentes. Aſtutia ſerpentis in bono commendatur: quia pro capite corpus exponit: et ad deponendum veterem pellem in arto ſe ponit: ſic ⁊ nos corpus ꝓ fide capitis nr̃i q̄ ẽ chriſt⁹ exponere debem⁹: et i arto penitẽtie ad exuẽdũ veterẽ hoĩem pc̄ti ponere. Uñ Eph.iiij.e. Deponite vos ſm priſtinã conuerſationẽ veterẽ hominẽ. Iſti ſignificati ſunt per ſerpẽtẽ moyſi: qui deuorauit ſerpentes magorum: Exo.vij.b. quia aſtutia ſpiritus deuorat aſtutiã
Pſ.106. et ſapientiam mundi. Pſ. Omnis ſapientia eorum deuorata ẽ.j.Cor.j.c. Perdã ſapiẽtiã ſapiẽtiũ ⁊ prudẽtiã prudẽtũ reprobabo. Nota ꝙ ſerpens multum timet hominẽ nudum: et mali illos qui omnia pro chriſto reliqrunt. Geñ.j.d. Dñamini piſcibus maris ⁊ volatilibus celi ⁊ beſtijs terre/ dicitur ad primos parentes anteꝙ haberent veſtes. Deponit pellẽ et non venenum: et homo in egritudine totus depilatus vitia non deponit: cum tñ dicatur Eph.iiij.e. Deponite vos ſm priſtinam conuerſationẽ veterem hominem. Item caudam non curat: ⁊ nos natiuitatem noſtram ⁊ mortem non curamus. Eccl.vij.d. Fili memorare nouiſſima tua. Item habet oculos a dextris ⁊ a ſiniſtris ⁊ non ante: ſic nos conſideramus aduerſa vt caueamus: proſpera vt habeamus: ſed non conſideramus iudicium/infernum/ nec premiũ bonorũ: cũ tñ dicatur Prouerb.iiij.d. Palpebre tue precedant greſſus tuos. Item venenũ non reputat eſſe venenum: ⁊ nos peccata noſtra non reputamus eſſe aliquid: et iraſcimur ſi reprehẽdamur. Prouerb.xij.a. Qui odit increpatiões inſipiẽs ẽ. Item habet linguã biſurcatam: ita habẽt hoĩes bilingues.
Pſ.139. Pſ. Acuerunt linguam ſuam ſicut ſerpentes. Item pectore et ventre repit: ⁊ nos adheremus terrenis voluntate ⁊ opere.
Pſ.118 Pſ. Adheſit pauimento anima mea. Item puluerem terre
Pſ.71. lingit. Eſa.lxv.d. Serpenti puluis panis eius. Pſ. Inimici eius terram lingent. Item auibus inſidiatur: ſicut malus homo predicatorib⁹. Threñ.j.e. Expandit rete pedibus meis: conuertit me retrorſum. Item multum timet ſputum hominis ieiuni: ſic mali verba boni hominis ſobrij. Eccl.xxviij.b. Et ſi expueris ſuper illam extinguetur. Sequitur: **Et ſimplices ſicut columbe.** Chryſ. Quid proficiet columba tantis inſidiantibus accipitrib⁹? Idem. Nec ſimplicem ſolũ precipit eſſe vt ruſticũ/nec prudentem: ſed vtrunꝙ cõmiſcuit. **Sicut columbe.** Qñ creſcũt pullis plume fugit maſcul⁹ terram ſalſam/et qđ fugit ponit in ore pullorum vt aſſueſcant cibo. Felle caret: circa fluenta reſidet: roſtro non ledit: cadaueribus non inſidet: potiora grana eligit. Eſa.lx.b. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant ⁊ quaſi columbe ad feneſtras ſuas: id eſt eccleſias vt ibi generẽt pullos ſpirituales. Proprietates columbe.
a **Caue te autem ab hominib⁹:** id ẽ cauti eſtote. In hoc ſitis ſerpentes: id eſt aſtuti ab hominib⁹ fraudulenter perſuadentib⁹. Prouerb.xij.c. Dolus in corde cogitantiũ mala. Ibidem. Qui autem diſſimulat iniuriam callidus eſt. Chryſ. Suffecerat dicere/attendite vobis: ſed addidit ab hominib⁹: quia pre omnib⁹ malis homo eſt peſſimũ malum. Unaqueꝙ eñi beſtia vnũ ⁊ huic ꝓprium malum: homo autem oĩa. Deniꝙ homo malus peior eſt ꝙ diabolus. Diabolus enim ſi videt iuſtum non audet accedere: homo malus illum non timet/ ſed contemnit. j. Sicut homo ſine armis non poteſt aliqđ contra hoſtes: ſic diabolus ſine homine non poteſt aliquid contra ſanctos.
b **Tradent enim vos.** In hoc ſitis columbe/non ad mordendum ſed manſuete ſuſtinendum: quia in patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Luce.21.d.
c **In conſilijs.** Conſuetudo erat iudeorum vt ſi quis faceret contra eos vocabant in concilium ſuũ: et niſi vellet ſe corrigere flagellabant eum: ꝙ ſi flagellare non poterant ad preſidẽ ducebant. De his concilijs dicit Pſ. Domin⁹ diſſipat conſilia gentium: id ẽ iudeorum gentiliter viuentium. Act.v.g. Si ex hominibus concilium hoc aut opus/diſſoluetur: ſi vero ex deo eſt non poteritis diſſoluere. Et ſequitur ibi: Conuocantes apoſtolos/ ceſis denunciauerunt eis ne amplius loquerentur in nomine ieſu. Unde ſequitur:

a **Cauete aũt ⁊c.** Chryſ. Proprium eſt ſerpenti ab hominibus caute proſpicere. Geñ.iij.a. Serpens erat callidior cunctis animantib⁹ terre que fecerat dñs de⁹. Cant.v.c. Oculi eius columbarum ſuper riuos aquarũ que lacte ſunt lote: .i. doctrina chriſti. Uñ Joh.xv.a. Iã vos mundi eſtis ⁊c. Pſ.34.

d **Et in ſynagogis ſuis flagellabunt vos:** ſub ſpecie correctionis. Ibi enim erat correctionis locus. Chryſ. Ubi orationes ⁊ ſacrificia offerebant/quaſi ſacrificium offerebant flagitiũ. Reuera ſacrificiũ erat/nõ ad coronam iudeorum/ſed ſuam. e **Et ad reges ⁊ ad preſides ducemini**/propter me. Littera iſta reſpicit ordinem ⁊ proceſſum in corripiendo. Primo enim in concilijs conueniebãt pro enormi exceſſu: ⁊ niſi corrigere voluiſſent flagellabant: et tunc niſi corrigerent ad preſidem trahebant. Et hoc ẽ qđ ſequit: e **Et ad reges:** id eſt ad regnorũ dñatores. f **Et ad preſides:** minores ꝑncipes ſiue eorum balliuos. g **Ducemini:** Sicut factum eſt de iacobo ad litteram/ Act.xij.a. qui ductus ẽ ad herodem ⁊ ab ipſo interfectus. h **Propter me:** non peccata veſtra: ſicut nec ego paſſurus ſum pro peccatis meis. j. Pet.iiij.d. Nemo igitur veſtrum patiatur quaſi homicida aut ſicut fur aut maledicus aut alienorum appetitor. Magna eſt gloria a deo pati: vt dicit Job.vj.b. Hec ſit conſolatio mea vt affligens me dolore non parcat. Ergo magna eſt gratia pati pro deo. Phil.j.d. Et hoc ideo: qꝛ vobis donatum eſt pro chriſto/nõ ſolum vt in eũ credatis: ſed vt etiam pro ipſo patiamini. i **In teſtimoniũ illis:** in ſuam damnationẽ k **Et gentibus:** ad eorum vtilitatem: vt inde electi exemplũ capiant/ vnde peruerſi ſine excuſatione pereant. Beda. Hec in teſtimonium ſunt illis gentibus de peruerſitate. ſ. iudeorum: et de correctione gentium. Mors quippe iuſtorum bonis in adiutorium eſt/malis in teſtimonium: vt inde peruerſi ſine excuſatiõe pereant: vnde electi exemplum capiũt vt viuant.

Cũ aũt trade nt vos

a b Cūm autem tradēt vos/ nōli
c d te cōgitare qūomodo aūt q̄d
e f loquamini: Dābitur enī vo/
g bis in illa hora qūid loquami
h ni. Nōn enim vos eſtis qui
i loquimini: ſed ſpiritus patris
veſtri qui loquitur in vobis.
k Trādet autem frater fratrem
l in mortem ꝛ pāter filium: ꝛ in/
m n ſurgēnt filij in parenteſ ꝛ mōr
o te eos afficient: ꝛ ēritis odio
omnibus hominibꝰ propt̄ no
p q mē meū. Qui aūt pſeuerāue/
r s rit uſq; in finē/ hic ſāluus erit.

G a Cum aūt tradēt vos/ nolite cogitare. Ecce prędi/
cit triſtia/ ne euaneſcant: ſed cum irruerit aduerſitas/ tolera/
bilius ſuſtineant: Jacula enim pręuiſa minꝰ lędunt. b Nō
lite/ ergo: ſed omnem ſollicitudinem in deum proijcite:
Ps. 54. c Cogitare. Ps. Jacta cogitatū tuū in dn̄o: d Quo/
modo / ornate vel
inornate: Nō enim
C attendit deus ad or/
natum verbor̄. Job
xlj. a. Non parcam
ei verbis potentibꝰ
et ad depcandū com
poſitis: e Aut
quid loq̄mini.
q. d. nec de materia
ſermonis ſolliciti ſi/
Ps. 67. tis: quia dn̄s dabit
verbū euangelizantibꝰ virtute multa. Vn̄ ſequit̄. f Da/
bitur enī vobis in illa hora/ a patre luminū: a quo om/
ne datum optimum eſt: Jaco. j. c. quid loq̄mini. In illa
hora/ dicit: quia neſcit tarda molimina ſpūſancti gratia.
Job. vij. d. Viſitas eum diluculo ꝛ ſubito probas illū. Hoc
adimpletum eſt Act. ij. a. Factꝰ eſt repente de cęlo ſonus ad
uenientis ſpūs vehementis ꝛc. Luc. xxj. c. Ego enim dabo
vobis os ꝛ ſapientiā: cui non poterunt reſiſtere ꝛ ꝯdicere oēs
Ps. 32. aduerſarij veſtri. Ps. Verbo dn̄i cęli firmati ſūt. i. apl̄i. Hoc
ipletū ē etiā in beato ſtephano. Act. vj. c. Nō poterāt reſi/
ſtere ſapiētię ꝛ ſpūi qui loquebat̄. Exemplū etiā de beata ka
tharina/ cui non poterant oratores reſiſtere. Exo. iiij. c. Quis
fecit os hoīs: aut quis fabricatꝰ eſt mutū ꝛ ſurdū/ videntem ꝛ
cęcum? Nonne ego? Perge igitur/ et ego ero in ore tuo do/
ceboq; q̄d loquaris. Eccl. xv. c. Sapiētię dei aſtabit laus: et
in ore fideli abūdabit. Chryſ. Edificator poteſt p̄uidere qui/
bus lignis indigeat: ſed tu neſcis qualis interrogatio futura
ſit: pręſertim cum diabolus in iudicibꝰ loquat̄. Ita ſi ex vo/
bis loq̄mini/ ſm verba rn̄debitis: ſi autem ex ſpū/ ſm cogita/
tum. Item Chryſ. Qui ſollicitus ē quid loquatur/ in ſua con
fidit ſapientia: q̄ ē prima cauſa ruinę. g Quid loq̄mini.
Ps. 84. Ps. Audiam quid loquat̄ in me dn̄s deus. Zach. j. b. Dixit
ad me angelus qui loquebat̄ in me. Nec mirum igitur ſi non
ſitis ſolliciti de ſermone: h Non enī vos eſtis qui lo/
quimini. i. non vos ex induſtria veſtra loq̄mini. Hieroꝰ.
Vos ad certamen acceditis/ ſed ego pręlior: vos verba tradi
tis/ ſed ego ſum qui loquor. i Sed ſpiritꝰ patris veſtri
qui loquit̄ in vobis: velut in organis/ dicit Interlin. Et
eſt modus loquēdi: quia ſicut organa emittūt modulationes
ad nutum temperantis: ita homo loquitur ad voluntatem pa
tris inſpirantis. Ro. ix. c. Non eſt volentis aut currentis ſed
dei miſerentis. Nec mirum ſi apoſtoli loquant̄ a ſpiritu pa/
tris/ cum ipſe ieſus teſtetur Joh. viij. d. Et ego quę audiui a
patre/ hęc loquor in mundo. Et poſtea: A meipſo facio nihil
ſed ſicut docuit me pater. k Tradet autē frater fratrē
in mortem. Ecce aggrauatio perſecutiōis diſcipulor̄ ſpeci
Ps. 54. ficata. ſ. q̄ a domeſticis eſſent paſſuri. Unde Ps. Si inimicꝰ
Ps. 40. meus maledixiſſet mihi/ ſuſtinuiſſem vtiq;. Item. Homo pa
cis meę in q̄ ſperaui ꝛc. Michęę. vlt. b. Filiꝰ cōtumeliā facit
patri: filia conſurget aduerſus matrem ſuam: nurus contra ſo
crum ſuam: et inimici hominis domeſtici eiꝰ. Sed tanto cre/
ſcit merces operis: quanto eis virtutum lucrum ex alienę pro
ficit damno charitatis. Hiere. ix. b. Unuſquiſq; ſe a proximo
ſuo cuſtodiat: et in omni fratre ſuo non habeat fiduciā. Mi/
chęę. vij. a. Omnes ſanguini inſidiantur: et vir fratrem ſuum
venatur ad mortem. Chryſ. Cain interfecit fratrem: ſed quid
q̄ pater filium nulla iniuria exiſtente perimit? Ecce fortior
eſt conflictio inimici q̄ virtus naturę. Corruptibilis eſt enī
omnis carnis delectatio: mendax eſt ſęcularis amicitia/ quę ti
moris diuini vinculo non eſt ligata. Non eſt fides in ſeruis
diaboli. Diabolꝰ enī nec generat nec generat̄: nec ſcit ſeruare
iura ꝓpinquitatis. O ineſtimabile diabolici furoris incendiū.
Idem. Nemo ſperet in patronis ꝛ amicis. l Et pater fi/
lium: ad litteram. Moraliter/ hoc hodie fit inter pręla/
tos et ſubditos. Alter excōmunicat: ꝛ alter appellat: et mutuo
romam vadunt ꝛ redeūt: et mutuo de ſuis locis ſe expellunt.
Zach. xiij. b. Dicent ei pater eius ꝛ mater eius qui genuerūt
eum: non viues: quia mendacium locutus es. m Et inſur
gent filij in parē/
tes: id eſt contra.
n Et morte eos Mich. 7. b.
afficient. Hoc to/
tum contigit ad litte
ram. Q; autē in ter/
tia pſona loquitur:
ſignificat q̄ nō tm̄ i/
telligit de apoſtolis:
ſed et de poſtea miſ/
ſis. ſ. de martyribꝰ.
Chryſ. Si in natu/
ra deficit amicitia: quomodo inuenit̄ extra naturam? Oui/ Ouidius. i. metamorph.
dius. Filius ante diem patrios inquirit in annos. Et paulo/
ante. Fratrum quoq; gratia rara eſt. o Et eritis odio
omnibus hominibꝰ propter nomen meum. Joh.
xv. c. Si mundus vos odit/ ſcitote quia me priorem vobis
odio habuit. Si enim de mundo fuiſſetis/ mundus q̄d ſuum
erat diligeret. Jaco. iiij. a. Quicunq; voluerit eſſe amicꝰ hu/
ius mundi/ inimicus dei conſtituit̄. p Qui autem perſe
uerauerit vſq; i finem hic ſaluus erit. Chryſ. Aſſue/
uerūt multi i initio feruētes eſſe/ i fine remitti ꝛ diſſolui: Quę
vtilitas eſt ſeminum primo florentium/ poſtea autem tabeſcē
tium? Et poſt. Ne quis dicat: omnia deꝰ fecit ꝛ mirabile ni/
hil factum eſt: et ſi ſunt tales non eſt mirū. Ideo dicit: Qui
autem perſeuerauerit. In hoc notatur animi fortitudo.
Ezech. ix. c. Omnem autem ſuper quem videritis tau/ ne
occidatis. Tau eſt vltima littera in alphabeto hebręo: quę
habet formam crucis: et ſignificat perſeuerātiā in pęnitētia.
Gen. xxxvij. a. Jacob fecit ioſeph tunicam polymitam. Alia
tranſlatio dicit: talarem/ et ſignificat perſeuerātiā. Itē Exo.
xxviij. b. Sacerdos induebatur podere: et ſacerdos noſter Sap. 18. d.
nūc induit̄ alba. Apoc. j. c. Johannes vidit veſtitū podere.
Leuit. xxij. c. Bouem ꝛ ouem aure ꝛ cauda amputatis volū
tarie offerre poteſt: votum autem ex his ſolui non poteſt: id ē
peccatum baptiſmale. r Uſq; in finem hic ſaluꝰ erit.
Chryſ. Incipere multorum/ finire paucorum. Semp in p̄n/
cipio delectatio eſt/ in fine probatio: q̄d propter deum fit ęt/
num eſt/ ſicut deus ęternę eſt. Sed nunquid perſeuerantia
eſt in pręcepto? Si ſic: Ergo nullus reprobus habet gratias
in pręſenti: quia tranſgreſſor eſt pręcepti obedientię. Ad hoc
dicunt q̄ duplex eſt perſeuerantia. Una eſt continuatio i bo/
nis operibꝰ: ad hanc nullus tenetur. Et ē pſeuerantia ꝓpoſi/
tum ſiue voluntas bene agendi: et hęc eſt in p̄cepto: ꝛ de hac
fit hic mentio. Et de hac dicit̄ Luc. xxj. d. In patientia vr̄a
poſſidebitis aīas veſtras. Glo. dicit: Dum nobis dn̄ari diſci
mus: hoc ipſum incipimꝰ poſſidere q̄d ſumꝰ. Mali q̄dē cor/
da. i. animas quarū vſum non habēt amiſerunt. Oſee. vij. c.
Ephraim factꝰ eſt quaſi colūba ſeducta nō habens cor. Eſa.
xlvj. c. Redite p̄uaricatores ad cor. Beda. Perſeuerātia ſola
meretur viribꝰ gloriā: coronā virtutibꝰ. Proſus abſq; pſe/
uerantia nec qui pugnat victoriā/ nec palmā victor cōſequit̄:
vigor viriū/ virtutum eſt ꝯſūmatio: nutrix ad meritū: media/
trix ad pręmium: ſoror eſt patientię: conſtātię filia: amica pa/
cis: amicitiarū nodꝰ: vnanimitatis vinculum: ſanctitatis ꝓpu/
gnaculū. Perſeuerantiā tolle/ nec obſequiū mercedē habet:
nec beneficiū gratiam: nec laudem fortitudo. Deniq; nō qui
cęperit: ſed qui pſeuerauerit ſaluꝰ erit. Saul cū eſſet paruulꝰ 1. Regl. 15.
in oculis ſuis: rex eſt ſuper iſrael conſtitutꝰ: Nō perſeuerans
in humilitate ꝛ regnū amiſit ꝛ vitam. Si cautela ſanſon: ſi ſa/
lomon deuotio pſeuerantiam retinuiſſent: nec hic ſapientia
priuaretur/ nec ille viribus. p Qui autem: Ecce conſo/
latio. q Perſeuerauerit. In hoc fortitudo. r Uſq;
in finem/ vitę. Chryſ. Dicēs/ i finē: ſignificat omnē vitā:
non duos annos vel tres. s Hic ſaluꝰ erit. Idē. j. xxiiij. b.
G Cū aūt pſequent̄ ꝛc.

B a ¶Cum autē perſequenꝫ ⁊c̄. Supra eodem dixerat do minus diſcipulis/cum mitteret eos: In viam gentiū ne abie/ ritis:ſed potius ite ad oues que perierunt domus iſrael:poſtea mala que paſſuri erant in mundo predixit: nūc autē quid de/ beant in ꝑſecutione facere oſtendit/dicens:ꝙ non debent de/ ſiſtere ſed ad tempus declinare. Et hoc eſt: Cum autem perſe quenꝫ vos i ciuita/ te iſta. Interlin. Nō debetis deſiſtere: ſed ad tempus declinare: vt alijs poſſitis pro/ deſſe. Philoſophus: Dū furor in curſu eſt/ currenti cede furori.

Luc.6.f.
Job.13.b.

Al. ſeruo b ¶Fugite in aliā/ vt amplius nomē me/ um publicetur:et ve/ ſtra predicatio cogno ſcatur. Geñ.xxviij.b. Jacob fugit eſau. Et.xxxj.c. Idem fu/ git a facie laban.j. Regl.xx.a. Dauid fugit ſaul .iij. Regl. xix.a. Helias fugit iezabel. Fugere debemus propter duo: vt parcamus hoſtibus:quia magis peccarent nobis nocen/ do:⁊ vt alijs ꝓficiamus. Hoc autem.ſ.fugere preceptū fuit: tum q apoſtoli tūc erāt rudes ⁊ tenelli: tū q ꝑſonalis eoꝝ fu ga futura alioꝝ erat ꝑſecutio. Cū ꝟo q̄rit grex/ debet paſtor ſe opponere. Joh.x.b. Bonus paſtor animā ſuā dat ⁊c̄. Uel myſtice: ciuitates iude debent inhabitari vt domus refu/ gij. Unde.j. Regl.xxiiij.a. Dauid fugit ad tutiſſima loca en/ gaddi. c ¶Amē dico vobis. Reſpondet dñs ad ipſorū anthypophorā.q.d.ſupra dixiſti/ ne excederem⁹ fines iudee: ibi.ſ. In viam gentium ne abieritis :nunc aūt dicis:fugite de ciuitate in ciuitatem:fortaſſis numerus earum quia paucus: nō ſufficiet nobis fugientibus. Ad hoc reſpōdet: d ¶Non cōſummabitis ciuitates iſrael donec veniat fili⁹ homis. Nō cōſūmabitis/ꝑdicādo fidem. e ¶Donec veniat / reſuſcitat⁹. Ueniat inquā reſuſcitat⁹:dic̄ Interlin. q.d. cōſūmatio predicationis fidei non fiet donec filius ho/ minis reſuſcitatus veniat ad ſuccurrendū vobis.j. Corinth. x.c. Fidelis eſt deus qui non patiꝫ vos temptari ſupra id qđ poteſtis:ſed faciet etiam cum temptatiōe ꝓuentum. Uel hoc intelligi poteſt de cōſummatione finali: que nō niſi in ſecūdo erit aduentu: quia omnia hec tormenta que ſupra dixit/non omnia ſūt apoſtolis audita:ſed in eis ꝓ parte/⁊ ꝓ pte eoꝝ ſe/ quacibus:qui eodem modo fugerūt et conſimilia frequenter paſſi ſunt. Chryſ. Ad manſuetiora ducit ſermonē: nec iubet audacter ire ſed fugere. Sed quid ait ſi de alia ⁊ alia ciuitate pulſanꝫ: Reſpondet: Nō explebitis ciuitates iſrael. Ita non ſoluit mala:ſed abſtrahit a periculis. Similiꝫ nec eos ſimpli/ citer iuſſit fugere: ſed cum abigerenꝫ/ ſecedere. f ¶Nō eſt diſcipulus ſuper magiſtrū. Conſolaꝫ eos per exemplū ſuū/inuitans eos ad patientiā.q.d.nō debetis vim facere de ſuſtinendo: q ego qui magiſter veſter ſum/ampliora ſuſtine/ bo. Aug⁹. Magna cōſolatio mēbris ex capite.j.xxiij.a. Un⁹ eſt magiſter veſter. g ¶Nec ſeru⁹ ſup dominum ſuū: Eſa.xlij.b. Ego domin⁹ / hoc ē nomē meū. Joh.xiij.b. Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe:⁊ bene dicitis: Sum eteni. Et ſe/ quiꝫ: Exemplū dedi vobis vt queadmodum ego feci et vos faciatis. Uñ ſubdit: h ¶Sufficit.i.ſufficere debet: i ¶Diſ/ cipulo vt ſit ſicut magiſter ei⁹:leuiter ſuſtinens iniuriā. Roma.xij.d. Nulli malū ꝓ malo reddentes. Uel nō querēs vindictam. Deuꝫ.xxxij.e. Mea eſt vltio. Uel/ Sicut ma/ giſter/prius faciens ꝙ docens. Act.j.a. Cepit ieſus facere ⁊ docere.ſ.v.c. Qui fecerit ⁊ docuerit/hic magn⁹ vocabitur. Lucl.vltl.c. Uir ꝓpheta potēs ope ⁊ ſermone. Exo.xxviij. preponiꝫ ſuphumerale rationali. k ¶Et ſeru⁹ ſicut dñs eius. Apoſtolos ⁊ imitatores eoꝝ vſq ad finem ſeculi dicit diſcipulū ⁊ ſeruū:ſe autē magiſtrū ⁊ dominū. Beda. Si ma/ giſter nō ſuas vult vindicare iniurias q̄ deus ē: ſed ipſos ma/ gis vult inſecutores patiendo reddere mitiores: eandem ne/ ceſſe eſt diſcipuli qui puri homies ſunt regulā ſequanꝫ. Job. xv.c. Ego dixi vobis: Non eſt maior ſeruus dño ſuo: ſi me ꝑſecuti ſunt/⁊ vos ꝑſequenꝫ. Sequiꝫ: l ¶Si patrēfamili/ as.i.me qui pater veſter ſum:qui de vobis paternā gero ſol/ licitudinē: m ¶Beel/ zebub vocauerūt: id eſt operari in beel/ zebub.j.xij.b. Hic nō ejicit demones niſi in beelzebub ꝑncipe de/ monioꝝ. n ¶Quā/ to magis dome/ ſticos eius. Chryſ. Non dixit: quanto magis ſeruos:ſed do meſticos. Joh.xv.b. Jam non dicam vos ſeruos ſed amicos. o ¶Ne ergo timueri/ tis eos. Ex predictis īfert:ex quo domeſtici eſtis magni pa tris/ne timeatis ab īimicl fragilib⁹. Eſa.lj.c. Nolite timere opprobriū hominū:et blaſphemias eorū ne metuatis:ſic̄ enim veſtimentū: ſic comedet eos vermis. Et eodē.d. Quis tu vt timeas ab homie mortali ⁊ a filio hominis:qui quaſi fenū ſic areſcet: ⁊ oblitus es dñi creatoris tui.j. Machab.ij.g. A ver bis viri peccatoris ne timueritis:q gloria eius ſtercus ⁊ ver/ mis eſt: hodie extolliꝫ ⁊ cras non inuenieꝫ. p ¶Nihil em̄ opertū quod nō reueleꝫ. Hoc ad bonos ꝑtinet/dic̄ Glo. Hiero. Senſus eſt: Nolite timere ꝑſecutorū ſeuiciam /neq emulemini ſimulatores:q veniet dies iudicij in quo ⁊ veſtra virt⁹ ⁊ eoꝝ nequitia demonſtrabiꝫ. q ¶Et occultū quod non ſciaꝫ. Hoc ad malos/dicit Interlin. Et pōt opertū re/ ferri ad cogitationes:occultū ad opera.j. Corl.iiij.a. Nolite ante temp⁹ iudicare quouſq veniat dñs: q̄ illuminabit abſcō dita tenebraꝝ:⁊ manifeſtabit cōſilia cordiū. Ps. Cogitatio homis confitebiꝫ tibi ⁊c̄. Malach.vltl.a. Dies dñi non re/ linquet ī eis neq radicē neq germē.i.nec impunitā relinquet cogitationē nec op⁹. Danieꝫ.vij.c. Judiciū ſedit ⁊ libri aperti ſunt. r ¶Qđ dico vobis in tenebris/ dicite in lumi ne.i.qđ dico vobis obſcure ⁊ ſub enigmate/ꝑdicate aperte. Ad hoc em̄ miſi vos inter lupos: vt ꝑ apertā ꝑdicationē faci/ atis agnos. Chryſ. Non ſolū ille ꝓditor eſt veritatis q̄ men daciū ꝓ veritate loquiꝫ:ſed etiā qui nō libere ꝓnunciat veri/ tatē quā ꝓnunciare oportet:aut non libere defendit veritatē quā defēdere oportet. Iſtud ſacerdotū eſt:illud autē laicorū. Item tacere veritatē corā infidelibus multi nō putant pecca tum. s ¶Et qđ in aure auditis.i.priuatim ⁊ ſolitarie: t ¶Predicate ſup tecta.i.palā ⁊ publice. Mos em̄ erat ī paleſtina ꝙ ibi non ſunt tecta cacuminata ſed deſup plana: et inde habere ſolent ꝑdicatores ſermonē ad populū: Et ſm ho rum morē loquiꝫ dñs. Chryſ. Non erāt tenebre cū hoc dice/ bat: neq in aure loquebaꝫ:ſed q eis ſolū ⁊ in angulo paleſti/ ne loquebaꝫ:hoc tenebras vocat reſpectu ꝓpalationis futu/ re. Et.j. Hoc non tm̄ iniūgentis eſt:ſed etiam ꝑdicatio eſt. v ¶Et nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹:qđ infideliū eſt. Hiere.x.a. Nolite metuere que timent gentes. Seneca. Mors/ exilium/luctus nō ſunt ſupplicia:ſed tributa viuendi: qđ debeo ſoluere parat⁹ ſum /vbi me fenerator appellauerit. Eccl.xxix.a. In tpe redditiōis poſtulabit temp⁹. Strenuus miles nō timet mortē equi vt faciat ingens factum vel pul/ chrū ictum:maxime cū eſt de familia/⁊ ſcit meliorem equum ſibi retribuendū ꝓ amiſſo ī bello dñi ſui. Unde.ij. Machab. vij.c. Terti⁹ linguā poſtulat⁹ cito ꝓtulit ⁊ manus cōſtanter extendit: ⁊ cū fiducia ait: E celo iſta poſſideo:ſed ꝓpter leges dei iſta deſpicio:q ab ipſo me ea recepturū ſpero. x ¶Ani/ mā aūt nō poſſunt occidere. Seneca. In mores fortu/ na ius nō habet. Aug⁹. Nihil forti⁹ aīa habente charitatē:q̄ facit ſe vinci cū vinciꝫ. Beda. Duo ſunt genera ꝑſecutorum. Unū palā ſeuientiū:⁊ aliud ficte blandientiū: quod ꝑtinet ad

Marci.9.c. Luc.8.c. et.12.a.
11.q.3.c.no/ lite.2.
De here.c.cū ex iniuncto
B
11.q.3.c. nolite.2.
23.q.6.in prīn.
Ps.75.

a Cūm autē perſequenꝫ vos i
b ciuitate iſta/ fugitē in aliam.
c d Amēn dico vobis: nōn cō/
ſummabitis ciuitates iſrael:
e donēc veniat filius homis.
f Nōn eſt diſcipulus ſup ma/
g giſtrū : nēc ſeruus ſup dñm
h i ſuū. Sūfficit diſcipūlo vt ſit
k ſicut magiſter ei⁹: et ſerū⁹ ſi/
l cut dñs eius. Si pātrēfami/
m lias beēlzebub vocauerunt:
n quātō magl domeſticos ei⁹.
o Nē ergo timueritis eos. Ni/
p hil ēm opertum qđ non re/
q ueleꝫ:et occūltū qđ nō ſciaꝫ.
r Qđ dicō vobis in tenebris/
s dicite in lumie: et qđ in āure
t auditl/ꝑdicāte ſup tecta. Et
v nōlite timere eos q̄ occidunt
x corp⁹/āīaꝫ aūt nō poſſūt oc/

hypocriſim phariſeorū

ℨ hypocriſim phariſeoꝝ. Utrūq₃ ꝑcipit dn̄s nō timeri: q₂ nō
habent poteſtatē in animas iuſtoꝝ. Sap. iij. a. Juſtoꝝ ani/
me in manu dei ſunt: et non tanget illos tormentū mortis.
a ¶ Sed potius timete eū qui poteſt corpus et ani/
mā mittere in gehennā. Hiere. x. a. Quis nō timebit te
o rex gētiū: Hiero⁹. Duplicē gehēnā ignis et frigoris i Job
pleniſſime legim⁹. xxiiij. c. Ad nimiū calorē tranſibūt ab aq̄s
niuium ⁊c̄. Chryſoſtom⁹. Eum qui poteſt animā perdere nō
timem⁹: eum q̄ poteſt
corp⁹ nō perdere ſed
interficere timemus.
Prouer. xxix. d. Qui
timet hoīem cito cor/
ruet: qui ſperat in dn̄o
ſubleuabit. Sequit:
b ¶ Nōne duo paſ/
ſeres aſſe vēneūt
⁊c̄. Remouit ab eis
q̄ timore hūano vel
Marci. 8. d. Luc. 9. c. et. 12. b. De. pe. diſ. 3. c. adbuc perfidi — mūdano nō debent a
ꝑdicatione diuini no/
minis ceſſare: nūc idē
oñdit eis ꝑ exēplū: et
quaſi a minori proce/
dit. q. d. ſi paſſeres nō
vēdunt aut moriunt
ſine ꝓuidentia patris

etſi non cōfiteat te corā deo. j. Si ſufficeret fides tm̄ cordis:
tm̄ cor tibi creaſſet deus ⁊ nō os. m ¶ Qui i cęlis eſt: in cō/
ſortio ſanctoꝝ. Ḡ. vj. b. Pater noſter q̄ es in cęlis. Pſ̄. Ad te Pſ̄. 122.
leuaui oculos meos qui habitas in cęlis. n ¶ Qui aūt ne/
gauerit me corā hominib⁹. Luc. ix. d. Qui erubuerit
me ⁊ ſermones meos: hūc filius homis erubeſcet cū venerit
in maieſtate ſua. o ¶ Negabo ⁊ ego eum corā patre
meo qui cęlis eſt. Interliñ. Ubi maxime prodeſſe debet
mei nominis cōfeſſio:
cum dicet: Ite male/
dicti. j. xxv. d. Chryſ.

a cidere: ſed pŏtius timete eū
qui poteſt ⁊ animā ⁊ corpus
b ꝑdere i gehennā. Nōne duo
c paſſeres aſſe vęneūt: Et vn⁹
d ex illis nō cadet ſup terrā ſi/
e ne patre veſtro. Ueſtri aūt ⁊
f g capilli capitis oēs numera/
h i ti ſunt. Nolite ḡ timere: mul/
k tis paſſeribus meliores eſtis
l vos. Oīs ergo q̄ ↄfitebit me
corā hominib⁹: confitebor et
m ego eū corā patre meo qui ē
n in cęlis. Qui aūt negauerit

o me corā hominib⁹ / negabo
⁊ ego eum coram patre meo
p qui in cęlis eſt. Nolite arbi/
trari: quia venerim pacē mit
q tere in terram. Non vēni pa
r cem mittere / ſed gladiū. Ue/
ni enim ſeparare hoīem ad/
s uerſus patrē ſuum: et filiam
t aduerſus matrē ſuā: et nurū
v aduerſus ſocrū ſuam: et ini/
mici homis domeſtici eius.
x Qui amat patrem aut matrē
plus q̄ me / nō eſt me dign⁹.

Prius dicit / pmiū: Luc. 12. g.
poſt / pęnā: quia miſe/
ricors deus paratior
eſt ad remunerādū q̄
ad puniēdū. Itē / Si
magnū eſt eſſe teſtem
chriſti / quāto magis ē
teſtē habere chriſtū.
Sequit: p ¶ Noli/
te arbitrari: q₂ ve/
nerim pacē mitte/
re i terrā. Hic remo/
uet tertiū impedimen
tū. ſ. carnalē affectum: Luc. 14. f.
q. d. dn̄s: nō tm̄ volo
vt timore mortis nō

veſtri: multo fortius nec aliq̄d ſine eius ꝓuidentia fiet vobis.
Dicit ergo. b ¶ Nōne duo paſſeres / aues et q̄ſi ꝓ nihilo
morientes: c ¶ Aſſe vęneūt. i. vendunt. As pondus eſt in/
diuiduū: nō ratione quātitatis ſed i diſtinctiōe ponderū. Et
poteſt eſſe as in ponderibus / qd̄ vnitas in numeris. Iſidor⁹.
Pōd⁹ cōmunit ꝓ libra accipit ⁊ complet duodecim vncias.
Lucas. xij. a. dic: Nōne q̄nq₃ paſſeres vęneūt dipōdio. Nec
multū diſtat dicere: duo / aſſe: ⁊ quinq₃ / dipondio. Dipondius
em̄ ē ex duob⁹ aſſibus. Et ſimile ē / ſi ꝓ vno denario tm̄ dent
quinq₃ oua / ⁊ ꝓ obolo duo. d ¶ Et vn⁹ ex illis. ſ. paſſerib⁹.
e ¶ Nō cadet ſuper terrā. i. non morit: f ¶ Sine patre
veſtro. i. ſine ꝓuidentia patris veſtri / in quo ſunt oīa. Sap.
vj. b. Puſillū ⁊ magnū ipſe fecit: ⁊ ęqualiter ē ei cura de om
nib⁹. Ponit autem exemplū de paſſeribus: q₂ ſunt aues notę
⁊ circūſpectę ⁊ ciuitatēſes. g ¶ Ueſtri aūt ⁊ capilli capi
tis oēs numerati ſunt. Numerare duo importat: no/
ticiā ⁊ cōſeruationē. Unde dicit Glo. h ¶ Numerati ſūt:
nō actu cōputationis: ſed facultate cognitiōis: a ſimilitudine
pecunię q̄ numerat vt ſeruet. Uñ dic Interliñ. Ut taceā de
maſſa corpis / etiā minimę particulę dei ꝓuidentia cōſeruant.
Scd̄m Auguſtinū et Bedā / materia capilli redibit in totum
corpus ad eandē partem vl' aliam: ſic in ſtatua quādo refun/
dit. i ¶ Nolite ergo timere: imo ꝓiicite omnē curam in
eū apud quē nec capillus perit. j. Pet. vlt. b. Omnē ſollici/
tudinē ꝓiicientes in eū: qm̄ ipſi cura ē de vobis. Chryſ. Ti/
midoꝝ eſt mortē formidare: Mors em̄ munus eſt neceſſariū
naturę iā corruptę: q̄ nō ē fugienda ſed tanq̄ maloꝝ termi/
Cato nus amplectenda. Cato. Ne timeas mortē quę vitę eſt vlti
ma finis. Chryſoſtom⁹. Fiat voluntariū quod futurū eſt ne/
ceſſariū: Offeram⁹ deo ꝓ munere: quod ꝓ delicto redditur.
k ¶ Multis paſſeribus meliores eſtis vos: quo ad
ſtatum naturę / quia ratione ditati: quo ad ſtatum gratię per
adoptionē filij dei in futuro in ſtatu glorię beatificandi. Uñ
ſequit: l ¶ Omnis ergo qui confitebit me corā ho/
minib⁹: cōfitebor ⁊ ego eum corā patre meo qui i
cęlis eſt. Cōtinuatio hęc eſt: Ex quo non ſunt tortores ti/
mendi / quia nihil faciūt nec facere poſſunt ſine permiſſione ⁊
ꝓuidentia dei: Ergo qui confitebit ⁊c̄. ore ⁊ opere. Ro.
x. b. Corde credit ad iuſticiā: ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē. Sz
adhuc relinquit tertiū: q₂ fides ſine opib⁹ mortua ē: Jaco. ij.
c. Et hic eſt funiculus triplex q̄ difficile rumpit: Eccs. iiij. c.
Chryſ. Si ſufficit chriſto / q₂ cognoſcis eum: etſi nō cōfeſſus
fueris corā homib⁹: ergo ⁊ tibi ſufficit q̄ cognoſcit te chriſt⁹

ceſſetis a ↄfeſſiōe noīs mei: ſed etiā volo vt ꝓpter amorē mei
omnē affectum amicoꝝ carnalium rumpatis. Sed obiicitur
in Pſ̄. Orietur in diebus eius iuſticia ⁊ abundantia pacis. Et Pſ̄. 71.
Eph. ij. c. Ipſe ē pax noſtra ⁊c̄. Ibi loquit de pace ſpiritua/
li: hic de corporali quā vult ſeparari ab apoſtolis. q ¶ Nō
veni pacē mittere ſed gladiū / verbi dei: de q̄ Heb. iiij.
c. Uiuus eſt ſermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior omni gladio
ancipiti. Hiere. xlviij. b. Maledictus qui ꝓhibet gladiū ſuū
a ſanguine. Cant. iij. c. En lectulum ſalomonis. i. eccleſiā vl'
ↄſcientiā / ſexagita fortes ambiūt ⁊c̄. ſup femur: vt. ſ. oīs laſci/
uia carnis abſcindat. Ruſticus non ſuper latus gladium fert
ſed retrorſum poſt humerū. Pſ̄. Proiceciſti ſermonē meū re/ Pſ̄. 49.
trorſum. Hiſtrio autē fert in ore / vt inde ludat ⁊ lucret. Pſ̄.
Et gladius in labiis eoꝝ / qm̄ quis audiuit. Mercator autē Pſ̄. 58.
fert gladios inuolutos: nō vt pugnet ſed vt vendat. Sic mul/
ti ſcholares ⁊ pſbyteri verbū dei habent inuolutum in ciſtis
ſuis et quaternis: qui ſignificantur per abimelech. j. Reg.
xxj. c. qui habebat gladiū golię inuolutū. Sed timendū eſt
eis: q₂ gladi⁹ ille fuit ei occaſio mortis. r ¶ Ueni em̄ ſepare
hoīem aduerſus patrē ſuū: ad litterā. s ¶ Et filiā ad
uerſus matrē ſuā: illa. ſ. chriſtiana effecta: illa manente in/
credula. Moraliter: Pater diabolus: mater cōcupiſcentia. Moraliter
Pſ̄. Qm̄ pater me⁹ ⁊ mat mea dereliquerūt me ⁊c̄. Ezech. Pſ̄. 26.
xvj. a. Pater tu⁹ amorre⁹. i. amaricās: ⁊ mater tua cethea. i.
guloſa. ſ. caro q̄ ſemꝑ ↄquerit de inſufficiētia ciboꝝ ⁊ veſtiū.
Myſtice: Filiā aduerſus matrē: eccleſiā a ſynagoga. Myſtice
Moraliter: Hodie i multis locis filia ſepat a matre. i. abba Moraliter
tia ab epatu / vt ſit exempta: ⁊ hmōi. t ¶ Et nurū aduerſ⁹
ſocrū ſuā. Scd̄m Bedā: quę mat eſt filij / ſocrus eſt vxo/
ris ei⁹: ⁊ ſic eadē cōtra filiā ⁊ cōtra nurū eſt diuiſa. Eſa. xix. a.
Concurrere faciā ęgyptios aduerſus ęgyptios ⁊c̄. Mora/ Moraliter
liter. Nur⁹ ratio ē: filia ſēſualitas: cui⁹ ſpōſus ⁊ rector debet
eſſe ſpūs. In his bn̄placitū eſt deo ſi cōcordant. Eccl. xxv. a.
Uir ⁊ mulier ſibi bn̄ cōſentiētes. v ¶ Et inimici hoīs do/
meſtici eius. De his oīb⁹ expſſe dicit / Mich. vij. b. Filia
cōſurget aduerſus matrē: ⁊ nur⁹ aduerſus ſocrū: ⁊ inimici ho
minis domeſtici ei⁹. Chryſ. Nō dicit ſepare filiū a patre / ſed
aduerſus patrē: q₂ nō corpalē iubet ſepationē ſ ſpūalē. Qui
em̄ corporalit ſepat a patre / ſepat ↄtra patrē: qui aūt ſpūa/
liter ſepat / corpe quidē cū patre eſt: fide autē aduerſus patrē.
Nō em̄ credibile eſt vt corpaliter iubeat relinquere patrē / qui
dixit: Honora patrē ⁊c̄. Exo. xx. b. Sequit: x ¶ Qui amat
patrē aut matrē plus q̄ me non eſt me dignus. ſ. vt

ℨ ꝓpter eos dimittat

¶ ꝓpter eos dimittat venire ad fidẽ: vt acceptã dimittat. Deut.
xxxiij.c. Qui dixit patri ſuo et matri ſue neſcio vos ꝛc. Geñ.
xxij.c. Quia feciſti rem hanc et non peperciſti vnigenito tuo
ꝓpter me: benedicã tibi ꝛ multiplicabo ſemen tuũ ſicut ſtellas
celi. Ibi Aug⁹. Cõputa chꝛiſtũ inter filios tuos: ꝛ debet eſſe
ꝓmogenitus. a Et

a Et q̃ amat filiũ aut filiã ſup
b me/ nõ ẽ me dign⁹: Et q̃ nõ ac
c cipit crucẽ ſuã et ſequit̃ me/
d nõ ẽ me dign⁹. Qui inuenit
e animã ſuã ꝑdet illã: et q̃ ꝑdi
f derit aĩam ſuã ꝓpter me/ in
g ueniet eã. Qui recipit vos/
i me recipit: et qui me recipit/
k recipit eũ qui me miſit. Qui
recipit ꝓphetã i noĩe ꝓphe:
l mercedẽ ꝓphete accipiet. Et
m qui recipit iuſtũ in nomĩe iu
ſti/ mercedẽ iuſti accipiet. Et
n quicũqꝫ potũ dederit vni ex
minimis iſtis/ calicẽ aque fri
gide tm̃ in nomĩe diſcipuli:
o p amen dico vobis/ nõn per
det mercedẽ ſuam.

J.16.d. Marci.8.d. Luc.9.c. et.17.g. qui amat filiũ aut
filiã ſuper me/ nõ
ẽ me dign⁹. Ad lit
terã verũ ẽ hoc: Sub
deo em̃ et ꝓpter deũ
Luc.10. quicquid amat̃/ aman
Marci.9.e. Job.13.c dũ eſt. b Et q̃ nõ
accipit crucẽ ſuã
ꝛ ſeq̃t̃ me/ nõ ẽ me
dign⁹: q2 ſole ꝑuari
ones nõ ſaluant. Hic
inuitat ad bene agen
Crux tribus modis tollit̃ dũ. Nota autẽ ꝙ tri
bus modis crux tollit̃. Aut cum ꝓpter fidem chꝛiſti marty
rium ſuſtinet̃: aut cum penitentie onus aſſumit̃: aut quando
quis ꝓximis compatit̃. Primũ pertinet ad martyꝛes: ſecũ
dum ad confeſſoꝛes ꝛ clauſtrales ſiue p̃dicatoꝛes: tertium ad
coniugatos fideles: qualis fuit tobias: quia gabelo indigenti
miſertus ꝛ pecuniã ſub chirographo cõmiſit: Tob.j.c. De
penitentibus dicit̃ Ezech.ix.c. Super quem videritis tau ne
occidatis ꝛc. Tau interpꝛetat̃ erraui: ꝛ ſignificat penitentiã:
Et eſt ſignum ꝙ penitens errauit contra deum. Suam/ di
cit: notando virtutis menſurã non nimiam: non remiſſam/ ſed
congruã. Unde Luc.ij.d. Simeon accepit puerum i vlnas
ſuas. c Et ſequit̃: q2 domin⁹ antecedit ponẽs ſe exem
plũ: ſicut gedeon/ Judic.vij.e. Et ſequit̃. Non bñ ſequit̃
qui inuitus facit rem: vt ſimon cyreneus. Aut murmurãdo:
vt filij iſrael. Aut propter lucrum tempoꝛale: vt ille ſcriba. 3.
viij.c. Ul' ꝓpter inanem gloꝛiã: vt ſimon magus. d Qui
inuenit animã ſuam perdet eam. Nomine anime vita
p̃ſens ſignificat̃. Res que inuenit̃/ quaſi pꝛo nihilo et quaſi
ſine laboꝛe habet̃: ſic ab impijs in hac miſeria cum delectati
Ps.72. one viuit̃. De quibus Ps. In laboꝛe hominũ non ſunt ꝛc.
Hi ſunt qui dicunt/ Sap.ij.a. Quia ex nihilo nati ſumus: et
poſt hoc erimus tanq̃ ſi non fuerimus. Et.j.b. Uenite igitur
et fruamur bonis que ſunt ꝛc. non attendentes qd̃ dicit̃: Ri
ſus doloꝛe miſcebit̃: ꝛ extrema gaudij luctus occupat: Pro
uerb.xiiij.b. Bene ergo dicit: d Qui inuenit ani
mã ſuam: id eſt qui re inuẽta abutitur: perdet illam. Et
quãdo: Cum irruerit repentina calamitas ꝛ interitus quaſi
tempeſtas ingruerit: Pꝛouerb.j.d. Quia ducunt in bonis
dies ſuos ꝛ in pũcto ad inferna deſcendũt: Job.xxj.b. e Et
qui perdiderit animã ſuam: id eſt vitam hanc abiecerit.
Et loquit̃ domin⁹ moꝛe illoꝛum carnalium qui ſtatim quãdo
hõ religioſe viuit/ aut de mũdo exit/ dicunt: ille ꝑdidit ſe. Qd̃
legit̃ Sap.v.a. Hi ſũt quos aliqñ habuimus in deriſum ꝛc.
Et de chꝛiſto paupere dicit̃/ Eſa.liij.b. Unde nec reputaui
mus eum. f Propter me: non ꝓpter ſe/ vel ꝓpter inanẽ
gloꝛiam: ſicut legit̃/ de diogene: qui nudus manens in dolio
vitam ducebat auſteriſſimã. Bene ergo dicit: propter me/
non ꝓpter luxuriam aut auariciam/ aut ſuperbiã ꝛ huiuſmo
di: quia martyꝛem non facit pena/ ſed cauſa. g Inueniet
Ps.80.. eam/ in vita.ſ. eterna. De qua inuentione dicit Ps. Ibũt in
adinuentionibus ſuis. Eccl.xxix.b. Et quaſi inuentionẽ re
putabit illud. h Qui recipit vos/ me recipit. Hic do
min⁹ auſteritatẽ mandatoꝛũ tempat ſpe ꝓmiſſoꝛũ. q.d. dñs:
nõ erit ſuſceptio veſtra: quia ego ſum qui ſuſcipioꝛ in vobis.
In quo notant̃ duo: et dignitas apoſtoloꝝ/ et meritũ recipi
entiũ. Heb.xiij.a. Hoſpitalitatem nolite obliuiſci: propter
hoc enim quidam placuerunt angelis in hoſpitio receptis.
Moraliter Moꝛaliter: Apoſtoli poſſũt dici infirmitates coꝛpoꝛales:
flagella/ tribulationes quas mittit domin⁹ quaſi coꝛrectoꝛes
vt ab erroꝛe reuocẽt homines: vel vt eos qui boni ſũt effici
ant melioꝛes: ſicut iob. Sed multi hos apoſtolos nõ credũt:
ꝛ licz credant/ tamẽ nolunt recipere/ aut cum murmure reci
piũt. Qd̃ legit̃ Prouerb.j.c. Deſpexiſtis omẽ ꝯſiliũ meũ ꝛc
i Et qui me recipit/ recipit eum qui me miſit: quia
ego ꝛ pater vnum ſumus: Joh.x.f. Unum dico/ per idẽtita
tem eſſentie/ non ꝑſone. Moꝛaliter. Qui recipit chꝛiſtum
in altari/ recipit patrẽ
ꝛ ſpiritũſanctũ. Pre
73.diſ.c.in noĩe patris parat ergo vnuſquiſqꝫ
munde cõſcientie do
mũ. Joh.xiiij.c. Ad
Marci.9.f. eum veniemus ꝛ man
ſionem apud eum fa
ciemus. Sequit̃. k
Qui recipit pro
phetam in nomĩe
ꝓphete. Qd̃ pꝛeci
pit apoſtol⁹ Gal.vj.
b. Communicet au
tem is qui cathezizat̃
verbo ei qui ſe cathezizat in omnib⁹ bonis. Et reſpondet an
thypopboꝛe. Poſſet enim dicere: qua ratione vos recipiẽt:
ideo ſubdit/ nomĩe ꝓphete. q.d. eo ꝙ nominat̃ ꝓpheta.
Sed ne hoc videat̃ oneroſum: ſubdit p̃miũ dicẽs: l Mer
cedẽ ꝓphe accipiet. Abdias q2
pauit centũ ꝓphetas in tpe achab et
iezabel/ meruit habere ſpiritum ꝓphe
tie. iij. Reg.xviij.c. Raab q2 recepit
exploratoꝛes/ meruit cõmunicari ꝓplo
dei: Joſue.ij.c. Bern. Laic⁹ vnũ vl'
duos ſuſcipiẽdo hoſpitalitatis bene
ficiũ impleuit: epiſcopus ſi nõ omẽs
recipit/ inhuman⁹ eſt. Ideo docebat
apoſtolus.j. Timoth.iij.a. epiſcopũ
eſſe hoſpitalẽ. Sed q2 nõ omnes ſunt
apoſtoli aut ꝓphete: cõſequẽter am
pliat illud qd̃ pꝛimo dixerat. m Et
qui recipit iuſtum in nomĩe iu
ſti/ mercedẽ iuſti accipiet: qñ
k Qui recipit ꝓ
phetam ꝛc. Chꝛyſ.
id eſt q̃ſi ꝓphetã. Itẽ
Quid eſt mercedẽ ꝓ
phete accipiet: id eſt
qualẽ mercedẽ ille ha
bet qui ꝓpter deũ pe
grinat̃: talem habet ꝛ
ille qui ſuſcipit pegri
nantẽ. Et fiunt ambo
equales: et qui ꝓpter
deũ refrigerat: et qui
ꝓpter deum laboꝛat.
dominus vnicuiqꝫ ſcḋm pꝛopꝛia merita retribuet. Eſaie.iij.b.
Dicite iuſto quoniã bene: quoniã fructum adinuentionũ ſua
rũ comedet. Chꝛyſoſtom⁹. Prophete/ doctoꝛes itelligun
tur: nomine iuſti omnes ceteri chꝛiſtiani. iij. Joh.j.c. Nos
debemus ſuſcipere huiuſmodi vt ſimus coopatoꝛes verita
tis. Sed querit̃: quomõ aliquis pſeudo ꝓphetam vel pſeu
do apoſtolũ ignoꝛant̃ ſuſcipiens chꝛiſtũ in eo ſuſcipiat/ cum
chꝛiſtus in eo nõ ſit: Eſt enim membꝛũ diaboli ꝛ longe ab eo
eſt chꝛiſtus. Reſponſio. Dicendum ꝙ q̃uis in illo membꝛo
diaboli non recipiat̃ chꝛiſtus: tamẽ in receptiõe illa qua plus
ille recepit impium/ ꝛ chꝛiſtum recipit: non tamẽ in ipſo chꝛi
ſtum recipit: et mercede non pꝛiuat̃: quia in eo ꝙ non recipit
ꝑſonam/ ſed nomẽ recipit.ſ. quia ꝓpheta/ iuſtus/ apoſtolus
vel diſcipulus nominat̃. n Et quicũqꝫ potũ dederit
vni ex iſtis minimis/ calicem aque frigide tm̃ in
nomine diſcipuli. Ne quis paupertatem cauſaret̃ vt per
eam ab hoſpitalitate impediret̃: addit domin⁹ id quod faci
lius habet̃. Ab aqua enim habenda nullus arcet̃. Dicit enim
philoſophus: Communis eſt vſus aquarũ. Et ideo foꝛtaſſe
dicit/ frigide: ne ſi dixiſſet calide: ignis ꝛ ligna quererent̃.
Chꝛyſoſtom⁹. Minimi ſunt qui modice iuſticie vel fidei mo
dice ſunt. o Amen dico vobis: id eſt vere: p Non
perdet mercedẽ ſuam: imo bene conſeruabit: non in ſac
cum ꝑtuſum: vt dicit Aggeus.j.b. Exemplũ de muliere ſa
reptana. iij. Reg.xvij. que quia dedit buccellam panis pro
phete/ meruit cũ filio a fame liberari. Chꝛyſ. Qui aque frigi
de mercedẽ cõſtituit/ puto ꝙ ꝛ ſine ope/ bone volũtati reddet
mercedẽ. Ex hoc loco ſatis põt retundi ſumptuoſitas p̃dica
toꝛũ/ cũ potũ ponit aque ſuis p̃dicatoꝛib⁹ apponi. Timeãt g̃
archidiaconi ꝛ illi q̃ nimis laute volũt recipi/ ne ſint p̃dicato
res bel. Plures aũt ſt̃ modo p̃dicatoꝛes bel. Daniel.xiiij.a.
Nõne tibi videt̃ bel deus viuens:

 ¶ Et factum eſt

a Et factū eſt ¶Ca.XI.
cū ꝯſummaſſet ieſus:
b ꝓcipiēns duodeci di/
c ſcipulis ſuis/trāſijt inde vt
d e docēret ⁊ ꝑdicāret in ciuitati
g bus coꝝ. Jōhānes aūt cum
h audiſſet i vinculis opā chri/
i ſti:mittēns duos de diſcipu/
k lis ſuis/ait illi: Tu ēs q̄ ven
l tur⁹ es:ān aliū expectamus:
m Et rēſpōdēs ieſus/ ait illis:
n Eūtēs renūciate iohāni que
o audiſtl ⁊ vidiſtl. Cēci vidēt:
claudi ambulāt:leprōſi mū/
dant:ſurdi audiūt:mortui re
q ſurgūt:pāupes euāgeliçant:

G Et factū eſt cū cōſummaſ/ ¶Expo. Ca.XI.
ſet ⁊c̄. Iſtud capitulū diuidit in quattuor partes.
In prima agit de interrogatiōe iohannis p̄ diſcipu/
los ſuos/⁊ cōmendatiōe iohannis. In ſecūda agit de expro/
bratione iudeoꝝ: qui nec iohannis ꝑdicatione nec chriſti mo
ti ſunt ad penitentiā:
ibi: Cui aūt ſimilē
B ⁊c̄. In tertia agit de
exprobratione ciuita/
tū iuda: i quib⁹ multa
miracula fecerat do/
min⁹/nec tamē credi/
derūt: ibi: Tunc ce/
Luc.7.c. pit exprobrare ⁊c̄.
In quarta de cōmen
datiōe humiliū ⁊ ex/
hortatiōe diſcipuloꝝ
ad māſuetudinē ⁊ hu/
militatē: ibi: In illo tēpore reſpōdens ieſus ⁊c̄. Dic
ergo: a ¶Et factū ē cū cōſummaſſet ieſus/ſermones.
Simile.S.vij.d. Et factū eſt cū cōſummaſſet ieſus verba ⁊c̄.
b ¶Precipiens/ predicta/duodecim diſcipulis ſuis
trāſijt inde vt doceret: Et ſic retorſit os turturis ad aſ/
cellas: Leuit.j.d.i. ſermonē ad opa. Et ſuphumerali ratio/
nale cōiunxit.i.opus ſermoni/per catenas aureas.i.duo pre/
Myſtice cepta charitatis: Exo.xxviij.c. Myſtice: c ¶Trāſijt in/
de.i.per eos venit in cognitionē populorū. Act.ix.c. Vas
Moraliter electionis mihi eſt iſte vt portet ⁊c̄. Moraliter: Tranſit
in nobis de timore in amorem: vt de ſtatu ſeruorū tranſeam⁹
in ſtatum amicorū. Joh.xv.b. Jam non dicā vos ſeruos ſed
amicos: quia ſeruus ⁊c̄. d ¶Ut doceret/ que ſunt fidei:
e ¶Et ꝑdicaret/que ſunt moralia. Ambroſi⁹. Per fidem
ſcientia aſſumit:per ſcientiā diſciplina. f ¶In ciuitatib⁹
eorum. Ciuitates diſcipuloꝝ dicit:in quibus erant vel nati
vel eruditi. g ¶Johānes autē cum audiſſet ⁊c̄. Johā
nes ſciens ſe in ꝓximo moriturū/volens omnē dubitationem
amouere a cordibus diſcipulorum ſuorum de chriſto: mittit
eos ad chriſtū vt ſic certificent. De hoc autem euangelio di/
uerſi auctores diuerſimode ſentiunt. Hilarius pictauieñ. di/
cit iohannē non dubitaſſe ſibi/ ſed diſcipulorum ignorantie
cōſuluiſſe. Neq̄ enim credi debet ſpiritusſancti gratiā poſito
in carcere defuiſſe. Et ille qui dixerat/ Joh.j.d. Ecce agnus
dei:ecce q̄ tollit peccata mundi. Et iterū: Non ſū dignus vt
Joh.3.d. ſoluā eius corrigiā calciamenti. Itē et illud: Illum oportet
creſcere:me autē minui. Sed videns proximā mortem ſuam/
voluit diſcipulos ſuos chriſto ꝯiungere anteq̄ decederet. Et
quia diſcipuli ſui adhuc dubitabant illum.ſ.chriſtū eſſe meſ/
ſiam:cui tamē teſtimoniū ꝑhibuerat iohannes:mittit eos ad
ieſum quaſi ſub ſpecie ſua/ vt interrogarēt eis/nō ſibi. Duos
mittit:quia ſub ore duorū teſtiū ſtat omne verbū: Deut.xix.
d. Mittit ergo diſcipulos: quaſi diſcipulis diceret: Si vos
dubitatis illum eſſe meſſiam/ cui teſtimoniū perhibui: ite ad
eum ⁊ querite ſub noie meo: Tu es ⁊c̄. Grego⁹ refert iohā
nē dubitaſſe/ q̄uis nō dubitaret in ꝓpria ꝑſona ⁊ in mūdum
veniſſe/⁊ baptiçatū eſſe/alijs ꝑdicaſſe: tamē ignorabat vtrū
eſſet moriturus ⁊ ad inferos deſcenſurus. Cū ḡ iohānes mor
tem ſibi iminere videret: ⁊ ad inferos deſcēſurū cognoſceret:
voluit ſcire aduentū ad inferos: vt qui ꝓcurſor fuerat natiui/
tatis eius/eius fieret nūciator ad inferos deſcenſiōis. Que/
rit ḡ iohānes p̄ diſcipl̄os: Tu q̄ veniſti i mūdū naſcēdo/es tu
ad īferos vētur⁹ moriēdo:an aliū expectam⁹ demorātes i in/
feris: Dic ḡ: Johānes autē. Cōtinuatio; quaſi tranſijt vt
ꝑdicaret:et dū ꝑdicaret iohannes audiuit ḡ faciebat. Et hoc
eſt: g ¶Johānes aūt cū audiſſet in vinculis/ poſit⁹
ſupple ab herode ad inſtantiā herodiadis: h ¶Opa chri/
ſti.i.miracula: i ¶Mittens duos de diſcipulis ſuis/
ait illis.i.diſcipulis. Vel/illi.i.ieſu. Et quid dixit: Hoc.ſ.
k ¶Tu es qui ventur⁹ es.i.ꝑdictus eſſe ventur⁹ meſſias
in lege ꝓmiſſus. Simile/ Joh.j.d. Ipſe eſt q̄ poſt me ventu
rus eſt ⁊c̄. l ¶An aliū expectam⁹. Chryſoſtom⁹. Oſten

dit duos eſſe venturos: Chriſtū ⁊ antichriſtū. Joh.v.g. Ego
veni in nomie patris mei ⁊ non recepiſtis me: alius veniet in
nomine ſuo ⁊ illum recipietis. Moraliter: g ¶Johānes Moraliter
in vinculis/peccati:eſt gratia chriſti gratis data:q̄ in vin/
culis peccatoꝝ retinet ne ꝓficiat. Ro.j.b. Qui veritatē dei i
iniuſticia detinēt. Vel
in vinculis/ carnis
nō pōt ita pure acce/ Ar.tillis
dere ad ieſū. Sap.ix.
c. Corp⁹ qd̄ corrūpit
aggrauat animam:et
terrena īhabitatio de/
primit ſenſum mlta co
gitantē. Vel/ in vin/
culis/ tribulationū.
Act.xvj.e. Paulus
⁊ ſilas īcarcerati: ⁊ pe/
dibus illorū in ligno
ſtrictis laudabant deū. Geñ.xxij.b. Iſaac in vinculis offert
domino.i.riſus ⁊ gaudiū in tribulationibus. De his vinculis
Job.xxxvj.a. Si fuerint in catenis ⁊ vinciant funibus paup/
tatis indicabit eis opera eorū/⁊ ſcelera eoꝝ. Vel/ in vincu
lis/religionis: De quibus Job.xxxix.a. Quis dimiſit ona/
grum liberum: ⁊ vincula eius quis ſoluit: Cum audiſſet.
Eſa.xxviij.c. Sola vexatio dat intellectū auditui. Ecci.vj.c.
Inijce pedem tuū in compedes illius. i.ſapiētie/pedes affe/
ctus: ⁊ in torques illius.i.doctrinam/collum tuū.i.loquelam.
ſubijce humerū tuum et porta illam:et non accidieris in vin/
culis illius. Itē audit ieſum in vinculis: q̄ intelligit ipſa diſci/
pline vincula eſſe chriſti opera. Vel ipſa chriſti opera eſſe no
bis vincula ad eum amandū ⁊ obediendū ei ⁊ adherendum.
Oſee.xj.b. In funiculis adam traham eos/ i vinculis chari/
tatis i ¶Mittēs duos de diſcipulis ſuis/intellectū et
affectum ad chriſtū qui eſt magiſter ⁊ dominus: Joh.xiij.b.
k ¶Tu es ⁊c̄. In deſerto aperte confeſſus eſt veritatem de
chriſto: in vinculis herodis dicit quaſi dubitans: Tu es ⁊c̄.
Sic quidā ſcholares dum ſūt in deſerto paupertatis/ verita/
tem profitent in morib⁹: ſed iam ditati /mutāt opinionē: ⁊ iā
dubitant vel negant qd̄ prius aſſerebant. Ro.j.c. Qui muta
uerūt veritatē dei in mendaciū: Et ſic alligatum eſt i eis ver/
bum domini. Contra quos.ij. Timoth.ij.b. Verbū dei non
eſt alligatū in me. Eph.vlt. d. Legatione fungor in catena
iſta. Qui autē in vinculis herodis ſūt.i.mūdi:nō eūt/ſed mit/
tunt alios ad ieſum. k ¶Tu es ⁊c̄.i.tu es venturus in ſalutē
noſtrā/ſi aliud non expectamus. Ps. Expectans expectaui Ps.39.
dominū ⁊ intendit mihi. Threñ.iij.c. Bonū eſt ꝑſtolari cum
ſilentio ſalutare dei. m ¶Et reſpondēs ieſus ait illis:
non ſtatim:ſed viſis miraculis. Ambroſi⁹: Domin⁹ reſpon/
det potius factis q̄ dictis. Utiq̄ viſa miracula plenū teſti/
moniū dant q̄ ſit filius dei. n ¶Eūtes renūciate iohā/
ni que audiſtis ⁊ vidiſtl. Hec omnia que hic dicunt de
iohanne: Lucas.vij.c.ponit:ſed nō eo ordine. Sed quis or/
dinē rei geſte teneat/non apparet: ⁊ tamē Lucas magis ſequē
dus eſt: qui magis ꝓparat⁹ erat in ſcribendo euangelij hiſto/
rias: Unde hiſtoria Actuū autentica eſt. o ¶Ceci vidēt.
Hec autē ante euangeliū rara vl̄ nulla fuerūt. Vñ Tobias
xj.c.oculos recepit:et hec fuit angeli/nō hominis medicina.
Helias.iij.Reg.xvij.d.mortuum ſuſcitauit/ipſe tamen ro/
gauit et fleuit. Heliſeus.iiij.Reg.v.d.leproſum mundari
fecit. Non tamen hoc valuit precepti auctoritas/ ſed myſte/
rij figura. Dicit ergo: Ceci vident: claudi ambulant.
Hoc ꝓphetauerat Eſaias.xxxv.c. Tunc ſaliet ſicut ceruus
claudus. p ¶Leproſi mundant: ſurdi audiūt: mor/
tui reſurgūt. Hec ſūt ſigna ⁊ miracula que petebat Ecc⁹
xxxvj.a., dicens: Innoua ſigna immuta miracula glorifica
manum: et brachium dextrum. q ¶Pauperes euan/
geliçant.i.euāgelio inſtruunt paſſiue. Eſa.lxj.a. Ad annū/
ciandum manſuetis miſit me. Vel/euangeliçant: vt dicit
Hieronym⁹.i.euangelio attrahunt et ad fidem conuertunt.
Vl' actiue.i.euangeliçant. Vñ Hiero⁹. Et qd̄ his nō minus
G eſt pauperes

ſi eſt / paupꝑes euangeliçantes commemorat. a Et bea/
tus eſt qui non fuerit ſcandaliçatus in me. Hilariꝰ.
Beati quorū affert fidei crux mors ⁊ ſepultura. Beda. Nū/
cios iohannis qui eum eſſe chriſtum credebant / a perfidie
ſcandalo caſtigat. Gregorius. Uiſis tot ſignis et virtutibus
fidelis non potuit de morte eius dubitare ſed admirari: ſed
infidelium mens ſcan
dalum in illo pertulit
cum et poſt miracula
mori vidit. Unde. j.
Corinth. j. d. Nos
autem predicamꝰ chri
ſtum crucifixum iu/
deis quidē ſcandalum
gentibꝰ autē ſtulticiā.
Mira faciebat domi/
nus: ſed tamē mori nō
21.q.4.c.1. B dedignat. Scanda/
çatus / dubitādo. ſ. de
mea deitate / qd vos
fuiſtis. Job. v. d. In
ſex tribulatiōibꝰ liberabit te: et i ſeptima nō tanget te malū.
b Illis autem abeuntibus: ſcꝫ diſcipulis iohannis.
c Cepit ieſus dicere ad turbas de iohanne. Hiero/
nymꝰ. Quia turba circūſtans myſterium interrogationis ne/
ſciebat / ⁊ putabat iohannem dubitare de chriſto: vt intellige/
ret iohannem non ſibi ſed diſcipulis ſuis interrogaſſe / inquit:
illud ad laudem iohannis. Sicut voluit iohānes diſcipulos
ſuos de magiſtro certificare: ita magiſter certificare voluit tur
bas de ſuo diſciplo. ſ. iohāne. Chryſoſtomꝰ. Certificati iā ſūt
diſcipuli iohannis / modo oportet ſaluari plebem. Diſcipuli
enim nihil ſuſpicati ſunt de magiſtro: ſed turba. Et quare non
arguit turbā ⁊ diſcipulos iohannis: ſed iudeos. ſ. ix. a. Quid
cogitatis mala in cordibꝰ veſtris? Quia nō ex malicia ſed ex
ignorantia querebāt. d Quid exiſtis in deſertum vi
dere: quia quidam audierant queſtionē a diſcipulis iohan/
nis: putabant iohannē inconſtantē eſſe: qui chriſtum ſolebat
cōmendare: modo aliter videt ſentire. Alij putabant ꝙ inui/
dus eſſet: et cum ſciret ipſum eſſe meſſiam ex inuidia quereret
tanꝗ neſciret. Alij dicebant eum adulatorem: quia eum pre/
ſentē cōmendaret abſenti detraheret. Huiuſmodi falſas opi/
niones a iohanne remouet chriſtꝰ. Dic ḡ: Quid exiſtis in
deſertum / vbi iohannes ꝑdicabat et baptiçabat. Unde ⁊ ipſe
dicitur vox clamantis in deſerto: Marci. j. a. e Uidere
arūdinem vento agitatam. i. hominē incōſtantem qui
prius me cōmendauit: modo autem videt contradicere ſibi.
f Sed quid exiſtis videre hominē mollibus ve/
ſtitum: id eſt adulatorem. h Ecce: quaſi in ꝑſenti eſt nō
in futuro. i Qui mollibus veſtiunt in domibus
Ps.104. regū ſunt: id eſt potentū vel diuitū. Ps. Edidit terra eo/
Moraliter rum ranas in penetralibus regum ipſorum. Moraliter:
d Quid exiſtis in deſertum videre arundinē ven/
to agitatam: id eſt magnum litterarum: Arundine em̄ ſcri/
bit ſed agitat vēto inanis glorie. Job. xl. c. Sub vmbra dor/
mit in ſecreto calami ⁊ in locis humentibus. Hilarius. Per
arundinem deſignat animū cognitione dei vacuum ⁊ ad im/
mūdorum ſpirituū flatum vagantē: quē nec habebat iohan/
nes: q nec ꝓſperis erigebat / nec aduerſis declinari nouerat.
Cōmendat autem iohannes a ſeueritate vite / carnem domā/
do: a mentis rigore / minas principū nō timēdo. Item arun/
do ſignificat hypocritam: q extra nitet / intꝰ ē vacuꝰ. Job. xl.
c. Sub vmbra dormit i ſecreto calami. Omni vento tempta/
tionis agitat: ſicut dicit Eph. iiij. c. In luto creſcit. Job. viij.
b. Nūquid vireſcere poteſt ſcirpus ſine humore: aut creſcere
carectum ſine aqua? Dulcem ſonum reddit / facile cōfringit.
Job. viij. c. Innitet ſuper domū ſuam ⁊ non ſtabit: fulciet eā
⁊ non cōſurget. Sap. v. c. Spes impij quaſi lanugo eſt que a
vento tollit: ⁊ tanꝗ ſpuma gracilis que a ꝓcella diſpergit: et
tanꝗ fumus qui a vento diffuſus eſt: ⁊ tanꝗ memoria hoſpi
tis vnius diei ꝑtereuntis. g Hominē mollibus veſti
tum. Contra eos qui detrahunt clauſtralibus ⁊ exemplū ſu/

a ⁊ beatꝰ ē qui nō fuerit ſcan/
b daliçatus i me. Illis autem
c abeuntibꝰ / cepit ieſus dicere
d ad turbas de iohāne. Quid
e exiſtis i deſertū videre arun/
f dinem vento agitatā. Sed
g qd exiſtis videre: hominem
h i mollibꝰ veſtitū? Ecce q mol/
libus veſtiunt in domibꝰ re/
k gū ſunt. Sed qd exiſtis vi/
l dere: prophetam? Etiā dico
vobis / et plus ꝗ ꝓphetam.
m Hic ē eſt em̄ de quo ſcriptum
n eſt: Ecce ego mitto angelum
o p meū ante faciē tuā / qui ꝑpa/
q rabit viā tuā ante te. Amen
r dico vobis: nō ſurrexit inter
s natos mulierū maior iohan/
t ne baptiſta. Qui aūt minor
v ē i regno celorū / maior ē illo.

munt in prauis. Eccl. xxxvj. b. Qui peſſimant plebem tuam
inuenient ꝑditionem. Gregoriꝰ Johannes non fuit mollibus
veſtitus: quia vitam peccantium non blandimentis fouit ſed
aſpere increpauit. Eccs. xij. d. Uerba ſapiētū quaſi ſtimuli ⁊
quaſi claui in altū defixi. Uel delitias carnis querentē / et ideo
adulantem. Exo. x. d. Locuſte omnē virorem egypti conſu/
mūt. i. adulatores om
ne reſidiū virtutis qs
adducit auſter. i. pro/
ſperitas. Oſee. xij. a.
Ephraim in egyptum
oleum deferebat. Ho/ Malach.3.a.
minē mollibꝰ ve/ Marci.1.a.
ſtitū. Gregoriꝰ. Ne/
mo exiſtimet in ſtudio
ꝑcioſarum veſtiū pec/
catū deeſſe. Unde. j.
Pet. iij. a. Non in ve
ſte ꝑcioſa. Petrus in Luc.7.c.
atrio preſidis mollis
effectꝰ / flexit ſe ad vo/
cem ancille. k Sed quid exiſtis videre. Illa duo / ſed /
legunt pro et: ⁊ repetit vt addat / Prophetā: quia eū ven/
turum ꝑdixit: et in hoc fuit ꝓpheta. l Etiam dico vo/
bis / ⁊ plus ꝗ ꝓphetam: quia chriſtū digito demōſtra/
uit: et in h fuit plus ꝗ ꝓpheta Joh. j. d. m Hic ē em̄ de
quo ſcriptū eſt: Malach. iij. a. Cōmendat autē hic iohan
nes / primo a teſtimonio ſcripture: ibi: De quo ſcriptū eſt.
Secūdo a teſtimonio ꝓphete: ibi: Ecce ego mitto ange
lum meū. Tertio a teſtimonio chriſti: ibi: Amē dico vo/
bis ⁊c. Item cōmēdat a triplici collatione. ſ. cū omnibꝰ ge/
neraliter: ⁊ nulli poſtpoſito: ibi: Nō ſurrexit inter natos.
Specialiter autē helie parificādo. Itē a cōmoditate tempo/
ris cōmendat: ibi: A diebus autē iohannis. q. d. venit
tempore gratie: in quo primus regnum celorū ꝑdicauit. Di/
cit ergo: n Ecce ego mitto angelum meū. Uerba
ſunt patris ad filium ⁊ cōmendat a patre. Chryſoſtomꝰ. Pu
to ſi non eſt audacie dicere / ꝙ glorioſior eſt iohannes / quia
fuit homo / ⁊ quia ꝓpter meritū virtutis angelꝰ eſt vocatus:
ꝗ ſi nomine angelus et natura fuiſſet. Angelus em̄ ꝙ ange/
lus eſt / nō eſt tm̄ virtutis premium ſed ꝓprietas nature: iſte
obtinuit ꝑ gratiā quod habuit ꝑ naturam. o Ante facie
tuā. i. ꝑſentiā o tu fili: p Qui ꝑparabit viā tuā ante
te / ꝑdicando / baptiçando. Moraliter: n Ecce ego Moraliter
mitto angelū meū ⁊c. Gregoriꝰ. Omēs etiā qui ſacerdo
tij nomine cenſent angeli vocant. Malach. ij. b. Labia ſacer
dotis cuſtodiunt ſcientiam: quia angelus domini exercituum
ē. Necnō vnuſquiſqꝫ fidelis ſi a prauitate ꝓximū reuocat et
ad bonum exhortatur: ſi regnum eternū vel ſupplicitū erranti
denunciat: ꝓfecto angelus. i. nūcius domini exiſtit cum hoc
facit. Eſto igitur angelus dei / vt videas faciem patris qui in
celis eſt. ſ. xviij. b. q Amen dico vobis. Hec eſt tertia
cōmendatio iohannis a chriſto. r Non ſurrexit inter
natos mulierū. Mulier notat hic corruptionē: quia chri/
ſtus eo maior fuit. s Maior iohanne baptiſta. In
hoc tamē non prefert patriarchis ⁊ cunctis hominibus: ſed
equalis ceteris ſanctis oſtendit. t Qui autē minor eſt
in regno celorū. i. chriſtus qui minor fuit tempore / vel mul
torū opinione. Et ſm hoc regnum celorum eſt eccleſia mili/
tās: v Maior ē illo / dignitate. Itē q minor in regno
celorū: vt angelus celi nouiſſimꝰ: ⁊ ſm hoc regnum celorū ē
eccleſia triumphans. Maior eſt illo / quātum ad charita/
tem. Eſa. xxxj. c. Dixit dn̄s cuius ignis eſt in ſion ⁊ caminus
in hieruſalem. Item Glo. i. omnis ſanctus: qui iam cum deo
ē ⁊c. Sed quō hoc dicit / cū adhuc nullus eſſet cū deo? Si di/
cas ꝙ h dicat de angelis: ergo male dicit i alia Glo. Uel no/
uiſſimus. Sic intelligendū eſt de ſanctis exiſtentibus in ſinu
abrae: qui ꝓpter certitudinē ſpei ⁊ carentiā pene dicunt eſſe i
regno celorū. Uel loquit Hieronymꝰ in reſpectu ſui tēporis:
Maior eſt illo. i. ſecurior ꝗtum ad ſtatum. Eſt em̄ in cer/
ta expectatiōe carne exutus: alius in lubrico carnis et ſtatu

¶ penali. a ¶ Ad dieb⁹ aũt iohãnis baptiſte. Hic cõmẽdat a cõmoditate tẽporis. In quo notat ꝙ tẽpus aduẽt⁹ ei⁹ cõmodũ fuit humano generi. A diebus. i. poſtq̃ iohannes cepit predicare. Et cõmendat hic ab officio ꝑdicationis. b ¶ Vſq; nũc: id tempus gratie. Et ſumit nunc incluſiue.

a A diebus autẽ iohãnis ba/
b ptiſte vſq; nũc regnũ celorũ
c d vim patit/ et violẽti rapiunt
e illud. Omnẽs eñ ꝑphete et
lex vſq; ad iohãnẽ ꝑpheta/
f g uerũt: et ſi vultis recipe/ ipſe
eſt helias qui venturus eſt.
b Qui habet aures audiendi
i k audiat. Cui autẽ ſimilẽ eſti/
mabo generationẽ iſtã: Si/
l m milis eſt pueris ſedẽtib⁹ i fo/
ro: qui clamãtes coequalib⁹

ij. Corinth. vj. a. Ecce nũc temp⁹ accepta/bile ꝛc. c ¶ Regnũ celorũ. i. eccleſia mi/litans vel triũphans. (Al. diripiunt) d ¶ Vim patitur/ et violenti rapiũt il/lud. (Luc. 16. d. — De pe. dis. 2. c. ſi enim ꝰ. paulip) Grandis eñ vio/lentia eſt: vt dicit Glo. Hieronymi: in terra naſci et celum capere/ et habere per virtutẽ quod per naturam non poſſumus. e ¶ Omnes eñ ꝑphete ꝛc. Dixi ꝙ erat plus q̃ ꝑpheta: et vere: Omnes eñ ꝑphete et lex vſq; ad iohannẽ ꝑphetauerũt/ vel/ predicauerũt. Deut. xviij. d. dicit moyſes: Prophetã ſuſcitabit vobis dominus: id eſt chriſtum. f ¶ Et ſi vultis recipere: id eſt credere verbo meo: g ¶ Ipſe eſt helias qui venturus eſt: quia venit in ſpiritu et virtute helie: et ambo in heremo vixe/runt. Contra: Ioh. j. c. Non ſum helias. Solutio. Verum eſt perſonalis/ ſed myſticus. Item ibi: Non ſum propheta. Solutio. i. nõ annũcio futura ſed ꝑſentia. h ¶ Qui habet aures audiendi: id eſt ad audiendum. i. ad intelligendũ qđ dico: i ¶ Audiat/ quia hoc myſtice intelligendũ eſt. Sene/ca. Sine aures aſſueſcere ſanioribus verbis. Ezech. xxiij. d. Naſum tuũ et aures tuas precident tibi. Quidã abortiuntur id eſt adulterant verbũ dei: ſicut dicit. ij. Corinth. ij. d. Eſa. xliij. b. Educ foras populũ cecum/ et oculos habentẽ: ſurdum et aures ſunt ei. Gregori⁹. Dum aures exteri⁹ aperit/ interius obſurdeſcit. (Moraliter) Moraliter: a ¶ A diebus iohannis ꝛc. Non eſt regnum dei eſca et potus: ſed iuſticia et pax et gau/diũ in ſpiritu ſancto: Roma. xiiij. c. Glo. Si nõ potes vl' ra/pere vel emere/ ſaltẽ vim patere et ingredere vel compulſus. Ab oriente porte tres comparantib⁹ regnum celorum: ꝑ ope/ra miſericordie: per officia iuſticie: per ſtudia ſapientie. Ab occidente porte tres furãtibus: per occultas afflictiones: per humiles cõfeſſiones: per ſecretas orationes. Prouerb. xx. c. Malũ ẽ/ malũ ẽ/ dicit omnis emptor: et cũ receſſerit tũc glori/abit. Ab aquilone porte tres patientibus: cum ſubtrahit qđ delectat: imponit quod affligat: quod terreat intentatur. Ab auſtro porte tres compulſis: dum prauitas voluntatis: lon/ginquitas cõſuetudinis: nature fragilitas fugat. Patet itaq; regnum celorum. Et ſibi homines infernũ mercant/ rapiunt/ furant et compellunt intrare. Puſillanimitas cogitur: intem/perans animoſitas rapit: iniquitas comparat: furatur fatui/tas oleo carens. c ¶ Regnum celorum vim patitur: id eſt vim pati videtur. Et eſt dictum per ſimile: Sicut ſi re/gnum aliquod daretur extraneis/ et filijs regis auferretur/ vi/deretur eſſe violentia: ſic phariſei et ſcribe iuſti apparebant hominibus/ et filij regni videbantur: publicani et meretrices et ceteri peccatores extranei videbantur. Regnum ergo ce/lorũ vim patit/ cũ publicani et peccatores regnũ dei rapiunt: et ſcribe et phariſei eijciunt. S. viij. b. Multi ab oriente et occi/dente venient et recumbent cum abraã/ iſaac et iacob in regno celorum: filij autẽ regni eijcient in tenebras exteriores. j. xxj. d. Auferet a vobis regnũ dei et dabit gẽti faciẽti fructus ei⁹. Item cũ terrigene celũ rapiũt/ vnde angeli ceciderũt: regnũ celorum vim pati videt. Quaſi eñ rapere eſt/ vbi nullũ ius habem⁹/ et qđ angelorũ eſt acquirere. Nota quidam rapiũt/ vt perfecti vita et ſigno: quidam furant/ vt qui carnem laten/ter affligũt et ſub mollib⁹ aſperis induunt: quidã emunt per elemoſynã. Eſa. lv. a. Qui nõ habetis argentũ ꝑperate emi/te. De rapientibus/ Gen. penult. b. Catulus leonis iuda: ad predã aſcendiſti fili mi. Ibidem. d. Beniamin lupus rapax: mane comedet predã/ reficiendo ſe i hac vita bonis operib⁹: et veſpere diuidet ſpolia. Sup Tob. iij. Glo. Oratio deũ lenit/

lachryma cogit: hec vngit/ illa pungit. Terra ꝑmiſſionis per violẽtiã occupat: in Ioſue: Et hieruſalẽ. ij. Reg. v. b. Ob/ſideamus ergo celum et intremus obſidionẽ: iam ſumpſim⁹ litteras et primũ eius baliuũ. ſ. eccleſie ſacramẽta. Gregori⁹. Machinãtis vis amoris/ lapides: id eſt opa miſericordie: ſti/pendiarios ciues no/bis aſſociet. Heb. xij. a. Deponentes omne pondus et circũſtans nos peccatũ per pati/entiã curramus ad ꝑ/poſitum nobis certa/men: aſpicientes in au/ctorem fidei et cõſum/matorẽ ieſum: qui ꝑ/poſito ſibi gaudio crucem ſuſtinuit cõfuſione cõtempta. (Luc. 7. c.) Iob vij. a. Militia eſt vita hominis ſuper terram. Uncti ſumus in reges. j. xxv. c. Percipite regnum acquiſitum. ſ. per opera miſericordie. Item Bern. Quattuor ſunt genera hominũ regnũ celorum poſſidentiũ. (Quattuor genera hoim celi poſſidẽtiũ) Alij violenter rapiunt: alij mer/cant: alij furant: alij compellunt ad illud. Qui relinquũt om/nia et chriſtum ſequuntur/ violenter rapiunt. Unde. S. v. a. Beati pauperes ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnum celo/rum. Mercantur: qui dant in preſenti temporalia pauperi/bus vt in futuro recipiãtur ab eis in eterna tabernacula: que non niſi per eos merentur habere. Luc. xvj. c. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cum defeceritis recipi/ant vos in eterna tabernacula. Neceſſe ẽ eñ oẽs qui in iu/dicio futuro examinãdi ſunt/ vel eſſe iudicis amicos/ vel apud iudicem amicos habere interceſſores. Habent ergo primum locum beatitudinis qui intercedunt: habẽt et hi ꝓ quibus in/tercedũt ſecundũ. Furant: qui bona occulte faciũt/ laudẽ ho/minũ vitantes/ ſolo diuino teſtimonio contenti. Hic eſt latro qui pendet cum domino a dextris/ cui dicit: Amen dico tibi (Luc. 23. f.) hodie mecũ eris in paradiſo. Compellunt intrare pauperes neceſſarij: quos hic ignis paupertatis dño diſpẽſante ꝓbat: vt in futuro ignis iudicij damnabiliter nõ puniat. Hi nimirũ va/rijs neceſſitatib⁹ et oppreſſiõib⁹ afflicti cõpellunt intrare. Vñ Luc. xiiij. e. Exi in vicos et plateas ciuitatis et paupes et de/biles/ cecos et claudos introduc huc. Et ait ſeruus: Dñe/ fa/ctũ eſt vt impaſti: et adhuc locus eſt. Et ait dñs ſeruo: Exi ci/to in vias et ſepes et cõpelle intrare vt impleat domus mea. Hilari⁹. Regnũ celoꝝ vim patit: qꝛ gloria dom⁹ iſrael a pa/tribus debita: a ꝑphetis nũciata: a chriſto oblata/ fide gentiũ occupat et rapit/ dum ꝑ penitentiã quã iohãnes ꝑdicauit re/uiuiſcũt/ ad patriã celeſtẽ quaſi in alienũ locum penetrantes. Auguſtin⁹. Simplices et indocti regnũ celorũ diripiunt/ nos autẽ cũ litteris noſtris deſcẽdim⁹ ad inferna. k ¶ Cui autẽ ſimilẽ eſtimabo generationẽ iſtã: Aptatur ſimilitudo nõ in parte negocij ſed in toto: qꝛ ſicut in illo cõtinent arguẽ/tes et arguti: ita et in hoc. Itẽ quia negociũ cõtra generatio/nem tempore ꝑphetarũ factum eſt: nunc tempore chriſti ſi/mile eſt negocio qđ cõtra pueros vel fit vel fieri poteſt: ita ꝙ totũ toti comparet: alioquin magis compãda eſſet genera/tio iſta arguẽtis quã arguẽtibus. Si etiã pars parti/ incõgruũ eſſet: quia pueri ſumunt hic i bono: vt patet ex Glo. l ¶ Si/milis eſt pueris ſedentibus in foro. Compat negociũ negocio: non ꝑſonas ꝑſonis. n ¶ Qui pueri clamãtes coequalibus ꝛc. Potuit enim eſſe ꝙ pueri haberent can/tica leticie vl' lamentatiões: dicerent alijs pueris in hũc mo/dum: Cecinimus ꝛc. q. d. male facitis ꝙ ludentibus nõ col/luditis et dolentibus non cõdoletis. Iohannes ꝑdicabat la/mẽtatiões penitẽtie: ieſus xp̃o exultatiões in deo: qꝛ comede/bat cũ illis: et comedẽtiũ ẽ exultare. l ¶ Moralit. Simi/lis ẽ pueris: de quib⁹ Eſa. viij. d. Ecce ego et pueri quos (Moraliter) dedit mihi dominus in ſignum et portentum. m ¶ Se/dentibus in foro. Prouerb. vlt. b. Facta eſt quaſi na/uis inſtitoris de longe portans panem ſuum. n ¶ Qui clamantes coequalibus/ vt predicatio ſm facultatem auditorum temperetur. Ps. Equitatem vidit vultus eius. (Ps. 10.)

¶ Dicunt: Cecinimus

g a ❡Dicūt: Cecinimꝰ vobis ⁊ non ſaltaſtis. Eſa. lxij. a. Eris corona glorie in manu domini ⁊ diadema regni in manu dei tui. Hilarius. Quoniā ad cantantiū / ſaltantiū modus officio corporis aptat / dictū eſt: Cecinimꝰ vobis ⁊ nō ſaltaſtis: hoc eſt: ad cōfeſſionē pſallendo ꝓuocauimꝰ / et non obediſtis coaptādo et cōformando vos doctrine. Item / Cecinimus / ꝓmittendo bona. Oſee. xj. b. In funiculis adam trahā eos. i. alliciam ꝑ ꝓſpera ⁊ aduerſa. Itē / Cecinimus / vobis nuptiale carmē: vt verbo dei aīa: et ſpiritui caro nuberet. b ❡Et non ſaltaſtis. i. non eſtis applauſi. Gregorius. Saltāt anime ꝗ pennulis virtutū fulte per celeſte deſideriū ſaliunt ad contemplationē / ꝗbus in ſe relabant ꝑ carnis fragilitatē. Itē / Nō ſaltaſtis.

5. dis. c. ſexto

C

Luc. 10. c.

a b dicunt: Cecinimus vobis et
c nō ſaltaſtis: lāmētauimꝰ ⁊ nō
d planxiſtis. Uenit em̄ iohannes neq̄ mādu cās neq̄ bi-
e bens / et dicūt demoniū ha-
f g bet: Uenit filꝰ homis mān-
h ducās ⁊ bibēs / et dicūt: ecce
homo vorax ⁊ potator vini:
publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ ami
cus: Et iuſtificata ē ſapiētia
i a filijs ſuis. Tunc cepit ex-
k probrare ciuitatibꝰ in quibꝰ
facte ſunt plurime virtutes
eiꝰ: quia nō egiſſent penitē-
l tiā. Ue tibi corozaim: ve tibi

Ad litterā / in veteri teſtamēto in laudibꝰ dei ſolebāt vti quibuſdā geſtibꝰ corporis: vt dauid ſaltabat totis viribus. ij. Reg. vj. c. Auguſtinꝰ. Nō ſalutatiōis ſuperbo / nō hiſtriōis motibꝰ corporis rotatis: ſed impigri cordis deuotio / ⁊ religioſa mēbroꝝ deſignat agilitas. c ❡Lamētauimꝰ ⁊c. Hiere. viij. g. Sup ꝯtritiōe filie ꝓpli mei ꝯtritꝰ ſū ⁊ ꝯtriſtatꝰ: ſtupor obtinuit me. Iohel. ij. a. Canite tuba i ſiō. Per canite / cecinimus: ꝑ tuba qð ē ſignū belli / lamētauimꝰ. Moyſes cecinit bñdictiōes adimplētiū legē: lamētatꝰ ē maledictiōes trāſgrediētiū: Deut. xxviij. a. et. b. Ezech. ij. d. Expādit libꝝ corā me ꝗ erat ſcptꝰ intꝰ ⁊ foris: ⁊ ſcpte erāt i eo lamētatiōes carmē ⁊ ve. Sūma aūt totiꝰ ē / ꝙ generatio iſta / neq̄ plorat cū iohāne plorāte / neq̄ gaudet cū chriſto gaudēte. Cōtra quos Roma. xij. d. Flere cū flētibꝰ: gaudere cū gaudētibꝰ. d ❡Uenit em̄ iohānes ⁊c. Exponit ꝓmiſſā ſimilitudinē / dicēs: Uenit em̄ iohānes neq̄ mādu cās neq̄ bibēs: q̄ſi vnꝰ puerorū lamētātiū. i. ꝓphetarū ad penitētiā ꝓuocantiū ⁊ cōminātiū. e ❡Et dicūt demonium habet. Idem dixerunt iudei de dño: Ioh. viij. f. j. Reg. xxj. d. Achis regem dauid furioſū dixit: quia impingebat in oſtia. f ❡Uenit filius hominis: quaſi vnus puerorum gaudentiū. i. ꝓphetarum leta ꝓmittentiū. g ❡Manducans ⁊ bibens. ſ. ix. b. Quia cū publicanis ⁊ peccatoribus manducabat. h ❡Et dicunt: Ecce homo vorax ⁊ potator vini / publicanorū et peccatorū amicus. Et iuſtificata eſt ſapientia a filijs ſuis. q. d. quicquid de me puteris: ego tamen dei virtus et dei ſapiētia: vt dicit. j. Corinth. j. d. iuſte intelligor facere ab apoſtolis. Hieronymꝰ. Diſpenſatio atq̄ doctrina a fidelibꝰ comprobata: que ſuperbis reſiſtit / ⁊ humilibus dat gratiā. i ❡Tūc cepit exprobrare ciuitatibꝰ / in ſpeciali: quas ꝑus exprobrauerat in generali. k ❡In quibꝰ facte ſunt plurime virtutes eius: qꝛ non egiſſent penitentiā. Caſſiodorꝰ ſup Pſ. xliij. Exprobrare eſt i facie maledicere: obloqui uero in abſentē doloſe mordere. l ❡Ue tibi corozaim / erit: m ❡Ue tibi bethſaida / erit: n ❡Quia ſi in tyro ⁊ ſidone facte eſſent virtutes que facte ſunt i vobis. Corozaim / bethſaida: caput erant iudeorū. In his fecit dñs multa miracula: qꝛ ſicut legit. ſ. ix. d. ꝙ ieſus circuibat oēs ciuitates ⁊ curabat omnē languorē ⁊ omnē infirmitatē: inter quas fuerūt he ciuitates. Tyrꝰ ⁊ ſidon / gentiū ciuitates ſunt: quaꝝ cōꝑatiōe ille peſſime oſtēdunt. Uñ et eis ve dicit: qð eternā penā innuit. Bene autē cōiungunt tyrus et ſidon: anguſtia ⁊ venatio: qꝛ dicit. j. Timoth. vj. b. Qui volūt diuites fieri incidūt in temptationē ⁊ in laqueos diaboli. Nota tamē ꝙ nō dicit eis cōiunctim ve: ſed diuiſim / ve tibi: ve tibi

⁊c. qꝛ ſingulis ſua ꝓpria pena reddet. ſ. xiij. d. Colligite zizania ⁊ alligate in faſciculos ad cōburendū. Eſa. xxiiij. d. Uiſitabit dñs ſup miliciā celi in excelſo: ⁊ ſup reges terre ꝗ ſunt ſup terrā: et cōgregabūt in cōgregatiōe vnꝰ faſcis in lacū. Preferunt aūt tyrꝰ ⁊ ſidō: qꝛ tm̄ legē naturalē habuerūt. o ❡Olim in cilitio et cinere penitētiā egiſſent. Cinis ⁊ ciliciū ſunt ad memorādū peccata: ad puniendū: ad cauēdū. Iob vlt. a. Nūc oculus meꝰ videt te: idcirco me ipſe reprehendo ⁊ ago penitentiā in fauilla et cinere. Iudith. ix. a. induit ſe cilicio ⁊ poſuit puluerem ſup caput ſuū. Hieroꝰ. Cinis et ciliciū arma ſunt penitētiū. Geñ. iij. d. Terra es et in trā ibis. Pſ. Et in puluerem ſuum reuertent. p ❡Uerūtamen dico vobis: tyro ⁊ ſidōi remiſſiꝰ erit i die iudicij ꝙ vobis: qꝛ minus peccauerūt: Nō em̄ habuerūt legē ſcptā neq̄ ꝑdicatores ꝗ monerēt eas ꝗ habuerūt iſte ciuitates. Ioh. xv. d. Si nō veniſſem ⁊ locutus fuiſſem eis / peccatū nō haberēt. ij. Pet. ij. d. Melius em̄ erat illis nō cognoſcere viā iuſticie ꝙ poſt agnitionē retrorſū conuerti. Allegorice: p ❡Uerūtamē ⁊c. Iaco. iiij. d. Scienti bonū facere ⁊ nō facienti / peccatū eſt illi. Luc. xij. f. Seruꝰ ꝗ cognouit volūtatē dñi ſui ⁊ nō ſe ꝑparauit ⁊ nō fecit ſm volūtatē eius / vapulabit multis. q ❡Et tu capharnaum. q. d. nō ſolum corozaim ⁊ bethſaida ve erit: ſed et tibi capharnaū. r ❡Nūquid vſq̄ in celū exultaberis: Uſq̄ i infernū deſcēdes: ſicut ⁊ caput tuū diabolꝰ. Eſa. xiiij. c. Quō cecidiſti de celo lucifer ꝗ mane oriebaris: Corruiſti in terrā ꝗ vulnerabas gentes: ꝗ dicebas in corde tuo: In celū ꝯſcendā / ſup aſtra celi exaltabo ſoliū meū: ſedebo i mōte teſtamēti: in lateribus aqlonis: aſcendā ſup altitudinē nubiū: ſilis ero altiſſimo: Uerūtamē ad infernū detraheris in ꝓfundū laci. t ❡Quia ſi i ſodomis facte fuiſſent ⁊c. forte manſiſſēt vſq̄ i hāc diē. i. ſubuerſe nō fuiſſēt. Forte notat dubitationē ꝗ poſſit i alijs eſſe / nō ꝗ eſſet in deo: vel arbitrij libertatē. v ❡Uerūtamē dico vobis: qꝛ tre ſodomoꝝ remiſſiꝰ erit i die iudicij ꝙ tibi: qꝛ minꝰ peccauit: vt. ſ. Threñ. iiij. a. Maior effecta eſt iniquitas filie ꝓpli mei pctō ſodomoꝝ ꝗ ſubuerſa ē i momēto. Ezech. xvj. f. Iuſtificata eſt ſodoma ſoror tua ex te. i. ex tui cōꝑatiōe. Allegorice: q ❡Et tu capharnaū ⁊c. Per corozaim bethſaida et capharnaū poſſunt intelligi reprobi gētiles / qui legē naturalē: ⁊ falſi iudei / ꝗ legē dei: ⁊ falſi chriſtiani / ꝗ legē euāgelij habuerūt. Ue ꝑmis: ve alijs magis: maxie aūt ve chriſtianis / i eodē genere peccati. Moralit: Corozaim / hoc ſecretū mihi interꝑtat: cōtra clericos ꝗ ſecretarij ⁊ de cōſilio dñi ſunt / ⁊ eū vendūt cū iuda. Hiere. v. b. Ibo ad optimates ⁊ loquar eis: Ipſi em̄ cognoſcūt viā dñi ⁊ iudiciū dei ſui: Et ecce magis hi ſimul ꝯfregerūt iugū: ruperūt vincula. Bethſaida / domꝰ venatoꝝ: ꝯtra aduocatos vl' cupidos. Capharnaū / villa pulcherrima: ꝯ ad milites vl' ſuꝑbos. r ❡Uſq̄ i celū exaltaberis. Iob. xx. a. Si aſcēderit vſq̄ ad celū ſuꝑbia eiꝰ ⁊ caput eiꝰ nubes tetigerit: q̄ſi ſterq̄liniū i fine ꝑdet. Hiere. xlix. d. Si exaltaueris q̄ſi aqla nidū tuū: inde detrahā te dicit dñs. Amos. ix. a. Si aſcēderint vſq̄ i celū / inde detrahā eos. Abdie. j. b. Si exaltatus fueris vt aqla: ⁊ ſi int' ſidera poſueris nidū tuū / inde detrahā te dic dñs. Exaltaberis / bona opatiōe ꝑ famā mei hoſpitis tui: ⁊ ꝑ famam ſignoꝝ meorum. Sed / s ❡Uſq̄ i infernū deſcēdes. i. vſq̄ ad ſūmā penaꝝ miſeriā. Deſcēdes: ſm Hiero. remiſſiue: ſm Rab. interrogatiue: qꝛ quāto plꝰ ela-

m n bethſaida: qꝛ ſi in tyro et ſi-
done facte eſſent virtutes ꝗ
o facte ſunt i vobis / olim i cili-
tio et cinere penitentiā egiſ-
p ſent. Uerūtamē dico vobis:
tyro ⁊ ſidoni remiſſius erit in
q die iudicij ꝙ vobis. Et tu ca
r pharnaū: nūquid vſq̄ in ce-
s lū exaltaberis: Uſq̄ i infernū
t deſcēdes. Quia ſi i ſodomis
facte fuiſſent v'tutes ꝗ facte
ſūt i te: forte māſiſſent vſq̄ i
v hāc diē. Uerūtamē dico vo-
bis: qꝛ terre ſodomoꝝ remiſ-
ſius erit in die iudicij ꝙ tibi.

B

1. q. 1. c. nōne

† Pſ. 103.

Allegorice

Moraliter

[illegible]

¶ ta/tanto plus hūiliata. a ¶ In illo tpe.ſ.cū ita exprobraſſet iudeis: b ¶ Rñdēs ieſus/tacite obiectiōi vel cogitatiōi quā velut interrogantē vidit:qre nō pdicauit crediturīs/et pdica/ uit non crediturīs: Huic cogitationi vel obiectioni reſpon/ dens ieſus dixit: Confiteor tibi pater domine celi xc.contra manicheū.

Triplex ꝯfeſſio Eſt autem cōfeſſio fi/ dei.Roma.x.b. Cor/ de credit ad iuſticiam: ore autē cōfeſſio fit ad

Luc.10.d. ſalutem.Cōfeſſio pec catorū. Jaco.vlt.d. Cōfitemini alterutrū peccata veſtra.Item cōfeſſio laudis z gra/ tiarūactiōis:ſicut hic.

†Ps.106. et.117. Et in Ps.Cōfitemi/ ni dño qm bon⁹ xc. c

a b In illo tempore reſpōdens ieſus dixit:Confiteor tibi pa
c ter dñe celi z terre:qr abſcōn
d diſti hec a ſapientib⁹ et pru/
e f dentib⁹: z reuelaſti ea paruu
g lis. Ita pater qm ſic fuit pla/
h citū añ te. Oia mihi tradita
i ſūt a patre meo:Et nemo no
k l uit filiū niſi pater:neqꝫ patrē
m qs nouit niſi fili⁹:z cui fili⁹ vo
n luerit reuelare. Venite ad
o p me oms qui laboratis z onē
q rati eſtis/ et ego reficiā vos.
r Tollite iugum meū ſup voſ
s t z diſcite a me/qr mitis ſum z
v x humilis corde: et inuenietis

¶ Quia abſcōdiſti hec/ſupradicta.ſ.illa ſecreta q̄ i meo ſūt aduētu ipleta: d ¶ A ſapiētib⁹ z prudētib⁹.i.a ſcribis z phariſeis/z q̄ ſibi ſapiētes vident. Job.v.c.Qui apprehēdit ſapiētes i aſtutia eor. Job.iiij.b. Pute⁹.ſ.ſcpture alt⁹ ē: nec habes i quo haurias.ſ.humilitatem: quia intellectū dat par/ uulis.Eccl.v.c. Eſto manſuetus ad audiendum verbum dei vt intelligas. Eſa.xxxij.a. Cor ſtultorū intelliget ſapientiam z lingua balborū loquet velociter z plane. e ¶ Et reuelaſti ea/per me. Eſa.xxix.d. Erit vobis viſio omniū ſicut verba libri ſignati:quē cum dederint ſcienti litteras/dicent lege iſtū: lz reſpondebit:non poſſum:ſignatus eſt enim. Et dabit liber neſcienti litteras:diceturqꝫ ei: lege:z reſpōdebit: neſcio litte/ ras. Nemo em̄ poterat ſoluere ſeptem ſignacula/ pterqꝫ leo de tribu iuda:Apoc.v.b. f ¶ Paruulis.i. humilibus.j. Corinth.j.d. Que ſtulta ſunt mūdi elegit deus vt cōfundat ſapientes. Jaco.iiij.b. Deus ſuperbis reſiſtit:humilib⁹ autē

Ps.118. dat gratiā. Ps. Intellectū dat paruulis. Beda. Humilitas em̄ clauis eſt ſcientie. Luc.xj.g. Tuliſtis clauem ſcientie: id eſt humilitatē fidei chriſti qua ad deitatis eius cognitionem poteratis puenire. g ¶ Ita pater quoniā ſic placitum fuit ante te. In quo notat q ſecreta dei diſcutere non pſu/ mamus. Non em̄ rationem reddit quare hos eligit z illos re/ probat:ſed ſic deo placitum eſſe dixit/ oſtendens q iniuſtum eſſe nō poteſt qd deo placet. Prouer.xvj.a. Vniuerſa pter ſemetipſum operatus eſt dominus. Glo.i.ſm voluntatem. h ¶ Omnia mihi tradita ſunt a patre meo.i.omnes p/ deſtinati erudiēdi. Et ē accōmodata diſtributio: Et ꝯtinuat illi textui/ Reuelaſti xc. et illi Interliñ. Et hoc p me. Itē Omnia.i.oēs creature: Et eſt generalis diſtributio z con/ tinuatur prime parti illius Interliñ. Gratias ago.q.d. cui equalis:quia omnia mihi tradita ſunt. Item/ Omnia/quic/ quid habet pater z ego habeo: Et continuatur ſecūde parti illius/Gratias ago: vbi ſequitur:in te exulto. Dicitur autem/ omnia/ ppter diuerſas nominū rationes:que de patre di/ cunt. Item/ Omnia.i.omniū poteſtas non ſolum celi z ter re/ ſed hominū qui per me habent acceſſum ad patrē. Joh. xiiij.a. Nemo venit ad patrem niſi p me. Item/ Omnia.i. omniū noticiā.Quecūqꝫ em̄ nota ſunt patri z mihi. b Oia mihi. Hic aperit quomō humilib⁹ reuelauerit que ſuperbis abſcondit. Et primo oſtendit q poſſit:ibi: Omnia xc. Itē q ſciat:ibi: Nemo nouit. Relinquit autē q velit/ cum di/ cit: Venite. Beda. Ideo cōfiteor patri: qr oia mihi tradi/ dit pater. Nota aūt q chriſtus in eo q homo ē ꝯfitet.i.gra/ tias agit trinitati. In hoc q deus/ nullas refert gratias/licz omnia a patre habeat:quia per naturā habet. i ¶ Et nemo nouit filiū niſi pater: Non remouet pſonam ſed naturā. Et eſt.q.d.nulla natura nouit patrem niſi filij natura: ſed ſpi ritus et filij natura eſt eadem:et ideo non remouetur ſpiritus a cognitiōe patris. Similiter intellige de cognitiōe filij z ſpi/ rituſſancti. Continuatio. q. d. ita tradita/q tamen et nota mihi et patri. Dicit ergo: i ¶ Et nemo nouit filium ſupple ſubſtantialiter z naturaliter z plene: k ¶ Niſi pater.

Ideo hic permutat ordo: vt oſtendatur nullus grad⁹ eſſe in trinitate: nihil prius aut poſterius/ aut maius aut minus xc. Vnde.ij.Corinth.vlt.d. Gratia domini noſtri ieſu chriſti z charitas dei: et cōmunicatio ſanctiſpiritus ſit cum omnibus vobis. l ¶ Neqꝫ patrem quis nouit niſi filius. Hoc intelligitur de noticia icreata qua nouit pat filium ſibi conſubſtan tialem:z econuerſo. m ¶ Et cui fili⁹ vo/ luerit reuelare. Vñ Joh.xv.b. Oia que/ cunqꝫ audiui a patre meo nota feci vobis. Et hec noticia eſt gra tie. De gratia em̄ filij ē/ſi qs hz noticiā pris noticia creata. Et h̄ ē ꝯ Eunomiū:q̄ volebat ex h textu eādē eſſe nob trinitatis no/ ticiā q̄ patri et filio. n ¶ Venite ad me oms:paſſib⁹ mē/ tis. o ¶ Qui laboratis/in peccatis. Hiere.ix.b. Vt ini/ que agerent laborauerunt. p ¶ Et onerati eſtis/ peccatis

2.q.6.c.q̄ ſe ꝓ
Hiere.6.d.

vel iugo legis. De quo Ps. Iniquitates mee ſupgreſſe ſunt Ps.37.
caput meum: z ſicut onus graue grauate ſunt ſuper me. De quo Act.xv.c. Hoc eſt onus quod neqꝫ nos neqꝫ patres noſtri portare potuimus q ¶ Et ego reficiam vos. Eccl.xxiiij.c. Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me:z a generationib⁹ meis adimplemini. r ¶ Tollite iugum meū ſuper vos: id eſt euangeliū: qd duas gētes coniun/ git. s ¶ Et diſcite a me. Joh.xiij.b. Exemplū dedi vobis. t ¶ Qr mitis ſum/exteri⁹: v ¶ Et humilis corde/iteri⁹. x ¶ Et inuenietis requiē animabus veſtris: hic per ꝯ ſpem: tādem per rem.

n ¶ Venite ad me.j.Regl.xxij.a. Conuenerunt ad dauid Alter
oēs,q̄ erant in anguſtia ꝯſtituti et oppreſſi ere alieno z amaro animo. Cantl.vj.d. Reuertere reuertere xc. o ¶ Omnes qui laboratis. Eſa.lvij.d. Impij quaſi mare feruēs quod quieſcere nō poteſt. Apoc. xiiij.c. Non habebant requiem die ac nocte qui adorauerūt beſtiam. Sap.v.b. Laſſati ſum⁹ i via in pditiōis: ambulauim⁹ vias difficiles. Sz de bonis: Hiere.xvij.c. Et ego non ſum turbatus te paſtorem ſequēs. Glo. Quāto magis chriſtum ſequeris:tanto minus laborat. p ¶ Et onerati eſtis/ peccatis:q̄ ſignificant per vndecim

onera Eſaie. Ps. Sicut onus graue grauate ſunt ſuper me. Ps.37.
Heb.xij.a. Deponentes omne pondus z circūſtans nos pec catum per patientiā curramus ad ppoſitum nobis certamē: aſpicientes in auctorem fidei: z cōſummatorē ieſum qui pro/ poſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem: cōfuſione contempta. q ¶ Et ego reficiam vos. Ezech.xxxiiij.d. Ego paſcam oues meas:z ego accubare faciā eas dic domin⁹ deus. Quod perierat requirā:qd abiectū fuerat reducā: qd confractū fue/ rat alligabo:z quod infirmū cōſolidabo:quod pingue z forte

cuſtodiā:z paſcam illas in iudicio. Ps. Domin⁹ regit me et Ps.22.
nihil mihi deerit xc. Prouerb.ix.a. Sapientia edificauit ſibi domum:excidit columnas ſeptē. Immolauit victimas ſuas: miſcuit vinum: et propoſuit menſam ſuam. r ¶ Tollite quantū ad exteriorē cōuerſationem. s ¶ Iugum meum ſuper vos/tanqꝫ vobis dñans z vobis dignū. Eccl.xiij.a. Pondus ſuper ſe tollit qui honeſtiori cōmunicat. Vel/ ſup vos.i.in veſtro ſupiore/ qd eſt ratio: quaſi rationabile ſit ob ſequiū: Roma.xij.a. Zach.xiij.c. Homo agricola ego ſum: qm adā exemplū meū ab adoleſcentia mea. Eccl.vlt.d. Cō parate vobis ſine argēto ſapiētiā:z collū veſtr ſbijcite iugo ei⁹. v ¶ Et diſcite a me quia mitis ſum z humilis corde: quia nulliū deſpicio. Beda. Nihil aridum humilibus: nihil aſperum mitibus:z facile pcepta veniunt in affectum/quādo

z gratia precedit auxilium. Ps. Suauis domin⁹ vniuerſis z Ps.144.
miſerationes eius ſup omnia opera eius. Et verus:quia non fictus. Eccl.xix.d. Eſt q̄ nequit ſe humiliat:et interiora ei⁹ ple na ſt dolo. Eccl.xxiiij.c. Spūs me⁹ ſup mel dulcl. x ¶ Et in/ ⁂ uenietis requiē

ſpem: tandem per rem. Unde Apocl. xiiij. c. Iam dicit ſpiritus: vt requieſcāt a laboribus ſuis. a Iugū enim meum ſuaue eſt. Sed contra. Ṁ. vij. b. Arta eſt via que ducit ad vitam. Solutio. Grauat in principio: quia graue eſt conſuetudinem deſerere. Sic etiam in ſtupore dentium grauat primo comedere: ſed poſt delectat: ſic proceſſu temporis ineffabilis delectationis dulcedine fit ſuaue et dilatatur. Unde Prouer. iiij. b. Ducam te per ſemitas equitatis: quas cum ingreſſus fueris non artabuntur greſſus tui. Et onus meū leue.

Aliter * uenietis requiem animab⁹ veſtris.

a requiē animab⁹ veſtris: Iugū enī meū ſuaue eſt: ⁊ onus meū leue. Ca. XII.

b In illo tempore abijt ieſus per ſata ſabba-

Marci. 2. b. Luc. 6. a. Hiere. vj. d. Inuenietis refrigeriū animabus veſtris. Eccl. vlt. d. Modicū laboraui ⁊ inueni mihi multā requiem. Sap. iij. a. In paucis vexati in multis bene diſponent. a Iugū enī meū ſuaue ē. ij. Corinth. vj. c. Nolite iugum ducere cum infidelibus. Exo. xvij. c. Manus moyſi graues erant. Thren. iij. d. Bonū eſt viro cū portauerit iugū dn̄i ab adoleſcētia ſua. Bern. Multi vidēt noſtras punctiōes ſed nō vidēt nr̄as vnctiōes. Et leue fit qn̄ bene defert on⁹. Eccl. xl. a. Iugū graue ſup filios adā. Eſaie. x. f. Auferet on⁹ ei⁹ de humero tuo: ⁊ cōputreſcet iugū a facie olei: id eſt a preſentia gratie. b Et onus meū leue: quia dat gratiam/ ⁊ magna pmittit. Nota autē ꝙ onus domini leue dicit multipliciter. A facultate implēdi/ reſpectu multitudinis et oneris legalium: De quo Actu. xv. c. Quid tēptatis deū īponere iugū ſup ceruices diſcipulorū: qđ neqꝫ nos neqꝫ patres noſtri portare potuim⁹? Gal. iij. b. Quicūqꝫ enī ex operibus legis ſūt ſub maledicto ſunt. Scriptum enī eſt: Maledictus omnis qui nō pmanſerit in omnib⁹ his que ſunt ſcripta in libro legis vt faciat ea: Deut. xxvij. d. Item in euangelio ſufficit volūtas: quod non in lege/ cum facultas nō ſuppetebat. Item natura ſectandi leue eſt per ſacramentorū ſuſceptionem: quia ibi circūcidunt pueri: hic lauant ſaluandi. Ibi adulteriū punitur per dilapidationē: hic purgat per penitentiā. Eccl. xxxviij. a. In his curans mitigabit dolorem: ⁊ vnguētarius faciet pigmenta ſuauitatis: ⁊ vnctiones conficiet ſanitatis. Item leue amanti. Auguſtin⁹. Qđ iumentū per ſe non veheret/ vehit in biga. Gen. xxix. c. Videbant iacob dies pauci quibus ſeruiuit pro rachele/ pre amoris magnitudine. Beda. Sicut auicula ſine plumis ⁊ ſine alis ſeipſum ferre non poteſt: pondere autē plumarū et alarum addito volat ſine labore: Sic ⁊ panis dur⁹ q̄ per ſe nō poteſt trāſgluttiri/ adiectione lactis vel alterius liquoris collabilis fit in gutture. Item leue adiutorio ſacramentorū: quia noſtra conferūt gratiam/ illa non. Ezech. xxxvj. c. Effundam ſuper vos aquam mūdam: ⁊ mūdabimini ab omnibus inquinamentis veſtris. Item explicatione doctrine euangelij ⁊ legis. Prouerb. xj. b. Salus vbi multa conſilia. Item iocūdus comes quaſi vehiculum in via. Item imitatione dominice paſſionis. Heb. xij. a. Aſpiciētes in auctorem fidei ⁊c̄. Item exemplo ſanctorū qui prius portauerūt. j. Machab. ij. f. Mementote operum patrū que fecerunt in generatiōibus ſuis. Gregori⁹. Si facta pcedentium recolamus/ difficilia non erunt que toleramus. Item coadiutorū pluralitate. iiij. Regū. vj. d. Plures nobiſcum ſunt q̄ꝫ cum illis. Numeri. xiiij. b. Receſſit ab illis omne preſidium: dominus nobiſcum eſt nolite timere. Item aduerſariorum debilitatione numero ⁊ potētia: quia chriſtus deleuit chirographum decreti: Col. ij. c. Et deuicit principatus et poteſtates demonū: ⁊ multi in infernum ſūt retruſi victi et aboliti: vt dicit Origen. Item pmiſſorum ⁊ premiorū maioritate. Roma. viij. d. Nō ſunt condigne paſſiones huius temporis ad futuram gloriā que reuelabit i nobis. ij. Corinth. iiij. d. Id enim quod in preſenti eſt momentaneū et leue tribulationis noſtre/ ſupra modum in ſublimitate eternum glorie pondus operatur in nobis. Olim enim terrena modo eterna ſunt in pmiſſo ⁊c̄.

[Margin, partly cut off:] ...us dn̄i leue ...r multiplicit'

Ale cō feſſiōis:
- Veritas
- Oratiōis deuotio
- Satiſfactio
- Puritas mētis
- Carnis mūdicia
- Dilectio dei
- Dilectio pximi

He ſūt:
- Integritas: firmitas: hūilitas: ſimplicitas.
- Elemoſynarum largitio: carnis maceratio: lachrymarū effuſio: peccati abrenūciatio.
- Affectus ſinceri.
- Rectitudo mentis: i domino delectatio: mūda ⁊ ordinata delectatio: volūtatis ſanctitudo: ſimplex ⁊ pura intentio.
- Viſus pudicitia: auditus caſtimonia: olfact⁹ modeſtia: guſtus temperantia: tact us ſanctimonia.
- Nulli nocere: omibus pdeſſe: rerum detrimenta nō ſentire: animā p fratre ponere: in his pſeuerare.
- Aliena nō ꝯcupiſcere: ſua diſtribuere: nihil ſibi reſeruare: ſeipſum abnegare: in his perſeuerare.

Expo. Ca. XII.

In illo tempore abijt ieſus ⁊c̄. In capitulo pcedenti egit de miraculis ante mortē iohannis a chriſto factis: hic de poſt factis. Et quia in hoc capitulo agitur de mutatione ſabbati litteralis in ſpirituale/ dicit: In illo tempore: quia tempus eſt menſura motus. Diuiditur autem iſtud capitulū in ſex partes. In quarum prima agitur de argutioue phariſeorū contra diſcipulos domini: qui die ſabbati ſpicas vellebant ⁊ manibus cōfricabant. In ſecūda agitur de curatione manus aride/ ⁊ cuiuſdā demoniaci muti ⁊ ceci: ibi: Et cum inde tranſiſſet. In tertia agit de inuectione domini in phariſeos: qui i eum blaſphemias dixerunt pter infirmorum ſanationem: ibi: Ieſus autem ſciens cogitationes ⁊c̄. In quarta de exprobratione ſcribarum ⁊ phariſeorum ſup petitione ſignorum: ibi: Tunc reſponderūt ei quidā. In quinta de ſpiritu immūdo q̄ eiect⁹ reuertit cū ſeptem ſpiritibus nequioribus ſe in mentē vacantē: in quo docet nos ocium fugere: ibi: Cum autem imund⁹ ſpiritus ⁊c̄. In ſexta agitur de matre domini ⁊ ioſeph: qui eum querebant: ibi: Adhuc eo loquente ⁊c̄. Dicit ergo: c In illo tempore. Nota ꝙ ſtatim poſt iugū et on⁹ ſubijcit de fructu. Unde Gen. j. a. Germinet terra herbam virentem ⁊ facientem ſemen: ⁊ lignum pomiferum iuxta genus ſuū. Ps. In cuſtodiendis illis retributio multa. Prouerb. xiij. a. Ps. 18. De fructu oris ſui homo ſatiabit bonis. Ioh. iiij. e. Alius eſt qui ſeminat: alius qui metit. e Abijt ieſus per ſata ſabbato. Sciendū ē ꝙ iohānes pus occiſus fuit q̄ꝫ diſcipuli hoc feciſſent. Sꝫ vt cōtinuet diſputatiōes chriſti h̄ pmiſit.

Diſcipuli autē

f Abijt ieſus per ſata. Myſtice: Sacra ſcriptura ſata ſunt: ſemen litteralis intelligentia. Per hec ſata chriſtus abijt/ dum ſcripturā ſpiritualiter expoſuit. Et hoc in ſabbato pectoris. Auguſtin⁹. Iſrael ſabbatū accepit in munere: egyptus repletur muſcarū multitudine. Diſcipuli euellūt ſpicas: dum ſententias inde potiores eligunt. Grana ſpo comedunt: dum opere complent quod corde tenent. Moraliter: Sata ſunt auditorꝫ corda. De hac meſſe. Ṁ. ix. a. Ioh. iiij. e. Fructus/ opera bona reficiunt peccatores eſuriētes ea. Diſcipuli vellūt verbis/ fricāt exēplis/ traijciūt ſacramētis. Leuiti. ij. d. Myſtice Moraliter

Correbis pmitias

℟ b Diſcipuli aūt eius eſuriētes: quia vt Marci.iij.c.
dicitur: non habebant locū veſcendi p̄ turbis, ꝓpter nimiā im/
portunitatē. d Ceperūt vellere ſpicas ⁊ manduca
re. Lucas.vj.a. addit: ꝙ cōfricabant manib⁹. Nota autē ꝙ
apoſtoli litterā ſabbati deſtruūt: nō ſolū paulus quē tamē legiſ
deſtructorē deſpiciūt
hebioniſtę.

Myſtice ✠ Torrebiſ p̄mitias fru
6.q.3.c. ſcriptū gū igne: ⁊ ꝯfringes in
25.q.1.c. ideo morē farris. i. p̄mitiua
opera tua bona chari
tate informabis: vel
incipiētes quos ad fi/
1.Reg.21.b. dem cōuerteris. Et cō
fringes. i. mola timo/
ris conteres: vt palea
inaniſglorię et cōcu/
piſcentię exufflet. De
mola ſpei et timoris
Deut.xxiiij.b. Cañ.
vj.d. Deſcendi i hor/
tum nucū: id eſt eccle
ſiam/ vt viderem po/
ma cōuallium. i. con/
feſſores: et inſpicerē
ſi floruiſſent vineę. i.
p̄dicatores: ⁊ germi/
Oſee.6.c. naſſēt mala punica. i.
martyres. a Sab/
bato. Ecci.xxxviij.

a tō: diſcipli aūt ei⁹ eſuriētes ce
b c d pērūt vellere ſpicas ⁊ mādu
e care. Phariſei aūt vidētes
dixerūt ei: Ecce diſcipuli tui
faciūt qđ non licet eis facere
f ſabbati. At illē dixit eis: Nō
legiſtis q̄d fecerit dauid qñ
g eſurijt ⁊ q̄ cū eo erāt: quō in/
h trauit in domū dei et panes
ꝓpoſitiōis comedit quos nō
licebat ei edere/ neqꝫ his qui
cū eo erāt niſi ſolis ſacerdoti
i k bus? Aūt nō legiſtis in lēge:
l qꝛ ſabbātis ſacerdotes i tem
m plo ſabbatū violāt et ſine cri
n mine ſunt? Dicō autē vobis
o qꝛ templo maior eſt hic. Si
p q aūtē ſciretis q̄uid eſt: miſeri/
cordiā volo et nō ſacrificiū:
r nūnqꝫ cōdemnaſſetis inno/
s cētes. Dñs eſt ēm̄ fili⁹ hois
t etiam ſabbati. Et cūm inde
v trāſiſſet vēnit in ſynagogam
x eoꝝ. Et eccē homo manū ha
y bēs aridam: et intērrogabāt
eum dicētes: Si licet ſabba/
tis curare/ vt accuſarēt eum.
z Ipſē autē dixit illis: Quis
erit ex vobis homo qui ha/
beat ouem vnam: ⁊ ſi cecide/
rit hęc ſabbatis in foueam:
nōne tenebit et leuabit eam?
Quāto magis melior eſt ho/
a mo oue. Itaqꝫ licet ſabbatis
benefacere. Tunc ait homi/
ni: Extende manum tuam.

c. Sapientiā ſcribe in tpe vacuitatis: ⁊ qui minoratur actu ſapi/
entiā p̄cipiet. c Eſuriētes. Prouer.xxvij.a. Aia eſuriens
etiam amarū pro dulci ſumet. d Ceperūt vellere ſpi/
cas. Sic eleuant a fra. Leuit.xxiij.b. Feretis manipulos
ſpicarū primitias meſſis veſtrę ad ſacerdotes: qui eleuabunt
Ruth.2.a. faſciculū coram domino. Ruth collegit ſpicas in agro booz
poſt meſſores. i. i agro ſacrę ſcripturę. j. Corinth.iij.b. Neqꝫ
qui plantat neqꝫ q̄ rigat ē aliq̄d: ſed q̄ incrementū dat deus.
e Phariſei autē videntes dixerūt ei: Ecce diſci/
puli tui faciūt qđ non licet eis facere ſabbatis. De
vinea vł fruge licet edere: ſed falce nō metere neqꝫ foras effer/
Moraliter re: Deut.xxiij.d. Moraliter: Hi ſunt qui p̄latos reprehen
Ouidi⁹ i ep̄lis dunt ꝙ nimis ſolliciti ſint circa gregē ſuum/ dicētes: Qđ caret
alterna requie/ durabile nō eſt. Unde.ij. Reg.xj.b. dauid di
cit vrię: Uade in domū tuam ⁊ laua pedes tuos. Uel qui re/
prehendūt eos qui exponūt ſacrā ſcripturā. f At ille di/
xit eis: Nō legiſtis q̄d fecerit dauid. j. Reg.xxj.b.
g Quādo eſurijt/ ⁊ qui cū eo erāt: quō intrauit: id
eſt abimelech pro eo: qꝛ ipſe non legit intraſſe: h In do/
mū dei ⁊ panes ꝓpoſitiōis comedit quos nō lice/
bat ei edere/ neqꝫ his qui cū eo erāt niſi ſolis ſacer/
dotibus. Leuit.xxiiij.b. Erūtqꝫ aaron ⁊ filiorū eius vt co
medant eos in loco ſancto: qꝛ ſanctūſanctorū eſt. Itē.xxij.b.
Qui comederit de ſanctificatis per ignorantiā/ addet quintā
partē cū eo qđ comedit: ⁊ dabit ſacerdoti in ſanctuario. Qui/
dā dicunt ꝙ abimelech diſpenſauit qui ſumm⁹ erat ſacerdos:
⁊ neceſſitas p ſe non excuſat ſine diſpēſatiōe. Idem dicūt de
matathia q̄ pugnauit in ſabbato. j. Machab.ij.e. Sed con/
tra dic Beda ſup Marcū.ij. ꝙ occiſo abimelech a ſaule abie
thar fili⁹ eius poſtea regnante dauid ſummi ſacerdotij gradū
accepit maioris excellētię qꝫ pater eius. Itē Beda ſup Mar
cū.iij. Ita ſabbatum ⁊c. Leo papa. Ubi neceſſitas fuerit ad
vtilitatem eccleſię: qui poteſtatē habet/ ea diſpenſet. Beda.
Iniquū eſſet ſi ſtatuta ꝓ charitate cōtra charitatē tenerentur.
Uerſus. Hęc ſua cuiqꝫ facit in ꝓmittēdo volūtas. Hęc p̄ci/
piētis auctoritas: vt nō occidas ⁊c. Hęc p̄cepti dignitas vt
q̄ in ſermone i mōte. Nota aūt/ q̄ p̄mę neceſſitatis ſūt/ diſpē
ſationē ſolū recipiūt ab eo q̄ p̄eſt: quę ſecūdę a deo tm̄: q̄ vo
tertię a nullo mutari poſſūt. Bern̄. de cōſideratiōe. Nō ſum
tā rudis vt ignorē vos diſpēſatores eſſe poſitos: ſed in ędifi/

cationē/ nō in deſtructionē. Ubi neceſſitas vrget/ excuſabilis
eſt diſpēſatio: vbi vtilitas ꝓuocat diſpenſationē/ laudabilis ē
diſpenſatio. Utilitas dico cōmunis nō ꝓpria. Ubi nihil hoꝝ
eſt/ nō eſt diſpenſatio/ ſed crudelis diſſipatio. Senſus ḡ litte/
ralis expoſitiōis: ꝙ ſi dauid ⁊ abimelech non rephenduntur
de trāſgreſſione man/
dati ꝓpter neceſſitatē:
ſic nec apoſtoli debēt De pe.diſ.1.c.
rephendi. Super mē/
ſam em̄ ꝓpoſitiōis po Marci.2.d.
nebant duodecim pa/ Luc.6.a.
nes ⁊ alijs ſubſtitutis
tollebantur: Numeri
xxviij.a. Leuit.xxiij. Marci.3.a.
b. Et qñ dauid come/ Luc.6.b.
dit erat dies neome/
nię. i Aut nō le/
giſtis. Secūda excu
ſatio: k In lege:
Numeri.xxviij.d. Le
uit.xxiij.a. l Quia
ſabbatis ſacerdo/
tes in templo ſab/
batum violāt. i. nō
obſeruāt: ita ꝙ viola/
re videt: m Et ſi/
ne crimie ſunt/ hoc
faciēdo. n Dico au
tē vobis: qꝛ tem/
plo maior eſt hic:

id eſt in loco illo: qꝛ ieſus chriſtus q̄ erat dñs templi. o Si
aūt ſciretis. Tertia excuſatio p miſericordię p̄electionem.
p Quid eſt. i. quid ſignificet hac auctoritate: q Miſe/
ricordiā volo ⁊ nō ſacrificiū. Oſee.vj.c. ⁊ ix.b. Eun/
tes autē diſcite quid eſt miſericordiā volo et non ſacrificium.
r Nunqꝫ cōdemnaſſetis innocētes. i. apl'os. Beda.
Marci.ij.d. Sabbatū ꝓpter hominē factū eſt: ⁊ non homo
ꝓpter ſabbatū: ideo maior cura adhibenda eſt ſaluti hominū
qꝫ cuſtodię ſabbati. Sic em̄ mandatū eſt ſabbatū cuſtodiri:
vt ſi neceſſitas eſſet non fieret reus qui ſolueret: hodie ſi quis
ęger corruperit ieiuniū nō tenet reus. s Dñs em̄ filius
eſt hominis etiā ſabbati. Quarta excuſatio p dñi diſpēſa/
tionē. Unde cū dñs ſit/ pōt mutare qđ inſtituit. t Et cum
inde trāſiſſet. i. a ſatis: alioq̄n videret eſſe factū eodē ſabba
to. Uñ Luc.vj.b. Factū eſt aūt ⁊ in alio ſabbato vt intraret
in ſynagogā. v Uenit i ſynagogā eorū: in altero ſab/
bato: vt ait Lucas.vj.b. x Et ecce hō habēs manū
aridā: ſupple erat ibi vel aduenit. Hiero⁹ ſup hūc locū. In
euāgelio quo vtunt nazarei/ hęc vox p̄cantis: Cemētari⁹ erā
manib⁹ victū q̄rens: p̄cor te ieſu vt mihi reſtituas ſanitatē/ ne
turpiter mendicē cibos. y Et īterrogabāt eū dicētes:
Si licet ſabbatis curare: vt accuſarēt eum? Marc⁹
iij.a. et Lucas.vj.b. dicūt illos interrogatos eſſe a dño. Uñ
Lucas: Interrogo vos ſi licet ſabbato benefacere an male?
Sed/ dic ꝙ illi prius īterrogauerūt a dño. Intelligēs autem
dñs cogitatiōes ⁊ accuſatiōes eoꝝ cōſtituit in medio ſanan/
dū: et tūc q̄ſiuit qđ Lucas ⁊ Marcus ait. Et tunc illis tacen
tib⁹ ꝓpoſuit ſimilitudinē de oue: ⁊ concluſit ꝙ licet ſabbato bñ
facere. Deinde em̄ circūſpectis illis cū ira: vt dicit Marc⁹:
ſpecialit̄ p̄tendēs vultuoſitatē quādā ad modū irati: qꝛ Eſa.
xlij.a. Nō erit triſtis neqꝫ turbulēt⁹/ dixit: Extēde. z Ipſe
autem dixit illis: Quis erit ex vobis hō q̄ habeat
vnā ouē ⁊c. Quāto magis melior eſt homo oue.
Locus a maiori. Glo. Competenti exemplo ſoluit queſtionē
eorum: vt eos oſtendat ſabbatum violare in opere cupidita/
tis: quod eſt res minima: qui eū violare arguūt in opere cha/
ritatis: quę eſt res maxima. a Itaqꝫ licet ſabbatis be
nefacere. Tunc ait homini: Extende manū tuam.
Ecci.iiij.d. Non ſit porrecta manus tua ad accipiendum: et
ad dandū collecta. Unde Glo. Hic fruſtra ꝓ peccatis roga/
℟ turus manus ad deū

a b Et extēdit / ꝛ rēſtituta eſt ſa
c nitati ſicut altera. Exēuntes
autē phariſei conciliū facie/
bant aduerſus eum / quomō
d perderēt eum. Jēſus autem
e ſciens receſſit inde: et ſecūti
ſūt eum multi / ꝛ curauit eos
f omnes: et p̄cēpit eis ne ma/
g nifeſtū eum facerent: vt ād/
h impleret quōd dictū eſt per
eſaiam prophetā / dicentem:
i k Eccē puer meus quēm elegi
l m dilēctus meus in quō bene
n complacuit anime mee. Pō
nam ſpiritū meū ſuper eum:
o p et iūdicium gēntibus nūcia/
q bit. Nōn cōtendet neq; cla/
r mabit: nēq; audiet aliquis

Iterum manus ad deum expādit: qui has ad pauperes p poſ/
ſe non extendit. Unde Prouerb. xxj.b. Qui obturat aurem
ſuam ad clamorem pauperis: ipſe clamabit et non exaudiet.
a Et extendit. Hic eſt auarus. iij. Regū. xiij.b. Hiero/
boam cōtra addo: qui eum reprehendit de idolatria / extendit
manū vt apprehenderent illum: et aruit manus eius. Hiero/
boam / cauſa populi interpretat. Auarꝰ em̄ cauſat a toto po/
pulo: q2 dona dei cō/
munia ſibi approprī/
at. Et auaricia idola/
Eph.5.b. tria eſt: quia idolorum
B ſeruitus. Addo / ſerui/
Marci.3.a. ens ei: ſynderesis. Sz
Joh.10.g. dum vult eam capere
ꝛ ſubiugare / eiꝰ manꝰ
areſcit a bono opere.
b Et reſtituta eſt
ſanitati ſicut alte/
ra. Planū ē. c Ex/
euntes aūt phari/
ſei conciliū facie/
bant ꝛc. Iſti ſūt no
Eſa.42.a. ctue diaboli. Joh. iij.
c. Lux venit in mun/
dū: ꝛ dilexerūt homi/
nes tenebras magꝭ q̄
Ps.33. lucem. Ps. Accedite
ad eū et illuminamini.
d Jeſus autem
ſciēs / īſidias eorum /
receſſit inde: pro/
pter exēplū: ꝓpt hu/
militatꝭ indiciū: ꝓpt etiā miſeris parcēdū. Receſſit em̄ vt ho
mo: q2 h erat verū ſignū humanitatis. Lucꝭ. vj.e. Ipſe beni/
gnus eſt ſuper ingratos. e Et ſecuti ſunt eum multi
et curauit eos omnes. Nota ſimplices ſequūtur: docti
ꝓo pſequūtur. f Et precepit eis ne manifeſtū eum
facerent. Hilarius. Jubendo ſecretum dominus glorian/
di de ſe iactantiam declinat: et per hanc tacendi voluntatem
dictorū eſaie effectus implet. g Ut adimpleret / cauſa/
tiue vel conſecutiue. Sic pepercit eis / ne inuidia trucidarent:
vt impleret illud eſaie: Arundinem ꝛc. Et ſm̄ hoc p̄eun/
tia in hac auctoritate ex abūdanti inducta ſunt. h Quod
dictum eſt per eſaiā ꝓphetam / dicentem: Eſa. xlij.a.
Ibi eſt littera aliter. i Ecce puer meus. Uox patris lo
quētis de filio. Puer: id eſt ſeruus. Philꝭ. ij.a. Exinaniuit
ſemetipſum formam ſerui accipiens. Electus / k Quem
elegi. Cantꝭ. v.c. Dilectus meus candidus ꝛ rubicundus
electus ex milibꝰ. l Dilectus meus. Cantꝭ. v.c. Qua/
lis eſt dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierū: Glo.
Ex dilecto / ex patre. m In quo bene cōplacuit ani/
me mee: nihil in eo videns quod diſpliceret. Simile. s̄. iij.
d. et. j. xvij.a. n Ponam ſpiritum meū ſuper eum.
Eſa. xj.a. Requieſcet ſuper eum ſpiritus domini. Et. lxj.a.
Spiritus domini ſuper me / eo q vnxit me: Et hoc inquātū
homo. o Et iudicium / futurum: p Gentibus nū/
ciabit / per p̄dicationem ſuā. q Non contendet neq;
clamabit. Contra: Joh. vij.f. Stabat ieſus et clamabat /
dicens: Si quis ſitit veniat ad me et bibat. Solutio. Non
clamabit: id eſt non clamoſus erit. Sed in ſecundo aduentu:
Eſa. xlij.c. Tacui: ſemper ſilui: patiens fui: ſicut parturiens
loquar. r Neq; audiet aliquis in plateis vocem
eius. j. Pet. ij.d. Cum malediceret non maledixit: cum pa/
teretur non cōtaminabatur. Hiere. xj.d. Ego quaſi agnus
manſuetus qui portatur ad victimam. Eſa. liij.c. Sicut ouis
ad occiſionem ducetur: ꝛ quaſi agnus coram tondente ſe ob/
muteſcet: et non aperuit os ſuum. s Arundinem quaſ/
ſatam non confringet: id eſt iudeos omni vento tempta
tionis vel doctrine cedentes: vt dicit Eph. iiij.b. non ſtatim

in plateis vocem eius. Arū/
s dinēm quaſſatam non con/
t fringet: ēt linū fumigās non
v extinguet: dōnec eiſciat ad
x victoriam iudicium: ēt in no
mine eius gentes ſperabūt.
y Tūnc oblatus eſt ei demo/
z a niū habens cecūs ꝛ mutūs:
b c et cūrauit eum: itā vt loque/
d e ret et vidēret. Et ſtupēbant
omnes turbe et dicebant:
Nunquid hic eſt filius da/
f uid: Phāriſei autem audi/
g entes dixerunt: Hic nōn eiſ/
cit demones niſi in beelze/
bub principe demoniorum.
h Jēſus autem ſciens cogi/
tationes eorum / dixit eis:

damnabit. Per arundinem hypocrite: vt ſupra proximo.
t Et linum fumigans nō extinguet. Per linum: qui
quedam bona agunt: quedam mala: vtroſq; expectat domi/
nus. Item per arundinem gentes vento vanitatis agitate: et
in peccatis quaſſate: et in ſalutem per chriſtum reſeruate. Li
num fumigans: id eſt exiguum ſpiritum ex reliquijs vete/
ris gratie: et quia reſumendi totius in tempore penitentie ſit
facultas. Lignū / vel
linū: de quo facta eſt
veſtis dn̄i. Chryſoſto
mus. Facile erit ei om
nes illos ſic arundinē Al. ꝛ lignū
frangere: et ſicut linū
inflamatum extingue/
re illorum furorem.
v Donec eiſciat
ad victoriam iudi s.9.d.
cium. Actiue vt iudi Luc. 11.b.
cet: vel paſſiue vt iudi De pe. di. 3.c.
cetur. Ad victoriā ſunt plures
dicit: quia idipſum q
iudicatus ē ceſſit ei ad
victoriam. Joh. xij.e.
Nunc princeps huiꝰ
mundi eiſcietur foras.
Vel iudicium inter ſe Marci.3.c.
et diabolum. Uel iu/ Luc.11.b.
dicium adhuc homi/
nibus occultum quod
vicit moriēdo. x Et
in noīe eius gētes
ſperabūt: q2 non eſt
aliud nomē ſub celo ī q̄ oporteat ſaluari: Actꝭ. iiij.c. y Tūc
oblatꝰ ē ei / vnꝰ / demoniū habēs cecꝰ et mutꝰ. Tria
ſigna ſimul facta ſūt ī iſto. Moralit: y Tunc oblatꝰ. Moraliter
Oblatio partim erat ſacerdotis: partim offerentis: Sic par/
tim ſumus noſtri quo ad querenda neceſſaria: ſed principali/
ter dei. j. Corinth. vj.d. An neſcitis quoniā membra veſtra
templum ſunt ſpiritusſancti qui in vobis eſt quem habetis a
deo: ꝛ non eſtis veſtri: z Cecus. j. Regꝭ. xj.a. dixit naas
obſeſſis iabes galaad. In hoc feriam vobiſcum fedus: vt eru
am omniū veſtrum oculos dextros: ponamq; vos opprobriū
in vniuerſo iſrael. Naas / ſerpēs. Ps. Supercecidit ignis et Ps.57.
nō viderunt ſolē. a Et mutus / a cōfeſſiōe pctī. Ps. No Ps.31.
lite fieri ſicut equus ꝛ mulus: quibꝰ non eſt intellectus. Ecce
cecus. In chamo ꝛ freno maxillas eorum conſtringe / p̄miſſi/
ue: qui non approximant ad te / per confeſſionem: vel a confeſ/
ſione laudis. Ps. Peccatori dixit deus: quare tu enarras iu/ Ps.49.
ſticias meas ꝛc. Item / Humiliauerūt in compedibus pedes Ps.104.
eius / donec veniret verbum eius. ſ. confeſſionis. b Et cu/
rauit eum. Hoc refertur ad illud: Donec eiſciat ad vi/
ctoriam iudicium. Curauit enim / eiſciendo demonem:
c Ita vt loqueret. Hoc refert ad illud ſupra / Arundi/
nem quaſſatam ꝛc. d Et videret. Hoc ad illud / Li/
nū fumigans ꝛc. Nota autē ordinem. Gregorius. Prin/
cipium illuminatiōis / eſt humilitas vere cōfeſſionis. e Et
ſtupebant omnes turbe ꝛ dicebant: Nūquid hic
eſt filius dauid: Manſuetus contra demoniū: deſidera/
bilis aſpectu / contra cecum: manufortis cōtra mutū. Filius
dauid / qui miſericors et beneficus fuit. f Phariſei au/
tem audientes dixerūt / in corde: g Hic non eiſcit
demonia niſi in beelzebub principe demoniorū:
quaſi participiū ꝛ familiaritatem habet cum principe demo/
niorum: et ita ex conſenſu ꝛ auctoritate eiſcit minores demo/
nes: ſicut ſecretariꝰ regis / auctoritate multis nocet. h Je/
ſus autem ſciens cogitationes eorum / dixit eis.
Hieroꝰ. Ad cogitationes phariſeorum reſpondet: vt vel ſic
compellerētur credere potentie eius qui cordis videbat ocul/
ta. Hiere. xvij.b. Ego dn̄s ſcrutans corda: et ꝓbans renes.
Omne regnū cōtra

a Omnẽ regnũ †contra ſe diui
b ſum deſolabiť: ⁊ õis ciuitas
vel domus diuiſa contra ſe
c nõ ſtabit. Et ſi ſathanas ſa/
thanã eijcit/ aduerſus ſe diui
ſus eſt: quomõ ergo ſtabit
d regnũ eius? Et ſi ego in beel/
çebub eijcio demones/ filij
e
f veſtri in quo eijciũt? Ideo
ipſi iudices veſtri erunt. Si
g
h autẽ ego in ſpiritu dei eijcio
demões: igiť pueniť in vos
i regnum dei. Aut quomodo
k poteſt quiſꝙ intrare i domũ
l fortis: et vaſa eius diripere
m niſi prius alligauerit fortem?
n Et tunc domum illius diri/
o piet. Qui non eſt mecum
p contra me eſt: et qui non cõ/
q gregat mecũ/ ſpargit. Ideo
dico vobis: Omne pecca/
tũ et blaſphemia remittetur
r hominibus: ſpiritus autem
†blaſphemię nõ remittetur.

a Omne regnũ contra ſe diuiſum deſolabiť. Re/
gnũ ſolidum ⁊ firmũ/ ſi per partes diuidiť et alij ab alijs pe/
rimunť vľ opprimunť/ in ſolitudinem redigiť/ vacuatũ ab ha/
bitatoribus. Infirmat dominus qđ de eo dixerant phariſei.
Primo indirecte dupliciť/ per ſyngreſim vľ hypozeuſim ſum/
pto qđ dixerant: et ex
Ar. †in hoc deducens eos ad
Marci.3.c. incõueniẽs: ⁊ ſm or/
Luc.11.c. dinem litterę: licꝫ ma/
25.q.2.c.ſi ea giſter in poſtillis hoc
modo pmutet textũ:
vt ſit ꝓpoſitio maior:
Et ſi ſathanas. Aſ/
ſumptio: Omne re/
gnũ. Õis ciuitas/
aſſumptiõis ꝓbatio.
Vel domus/ ꝓba/
tionis ſupprobatio.
C Quõ ergo: hoc cõ/
cluſio: quaſi nullo mõ
ſtare poteſt. De hoc
plenius Marci. iij. d.
Dicit ergo: a Om/
ne regnum contra ſe diuiſum deſolabitur. Hiero⁹.
Cõcordia nãꝙ res paruę creſcũt: diſcordia maxię dilabunť.
Nota regnũ chriſtus/ dans regnum: euangeliũ/ inuitans ad
regnũ: ęterna beatitudo/ ipſum regnum. b Et õis ciui/
tas vel dom⁹. i. familia: diuiſa cõtra ſe non ſtabit. c
Et ſi ſathanas ⁊c. quomõ ergo ſtabit regnũ eius?
q. d. nullo modo poteſt ſtare. d Et ſi ego in beelçebub
eijcio demones/ filij veſtri in quo eijciũt? Exorciſtę
iudęorũ ad nomis dei inuocationẽ eijciebant demones. Vñ
ſi filijs veſtris non aſcribitis ꝙ in beelçebub eijciant demo/
nia: quare hoc mihi imponitis? f Ideo ipſi iudices
veſtri erũt: cõparatione melioris facti: quia deo aſcribunt
qđ vos beelçebub. Vel/ e Filij veſtri. i. apoſtoli q̃ erant
de iudęis: f Ideo ipſi iudices veſtri erunt. ſ. xix. d.
Sedebitis ſup ſedes iudicãtes duodecim trib⁹ iſrael. g Si
autẽ ego ⁊c. Altera pars cõplexiõis. Et infert ex ꝓpoſito:
cum reliqua pars ſit falſa: ⁊ eſt probatio directa. Dicit ergo:
Si ego i ſpũ dei: Lucas. xj. c. ait: In digito dei: h Eij/
cio demones/ igiť pueniť in vos regnũ dei. Augu/
ſtin⁹. Regnũ dei idem eſt qđ poteſtas/ qua damnanť impij:
⁊ a fidelibus ſecernunť. i Aut quomõ ⁊c. Qđ proba
uerat indirecte/ vult probare directe. q. d. ſi ego non in ſpiritu
dei eijcio demonia ſed i beelçebub/ quomõ poteſt quiſꝙ
intrare in domũ fortis. Iob. xlj. d. Non eſt poteſtas ſu/
per terrã quę ei compareť. Chryſ. Diabolũ fortem facit no/
ſtra negligẽtia: nõ ill⁹ potẽtia. k Domũ/ hypocritę maxi/
me. Iob. xl. c. Umbrę. i. hypocritę ꝓtegunt vmbram eius. i.
peccatũ celant: in quo apparet imago diaboli. Hiere. xxxj. b.
Liberabit eum de manu potentioris. l Et vaſa eius di/
ripe. i. arma eius. ſ. homines. Eſa. x. f. Apud magmas com/
mẽdabit vaſa ſua. Magmas interpťať mot⁹: ⁊ in tactu maxi/
ma eſt delectatio: quę cuſtodit peccatorẽ diabolo. Ro. vj. d.
Humanũ dico ꝓpter infirmitatẽ carnis veſtrę: Sicut enim
exhibuiſtis membra veſtra ſeruire immũdicię ⁊ iniquitati ad
iniquitatẽ: ita ⁊ nunc exhibite membra veſtra ſeruire iuſticię
in ſanctificationẽ. Vaſa/ in quibus habitat: et quibus quaſi
miniſtris vtitur. m Niſi prius alligauerit fortẽ: quia
tunc minorẽ vim temptandi ſanctos habuit intrinſecus p fo/
mitem: etſi forte maiorẽ extrinſecus. Diabolus enim eſt reli/
gatus in inferno: ⁊ manus impellens debilitata eſt. Manus
trahens abſciſa: quia nõ trahit ſimul bonos ⁊ malos. n Et
tunc domũ illius diripiet. i. ad diuerſos ordines rapiet.
Eph. iiij. c. Ipſe dedit quoſdam quidem apoſtolos: quoſdã
ꝓphetas: alios autẽ euangeliſtas: alios autẽ paſtores et do/
ctores. o Qui non eſt mecũ contra me eſt. i. qui diſ/
ſimilia meis opera facit/ mihi cõtrarius eſt. p Et qui nõ
congregat mecũ diſpergit. q. d. opera mea non poſſunt
operibus beelçebub comparari: quia ego cõgrego/ ille diſper/
git. Nota opus chriſti eſt congregare ad cultũ vnius dei: et
ad vnitatem fidei et ad vnũ ſingulare bonum: De quo Pſ.
Unã petij a dño. Ad dilectionẽ dei ⁊ proximi: Vñ Eſa. xj. c. Pſ.16.
Diſperſos iuda colliget a quattuor plagis terrę. Diſperguť
quidã per nobilitatẽ:
hęc eſt oriẽs. Quidã
per timorem mortis:
hic eſt occidens. Alij
per ꝓſperitatem: hic
eſt auſter. Alij per ad/
uerſitatẽ: hęc eſt aq/
lo. Hos ꝯgregat do/
min⁹. Ezech. xxxvij.
c. A quattuor ventis
veni ſpirit⁹ et inſuffla Marci.3.d.
ſup interfectos iſtos: Luc.12.b.
et reuiuiſcant. Opus
autẽ diaboli eſt diſp/
gere monſtra demo/
niorũ: varietates hę/ Ar. †blaſphe
reſum: vanitates ter/ mia
renorũ: diſcordias fra/
trum. q Ideo dico vobis: quia dicitis me eijcere de/
monia in beelçebub principe demoniorũ: Ideo dico vo/
bis: omne peccatũ ⁊ blaſphemia remitteť homini/
bus. Hoc contra Nouatianũ: qui lapſis in martyrio veniã
negabat. r Spiritus autem blaſphemię nõ remit/
tetur. Hoc eſt contra Origenem: qui dicit omnes veniam
cõſecuturos: poſt vniuerſale iudicium tranſactis multis ſęcu/
lis. Diciť autem illud peccatum irremiſſibile octo de cauſis: Pctm̃ irremiſſi
ſicut poteſt colligi ex Glo. ſuper Matth. v. et in hoc loco: et bile diciť octo
alijs dictis ſanctorũ. Primo: quia aduerſatur fonti remiſſio/ de cauſis
nis. Unde Auguſtin⁹ ſuper Matth. v. Peccatũ ad mortem
eſt/ cum poſt agnitionem dei per gratiam chriſti oppugnat ali
quis fraternitatẽ: ⁊ aduerſus gratiam dei qua recõciliatus eſt
deo/ inuidię faucib⁹ agitať: quod fortaſſe eſt peccatũ in ſpiri/
tũſanctũ. Secũdo: quia nõ habet colorem excuſationis. Vñ
Richardus de ſancto victore: Quędam peccata hominũ p/
tinent ſpecialiter ad corruptelã ꝓpriam/ vt ebrietas ⁊ ſtupra:
quędam ſpecialiter ad iniuriam ꝓximi/ vt homicidia/ furta:
quędam ſpecialiter ad diuinam cõtumeliam/ vt blaſphemia.
Sed quidam blaſphemant ex coactione: et hi peccant in pa/
trem: alij ex deceptione: ⁊ hi peccãt in filium: alij ex ſola ma/
lignitate: ⁊ hęc eſt peſſima ſpecies/ in ſpiritũſanctũ. Eſt autẽ
⁊ hoc in genere ſceleratiſſimũ: et in quo malicia creuit vſꝙ ad
ſummũ: quãdo q̃s i dei vituperijs delectať ⁊ gloriať. Quid
ergo videtur aliud ſpiritus blaſphemię ꝙ affectatio et deſi/
derium vituperatiõis diuinę? Spirit⁹ blaſphemię ſpirat ad
odium dei: ſpiritusſanctus ſpirat ad amorem dei. Eo igiť ꝙ
hoc malum nihil habet in ſe excuſationis: non meretur habe/
re excuſationẽ remiſſionis. Tertio: quia talis vir poteſt ſe hu
miliare ad veniam petendam vel ad bonum. Unde Auguſti/
nus ſuper Matth. v. g. ibi: Orate ꝓ pſequẽtibus vos. Tan/
ta eſt labes illius peccati/ vt deprecandi humilitatem habere
non poſſit: et ſi peccatum ſuum mala cõſcientia recognoſcere
et enũciare cogatur: vt iudas cũ dixit/ Peccaui: facilius de/
ſperans cucurrit ad laqueum/ ꝙ humilitatis veniã petijt: qđ
ꝓpter magnitudinẽ peccati iam ex damnatione peccati tales
habere credendum eſt. Et huic penitentię nõ ignoſcit deus:
cum ⁊ ſe peccaſſe fateanť/ ⁊ feciſſe mala vehementer eos pęni/
teat: tamẽ huiuſcemodi affectionem mentis habent vt ſe non
humilient ad petendam veniam. Quarto: quia paucis ⁊ raro
remittitur: vt dicit Glo. Roma. ij. a. ſuper illud: Scdm duri/
ciã tuam ⁊ cor impęnitens ⁊c. Quinto: quia nunꝙ legitur re/
miſſum: immo legitur contrarium in hoc. xij. ca. et Marci.
iij. d. Qui blaſphemauerit in ſpiritumſanctum non habet re/
miſſionem in ęternum. Ibi Interliñ. quia ipſe ęterne delin/
quit qui nunꝙ pęnitet. Et Luc. xij. b. Qui in ſpiritumſan/
ctũ blaſphemauerit nunꝙ remittetur ei. Glo. Hic blaſphem⁹
exigentibus malis

¶ exigentib⁹ malis meritis ſuis: ſic nunꝗ̄ ad remiſſionē: ita nec ad pœnitentiā ꝑuenturus eſt. Sexto: quia grauiꝰ puniꝛ: quaſi nihil de pœna debita dimittiꝛ. Unde Richardꝰ de ſancto victore. Peccatū diaboli inexpiabile eſt: qꝛ nullo remedio expiari poteſt. Illud autem irremiſſibile eſt: cui pene nulla relaxatio fit: quę in peccatis actualiter ſimilibus fieri cōſueuit. Septimo: quia mereꝛ talis non pœnitere. Unde Marci. iij. d. Qui blaſphemauerit in ſpiritūſanctū / non habebit remiſſionem. Glo. ideo quia non mereꝛ pœnitentiā agere vt recipiaꝛ. Octauo: quia etiā poſt mortē remanet / etiā quo ad actum ſicut charitas. Unde Richardus de ſancto Uictore. Sicut nunꝗ̄ excidit amor dei: ita nunꝗ̄ excidit odium dei: Et tamē charitas poteſt amitti: ſic ⁊ odium dei in ꝑſenti admitti. Sicut autem fides ⁊ ſpes ceſſabunt: ſic ſunt quędam mala quę locum habent ſolum in hac vita: vt adulteria / furta: quędam vero in hac vita ſimul ⁊ in futura: Nam qui cum odio dei ex hac vita diſcedit / ſub eodem morbo in ęternū tabeſcit: et ſic in ęternū delinquit: et ſine ceſſatione delinquēdo meretur vt ſine ceſſatione puniaꝛ. Qui ergo reus eſt diuini odij / reus eſt ęterni delicti. Sed blaſphemia quę eſt in ſpiritūſanctū nunꝗ̄ eſt pręter odium dei. De hoc etiam Eſytius ſuper Leuit. x. et. xxiiij. Hoc ſancti patres irremiſſibile peccatum et blaſphemiā in ſpiritūſanctum dixerunt: in ſceleribus vſq̄ ad finem vitę ꝑſeuerare: de ſalute ſua deſperare: de miſericordia ⁊ potētia redēptoris diffidere. Itē Auguſtinꝰ ī Enchiridion. Qui in eccleſia non credens peccata dimitti / cōtemnit tantā diuini muneris largitatem / et in hac mentis obſtinatione diē claudit extremū: reus ē ille irremiſſibili peccato ī ſpiritūſanctum / in quo chriſtus peccata dimittit. Uerſus. Aduerſum purum vix raro non legis vnꝗ̄ Plene punitur remanet non pœnitet vnꝗ̄. Peccatur autē in ſpiritūſanctum iſto peccato ſex modis. Duobus modis in deū: duobus in ꝓximum: duobus in ſeipſum. In deum / deſperando / pręſumendo. In ꝓximum / impugnatio agnitę veritatꝭ: ⁊ fraternę charitatis. Duplex enim eſt effectus bonitatis diuinę in homine. Unus quo ad intellectus ꝑfectionem: et quo ad hoc eſt impugnatio agnitę veritatis. Alius quo ad ꝑfectionem affectꝰ: et quo ad hoc ē impugnatio fraternę charitatis. In ſeipſum finalis impœnitentia: ⁊ quando pœnitet de pœnitētia. Item nota ad hoc ꝙ aliquid ſit peccatum in ſpiritūſanctum tria exiguntur: ſcꝫ ꝙ ſit ex certa malicia: ꝙ diuinam bonitatem oppugnet: et ꝙ ſit cum finali pertinacia mentis indurarę in malicia. Spiritus autem blaſphemię non remitteꝛ. Auguſtinus. Blaſphemia eſt per quam de deo falſa dicunꝛ. Et ideo peius eſt blaſphemare ꝙ̄ periurare: qꝛ ꝑiurādo falſę adhibetur teſtis deus: blaſphemando de ipſo deo falſa dicunꝛ. a ¶ Et quicūq̄ verbum dixerit contra filium hominis remittetur ei: id eſt ad remittendū facile eſt ſi pœnitet: quia ignoranter hoc dixit. b ¶ Qui autem dixerit contra ſpiritūſanctum / verbum: non remitteꝛ ei / neq̄ in hoc ſeculo / neq̄ in futuro: vt expoſitum eſt. c ¶ Aut facite: id eſt dicite: ſicut vulgariter dicitꝛ: Iſte facit ſe bonū: id eſt dicit: Arborem bonam ⁊ fructum eius bonū. d ¶ Aut facite: id eſt dicite: Arborem malam ⁊ fructum eius malum. q. d. ſm naturam iudicate et dicite de arbore bona / ſcꝫ me: ꝙ faciat bonum fructum: aut de arbore mala / ſcꝫ diabolo: ꝙ fructū malum faciat. ſ. vij. c. Non poteſt arbor bona fructus malos facere: nec arbor mala fructus bonos facere. Qꝛ autē chriſtus dicatur arbor / habeꝛ Cant. ij. a. Sicut malus inter ligna ſiluarum: ſic amicus meus inter filios.

a Et quicūq̄ dixerit verbū cōtra filiū hoīs / remitteꝛ ei: qui autem dixerit contra ſpiritū ſanctū / non remitteꝛ ei neq̄ in hoc ſeculo neq̄ in futuro. c Aūt facite arborem bonam d et fructū eius bonum: aut facite arborem malam / et fructum eius malū. e Siquidem ex fructu arbor cognoſcitur. f g Prógenies viperarū: quō modo poteſtis bona loqui / h cum ſitis mali: Ex abundantia enim cordis os loquitur. i Bónus homo de bono theſauro k l prófert bona: Et malꝰ homo de malo theſauro m n ꝓfert mala. Dicō autē vobis:

Sic diabolus / Iudic. ix. b. Ligna agri cōſtituerunt rhamnum ſuper ſe. Hieronymꝰ. Chriſtus ſeipſum dicit arborem: ſuum opus / fructū. e ¶ Siquidem ex fructu cognoſcitur arbor. ſ. vij. c. A fructibus eorum cognoſcetis eos. Eccl. xxvij. a. Sicut ruſticatio de ligno oſtendit fructū illiꝰ: ſic verbum ex cogitatu cordis hominis. f ¶ Progenies viperarum: quia occiderunt chriſtum patrem: ſic mali chriſtiani occidunt eccleſiam matrē. Iſidorus. Sicut vipera a filijs in vtero poſitis perimiꝛ lacerata: ita nos cogitationes noſtrę intra nos poſitę occidūt: qꝛ eas quaſi fetꝰ diaboli lactamus et papillam facimus delectando. g ¶ Quomō poteſtis bona loqui cum ſitis mali: q̄ſi non poteſtis bonum fructum facere / cū ſitis arbor mala. h ¶ Ex abundantia enim cordis os loquiꝛ: ſicut olla ex plenitudine redundat. Iob. xlj. d. Feruefcere faciet quaſi ollam ꝓfundum maris: et ponet quaſi cum vnguenta bulliunt. Prouer. xv. a. Os ſtultorum ebullit ſtulticiā. i ¶ Bonus homo de bono theſauro. Cōtinuatio. Uere ex abundantia cordis os loquiꝛ: quia bonꝰ homo de theſauro bono. i. de bona intentione: k ¶ Profert bona / vba. l ¶ Et malus homo de malo theſauro: id eſt ꝑuerſa intentione: m ¶ Profert mala / verba. Prouerb. xviij. d. Mors ⁊ vita in manibus linguę. ſ. xv. b. Quę ꝓcedunt de ore de corde exeunt: ⁊ ea coinquinant hominē. De corde em̄ exeūt cogitationes male / homicidia / adulteria / fornicatiōes / furta / falſa teſtimonia / blaſphemię. Nota aūt ꝙ eſt triplex theſaurꝰ bonꝰ. Doctrinę: gratię: et glorię. Primus admirabilis: ſecundus deſiderabilis: tertius ineſtimabilis. De primo Eſa. xlv. a. Dabo tibi theſauros abſconditos ⁊ arcana ſecretorū. i. ſacrę ſcripturę: vt ſcias quia ego dn̄s. Hoc diciꝛ cyro: qui iterpretaꝛ hęres / clericus: qui dicit: Dn̄s pars hereditatis meę. De ſecūdo / Prouer. xxj. c. Theſaurꝰ deſiderabilis ⁊ oleū in habitaculo iuſti. ij. Corinth. iiij. b. Habemꝰ theſaurū iſtū ī vaſis fictilibus. De tertio / Deut. xxviij. a. Aperiet dn̄s theſaurū ſuū optimū cęlū: vt pluuiā tribuat terrę in tēpore ſuo: benedicetq̄ cūctis operibꝰ manuū tuarū. Hos tres theſauros apit dn̄s. De ꝑmo diciꝛ Luc. xxj. d. Ego dabo vobis os ⁊ ſapientiā / cui nō poterūt reſiſtere oēs aduerſarij veſtri. Ps. Dn̄e labia mea aperies: ⁊ os meū annunciabit laudē tuā. De alijs duobꝰ: Ps. Gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s. Similiꝛ ē triplex theſaurꝰ malꝰ: Cupiditatꝭ: iniq̄tatis: ⁊ pœnę gehēnalis. Primꝰ ꝯtēptibilis: qꝛ de ſtercoribꝰ. Secūdꝰ miſerabilis: qꝛ / Prouer. xiiij. d. Miſeros facit ꝑplos pctm̄. Tertiꝰ itolerabilis. De ꝑmo di Heb. xj. c. Fide moyſes grādis effectꝰ negauit ſe eē filiū filię pharaonis: magis eligēs affligi cū populo dei ꝙ̄ temporalis peccati habere iocūditatem: maiores diuitias eſtimans theſauro ęgyptiorū improperium chriſti. Eccl. xxxj. a. Beatus diues qui inuentus eſt ſine macula: ⁊ qui poſt aurum non abijt nec ſperauit in pecunię theſauris. Prouerb. xxj. b. Qui cōgregat theſauros lingua mendacij vanus ⁊ excors ē. De ſecūdo / Mich. vj. c. Adhuc ignis in domo impij: theſauri iniquitatis ⁊ menſura minor irę plena. Iſte theſaurus fit de ſubtilioribꝰ / ꝑcioſioribꝰ ⁊ durabilioribus ſicut alij theſauri. i. de ſubtilioribus peccatis. ſ. ſpiritualibꝰ quę ꝑcioſa ſūt diabolo: qꝛ maioris ſūt culpę ꝙ̄ carnalia. Gregoriꝰ. Carnalia peccata minoris ſūt culpę / ſed maioris infamię: ⁊ eo durabiliora qꝛ occultiora: quia tunc non poſſunt reꝑhendi. De tertio dicitur Roma. ij. a. Scōm duriciam tuam ⁊ cor impœnitēs theſaurizas tibi iram in die irę ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei. n ¶ Dico aūt vobis. Anthypophora ē. Ne par

Luc. 6. g.

Theſaurus bonus triplex

Ps. 15.

Ps. 50.

Ps. 85.

Theſaurus malus triplex

Suſpenderent verbum blaſphemię. a Quoniā de omni verbo ocioſo qđ locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die iudicij. Sed quare non ſimiliter de opere: Reſponſio. Quia verbum ex ratiōe oritur: quod nō omne opꝰ. Item omne verbum comprimere poſſumus: nō omne aliud opus. Et hoc notat dominꝰ cum dicit/ reddent rationē. Quid autē ſit ocioſum verbū dicit Gregorius ſuper Iaco. vlt. Verbum ocioſum eſt quod caret ratione iuſtę neceſſitatis: ⁊ intentiōe pię vtilitatis. Hieroꝰ ſup Leuit. xxj. Quicquid non ędificat audiētes: in periculum vertitur loquētium. Itē qui ſcurrilitatem replicat/ ⁊ cachinnis ora diſſoluit/ ⁊ aliquid profert turpitudinis: hic nō ocioſi ſermonis ſed crimĩnoſi reus tenebit. Item in verborum pondere/ ꝓbatio exiſtit humanę vitę. Origeñ. ſuper Numeri. xij. Inanis eſt omnis ſermo ī quo non eſt intrinſecus aliquid de deo vł dei mandato. Glo. hic. Quod ſine vtilitate loquētis dicit aut audientis. Verba eñ inſtructionis et correctionis vtilia ſunt animę: verba recreationis vel conſolationis ſunt corpori: hęc tamen indifferentia ſunt/ niſi fiant eo fine vt mediante corpore ꝓſint animę. b Ex verbis eñ tuis iuſtificaberis: id eſt mereberis vt iuſtus remuneraberis. c Et ex verbis tuis/ ſi mala ſunt/ condemnaberis. Unde Prouerb. xviij. d. Mors et vita in manibus linguę. Nota in locutione quinqꝫ ſunt inquirenda. Quid dicat: cui dicat: vbi quid dicat: quando quid dicat: et qualitas. i. modus loquēdi. Quid dicat/ determinat apoſtolus Col. iiij. a. Sermo veſter ſemper in gratia ſale ſit conditus: id eſt ſemper ſit gratus ⁊ vtilis ſine vlla ocioſitate. Ocioſa ſunt omnia ꝗ̄ ſunt nociua/ aut inhoneſta/ aut inutilia. Inutilia ſūt: ꝗ̄ nec audiētibus/ nec loquētibus ꝓſunt. Inhoneſta ſunt: quę non conueniūt dignitati illius qui loquit/ vł illiꝰ cui loquitur/ vel illius de quo loquit. Nociua ſunt: quę ſuis ſuaſionibus animos auditorū/ ſiue ad errorem/ ſiue ad prauitatem ducunt. Senes itaqꝫ loqui debent de diſcretione bene conſulendi: iuuenes de inſtantia benefaciendi: ſapientes de myſterijs ſcripturarum: ſimplices de exemplo bonorū operum: hi qui quietam vitam ducunt/ de diſciplina modi recte viuendi: hi qui exteriora tractant negocia/ de induſtria acquirendi: prelati de promiſſione: ſubditi de obedientia pręceptorū: et vnuſquiſqꝫ qui loquit/ ſm qualitatē pſonę ſiue materię inquirat cōgruam de qua loquat materiam. Secūdum ē: cui quid dicat. Eccl. xxij. b. Cum ſtulto ne multū loquaris: quia qui arguit impium generat maculam ſibi. Qui ergo cum alio loquit/ primo conſideret ſi pro ſe aut ꝓpter alium loquatur. Si ꝓpter ſuam vtilitatem loquatur/ videat vtrum ipſe ſit talis de cuius colloquio vtilitas ei ꝓuenire poſſit. Si propter alium loquat/ caueat ne talis ſit ille/ ꝙ vel ſua exhortatione non indigeat: vel ita in malo obſtinatus ſit vt correctione alterius ſe corrigi non ꝑmittat: Alioquin et ſapientes velle docere ſupbia ē: et obſtinatos corrigere inſipiētię ē. Exhortent igit ad cōfortationē timidos: ad tēperātiā ꝓdigos: ad humanitatē parcos: ad ꝯſiliū temerarios: ad ſilētiū ꝟboſos: ad alacritatē ſegnes: ad māſuetudinē ipatiētes: ad iuſticiā negligētes: ad timorē ſupbos: ad liberalitatē auaros: ad parcitatē guloſos: ad feruorē tepidos: ad ꝟbū exhortatiōis nimis tacitos: ad idulgentiā crudeles: ad quietē ꝑcipites: ad prudentiā incautos: ad modeſtiā iuerecūdos: ad ſollicitudinē obliuioſos. Tertiū eſt: vbi quid dicat. Eſt enim locꝰ vbi perpetuū ſeruandū ē ſilētiū: vt ſanctuariū/ dormitoriū. Quartū ē: quādo quid dicat. Eſt enim tempus tacendi. ſ. ſi alius loqui cęperit: Eccſ. iij. b. Iob. xxix. d. Qui me audiebant expectabāt ſententiam meā. Eſt autē tacendum ꝓpter infirmitatē audito-

22.q.5.c. quotiens
Marci.8.b.
Luc.11.b.
In locutione quinqꝫ ſunt inquirenda
Prouerb.9.b.
Tacendum eſt ꝓpter multa

a quōniā omē verbū ocioſum qđ locuti fuerit homīes reddent rationē de eo in die iu-
b dicij. Ex vērbis eñ tuis iu-
c ſtificaberis/ ⁊ ēx verbis tuis
d cōdēnaberis. Tūc rēſpōderūt ei quidā de ſcribis ⁊ pha-
e riſeis/ dicētes: Māgiſter vo-
f lumꝰ a te ſignū videre. Qui reſpōdēs/ ait illis: Genera-
g h tio mala et ādultera ſignum
i q̄rit: ēt ſignū nō dabit ei niſi
k ſignum ione ꝓphetę. Sicūt enī fuit ionas in ventre ceti tribus diebꝰ ⁊ tribus noctibꝰ
l ſic ērit filiꝰ hoīs ī corde terrę

rum. Ioh. xvj. c. Adhuc multa habeo vobis dicere: ſed non poteſtis portare modo. Itē propter ꝑcipitationem vitādā. Prouer. xviij. c. Qui prius reſpondet ꝗ̄ audiat/ ſtultū ſe eſſe demonſtrat. Itē Eccl. v. d. Si ē tibi intellectus reſpōde ꝓximo tuo: ſin autē manus tua ſit ſuper os tuū. Item ꝓpter reuerentiā pſonę. Eccl. xj. a. Prius ꝗ̄ interroges non vituperes quēꝗ̄: ⁊ cum interrogaueris corripe iuſte. Item ꝓpter maliciā auditorū. Eccl. xxij. a. Qui narrat verbū non audiēti: quaſi qui excitat dormiētem de graui ſomno. Cū dormiente loquit/ qui narrat ſtulto ſapientiā: et in fine narratiōis dicet: ꝗs ē hic? Prouer. xxiij. b. In auribꝰ inſipiētiū ne mītū loq̄ris. Ŝ. vij. a. Nolite ſpargere margaritas añ porcos. Itē q̄litas. i. modꝰ loquēdi in tribꝰ cōſiſtit. Hoc eſt: quo geſtu: quo ſono: qua ſignificatione qđ dicat. Sit ḡ geſtus modeſtus/ humilis: ſonus mitis ⁊ ſuauis: quia de chriſto dicit in hoc capitulo: Non cōtendet/ neqꝫ clamabit/ neqꝫ aliq̄s in platęis audiet vocem eiꝰ. Significatio verax ⁊ dulcis: quia falſus teſtis non erit impunitus: ⁊ qui mendaciū loquitur non effugiet. Dulcis: quia ſermo dulcis multiplicat amicos. Iſti ſūt quinqꝫ digiti linguę. d Tūc reſponderunt ei quidā de ſcribis ⁊ phariſęis/ dicētes. Confuſi phariſei in calūnia tam verborū ꝗ̄ factorum conuertunt ſe ad figmenta. Promptuaria enim eorum plena/ eructuātia ex hoc in illud: quaſi tu eijcis demones inuiſibilit/ exhibe nobis aliq̄d ſignum viſibile. e Magiſter volumus a te ſignū videre. Lucas. xj. b. dicit/ Alij tēptantes/ ſignū de cęlo quęrebāt. j. Corinth. j. d. Iudęi ſigna quęrūt: gręci ſapientiā. Signum: vt tonitruum tempore ſamuelis. j. Reg. vij. c. Ignem tempore helię. iij. Reg. xviij. f. Adhuc autem ſcribę ⁊ phariſei noſtri ſignum petūt de cęlo. i. ſignum ſublimitatis volunt habere in ſe/ et in alijs venantur: ſed ſigna paupertatis ⁊ humilitatis cōtemnūt. Unde Luc. ij. e. Poſitus eſt hic in ruinam et in ſignum cui contradicet. Item ibidem. b. Et hoc vobis ſignū: inuenietis infantē poſitū in pręſepio pannis inuolutū. Iam ſigna iſta nō ſūt multis credibilia ſed ſuſpecta: vnde eis detrahunt. f Qui reſpondēs ait illis: Generatio mala: per inuidiam. Iob. xxviij. a. Terra de qua oriebat panis. i. doctrina: in loco ſuo igne ſubuerſa eſt. i. per inuidiā. g Et adultera: cū idolis. Ezech. xvj. c. Multiplicaſti fornicationē ad irritandū me. Eodē. c. Iudicabo te iudicio adulterarū. Hiere. iij. a. Tu fornicata es cum amatoribus multis: tamē reuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiā te. h Signū quęrit de cęlo: i Et ſignū nō dabit ei niſi ſignū ionę ꝓphetę. Cōtra: Nōne ſignū fuit lazari ſuſcitatio: Ioh. xj. f. Itē Ioh. xij. e. Uox de cęlo audita eſt q̄ſi tonitruū. Et ſol obſcuratꝰ ē. j. xxvij. e. Solutio. Id eſt dabit eis ſignum mortis non potentię/ vt reſurrectionis ⁊ aſcenſionis: q̄r reſurgentē non viderunt/ neqꝫ aſcendentē in cęlum. Signum. i. partem ſigni. Abſorptio eñ ionę mortē chriſti figurabat: quę viſibiliter exhibita fuit iudęis. Euomitio reſurrectionem: quę non fuit eis exhibita ſed apoſtolis ſolum. In ſuſcitatione lazari ꝓdit dominꝰ ſignum potētię: ſed in terra. Signa autē mortis illius quę erant de humana natura/ data ſunt eis tam de cęlo ꝗ̄ de terra: Ut petrarū ſciſſio/ ⁊ veli templi/ ⁊ monumentorū apertio/ de terra. Solis obſcuratio/ de cęlo. Vel exponat/ ei. i. ad vtilitatem eius: quo. ſ. ſigno conuertatur ⁊ credat. k Sicut enim fuit ionas in ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus noctibus: ſic erit filius hominis in corde terrę: id eſt in ſepulchro: ☞ Tribus diebus

Moraliter: l Sic erit filius hominis in corde terrę: id eſt chriſtus. i. fides eius in corde eorum/ qui ꝑ amorem ſunt in centro

Luc.11.d.
B
Ione.2.b.
Modus loq in tribꝰ conſi
Prouerb.19
Eccl.6.a.
Pſ.14.
Moraliter

* rem ſunt in centro

G s ❡ Tribus diebus ⁊ tribus noctibus. Nota/ab ini/tio mūdi vſqꝫ ad reſurrectionē chriſti pręceſſit dies/ ad litte/ram ⁊ myſtice: quia tam angelus ꝙ homo cecidit a luce in te/nebras. Sed de chriſti reſurrectione nox pręceſſit: in cuius fi/gura ſabbatum in lege ſeruabať a veſpera vſqꝫ in veſperam/ ſm q̃ſdā: Sic chriſtꝰ fuit in ſepulchro ſexta feria ꝓ parte et nocte illa quę tunc erat ſexta
Jone.3.b. diei: ⁊ in ſabbato ⁊ ſe/
Luc.11.d. quēti nocte quę tunc
3.Reg.10.a. erat ſabbati/ ⁊ princi/
2.Paral.9.a. pio diei dominicę: et
q.1.c.verum tūc nox p̃cedens chri/ſto reſurgēte/ facta eſt diei dominicę: ⁊ ſic cō/putatur pro duabus noctibus. Et merito: quia ſimpla nocte ſua/ duplam noſtram ab/ſtulit: ⁊ ita nox illa fuit quaſi angularis. Qui/dam tenebras a ſexta vſqꝫ ad nonam reputant pro vna no/cte: ſed tunc non fuit in corde terrę: id eſt in ſepulchro. Hiero/nymus. Tribus diebus ⁊ tribus noctibus: vt a parte totum intelligas: id eſt infra tria ſpacia quę conſtant ex tribꝰ diebus et tribus noctibus dominus fuit in ſepulchro quaſi in corde terrę.

a tribus diebus et tribus no/
b ctibus. Viri niniuite reſur/
c gent in iudicio cum genera/
d tione iſta/ et condemnabunt
e eam: quia penitentiā egerūt
f in p̃dicatione ionę: Et eccē
g plus ꝙ iona hic. Regina au/
h ſtri ſurgēt in iudicio cum ge/
neratione iſta/ ⁊ condemna/
i bit eam: quia venit a finibus
terrę audire ſapientiā ſalo/
monis. Et ecce plus ꝙ ſalo/
k mon hic. Cum autem immū/
dus ſpiritus exierit ab homi/
l ne/ ambulat per loca arida/
m quęrens requiem ⁊ nō inue/
n nit. Tūnc dicit: Reuertar in
domum meā vnde exiui. Et
o veniēns inuenit eam vacan/
p q tē ſcopis mūdatā et ornatā.
r Tūc vadit ⁊ aſſumit ſeptem
alios ſpūs ſecū neqores ſe:

oraliť * rem ſunt in centro terrę. Leſo quoqꝫ membro cor leditur: ſic leſa quacunqꝫ participatione eiꝰ auarꝰ leditur. Ezech. xxvii. a. Ad tyrū: In corde maris ſita es. i. amaritudinis. Hic chri/ſtus mortuꝰ ē: a ❡ Tribꝰ diebꝰ et tribꝰ noctibꝰ. i. infan/tia/ puericia/ adoleſcentia: Juuentute/ſenectute/ ſenio. Vel/ Tribus diebus/in proſperitate: qr offertur ille ſup equales/ ſuperiores/ ⁊ inferiores. a ❡ Et tribꝰ noctibꝰ: id eſt i aduer/ſitate deprimiť ſub omnibus. Hiere. xxxvi. g. Cadauer eius proiiciet ad eſtum per diem: ⁊ gelu per noctem. Primū ela/tionis: ſecūdum torporis. b ❡ Viri niniuite reſurgent in iudicio/ generali: c ❡ Cum generatione iſta. i. Co/rinth. xv. g. Omnes quidem reſurgemus. d ❡ Et cōdem/nabunt eam/ cōparatione: e ❡ Quia penitentiā ege/runt in p̃dicatione ionę: qui ſolis tribus diebus predi/cauit: nec etiam viderunt ſigna a iona: fuit etiam minor chri/ſto. f ❡ Et ecce plus ꝙ iona hic. Scd̄m Hieronymū/ hic/ aduerbiū eſt. Hieronymus. Jonas triduo predicauit/ nihil ſignorū fecit: acceptus eſt peregrinus: Chriſtus ꝓ p̄/dicauit multo tempore: fecit tot ⁊ tanta/ reprobatus eſt tandē a ſuis. g ❡ Regina auſtri. i. ſibylla. ii. Paral. ix. a. ve/nit cum magnis opibus ⁊ camelis: qui portabant aromata et auri plurimū gemmaſqꝫ precioſas. Idē. iii. Reg. x. a. No/tabilia autē i hac regina. Sexus fragilis de remotis cū diffi/cultate relicto imperio cum muneribus ad purum hominem ſola fama cognitū venit: econtra phariſei dn̄m negligunt: vi/ri p̄ſentem gratis oblatum ſui generis beneficiū/ deum ⁊ ho/minē miraculis approbatum. h ❡ Surget in iudicio cū generatione iſta ⁊ cōdemnabit eam. Chryſoſtomꝰ. Regina auſtri venit a finibus terrę: ⁊ chriſtiani nolunt de pla/teis vbi nihil agitur venire ad audiendum chriſtum. Multi etiā de eccleſia exeunt/ ⁊ chriſtū ſolum relinquūt. i ❡ Quia venit a finibus terrę audire ſapientiā ſolomonis: Et ecce plus ꝙ ſalomon hic: vt expoſitū eſt. k ❡ Cū aūt immūdus ⁊c. Oſtenſo quibus non ſūt ſimiles: oſten/dit quibus ſunt ſimiles. Dicit ergo: Cum autem immū/dus ſpiritus exierit ab homine/ in baptiſmo. Unde di/ciť: Exi immūde ſpiritus. l ❡ Ambulat per loca arida: quia q̄rit male humectare eos/ quos dominꝰ ſiccauit. Unde i. Paral. iiii. b. Erat iabes inclytus prę fratribus ſuis. Ja/
Pſ.142. bes interpretať exiccans: hic eſt chriſtus. Pſ. Factus ſum ſicut terra ſine aqua tibi. Unde dominus deſiccauit rubrum mare. Ezech. xxix. a. Ecce ego ad te pharao rex ęgypti dra/co magne qui cubas in medio fluminum tuorum. Caſtrum in terra arida poſitum non poteſt obſideri. m ❡ Querēs re/quiem ⁊ non inuenit. Unde Job. iii. b. Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan. Nota diabolus in quibuſdam quaſi in priuatis domiciliis. ſ. q̃ſi balneat/ minuitur vētoſať: ⁊ cū magnis
luminaribꝰ ⁊ tripudio Luc.11.c.
deducunt eū quaſi do/minū ſuum per villā: et obuiam ei ꝓcedunt tyrocinando/ haſtas
frangendo: ⁊ huiuſmo/ De pe.diſ.4.c.
di. Job. xl. c. Sub vm/ reuertar
bra dormit in ſecreto calami in locis humē/tibus. n ❡ Tūc di/cit: Reuertar i do/mum meam vnde exiui. Hinc timeant ſibi incipientes ⁊ no/uitii: quia facilius recidiuant. Unde Judic. vi. g. Madiani/tę caſtrametati ſūt i valle iezrael. i. ſemen dei. Madian/ fluxꝰ vel iniquitas. Eſa. xxxvii. g. Per viā qua venit ſennacherib p eam reuerteť: ⁊ ciuitatē hāc non ingredieť. o ❡ Et veni/ens inuenit eam vacantem. Domus vacās eſt: vbi nō fit ignis charitatis: et homines: id eſt motus rationales non habitāt. Hęc ruinoſa fit ⁊ habitaculū murium/ canum/ ⁊ im/mūdiciarum: ſicut legiť de templo. i. Machab. iiii. e. Item ii. Reg. xi. a. de dauid ocioſo. Ezech. xvi. f. Hęc fuit iniq/tas ſororis tuę ſodomę: ſuperbia/ ſaturitas panis/ et abun/dantia ⁊ ocium ipſius. Prouerb. xxiii. c. Noli eſſe in conui/uiis potatorū: nec in comeſationibus eorum qui carnes ad veſcēdum cōferunt: quia vacantes potibus ⁊ dantes ſymbo/la ꝯſumenť. Act. xvii. c. Athenienſes autem omnes ⁊ adue/nę hoſpites ad nihil aliud vacabant niſi aut dicere aut audi/re aliquid noui. Vł in bono: o ❡ Vacantem/ orationi/ cō/templationi et lectioni. De primo. i. Corinth. vii. a. Nolite fraudare inuicem niſi forte ex conſenſu ad tempus vt vacetis
orationi. De ſecūdo/ Pſ. Vacate ⁊ videte quoniā ſuauis eſt Pſ.33.
dominꝰ. De tertio/ Eccl. xxxix. a. Sapientiā antiquorū om/nium exquiret ſapiens ⁊ in ꝓphetis vacabit. p ❡ Scopis mundatam. Ezech. xvi. b. Laui te aqua ⁊ emūdaui. Vel Scopis. i. doctoribus: iuxta illud Hiere. xvii. a. Erit quaſi myricę in deſerto. Eſa. xiiii. f. Scopabo eam in ſcopis. Vel/
Scopis/ cōfeſſionis. Pſ. Exercitabar ⁊ ſcopebam ſpiritū Pſ.76.
meū. Vel Scopis/ inſtructionis ⁊ correctiōis vel virtutum apparentiū. q ❡ Et ornatā: cortina alba: id eſt mundicia. Cortina viridi i. fide. Abacuk. ii. a. Juſtus in fide ſua viuet. Cortina coccinea: id eſt verecūdia. Cortina hiacynthina: id eſt ſpe. Ezech. xvi. b. Ornaui te ornamento. Eccl. xxxii. a. Ornamentū gratię accipias. Item ornamentū eſt doctrina. Eccl. xxi. d. Ornamentū aureum prudenti doctrina. Item virtutes. Eccl. l. b. Quaſi vas auri ſolidum ornatum omni la/
pide p̄cioſo. Vel/ Ornatam/ ſimulata virtute. Pſ. Filię Pſ.145.
eorum compoſitę. r ❡ Tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptem alios ſpiritꝰ ſecū nequiores ſe. Nō qr nequiores ſint diabolo/ ſed ab effectu: quia homo eos habens efficiť nequi/or. Beda. Quę merito dicunť nequiora diabolo compara/tione prioris inhabitationis. Septem: quia/ Eſa. iiii. a. Ap/prehendent ſeptem mulieres virum vnū. i. ſeptiformis ſpiri/tuſſanctus: qui dicitur propter ſeptem operationes ſeptifor/mis. Prima: quia generat ſpem: id eſt certitudinē ſpei ⁊ cer/titudinem de ęternis/ diciť ſpiritus ſapientię. Secūda: quia certificatam mentē vitiis expulſis illuminat/ diciť ſpiritus in/tellectus. Tertia/ ſpiritus conſilii diciť: quia mentem ne prę/ceps ſit ratione replet. Quarta/ ſpiritus fortitudinis: dū for/midanti animo confidentiā inſerit. Quinta/ ſpiritus ſcientię:

ꝗ dum a neſciente cecitatem ignorantie expellit. Sexta ſpiritus pietatis: dum ſeparata impietate/ operibꝰ miſericordie fecũ/dat. Septima ſpiritus timoris: dum premens mentem ne de pſentibus eleuetur / ſpe illa futurorum confortat. Spiritus etiam nequã ſeptiformis dicitur in malo. Hinc eſt ꝙ ſeptem demonia de Maria magdalena dominũ eieciſſe ſcriptura teſta/tur. Sunt autem vitia ĩ quibꝰ aperte velut †frõte ſpiritus malus bono reſiſtit: Sũt alia deteriora q̃ velut his adlaterata. De his Gregoriꝰ ſuper Job xxxix.c. Procul odo/ratur bellum exhorta/tionẽ ducũ ⁊c. Septẽ ꝓo quos ſecum aſſu/mit/ deteriores domi/nus dicit: quia ſub mẽtita ſpecie veritatꝭ im/prudentes illaqueant.

Ar. †ſponte
Marci.3.d.
Luc.8.c.

Videmus ergo malos bonis oppoſitos aliquos quia dete/riores qui inuiſibili fraude seducũt. Spiritus bonus ſanctus ſapiẽtie/ cui opponit̃ ſpiritus inſipientie: Alter peior.ſ. ſimu/latio ſapientie per hypocriſim. Spiritus bonus intelligẽtie: ſpiritus malus oppoſitus/ ſcʒ ſtulticie: Alter peior.ſ. ſimula/tio diſcipline. Spiritus bonus.ſ. conſilij: malus.ſ. imprudẽ/tie: Alter peior/ ſcʒ ſimulatio prudentie. Spiritus bonus/ ſcʒ fortitudiuis: cui opponit̃ malus aperte ignauie: Alter peior/ ſcʒ infirmitas fallens obumbratione virtutis manſuetudinis. Spiritus bonus/ ſcʒ ſcientie: malus ignorantie: Alter peior/ ſcʒ vſurpatio ſcientie. Spiritus bonus/ ſcʒ pietatis: malus im/pietatis: Alter peior/ falſe pietatis obtẽtus. Spiritus bonꝰ/ ſcʒ timoris: cui cõtrarius eſt ſpiritꝰ temeritatis: Alter peior/ dolus ficte religioſitatis. Eccl.j.b. Timor domini ſcientie re/ligioſitas. a Et intrantes habitant ibi. In quo nota/tur mora eorum. b Et fiunt nouiſſima hominis illiꝰ peiora priorꝰ. Unde.ij. Pet.ij.d. Melius eſt: id eſt mi/nus malũ/ viam veritatis non agnoſcere q̃ poſt agnitam re/troſum conuerti c Sic erit ⁊ generationi huic peſſi/me. Immũdus enim ſpiritus exiuit a iudeis: quãdo legem receperunt/ ⁊ ambulauit ad gentes: que cum crederent reuer/ſus eſt imundus ſpiritus ad iudeos: ſpiritus inꝗ blaſphe/mie. Sʒ quare totiẽs dicit/ generatio: Senſus ẽ/ Eccs.j.a. Generatio preterit: et generatio aduenit ⁊c. Tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptem alios ſpiritus. Primus ſpiritus eſt ingratitudo venie. Secũdus ruptura federis: ꝙ non pecca/ret mortaliter: nec dominꝰ puniret eternaliter. Tertius ſub/ſannatio miſericordie: quia agit cum miſericordia quaſi cum meretrice. Quartus contumelia ſacramẽti cõfeſſionis ⁊ ma/trimonij inter ſe ⁊ deum. Quintus iniquitas retributiõis eij/ciendo dominũ. Sextus iteratio paſſionis: quia acetum fuit cõſũmmatio paſſiõis: id eſt peccatũ. Septimus dolus: quia reddit diabolo caſtrum dñi. d Adhuc eo loquente ad turbas: Ecce mater eius et fratres ſtabant fo/ris querẽtes loqui ei. Hic oſtendit cui bona generatio debet eſſe ſimilis. Chryſoſtomus. Vidit diabolus: quia per/ſuadebat chriſtus populo/ ꝙ eſſet filius dei/ dicẽs: Ecce plus q̃ ſalomon hic: et plus q̃ ionas: timẽs ne derelinquatur/ ad impediendos ſermones eius introduxit parentes eius car/nales: vt per illorũ contemplationẽ diuinitatis eius obſcura/ret ꝟba: Ideo venit aliquis quaſi diaboli aduocatꝰ: qui hu/mano ore verba diabolica loqueret̃: Ecce mater tua ⁊c. q.d. quid gloriaris in celo qui radices habes in terra: Non poteſt eſſe filius dei quem homines genuerunt. Tunc ieſus quaſi ad hoĩes aſpiciẽs: ſed vere diabolo loquebat̃: Que eſt mater mea ⁊c. non ſpernens carnalem generationem: ſed vo/

a et intrantes habitant ibi: et
b fiũt nouiſſima hoĩs illius
c peiora prioribus. Sic erit et
generatiõi huic peſſime. Ad
d huc eo loquente ad turbas:
ecce mater eius ⁊ fratres ſta/
bant foris querentes loqui
e ei. Dixit autẽ ei quidã: Ecce
mater tua et fratres tui foris
f ſtant querentes te. At ipſe
reſpondens dicenti ſibi/ ait:
Que eſt mater mea: ⁊ q̃ ſunt
fratres mei: Et extẽdens ma
num in diſcipulos ſuos/ dixit: Ecce mater mea ⁊ fratres
g mei. Quicũꝗ enĩ fecerit vo/
luntatẽ patris mei qui in ce/
h lis eſt: ipſe meꝰ frater ⁊ ſoror
i ⁊ mater eſt.

Capitulũ. XIII.

k I
l n illo die exiens ie/
m ſus de domo ſedebat
n ſecus mare. Et cõgre
gate ſunt ad eũ turbe multe:

lens ſpiritualem preponi carnali. Et hoc eſt: e Dixit au/tem ei quidam: Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris ſtant querẽtes te. Hieronymꝰ. Quidam ſequẽtes dely/ramenta apocryphorum/ ſuſpicant̃ fratres domini eſſe filios ioſeph de quadam muliercula. Fratres autẽ hic vocant̃ con/ſobrini domini. Quidam volens eum ſeducere per carnalem affectum: ſed dominus nec ab opere ſpiritua/li ceſſat/ nec locum ca/lũnie dat. Nota: que/ritur dominꝰ: ⁊ per fi/dem inuenit̃. Joh.j.f. Inuenimꝰ meſſiam. Item inuenit̃ per bo/nam operationẽ. Eſa. lv.b. Querite domi/nũ dũ iueniri poteſt: Dum tempus eſt ope/rãdi. Itẽ per rationẽ: vt philoſophi. Actꝭ. xvij.f. Querere deum ſi forte attractent eum aut inueniant: q̃uis non longe ſit ab vnoquoꝗ noſtrum. Sap.ix.d. Que in pſpectu ſunt: id eſt curſus ſiderum/ inuenimus cum labore: que autem in celis ſunt quis inueſtigabit: Item per charitatem vel cultum.ij. Paral.xv.d. In tota voluntate ſua queſierũt deum ⁊ inue/nerunt. Item inuenitur per vigiliam. Prouerb.viij.b. Qui mane vigilauerit ad me inueniet me. Sap.vj.c. Qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit: aſſidentem enim foribus ſuis inueniet. Item per diſciplinam. Cantꝭ.iij.b. Paululum cum ptranſiſſem eos/ inueni quem diligit anima mea. Itẽ p peregrinationẽ. Baruch.iij.d. Quis trãſfretauit mare ⁊ iue/nit illam: id eſt ſapientiã. Item per introitum religionis.3.ij.b. Et intrantes domũ inuenerunt puerum cum maria matre eius. f At ipſe reſpondens dicenti ſibi/ ait: Que eſt mater mea: ⁊ qui ſunt fratres mei: Et extendẽs manũ in diſcipulos ſuos/ dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Hieronymꝰ. Nõ negat matrẽ quaſi de phan/taſmate natus: vt volunt martiani ⁊ manichei: ſed inſidianti reſpondet. g Quicũꝗ enim fecerit voluntatem patris mei qui in celis eſt. Hec eſt enim voluntas dei ſanctificatio veſtra. h Ipſe meus frater ⁊ ſoror/ geni/ti a deo ſpiritualiter vt ego naturaliter. Ponit autẽ ſexum fe/mineũ ne videat̃ excludi. i Et mater eſt: quia in cordi/bus credentium me generant verbo ⁊ exemplo.

Dñs querit̃ et inuenitur multis modis

A
Marci.4.a.
Luc.8.a.

1.Theſſal.4.

In illo die exiens ieſus ⁊c. Expo. Ca.XIII.
In pcedenti capitulo tranſijt dominus per ſata cor/poraliter: Hic tranſit ſpiritualiter/ agens in parabo/lis de ſpũali ſemĩe ꝟbi dei. Dixerat ergo ſcribas ⁊ phariſeos ↄtẽptores ꝟbi ſui q̃ſi a ſeptẽ ſpiritibꝰ imundis poſſideri: hic aũt doctrinã euangelicã cõparat ſeptẽ rebꝰ in ſeptẽ parabo/lis. Primo ſemini cadẽti in viam/ petrã/ terrã bonã. Secũdo bono ſemini ⁊ ſic deinceps: vt ſic innuat bonos auditores do/nis ſpũſſancti ſeptẽplicis erudiri. Primo aũt agit de ſemine qđ habet impedimentũ ex pte recipientiũ. Secũdo de eo qđ habet exterius detrimentũ. Tertio de non impedimẽto. Et poſt receptionẽ iudeorũ nõ videntiũ neꝗ audiẽtiũ ſpũaliter cõmẽdat aplos videntes ⁊ audiẽtes. Diuidit̃ aũt capitulũ hĩ ſeptẽ partes ſm numerꝫ ſeptẽ parabolarũ. Et ſũt ſex ratiões quare dñs loquit̃ pabolice. Prima vt ſtudioſi exerceant̃: ſe/cũda vt ieiunent deſidioſi ante cibum: tertia vt per cognita trahat ad incognita: q̃rta vt ſeruet morẽ paleſtine: vbi pdi/cabat: quinta vt meliorem memoriam ponat. Hanc aſſignat Chryſ. Sexta vt veritas indignis celet̃. Dicit ergo: k In illo die/ poſt ſermonẽ in domo: l Exiens ieſus de do/mo: Allegorice. a iudeis. Hiere.xij.b. Reliq domũ meã. m Sedebat ſecus mare/ gentiũ: n Et congregate ſunt ad eũ turbe

Allegorice

ꝗ ſunt ad eũ turbe multe .i. multitudo gentiũ ad p̄dicatio/
nem apoſtolorum. a Ita vt nauiculam aſcendens
ſederet: ⁊ omnis turba ſtabat in litore. Littera plana
Moraliter eſt. Moraliter. Nauis eſt quilibet iuſtus/ in quẽ deus aſcẽ/
dit. Nauis enim in principio ⁊ in fine arta eſt: ſed in medio la
ta: ſic principium ho/
minis ⁊ finis artꝰ eſt:
Al. tin medium ṽo latum. Ma
lus i hac naui eſt ſpes
per quã eleuat̃. Col.
Luc. 8. a. iij. a. Si cõſurrexiſtis
cũ chriſto q̃ ſurſũ ſũt
ſapite. Velũ/ charitaſ
Al. nõ hʒ ſemẽ ſuũ eſt: que ante per de/
ſiderium futurorum:
dextrorſum per amo/
rem fidelium: ſiniſtro/
rum infidelium exten/
dit. Duo ligna veli:
quorum vnum ſupe/
rius eſt/ reliquum infe
rius: rationem et ſenſualitatem ſignificãt. Charitas enim ſu/
perius debet firmari per rationem et ĩmobiliter teneri: infe/
rius ṽo non ſolũ teneri ſed moueri: per ſenſualitatẽ eñ debet
bona opera exercere. Chordę ſunt virtutes: humilitas/ pati/
entia/ compaſſio/ modeſtia/ manſuetudo/ bonitas/ prudentia/
fortitudo/ iuſticia/ temperãtia. Hę extendant̃ per exercitati/
onẽ/ ne malus vacillando declinet: ⁊ nauem ducat ad naufra/
gium. Habeat remos per bonorum operũ exhibitionem:
q̃ i aq̃s emittunt̃: q2 ad oẽs bona oꝑa extẽdunt̃ a bonis. Be/
ne aũt dicunt̃ hoĩes aquę: q2 oriunt̃ ꝑ natiuitatẽ: fluũt ꝑ ſę/
culi vanitatẽ: effluunt ꝑ mortẽ. A dextris ⁊ a ſiniſtris exten/
M. 5. g. duntur. Inimicis extendunt̃/ iuxta illud: Benefacite his qui
oderunt vos. Amicis etiam: iuxta legem moyſi. Gubernacu/
lum eſt diſcretio: quę nõ ſinit nos declinare ad dexteram per
ꝓſpera: nec ad ſiniſtram per aduerſa: ſed in directum ducit.
Ancora eſt humilitas: quę ad ima dimittitur/ ne nauis vento
ſuggeſtionũ diaboli eleuetur: vel fluctuatione malarum cogi/
tationum cõcutiat̃/ firmiter ſtabilit̃. Hauritorium confeſſio:
Ecce verbũ dei. b Et locutus eſt eis multa in para
bolis. Hieronymus. Parabola eſt rerum in natura diſcor/
dantiũ ſub aliqua ſimilitudine facta comparatio. c Dicẽs:
Ecce exijt. Comparat̃ hic perſona pſonę: ⁊ negociũ nego/
cio quod fuit vel eſſe potuit. Exijt/ de ſinu patris in mũdo:
id eſt de inuiſibilitate patris/ viſibilis apparuit. Joh. xvj. f.
Exiui a patre ⁊ veni i mundũ. Geñ. xij. a. Egredere de terra
tua: ⁊ de cognatione tua: ⁊ de domo patris tui: ⁊ veni i terrã
quã monſtrauero tibi. Hiere. xiiij. b. Quare quaſi colonus
futurus es in terra: ⁊ quaſi viator declinans ad manendum:
Quare futurus es velut vir vagus ⁊ fortis: qui nõ poteſt ſal/
uare: Et per apoſtolos. Eſa. xxvij. b. Qui egrediunt̃ impetu
a iacob: florebit ⁊ germinabit iſrael: id eſt eccleſia ⁊ implebũt
faciem orbis ſemine. d Qui ſeminat ſeminare ſemẽ
ſuum. Pſ. Seminauerũt agros ⁊ plantauerunt vineas: et
fecerũt fructum natiuitatis. Item/ exijt ⁊c̃. Contra eos qui
nolunt ad humiliora deſcendere vt ſeminent verbum dei: vel
ad extraneos. Geñ. xxvj. a. Exijt iſaac in gerara .i. aduena vl̃
ruminans. Item contra inueteratos in ſtudio. Mich. iiij. a.
De ſion egredietur lex ⁊ verbũ domini de hieruſalẽ. Et con/
cident gladios/ ſcʒ diſputationum: in vomeres/ predicationũ
moralium ſiue moralitatũ. Qui ſeminat/ qui habet gra/
tiam ⁊ ſcientiam ſeminandi. Joh. xviij. g. Pilatus quęſito
quid eſt veritas: ſtatim exijt/ non expectans reſponſionem.
Neſcientis eſt quęrere. Semen ſuum/ per intellectũ et af/
fectum. Geñ. j. a. Germinet terra herbam virentem et fac/
ientem ſemen: cuius ſemen ſit in ſemetipſo. Eccs. xj. c. Ma/
ne ſemina ſemen tuum: et veſpere non ceſſet manus tua. Vel
ſemen eſt chriſtus/ ſcʒ granum frumenti: de quo Joh. xij.
d. Quod ſeminatum eſt in ſacra ſcriptura: et inde creuit meſ/

a ita vt nauiculam aſcendẽs
ſederet: et omĩs turba ſtabat
b in litore: ⁊ locutꝰ eſt eis mul/
c ta in parabolis/ dicẽns: Ec/
d ce exijt qui ſeminat ſemina/
e re ſemen ſuũ. Et dũm ſemi/
nat: quedã ceciderunt ſecus
f viam: et venerunt volucres
g h cęli et comederunt ea. Aliã
autem ceciderunt in petroſa
vbi non habebant terrã mul
i tam: et continuo exorta ſũt:
quia non habebant altitudi/
k l nem terrę: Sole autem orto
m n ęſtuauerũt: ⁊ quia non habe
o p bant radicem aruerũt. Aliã
autem ceciderunt in ſpinas:
q r et creuerunt ſpinę et ſuffo/
s cauerunt ea. Aliã vero ce/
ciderunt in terram bonam.

ſis intelligentię. Leuit. xix. d. Non ſeres agrum diuerſo ſe/
mine. Quod facit: qui bene prędicat ⁊ malum exemplũ dat.
Act. xvij. d. Quid vult ſeminiuerbiꝰ iſte dicere: De paulo.
Qui ſeminat paleã de grano: voces ſine vtilitate enũciãs. e
Et dum ſeminat: quędam/ ſemina/ ceciderunt ſecus
viam. Eſa. lj. g. Po/
ſuiſti corpus tuum vt
terram et quaſi viam
tranſeuntibus: vt me/
retrix/ ⁊ ꝓpter hoc nõ
potes concipere. Job
xix. b. Venerunt latro
nes ⁊ fecerunt ſibi viã
per me. f Et ve/
nerunt volucres
cęli et comderunt
ea. Ezech. xxxix. a.
Feris et auibus om/
niq3 volatili ⁊ beſtijs
terrę dedi te ad deuo/
randum. Deut. xxxij.
d. Deuorabunt eos aues morſu amariſſimo: id p̄dicatores in
pręſenti/ vel dęmones in futuro. g Et comederũt ea.
Judic. vj. a. Cũ ſeminaſſet iſrael/ aſcendebat madian ⁊ ama
lech ⁊ cęteri orientalium nationum: ⁊ apud eos figentes ten/
toria/ ſicut erant in herbis cũcta vaſtabãt. Oſee. viij. b. Cul/
mus ſtans: non eſt in eo germen non faciet farinam. Quod et
ſi fecerit: alieni comedent eam. Pſ. Vindemiauerũt eam om Pſ. 79.
nes qui pręteregrediunt̃ viam. h Alia autem cecide/
runt in petroſa vbi non habebant terram multã:
id eſt dura corda. Ezech. xxxvj. f. Auferam a vobis cor lapi/
deum: ⁊ dabo vobis cor carneum. Item. xxvj. c. Dabo te in
limpidiſſimam petram: Et loquit̃ tyro. i Et continuo
exorta ſunt: quia non habebant altitudinem: id eſt
ꝓfunditatem: k Terrę: id eſt patientię: De qua Eccs. j.
a. Generatio pręterit/ generatio aduenit: terra autem in ęter/
num ſtat. l Sole autem orto: id eſt feruore ꝑſecutionis.
Jaco. j. b. Exortus eſt ſol cum ardore. m Ęſtuauerunt:
per impatientiã. n Et quia nõ habebant radicem/
charitatẽ firmam. Eph. iij. d. In charitate radicati et funda/
ti. Item radicem timoris. Eccl. j. c. Radix ſapientię timere
deum. Hę radices radicant̃ in iuſtis. Eccl. xxiiij. b. In ele/
ctis meis mitte radices. o Aruerunt. Luc. viij. b. Et hi
radices non habent: quia ad tempus credunt/ et in tempore
temptationis recedunt. Eſaię. xv. c. Aruit herba: defecit ger/
men: viror omnis interijt. Job. xxx. d. Oſſa mea aruerunt p̄
caumate. p Alia autem ceciderunt in ſpinas: id eſt
in corda ambitione diuitiarum ſollicita. Job. xxx. b. Eſſe ſub
ſentibus delitias computabant: filij ſtultorum et ignobilium.
Hiere. iiij. a. Nouate vobis nouale: ⁊ nolite ſerere ſuper ſpi/
nas. q Et creuerunt ſpinę: id eſt ſollicitudines tempo/
rales. r Et ſuffocauerunt ea: quia pluribus intentus
minor ẽ ad ſingula ſẽſus. s Alia ṽo ceciderũt i trã bo/
nam. De qua/ Verſus: Nigra rotunda capax medians cir/
cũdata fęta: Integra ſtãs humilis cibat omnia continet au/
rum. Sic ſanctus homo. Nigra. Cant. j. b. Nigra ſum ſed
formoſa. Rotunda. Cant. vj. b. Vna eſt columba mea/ per/
fecta mea. Capax/ in viſceribus charitatis per compaſſionẽ. 2. Timoth. 2. c.
Si compatimur et conregnabimus. Quis infirmatur et ego 2. Cor. 11. g.
nõ infirmor: Medians/ recõciliando diſcordes. Vnde apo/
ſtoli ⁊ ſancti dicunt̃ nubes: quę eſt inter nos ⁊ cęlum. Eſa. lx.
b. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant. Circũdata/ oceano: id
eſt tribulationibus. Pſ. Circũderunt me dolores mortis. Pſ. 17. et 114.
Fęta/ per bona opera. Geñ. j. a. Germinet terra herbam
virentem et facientem ſemen ⁊ lignum pomiferum facientem
fructum iuxta genus ſuum. Integra: quia non patitur ſectio/
nem. Jaco. j. a. Vt ſitis ꝑfecti et integri in nullo deficientes.
Stans. Eccs. j. a. Terra autem in ęternum ſtat. Qui ſtat vi/ 1. Cor. 10. c.
deat ne cadat. Humilis. M. xj. d. Diſcite a me: q2 mitis ſum et

G hūilis corde. Erat omnia: verbo/exemplo ⁊ ſubſidio: Ideo Paſce/paſce/paſce: ter dictum eſt petro: Joh.xxi.c. Conti-net aurum/diuine ſapiētie. Cant.iiij.a. Q̄ pulchra es ami-ca mea/ q̄ pulchra es: oculi tui columbarum: abſq3 eo qđ in-trinſecus latet. q.d. pulchrior es intus q̄ extra. Talis eſt ter-ra bona. a Et da-bant fructum: ali-ud centeſimum: id eſt virginibus. Gen. xxvi.c. Seminauit iſa-ac in terra illa: ⁊ inue-nit in ipſo anno centu-plum. Job.xlij.c. Do-minus autē benedixit nouiſſimis iob magis q̄ principio eius. b Aliđ ſexageſimū/ ī viduis. c Aliud triceſimum/ in cōiu-gatis. d Qui ha-bet aures audien-di audiat. q.d. hoc myſticum eſt. e Et

Bl. ⁊fructus

B

Marci.4.b. Luc.8.b.

a et dabāt fructū: aliud cen-
b teſimum: aliud ſexageſimū:
c d aliud triceſimū. Qui habet
aures audiendi/ audiat. Et
e f accedētes diſcipuli dixerūt
g ei: Quare in parabolis lo-
h i queris eis: Qui reſpōdens/
k ait illis: Quia vobis datum
l eſt noſſe myſteria regni celo-
m rum: illis autem non eſt da-
n o tū: Qui eñ habet dabit ei ⁊
p abundabit: q aūt nō habet:
⁊id qđ videt habere auferet
q ab eo. Ideo in parabolis lo-
r quor eis: quia videntes nōn
s t vident: ⁊ audientes nōn au-
v x diunt/ neq3 intelligūt: vt ad-
impleat ī eis ꝓphetia eſaie/
y dicētis: Auditu audietis ⁊ nō
z a itelligetis: ⁊ videtes videbitis/
b c et nō videbitis. Incraſſatū
d ē eñ cor ppli huiꝰ ⁊ auribꝰ
e grauit audierunt: ⁊ oculos
f ſuos clauſerūt neqn oculis

accedentes diſcipuli dixerunt ei. Dolentes apoſtoli: quia populus non intelligebat: ⁊ quia talium verborum edi-ficatione fraudabant/ moti charitate que non ſolum ſuam ſed alienam ſalutem querit/ vt poteſt: ſciētes ꝙ non ſine cauſa ita obſcure populo loqueret/ et alia in corde ſuo haberent: que-runt ſibi aperte oſtendi. Primo reſpondit dominꝰ vt ſic oſtē-deret eis ſe eſſe deum: ⁊ non ſine cauſa ita loqui populo. Et in hoc facto inuitant nos diſcipuli: vt de aliorum ſalute plus q̄ de noſtra ſimus ſolliciti: quia vt dicit Chryſoſtomꝰ: per-fecta gratia charitatis eſt/ que amplius feſtinat alijs vtilis et lucroſa eſſe q̄ ſibi. In hoc etiam inſtruit nos dominus vt in-dignis myſteria ſcripture non pandant. Unde.ſ.vij.a. No-lite ſanctum dare canibus: neq3 mittetis margaritas ante por-cos. Dicit ergo: e Et accedentes diſcipuli: ad litte-ram: vel mente. Ps. Accedite ad eū ⁊ illuminamini. f Di-xerūt ei. Chryſoſtomus. Cupientes diſcere/ oportet inter-rogare. g Quare in parabolis: id eſt per enigmata: id eſt et obſcuram allegoriā: h Loqueris eis: ſuple dicen-tes etiam corde: ⁊ nobis non parabolice ſed aperte. i Qui reſpondens ait illis: primo eorum queſtioni tacite re-ſpondens: k Quia vobis datum eſt noſſe myſte-ria regni celorum. Beda. Illis qui foris ſunt: vt Mar-cus.iiij.b. ſcribit/ in parabolis omnia fiunt. Foris quidem di-cit: non ſolum illos qui non curabant intrare nauem neq3 co-gnoſcere veritatē: ſed etiam omnes illis ſimiles corporis ſen-ſum tm̄ ſequentes: vt nihil ſpiritualiter intelligant. Illi enim digni erant audire myſteria in intimo penetrali ſapientie: qui remotis cogitationum tumultibus in ſolitudine virtutum ꝑ-manebant. Hoc autē quod dicit/ vobis: ſignificat eos pre-ſentes eſſe in naui. Per hoc quod dicit/ illis: ſignificat non eſſe preſentes: ſed a remotis. Numeri.iiij.b. Cumq3 inuolue-rit aaron et filij eius ſanctuarium et omnia vaſa eius in com-motione caſtrorum: tunc intrabunt filij caath vt portēt inuo-luta. Aaron montanus: hi ſunt maiores in eccleſia. Caath ꝑ-nitētia: hi ſūt minores. l Myſteria regni celorū. i. abdi-ta ſcripturarum. Hinc eſt ꝙ codex euangelicus a ſacerdote deoſculat apertus: ⁊ ab alijs clauſus. m Illis autē non datum. q.d. vobis reuelanda ſunt myſteria regni dei et ab-dita ſcripturarum pandenda: quia ex amore auditis/ ⁊ fidem dictis adhibetis: Illi vero credere nolunt: ⁊ ideo indigni ſunt vt eis myſteria reuelentur. Item/ illis: quaſi a longe poſitis tam fide q̄ loco. n Qui enim habet/ amorem: ⁊ hoc ꝑ naturalem cognitionem: ſm primam expoſitionem ⁊ genera-lem: Uel per inſpirationem: id eſt ſapientiā/ ſc3 conditam ſci-entiam: ſm expoſitionem ſecūdam ⁊ minus generalē. Item n Qui habet/ fidem: o Dabitur ei et abunda-

Ps.33. (beside: ram: vel mente)

bit/ quo ad augmentū virtutum. Tertia expoſitio hec ⁊ ſpe-cialis de apoſtolis. Aliter. n Qui enim habet/ gratiā: o Dabitur ei ⁊ abundabit: ſc3 gloria. Eſa.xxx.e. Mi-ſerans miſerebit tui. Ps. Gratiam ⁊ gloriam dabit dominꝰ. Ps.83.
Item/ n Qui habet/ deſiderium audiendi: o Dabit ei/ intellectus. Eccl. vi.c. In omni animo tuo accede ad illam: et ī omni virtute tua cō-ſerua vias eius: inue-ſtiga illam et manife-ſtabitur tibi. Item/ n Qui habet/ fidem: o Dabitur ei/ viſio manifeſta. i. Corinth. xiij.d. Uidemus nūc per ſpeculū ī enigma-te: tūc autem facie ad faciē. Item/ n Qui habet/ voluntatem. o Dabitur/ opus. Phil. ij.b. Deus eſt qui operatur in nobis velle ⁊ perficere. Item/ n Qui habet/ opus: o Da-bitur/ intelligentia. Ps. A mandatis tuis intellexi. Et alibi: Intellectus bonꝰ omnibus facientibus eum. Chryſoſtomꝰ. Si aliquis deſiderium habuerit et ſtudium/ dabunt ei vni-uerſa que a deo ſunt. p Qui autem non habet: id qđ videt habere auferetur ab eo. Chryſoſtomꝰ. Bene di-cit/ qđ videt habere: Neq3 eñ hoc ipſum habet. Idem. Quomō procedit: Si enim tollatur ab eo/ quomō non ha-buit? Et ſi non habuit/ quomō tollitur ab eo? Sed ita proce-dit. Qui habet aliquem intellectum ⁊ non facit cum illo iuſti-ciam ptinentem ad gloriam dei: ſed ecōtra circa res terrenas occupat eum/ habens nō videtur habere: quia q̄tum ad deū nihil habet/ qui deo nihil facit. Sicut homo cuius oculi ini-quitatem vident: q̄tum ad deum videns dicitur cecus eſſe. Unde.ſ.xv.b. Ceci ſunt ⁊ duces cecorum. Et ſic peccatis vi-uens/ mortuus dicitur: quia ille talis diabolo/ non deo viuit. Sic qui habet intellectum ⁊ non operatur bonum q̄tum ad deum nec habet intellectū: ⁊ ideo tollitur ab eo ⁊ ipſum quod habet: vt nec intelligat quod eſt bonum: et ideo vt cecus du-citur a demonibus per omnia opera mala. q Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes/ foris miracu-la: r Non vident/ intus me deum. Eſa.xxvi.b. In terra ſanctorū iniqua egit: ideo non videbit gloriam dei. s Et audientes/ foris: t Non audiunt/ intus. v Neq3 intelligunt/ legem moyſi et ꝓphetas/ licz exponam eis. x Ut adimpleat in eis ꝓphetia eſaie/ dicentis: vi.c. y Auditu audietis. Hieronymꝰ: predicationem chriſti/ et non intelligetis. z Et vidētes/ oculo cor-poris: a Uidebitis. Hieronymus: miracula chriſti. b Et non videbitis/ oculo interiori. c Incraſſatum eſt eñ cor populi huius: id eſt iudeorum. Ps. Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum. Deut.xxxij.b. Incraſſatus eſt dilectus ⁊ recalcitrauit. d Et auribus grauiter au-dierunt. Grauiter audiunt: qui ea que audiunt contemnūt: et ideo ſunt moleſta eis. Sap.ij.c. Grauis eſt etiam nobis ad videndum. Joh.vi.g. Durus eſt hic ſermo: et quis po-teſt eum audire? e Et oculos ſuos clauſerūt. Inter-lin. Intuitum mentis per inuidiā auerterunt. Hieronymus. Ideo oculos ſuos clauſiſſe dicunt/ ne arbitremur culpam na-ture eſſe/ nō voluntatis: Cū eñ poſſent cogitare et intelligere/ auerterūt. f Neqn oculis videant. i. nunq3: id eſt nō aliquādo: ⁊ ad totū ſequens retorquetur expoſitio iſta. Item neqn/ nunq3: quo ad hec verba/ videant/ audiāt/ intelligant. Uel/ neqn. i. aliquādo: quo ad hec verba/ conuertant/ ⁊ ſa-nem. Simile.ij. Timoth.ij.d. Corripientē eos qui reſiſtunt veritati: nequādo deus det illis penitentiā ad cognoſcendam

Bl. ⁊et qđ hꝫ

Eſa.6.c. Joh.12.f. Act.28.g.

Ps.118. Ps.110.

Ps.72.

G veritatem. Et

ꝟ veritatem, a Et auribus audiant et corde intelli/
gant ⁊ conuertant/ad pꝫnitentiā: b Et ſanem eos:
qui ſum verus medicus:ſanans omnē languorem et omnem
infirmitatem. c Veſtri autē beati oculi/interiores et
exteriores: d Qui vident/oculis interioribus me deū:
oculis exteriorıbꝰ me
hominē. e Et au/
res veſtrę/ iteriores
⁊ exteriores. f Quę
Luc.10.b. audiunt/pꝛędicatio
Ar.†quia nem meā. g Amē
Ar.†quia quippe dico vo/
bis:quia multi ꝓ/
phetę ⁊ iuſti cupi/
erunt videre quę
vos videtis. Eſaię
lxiiij.a. Vtinā dirum/
C peres cęlos ⁊ deſcen/
Marci.4.b. deres: a facie tua mō/
Luc.8.b. tes defluerent. h Et
non viderunt/ niſi
a longe ꝑ aliquas ſpe/
cies.Heb.xj.c. Iuxta
fidē defuncti ſunt om/
nes iſti: non acceptis
repromiſſionibꝰ:ſed a
longe eas aſpiciētes ⁊
ſalutantes ⁊c. Abraā
pater veſter exultauit

a videāt ⁊ auribus audiant/⁊
corde intelligāt:⁊ cōuertant
b ⁊ ſanē eos. Veſtri autē bea/
c ti oculi†qui vident:et aures
d veſtrę†quę audiunt. Amen
e quippe dico vobis:qꝛ multi
f ꝓphetę ⁊ iuſti cupierūt vide
g re quę videtis ēt nō viderūt
b ⁊ audire q̄ auditis ⁊ non au/
i dierūt. Vos ergo audite pa
k rabolā ſeminantis. Oīs qui
l audit verbū regni ēt nō intel
m ligit/ venit malus ⁊ rapit qđ
n ſeminatū eſt in corde eius:
o hic eſt qui ſecus viā ſemina/
p tus eſt. Qui autē ſup petro/
ſa ſeminatus eſt: hic eſt qui

vt videret diem meū/ vidit ⁊ gauiſus eſt: Ioh.viij.g. Item
moyſes ꝑ rubum ardentē ⁊ incōbuſtum ꝓuidit partum virgi/
nis: Sed dulcius ex ipſo fonte bibunt aquę. i Et audire
quę/vos/auditis:⁊ non audierūt. Iob.xlij.a. Auditu
auris audiui te:nūc oculus meus videt te. k Vos ergo
audite parabolā ſeminātis: Nō ſingula vͣba/ſed ſum/
mā ſententię: Non omnino exponit/ vt habeas in quo deſu/
dare poſſis: more nutricis quę nuces alumnis portans mi/
rantibꝰ frangit/⁊ nucleum oſtēdit. l Omnis qui audit
verbū dei: id eſt per qđ promittit regnū. Nota autē ꝙ eſt
verbū cęli: verbū chriſti: vͣbū terrę: verbū iuſtiniani ⁊ gratia/
ni: verbū carnis: verbū galieni. m Et nō intelligit: id ē
ad opus non ꝑducit. Hoc enī eſt fideliter intelligere: vnde fi/
des dicit: eo ꝙ per eam fiant dicta. n Venit malus: id
eſt diabolus: o Et rapit/ſtatim: ita ꝙ in verbo nullā de/
lectationē habēt/nec icipiūt bñ agere. p Qđ ſeminatū
eſt in corde eius/granū.ſ.verbi dei: ⁊ ſeminant ſemen car/
nis: de quo Gal. vj.b. Qui ſeminat in carne ſua/ de carne et
metet corruptionē. Aggei.j.b. Seminaſtis multū/⁊ intuliſtis
mē multiplex parū. Nota ꝙ eſt ſemen ſeminatū.ſ.verbū dei: Hoc chriſtus
in iudęa ⁊ apoſtoli ī vniuerſo mūdo ſeminauerūt: de quo agi/
tur hic. Item ſemen inſpiratū voluntas vel virtus: Hoc deꝰ
in nobis ſine nobis ſeminat: de quo in ſecūda parabola. Itē
cooperatum/ feruor charitatis cooperante gratia/ et bonorū
operum multiplicationem: de quo in tertia. Quartū apponit
Cantor.ſ. innatū bonū propoſitū: qđ dicit bonā volūtatē.
Itē eſt ſemē datū/elemoſyna.ij.Cor.ix.b. Qui parce ſemi/
Ps.125. nat/parce ⁊ metet. Itē ſemen/oratio. Ps. Qui ſemināt in la/
chrymis in exultatione metent. Item ſemē eſt quicqđ boni fe
ceris. Gal.vj.c. Bonū autē faciētes nō deficiamus: tempore
enī ſuo metemꝰ nō deficiētes. Eccs.xj.c. Mane ſemia ſemē
tuū: ⁊ veſpe nō ceſſet manꝰ tua. Itē ſemē chriſtus: quē ſemia/
uit deus in vtero virginis: quē ſeminant ꝑdicatores in agro
eccleſię. Gen.xxij.d. In ſemine tuo benedicent oēs gentes.
Nota ꝙ meliꝰ ſemināt ruſtici ꝙ̄ reges: Hic eſt q̄ ſecꝰ viā
ſeminatꝰ eſt ⁊c. q Nō habet autē in ſe radicē/cha
ritatis radicatę ⁊ timoris: vt.ſ. r Sed eſt tꝑalis. Iob
xv.d. Nō mittet ī terra radicē: ⁊ auferet ſpū oris ſui.ſ.ꝑ ver/
bū iactātię. Oſee.viij.b. Ventū ſeminabūt ⁊ turbinē metēt:
culmꝰ ſtās nō ē ī eo germē: nō faciet farinā: qđ ſi fecerit/alie/
ni comedēt eā. s Facta aūt tribulatiōe/ī loco ſuo. De

q̄ ſ.x.c. t Et ꝑſecutiōe/de loco ad locū: v Propter
verbū/ fidei: x Cōtinuo ſcandalizatur/cadens a ſta/
tu rectitudinis. y Qui aūt ſemiatꝰ eſt in ſpinis: hic
eſt q̄ verbū dei audit: ⁊ ſollicitudo ſęculi iſtiꝰ.ſ. qui
ſemen recipit in corde anguſtiato ſollicitudinibꝰ mūdanis. Et
nota ꝙ eſt ſollicitudo
laboris in acquirēdo:
timoris in poſſidēdo:
doloris in amittendo.
z Et fallacia diui
tiarū: qꝛ ꝓmittunt ⁊
nō ſoluūt. Prouer.x.
a. Qui innitit mēda/
cijs/ hic paſcit vētos:
idem autē ipſe ſequit
aues volantes. Ecci.
xxxiiij.a. Quaſi q̄ ap/
prehēdit vmbrā ⁊ ꝑſe
quit ventū: ſic q̄ attē/
dit ad viſa mendacia.
Ps. Fallax equus ad †Ps.32.
ſalutē. Boetꝰ. Quid
alud fortuna fallax ꝙ̄
initiū futurę calamita
tis: a Suffocat
verbum: quaſi ſub
faucibus occat vl' ne/
cat/ viā ſpiritus ꝓclu/
dens. b Et ſine fru

verbū audit: ⁊ cōtinuo cum
q gaudio accipit illud: Nō hā
r bet autē in ſe radicem: ſed ēſt
s temporalis: Factā autē tri/
t bulatione ēt ꝑſecutione pro/
v ptēr verbū cōtinuō ſcanda/
x
y lizat. Qui autē ſeminatꝰ eſt
in ſpinis: hic eſt qui verbum
dei audit: ⁊ ſollicitudo ſęcu/
z li iſtius et fallacia diuitiarū
a ſuffocat verbū/ēt ſine fructu
b
c efficit. Qui vō in terrā bonā
d ſeminatꝰ eſt: hic eſt qui audit
e verbum ⁊ intelligit ēt fructū
f affert: ēt facit aliud quidem
g centeſimū: aliud aūt ſexage/
h ſimū: porro aliud triceſimū.

ctu.ſ.bonoꝝ opeꝝ: c Efficit/talis.ſ. d Qui vō in terrā
bonā ſemiatꝰ ē ⁊c. ⁊ intelligit.ſ.ad opus ꝑducit. e Et
fructū affert/bonaꝝ cogitationū ⁊ affectionū/ bonoꝝ ver/
borū ⁊ ſanctoꝝ operū. De pmo: Eſa.iij.b. Dicite iuſto qm̄
bene: qm̄ fructū adinuētionū ſuaꝝ comedet. Gal.v.d. Fructꝰ
aūt ſpūs eſt charitas/gaudiū/pax/patiētia/benignitas/boni/
tas/longanimitas/māſuetudo/fides/modeſtia/cōtinentia/ca/
ſtitas. De fructu oris. Heb.xiij.c. Offeramus hoſtiā laudis
deo ſemꝑ.ſ.fructū labioꝝ cōfitentiū nomini eius. De tertio.
Ps. De fructu operū tuoꝝ ſatiabit terra. Hiere.xvij.b. Be Ps.103.
nedictꝰ vir q̄ ꝯfidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia eiꝰ: et erit q̄ſi li/
gnū qđ trāſplantat ſup aquas qđ ad humorē mittit radices
ſuas: ⁊ nō timebit cū venerit ęſtus: Et erit foliū eius viride: ⁊
ī tpe ſiccitatis nō erit ſollicitū: nec aliqñ deſinet facere fructū.
Origen. Actus nři ſunt ſeminū fructꝰ. f Et facit aliud
quidē centeſimū. Nota/centeſimꝰ fructꝰ/ triplex eſt ꝑfe/
ctio: Cōtēplatio/vͣginitas/martyriū. g Aliud aūt ſexa/
geſimū. Sexageſimꝰ/triplex ē ꝑfectio: Actiua vita/vidua/
lis/vͣginitas. h Porro aliud triceſimū. Triceſimꝰ du/
plex: ſcꝫ fides trinitatis: vita ꝯiugalis. k Vos ꝗ audite
pabolā ſeminātis ⁊c. Semis iteratio ē rōne ſemēt ꝗdru/ Aliter De quadruplici ſemine
plicis quā ſemiauit. Primū ſemiauit ī cęlo empyreo.ſ. ange/
los: qđ cecidit ſecꝰ viā/chriſtū: cū appetijt eē ſilis ei ī natura/
⁊ claritate: qđ notat Eſa.xiiij.d. In cęlū ꝯſcendā ſupra aſtra
cęli exaltabo ſoliū meū. In poteſtate: Sedebo in mōte teſta/
mēti: in lateribꝰ aquilonis. In ſciētia: Aſcendā ſup altitudinē
nubiū: ⁊ ſimilis ero altiſſimo: ī plenitudine donoꝝ ⁊ gratiaꝝ.
Sed cecidit. Luc.x.c. Videbā ſathanā ſicut fulgur de cęlo
cadentē. Et cōculcatū eſt a ſanctis. Eſa.xiiij.f. In montibus
meis cōculcē eū. Et.iiij. Reg.xiiij.c. Ioas reſcripſit amaſę
regi iudę. Carduus.ſ.diabolꝰ petijt filiā cedri.ſ. ęqualitatē di/
uinitatis: et beſtię ſaltꝰ.ſ. ſancti ipſū mūdū vaſtātes cōculca/
uerūt carduum. Et volucres cęli.ſ. ꝑdicatores ⁊ cōtēplatiui
comederūt illud. Iob.xl.d. Cōcidēt eū amici: diuidēt illum
negociatores. Secūdū ſemē/adā: qđ ī paradiſo ſemiauit: qđ
cecidit ſupra petrā chriſtū/orto ſole tēptatiōis diaboli aruit:
qꝛ nō habuit radicē nomis dei. Tertiū ſemē/iudęi. Ps. Se/ Ps.104.
mē abraā ſerui eiꝰ. Hoc ſemiatū eſt ī tra ꝓmiſſionis: ſed ſpi/
nę.ſ.gentiles ſuffocauerūt/ captiuādo eos vltra mōtes caſpi/
os: ⁊ ꝑ totū mūdū diſꝑgendo. Hiere.iiij.a. Nolite ſerere ſup
ſpinas. Quartū ſemē/ſeipſū ſemiauit in tra virginis. Itē in

 ꝟ terra crucis:

a Aliam parabolam ꝓpoſuit
b illis/ dicēs: Simile factū eſt
c d e regnū celorū homini qui ſe/
minauit bonū ſemen in agro
f ſuo. Cum autē dormirēt ho/
g mines: venit inimicus eius
h i ꝛ ſuperſemiauit çiçania in me/
k dio tritici/ ꝛ abijt. Cum autē
l creuiſſet herba et fructum fe/
m ciſſet: tūc apparuerūt et çi/
n çania. Accedētes autē ſerui
o patriſfamilias/ dixerunt ei:
Dñe nōne bonū ſemē ſemia
ſti in agro tuo? Unde ergo hz çiça
p nia? Et ait illis: Inimicꝰ hō
q hoc fecit. Serui autē dixerūt ei:
r Uis/ imꝰ et colligimꝰ ea? Et
s t ait: Nō. Ne forte colligētes
çiçania eradicetꝭ ſiꝉ cū eis et
v triticū. Sinite vtraqꝫ creſce/

G tra crucis fuit ſeminatū: i tra deſerta/ vbi latrōes: inuia/ qꝛ ibi
habuit vnū pedē ſup aliū: iaquoſa/ qꝛ ſitijt. Itē ſemiatū fuit p
apl'os in cordibꝰ fideliū. In pma ſeminatiōe fecit fructū trice
ſimū/ ſexageſimū/ centeſimū: Nā beata virgo fuit cōiugata/
vidua/ ꝛ virgo. Uel in pma ſemiatiōe fecit triceſimū: qꝛ ex cō
iugata natū. Sexage/
ſimū in cruce: qꝛ tunc
Marci.4.c. vidua. In tertia autē
ſeminatiōe centeſimū
in pdicatoribꝰ/ marty/
ribus/ virginibꝰ. Itē
De elec.c.licet de vitanda ſemē eſt qlibet hō qui
ſeipſum debet ſemia/
re: ſicut chriſtꝰ ſeipſū.
Sed illud ſecus viam
B cadit: cū aliquis alte/
rius exemplo/ maxie
plati/ peccat. Eſa.iij.
a. Corruet ppl'us/ vir
ad virū. Itē ſupra pe/
trā chriſtū cadit: qui de eius miſericordia pſumit. Ecci.xl.c.
Nepotes impiorū. i. imitatores demonū/ nō multiplicabūt ra/
mos: ꝛ radices immūde ſup cacumē petre ſonāt. Cacumē pe/
Jaco.2.c. tre chriſti miſcōia/ que ſuperexaltat iudiciū: ſuper hanc radices
imūde. ſ. cogitatiōes ſonāt de miſcōia pſumēdo. Iſti nō ha/
bent radicē timoris dñi: ideo orto ſole tēptationis eſtuant et
areſcūt. Inter ſpinas cadit: qn in mala ſocietate moratur. Naū
j.c. Sicut ſpine ſeinuicē cōplectuntur: ſic conuiuiū eorū paritur po/
tantiū: qꝛ quilibet aliū pungit ꝛ excitat ad malū. Sed qnqꝫ ē
Cant.2.a. aliqs inter tales ſic liliū iter ſpinas. Itē i trā bonā cadit: q reli/
gionē itrat: vl' qn penitētie hūilitatē āplectitur. j. Corinth.xv.f.
Seminatur i corruptiōe laborū paſſibilitatꝭ: ſurget i incorrupti/
ptiōe ipaſſibilitatꝭ: ſemiatur i ignobilitate vilitatis/ ſurget ꝛ in
glia claritatꝭ: ſemiatur i infirmitate tēptationū/ ſurget in vtute
ſubtilitatꝭ: ſemiatur corpꝰ animale i ſtatu beſtiali/ ſurget ſpūale
in agilitate. a Aliā parabolā ꝓpoſuit illis/ dicēs: ad
huc ſedēs in naui. Prouer.ix.a. Sapiētia edificauit ſibi do/
mū: excidit colūnas ſeptē: immolauit victimas ſuas: miſcuit
vinū: ꝛ ꝓpoſuit mēſam ſuā. Sic dñs ꝓponit hic ſeptē parabo
Ps.77. Ps.88. las. Ps. Aperiā in parabolis os meū: loquar ꝓpoſitiōes ab
initio. Aſſumptio erit in iudicio: qꝛ dñi eſt aſſumptio nr̄a. Cō
cluſio cū retributiōe. Ezech.vij.f. Fac cōcluſionē. b Si/
mile factū eſt ꝛc. Expoſita parabola ſupiori ſolis aplis:
iterū dñs iſtā parabolā ꝛ alias ſequentes dixit ad turbas: qd
notatur. j. vbi dicitur: Hec oia locutꝰ eſt ieſus ad turbas i para/
bolis. In hac autē ſecūda parabola ſuadet dominꝰ nobis bo
nā voluntatē q ſola remuneratur/ cautelā/ patientiā/ diſcretionē/
lōganimitatē/ iuſticiā: vt dic hic Glo. Docet bonā volūtatē:
ibi: Bonū ſemē. Cautelā: ibi: Cū autē dormirēt. Pa/
tientiā: ibi: Inimicus hō: nō eni exarſit in irā. Diſcretio/
nē: ibi: Ne forte. Longanimitatē: ibi: Sinite. Iuſticiam:
ibi: Et in tpe. Itē/ Simile ē hic de ſemie iſpirato. Hic aūt
nō compatur pſona pſone/ cū regnū celorū ſit eccleſia/ ꝛ chriſtꝰ
ſeminās bonū ſemē: ſed negociū cōparatur negocio: qd factum
fuit vel fieri potuit. c Factū eſt. Hoc dicit in hac para/
bola ſola: qꝛ ipſe eſt ſemē bonū. ſ. granū frumēti: Joh.xij.d.
et hoc ſcdm humanitatē ſcdm quā factū eſt: qꝛ ſcdm diuinitatē in/
factus erat: Ul' qꝛ inſpirato fit hō iuſtꝰ ꝛ habet regnū celorū.
d Regnū celorū. i. eccleſia. e Homini q ſemiauit
bonū ſemē in agro ſuo. Geñ.xxiiij.g. Eo tēpore deam/
bulabat iſaac. i. chriſtꝰ ad meditandū in agro p viā. i. humi/
litatē que ducit ad puteū. i. pfunditatē ſcripture: cuius nomē
eſt videntis et viuentis. i. qua cognoſcitur et viuitur. Uel/ In
agro. i. i mūdo inclinato iam die. i. ſexta etate. Agro ſuo.
Hoc ſupra nō dixit: qꝛ ſemē ſeminatū ſermo exterior cōmu/
nis eſt bonis ꝛ malis: ſed inſpiratū tm̄ bonis q ſunt ager dñi.
f Cū autē dormirēt homies. i. praui plati. Prouer.vj.
b. Uſqꝫ quo piger dormis? Amos.vj.a. Ue qui opulēti eſtis
in ſion. Et ſequitur poſt: Qui dormitis in lectis eburneis: id
eſt mūdi delectatiōibus/ que nitent ꝛ infrigidāt: tamē dure et
aſpere ſunt. Unde Deut.iij.b. legitur: lectꝰ og fuiſſe ferreus. Og
interptatur cōgregās. Luc.ij.b. Paſtores erāt i eadē regione
vigilātes ꝛ cuſtodiētes vigilias noctꝭ ſup gregē ſuū. Apoc.
iij.a. Eſto vigilās ꝛ cōfirma reliqua q moritura erāt. g Ue
nit inimicꝰ eius. i. diabolꝰ: h Et ſuperſemiauit çiça/
nia: id eſt hereſes.
Moraliter: Semi/ Moraliter
nante triticū. i. ſeipſū
vel virtutes in agro. i.
in corde hominū: dia/
bolus ſuperſeminat çiça
nia. i. venialia cum vir
tutibꝰ charitate infor/
matis: vl' mortalia cū
virtutibus informibꝰ:
vel hereſes ſup ſemen 24.q.5.c. notandum
verbi dei. j. Pet.v.c.
Sobrij eſtote ꝛ vigi/
late ꝛc. j.xxvj.d. Ui/
gilate ꝛ orate ne intre/
tis in temptationē. i In medio tritici et abijt. Nota
ꝙ çiçania in ſingulari pducit penultimā: in plurali vero corri/
pit. Ziçanium nomē eſt cuiuſdā ſpecialis herbe: hic ponitur p
qualibet immūdicia ſegetū. Geñ.iij.c. Inimicitias ponā in/
ter te et mulierē ꝛ ſemē tuū ꝛ ſemē illiꝰ. k Cū autē creuiſ/
ſet herba. Ps. Qui pducit in mōtibus fenū ꝛ herbā ſerui/ Ps.146.
tuti hominū. i. ſcientiā. Uel/ herba/ ſancti. Creſcit cū pficit.
l Et fructū feciſſet. i. bona opa oſtēderet. m Tūc ap/
paruerūt ꝛ çiçania. i. hereticorū dogmata. n Accedē
tes autē ſerui patriſfamilias/ qui cuſtodiebāt meſſem il/
lam. o Dixerūt ei: Dñe nōne bonū ſemē ſemiaſti
i agro tuo? Unde ergo habet çiçania? Ziçania ꝛ lolium
idē eſt. Geñ.xxv.c. Dedit dñs conceptū rebecce. i. eccleſie in
pncipio: ſed collidebantur in vtero paruuli. i. fideles ꝛ heretici.
Que ait: ſi ſic mihi futurū erat/ quid neceſſe fuit cōcipere? p
Et ait illis: Inimicꝰ hō hoc fecit. i. diabolus: q dicitur
homo ab hoie deuicto: ſicut ſcipio aphricanꝰ ab aphrica de
uicta. Hieronymꝰ. Diabolꝰ ideo inimicus homo dicitur: quia
deus eſſe deſijt. Unde in Ps.ix. ſcriptum eſt de eo: Exurge Ps.9.
dñe/ nō cōfortetur homo. Geñ.iij.c. Inimicitias ponā inter te
ꝛ mulierē. Uel qꝛ pmas inimicitias voce ſignificatiua: q ſolꝰ
hominis naturaliter eſt exercuit: ideo dicitur/ inimicus homo:
Uel qꝛ ſub ſimilitudine rationis hūane decepit. q Serui
autē dixerūt ei: Uis/ imus. i. vt eamꝰ: r Et colligi/
mus ea/ excōmunicādo: vel eos de medio tollendo. Eodem
feruore hoc dicūt ſerui: quo petrus amputauit auriculā mal/
chi: Marci.xiiij.e. Itē Luc.ix.g. Uis dicamꝰ vt deſcendat
ignis de celo ꝛ cōſumat illos. Et reſpōdit: Filius hoīs nō
venit aīas pdere/ ſed ſaluare. s Et ait: Nō. Ecce diſcre/
tio. t Ne forte colligētes çiçania eradicetis ſimul
cū eis et triticū. Ita erūt pmi nouiſſimi ꝛ nouiſſimi pmi. j.10.b.
Deut.xxviij.d. Ipſe erit in caput: ꝛ tu eris in caudam. Geñ.
xviij.c. Abſit a te vt rem hanc facias: ꝛ occidas iuſtū cū im/
pio: fiatqꝫ iuſtus ſic impiꝰ: Nō ē hoc tuū q iudicas oēm trā.
Nota autē ꝙ phibetur hic feſtinata/ damnoſa/ ſuſpicioſa eradi/
catio. Feſtinata: quia prius debet corrigi. Damnoſa: vt cum
multitudo ſit in cauſa/ vel princeps: niſi fuerit manifeſta ꝛ re/
dundans in iniuriam eccleſie. Unde Auguſtinꝰ ſuper illud. ij.
Corinth. vj.d. Propter quod exite de medio eorum: dicit:
Exire/ eſt facere quod ptinet ad correctionē malorū quātum
licet: quo gradu cuiuſqꝫ ſalua pace: quia aliquādo tolerandi
ſunt mali p pace eccleſie. Suſpicioſa: quādo latent heretici:
vel de eorum infidelitate dubiū eſt/ excludendi non ſunt/ ſed
cum cōtumaces ſunt: in cuius figura iudicij non ꝓpter ſuſpi/
tionem/ ſed ꝓpter cauſam manifeſtā damnabit. v Sinite
vtraqꝫ creſcere. Ecce longanimitas que eſt in expectādo:
patientia autē in tolerando. Ordināte enim deo fit quedam
mirabilis tranſlatio: vt electorum peccata tranſeant ad detri/
menta ꝛ cōfuſionem reproborū: ꝛ reproborum bona tranſe/
ant ad honorem ꝛ gloriam electorum. Unde. ij. Regꝭ.xij.d.

G cū dauid diceret

¶ cum dauid diceret: Peccaui dño: reſpondit nathan: Tran/ſtulit dominus peccatũ tuũ a te. In Geneſi.j.cum ſola ſecũ/da dies careat benedictione/in tertia die duplicat: Et hoc in/nuitur: Uidit deus qđ eſſet bonũ ⁊c. Utraq̧. Urtice pri/ma ſepe roſa eſt: iacob ⁊ eſau fratres vterini ſunt. Sed videt

a re uſq̧ ad meſſem: et in tem/
b pore meſſis dicã meſſoribꝰ:
c Colligite p̄mũ zizania ⁊ alli/
d e f g gate ea ī faſciculos ad cōbu
h i rēdũ: triticũ aũt ꝯgregate in
k horreũ meũ. Aliã parabolã
ꝓpoſuit eis/dicens: Simile
l eſt regnum celorũ grano ſi/
m napis: quod accipiēs homo
n o ſemiãuit ī agro ſuo: quod mi

dici cōtrariũ huic ſen/tētię/illud.j.Corinth. v.d. Auferte malũ ex vobiſipſis: id eſt forni/cationem. Sed littera ſe exponit/vel antece/dēs: vbi dicit: Si is q̄ frat nomiat int vos fornicator aut aua/rus ⁊c.cum huiuſmo/di nec cibum ſumere: nominatus per noti/ciam/ vel infamię no/tã/ vel ſententiã. Uñ Glo. Apoſtolꝰ hic di/cit de manifeſto: vel volente pſeuerare in malo. a ¶ Uſq̧ ad meſſem/iudicij. Apocl. xiiij.d. Mitte falcem tuã et mete: quia venit hora vt metat quoniã aruit meſſis terrę. b ¶ Et in tempore meſſis/iudicij: c ¶ Dicam meſſoribus/ angelis/colligite. Eſa.xxxiiij.d. Ipſe.i.dominꝰ cōgrega/bit ea.i.monſtra.i.peccatores: ⁊ ipſe mittet eis ſortem: ⁊ ma/nus eius diuiſit eam illis. Idem.xxxiij.b. Spinę congrega/te igni comburent. d ¶ Colligite primũ zizania. Con/tra.j.xxv.c.primis dicitur.i.agnis: Uenite bñdicti: Poſtea hędis: Ite maledicti. Solutio. Ibi ſubiungit: Et ibunt hi in ſupplicium ęternum: iuſti aut in vitam ęternam. e ¶ Et alli/gate ea. Iſidorus. Similis culpę reos/cōſimilis cruciatus conſtringet. f ¶ In faſciculos. Interliñ. nō vnũ faſcem: quia ꝓ modo ꝑuerſitatis ſuę vnuſquiſq̧ puniet. Cōtra. Eſa. xxiiij.d. In die illa viſitabit dominus ſuper militiam cęli in excelſo: ⁊ ſuper reges terrę q̄ ſunt ſup terrã: et congregabunt in cōgregatione vnius faſcis in lacũ. Interliñ. Unde domi/nus: Colligite primum ⁊c. Solutio. Et vnus ⁊ plures erunt faſciculi: quia cōmuniter omnes reprobi dãnabunt. Licʒ di/uerſitas ſit in pęnis: omniũ tamē vna erit pęna damni.ſ. viſi/onis dei carentia: pro criminũ autē diuerſitate/diuerſę erunt actuales pęnę. g ¶ Ad comburendũ/ igne inextingui/bili. h ¶ Triticum autem: id eſt bonos: i ¶ Cōgrega/te in horreũ meũ.i.in cęleſtem gloriam.ĩ.iij.c. Triticum cōgregabit in horreũ ſuum: paleas autē comburet igne inex/tinguibili. k ¶ Aliã parabolã ꝓpoſuit eis/dicens: Simile eſt regnũ cęlorum ⁊c. Supra de ędificatione ⁊ ꝓfectu eccleſię: hic de dilatatiōe agit. Nota: dicit regnũ cę/lorum iuſtorũ vita.j.eodem.e. Simile eſt regnum cęlorũ fer/mento charitatis: quę fermento comparat. Doctrina euãge/lij vel fides ſm Bedam. Item eccleſia: vt.ĩ.eodem.c. Si/mile eſt regnũ cęlorũ homini ⁊c. Dicit ergo: Simile eſt re/gnum cęlorũ.i.p̄dicatio euangelij: De qua.ĩ.xxj.d. Auſe/retur a vobis regnum: ⁊ dabit genti facienti fructum eius. l ¶ Grano ſinapis. Huic non tm̃ grano: ſed toti huic ne/gocio. Grano autē ſinapis comparat p̄dicatio ꝓpter feruo/rem. Sed nota ꝙ vulpes abſcondit ſe in ſabulo ⁊ extrahit lin/guam rubeam: ⁊ ita decipit aues: Sic hypocrita abſcōdit ſe in exercitio pęnitētię: ⁊ trahit verba p̄dicationis quaſi flam/mantia: vt aliquod emolimentũ inde recipiat. Rab. Granum ſinapis corpus chriſti ſeminatũ in agro: ſepultum in horto: creuit reſurgēdo: ramos expandit cum p̄dicatores per mun/dũ diſperſit. Uel granũ ſinapis charitas quę calefacit: vene/nũ peccati expellit: purgat caput: id eſt mentē doctrina euã/gelica. Item granum ſinapis noticia ſcripturarũ/ſm Hiero/nymũ. Chriſtus incarnatus/ſm Bedã. Unde dicit: Poteſt in grano ſinapis humilitas dominicę incarnationis intelligi: quo accepto miſit in hortũ ſuum homo: quia corpus cruci/fixi ſaluatoris accipiēs ioſeph/ī horto ſepeliuit: Ioh.xix.g. Expandit ramos in quibus volucres cęli requieſcerent: quia

Marci.4.c. Luc.13.d.

p̄dicatores diſperſit in mundũ: in quorũ dictis ⁊ cōſolatiōibꝰ fideles ab huius mũdi fatigatione reſpirarent. Et factum eſt in arborem: quia ſurrexit ⁊ aſcendit in cęlum. m ¶ Quod accipiens homo: id eſt cuius ſignum eſt/ ſcʒ doctrinam euangelij: n Seminauit in agro ſuo: id eſt in mundo.

nimũ quidē eſt omibꝰ ſemini/
p bus. Cũ aũt creuerit maius
q eſt oībꝰ oleribus: et fit arbor:
r ita vt volucres cęli veniant
s t ⁊ habitēt ī ramis eiꝰ. Aliam
parabolã locutꝰ eſt eis. Si/
mile eſt regnũ cęlorũ fermēto
v x quod acceptũ mulier abſcō/
dit in farinę ſatis tribus: do/
y nec fermentatum eſt totum.

o ¶ Quod minimũ quidē eſt omnibꝰ ſeminibus. Theo/logia ī principio nul/la videtur: ſed poſt ap/paret difficillima. Et etiã qꝛ nō habet colo/rem rhetorici eloquij ſicut vetus alicubi: et quia prędicat ea quę ſunt vilia mundo. p Cum autem creue/rit maius eſt omni/bus oleribus: ⁊ fit arbor. Iſtud ⁊ id qđ ſequitur non poteſt intelligi ad litterã. Unde dicit Beda ſup Lucam.xiij.d. Creuit/ non ſicut herbę quę cito areſcunt et corruunt: ſed ſicut arbor quę longa annoſitate et optima fer/tilitate gaudet ⁊c. Exponit autem ſic: q ¶ Et fit arbor: id eſt arbori ſimilis. r ¶ Ita vt volucres cęli veniant: id eſt viri ſpirituales. Hieronymꝰ: animę credentium. Prouer. j.b. Fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorũ. s ¶ Et ha/bitent in ramis eius. Rami diuerſitates dogmatum/ vt pro varietate morborum varia ſit medicina. Ezech.xlvij.c. Erit fructus eius in cibũ: ⁊ folia eius ad medicinã. Ps. Sa/turabunt ligna campi ⁊ cedri libani quas plãtauit: illic paſſe/res nidificabunt. Ibidem. Sup ea volucres cęli habitabũt. Eccl. xiiij.d. Statuet prelatus ſcʒ/filios ſuos ſub tegmine illius.ſ.ſapientię: ⁊ in ramis illius morabunt: Proteget ſub tegmine illius a feruore: ⁊ in gloria eius requieſcet. t ¶ Aliã parabolam locutus eſt eis: Simile eſt regnum cę/lorum fermento. Nota fermentũ ſumitur in malo: Exod. xij.b. de agno paſchali. Azymum/quia fermento eſt contra/rium/dicit Glo. hic: quia corrumperet fermentum a feruore. Zyma grece/acredo latine. Item in bono: quia fermentum paſtam eleuat: ſic charitas mentem. Gregorius: Machina mentis vis amoris: et ideo igni comparatur cuius eſt aſcen/dere. Item reddit ſapidam: ſic charitas. Unde. Leue fit/qđ bene fertur onus. Deut.xxxiij.c. Inundationes maris quaſi lac ſugent. Item trahit ad ſuum ſaporem: ſicut ignis ad ſuũ calorem: quia eſt forma virtutum. Item fermentum in bono ſumit hic: Et Exo.xxxiiij.c. Alia Glo.i. feruor charitatis. Itē ī malo ſumit.j.Corinth.v.c. Nō ī fermēto malicię ⁊ ne/quicię. Gal.v.b. Modicũ fermētũ totã maſſã corrũpit. Item Leuit.ij.c. Omis oblatio abſq̧ fermēto fiet. Luc.xij.a. At/tēdite a fermēto phariſęorũ. v ¶ Quod acceptũ mulier .i. diuina ſapientia vel gratia. x ¶ Abſcondit in farinę ſatis tribus. Satum ad litteram eſt genus menſurę: iuxta morem palęſtinorũ/modium ⁊ dimidium capiens. y ¶ Do/nec fermentatũ eſt totum. Tria ſata ſunt ſpiritus ⁊ ani/ma ⁊ corpus. In his tribus ſatis miſcuit diuina ſapientia vł gratia charitatem vt anima et corpus ſeruiant ſpiritui. Uel tria ſata ſunt tres vires animę: in quibus dominꝰ miſcet cha/ritatem: vt in vnum conſonent. Item tria ſata/triplex genus hominũ: qui per noe/iob ⁊ danielē ſignificant. Ezech. xiiij. c. Item/lex/ ꝓphetę/ ⁊ euangeliũ ſm Hilariũ/ Scdm Bedã vel Hieronymũ: Diligere deum ex toto corde: ex tota ani/ma: ex totis viribꝰ. Hilarius. Fermētum de farina eſt quod aceruo ſui generis virtutem acceptam reddit. Huic ſe domi/nus comparauit. Quem acceptum mulier: ſcʒ ſynagoga/per iudicium mortis abſcondit arguens legem ⁊ ꝓphetas euan/gelio diſſolui. Ipſe autem farinę menſuris tribꝰ: id eſt legis/ prophetarum et euangelij ęqualitate coopertus omnia facit vnum: vt quod lex conſtituit ꝓphetę nunciauerũt ad ipſum euangelij profectibꝰ expleatur. Fiunt namq̧ omnia per dei

E Luc.13.c.

Ps.103.

 ſpiritũ eiuſdem

¶ ſpiritũ eiuſdem virtutis et ſenſus. Itẽ Hieronym⁹. Farina/ deitas: tria ſata/ tres ꝑſone: qꝛ mẽſuraliter de eis loquẽdũ ē. Item farina/ ſacra ſcriptura: qꝛ reficit/ ſm Hilariũ. Itẽ populus: qꝛ ex diuerſis/ ſm Hieronymũ: qui molit̃ ſpei ꝛ timoris molis. Itẽ ſm Hilariũ: tria ſata/ genus humanũ ē ex tribus filijs noe reparatũ. Cui ſapiẽtia dei/ fidem/ dilectionem/ ſanã doctrinã cõmendat: donec totũ fermẽ

Marci.4.d. tet̃.i. donec in fine mũdi fideles ad gloꝛiam perfecte reſurrectiõis veniãt. a ¶ Hec oia/ ſupꝛa dicta:

Pſ̃.77. b ¶ Locutus eſt ieſus in parabolis ad turbas: ſ; diſcipl̃is apte loquebat̃. c ¶ Et ſine parabolis non loq̃bat̃ eis. Chꝛyſoſtom⁹: tunc. d ¶ Ut adimpleretur. Ut pſecutiuũ ē. e ¶ Qd dictũ eſt ꝑ ꝓphetã/ in Pſ̃. dicentẽ:

†Pſ̃.77. Aperiã i parabolis os meũ: eructuabo abſcõdita a pſtitutiõe mũdi. Col̃. i. d. Myſteriũ qd abſcõditũ fuit a ſeculis et generatiõib⁹: nũc aũt manifeſtũ eſt ſanctis eius.

a b Hec õmnia lõcut⁹ eſt ieſus
c i parabolis ad turbas ꝛ ſinẽ
parabolis nõ loquebat̃ eis:
d e vt implẽret̃ quõd dictum eſt
ꝑ prophetã/ dicentẽ: Aperiã
i parabolis os meũ: eructua
bo abſcõdita a cõſtitutione
f mũdi. Tũnc dimiſſis turbis
venit in domũ/ ꝛ acceſſerunt
ad eum diſcipuli ei⁹ dicẽtes:
g Ediſſerẽ nobis parabolã ȥi
h ȥaniozũ agri. Qũi reſpõdẽs
ait: Qui ſemiat bonũ ſemen
eſt filius homis. Ager autẽ
i eſt mũdus. Bõnũ vo ſemẽ
hi ſũt filij regni. Ȥiȥania aũt
filij ſunt nequã. Inimic⁹ aũt
qui ſemiauit ea/ eſt diabol⁹.
Meſſis vo cõſummatio ſe

k culi eſt. Mẽſſozes autẽ angeli ſũt. Sicut ẽ ȥiȥania colligunt̃: et igni cõburunt̃: ſic
erit in cõſummatione ſeculi.
l Mittẽt fili⁹ homis angelos
m ſuos: ꝛ cõlligẽt de regno ei⁹
n o omniã ſcandala/ ẽt eos q̃ faciunt
p ciunt iniquitatẽ: ẽt mittent
q eos i caminũ ignis: Ibi ẽrit
fletus ꝛ ſtridoꝛ dentiũ. Tũc
r iũſti fulgebunt ſicut ſol in re
s gno patris eozum. Qũi habet aures audiendi audiat.
t Similẽ eſt regnum celozum
v x theſauro abſcõndito i ãgro:
y qũem qui inuenit homo ab
z a ſcõndit: et pꝛe gãudio illius
vadit ꝛ vendit vniuerſa que
habet et emit agrum illum.

ri ſapiẽtie ꝛ ſcientie abſcõditi. Job.xxxviij.c. Nũquid ingreſſus es theſauros niuiſ aut theſauros grãdinis aſpexiſti: Scriptura nix eſt/ vbi ꝓmittit: grando/ vbi cõminat̃. Ager ſcriptura: qꝛ agendo ꝛ laborãdo acquirit̃ ſciẽtia. Job.xxviij.c. Abſcondita eſt ab oculis omniũ viuentium. Latet em̃ chꝛiſtus in coꝛtice littere: vt moyſes in fiſcella ſirpea: Exo.ij.a. Uel theſaurus eſt vita eterna. Job.iij.d. Expectãt moꝛtẽ ꝛ non venit: q̃ſi effodientes theſaurũ: gaudentq; vehemẽter cum inuenerint ſepulchꝛũ. Et loquit̃ de illis qui moꝛtẽ habet in deſiderio ꝛ vitã in patiẽtia. v ¶ Abſcõdito. Eſa.lxiiij.b. Oculus nõ vidit de⁹ abſq; te/ que ꝑparaſti expectantibus te. x ¶ In agro.i. in celo: quem debem⁹ emere. Prouerb.xxxj.b. Cõſiderauit agrũ ꝛ emit illũ. Et hic eſt argumentũ q; poſſum⁹ mereri vitam eternam ex cõdigno creatam/ nõ increatam: qꝛ nõ emit theſaurũ ſ; agrũ. Hiere.xxxij.b. Emi agrũ de ananehel filio patrui mei qui eſt in anathot: ꝛ appendi ei argentũ ſeptem ſtatheres ꝛ decẽ argenteos. Ananehel donũ vel gratia dei: qꝛ quicq̃d habes meriti ꝑuentrix gratia donat: que eſt fili⁹ patrui: id eſt chꝛiſti: qui fuit frater patris noſtri adam. In anathot.i. obedientia. Septẽ ſtatheres ſũt ſeptẽ opera miſericoꝛdie. Decẽ argentei/ obſeruatio decalogi. Theſauro. Hilari⁹. Quem inueniſſe gratuitũ eſt. Sed qꝛ celeſtes diuitie nõ niſi damno ſeculi poſſident̃: qui inuenit cõtemnere ſecularia debet. In agro. Gregori⁹. Quẽ vendiris omib⁹ cõparat: qui voluptatibus carnis renũciat: ꝛ terrena deſideria ꝑ celeſtis diſcipline cuſtodiã calcat vt liberius ſe applicet ſtudio intelligentie. Itẽ theſaur⁹ celeſte deſideriũ: ſm Gregoriũ: ager diſciplina ſtudij celeſtis. Itẽ theſaur⁹ chꝛiſt⁹: ager caro/ vel ſcriptura ſm Hieronymũ. Itẽ theſaur⁹ vtrũq; teſtamentũ/ ſm Ambroſiũ: ager tota eccleſia. De hoc dicit Glo. iſta: Theſaur⁹ põt accipi ꝛc. Et Interliñ illa: Theſaurus celeſte ꝛc. y ¶ Quẽ qui inuenit hõ. Quẽ theſaurũ. Nota aũt q; ſolet q̃ri ꝛ inueniri res abſcõdita: res perdita: res ꝓiecta. Abſcõditus fuit chꝛiſtus per humilitatẽ. Eſa.xlv.c. Uere tu es deus abſconditus. Perditus ꝑ carnis moꝛtificationẽ. Qui amat animã ſuam perdet eam. Abiectus per paupertatẽ. Pſ̃. Elegi abiectus eſſe in domo dei mei. Luc.ij.b. Inuenietis infantem poſitum in pꝛeſepio pannis inuolutũ. ȝ ¶ Abſcondit: Quia ſicut dicit Gregori⁹: depꝛedari deſiderat: qui theſaurum in via publice poꝛtat. Unde Eſa.xxxix.et.iiij. Reg.xx. Ezechias theſauros templi amiſit: quia nuncijs regis babylonis reuelauit. a ¶ Et pꝛe gaudio illius vadit ꝛ vendit vniuerſa que habet ꝛ emit agrum illum. Hoc maxime faciunt clauſtrales. Luc.xviij.d. Omnia quecũq; habes vende ꝛ da pauperibus: ꝛ habebis theſaurum in celo. Ezech.vij.d. Qui vendit ad id quod vendidit non reuertet̃. Auguſtin⁹ i ꝑſona dñi. Uenale habeo: Quid: Regnũ celorũ ꝛc. Itẽ de virginib⁹ põt exponi. Theſaur⁹ abſcõditus eſt virginitas abſcõdita ꝑ hũilitatẽ in agro carnis. Job.xxxviij.c. Nũquid ingreſſus es theſauros niuis.i. virginitat̃: Que nix dicit̃ ꝓpter candoꝛẽ ꝛ frigiditatẽ. Aut theſaur⁹ grãdinis aſpexiſti/ propter motus carnis quos frequenter habent iſti. Hieronymus. Libido honeſtas mentes libentius perſequit̃.

Job.12.d. Pſ̃.83. Alter F

f ¶ Tũc dimiſſis turbis venit in domũ: ꝛ acceſſerũt ad eũ diſcipuli ei⁹/ tanq; familiares ꝛ noti: g ¶ Dicẽtes: Ediſſere nobis parabolã ȥiȥaniozum

Z.b. agri. Chꝛyſ. Cõſiderãt qd dictũ fuerat ad illos: Uobis datũ eſt ꝛc. h ¶ Qui reſpõdens ait: Qui ſemiat bonũ ſemẽ eſt fili⁹ homis: Ager aũt eſt mũdus. Joh.j.a. Mũdus ꝑ ipſum factus eſt. i ¶ Bonũ vero ſemẽ/ hi ſũt filij regni. Ȥiȥania aũt/ filij ſunt nequã ꝛc. Meſſis vo cõſũmatio ſeculi. In ꝓmo aduentu dñs ꝑ diſcipulos meſſuit ȥiȥania cũ tritico: De quo.ſ̃.ix.d. Rogate dominũ meſſis vt mittat operarios i meſſem ſuã. In ſecũdo aduẽtu per angelos meſſores ſeꝑabit loco/ ea que ſeꝑata erãt merito hic. Que ſeparatio erit quedã vẽtilatio: De qua Apoc.xiiij.d. Mitte falcẽ tuã ꝛ mete: qm̃ venit hoꝛa vt metat̃. k ¶ Meſſozes autẽ angeli ſunt. Sicut ẽ ȥiȥania colligunt̃ ꝛ igni cõburunt̃: ſic erit in cõſũmatiõe ſeculi.i. in fine mũdi. Cum igne em̃ qui cõburet faciẽ mũdi cõcludent̃ impij in infernũ. l ¶ Mittet fili⁹ homis angelos.ſ. bonos ꝑ quos exercebit̃ hec vidicta. m ¶ Et colligẽt de regno eius.i. de eccleſia: n ¶ Oia ſcãdala: idẽ eſt qd ȥiȥania.i. malos. Unde exponit ſe cũ ſubdit: o ¶ Et: id eſt/ eos qui faciũt iniquitatẽ/ nõ qui fecerũt. p ¶ Et mittẽt eos in caminũ ignis.i. in infernũ. q ¶ Ibi erit fle⁹ ꝛ ſtridoꝛ dentiũ. Pena caloꝛis eſt fletus: pena frigoꝛis eſt ſtridoꝛ: vt tranſeãt ab aq̃s niuiũ ad caloꝛẽ nimiũ: Job.xxiiij.c. r ¶ Tũc iuſti fulgebũt ſicut ſol in regno patris eoꝝ.i. i paradiſo. In ſole autẽ quattuoꝛ dotes coꝛpoꝛis gloꝛificati intelligunt̃. In claritate luciditas. Itẽ quia exiens ab oꝛiente ſtatim apparet in occidente: ꝛ in hoc agilitas. In hoc q; tranſit ꝑ vitrũ ſubtilitas. In hoc q; radi⁹ ei⁹ armis nõ ledit̃/ impaſſibilitas. Sap.iij.b. Fulgebunt iuſti ꝛ tanq; ſcintille in arũdineto diſcurrent. Eccl.xxvij.b. Homo ſenſatus in ſapiẽtia ſua manet ſicut ſol. s ¶ Qui habet aures audiendi audiat. Ezech.xij.a. Oculos habẽt ad videndũ ꝛ non vident: aures ad audiendũ ꝛ nõ audiũt: quia domus exaſꝑans eſt. t ¶ Simile eſt regnum celozũ theſauro. Theſaurus ſcientia chꝛiſti. Geñ.xxvij.d. Ecce odoꝛ filij mei ſicut odoꝛ agri pleni. v ¶ Abſcondito. Col.ij.a. In quo ſũt omnes theſau

¶ De hoc etiam

a Iterum ſimile eſt regnũ ce/
loꝝ homini negociatori que/
b renti bonas margaritas: In/
c uẽta autẽ vna p̃cioſa mar/
d garita/ abijt et vendidit om/
e nia que habuit/ et emit eam.
f Iterum ſimile eſt regnũ ce/
g lorum ſagene miſſe in mare
h et ex omni genere piſciũ cõ/
i greganti. Quã cum impleta
k eſſet educentes/ et ſecus li/
l m tus ſedentes elegerunt bo/
n nos in vaſa ſua: malos aũt
o foras miſerunt. Sic erit in
cõſummatione ſeculi: Exi/
bunt angeli et ſeparabũt ma
p los de medio iuſtorũ: et mit/
tent eos in caminum ignis:

G De hoc etiam theſauro/ Prouerb. xxj. c. Theſaurus deſide/
rabilis et oleum in habitaculo iuſti. Dicit autem theſaurus:
quia de raris fit: et non omnes capiunt hoc verbum. Item
de precioſis. Eccl. xxvj. c. Omnis ponderatio non eſt digna
cõtinentis anime. Itẽ
ſ.22.c. de durabilibus: Ne/
q̃ nubent neq̃ nuben/
tur: ſed erunt ſicut an/
geli dei. Virgines au/
tem p̃prie ſunt ſpon/
ſe chriſti/ et ideo regi/
ne: quarum ẽ habere
coronã. De q̃ Apoc.
xij. a. Mulier amicta
ſole/ et luna ſub pe/
dibus eius: et in capi/
te eius corona ſtella/
rum duodecim. Pri/
ma ſtella dicit difformitas. Cyprianus. Quomõ portauimꝰ
imaginem eius qui de limo eſt: ſic portemus imaginem eius
qui de celo eſt. Hanc imaginem portat virginitas/ non luxu/
ria: que limoſa eſt. Secũda angelorum conformitas. Hiero/
nymus. In carne preter carnem viuere angelica eſt vita/ non
humana. j. xxij. c. Neq̃ nubent neq̃ nubent: ſed erunt ſicut
angeli dei. Tertia/ integritas. Cyprianꝰ. Virginitas eſt opꝰ
integrum atq̃ icorruptũ/ imago dei reſplẽdens ad ſanctimo/
niã domini. Quarta mũdicia. Apoc. xiiij. a. Hi ſunt qui cũ
mulieribus non ſũt coinquinati: virgines enim ſunt. Quinta/
fragrantia. Cyprianꝰ. Virginitas eſt flos p̃pter odorem ſuũ.
Cant. ij. a. Sicut lilium inter ſpinas ꝛc. Sexta eſt raritas. j.
Corinth. vij. e. De virginibus preceptũ domini non habeo:
conſiliũ aũt do. Septima/ precioſitas. Eccl. xxvj. c. Omnis
ponderatio non eſt digna continentis anime. Octaua ſollici/
tudinis amotio. j. Corinth. vij. f. Que inupta ẽ cogitat q̃ dñi
ſunt vt ſit ſancta corpore et ſpiritu. Nona eſt obſeruãdi eam
difficultas. Hieronymꝰ. Libido in virginibꝰ maiorem patit
famẽ: dulcius eſtimat quod neſcitur. Decima remuneratio.
Eſa. lvj. b. Hec dicit dominus eunuchis: qui cuſtodierint
ſabbata mea et elegerint q̃ ego volui ꝛ tenuerint fedus meũ:
dabo eis in domo mea ꝛ in muris meis locũ: ꝛ nomẽ melius
a filijs ꝛ filiabus. Undecima eſt eius ſignificatio: quia ſigni/
ficat eccleſiam triumphantẽ. Unde non poteſt conſecrari niſi
virgo/ licʒ epiſcopus corruptus conſecret qui ſignificat mili/
tantem. Duodecima eſt: q2 eſt ſpõſa chriſti. ij. Corinth. xj. a.
Deſpõdi eñ vos vni viro ꝟginẽ caſtã exhibere chriſto. Hec
ſũt duodecim laudabilia/ duodecim ſtelle i ꝟgine. a Iterũ
ſimile eſt regnum celorũ homini negociatori: qui
negociãdo laborat vt ditetur: Sic ſancti vigilijs/ oratiõibus
ꝛ bonis operibus. Prouer. xxxj. c. Guſtauit ꝛ vidit quia bo/
na eſt negociatio eius. De malis: Apoc. xviij. c. Negociato
Ps.70. res eiꝰ amare flebũt. Ps. Quõ nõ cognoui negociationem.
Ezech. vij. d. Qui emit nõ letet: ꝛ q̃ vendit nõ lugeat. Emẽ/
tibꝰ tẽporalia p̃ celeſtibꝰ lugẽdũ ẽ. Ecõtrario ꝓo gaudẽdũ.
Luc. xix. b. Negociamini dũ venio. Eſa. lv. a. Venite emite
abſq̃ argẽto: ꝛ abſq̃ vlla cõmutatiõe vinũ ꝛ lac. b Que/
renti bonas margaritas. Nota q̃ margarita eſt dulce/
do vite celeſtis/ ſm Gregoriũ. Speciale preceptũ charita/
tis/ ſm Auguſtinũ. Intellectus de incarnatione chriſti vel
chriſtus habitus/ ſm eundem. Lex ꝛ p̃phete/ ſm Hierony/
mũ. Sacramentũ paſſiõis ꝛ reſurrectiõis/ ſm eundẽ. Apoc.
xxj. f. Singule porte ex ſingulis margaritis erant. c In/
uenta autem vna p̃cioſa margarita. i. chriſto. Eph.
v. a. Eſtote ergo imitatores dei ſicut filij chariſſimi: ꝛ ambu/
late in dilectione ſicut ꝛ chriſtus dilexit nos: ꝛ tradidit ſemet/
ipſum p̃ nobis oblationẽ et hoſtiam deo in odorem ſuauita/
tis. Semetipſum hoc eſt qđ hic dicitur: Abijt vendidit emit.
Abrenũciando omibꝰ ſuis/ quaſi abijt homo a ſe ꝛ a mũdo.
Quãdo vero p̃prie volũtati: tunc vendidit ſe ꝛ ſua. Quãdo
ꝓo proprie rationi: tunc emit quaſi ſuam rationem dominus
dans aliã. Margarita i conchis reperit: Sic chriſtus in eis
qui clauſo oſtio i cubiculo orant patrem. Unde ꝛ chriſtus na/
tus eſt i diuerſorio: Luc. ij. a. Et dominus ſemper antiquis
apparuit in caligine. Fertur etiã q̃ margarita naſcitur ex rore
celi in conchã maris ſe aperientẽ: Sic chriſtꝰ de ſpũſancto in
beatam virginem ver
bis angeli conſentien/
tem. Eſa. xlv. b. Ape/
riatur terra et germi/
net ſaluatorem. Item 23.q.7.c.r.
dicit q̃ margarita va/ 24.q.1.c. q̃ſq̃s
let contra morbum ca Al. nõ hʒtiua
ducum: ſic chriſti gra/ G
tia contra mortale pec
catum. d Abijt ꝛ
vendidit omnia q̃
habuit. Auguſtinꝰ.
Venditis rebꝰ noſtris
nihil magis carũ acci/
pimus q̃ noſipſos: quia talibus implicati noſtri nõ erimus.
Rurſum nos p̃prios p̃ illa margarita demus: nõ quia intan
tũ valeat: ſed quia plus dare nõ poſſumꝰ. e Et emit eã.
Prouerb. xx. c. Malũ eſt/ malũ eſt dicit omnis emptor: ꝛ cũ
receſſerit tũc gloriabit. Nota in ſeptẽ parabolis p̃ ordinem:
edificationẽ eccleſie: p̃fectum: dilatationẽ: feruorem: operum
conſeruationẽ: ſollicitudinẽ amoris: ſollicitudinem timoris.
f Iterũ ſimile eſt regnũ celorum ſagene. Sagena ẽ
p̃dicatio euangelica. Hanc ſagenam traxerũt apoſtoli ꝛ apo
ſtolici viri. Unde. iij. Reg. vij. c. dicit q̃ capitella columna/
rũ veſtibuli: id eſt eccleſie militantis erant erea: ꝛ erãt reticu/
la ſuppoſita. Hiere. xvj. d. Mittam piſcatores multos dicit
dominꝰ/ ꝛ piſcabunt eos. Ma. iiij. d. Venite poſt me: faciã vos
fieri piſcatores hoim. De ſagena aũt diaboli dicit Abacuk.
j. d. Totũ in hamo ſuo ſubleuauit: traxit illud in ſagena ſua.
Eccs. vij. d. Inueni amariorẽ morte mulierem: que laqueus
venatorũ eſt: ſagena cor eius. Sagene dico/ g Miſſe in
mare. i. in mundũ. h Et ex oi genere piſciũ cõgre/
ganti. Unde Act. x. b. In diſco petri erant animalia mun/
da ꝛ immũda. Similiter i arca noe: Gen. vij. a. Moyſes nõ
tm̃ hoẽs duxit ſecũ: ſed ꝛ iumenta: Exo. xij. f. Circa templũ
etiã non tm̃ erat atrium mundorũ ſed immũdoꝝ. Et ſicut nõ
eſt acceptor p̃ſonarum deus: ita nec doctrina euangelica.
i Quã cũ impleta eſſet educẽtes: Hoc erit in fine ſe/
culi. Prouer. vij. c. Nõ eſt vir in domo/ abijt via longiſſima:
ſacculũ pecunie ſecũ tulit: in die lune plene reuerſurꝰ. k Et
ſecus litus. Litus vt dicit Glo. eſt finis ſeculi. Gen. xlix. b.
Zabulon in litore maris habitabit: ꝛ faciet habitaculũ forti/
tudinis in alia vita: ꝛ in ſtatione nauiũ. i. eccleſiarũ p̃tingens
vſq̃ ad ſidonẽ: quia tũc ſpolia diuidet. l Sedẽtes. i. iudi/
cantes. Remigiꝰ. Angeli officio ſibi iniũcto quodãmodo iu/
dicabunt: qđ p̃ ſedere intelligit. m Elegerũt bonos in
vaſa ſua. i. in eterna tabernacula. n Malos autẽ fo/
ras miſerũt. Apoc. xxij. c. Foris canes ꝛ venefici. o Sic
erit in cõſummatiõe ſeculi: Exibũt angeli ꝛ ſepa/
bunt malos de medio iuſtoꝝ. Filijs iſrael traſeũtibus Exo.14.c.
diuiſum eſt mare a mari. p Et mittent eos in caminũ
ignis. i. in infernũ. Gen. xv. d. Cũ ergo occubuiſſet ſol facta
eſt caligo tenebroſa: et apparuit clibanus fumans et lampas
ignis trãſiens inter diuiſiones illas. Ps. Pones eos vt cli/ Ps.20.
banũ ignis. Malach. iiij. a. Ecce dies veniet ſuccenſa q̃ſi ca/
minus: ꝛ erũt oẽs ſupbi ꝛ oẽs faciẽtes iniquitatẽ ſtipula. No Caminus bonꝰ
ta aũt q̃ ẽ triplex caminus bonus. Tribulatiõis/ cõtra luxu/ triplex
riam: paup̃tatis/ cõtra auariciã: humilitatiõis/ cõtra ſuperbiã.
De primo: Prouerb. xvij. a. Sicut igne probat argentũ et
aurũ camino: ita corda probat deus. Hic eſt caminus in quo
poſiti fuerunt tres pueri/ nec tamẽ leſi: Daniel. iij. c. De ſe/
cũdo: Eccl. ij. a. Omne qđ tibi applicitum fuerit accipe/ et in
dolore ſuſtine: ꝛ in humilitate tua patientiã habe: quoniã in
igne probatur aurum et argentum: homines vero receptibi/
les in camino humilitationis. De tertio: Eſa. xlviij. b. Elegi
te in camino paupertatis. Qui autem in hoc triplici camino

fuerint bene purgati/ponentur in camino celeſtis patrie: De quo Eſa.xxxi.d. Dixit dominus cuius ignis eſt in ſion: ⁊ caminus eius in hieruſalem. a ¶ Ibi erit fletus et ſtridor dentium: id eſt in pena gehennali nõ erit in camino ſtridor dentiũ: ſed ex frigore vł idignatiõe. b ¶ Intellexiſtis hec oĩa: Dicunt ei: Etiã. Et ait illis: Ideo oĩs ſcribadoctꝰ in regno celorum: id eſt in eccleſia: c ¶ Similis eſt homini patrifamilias qui ꝓfert de theſauro ſuo: id eſt de ſcientia ſua. Prouerb.xxi.c. ſm aliam tranſlationem: Theſaurꝰ deſiderabilis requieſcet in ore ſapientis. d ¶ Noua ⁊ vetera: id eſt auctoritates noui et veteris teſtamenti. Unde Can. vij.d. Omnia poma noua et vetera dilecte mi ſeruaui tibi. Uel Noua et vetera: id eſt ꝓmiſſa ⁊ minas. J.22.b.et.25.c.

a ibi erit fletus et ſtridor dentium. b Intellexiſtis hec omnia: Dicunt ei: Etiã. Ait illis: Ideo oĩs ſcribadoctus c in regno celoꝝ ſimilis eſt homini patrifamilias qui pro- d fert de theſauro ſuo noua et e vetera. Et factũ eſt cum cõſummaſſet ieſus parabolas iſtas/ trãſijt inde. Et veniẽs f in patriã ſuam docebat eos g in ſynagogis eorum: itã vt mirarent̃ et dicerent: Unde huic ſapiẽtia hec ⁊ virtutes:

Marci.6.a.

Apoc.iiij.b. De throno dei exibãt tonitrua ⁊ voces. Uel arguit vitia/monet ad ꝟtutes. Col.iij.b. Expoliãtes vos veterẽ hoiem cũ actibꝰ ſuis ⁊ induẽtes nouũ eũ q̃ renouat̃ i agnitionẽ dei. Nota aũt ꝙ i iſtis tribꝰ vltimis parabolis tria genera ꝑfectorũ ſignificant̃: ſcꝫ ꝟgines/martyres/ ꝑdicatores. Uirginitas eñ ẽ theſaurꝰ abſcõditꝰ. Secũda q̃ ẽ de margarita: qui eſt lapis precioſus/⁊ per multas tonſiones fit precioſus/ martyres ſignificant̃. Tertia de ſagena: que eſt inſtrumentũ piſcatorum/ſignificat confeſſores. Hi tres habebunt aureolam: quod ſignificatur i coronula arce altaris thymiamatis ⁊ menſe. Prima ſignificat aureolam virginum. Uirginitas enim eſt arca: Exod.xxxvij.a. Secunda/lex euangelij approbatur. Lauda ſterilis que non paris: ⁊ decanta laudem ⁊ hymnum que non pariebas: quoniã multi filij deſerte magis q̃ꝫ eius que habet virum: Eſa.liiij.a. In lege enim maledicebatur ſterilis. Item virga diſcipline qua caſtigat corpus ſuum et caſtum agit. Item tabule: vt ſit vna de numero prudentum/non fatue. Item manna: dulcis cõuerſationis. Iſta ſignificantur per illos q̃ dixerũt ad hiſmael Hiere.xlj.b. Habemus theſaurum in agro frumenti/quo ad primum: hordei/ quo ad ſecũdũ ꝓpter punctiones diſcipline: olei lucẽtis/ quo ad tertium: mellis/ quo ad quartum. Secunda corona altaris thymiamatis ſignificat aureolam martyrum: qui ſe obtulerũt deo in odorem ſuauitatis. Tertia aureola ꝑdicatorum: qui debent eſſe menſa habens panes ꝓpoſitionis calidos poſitos in ſabbato/ vt in dominica familie domini diſtribuant. Sed multorum panes ſunt iam frigidi ⁊ muſcidi: ſicut gabaonitarum. Hos autem infrigidat ventus triplex: ſcꝫ ſollicitudo temporaliũ. Eccl.xxxiiij.a. Quaſi qui apprehendit vmbram et perſequit̃ ventum: ſic qui attendit ad viſa mendacia. Secũdus ventus eſt verborum. Hieroñ. Quid inflaris quid iraſceris ad flatum vnius venti: Job.xv.a. Nũquid ſapiens reſpondebit quaſi in ventum loquẽs: Tertius ventus eſt ſuperbia. Prouerb.xxv.d. Uẽtus aquilo diſſipat pluuias ꝑdicationis quas pluunt nubes. e ¶ Et factum eſt cum cõſummaſſet ieſus parabolas iſtas/ tranſijt inde: Et veniens in patriam ſuam: ſcꝫ nazareth: f ¶ Docebat eos: non per parabolas vt prius: g ¶ In ſynagogis eorum/ vbi congregabant̃: h ¶ Ita vt mirarent̃ ⁊ dicerent: Unde huic ſapientia hec ⁊ virtutes: id eſt miracula .j. Regl.x.c. Num et ſaul inter ꝓphetas: Job. vij.g. Nunq̃ꝫ ſic locutus eſt homo. Eccl.xiij.d. Pauper locutus eſt ſenſate: ⁊ non eſt ei datus locus. i ¶ Nõne hic eſt

Triplex vẽtus infrigidans

fabri filius: Marcus.vj.a. dicit: Nõne hic ẽ faber: Hic dicit̃: Fabri filꝰ. Utrũq̃ꝫ potuit dici. Eo enim ꝙ erat filius fabri/ credebat̃ eſſe faber: ſed in eorum errore veritas latet. Hieronymꝰ. Uere enim erat filꝰ fabri: qui per ipſum in ꝑncipio omnia fecit cooperante ſpirituſancto ⁊ igni: qui fabricatus eſt auroram et ſolem: eccleſiam primitiuam et ſequentem. Pſ. Tu fabricatus es auroram et ſolem. Ps.73. k ¶ Nõne mater eius dicit̃ maria: ⁊ fratres eius iacobus et ioſeph ⁊ ſimon ⁊ iudas: ⁊ ſorores eius nõne omnes apud nos ſũt: Fratres et ſorores dicunt̃ hic cõſanguinei/ more ſcꝑture. Unde Geñ.xx.a. dixit ſara de abraam: frater meus ẽ. Et Geñ.xiij. b. Ne queſo ſit iurgiũ inter me et te: et inter paſtores tuos ⁊ paſtores meos: fratres eñ ſumus. l ¶ Unde ẽ huic omnia iſta: Et ſcandalizabant̃ in eo. Hilarius. Huic magna/huic humilia cernens veritatem iudicij non recipit/ſed ſcandalizatur: quod eſt impediri mentis arbitrium.

Marci.6.a. Luc.4.d. Job.4.f. 1.q.1.c. paulianiſte

i Nonnẽ hic eſt fabri filius: k Nõnẽ mater eius dicit̃ maria: ⁊ fratres eiꝰ iacobꝰ et ioſeph ⁊ ſimon ⁊ iudas: ⁊ ſorores eius nõne omnes apud l nos ſunt: Undẽ ẽ huic omnia iſta: Et ſcandalizabant̃ m in eo. Jeſus autem dixit eis: n Non eſt ꝓpheta ſine honore niſi in patria ſua et in domo o ſua. Et nõ fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorũ. (Capitulum XIIII.

p In illo tẽpore

A

m Jeſus autem dixit eis: Nõ eſt ꝓpheta: id eſt ego: de quo Deut.xviij.c. Prophetã ſuſcitabit dominus vobis de fratribꝰ veſtris: Uł ꝓpheta dicit̃ quilibet alius. n ¶ Sine honore niſi patria ſua ⁊ in domo ſua. Joſeph in patria a fratribus affligitur: ſed in egypto ab extraneo ſublimat̃. Et Geñ.xij.a. Egredere de t̃ra tua et de cognatiõe tua ⁊ de domo patris tui ⁊c. Numeri.xij.a. Locuti ſunt maria et aaron contra moyſen ꝓpter vxorem eius ethiopiſſam. Numeri.xvj.a. Chore ⁊ alij de genere leui ſurrexerũt cõtra moyſen: quia cognati eius. Nota de illo qui noluit adorare imaginem crucifixi: quia facta fuerat de piro ſua. Hilarius. Inhonorat̃ deus a ſuis quãq̃ꝫ ⁊ docendi ⁊ prudentia ⁊ operandi virtus admirationem admoneret. o Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum. Fecit tamẽ aliquas: ſed non multas. Pauca enim fecit miracula de miſericordia/ne increduli amplꝰ damnarent̃. Aliqua tamẽ fecit de iuſticia/ vt inexcuſabiles iuſte damnaret. Gen.37. Gen.41.

In illo tempore audiuit ¶ Expo. Ca.XIIII. herodes ⁊c. In capitulo precedenti egit euangeliſta de ſeptem parabolis quibus quaſi ſeptem panibus ſpiritualibus dominus pauit turbas: In hoc capitulo agit de quinq̃ꝫ panibus ⁊ duobus piſcibus quibus corporaliter pauit eas. In quo oſtẽdit dominus ꝙ non ſolum pane ſpirituali tenetur prelatus paſcere ſubditos/ ſed etiam materiali: precipue tamẽ de ſpirituali. Unde ⁊ de tali prius actum eſt. Diuidit̃ autẽ iſtud capitulũ i quattuor partes. In ꝑmo agit de conuiuio herodis/ vbi iohannes occiditur: vbi quinq̃ꝫ panes diaboli et duo piſces conuiuis apponuntur. Et ibi ſũt: Primus ſuperſticio/luxus ⁊ petulantia ſaltatricis: ſecundus/illicitum iuramentum: tertiꝰ/fictio vł hypocriſis: quartus / innocentis homicidium: quintus/ duo piſces/ vanitas et voluptas. In ſecũda parte agit de diſceſſu ieſu i deſertum audita morte iohannis: et de paſtu quinq̃ꝫ milium hominũ de quinq̃ꝫ panibus ⁊ duobꝰ piſcibus: ibi: Quod cum audiſſet ieſus. In tertia agitur de ambulatione domini ſup mare: ibi: Et ſtatim compulit diſcipulos. In quarta agit̃ de curatione multorũ qui ad ſolum tactum fimbrie eius curabant̃: ibi: Et cũ trãſfretaſſent. Dicit ẽ: p ¶ In illo tempore. Hoc factũ eſt in vltimo anno predicationis dominice. Sed hoc interſerit Mattheus: vt de incarceratione

C iohannis agat

a aūdiuit herodes tetrarcha
b famā ieſu: et ait pueris ſuis:
c Hic ē iohānes baptiſta: ipſe
d ſurrexit a mortuis: ⁊ ideo vir
e tutes operant̄ in eo. Hero/
f des em̄ tenuit iohannē ⁊ alli
g gauit eū: et poſuit in carcerē
h ꝓpter herodiadē vxorē fra/
i tris ſui. Dicebat em̄ illi iohā
k nes: Nō licet tibi habere eā.
l m Et volēs eū occidere timuit
n ꝑplm: q₂ ſicut ꝓphetā eū ha/
o bebāt. Die aūt natalis hero
p dis/ ſaltauit filia herodiadis

¶ iohannis agat quā ꝑtermiſerat. a Audiuit herodes
tetrarcha famam de ieſu. Nota q̄ herodes aſcalonita
totum regnum obtinuit dolo. Tres em̄ erāt herodes. Aſca/
lonita: ſub quo pueri occiſi ſunt. Antipas: ſub quo chriſtus
paſſus eſt: ⁊ iohānes decollatus. Agrippa/ a quo iacobus oc/
ciſ⁹. Iſte herodes va
rietatem fortune ſepe
expertus/ tandē quar/
Marci.6.b. Luce.9.a. tam tetrarchiam ha/
buit. Iob.ix.c. Terra
data eſt in manus im/
pij. Tetrarcha: qui re
gnāt in delitijs vel q̄/
draturis/ ſcꝫ carnis.
Vel hypocrita: q̄ tm̄
domat carnem/ et non
tres virtutes anime.
Antipas paupertatis tranſitio/ ſignificat auariciam: que facit
tranſire paupertatem: Vel ſuperbiā que tranſit pauperes. j.
Machab. vj.a. Exiuit rex antiochus ab antiochia ⁊ pambu
labat ſuperiores regiones. Antiochus paupertas ſilens. Fa
ma aūt quā audiuit de ieſu/ ſunt miracula ⁊ doctrina. b Et
ait pueris ſuis. Chryſoſtom⁹. Non eſt auſus foras dicere
ſed famulis ſuis: c Hic eſt iohannes baptiſta: ipſe
ſurrexit a mortuis. Hinc poteſt perpendi malicia iudeo/
rum. Hunc em̄ alienigena reſurrexiſſe dicit: cū tñ nullum mi/
raculū coram eo feciſſe legatur: iudei ſ̄o qui ieſum tot miracu
lis coruſcare viderūt/ reſurrexiſſe negauerunt. d Et ideo
virtutes operant̄ in eo: quia. ſ. eſt maioris virtutis q̄ nō
reſuſcitatus. Chryſoſtom⁹. O magnū quid eſt virtus: qm̄ et
defunctū iohannē formidat ⁊ pre timore de reſurrectiōe mor
tuorū ꝓphetat̄. Virtus etiam apud malos admiratiōe ⁊ lau/
dibus digna eſt. Operant̄/ paſſiue vel actiue. Et eſt hypal/
lage: id eſt nūc operat̄ virtutes: ſicut dicit̄: Iſte magiſter ha/
bet bonos quaternos: ⁊ ideo bene legit. e Herodes em̄
⁊c. Redit ad hiſtoriam. Cōtinua. Herodes opinatus eſt io/
hannem reſurrexiſſe: quoniā iam mortuus erat. Herodes
em̄ tenuit iohannē/ ⁊ alligauit eum/ ⁊ poſuit i car/
cerem ꝓpter herodiadē vxorem fratris ſui. Sicut
dicit Glo. Herodias iſta fuit filia arethe regis. Unde. ij. Co/
rinth. xj.g. Damaſci ꝑpoſitus gentis arethe regis ⁊c. Pat
aūt ei⁹ abſtulit eā philippo/ ⁊ ad augēdū dolorē ei⁹ dedit eam
herodi q̄ erat inimic⁹ illi⁹. ſ. fratris ſui. Egyppus aūt lōge alit̄
narrat ſm̄ Ioſephū. Dic em̄: Herodias fuit filia ariſtoboli
ſoror agrippe. Herodes aūt iſte ⁊ philipp⁹ fuerūt filij herodis
aſcalonite: ſb q̄ dñs fugit i egyptū. Arguebat aūt eū iohānes:
q₂ forſitan legē iudeoꝝ ſeruabat: ⁊ iō eū redarguebat de adul
terio. i Dicebat em̄ illi iohannes: Non licet tibi/
cōuerſo ad legem iudeorū: k habere eam/ fratre adhuc
viuente: quia lex ꝓhibet hoc Leuit. xviij.c. Sed frater ſup/
ſtes debebat ſuſcitare ſemen fratri ſuo defuncto ſine ſemine:
Deut. xxv.b. Leuit. xviij.c. Turpitudinē vxoris fratris tui
non reuelabis. Eodem. xx.d. Qui duxerit vxorem fratris ſui
rem illicitam facit: turpitudinē fratris ſui reuelauit: abſq₃ libe
Moraliter ris erit. Moraliter: e Herodes em̄ tenuit iohan/
nem. Herodes pelliceus: id eſt doloſus. Luc. xiij.g. Ite di
cite vulpi illi. Hic eſt hereticus. Philippus os lampadis/
chriſtus. Eſa. xl.b. Os domini locutū eſt. Cant. j.a. Oſcu/
let̄ me oſculo oris ſui. Herodias gloria: que debet eſſe vxor
ſolius dei. Eſa. xlij.b. Gloriam meam alteri non dabo. Pro/
uerb. xij.a. Gloria viri vxor eius. Hic incarcerat iohannem:
quia dona gratie que habet ad terrena inflectit. Roma. j.b.
Qui detinent veritatem in iniuſticia. Aufert ei caput: cum pu
tat eam a ſe habere/ nō a deo. Vl' herodes pellibus gloriās:
ſuperbus eſt litteratus ⁊ cōfidens in libris ſuis vt preſumat.
Aufert vxorem philippi: cum bene dicta bonorum ꝑdicato/
rum ſua facit inuenta. Unde Hiere. xxiij.f. Ecce ego ad pro/
phetas dicit dominus: qui furantur verba mea vnuſquiſq₃ a
proximo ſuo. Incarcerat iohannem: cum malis exemplis pre/

dicationis vel doctrine gratiam obfuſcat. Vel Herodes: cu/
pidus/ fraudulentus/ ſuperbus ex temporalibus. Eccl. xj.
a. In veſtitu ne glorieris vnq̄. Herodias carnis concupi/
ſcentia. Iſta ſibi facit pelliceum ad dentes: ſicut eua per po/
mi comeſtionem. Unde Gen. iij.d. Fecit eis dominus
tunicas pelliceas. Fi/
lia eius eſt petulantia:
que aufert caput iohā
nis: id eſt gratiam in/ 26.diſ.c.vna
cipientiū. Eccl. ix.a.
Cum ſaltatrice ne aſſi
duus ſis: nec audias
illam/ ne forte pereas
in efficacia illi⁹. f Et
alligauit eū. ſ. xxiij.
a. Alligant onera gra/
uia et importabilia: et
imponunt in humeris hominū: digito autē ſuo nolunt ea mo
uere. Alligauit. Sic malus prelatus bonos alligat onere
obediētie. h Propt̄ herodiadē. i. detractionē vel adula/
tionem prauorum. Vl' hoc facit: qui ieſum flagellat: ⁊ barra/
bam dimittit. Item iohannē incarcerat: qui talentum abſcon
dit: qui libros includit: qui bonis ꝑdicatoribus ſilentium im/
ponit. g Et poſuit/ eum/ in carcerem. Chryſoſtom⁹.
Conſiderata primum laſciuia et ebrietate: ſecundo inſpecto/
res corruptos ⁊ dominū conuiuis omnib⁹ nequiorem: tertio
puellam poſtq̄ nuptie inique erant et occultari oportebat ꝓ/
pter cōuiuium matris/ ſed et meretrices ſupauit virgo: quar/
to tempus natalis/ ſcꝫ quādo ligatos ſoluere oportebat: tunc
vinculis adiecit occiſionem. h Propter herodiadem
vxorem fratris ſui. Frater veſter diabolus. Iob. xl.b.
Ecce behemoth quem feci tecum. Vxor eius ſuperbia. Eſa.
xiiij.c. Quomō cecidiſti ⁊c. i Dicebat enim illi iohan
nes: Nō licet tibi habere eā. i. vxorē fatris tui. Mora/ Moraliter
liter. Caro ⁊ ſpiritus fratres ſunt. Vxor carnis cōcupiſcen/
tia. Hāc non debet ſibi ducere ſpiritus. Filia cōcupiſcentie
delectatio. Leuit. xviij.c. Turpitudinem vxoris fratris tui
non reuelabis. Eodem. xx.d. Qui duxerit vxorem fratris ſui
rem illicitam facit: turpitudinem fratris ſui reuelauit: abſq₃ li/
beris erit: id eſt filij non hereditabūt. Sic opera talia non ſūt
meritoria. Item iohannes ſyndereſis. Hanc tenem⁹ capti/
uam: cum cōtemnimus peccare. Unde Hieronymus ſuper
Ezech. j. Hanc cōſcientiā: ſicut dicit̄ Prouerb. xviij.a. Im/
pius cum venerit in ꝓfundum peccatorū contemnit ⁊c. ſepe
ꝑcipitari videmus/ ⁊ ſuū locū dimittere: cū quidā ſine pudo/
re peccāt. Iudic. xvj.e. Dalila/ ſitula. ſ. cōcupiſcentia: per ton
ſorem diabolū raſit ſeptē crines. i. ſeptē dona ſpūſſancti: que
ornant caput ratiōis ſanſonis. ſ. ſolis eorum. ſ. ſyndereſis: et
clauſerūt eū philiſtei in carcerem. i. cōſuetudinem peccādi. l
Et volēs eū occidere. Amos. v.c. Odio habuerūt cor/
ripientē in porta: ⁊ loquētē ꝑfecte abominati ſunt. Prouerb.
ix.b. Noli arguere deriſorē ne oderit te. Hiere. xxxviij.b. Si
quidē homo iſte nō querit populo pacem/ ſed malū. Et dixit
rex ſedechias: Ecce ipſe in manibus veſtris eſt: neq₃ enim eſt
fas regem quicq̄ vobis negare. Tulerūt ergo hieremiā ⁊ ꝓ/
iecerūt eū in lacū ⁊c. Sap. ij.c. Circūueniam⁹ iuſtū quoniā
inutilis eſt nobis: ⁊ cōtrarius operib⁹ noſtris: et improperat
nobis peccata legis. m Timuit populū. Ad litterā ma/
li timent bonos: vt nero/ ſenecā. Gen. ix.a. Terror ac tremor
veſter ſit ſup cuncta animātia terre: ⁊ ſup oēs volucres celi. i.
ſupbos. n Quia ſicut ꝓphetam eum habebāt: Nō
ſolū populus/ ſed herodes. o Die autē natalis hero/
dis. Hieronym⁹. Nullū aliū inuenim⁹ obſeruaſſe diem na/
talis ſui niſi herodē ⁊ pharaonē: vt quorū erat par impietas/
eſſet ⁊ vna ſolēnitas. Rab. Qui mūdi voluptate excecati te/
nent̄ de futuris nō cogitāt: ⁊ ob hoc nec ꝑſentia bñ ordināt.
qō bñ in luxuria cōuiuiorū ſuorum herodes demōſtrauit. p
Saltauit filia herodiadis. Chryſ. Ubi eſt ſaltatio ibi
ē diabol⁹. Neq₃ em̄ de⁹ dedit nob ad h̄ pedes vt cū camelis
¶ ſaltemus: Etenim

ß ſaltemus: Etenim ⁊ illi indelectabiles ſunt ſaltātes: ſed vt cū angelis chorum faciamus. In talibus ſaltant demones: in talibus letanť demonū miniſtri. a ¶ In medio/ vt oēs. Uel quia talis mediatrix eſt ad infernum. Uel quia ſaltatio eius fuit mediū ad habendum caput iohannis in diſco. b ¶ Et placuit herodi. Chryſoſtomꝰ. Duplex incuſatio: et quia ſaltauit: ⁊ quia placuit. c ¶ Unde cum iuramento pollicitꝰ ē ei dare qđcumqꝫ poſtulaſſet ab eo. Glo. Ad hoc

22.q.4.c.ē etiā. et.c.vnuſquiſqꝫ et.c.actione forte iurauit vt occaſionem pararet / qua videreť facere inuitus quod faciebat ſpontaneus: Non enim hoc impleſſet de aliquo amato: vt filio vľ conſanguineo quod impleuit de propheta: quod et ante feciſſet ſi excuſabiliť poſſet. d

B ¶ At illa premonita a matre ſua: da mihi inquit hic in

Marci.6.d. diſco caput iohannis baptiſte. Diſcus dicitur ſcutella

a b in medio: et placuit herodi.
c Unde cum iuramento pol
licitus eſt ei dare quodcūqꝫ
d poſtulaſſet ab eo. At illā p̄
monita a matre ſua: da mihi
inquit hic in diſco caput io
e hānis baptiſte. Et cōtriſtātꝰ
f eſt rex: ꝓpter iuſiurādū aūt
⁊ eos q̄ pariter recumbebāt/
g iuſſit dari. Miſitqꝫ ēt decol
lauit iohannē in carcere. Et
h allātū eſt caput eius in diſco
⁊ datū eſt puelle: et illa attu
i lit matri ſue. Et accedentes

magne capacitatis in ſuperiori parte lata. Diciť etiam ſuperior menſa in triclinio: ⁊ dicitur menſale ſuperpoſitum menſe. Unde et petro/ Actꝰ. x.b. oblata ſunt animalia in diſco. Diciť etiam aſſer ad ſupportādum libros ſcilicet lectrin. Hic

Moraliter ſupponit pro ſcutella. Moraliter. Natalis dies herodis eſt creatio mali prelati. Iob.iij.a. Pereat dies in qua natus ſum. Idem Hiere.xx.d. Tunc ſaltant hiſtriones ⁊ huiuſmodi/ qui dicunť filia herodiadis: id eſt inanis glorie: recipiunť eū propter famā: et ſic inflatur ille vt pellis muſe: qua inflata cantāt fiſtule. Eccſ.vij.a. Melior ē dies mortis die natiuitatis ⁊c. e ¶ Et contriſtatus eſt rex/ ſimulatorie cum

Al. ꝑ morte letaretur in ꝑ mente. f ¶ Propter iuſiurandum autem et eos qui pariter diſcumbebant/ iuſſit dari. Excuſat ſcelus ſub ſpecie occaſionis per iuramentū/ cum tamē non eſſet obſeruandum: quia illicitum. Unde.j. Regum xxv.d. iurauit dauid ꝙ occideret nabal: nec tamē occidit: et bene fecit. g ¶ Miſitqꝫ et decollauit iohannē in carcere. Iohannes apud ſebaſten eſt occiſus/ apud macheronta ſepultus. Sebaſte quōdam ſamaria diceba𝔱: vbi herodes fecit domum regiam. Macheronta oppidum eſt vltra iordanem in regno duarum tribuum ⁊ dimidie. Hec gloſa videtur concordare cū ioſepho/ ⁊ obloqui hiſtorie euangelice ⁊ chronicis Euſebij/ vbi diciť: Iohannes in macheronta occiſus/ in ſebaſte ſepultus. De capite nō eſt dubiū: quia fuit tranſlatum in hieruſalē et ſepultum inter heliam ⁊ abdiam. h ¶ Et allatum eſt caput eius/ iohānis/ in diſco: et datū eſt puelle: et illa attulit matri ſue. Beda. In luxurioſo cō

Allegorice uiuio cruente epule deferunť. Allegorice. Hieronymus. Caput iohannis ē caput legis: quod eſt chriſtus. Abſcindiť a corpore proprio: id eſt populo iudaico/ et datur puelle de gentibus: id eſt romane eccleſie: ⁊ puella dat matri ſue adultere: id eſt ſynagoge in fine crediture. i ¶ Et accedētes diſcipuli eius tulerunt corpus eius: ⁊ ſepelierunt illud. Corpus iohannis ſepelitur: ſed caput in diſco leuatur: quia littera quaſi humo tegitur: ſed ſpiritus in altum ho

Moraliter norať ⁊ ſumiť. Moraliter: Sic diabolus decollat clauſtralem in carcere/ cum aufert ei gratiam: quia caput viri chriſtꝰ: caput autem mulieris.i.ſenſualitatis/ vir id eſt ſpiritus.j.Corinth.xj.a.et tamē manet corpus in conſeruatione clauſtrali exterius: vel in carcere penitentie exterioris. Iob.j.c. Sabei tulerunt boues ⁊ aſinos iob: et pueros occiderunt. Non tamē aſinas: quia innocētia ablata aſſerit omnia alia ſua eſſe.

Hoc caput: id eſt chriſtus abſconditur per mortale peccatū: in diſco ponitur per peccati manifeſtationem. k ¶ Et venientes/ diſcipuli.ſ.iohannis: l ¶ Nunciauerunt ieſu: paſſionem.ſ.iohannis. m ¶ Quod cum audiſſet ieſus receſſit inde in nauicula in locum deſertum ſeorſum. Seceſſit autem triplici de cauſa. Prima vt

parceret inimicis/ ne homicidium ipſius domini iungerent Tribus de cauſis ſeceſſit dñs homicidio iohannis.

diſcipuli eius tulerūt corpꝰ
k eius ⁊ ſepelierūt illud: ēt ve
l niētes nūciauerūt ieſu. Qđ
m cūm audiſſet ieſus ſeceſſit in
de in nauicula in locum de
n ſertum deorſum. Et cūm au
diſſent turbe ſecute ſūt eum
o pedeſtres de ciuitatibus. Et
p exiēns vidit turbā multā: et
q miſertꝰ eſt eis: et curauit lan
r guidos eoꝝ. Ueſpe autē fa
cto acceſſerūt ad eum diſci
s puli eius/ dicētes: Deſertus
t eſt locus: ⁊ hora iam p̄terijt:

Secunda vt daret exemplū vitande temeritatis. ā.x.c. Si vos pſecuti fuerint ⁊c. Ter Luc.9.b. Joh.6.a.
tia vt probaret an bene crederent qui eum ſequebantur. Unde/ n ¶ Et cum audiſſent turbe ſecute ſunt eum ⁊c. Alle Allegorice
gorice: in hoc ſignificať tranſitus a iudeis ad gentes. Eſa.liiij.
a. Letare ſterilis q̄ nō Marci.6.e.
paris ⁊c. Idem/ Gal. Luc.9.b.
iiij.d. Seceſſit inde. Joh.6.a.
Chryſoſtomꝰ. Quādo traditus eſt iohannes ſeceſſit ieſꝰ. ā.iiij.

b. Et quādo interrogatus eſt iohannes recedit ieſus. Et quādo audierunt phariſei ꝙ plures diſcipulos facit/ in deſertum abijt et nauigio vt nullus ſequereť: Cur nō receſſit anteqꝫ ſibi nunciarent: Monſtrans carnis veritatem: et vt doceat in locum deſertum fugere. n ¶ Et cum audiſſent turbe ſecute ſunt eum. Gloria magna ſequi dominū. o ¶ Pedeſtres de ciuitatibus/ oſtendentes ardorē mentis. Pro Eccl.23.d.
uerb.vj.d. Nūquid poteſt homo abſcondere ignem in ſinu ſuo vt veſtimenta illius non ardeant: p ¶ Et exiens vidit turbam multam. Sic predicator exire debet de contemplatiua ad actiuā: de ſtudio ad turbas. Mich.iiij.a. De ſion exibit lex: et verbū domini de hieruſalem. Uel per compaſſionem: q ¶ Et miſertꝰ eſt eis/ ieſus: et curauit languidos eorum: Ecce retributio laboris eorum. r ¶ Ueſpere autem facto acceſſerunt ad eū diſcipuli eius dicentes: Deſertus eſt locus: et hora/ comeſtionis iam preterijt ⁊c. Sic carnales mūdi tempore cariſtie duriores ſe exhibent pauperibꝰ. His verbis Marcus.vj.e.et Lucas.ix.b.cōſentiunt. Tamē Mattheus dicit: Ieſus aūt dixit eis: Nō habent neceſſe ire. Iohānes.vj.a.dic: proſpectis aūt turbis/ dominū queſiſſe a philippo temptando: Unde ememus panes vt manducēt hi. Hoc ſolus iohannes dicit.

Myſtice: r ¶ Ueſpere autem facto: id eſt circa finem ſeculi: vel peracto myſterio paſſionis: quando verus ſol per mortem occubuit: tranſiuit chriſtus per apoſtolos de iudeis ad gentes. Idem dictum eſt ſupra: vbi audita morte iohannis ſeceſſit ī locum deſertum: id eſt ad gentes a deo deſertas. Nunc autem veſpere facto: id eſt peracta dominica paſſione accedūt diſcipuli/ dicētes: s ¶ Deſertus eſt locꝰ.i. p̄dicatores eccleſie p̄mitiue/ de cōuerſione gentiū deſperantes/ dicūt: Gentilitas ſine lege ē ⁊ ſine dei cognitiōe. t ¶ Et/ ideo/ iam hora p̄terijt: qꝛ vſqꝫ in finē ſeculi ī infidelitate ꝑmāſit. Myſtice

ß Dimitte turbas:

Moraliter: r ¶ Ueſpere autem facto: id eſt tranſacto die culpe: qui potius nox eſt. Unde Iob.iij.a. Pereat dies in qua natus ſum: et nox in q̄ dictū eſt: conceptus eſt homo. Hiere.xx.d. Maledicta dies in qua natus ſum: dies in qua peperit me mater mea non ſit benedicta. Leuitꝰ.xv.d. Immundus ex contactu menſtruate morabatur extra caſtra ad veſperum. His poſtea in deſerto penitentie cōſtitutis dandi ſunt panes verbi dei. Unde Exod.xvj.c. Pluit dñs manna filijs iſrael. Et.iij.Regꝰ.xvij.a. Helias eguit pane ī deſerto. Moraliter

* Dimitte turbas

a dimittē turbas/ vt euntes in
b caſtella ēmant ſibi eſcas. Je
c ſus autē dixit eis: Non ha
f bēt neceſſe ire/ datē illis vos
g manducare. Reſponderunt
ei: Non habemus hic niſi
quinq; panes et duos piſces.
h Qui ait eis: Afferte mihi il
i los huc. Et cūm iuſſiſſet tur
k bam diſcūbere ſuper fenū/
l acceptis quinq; panibus et
m n duobus piſcibus/ aſpiciens
o in celum benedixit ⁊ fregit et
p dedit diſcipulis ſuis panes:
q diſcipuli autē dederunt tur
r bis. Et manducauerūt om
s t nes ⁊ ſaturati ſunt. Et tulē
v rūt reliquias duodecim co
phinos fragmentorum ple
x nos. Manducātiū aūt fuit
numerus quinq; milia virorū:
excepti mulierib⁹ et paruulis.

a Dimitte turbas: id eſt noli incaſſum ad eas conuertendas laborare: b At eant in caſtella: id eſt ad philoſophorum ſuorum rationes. c Emant ſibi/ ſtudio et labore: d Eſcas/ a ſuis philoſophis: id eſt alias ſcientias quarum paſtu delectent: ⁊ potius infientur q; reficiant: ſicut filius pdigus qui comedit ſiliquas porcorū. Luc. xv. c. e Jeſus autē dixit eis: Non habent neceſſe ire: id eſt nō eſt eis vtile alios querere cibos: ⁊ me panem celeſtē dimittere. f Date illis vos manducare: id eſt ſcripturarum intelligentiam aperite. g Reſpōderūt ei: Non habem⁹ hic niſi quinq; panes et duos piſces: id eſt quinq; libros moyſi: ⁊ pſalmos ⁊ pphetas. Totum vetus teſtamētum in his comprehenditur: id eſt lege/ pſalmis/ et pphetis. Vñ dominus poſt reſurrectionē dixit: Oportet impleri omnia que ſcripta ſunt in lege moyſi et prophetis et pſalmis de me: Luc. xxiiij. f. h Qui ait eis: Afferte mihi illos huc: id eſt intelligentiā legis/ pſalmorū ⁊ pphetarum: et doctrinam a me vos habere cognoſcite: ⁊ propter me alios inſtruite. i Et cum iuſſiſſet turbam diſcumbere ſuper fenum: docens calcandam carnem ſtudio abſtinentie. Eſa. xl. b. Omnis caro fenum. Naum. iij. c. Jntra in lutum ⁊ calca: ſubigens tene laterem. l Acceptis quinq; panibus ⁊ duobus piſcibus/ aſpiciens in celum. Jn hoc inſtruit eos habere corda ſurſum. Joh. v. d. Pater diligit filium ⁊ omnia ei demonſtrat que ipſe faciet. o Benedixit ⁊ fregit: qđ eſt/ quia non alia q; que dicta erant predicauit. p Et dedit diſcipulis ſuis panes. Jaco. j. c. Omne datum optimum: ⁊ omne donum perfectū deſurſum eſt deſcendens. q Diſcipuli autem dederūt turbis: id eſt intelligentiā ſcripturarum expoſuerunt. r Et manducauerūt omnes: id eſt intellexerūt et ſibi icorporauerunt. Apoſtolorū enim miniſterio intellexerunt. s Et ſaturati ſunt. Pſ. Edent pauperes et ſaturabunt. t Et tulerūt reliquias/ duodecim cophinos fragmentorū plenos: id eſt ſecretiora ſcripture que non potuit populus capere/ apoſtoli ſibi retinuerunt. x Manducantium autē fuit numerus quinq; milia virorum exceptis mulieribus ⁊ paruulis: id eſt omnes actiui minores ⁊ maiores quinq; ſenſibus bene vtentes. Nota autem de littera q; hoc miraculum panū circa paſcha factum: et ſequēti anno iminente paſcha chriſtū crucifixū fuiſſe. Pſ. 21.

Moralit. * a Dimitte turbas/ vt eūtes in caſtella emant ſibi eſcas. Diſcipuli qui dicunt hoc/ ſignificant prelatos negligentes: qui nō docentes pmittunt ſubditos perire ad prauā doctrinam/ vel praua exempla/ vel ſecularia ſpectacula et vanitates. e Jeſus autem dixit eis: Non habent neceſſe ire: date illis vos manducare. j. Pet. vlt. a. Paſcite qui in vobis eſt gregem domini. Joh. vlt. e. dicit petro/ ter: Paſce. Sed econtra fit. Unde Ezech. xxxiiij. a. Ve paſtoribus iſrael qui paſcebant ſemetipſos: Nonne greges a paſtoribus paſcunt: Lac comedebatis ⁊ lanis operiebamini ⁊c. Zach. xj. a. Paſce pecora occiſionis: que qui poſſederant occidebant ⁊ non dolebant ⁊ vendebant ea/ dicētes: benedictus dominus/ diuites facti ſumus. Veſpere ⁊c. Hilari⁹. Nota ordinem myſterij. Poſt defectū legis/ euangelicus cibus incipit: ſed prius per remiſſionem peccatorum/ vulneribus medicina tribuitur: et poſtea menſe celeſtis alimonia expenditur. k Super fenum. ſ. tempo[...]ium.

l Acceptis quinq; panibus. Dat quinq; panes/ refectionem quinq; ſenſuum. Eccl. j. b. Nō ſatiatur oculus viſu: nec auris auditu impletur. Dat ergo dominus preſentia/ vt panem: ſaturatur viſus/ aſpiciens omnia eſſe vana. Eccl. j. c. Vidi cuncta que fiebant ſub ſole: et ecce omnia vana. Unde dauid quaſi ſaturatus dicit: Auerte oculos meos ne videāt vanitatem. † Pſ. 118. Saturatur auditus per preterita. Vñ Pſ. Quāta audiuimus et cognouimus ea. † Pſ. 77. Olfactus per futura. Job. xxxix. c. Procul odorat bellum exhortationem ducum ⁊ vlulatum exercitus: id ē diem iudicij. Os pdicatione ⁊ cōfeſſione. Cant. iiij. c. Mel et lac ſub lingua tua: Ecce predicatio. Job x. a. Loquar in amaritudine anime mee: Ecce confeſſio. Tactus per flagellum. Cant. v. b. Venter meus: id eſt conſcientia/ ɔtremuit ad tactū eius: id eſt ad flagellū: reputās hoc eſſe p peccato meo. m Et duob⁹ piſcib⁹. Duo piſces/ cognitio illuminās intellectū: ⁊ dilectio inflāmans affectū. Cognitione eñ preſentia vana eſſe conſpicimus: per preterita quaſi per quedam preſagia de futuris coniicim⁹. Dilectione inflāmati/ dilecto noſtro reconciliamur per cōfeſſionem: ⁊ eius laudes attollim⁹: ⁊ libēter p eo aduerſa ſuſtinem⁹. l Quinq; panib⁹. Hilarius. Quinq; panes ſunt quinq; libri moyſi: quia in operibus legis tanq; ex pane erat vita. Per legem eñ diuine eternitatis cognitio/ mūdi creatio/ curſus labentis ſeculi: ⁊ vbiq; deo ſeruiendi religio humano generi innotuit. Aliter ſatis diſtinguunt iſti panes et piſces: Marc. vj. e. n Aſpiciēs in celū. Hilari⁹. Honorē patris a quo erat confeſſus: vt qui adeſſent intelligētia quo tante virtutis ſumpſiſſent effectū dirigētes ⁊ illuc ipſi oculos mētis. Jn celū: q; omē datū optimū ⁊ omē donū perfectū eſt deſurſum deſcendens a patre luminū: Jaco. j. c. Johel. j. d. Beſtie agri quaſi area ſitiēs imbrē/ ſuſpexerūt ad te: Ecce eñ benedictio menſe. Jn principio eñ cibus ſanctificatur p verbum et orationem. j. Timoth. iiij. b. Thren. iij. e. Leuemus corda noſtra cum manibus ad deū. Hiere. iij. a. Leua oculos tuos in directum. Thren. iiij. a. Paruuli petierūt panem: ⁊ non erat qui frangeret eis. o Benedixit ⁊ fregit: quia oratione impetrat ſcripture expoſitio. Jaco. j. a. Si quis indiget ſapientia/ poſtulet a deo ⁊c. Heſter. xiiij. c. Tribue domine ſermonem compoſitū in ore meo. Col. iiij. a. Orationi inſtate ⁊c. orantes ſimul ⁊ p nobis: vt deus aperiat nobis oſtiū ſermonis ad loquēdum myſteriū chriſti. Jtem/ benedixit: qđ facit qui prius fecit bona: ⁊ poſt pdicat. Fregit. Hieronym⁹. Jntegri nō i fruſta diſcerpti nō alerēt tantam turbā: ſic ⁊ lex ſi nō aperiret nō paſceret multos/ q̄s apta paſcit. Eſa. lviij. b. Frāge eſurienti panē tuū. q Diſcipli aūt dederūt: nō vendiderūt. Mt. x. a. Grati accepiſtis grati date. Jta dñs legē dedit moyſi: ⁊ moyſes plebi. Pſ. Suſcipiant mōtes pacē populo ⁊c. Pſ. 71. Alibi. Jlluminans tu mirabiliter a montibus eternis. Pſ. 75. s Et ſaturati ſunt. Hoc non facit ſcientia ſecularis. Aggei. j. b. Comediſtis et nō eſtis ſaturati: bibiſtis ⁊ non eſtis inebriati. Ecōtra: Pſ. Pauperes ſaturabo panib⁹. Pſ. 131. Jn hoc apparet largitas dñi. Prouer. xiij. d. Juſt⁹ comedit ⁊ replet animā ſuā: vēter aūt impiorū inſaturabilis. t Et tulerūt reliquias. Exo. xij. b. Si qđ reſiduū fuerit igne cōburetis. He ſt mice q̄ cadūt de mēſa: q̄s catelli. i. humiles comedūt: j. xv. c. Prouer. xj. a. Ubi humilitas ibi ſapiētia. v Duodecim cophinos. Duplex ſenari⁹/ duplex pfectio: actiue ⁊ ɔtēplatiue: et poſt ſpmij ſui corporis ⁊ aie: vel cognitiōis ⁊ dilectiōis.

Et ſtatim compulit

a Et ſtatim compulit ieſus di
ſcipl'os aſcēdere i nauiculā:
b et p̄cēdere eū trans fretū do
nec dimitteret turbas. Et di
c d miſſā turba aſcendit in mōn
e f tē ſolus orarē. Veſpere aūt
g h facto ſolus erat ibi. Nauicu
i k la autē in medio mari iacta
l bat fluctibus. Erat eīn con
m trarius ventus. Quarta aūt
vigilia noctis/ venit ad eos
n ambulās ſupra mare. Et vi
o dentes eum ſupra mare am
p bulantē turbati ſunt/ dicen
tes: qꝛ phantaſma eſt. Et p̄
q r timore clamauerūt. Statim
qꝫ ieſus locutꝰ eſt eis/ dicēs:
Habete fiduciam/ ego ſum:
s t nolite timere. Reſpondens
v autē petrus dixit: Dn̄e ſi tu
es/ iube me venire ad te ſup
aquas. At ipſe ait: Veni.

G a Et ſtatim compulit ieſus diſcipulos aſcendere in nauiculam. Hic docet nos fugere honores. Job. xxxiiij. b. Qui dicit regi: apoſtata. Ibi Gregoriꝰ. Sugbus rector totiens ad culpam apoſtaſie dilabitur: quotiens hominibus p̄eeſſe delectatur. Eccl. vij. a. Noli querere fieri iudex/ niſi valeas virtute irrumpere iniquitates. Luc. xiiij. d. Nolite in ſublime tolli. Perfecti vero per gratiā mouentur vt deo deuotius viuant. Prouerb. xxiij. c. Noli eſſe in conuiuio potatorū: nec in comeſſationibus eorū qui carnes ad veſcendū conferunt: quia vacantes potibus ⁊ dātes ſymbola cōſumentur. Glo. Potibus vacant qui de opprobrio aliene vite ſe inebriāt. Symbolū dare eſt cōfabulationibus verba afferre. Hi faciunt de verbis detractionis interferculum: ſicut dicitur in vulgari. Compulit/ quaſi vi: quia imbecillis ē natura ad cōtemnendum poteſtatem: vt dicit Tullius. b Et p̄cedere eum trans fretum donec dimitteret turbas. Marcus. vj. f. dicit: ꝙ p̄ceſſerunt bethſaidam. P̄cedere eum. Miſericordia enim dei p̄uenit ⁊ ſequitur. Unde Exod. xiij. d. legitur ꝙ dominꝰ p̄eceſſit filios iſrael in columna nubis. Et poſt. xiiij. e. ꝙ ſecutus ē. Neophytos enim vt a prioribus hoſtibus defendat p̄cedit: vnde ⁊ populum exeuntem de egypto dicitur p̄eceſſiſſe. Perfectiores vero ſequitur: vt ſeruet a demonū temptationibus. Unde quaſi anteriora iob expoſuit/ poſteriora ſeruans dominus: Ecce omnia que habet/ in manu tua ſunt: verūtamē animā illius ſerua. Econuerſo. iij. Reg. xvj. a. dixit dominus ad baaſa: Suſcitaui te de puluere et ambulaſti per viam hieroboam: ecce ego demetā poſteriora baaſa. Hieroboam/ temporalitas. c Et dimiſſa turba aſcendit in montē ſolus orare. Nota aſcendit chriſtus in montem vt doceret. ſ. v. a. Aſcende et tu in montē tue cōuerſationis vt docere valeas. Eſa. xl. b. Aſcēde i montē tu q̄ euāgelizas ſyō. Itē aſcēdit i montē vt oraret: vt hic: Aſcēde ⁊ tu i mōtē ꝯtēplatiōis vt orare valeas. Eſa. ij. a. Venite aſcēdamꝰ ad mōtē dn̄i ⁊ ad domū dei iacob ⁊ docebit nos vias ſuas ⁊c̄. Itē aſcēdit i montē vt gloriā ſuā trāſfiguratus oſtenderet. j. xvij. a. Aſcende et tu in montem perfectionis vt transfiguratus glorioſus appareas. Item aſcendit in deſertum vt temptaretur a diabolo. ſ. iiij. a. Aſcende et tu in clauſtri deſertum vt diabolū vincas. Item aſinam aſcēdit/ vt humilis et manſuetus videretur. j. xxj. a. Aſcēde et tu aſinam ſimplicitatis: vt humilis appareas et ſtultus propter chriſtū ⁊ euangeliū. j. Corinth. iij. d. Qui vult eſſe ſapiens/ ſtultus fiat/ vt fiat ſapiens. Item aſcendit in montem oliueti vt oraret anteqꝫ pateretur. j. xxiiij. a. Aſcende et tu cliuum miſericordie: vt indigentibus ſubuenias. Luc. vj. f. Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter miſericors eſt. Item in crucem aſcendit vt exaltaretur. j. xxvij. d. Et tu crucem aſcende penitētie: vt etiā poſt ipſum aſcendas. Luc. ix. c. Si quis vult poſt me venire abneget ſemetipſum ⁊ tollat crucē ſuam ⁊c̄. Item in celum aſcendit vt glorificaretur. Luc. vlt. g. Aſcende et tu in celum per deſideriū: vt tandem p̄uenias mente ⁊ corpore. d Aſcendit. Auguſtinꝰ. Fugit ad exemplū fugiende vane glorie: ⁊ inſinuās ꝙ altitudo ſua non poteſt intelligi. Joh. vj. b. dicit ꝙ turbe volebant eum facere regem/ tanqꝫ nō poſſent ſub tali rege egere. f Solus: ſponſa. ſ. adhuc laborante in terra. ij. Corinth. v. b. Qꝛ diu ſumus in hoc corpore peregrinamur a domino. g Orare. Interlin̄. Non pro ſe: id eſt non neceſſitate vel impotentia ſua: ſed noſtra. Non quaſi infirmꝰ/ ſed quaſi pius. Item vt formā hominis exprimeret. e In montē: id eſt in celum: vt oret pro nobis. j. Joh. ij. a. Aduocatum habemus apud patrem ieſū chriſtū iuſtum: et ipſe eſt ꝓpitiatio ꝓ peccatis noſtris. h Veſpere autem facto ſolus erat ibi: In hoc informans hominē plene ad orandum. i Nauicula autem: id eſt eccleſia in p̄ncipio. i. tēpore martyrū arta/ et i fine. i. tēpore antichriſti: i medio ampla Sap. xiiij. a. Tranſeuntes mare per ratē liberati ſunt. k In medio mari iactabatur fluctibus. Ex vna parte impugnant heretici: ex alia tyranni: ex alia falſi fratres. Primi fidem: ſecūdi ſubſtantiam rerum: tertij mores auferre conantur. ſ. x. b. Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. Gen̄. vij. c. Factum eſt diluuium et multiplicate ſunt aque et leuauerunt arcam in ſublime. Pſ. Eleuauerunt flumina: id eſt tyranni/ fluctus ſuos: id eſt p̄ſecutiones: a vocibus aquarum multarum: id eſt a ſuggeſtionibus populorū. l Erat enim contrarius ventus/ illis. Ventus: id eſt diabolus: Hiere. iiij. c. Ventus vrens in vijs que ſunt in deſerto. Fluctus autē qui de aqua: homines ſunt mali: per quos alios infeſtat. m Quarta autem vigilia noctis venit ad eos. Marcꝰ. vj. g. dicit: Volens p̄terire eos: id eſt vultum p̄tendens. n Ambulans ſupra mare: id eſt mūdum. Mundus enim dicitur mare tumens per ſuperbiā: fremens per inuidiam: temptans per iracūdiam. Eſa. lvij. d. Impij quaſi mare feruens quod quieſcere nō poteſt. Submergens per accidiam: ſcandēs per auariciam: abſorbēs per caſtrimargiā: ſpumans ꝑ luxuriam. o Et videntes eum ſupra mare ambulantem turbati ſunt. Tunc impletū eſt illud Pſ. Mirabiles elationes maris ⁊c̄. p Dicentes/ quia phantaſma eſt. Sic quidam audientes de aliquo ꝙ calcauerit illecebras carnis: dicunt hoc nihil eſſe. q Et pre timore clamauerunt. Clamor enim indicium eſt timoris. r Statimqꝫ ieſus locutꝰ eſt eis dicēs: Habete fiduciā/ ego ſum. Nō dicit enim quis. Ex voce enim ſibi nota poterant eum cognoſcere. Chryſoſtomus: A viſu non cognouerunt eum propter noctem ⁊ hyemem ⁊ mirabilem inceſſum: ſed a voce. s Nolite timere. Joh. xvj. g. Confidite/ ego vici mūdum. Eſa. xliij. a. Cum tranſieris per aquas tecum ero. Hiere. j. b. Ne timeas a facie eorum: quia ego tecū ſum. t Reſpondēs aūt petrus dixit. Chryſoſtomꝰ. Petrus vbiqꝫ erat callidus ⁊ ſemper alios p̄ueniebat. v Domine ſi tu es iube me venire ad te ſuper aquas. Chryſ. Non dicit ſimpliciter: iube me venire vel ire ſup aquas: ſed addit/ ad te: ꝓpter amorē. ſ. nō ꝓpter oſtēſionē faciēs. At ipſe ait: Veni.

G Et deſcēdens petrus

Allegorice: b Veſpere aūt facto. i. ingruente tribulatione/ eccleſia fluctibus tunditur poſt aſcenſū chriſti in montē. i. in celū. ſ. x. b. Tradēt eīn vos ⁊c̄. Joh. xvj. d. Plorabitis et flebitis vos. Prouer. iij. b. Quē diligit dn̄s corripit. Eſa. xxj. c. Venit mane ⁊ nox: ſi queritis querite: conuertimini et venite. m Quarta autē vigilia ⁊c̄. Prima vigilia eſt p̄ſecutio tyrannica: ſecūda heretica: tertia falſorum fratrum: quarta antichriſti/ ex tribus primis cōflata poſtqꝫ veniet dominus eccleſiā plene liberaturꝰ. De his autē vigilijs plenius habetur/ Marci. vj. g. Moraliter. Prima hora/ tēptatio infidelitatis. Pſ. Exinanite exinanite vſqꝫ ad fundamentū i ea. Secūda/ temptatio carnis. Tertia/ cōcupiſcentia oculorum. Quarta/ ſuperbia vite. j. Joh. ij. c. Dominus ambulat ſupra mare: qꝛ oēs mūdi tribulatiōes volūtati eius ſubiecte ſunt. Pſ. Congregans ſicut in vtrē aquas maris. Eſa. xliij. a. Cū tranſieris per aquas tecum ero: et flumina non operient te.

* Et deſcēdēs petrus

Marginal notes: Ar. iuſſit. Luc. 5. c. et. 6. b. Joh. 6. b. — 1. q. 4. c. eccleſia. ꝟ. turbatur: et 24. q. 1. c. nō turbatur — Job. 2. b. — Dn̄s aſcēdit in mōtē multis de cauſis — Marci. 6. g. — Pſ. 92. — Pſ. 92. — Allegorice — Moraliter — Pſ. 136. — Pſ. 32.

G a ¶ Et deſcendēs petrus de nauicula ambulabat
Pſ.31. ſuper aquas: Nō ſub: quia in diluuio aquarum multarū
ad eum non approximabūt. b ¶ Ut veniret ad ieſum.
In hoc confunduntur manichei: qui credūt ieſum ob hoc ha
buiſſe phantaſticū corpus: quia ambulauit ſuper aquas. Sʒ
hoc patet eſſe falſū:
cū etiā hoc idē fecit
B petrus. c ¶ Videſ
Al. tāquā vero ventū va/
lidū timuit. Chry
ſoſtomꝰ. Tale quid
eſt humana natura:
multotiens que ſunt
magna dirigens/ in
minoribus redargui
tur. iij. Regſ. xix. a.
Helias fugit ieza/
bel. Exo. ij. c. Moy
ſes fugit pharaonē.
ij. Regſ. xv. c. Da/
uid abſalon. Petruſ
ſuper aquas non ti/
muit/ vētum timet.
Marci.6.g. d ¶ Et cum cepiſ/
ſet mergi clama/
uit dicens: dn̄e
ſaluum me fac.
Chryſ. Cum que a
nobis ſūt defecerit:
que dei ſunt ſtant. ij.
Paral. xx. c. Cum ignoremꝰ quid agere debeamꝰ/ hoc ſolum
reſidui habemꝰ vt oculos noſtros dirigamus ad te. e ¶ Et
cōtinuo ieſus extendēs manū apprehēdit eū. Si/
cut auis pullū de nido caſurū ad nidū reducit: ſic chriſtꝰ fecit.
Eſa. xxx. e. Ad vocem clamorſ tui ſtatim vt audierit/ rn̄debit
tibi. Et ait illi: modice fidei qre dubitaſti?
aliter * a ¶ Et deſcēdēs petrus de nauicula ⁊c̄. Nota qꝫ moy
ſes cum ſuis ambulauit inter vndas maris ⁊ euaſit ſubmer/
ſis egyptijs: Exo. xiiij. e. hi ſunt imꝑfecti/ qui abutunt̄ tpali/
bus qbus abūdāt. Petrus ambulās ſup aquas cepit mergi:
quia ſaltem venialit̄ peccant ꝑfecti. Solus chriſtus ambulās
ſuper aquas nō mergit̄: quia nec dolus in eo inuenit̄. j. Pet.
ij. d. Item petrꝰ/ agnoſcēs: vir religioſus calcat aquas. i. di/
uitias tempales: ſed tn̄ timet ⁊ clamat ⁊ liberat̄. Moyſes nō
calcauit aquas/ ſed per mediū trāſiēs habuit eas pro muro a
dextris ⁊ a ſiniſtris: Exo. xiiij. e. Ideo volunt ꝑlati noſtri di
uitias habere: quia dicunt qꝫ aliter eccleſia non poſſet ſtare.
Vn̄ Eccs. vij. b. Sicut protegit ſapiētia: ſic ꝓtegit pecunia.
Hoc aūt plus habet eruditio ⁊ ſapiētia: qꝫ vitam tribuūt poſ
ſeſſori ſuo. Item Prouerb. xviij. b. Subſtantia diuitis vrbs
fortitudinis eius: et quaſi murꝰ validus circūſtans eum. Sʒ
forte murus iſte magis attrahit latrones qꝫ arceat: ſicut im/
pletio foſſatorū/ vt liberū acceſſum habeant hoſtes. Ideo di/
cunt boni/ Eſa. xxvj. a. Urbs fortitudinis noſtre ſion: ſalua/
tor ponetur in ea murus ⁊ antemurale. Job. xxxj. c. Si puta
ui aurum robur meū: ⁊ obrizo dixi fiducia mea. Eccs. v. b.
Qui amat diuitias/ fructum non capiet ex eis. f ¶ Et cum
aſcendiſſet in nauiculā ceſſauit ventus. Job. vj. c.
Voluerūt eum accipe in nauim: ⁊ ſtatim nauis fuit ad litus.
Pſ.75. Pſ. In pace factꝰ ē locꝰ eiꝰ. Sūp. viij. c. Imperauit vētis
⁊ mari: et dixerūt: Qualis eſt hic ⁊c̄. g ¶ Qui aūt i naui/
cula erāt ⁊c̄. Lr̄a plana eſt. ¶ Expoſitio Ca. XV.
T Unc acceſſerūt ad eū ⁊c̄. In ꝑcedenti capitulo
egit mattheus de cōuiuio herodis. i. pctōris/ vbi na/
tale herodis celebrat̄ ⁊ iohānes occidit̄: vbi qnqꝫ pa
nes diaboli ſumunt̄/ de quibꝰ ibi dictum eſt: et duo piſces ſi/
militer/ qui dicti ſunt ibi/ vanitas ⁊ voluptas: et hoc ideo/ qꝛ
piſcis i aqua melior apparet qꝫ ſit/ ⁊ de nocte lucet ſquamis:
in hoc vanitas. Piſcis etiam non viuit niſi in aquis ⁊ maxi/
me appetit dulces: in hoc voluptas. Qm̄ autem primus gra/

a Et deſcendens petrus de na
uicula ābulabat ſupᵗ aquas
b c vt veniret ad ieſum. Videns
vō ventum validum timuit.
d Et cūm cepiſſet mergi/ clama
uit dicens: Dn̄e ſaluum me
e fac. Et cōtinuo ieſus exten/
dens manū apprehendit eū:
Et ait illi: Modice fidei qua
f re dubitaſti? Et cūm aſcendiſ
ſet in nauiculam/ ceſſauit ven
g tus. Qui autem in nauicula
erant: venerunt ⁊ adorauerūt
eum/ dicentes: Vere filiuſ dei
es. Et cum tranſfretaſſent ve
nerūt in terram geneſar. Et
cum cognouiſſent eum viri lo
ci illius/ miſerunt in vniuer/

dus recedēdi ad deum eſt/ declinare a malo: ideo dn̄s audito
euentu predicti conuiuij receſſit i locum deſertum/ ⁊ ibi pauit
ſuos contrarijs cibis. Job. vj. b. Que prius nolebat tangere
anima mea: nūc pre anguſtia cibi mei ſunt. Hi panes fuerūt
fidei religio/ que eſt de non apparentibꝰ: carniſ caſtigatio: ora

ſam regionem illam: ⁊ obtule
runt ei omnes male habentes
et rogabant eum vt vel fimbri
am veſtimēti eius tangerent.
Et quicunqꝫ tetigerunt/ ſalui
facti ſunt. ¶ Capi. XV.
b T Unc acceſſerūt ad eū
i ab hieroſolymis ſcri/
k be et phariſei/ dicēn/
tes: Quare diſcipuli tui tranſ
grediuntur traditiones ſenio
rum? Non enim lauant manꝰ
ſuas cum panem manducāt.
l Ipſe autem reſpondens/ ait
illis: Quare ⁊ vos tranſgredi
mini mandatum dei propter
m traditionem veſtram? Nam
deus dixit: Honora patrem

tio: intentionis ſim/
plicitaſ: pietaſ. Duo
piſces/ veritas ⁊ cha
ritas. Sed quia pa/
nes hordeacei ſeruo
rum ſunt: qui in do/
mo non manēt in e/
num: vt dicit̄ Job.
viij. d. poſt hūc pa/
ſtum trāſit dn̄s. Un
de Gal. iiij. d. Eijce A
ancillam ⁊ filiū eiꝰ: Marci.7.b.
non eni erit heres fi
lius ancille cū filio li
bere: quia de ſtatu ti
moris qui ſerus eſt
ſicut hiſmael/ trāſeū
dū eſt ad ſtatū amo/
ris vbi riſus iſaac.
Unde ⁊ in h capitu/
lo quintodecio tranſit
ad refectionē filiorū.
Qd capitulū diuidi Exo.20.b.
tur i quattuor ptes. Deut.5.b.
In pma docet que Ecci.3.b.
mūdicia exigit̄ a reficiēdis ⁊ que non. In ſecūda q̄ ſint digni
hac refectione ⁊ q̄ nō: ibi: Nō eſt bonū ⁊c̄. In tertia quō
nō digni fiant digni. ſ. ſi ſpūalit̄ ſanent̄: ibi: Et acceſſerūt
ad eū turbe ⁊c̄. In qrta de refectiōe. Dicit ḡ: b ¶ Tūc
acceſſerūt ad eū ab hieroſolymiſ ſcribe ⁊ phariſei.
Chryſ. Tunc qn̄ tactu fimbrie ſanauerat. Ideo oſtēdit euā/
geliſta tēpus vt eorū maliciā oſtēdat inexcuſabilē. i ¶ Pha/
riſei. Augꝰ. Phariſei vocant̄ nobiliores ⁊ doctiores iudei.
k ¶ Dicētes: qre diſcipuli tui trāſgrediunt̄ traditio
nes ſeniorū ⁊c̄. Seniores tradiderāt quaſdā traditiones. ſ.
de ſe ⁊ vaſis abluēdis: intelligētes carnalit̄ illud Eſa. j. e. La
uamini/ mūdi eſtote: ⁊ hmōi. Leuitſ. xv. vbi ꝑcipit̄ qꝫ lauet̄:
q̄ legalē ꝯtraxit immūdiciā. Chryſ. Ab ipſa interrogatiōe ca
piunt̄. Nō eni dicūt legē moyſi tranſgrediunt̄/ ſed traditiōes
quas moyſes fieri ꝓhibuit. Deut. xij. d. Qd ꝑcipio tibi hoc
tm̄ facito dn̄o: nec addas quicqꝫ nec minuas. Terribiliores
eſſe volebāt: qꝛ et ipſi legiſlatores erāt/ vlciſcebant̄ ſua: q̄ dei
erant nō curātes. Simile. ſ. ix. b. Quare nos ⁊ phariſei ieiu/
namꝰ frequent̄: diſcipuli aūt tui nō ieiunāt: dicūt diſcipuli io/
hannis. Illi querebāt ſicut iſti/ volētes culpā refundere diſci
pulorū in magiſtrū. Similes his ſūt q̄ magis offendūt̄ ⁊ ar/
guūt ſi trāſgrediat̄ homo ꝯſtitutiōes mūdanas qꝫ ſi mādata
dei. j. xxiij. c. Duces ceci excolātes culicē: ⁊ deglutiētes ca/
melū l ¶ Ipſe aūt rn̄dēs ait illis: qre ⁊ vos trāſgre/
dimini ⁊c̄. Nō directe rn̄det illis/ ſʒ inqſitiuā obijcit inter/
rogationē: qua ſuggillat eos tacite/ oſtēdēs ipſos potius eſſe
arguēdos qꝫ diſcipulos. q. d. non oportet manus corpis aq̄
materiali lauari/ ſed manꝰ cordis elemoſynis. Vn̄ Luc. xj. f.
Date elemoſynā ⁊c̄. Sic lauāt poſt prandiū manꝰ/ dātes fra/
gmenta. Arguit itaqꝫ eos ſic de auaricia. Hieroꝰ. Latratum
iudeorū furca rationis obtūdit/ moyſi ⁊ eſaie auctoritatibus.
Quare ⁊c̄. Ad eos eni pertinet peccata arguere q̄ nec equi
nec inequi nec maiori inuoluti ſūt crimine. Joh. viij. a. Qui
ſine pctō eſt veſtrū/ primꝰ in illā lapidē mittat: Lapidē obiur
gationis ⁊ rephenſionis. Eccj. xxij. a. In lapide luteo lapi/
dabit piger. i. arguetur pro amore terrenorū ⁊ ſordida vita.
Quare ⁊ vos ⁊c̄. Augꝰ. Hoc etiam ꝯtra illos qui corpa/
lia peccata quaſi grauiſſima deteſtant̄/ ſpūalia autem non.
m Nam deus dixit: honora patrē ⁊ matrē. Exo. xx.
b. et Eccj. iij. b. Honora patrē tuū. Nota qꝫ grues dicuntur

fouere parentes in ſenectute. Honorant autem in duobus: neceſſaria dando ⁊ reuerentiam exhibendo: Que duo paul⁹ vocat honorem debitum ſenibus.ſ. preſbyteris.j. Timoth. v.c. Qui bene preſunt preſbyteri duplici honore digni habētur. Hiero⁹. Honor in ſcripturis non tam in ſalutationib⁹ et officijs deferēdis ꝙ̄ in elemoſyna ⁊ munerum collatiōe ſentitur. Unde.j. Timoth.v.a. Uiduas honora/que vere vidue ſunt. a Et q̄ maledixerit patri vel matri morte moriatur: Leuitſ. xx.b. Eccj.iij.b. Maledictio matris eradicat fundamenta. i Propter traditionem veſtram.ſ. leges humanas vel decretales. Eſa.xxix.d. Timuerunt me mandato hominū ⁊ doctrinis: ideo ecce ego addam vt admirationē .i. penam mirabilē/faciam populo. Eſa.xxiiij.a. Diſſipauerūt vel mutauerūt fedus ſempiternū/trāſgreſſi ſunt legē. Propter traditionē vr̄am. Cōſimilis fraus fit hodie in eccleſia: ſicut habet̃ ſuper Marcū.vij. in poſtillis. Item hi ſunt qui colāt culicē/⁊ camelū glutiūt. Thren.iiij.c. Polluti ſunt in ſanguine.i.pctō: cū nō poſſent intrare tenuerunt lacinias ſuas.i. vn⁹ tenuit aliū ne intraret: polluti clamauerūt eis: recedite: abite.i. alios pollutos reputate. Dan.xiij.a. Egreſſa ē iniq̃tas de babylone a ſeniorib⁹ iudicib⁹.j.xxiij.c. Ue vobis ſcribe ⁊ pharīſei hypocrite: qui mūdatis qd̄ de foris ē calicis et paropſidis: intus autē pleni eſtis rapina ⁊ immūdicia. Sic archidiaconi q̄ſi lotrices tm̄ inq̄rūt ſi linthea ⁊ veſtimenta altaris alba ſint/⁊ ſimilia: ⁊ magis puniūt trāſgreſſorē ſynodaliū preceptoꝝ ꝙ̄ dei. b Uos aūt dicit: q̄ſi quiſq̃ dicat: vos illos inſtruitis ad dicendū. c Quicūq̃ dixerit pr̄i vl̃ mr̄i mun⁹ qdcūq̃ ē ex me tibi ꝓderit.q.d. mun⁹ qd̄ a me dat̃ tibi ad victū ⁊ veſtitū ꝓderit tibi ad ſaluādam aīam minime: q̄ nō curas niſi de corpe. Uel/ g Proderit tibi. Apoſiopiſis ē.i. defectiua locutio: q̄ſi hic talis nō trāſgredit̃. Uel ita legitur vt nō ſit Apoſiopiſis. c Quicūq̃.i. vnuſq̃ſq̃. d Dixerit.i. dicere poterit. e Munus qdcūq̃ ē ex me tibi ꝓderit: id ē: qdcūq̃ munus a me acceperis nō tibi ꝓdeſſet/imo obeſſet: q̄ ſacrileg⁹ eſſes ſi acciperes. Uel/ g Proderit: q̄ſi ego voui oīa dn̄o: ⁊ q̃cquid voui/tibi ꝓderit ſicut ⁊ mihi. f Ex me.i. voluntaria oblatio. Sic q̄dam ſub ſpecie religionis cognatis ſuis nolunt ſubuenire. Chryſ. Nec̄ deo offerebāt: ⁊ parētes noīe oblationis priuabāt: genitores cōuitiātes ꝓpter deū: ⁊ deo ꝓpt̃ genitores. h Et nō honorificabit pr̄em ſuū aut mr̄em ſuā ⁊ irritū feciſtis mādatū dei.i. de patrib⁹ ſuſtentandis. Prouer.xxviij.d. Qui ſubtrahit aliq̄d a pr̄e ſuo ⁊ a mr̄e ⁊ dicit h̄ non eſſe pctm̄: particeps homicide eſt. k Hypocrite bn̄ ꝓphetauit de vobis eſaias ꝓpheta: ppl̄s hic labijs me honorat/cor aūt eoꝝ lōge ē a me. Nr̄a lr̄a habet: Pro eo ꝙ appropinquat ppl̄s iſte ore ſuo et labijs ſuis glorificat me: cor autē ei⁹ lōge ē a me ⁊c̄. l Honorat: legē tm̄ ſupficialit̃ cuſtodiēs. m Sine cauſa aūt colūt me ⁊c̄. Sine cauſa dicit: q̄ inde nō habebūt mercedem. n Et ꝯuocatis ad ſe turbis dixit eis. Simplicibus loquit̃: q̄ Prouerb.iij.d. Cum ſimplicibus ſermocinatio eius. o Audite/mādata dei: nō traditiōes hoīm. p Et intelligite. Apoc.ij.c.et.iij.b. Qui habet aures audiēdi audiat .i. itelligat. q Nō qd̄ intrat i os coinq̄nat hoīez.q.d.

Eſa.29.d.

Eſa.29.d.

Ꝗ.23.c.

a et matrē: Et q̄ui maledixerit patri vel matri/ morte moriatur. b c Uos autem dicitis: quicunq̃ d dixerit patri vel matri e munus quodcūq̃ eſt ex me tibi f g proderit/ h et nō honorificabit patrem ſuū aut matrē ſuam: ⁊ irritum feciſtis manda- i tum dei propter traditionem k veſtram. Hypocrite: bene ꝓphetauit de vobis eſaias dicens: Popul⁹ hic labijs me l honorat/cor autem eorū lon- m ge eſt a me. Sine cauſa autē colunt me: docentes doctrinas ⁊ mandata hominū. Et n cōuocatis ad ſe turbis di- o xit eis: Audite et intelligite: p q Nōn qd̄ intrat in os coinqui- r nat hominem: ſed qd̄ procedit ex ore hoc coinquinat ho- s minem. Tūnc accedentes diſcipuli eius dixerūt ei: Scis quia phariſei audito verbo h̄ t v ſcandalizati ſunt. At ille reſpondens ait: Omnis plantatio quā non plantauit pater meus celeſtis eradicabit. x Sinite illos: ceci ſunt ⁊ duces y cecorum. Cecus autem ſi ceco ducatum preſtet/ ambo in z foueam cadunt. Reſpondēs

non ſolū nō lotis manib⁹ mādūcare nō coinq̄nat hoīem/ſed nec cibus q̄ſcūq̃: q̄ cito ceſſabūt legalia. Et apte hic habet̃/q̄ dn̄s oēs legales obſeruātias eliminat: q̄ tollit diſcretionē ciboꝝ q̄ erat in lege melior religio: ⁊ ita a pte intelligit̃ totū: vt dicit Glo. Titū.j.d. Oīa mūda mūdis. r Sed qd̄ ꝓcedit ex ore hoc coinquinat hoīem. Aug⁹. Hec ſentētia ſi tota de ore corpis accipiat̃/ abſurda ē: nec̄ eni quē nō coinq̄nat cib⁹/coinquinat vomit⁹: ſed ꝓculdubio ꝓora v̄ba ꝑtinēt ad os carnis: poſteriora ad os cordis. Chryſ. Uidemus multos vt intrent ad eccleſiā lauantes manus ⁊ os: q̄liter aūt mūdā deo ꝓſentent aīam nullā curā faciētes. Sordes manuū ſunt rapina/homicidiū: ſordes oris maledictio/ blaſphemia/ꝯtumelia. Stercus in manib⁹ tenēs nunq̃ auderes orare: ⁊ nimirū hoc nulla iactura ē: quid inanit̃ irrigas linguā ꝑnitioſam circumferēs ſtercus: Si q̄s ſtercore man⁹ implens tuos teneret pedes ſupplicās: nō ſolū nō audires/ ſed pedibus ꝯculcares. Qualit̃ igit̃ audes ad dn̄m accedere/⁊ tu man⁹ in lingua orātiū: et ꝑ eam detinem⁹ genua dei: Eſa.j.d. Cum multiplicaueritis orōnes vr̄as nō exaudiā: man⁹ eni vr̄e ſanguine plene ſunt. s Tūc accedētes diſcipuli ei⁹ dixerūt ei: ſcis q̄ phariſei audito v̄bo hoc/ qd̄ ē ꝯ diſcretionē ciboꝝ. t Scādalizati ſūt. Eſa.lix.b. Impegerūt in meridie. Joh.vj.f. Multi ex diſcipulis ei⁹ audiētes dixerūt ⁊c̄. Aug⁹. Oculis egris odioſa ē lux que ſanis ē amabilis. Scandalon grece/ vel ſcandalū/eſt obex pedis. v At ille reſpondēs ait: oīs plantatio ⁊c̄. Quia plātationes dicit mandata ⁊ doctrinas hominū que a deo non ſunt: quaſi pro ſcandalo non eſt omittenda veritas que fit ad edificationem aliorum: quia obſtinati ſunt ⁊ de terra eradicādi. Quia omnis plantatio ⁊c̄. Job.xv.d. Non dilatabit̃ nec̄ perſeuerabit ſubſtantia eius nec mittet in terra radicē ſuam. Sap. iiij.a. Adulterine plantationes non dabunt radices altas: nec ſtabile fundamentum collocabūt. Hec ſunt quaſi ſupercremēta arborum: que nō ſunt de arbore: ſemper virent ⁊ nunq̃ fructificant. Eſa.lj.e. Poſui verba mea in ore tuo: ⁊ ſub vmbra manus mee protexi te: vt plantes celos: ⁊ fundes terram. Eccj.xxiiij.d. Rigabo hortum plantationū mearum. Pſ. Eieciſti populum ⁊ plantaſti eos. Alibi. Qui plantauit aurem nō audiet. Querit ex plantis fructum. Jude.j.d. Arbores autumnales/infructuoſe/eradicate/bis mortue. x Sinite illos: ceci ſunt ⁊ duces cecorū. Eſa.lvj.d. Speculatores eius ceci omnes. Et.xlij.c. Quis cecus niſi ſeruus dn̄i: Eccj.x.a. Qualis rector ciuitatis: tales ⁊ ihabitātes in ea. y Cecus autem ſi ceco ducatum preſtet/ ambo i ſoueā/pcti et inferni/cadunt. Eſa.xxiiij.c. Formido ⁊ fouea ⁊ laque⁹ ſuper te qui habitator es terre.ij. Reg. v.b. Non ingredieris huc niſi abſtuleris cecos ⁊ claudos. Sic mali ponunt cecos ſuper muros ad ſe defendēdū/vt nō arguantur ab eis. Greg⁹. Cum paſtor per abrupta graditur neceſſe eſt vt grex in precipitiū ducatur. z Reſpondēs autem petrus/vn⁹ pro omnibus/dixit ei: Ediſſere nobis parabolam iſtam. Hoc videt̃ querere petrus vt idiota. Uel forte cum ꝑcepiſſet dn̄s diſcretionem ciborū/videbatur ꝙ parabolice loqueret̃ renouās eundem: Per hoc ſignificātur illi: qui legem cōuerſioni ſue ꝯtrariam peruerſe exponūt

vel interꝑtant̃/ dicentes

B

11.q.3.c. Inter verba.

De renū.c. nl. ꝙ. pro graui.

De voto.c. magne.

Luc.6.f.

37.diſ.ꝙ. ſic.

38.diſ.c. q̄ ipſi.

De renū.c. poſt tranſlationem.

Pſ.79.

Pſ.93.

¶ vel interpretant/ dicentes allegorice vel parabolice dictum qd ad litterā intelligēdū eſt. a ¶ At ille dixit: adhuc et vos ſine intellectu eſtis: quia putatis myſtice dictum: qd ꝓprie ē dictum. b ¶ Nō intelligitis q̄ oē qd in os intrat in ventrē vadit ꝛ in ſeceſſum emittit. Hieroꝰ. Omniū euangelioꝝ loca apud hereticos et perſos plena ſūt obiectionibꝰ et ſcandalis. Ex hac enim ſententiola calūniantur quidam q̄ dominus phyſice diſputationis ignarus putet omnes cibos in ventrem ire et in ſeceſſū digeri: cū ſtatim infuſe eſce ꝑ artꝰ et venas ac medullas neruoſq̄ diffundantur. Marc. vij. c. Nō intelligitis q̄ oē intrinſecus introiens in hoīem nō poteſt eū coinq̄nare ꝛc. Ibi Beda dicit: q̄ ſeceſſus hic appellat oīs euacuatio ꝑ quoſcūq̄ meatꝰ corporis fiat. Nota aūt tres digeſtiones. Prima in ſtomacho: ſecūda in epate: tertia ī mēbris. Scđm Auicēnā aūt quattuor: Prima in ore: ꝛ poſtea tres alie. c ¶ Que aūt ꝓcedunt de ore: vt verba turpia ꝛ nociua. Eph. iiij. g. Omnis ſermo malus de ore vr̄o nō ꝓcedat. d ¶ Coinquinant hominē. Inquinatū eni cogitatiōe magis inq̄nāt ſordide locutiones. e ¶ De corde eī exeūt cogitatiōes male/ ꝯtra ſeipſū. f ¶ Homicidia: ꝯ primū. j. Ioh. iij. c. Qui odit fratrē ſuū homicida ē. g ¶ Adulteria: i. idolatria. h ¶ Fornicationes: i. traditionibꝰ. i ¶ Furta: i. auaricia. k ¶ Falſa teſtimonia: i. falſa doctrina. Prouer. xix. a. Falſus teſtis nō erit īpunitus ꝛc. l ¶ Blaſphemie/ cōtra deū. Nota aūt q̄ hic ponuntur ſeptem panes diabolici: quos habebant phariſei. Diffinitiones autem hoꝝ patent Marc. vij. c. m ¶ Non lotis aūt manibꝰ mādūcare nō coinq̄nat hoīem. q. d. ex quo nullꝰ cibꝰ coinq̄nat hoīem: ergo a maiori non lotis manibus ꝛc. n ¶ Et egreſſus inde ieſus/ ſm carnem de iudeis vt nos ſaluaret: qd eſt res huius nois ieſus. o ¶ Seceſſit/ voluntate. p ¶ In partes tyri ꝛ ſidonis. Tyrus fortitudo vel tribulatio. Sidon venatio merorꝭ. Venit eni fortis in tribulationibꝰ venari in ſiluā noſtrā penam ꝛ huiuſmodi. Vnde. Tribulationē ꝛ dolorē inueni. Vel/ Egreſſus/ de obſeruantia legaliū venit ad anguſtiatos. Venit eni querere qd perierat. Sic ꝑdicator debet egredi vt dño venetur pctōres. Geñ. xxvij. a. Egredere foras: cumq̄ venatu aliq̄d acceperis fac mihi pulmentū ꝛc. Ezech. iij. f. Egredere in campū. Ioh. xv. c. Poſui vos vt eatis ꝛc. Hiere. xvj. d. Mittā venatores ꝛ venabunt vos: non burſas vr̄as. In tyro aūt venatur dñs: q̄ anguſtia ē ſaltus vbi triſtes/ vbi capiuntur penitētes. Oſee. ij. b. Sepiā viam tuā ſpinis ꝛ ſepiam eam maceria ꝛ ſemitas ſuas nō inueniet. Baruch. iij. a. Anima in anguſtijs ꝛ ſpūs anxius clamat ad te. Vnde ſequitur: r ¶ Et ecce mulier chananea. Marcꝰ. vij. c. addit q̄ ieſus erat in domo. s ¶ A finibꝰ illis egreſſa: nō tm̄ a ciuitatibꝰ. Geñ. xij. a. Egredere de terra tua ꝛc. Loth/ Geñ. xix. d. Ne ſtes in omni circa regione. j. Reg. xxij. a. Abijt inde dauid ꝛ fugit in ſpeluncam odollā: qd cū audiſſent fratres eiꝰ et oīs domꝰ patris eiuſ deſcenderūt ad eū illuc: et cōuenerūt ad eū oēs qui erant in anguſtia. v ¶ Clamauit dicēs ei. Hieroꝰ. Quia chananea. i. cōmutata/ ꝛ verba miſcōie ꝓferēſ nō clamās. Vnde Neemie. ix. c. In tp̄e tribulatiōis clamauerūt ad te: ꝛ tu de celo exaudiſti eos. Et. viij. d. Egredimini in montē ꝛ afferte frondes oliue ꝛ frondes ligni pulcherrimi: frondes myrti: ꝛ ramos palmaꝝ ꝛ frondes ligni nemoroſi vt fiant tabernacula. x ¶ Miſerere mei. Magnꝰ affectus: q̄ malū filie dicit eſſe ſuū. Et in h̄ notat cōpaſſio. ij. Cor. xi. g.

Marc. 7. c.

autē petrus/ dixit ei: Ediſſere a nobis parabolā iſtā. At ille dixit: Adhuc ꝛ vos ſine intel b lectu eſtis: Nōn intelligitꝭ q̄ omne qd in os intrat in vētrē vadit ꝛ in ſeceſſum emittitur: c Que autem procedūt de ore d de corde exeunt: ꝛ ea cōinqui e nant hominē. De corde enim f exeūt cogitatiōes male: homi g cidia: adulteria: fornicatiōes: h i furta: falſa teſtionia: blaſphe k l mie. Hec ſunt que coinq̄nāt m hominem. Nōn lotis aūt manibus manducare non coin n quinat hominem. Et egreſſuſ o inde ieſus ſeceſſit i partes ty p q riet ſidonis. Et ecce mulier r chananea a finibꝰ illis egreſ s ſa/ clamauit dicēs ei: Miſere t re mei dñe fili dauid/ filiā mea v male a demonio vexat. Qui x non reſpondit ei verbū. Et ac y cedentes diſcipuli eius roga 3 a b c d e

Ps. 114.

Luc. 19. b.

Quis infirmat ꝛ ego nō infirmor: y ¶ Fili dauid: Cōfitetur eū eſſe meſſiā ꝓmiſſū i lege/ qui naſciturꝰ erat ex dauid. ʒ ¶ Filia mea male a demonio vexat. Vulnera medico detegit: ꝛ q̄litatē ꝛ magnitudinē morbi oſēdit/ cū dic: male vexat. Qualitatē/ cū ſubiūgit: a demonio. d ¶ Qui nō r̄ndit ei verbū. Nota: Differt dn̄s curationē ne opꝰ doctrine ꝯdiceret. Ʒ. x. a. In viā gentiū ne abieritis: vt fides orātis ꝓbaret: et vt ſuos i orādo ꝑſeuerare doceret. Item. r ¶ Et ecce mulier chananea ꝛc. Ioſeph de carcere eductus mutatorijs indutus eſt. Geñ. xli. b. Ieſu ſordida veſtimenta auferunt et mutatorijs iduitur. Zach. iij. b. Eſa. xix. c. In die illa erūt q̄nq̄ ciuitates i t̄ra egypti loquētes lingua chananea. Michee. j. c. Nō ē egreſſa q̄ habitat i exitu. Eſa. xxiij. c. Cū glorificatꝰ fuerit dn̄s/ hinniēt d̄ mari/ ſupple egreſſi. Eſa. xlviij. d. Egredimini de babylōe: fugite a chaldeis i voce exultatiōis: q̄ taleſ p̄nt orare ꝓ alijs/ alij nō: Qz cū is q̄ diſplicet ad intcedēdū mittit/ irati animꝰ ad deteriora ꝓuocat. t ¶ Egreſſa chananea. Vterq̄ egredit: ieſus ꝛ mulier: et ſic colloquunt ꝛ recipit mulier ſanitatē. Eſa. lxiiij. a. Vtinam dirūpes celos ꝛ deſcēderes: a facie tua montes defluerent. Cant. vij. d. Veni dilecte mi: egrediam i agrū. Geñ. xxiiij. g. Egreſſus ē iſaac ad meditādū in agrū. v ¶ Clamauit. Iob. xxxv. c. Clamabūt ꝛ nō exaudiet. Cant. v. b. Vocaui ꝛ nō r̄ndit mihi. Gregꝰ. Quo voces medicꝰ egri audire diſſimulat: eo finē egritudinis ꝓcurat. Vn̄. Clamabo ꝑ diē ꝛ nō exaudies. Differt eni vt hō deſideret: et etiā/ q̄ facilitas venie incentiuū parit delinquēdi. Eſa. xxvi. b. Miſereamur impio ꝛ nō diſcet facere iuſticiā. Moralit. r ¶ Mulier chananea. i. aīa negociatrix/ vendēs celū ꝓ pctō. Apoc. xviij. c. Negociatores terre flebūt. Hec ē negociatio pilaꝝ: vn̄ hec ē in finibꝰ tyri. i. anguſtie. Ezech. xxvij. e. In corde maris ꝛ in aq̄s mītis adduxerūt te remiges tui. q ¶ Et ſidonis. i. venatiōis. Thren. iij. f. Venatiōe ceperūt me q̄ſi auem inimici mei gratis. i. demones: qui ſignificant ꝑ nēroth robuſtū venatorē: Geñ. x. b. De his finibꝰ egredit aīa/ cū deteſtat pctm̄ ſuū: et ſic ſentit languorē filie. i. carnis. Eccī. xlij. b. Sup filiā luxurioſam firma cuſtodiā. e ¶ Et accedētes diſcipuli ¶ eius rogabāt eum.

Ps. 21.

Moraliter

Itē r ¶ Mulier chananea/ eccl̄ia: q̄ dr̄ mulier ꝓpt viri tui. i. chriſti fecūdationē: ſemēt. i. ſcti ꝓpoſiti ꝯceptionē: ꝓlis. i. boni opis educationē: domꝰ dei. i. ꝯſciētie humane ꝓuiſionē. Hec mulier cōmutata ē: q̄ hʒ i oculiſ pudicitiā: in auribꝰ obedientiā: in naribꝰ prudētiā: in palato tēperātiā: in ore ſapiētiā: in corde mūdiciā: in manibꝰ inocētiā: in pedibꝰ ꝓuidentiam. s ¶ A finibꝰ. Tyrꝰ pctm̄ qd anguſtat hoīeʒ ꝓpt caſtri ſui occupationē: ꝓpt pātriſfamilias incarcerationē: ꝓpt familie infectionē: ꝓpt rerū oīum diſſipationē. Fines aūt pcti ſūt voluptuoſa recogitatio: dānoſa cohabitatio: ꝯtagioſa petitio vel recitatio: illecebroſa recidiuatio. v ¶ Clamauit/ ꝯfident: ibi: Miſerere mei. Cōpatient: ibi: Filia mea ꝛc. Infatigabilit: ibi: At illa venit. Humilit: ibi: Nā ꝛ catelli edūt ꝛc. ʒ ¶ Filia mea. i. peccatrix aīa: q̄ dr̄ filia ꝓpt ſubiectionē/ ſubmiſtrationē/ dilectionē: imitationē a ¶ Male/ ꝓpt diaboli ſubſannationē: ipſiꝰ incōpaſſionē: mētalē afflictionē: bonorū dānificationē: dei ꝓuocationē: celeſti curie offenſionem. b ¶ A demonio/ q̄ ſciēs interpretat. Diabolꝰ eni ſcit cogitatiōes mētiū ꝑ exteriꝰ iudiciū: vires herbarū ꝓpt antiquū exerciciū: cultum vel ſtatū ſupcelestiū ꝓpt priſtinā ſocietatem. c ¶ Vexat. Eſt vexatio curioſa i diuitijs acq̄rēdis: laborioſa

Myſtice

Multiplex vexatio

 in voluptatibꝰ explēdis:

G eius rogabāt eum: Ignorabāt enī myſteriũ: vel miſeri-
cordia mouebant: vel importunitate eius carere cupientes.
a Dicentes: dimitte eam/ quia clamat poſt nos.
Nota q̄ hec mulier primo venit in domũ ⁊ ibi rogauit ieſũ:
⁊ in domo noluit ei reſpondere/ ne obijceret ei qđ prohibue-
Š.10.a. rat: In viam gentiũ ne abieritis. Poſtq̄ vero ieſus egreſſus
eſt de domo/ clama-
uit: ſic ſancti inſtan-
te matre pro filia: id
eſt carne rogant pro
2.q.7.c.teſtes ea. b Ipſe aũt
rñdēs ait: nō ſũ
miſſus/ corporali
miſſione. c Niſi
Marci.7.c. ad oues que pe-
rierũt dom⁹ iſrł:
id eſt ad iudeos. Un
de ipſi dicunt/ Eſa.
liij. b. Omnes nos
q̄ſi oues errauim⁹:
vnuſquiſq; in viam
ſuam declinauit. d
At illa venit ⁊ ad
orauit eum/ vt de-
um. Š.iiij.b. Domi-
nũ deũ tuũ adorab.

a bant eum/ dicentes: Dimitte
eam/ quia clamat poſt nos.
b Ipſe autem reſpondens ait:
c Non ſum miſſus niſi ad oues
que perierunt domus iſrael.
d At illa venit ⁊ adorauit eũ/
e dicens: Dñe adiuua me. Qui
f reſpondens ait: Non eſt bo-
g nũ ſumere panem filiorum et
h mittere canib⁹. At illa dixit:
i
k Etiā dñe. Nam ⁊ catelli edũt
de micis que cadũt de men-
l ſa dñorum ſuorum. Tunc re-
m ſpōdēs ieſus/ ait illi: O mu-
n lier magna eſt fides tua: fiat ti
bi ſicut vis. Et ſanata eſt filia
o eius ex illa hora. Et cũm trāſ-
iſſet inde ieſus/ venit ſec⁹ ma-
p re galilee: ⁊ aſcendēs in mon-
q tem ſedebat ibi. Et acceſſerũt
r ad eum turbe multe/ haben-
s tes ſecum mutos/ claudos/ ce-
t cos/ debiles ⁊ alios multos:
v et proiecerunt eos ad pedes
x eius ⁊ curauit eos: ita vt tur-
y be mirarentur/ videntes mu-
tos loquentes: claudos am-
z bulātes: cecos vidētes: ⁊ mā-

e Dicēs/ dñe adiuua me. Sup̄ humanitatē confeſſa ē:
ibi: Fili dauid: h̄ deitatē ꝯfitet. f Qui rñdēs ait: nō
eſt bonũ ſumere panē filioꝝ: id eſt iudeoꝝ: qui erant fi-
lij dei. Exo.iiij.f. Primogenit⁹ meus iſrael. Panem hic vo-
cat operationē miraculoꝝ quā querebat. h Et mittere
canib⁹. i. gentibus imũdis. Sup. vij. a. Nolite ſanctũ dare
canibus ne euomāt: Quia melius eſt viam veritatis non ag
Nota ꝓprieta-tes canis. noſcere q̄ poſt agnitā retrorſum ꝯuerti. Nota canis vomit ⁊
vomitũ recomedit. ij. Pet.ij.d. Canis reuerſus ad vomitũ.
Item non patit parem. Unde Phil.iij.a. Uidete canes: vi
Pš.71. dete conciſionē. Item lingit poſteriora ſua. Pš. Inimici ei⁹
terram lingent. Item rabioſus fit luna plena. Apoc. vlt.c.
Foris canes ⁊ venefici. Item ante mordet ⁊ latrat/ retro ap-
plaudit cauda. Itē guloſus ē: luxurioſus/ ⁊ mingit ad parie-
tem. g Panē filioꝝ. Uulgarit omnis panis dicit boni-
nũ vel canũ. Prim⁹ de ſimilagine: et ſignificat ſpũalia. Se-
cũd⁹ de furfure: qđ exterius ē ⁊ vanũ/ ⁊ ſignificat tēpalia. i
At illa dixit: etiā dñe. i. verũ ē. k Nā ⁊ catelli edũt
de mici ⁊c̃. Chryſ. Nō oues/ nō filios ſ; canes vocat: qđ
igit mulier cōplicat ab ipſis ꝟbis ei⁹ opitulationem: Si enī
canis ſũ ait/ nō ſũ aliena: q̄ neceſſari⁹ ē cib⁹ filijs noui: vñ nec
ego canis ꝓhibeor. Propt h̄ tardabat chriſtus: Sciebat enī
Š.8.a. eam eſſe h̄ dicturā: qđ in centurione ſciuit: Ego veniā inquit
et curabo eum: vt audiam⁹: Non ſum dign⁹ ⁊c̃. Luc.xv.d.
Fac me ſicut vnũ de ſeruis tuis. Eſa.lvij.d. Pacē his q̄ lon
ge. Nota mica inter cruſtas latet: man⁹ frangentiũ fugit: ci-
bus etiam eſt paruuloꝝ. Itē nota q̄ dñm dicere: Non eſt
bonũ ⁊c̃. eſt ad tempus anime imũde tanq̄ cani panē gra-
tie ſue denegare. Tñ aīa catello ſe compans ꝑ humilitatē. i.
cognitionem ſue imũdicie/ ſi non poteſt habere panem inte-
grum: id eſt gratiam gratum facientē: petat ſaltem micam: id
eſt gratiam gratis datam: qua ſaltem a ꝯſuetudine peccandi
liberatur ⁊ ſi nondũ a reatu. Eccī.xxvij.b. Leo venationi in-
ſidiat ſemper: ſic peccatum operantib⁹ iniquitatē. Ec.xiij.c.
Uenatio leonis onager in heremo: ſic ⁊ paſcua diuitum ſunt
pauperes.
Myſtice ꝯ in voluptatib⁹ explendis: fruſtratoria in honorib⁹ ambiēdis:
ꝯſolatoria in tribulationib⁹ amplectendis: delitioſa in pecca
Aliter tis puniendis: pernitioſa in demonib⁹ ſuſtinendis. Item ali-
ter. Chananea a finibus ſuis egredit: q̄ſi negociatio clericos
occupat. Ezech.xxviij.e. Cũ iniq̄tate negociatiōis tue pollui
ſti ſanctificationē tuā. Neemie. vlt.c. Manſerũt negociato-
res ⁊ vendentes vniuerſa venalia foris hieruſalē. l Tunc
reſpondens ieſus ait illi. Primo nihil reſpōdit: poſtea

reſpōdit: quaſi negādo qđ petebat dilatione ſic excitans de-
ſiderium. m O mulier magna eſt fides tua. Hiere.
iij.b. Amodo voca me pat me⁹: dux virginitat͛ mee tu es ⁊c̃.
Fides dicit magna/ ſcientia potens cōtra omnē altitudinem
extollentem ſe. ij. Cor.x.b. Fiducia potens miracula face-
re. j. xvij.c. Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis ⁊c̃.
Itē deuotione po-
tens lachrymas pro
ducere. Heb. xj.e.
Fide moyſes gran-
dis effectus. Itē cō-
ſtantia potens vin-
cere oīa mũdi blan-
da ⁊ aduerſa. j. Ioh.
v.a. Hec eſt victo-
ria que vincit mũdũ
fides nr̃a. n Fiat
tibi ſicut vis ⁊c̃.
Luc.xj.b. Et ille ſi
ꝑſeuerauerit pulſās
dico vobis et ſi non
ſurrexerit eo q̄ ami-
cus ei⁹ ſit/ ꝓpter im-
probitatē tñ eius ſur
get. Chryſ. Quātũ
q̄d eſt inſtantia ora-
tionis: qđ apli nō obtinuerũt/ ipſa ꝑfecit. Etenī pro nr̄is no-
xis magis vult a nobis rogari q̄ ab alijs pro nobis: q̄uis ma
gis liberā preſentiā habeant. Nota aũt q̄ hic datur exemplũ
cathecizādi ⁊ baptizādi infantes qui nec facere nec ſapere poſ
ſunt/ et in hoc ſunt q̄ſi abſentes: per fidem aũt patrinoꝝ libe-
rant. o Et cũ tranſiſſet inde ieſus venit ſec⁹ mare
galilee. Marc⁹. vij. d. dic̃ Inter medios fines decapoleos
et adducunt ei ſurdũ ⁊ mutũ. p Et aſcendēs in mon-
tem ſedebat ibi: Per hoc docēs nos aſcendere in altitudi
nem vite. Geñ. xix. d. In monte ſaluũ te fac. Iudicũ. xx. g. Il
li ſoli de beniamin ſaluati ſunt/ q̄ aſcenderũt petrā remon: qđ
interp̄tat ſublimis. Occiderũt enī vxorem leuite: id eſt aīam
deo deſponſatā. Et aſcēdēs i mōtē ⁊c̃. Deut. vlt.a. Aſ-
cendit ergo moyſes de campeſtrib⁹ moab. i. de campo licen-
tie ⁊ mortuus eſt ibi. Item in ſeſſione notatur quies ⁊ delecta
tio. Pš. Mons in q̄ bñplacitũ ē deo habitare i eo. i. facit vt Pš.67.
nos placeat habitare i mōte. Itē q̄ ſedet ſe humiliat. q Et
acceſſerũt ad eũ turbe multe. Propt tria: vt. ſ. ei⁹ ꝓſentia
gauderēt: vt miracula viderēt: vt doctrinā audirēt. r Ha-
bētes ſecũ mutos ⁊c̃. Mutos/ a laude dei ⁊ peccatorũ cō-
feſſiōe. s Claudos/ cecos. ij. Reg. v.a. Nō itrabis huc
niſi abſtuleris cecos ⁊ claudos. ij. Reg. v.b. Cec⁹ ⁊ claud⁹ nō
intrabunt in templum. Mutilat diabolus multis dextrũ pe-
dem: et facit eos loripedes: q̄ñ quis bñficiat⁹ procurat per
ſeipſum ſua temporalia/ et per vicarium ſpũalia. Leuit. xxj.d.
Claudus vel fracto pede nō offeret panes deo ſuo. t De-
biles. In greco habetur cyllos: id ē debiles manib⁹. Luc.
xiiij.c. Cum facis conuiuiũ voca pauperes et debiles/ ⁊ clau-
dos et cecos: et beatus eris. v Ad pedes eius: id eſt do
ctores. Eſa.lij.b. Q̄ pulchri ſunt ſuper montes pedes annũ-
ciantis ⁊ predicantis pacem. Deut. xxxiij. a. Qui appropin-
quant ad pedes eius accipient doctrinam. x Et curauit
eos ⁊c̃. Eccī. xxxviij. a. Unguētari⁹ faciet pigmēta ſuauita-
tis ⁊ vnctiones cōficiet ſanitatis. y Uidētes mutos lo-
quētes: claudos ambulātes: cecos vidētes. Eſa.
xxxv.b. De⁹ ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos: Tũc aperient oculi ce-
coꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ patebũt: Tũc ſaliet ſicut ceru⁹ claud⁹: ⁊ ap-
ta erit lingua mutoꝝ. Ec.xxix.f. eiuſdem. Audient in die illa
ſurdi. z Et magnificabant deum iſrael: ei⁹ magni-
tudinem predicando. Pš. Magnificate dñm mecum. Seip Pš.33.
ſos humiliando. Pš. Accedet homo ad cor altum ⁊ exalta- Pš.63.
bit deus. Eius magnitudinem admirando. Luc.j.c. Mag-
nificat anima mea dñm. Chryſ. Mulierē cũ tarditate/ hos
confeſtim curauit: q2 fideliores illa fuit. Item. Q̄to maius be-
G neficiũ ds accipit

neficium quis accipit: tanto magiſ pęnę obnoxius eſt ingrat⁹
exiſtēs. Propter hoc ⁊ diuites magis puniunt̄ q̄ȝ pauperes
mali exiſtentes: quia nec in copia facti ſunt māſueti. Et non
dicas/dederunt elemoſynā: Si eni ſm dignitatē ſubſtātię nō
dederūt/ non effugient. a ¶ Jeſus autē ꝯuocatiſ diſci/
pulis ſuis dixit. In hoc inſtruens eos/dicit Glo. ꝙ malo
res minorib⁹ debent
cōmunicare conſilia
B ſua. Vñ Eccl̄i. xxxij.
d. Fili/ſine ꝯſilio ni
Marci. 8. a. hil facias. b ¶ Mi/
ſereor turbę. Sic
innuit eos debere cō
pati ſubiectis. Vn/
†Pſ. 91. de Pſ̄. Senectus
mea in miſericordia
vberi. ij. Cor. xi. g.
Quis infirmatur et
ego nō infirmor: In
hoc ꝙ miſeret̄/oſten
dit ſe eē verū hoīeȝ.
c ¶ Quia triduo
iam pſeuerāt me
cū/ in deſerto pęni/
tentię. Triduū: ie/
iuniū/orō/et elemo/
ſyna. Tob. xij. b.

a gnificabāt deū iſrael. Jēſus
autem conuocatis diſcipulis
b ſuis / dixit: Miſereor turbę
c quia triduo iam perſeuerant
d mecum: et non habent quod
e manducent: et dimittere eos
ieiunos nolo /ne deficiant in
f via. Et dicunt ei diſcipuli:
Vñ ergo nobis i deſerto pa/
nes tantos vt ſaturemus tur/
g bam tātam: Et ait illis ieſus:
Quot panes habetis: At illi
h dixerunt/ ſeptem: et paucos
k piſciculos. Et pręcepit turbę
vt diſcūberent ſuper terram.

Bona eſt orō cū ieiunio ⁊ elemoſyna. His dat dñs panes ca
tholicę doctrinę. Eſa. xxi. d. Cum panib⁹ occurrite fugiēti a
triplici hoſte. Piſciculi: triplex ſpūalis itelligētia. Dñs gra/
tias agit: quia pro his grās agere debem⁹. Fregit: qꝛ Apoc.
v. b. Vicit leo de tribu iuda radix dauid aperire libꝝ ⁊ ſolue/
re ſeptem ſignacula ei⁹. Item triduo: ꝯtritionis/pęnitentię/
iuſticię. Numeri. xxxiij. a. Profecti ergo de rameſſe. i. tinea:
menſe pmo caſtrametati ſunt in ſochoth. i. tentoria: et de ſo/
choth in ethan. i. aſcendēs/vel robuſt⁹ gratię. ſ. per ꝯtempla
tionē. Geñ. xl. c. Tres adhuc dies ſunt poſt quos recordabit̄
pharao miniſterij tui ⁊c. Exo. v. a. De⁹ hebręoꝝ vocauit noſ
vt eam⁹ viam triū dierū in ſolitudinē. Itē triduū: cogitatio/
locutio/op⁹. d ¶ Et nō habēt qđ mādu cēt. Quare nō
petebāt cibū a dño: Chryſ. Ob medicinā turbę venerant/ci/
bum vel paneſ petere non audebāt: ſine indigētia non feciſſet
dñs mira. Et ne dicerent apoſtoli viaticula portant/ait tres
dies ⁊c. quaſi: ſi qđ habuerūt/ꝯſumptū eſt. e ¶ Et dimit/
tere eos ieiunos nolo ne deficiant in via. Act. ix. c.
Saulus illuminat⁹ cū accepiſſet cibū ꝯfortat⁹ eſt. iij. Reg.
xix. a. Surge comede: grandis eni tibi reſtat via. f ¶ Et di/
cunt ei diſcipuli: vñ ḡ nobis i deſerto paneſ tātos
vt ſaturem⁹ turbā tantā: Eſa. iij. b. Nō ſum medic⁹ ⁊ in
domo mea non eſt panis nec veſtimentū. Hiere. vlt. b. Ob
tinuit fames ciuitatē ⁊ non erant alimēta populo terrę: et di/
rupta eſt ciuitas. Threñ. j. b. Facti ſunt pncipes eius velut
arietes non inuenientes paſcua. Chryſ. Ne putes ꝙ ꝓpe eſſet
caſtellū / noīatus eſt locus. i. deſertum. Vnde dicit: In de/
§. 14. b. ſerto. Item Chryſ. Supra dixerunt diſcipuli: Dimitte tur
bas: hic poſt tres dies/nec hoc dicūt. g ¶ Et ait illis ie/
ſus: quot panes habetiſ: Ignorat panes. Geñ. xxxix. b
Ecce dñs meus omnib⁹ mihi traditis ignorat quid habeat i
domo ſua: nec quicq̄ȝ eſt qđ non ſit in mea poteſtate/ pręt te
quę vxor ei⁹ es. h ¶ At illi dixerūt/ ſeptem. Septē pa/
nes/ſeptem ſpicę in culmo vno. i. chriſto: quę reddūt vberem
ęgyptum: Geñ. xlj. c. Item ſeptē panes ſunt ſeptem pęniten
tię partes: q̄s enumerat apl̄s. ij. Cor. vij. c. dicens: Ecce eni
hoc ipſum ſm deum ꝯtriſtari vos/quantā in vobis operatur
ſollicitudinē/ſed defenſionē/ſed indignationē/ſed timorem/ſ
deſiderium/ſed ęmulationem/ſed vindictam. Item primus
panis eſt malę vitę ſollicita emendatio. Secūdus verę ⁊ hu/
milis confeſſionis accuſatio. Terti⁹ pro cōmiſſo exceſſu lugē
indignatio. Quart⁹ timor anxi⁹ relabendi. Quint⁹ deſideriū
ampli⁹ ꝓficiendi. Sext⁹ ſanctoꝝ viroꝝ imitatio. Septimus

ſuorum maloꝝ ⁊ alioꝝ punitio digna. Ideo dicit Ecc⁹. xx. b:
Eſt qui multa redimat modico precio ⁊ reſtituens ea in ſeptu
plum. Ibi ſunt ſeptem gradus in ſcala per quā in cęlum aſcen
ditur: ſeptem mortaliū culpa diluitur: ſeptiformis ſpirit⁹ gra
tia infunditur: ſeptenarius virtutum coalitur: ſeptem graduū
templum aſcendit̄: Ezech. xl. d. ſeptima die requies acquirit̄:
ſeptem ſpirituū ſo/
cietas tribuitur. i
¶ Et paucos piſci
culos. ſ. timorem ⁊
amorem. Prim⁹ ca
pitur in aquis infer/
ni: De quibus Iob
xxiiij. c. Tranſibunt
ab aquiſ niuiū ad ca
lorē nimiū. Secun/
dus i flumine para/
diſi: De quo Apoc. Al. †virorum
xxij. a. Oſtendit mi/
hi fluuiū aquę viuę
ſplendidū tanq̄ȝ cry
ſtallum procedentē
de ſede dei ⁊ agni. A
Dicitur autē timor
piſciculus: quia hu/ Marci. 8. b.
miliat hoīeȝ. Amor Ioh. 6. d.
etiam dicitur piſcicu

i Et accipiēs ſeptem panes et
m piſces ⁊ grātias agens fręgit
n
o ⁊ dedit diſcipulis ſuis: et diſ/
p cipuli dederūt pplo: ⁊ cōme/
derūt omnes ⁊ ſaturati ſunt.
q Et qđ ſuperfuit de fragmen/
r tis tulerunt ſeptē ſportas ple
s nas. Erānt autem qui mādu/
cauerunt q̄ttuor milia†homi
t num: extra paruulos ⁊ mulie
v res. Et dimiſſā turba aſcen/
x dit in nauiculam: ⁊ venit in fi
nes magedan.
y T accesse/ ¶ Ca. XVI
runt ad eū phariſęi et

lus: quia paruus eſt in pręſenti ſtatu reſpectu futuri ſtatus.
Eſa. xxxi. d. Dixit dñs cuius ignis eſt in ſion: ⁊ camin⁹ eius
in hieruſalem. k ¶ Et pręcępit turbę vt diſcūberent
ſuper terram: vt noretur conſtātia in contemptu mundi.
l ¶ Et accipiens ſeptem panes ⁊ piſces. Primo eni
faciebat/⁊ poſt docebat. Act. j. a. Cępit ieſus facere ⁊ doce/
re. ij. Theſſal. iij. b. Vt noſmetipſos formā daremus vobis
ad imitandum. Glo. Amb. Magis ſuadent opera q̄ȝ verba.
m ¶ Et gratias agens fręgit: aperiēdo ſacram ſcripturā.
Apoc. v. b. Vicit leo de tribu iuda ⁊c. n ¶ Et dedit diſci
pulis ſuis. Hiere. j. b. Ecce dedi verba mea in ore tuo.
o ¶ Et diſcipuli dederunt populo: non vendiderunt.
p ¶ Et comederunt omnes ⁊ ſaturati ſunt: vt. ſ. Io/
hel. ij. f. Implebunt̄ areę frumēto: ⁊ redūdabūt torcularia vi
no ⁊ oleo. q ¶ Et qđ ſupfuit de fragmētis. Fragmenta
ſunt cōſilia: quę catelli: id eſt humiles edūt. Vel ſubtiles ſen/
tentię. r ¶ Tulerunt ſeptem ſportas plenas. Chryſ.
Quare ſupra cophini duodecim ſupfuerūt vbi plures man/
ducauerunt: Forte ſportę cophinis ſunt maiores. Item diſ/
ferētia memoriā erigit: vt recordentur ⁊ illius miraculi ⁊ iſti/
us: ideo tunc diſcipulos ęquales cophinis facit: nunc autem
panibus ſportas. s ¶ Erant autem qui manducaue/
runt quattuor milia hominū: propter quattuor vir/
tutes pncipales: ꝓpter quattuor euangelia quibus credit̄: ꝓ/
pter quattuor partes mūdi. t ¶ Extra paruulos ⁊ mu/
lieres. i. exceptis paruulis ⁊ mulierib⁹. Amb. Non ocioſis
non in ciuitate ſynagogę vel ſęcularis dignitatis reſidentib⁹:
ſed inter deſerta chriſtū quęrētib⁹ cęleſtiſ gratię alimonia im/
pertitur. v ¶ Et dimiſſa turba aſcēdit in nauiculam.
Chryſ. Ita poſt refectionem intrauit nauigiū/tyrānidis fu/
git ſuſpicionem: Ioh. vj. b. x ¶ Et venit in fines mage/
dan. Ioh. xviij. a. Egreſſus eſt ieſus trans torrentē cedron
vbi erat hortus. i. triſtis męror. ¶ Expoſi. Capi. XVI
T acceſſerūt ad eum phariſęi ⁊c. Poſt refec/
tionem populi agit de refectione populoꝝ. Sūt aūt
hui⁹ capituli quattuor partes. Primo confutat pha
riſęos quęrentes ſignū de cęlo/occaſiōe prioris miraculi du/
ctos. Secundo inſtruit diſcipulos cauere ſibi ab hęreſi. Ter
tio fide diuinitatis ſuę paſcit eos. Quarto fide paſſionis: et
qꝛ in hac fide fūdatur eccleſia interſerit de fundatione ipſius
et clauibus. Dicit ergo: y ¶ Et acceſſerunt ad eū pha/
riſęi ⁊ ſaducei. Nota ꝙ accedit dñs ad hominē trib⁹ mo/ Dñs accedit ad
dis: et ſimiliter homo ad deum. Accedit eni dñs inſpirando. hoīem tribus
modis: et con/
uerſo.

i 5 Iob. ix. b. Si venerit

g Job.ix.b. Si venerit vel acceſſerit ad me non videbo eum: ⁊
ſi abierit non intelligam. Joh.iij.a. Spiritus vbi vult ſpirat
et neſcis vnde veniat vel quo vadat. Sic acceſſit ad iohan/
nem in vtero matris. ſ. quando audita ſalutatione marię/exul
tauit infans in vtero heliſabet: Luc. j.e. Item accedit deus
ad hominē eius ca/
pacitati ꝯdeſcenden
Ps.143. do. Ps. Inclina cę/
los tuos ⁊ deſcende.
Sic acceſſit ad da/
Luc.12.g. nielem: eius ſpiritū
ſuſcitādo vt ſuſannā
de morte liberaret:
Daniel.xiij.e. Itē
accedit a periculo li/
berando.iiij. Reg.
iiij.e. Surrexit heli/
ſeus ⁊ ſecut⁹ eſt eam
Marci.8.b. ⁊c. Sic acceſſit dn̄s
Luc.11.d. ad ſuſcitandū filiam
archiſynagogi: Lu/
cę.viij.f. Itē homo
accedit ad deū eius
inſpirationi acqeſcē/
do/credēdo ⁊ opādo.
Ps.33. Ps. Accedite ad eū
Marci.8.b. et illuīamini. Sic ac
Luc.12.a. ceſſit nathanael ad
ieſum: Joh.j.g. vel
nicodem⁹: Joh.iij.
a. Item accedit per
intelligentiā ⁊ ꝯtem/
Ps.63. platione aſcendēdo. Ps. Accedet homo ad cor altū. Sic ac/
ceſſit paulus ad deū in raptu.ij. Cor.xij.a. Item accedit pro
ſua ⁊ alioꝝ liberatione orādo.ſ.xv.c. Acceſſerūt ad eū turbę
multę habētes mutos ⁊c. Sic acceſſit ſunamitis ad pedes he
liſei orans pro filio.iiij. Reg.iiij.e. In primo acceſſu emor/
roiſſa.i.eccleſia ſanat ſiue peccatrix aīa: Luc. viij.f. In ſecū/
do cęcus illuminat: Joh.ix.b. In tertio ouis pdita reportat:
Luc.xv.a. Itē in pmo populus iſrael de egypto egreditur:
Exo.xij.e. In ſecūdo lex ſuſcipit: Exo.xx.b. In tertio terra
promiſſionis ingreditur: Joſue.iij.c. In primo incipit ho/
mo: in ſecūdo proficit: in tertio puenit.j. Cor.xv.b. Gratia
dei ſum id qḋ ſum: ⁊ grā eius ī me vacua nō fuit. a Tem/
ptantes: ꝯ legē. Deut.vj.c. Non temptabis ⁊c. Et Eccj.
xviij.c. Noli eſſe q̄ſi homo qui tēptat deū. b Et rogaue
rūt eū vt ſignū de celo oſtēderet eis: vt fulgura/ vel
pluuias/ vel hmōi. c At ille reſpōdēs ait eis. Cuius
cēt ira digna hęc īterrogatio: tn̄ philāthropos.i.amator ho/
minis nō iraſcit/ſed miſeret ⁊ miſeros vocat. Nec eni quęre/
bāt vt crederēt/ ſ; vt rephēderēt: alioq̄n eīn dediſſet. d Fa
cto veſpere dicitis ſerenum erit: rubicundum eſt
enim cęlum: et mane/facto. ſ. dicitis. e Hodie tem/
peſtas/erit: rutilat eni triſte celū. Faciem ergo celi
dijudicare noſtis.i.q̄litates futuras p pſentes. f Si/
gna aūt tempoꝝ nō poteſtis ſcire. Prim⁹ ⁊ ſecūdus ad
uent⁹ ſūt duo tempa: Uerbū eni grecū dualitatē notat. q.d.
ex ſignis ordinatis in elemētis dierū q̄litates cognoſcitis: ſ;
ſigna aduent⁹ mei ignoratis: cū lex ⁊ ꝓphete aduent⁹ mei in/
dicia p opa que gero teſtimoniū perhibeant. Allegorice.
Allegorice d Facto veſpe. Per veſperū ī quo celū rubicūdum eſt:
paſſio chriſti ſignificat ꝓprio ſanguine rubicūdati. Cañ.v.c.
Dilect⁹ me⁹ candidus ⁊ rubicūdus. Matutina ſerenitas ſig/
Ps.29. nificat gaudiū reſurrectiōis. Ps. Ad veſperū demorabit/fle
tus ⁊c. In tēpeſtate ſequēte mane/ ſignificat ſctōꝝ pſecutio.
Moraliter In triſti rutilatione/futurū iudiciū deſignat. Moralit. Ue
ſpera eſt ſenect⁹ hoīs: mane iuuent⁹. Eſa.xxxviij.c. De mane
vſq; ad veſperā finies me. Rubor eſt feruor charitatis: Sere
nitas/trāquillitas. Qn̄ vero in mane iuuētutis rubet/ſignum
eſt futurę tribulatiōis: ſed poſt tempeſtatē tribulatiōis ſequi
tur ſerenitas ꝯſolationis. Tob.iij.d. Non delectaris in pdi/
tionib⁹ nr̄is: q2 poſt tempeſtatē trāquillū facis: et poſt lachry
mationē ⁊ fletum exultationē infundis. Joh.xvj.d. Mūdus
gaudebit/ vos aūt ⁊c. Eccs.iij.a. Eſt tēpus flendi ⁊c. Chry/
ſoſtom⁹. Nec; ſuauia durabilia ſunt nec; triſtia. Sicut enim
qn̄q; eſt nox/qn̄q; dies/qn̄q; hyems/qn̄q; ęſtas: ita ⁊ nobis
qn̄q; eſt lęticia/qn̄q;
triſticia/qn̄q; ſanitas/
qn̄q; ęgritudo. Im/
poſſibile ē aliquē cō/ B
tinuo ī triſticia eſſe:
nec; eni ſufficit natu
ra. S; q2 ī lęticia vo
lum⁹ ſemp eſſe/ ꝓpt
hoc ęſtimam⁹ in tri/
ſticijs ſemp eſſe: Et
q2 bonoꝝ confeſtim
obliuiſcimur/ triſtiū
aūt ſemp rememora
mur. d Facto ve
ſpere ⁊c. q.d. ru/
borē celi ſerotinū ſi/
gnū futurę ſerenita/
tis/ matutinū ſignū
eſſe dicitis tempeſta
tis: cū de his non ſi/
tis edocti: ſigna au/
tem aduent⁹ mei de
q̄bus edocti eſtis nō
attenditis: Ideo h' Marci.8.c.
exemplo eos arguit
q̄s tn̄ de ſua paſſio/
ne ⁊ reſurrectiōe in/
ſtruit. g Generatio mala: q2 nō credit mihi. h Et
adultera: q2 errori gentiū adhęret. Hiere.ij.c. Duo mala
fecit popul⁹ me⁹ ⁊c. i Niſi ſignū ionę.i. qḋ ſignificatū
eſt in iona. ſ. mors chriſti/ ⁊ nō ei⁹ reſurrectio. Idē.ſ.xij.c. k
Obliti ſūt panes accipere: dulcedine veri panis illecti.
Phil.iij.c. Poſterioꝝ oblit⁹ ⁊c. l Et cauete a fermēto
phariſęoꝝ ⁊ ſaducęoꝝ. Fermētū phariſęoꝝ eſt legē dei
traditionib⁹ hominū poſtponere. Prędicare legem verbis
et factis impugnare. Dn̄m temptare/ nec operib⁹ vel dictis
eius credere. Fermentū herodis eſt adulteriū/homicidiū/te/
meritas iurādi/ſimulatio religionis. Chryſ. Quare nō dicit
manifeſte a doctrina: Nouerat eos oblitos eſſe/ ⁊ vult reme/
morari factoꝝ. m At illi cogitabāt int̄ ſe dicētes: q2
panes nō accępim⁹: quaſi hoc iō dic: q2 panes nō acce/
pimus: nec vult ꝙ de pane phariſęoꝝ accipiamus. n Sci/
ens aūt ieſus/ cogitationes eorum. Hiere.xvij.b. Ego
dn̄s ſcrutans cor ⁊c. o Dixit eis: q̄d cogitatis modi/
ce fidei ⁊c. Modice fidei dicit: quia ſpiritualis intellectus
de facto miraculo fidem non habuerunt: Uel quia timebant
de materialis panis inopia. p Nondum intelligitis/
ſpiritualiter miraculum. q Uenit autem ieſus: vt dn̄s
ad ſeruum liberandū: vt magiſter ad diſcipulū erudiendum:
vt ſponſus ad ſponſam fęcūdandam. r In partes cę/
ſarez philippi. Hęc primo dicta eſt dan: in qua vitulum
aureum poſuit hieroboam.iij. Reg.xij.g. Interlin. Quam
in honorem tyberij cęſaris philippus frater herodis extru/
xit. Iſte locus eſt vbi iordanis oritur ad radicem libani ex
ior et dan duobus fontibus: vt dicit Glo. Nota tn̄ ꝙ dicit
Hiero⁹ qui fuit in terra illa: et ſicut nouit/ dicit: ꝙ dan eſt no/
men oppidi trans iordanem: et ior nomen fontis iuxta illud
oppidum/vt ſint duę dictiones ior danis. Joſeph⁹ dicit eſſe
quendam lacum remotum a radice montis libani et in mo/
dum phialę rotundum et abſorbetur a terra et poſtea emer/
git ad radicem montis libani: qḋ inde compertum eſt: quia
abſorbetur a terra: poſitę ſunt palęę ſignatę et poſt ad radi/
cem montis vbi emerſerant inuentę. s Et interrogabat
diſcipulos ſuos dicens: quem dicunt. In hoc innu/
it ꝙ prelati de fide interrogati debent reſpondere.j. Pet.iij.
c. Eſtote parati omni poſcenti vos reddere rationem de ea q̄
g in vobis eſt fide

a et ſaducei tēmptantes: ⁊ ro/
b gauerunt eum vt ſignū de cę/
c lo oſtenderet eis. At illē re/
d ſpōdēs/ait eis: Facto veſpe/
re/dicitis ſerenū erit: rubicū/
dum eſt enim cęlum: et ma/
e ne/ hodie tempeſtas: rutilat
enim triſte cęlum. Faciem er/
go cęli dijudicare noſtis: ſig/
f nā aūt tēpoꝝ nō poteſtis ſcire.
g Generatio mala ēt adultera
h ſignum quęrit/ ⁊ ſignū nō da/
i bitur ei niſi ſignum ionę pro/
phetę. Et relictis illis abijt.
Et cum veniſſent diſcipuli ei⁹
k trans fretū/ ōbliti ſunt panes
accipere. Qui dixit illis: In/
l tuemini et cāuete a fermento
phariſęorum ⁊ ſaduceorum.
m At illi cōgitabant inter ſe/di/
centes: quia panes non ac/
n cępimus. Sciēns aūt ieſus/
o dixit ēis: Quid cogitatis in/
ter vos modice fidei: quia pa
p nes non habetis: Nōndū in/
telligitis/ nec; recordamini
quinq; panum in q̄nq; milia
hominū: ⁊ quot cophinos ſū/
pſiſtis: Nec; ſeptem panum
in quattuor milia hominū et
quot ſportas ſūpſiſtis. Quare
non intelligitis: quia non de
pane dixi vobis: cauete a fer/
mento phariſęorū ⁊ ſaduceo/
rum. Tunc intellexerūt/ quia
non dixerit cauendum a fer/
mento panum: ſed a doctri/
na phariſęorum et ſaduceo/
q rum. Uēnit autē ieſus in pār/
r
s tes cęſarez philippi: ēt inter/

i vobis ē fide ⁊ ſpe. Malach. ij. b. Labia ſacerdotꝭ cuſtodiūt ſciētiā. Iō habet eṗs q̄ſi duas lingulas in mitra/ vt ſciat. ſ. nouū ⁊ vetus teſtamētū. a Que dicūt hoīes. i. de chriſto carnalit̄ loquētes q̄ſi de puro hoīe: b Filiū hoīs. Gen. xv. c. In quarta generatione reuertēt̄ huc. s. xj. d. Diſcite a me. c At illi dixerūt: alij iohānē baptiſtā: ſicut herodes. s. xiiij. a. et Marc. vj. b. Iohānē quē ego decollaui ſurrexit a mortuis. d Alij autē heliā: De q̄ Malach. iiij. b. e Alij vero hieremiā: Ioh. vij. b. Murmur multus erat de illo ī turba: q̄dā em̄ dicebāt: q̄ bon⁹ eſt: alij vero dicebāt nō: ſed ſeducit turbas. Hiere. xv. c. Ve mi

C

Ioh. 6. g.

rogabat diſcipulos ſuos/ di-
a cens: Quem dicunt homineſ
b eſſe filium hominis: At illi di
c xerunt: Alij iohannem bapti
d e ſtam: alij autem heliam: alij
f vero hieremiam: aut vnum ex
prophetis. Dicit illis ieſus:
g h Vos autem quem me eſſe di-
citis: Reſpondens ſimon pe
i trus dixit: Tu es chriſtus fili⁹
k dei viui. Reſpondens autem
l ieſus dixit ei: Beatus es ſi-
m mō bariona: quia caro ⁊ ſan-
n guiſ nō reuelauit tibi: ſed pat
o meus qui in celis eſt. Et ego
dico tibi: quia tu es petrus et
p ſuper hanc petram edificabo
q eccleſiam meam/ ⁊ porte infe-
ri non preualebunt aduerſus
r eam. Et tibi dabo claues reg-
s t ni celorum. Et q̄ocūq̄ liga-
v ueris ſuper terram/ erit ligatū
x et in celis: ⁊ q̄ocūq̄ ſolueriſ
z ſup terrā/ erit ſolutū ⁊ in celiſ.

bi mater mea: q̄re genuiſti me virū rixe/ virū diſcordie in vniuerſa terra: f Aut vnū ex ꝓphetꝭ. i. heliſeū: quia ſicut helias iordanē tranſiuit ſicco veſtigio in ſignū veſtigij: ⁊ iohannes baptiçauit ⁊ audierūt meſſiā baptiçatū. g Dicit illis ieſus: vos aūt/ diſcreti ⁊ nō de mūdo: h Quē me eē dicitꝭ: Rn̄dēs ſimō petr⁹ dixit. Chryſ. Sup. xiiij. d. in nauicula dixerūt: Vere fili⁹ dei es: ⁊ tn̄ nō ſunt b̄tificati: nō eni talē ꝯfeſſi ſunt filiationē. Itē Ioh. j. g. dixit nathanael: Rabbi tu es fili⁹ dei: ⁊ nō ſolū nō eſt b̄tificat⁹/ ſed etiā redargut⁹: Iſte b̄tificat̄ q̄ ꝓprie eū ꝯfeſſus ē. Et ne putes petꝝ adulari: pater traducit̄ reuelator. i Tu es chriſt⁹ filius dei viui. Ecce cognitionē fidei ſequit̄ ꝯfeſſio. Roma. x. b. Corde credit̄ ⁊c̄. Iō aūt vn⁹ rn̄det ⁊ vni rn̄det: vt vnitas in oīb⁹ obſeruet̄. Viui/ dicit ad differētiā falſoꝝ deoꝝ q̄ nō viuunt. k Rn̄dēs aūt ieſus dixit ei. In petro omnib⁹ rn̄det. l B̄tūs es ſimon bariona: Fili⁹ colūbe ſyriace: que lingua affinis ē hebree. m Quia caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi. j. Cor. xv. f. Caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſidebūt. Eccl. xvij. d. Quid nequi⁹ q̄ꝫ q̄ꝺ excogitauit caro ⁊ ſanguis: n Sed pater me⁹ q̄ in celis ē. Phil. iij. c. Si q̄d aūt ſapitis ⁊ h̄ de⁹ vobis reuelauit. o Et ego dico tibi: q̄ tu es petr⁹: nō vocaberis ſ̄ es. Et h̄ ē argumentū pro eis q̄ dicūt q̄ modo imponit̄: ſed meli⁹ d̄r/ q̄ innouat. Vn̄ Marc. iij. b. Et impoſuit ſimoni nomen petrus: Ibi eni imponit: hic ꝯfirmat. Sed ꝯ. Hiero⁹. Hic ex ꝯfeſſione ſortit̄ vocabulū. Reſponſio. i. vocabuli ꝯfirmationē. s. x. a. Qui dicit̄ petrus. Glo. ṗm⁹ ſcribit̄. Hiero⁹ in fine illi⁹ dic: Idē ē latine ⁊ grece petr⁹: q̄ꝺ ſyriace cephas: nomē a petra deriuatū q̄ ē chriſt⁹. Itē Hiero⁹ ſup ep̄lam ad Gal. Hebrei et greci cephā vocāt petrū. p Et ſup hāc petrā. i. ſup h̄ fundamētū. j. Cor. x. a. Petra aūt erat chriſt⁹. Eiuſdē. iij. c. Fūdamētū aliud nemo pōt ponere p̄ter id q̄ꝺ poſitū ē: q̄ꝺ ē chriſtus ieſus. Sup hāc petrā. i. fidei firmitatē. Eſa. xxviij. d. Ecce mittā in fundamētꝭ ſion lapidē: lapidē ꝓbatū ⁊c̄. q Et porte iferi ⁊c̄. Porte pluralit̄: q̄ varia p̄ctā. Porte celi de celo: porte iferi de inferno. Thren. ij. c. Defixe ſūt ī terra porte ei⁹. Dn̄s infernū fecit murū ex mādatis ⁊ laborib⁹ et ſumptib⁹ ⁊ alijs difficultatib⁹ ad peccādū: ſed p̄ctōr facit portā. Oſee. ij. b. Sepiā viā tuā ſpinis ⁊ ſepiā eam maceria: cum multo labore ⁊ expenſis: et heret q̄nq̄ꝫ porte diu: q̄ſi infern⁹ ei ſit refrigeriū dom⁹: nec patit̄ ide ſe euelli. He porte lapidib⁹ bonoꝝ operū ⁊ cemēto lachrymarum: ⁊ ſpinis aſpere penitētie ſūt obſtruēde. Sed q̄dā obſtruūt feſtucis. Ioſue. x. d. Voluite ſaxa ingētia ad os ſpelūce. Abacuk. j. c. Ipſe ſup omnē munitionem ridebit. Hiero⁹. Sed ⁊ praua infidelium opa ineptaq̄ꝫ colloquia porte vtiq̄ꝫ ſūt inferi/ inq̄ātū ſuis vl̄ auctorib⁹ vel ſeq̄cib⁹ iter ꝑditionis oſtēdūt. r Et tibi dabo claues regni celoꝝ. Claues ſunt potētia ⁊ ſcientia diſcernendi qua dignos recipere ⁊ indignos excludere debet a regno. Et idem habetur Ioh. xx. e. Quoꝝ remiſeritis peccata ⁊c̄. Glo. duabus clauib⁹. ſ. diſcretionis ⁊ poteſtatis. He ſūt ſignificate per claues oſtiarioꝝ templi qui immūdos abijciebāt s Et q̄ꝺcūq̄ꝫ ligaueris ſuper terram erit ligatū ⁊ in celis. Senſus ē: Quodcunq̄ꝫ ſup terrā: id eſt dum viuit. t Ligaueris/ eliminando ab eccleſia. v Ligatū erit et in celis. i. vniuerſe eccleſie q̄bus notum erit vitabūt eū. Vel Ligatū erit in celis. i. celeſtis ſententia ꝯfirmabit q̄ eum p̄ſens eccleſia vitet. x Et q̄ꝺcūq̄ꝫ ſuper terrā/ dum vixeris: y Solueris/ ab excōmunicatione recōciliādo. z Erit ſolutū ⁊ in celis. i. eccleſie que h̄ ſcient cōmunicabūt ei. Vel/ Solutū erit ⁊ in celis: q̄ celeſtis ſententia ꝯfirmabit vt a p̄ſenti eccleſia recipiat̄. Nota aūt q̄ eſt multiplex vinculū peccati. Et ſumit̄ hec diſtinctio ex tractatu magiſtri Hugonis. Eſt eni q̄ꝺdā vinculū culpe: et eſt q̄ꝺdam vinculum pene. Primū eſt vinculū captiuitatꝭ quo quis tenetur vt fugere non poſſit: prout dicitur/ q̄ homo eſt ſpirit⁹ vadens ⁊ non rediens. Secūdū eſt vinculū ſeruitutis: quo compellitur reddere vſuras diabolo. De quib⁹. Ex vſuris ⁊ iniq̄tate redimet animas eoꝝ. Tertiū eſt vinculum eterne dānatiōis. Quartū eſt vinculū expiatiōis. Quintū eſt vinculū perpetue deteſtatiōis. Sextum eſt vinculum pronitatis ad male operandū: vel difficultatis ad bene operandū. Dicit̄ ergo q̄ dn̄s cū dimittit culpā in ꝯtritione/ ſoluit a vinculo captiuitatis ⁊ ſeruitutis abſolute: ſed a vinculo eterne damnationis ꝯditionalit̄: vt. ſ. digne confiteat̄ ſi facultatem habet: aliter non abſoluit ab illo vinculo. Cum autem abſoluit a vinculo eterne damnatiōis/ tenet̄ tn̄ ad vinculū expiationis per penitentiam ſibi iniunctam. Vnde dicit magiſter Hugo q̄ de⁹ ⁊ ſacerdos obligāt: ⁊ vterq̄ꝫ ſoluit. Sed in opere dei abſolutio eſt cauſa obligationis: in opere ſacerdotꝭ econuerſo. Hinc eſt q̄ cum ad petrum dicitur: Q̄ꝺcunq̄ꝫ ſolueris ſup terrā ꝑmittit̄: q̄ꝺcūq̄ꝫ ligaueris. Preterea penitēs de mortali peccato ligatur ad vinculum deteſtationis perpetue: abſoluitur autem a vinculo pronitatis ad male operandum vel difficultatis ad bene operandum per exercitiū operis gratie: in quo confertur virtus conſuetudinalis. Per iam dicta patet q̄ dimiſſio reatus pene eterne eſt a deo: ſed propter vinculum expiationis ad q̄ꝺ tenetur ſiue confeſſionis a q̄ abſoluitur ſuſcepta penitentia ex vi clauium/ a ſacerdote dicitur dimitti a deo per miniſtrum. Et hec eſt cauſa quare quidam dixerunt q̄ deus per ſacerdotes dimittit reatum pene eterne: nō quin reatus pene eterne eſſet ſimpliciter/ ſed a deo dimiſſus. Item triplici modo membrum chriſti eſſe ſolemus. Predeſtinatione/ preparatione/ compagione. Predeſtinatione: quando aliquis ad vitam diuinitus predeſtinatur. Preparatione: quando paganus vel falſus chriſtianus veraciter compungitur ⁊ ad veritatem ⁊ ad charitatem imbuitur. Compagione: quando ille per corporis abſolutionē iſte per ſacerdotis abſolutionem eccleſie chriſti conſociatur. Primū agitur propoſito diuine voluntatis. Secundū propoſito proprie deliberationis. Tertium officio ſacerdotis. Sic de ſilua lignum eligitur vt ī edificio ponatur: poſtea dolatur/ ⁊ ad modum formamq̄ꝫ propriam dolando preparat̄: ad vltimū edificatiōi connectitur. Item. Quodcunq̄ꝫ ligaueris. Tripliciter exponitur ſm̄ triplex gen⁹ ligationis.

19. diſ. c. ita dn̄s. et. 21. diſ. c. in nouo et. c. Quis.

Multiplex vinculum peccati.

Ps̄. 77.

Ps̄. 71.

Triplex genus ligationis.

 Ligat̄ eni p̄ctōr

a Tūc p̄cepit diſcipulis ſuis vt
b nemini dicerēt/ qꝛ ipē eēt ieſus
c chriſtus. Exinde cepit ieſus
oſtendere diſcipulis ſuis: qꝛ
d oporteret eū ire hieroſolymā:
e ꝛ multa pati a ſenioꝛib⁹ ꝛ ſcrib
f
g et pꝛincipib⁹ ſacerdotū: ꝛ oc/
cidi ꝛ tertia die reſurgere. Et
h
i aſſumēs eū petr⁹/ cepit incre/
k pare illū/ dicens: Abſit a te
l
m dñe: nō erit tibi h̄. Qui con/
uerſus dixit petro: Uade p⁹
n me ſathana: ſcandalū es mi/
o hi: qꝛ nō ſapis ea q̄ dei ſunt: ſ
p ea q̄ hominū. Tunc ieſus di/
q xit diſcipulis ſuis: Si q̄s vult
r poſt me venire abneget ſemet
s
t ipſū: ꝛ tollat crucē ſuā et ſeq̄t
v me. Qui eni voluerit aīaꝫ ſuā
x ſaluam facere/ perdet eam.

☙ Ligat eni peccatoꝛ vinculo culpe: quādo peccat. Ligat etiā vinculo pene: cuius debitoꝛ efficitur. Poſtea ligatur iniūcta ſatiſfactione vinculo penitētie. Uinculo culpe ꝛ pene debite non poteſt eum ſacerdos ligare vel ſoluere: ſed tm̄ ligatū vel abſolutū oſtendere. Sicut ſacerdos leuiticus non faciebat vel mūdabat lepꝛoſum/ ſed tm̄ infectū vel mūdum oſtendebat. Ligatum oſtēdit ad penitentiaꝫ non admittēdo: ſolutum/ ſatiſfactionē iniungēdo: et ſic ligando ſolutū oſtendit. Item ſacerdos poteſt ligare et

B

Marci.8.d. ſoluere penitentiam iniūgendo grandem relaxādo. Item ſacerdos poteſt ligare et ſoluere excōmunicādo ꝛ ab eadem excōmunicatione abſoluēdo. Una Glo. exponit de oſtenſione: alia de pene iniūctione: tertia de excommunicatiōe. a ❡ Tūc p̄cepit diſcipulis ſuis. ſ. in fide/ et cōtra tribulationē ꝯfirmatis. b ❡ Et nemini diceret qꝛ ipſe eſſet ieſus chriſt⁹. Amb. Iubet taceri ꝙ ſit fili⁹ dei: vt fallat pn̄cipem mūdi: vt declinet iactātiā: et vt doceat humilitatē: ꝛ ne adhuc rudes ꝛ ipfecti diſcipuli maioꝛis p̄dicatiōis mole oppꝛimerent. c ❡ Exinde cepit ieſus oſtēdere diſcipulis ſuis: nō oīb⁹ ſ pfectioꝛib⁹: qꝛ nō īfirmis q̄ abierūt retro/ nec foꝛte iude. d ❡ Quia opoꝛteret eū ire hieroſolymā: vt meli⁹ tenerēt diſcipuli p̄ceptū dñi. Cepit eni ieſus oſtendere paſſionis articulū ꝛ gloꝛiam reſurrectiōis: ne hoꝛreant moꝛtis periculū. Aug⁹. Sapientia dei hominē ad exemplū quo recte viuerem⁹ ſuſcepit. Pertinet aūt ad vitam rectam/ ea que non ſunt metuēda non metuere: moꝛs autē nō eſt metuēda. Opoꝛtuit ergo idipſū hominis qd̄ dei ſapiētia ſuſcepit moꝛi. Sunt aūt hoīes qui ꝗuis moꝛtem ipſam non metuant: genus tm̄ aliqd̄ moꝛtis hoꝛreſcūt. Nihilominus tm̄ vt ipſa moꝛs: ita nullū genus moꝛtis bono ꝛ recte viuenti ē metuendū. Nihilomin⁹ ergo hoc quoqꝫ illi⁹ hoīs fuit: nihil eni erat iter oīa genera moꝛtis illo genere execrabili⁹ ꝛ foꝛmidoloſius. Ideoqꝫ venit dñs in carne: vt ſpem reſurgendi nobis oſtenderet: qd̄ autem non poterat fieri niſi carnem indueret moꝛtalem: deus eni moꝛi nō poterat. e ❡ Et multa pati: Ecce via eundi ad hieruſalem. Act⁹. xiiij. d. Per multas tribulationes ꝛc. Luc⁹. vlt⁹. d. Nonne opoꝛtuit chꝛiſtum pati.

Pſ.109. Pſ. De toꝛrente in via bibet. q. d. debetis clauem habere in humero/ ſicut ego qui pꝛo vobis ponere volo animam meā. Eſa. xxij. f. Dabo clauem domus dauid ſuper humerū eius. Hoc autem eis dicit: ne de poteſtate ſuperbiant. q. d. ibi eſt honoꝛ/ ſed et onus. f ❡ A ſenioꝛibus ꝛ ſcribis ꝛ pꝛincipib⁹ ſacerdotū. Hiere. v. a. Ibo ad optimates et loq̄r eis: Ipſi em̄ cognouerūt viā dñi ꝛ iudicium dei ſui: Et ecce magis hi cōfregerūt iugū/ ruperūt vincula. Hiere. xij. b. Facta ē mihi hereditas mea q̄ſi leo ī ſilua: dedit ꝯ me vocē. g ❡ Et occidi ꝛ tertia die reſurgere. Oſee. vj. a. Uiuificabit nos poſt duos dies ꝛ tertia die ſuſcitabit nos ꝛ viuem⁹ ī ꝯſpectu ei⁹. Prim⁹ dies q̄ ieſus interficit/ ē dies culpe. Secūd⁹ q̄ ſepelit ē dies placētie. Terti⁹ dies q̄ reſurrexit/ ē dies penitētie. Chꝛyſoſtom⁹. Si ī p̄lijs ſenſibilib⁹ qui pꝛeparat⁹ ē ad occiſionem/ ſtrenuioꝛ eſt vel pꝛobioꝛ et hoſtib⁹ terribilioꝛ/ ꝗuis eum rex non poſſit ſuſcitare poſt moꝛtē ſub quo militat: multo magis in his pꝛelijs quādo ꝛ reſurrectionis tanta ſpes ē. h ❡ Et aſſumens eum petrus/ ſeoꝛſim: ne coꝛam alijs magiſtrum arguat. i ❡ Cepit increpare illum/ ex amoꝛe. k ❡ Dicens: abſit a te dñe. Tullius de amicitia. Nec eni vt ad fabulas redeam: Troiam neoptolemus capere potuiſſet: ſi lycomedem apud quem nutritus fuerat multis cum lachꝛymis iter ſuum impedire volentem audire voluiſſet. Hoc eſt conſilium dauid ad vꝛiam. ij. Reg⁹. xj. b. Uade in domum tuam ꝛ laua pedes tuos. l ❡ Non erit tibi hoc: vt patiaris.

Hiero⁹ dicit/ ꝙ ī greco habet: Pꝛopitius ſis tibi dñe: qd̄ melius eſt. m ❡ Qui ꝯuerſus dixit petro: vade poſt me ſathana. Hiero⁹. Multi putāt ꝙ petr⁹ nō ſit coꝛrept⁹ ſ malign⁹ ſpiritus q̄ hec dicere apl̄m ſuggerebat: Sed mihi hic erroꝛ apoſtolicus de pietatis affectu veniens nūqꝫ incentiuū diaboli videbitur. Hoc ſatis etiaꝫ pōt perpendi per verba cū dicit dñs: Uade poſt me: Hoc eni nō dixiſſet diabolo. Dixit aūt h̄ v̄ba petr⁹ ex nimio feruoꝛe: qꝛ non poterat de paſ/ Marci.8.d.
ſione ei⁹ audire. Ut Luce.9.c.
foꝛte h̄ dixit ex ꝑturbatione mētis: ſicut amicus audito grandi malo amici: dicit: Nunq̄d h̄ erit? Itē Chꝛyſ. Qui reuelationē accepit: q̄ btificat⁹ eſt/ ita cito cecidit: qd̄ fili⁹ dei eſt didicerat: qd̄ crucis ē ꝛ reſurrectionis non nouerat. Si petrus ſathanas vocatus eſt: quid patient qui poſtea infirmi ſūt in myſterio crucis? Et non dixit: ſathanas locut⁹ ē ꝑ te: Eteni deſideriū diaboli erat non pati chꝛiſtum. q. d. tu eſtimas idignū eſſe pati: ego dico cōſiliū eſſe nō pati. n ❡ Scandalū es mihi. i. cauſa offenſiōis. Et dicit h̄ petrus ſathanas: qꝛ aduerſat dño: ſed ex amoꝛe ꝛ zelo. Diabolus. ꝫ. iiij. b. qꝛ aduerſat dño ꝛ ſuis ex malicia ꝛ odio. Et nota ꝙ nō ideo repellit petr⁹/ ſed ſeq̄ iubet. o ❡ Quia nō ſapis ea q̄ dei ſunt: ſed ea q̄ hominū/ carnaliū. Cōtra illud Col⁹. iij. a. Que ſurſum ſunt ſapite: nō que ſuper terram. p ❡ Tunc ieſus dixit diſcipulis ſuis. Chꝛyſ. Tunc q̄n petrus audierat: vade. q. d. non ſolum noli pꝛohibere paſſiones: quia etiā opoꝛtet te eas ſubire ſi vis ſaluari. Unde ſubiungit: q ❡ Sed quis vult poſt me venire. Chꝛyſ. Si quis aurum daret aut theſaurum pꝛeponeret non vocaret cū violentia/ ſed omnes currerēt homines: multo magis q̄ ſunt ꝓmouentia in celum. Si enim natura non perſuadet tibi currere neqꝫ dignus es accipere/ ideo non rogo: ſed ſi quis vult venire/ hunc voco. r ❡ Abneget ſemetipſum: ſenſū/ affectum/ et intellectum. j. Coꝛ⁹. x. Chꝛyſ. Non dixit neget: ſed abneget: parua hac adiectione multam oſtendēs ſupabūdantiam. Uſqꝫ ad quantū opoꝛtet abnegare ſe? Uſqꝫ ad moꝛtem exꝓbꝛabiliſſimā tollat crucē. Chꝛyſ. Nullus verecūdetur crucem: circumferamus eam vt coꝛonam. Etenim omnia que ſm̄ nos ſunt per crucem perficiētur: ꝛegum cōſecra/ Al. regnū
tio: pꝛopter hoc in domo/ in ianuis ꝛ in fronte ſcribam⁹ eam. Quādo igitur ſuggillaris/ excogita cauſam ꝛ conditionē crucis. j. Coꝛ⁹. vj. d. Empti eſtis pꝛecio magno. Precium crucem dixit. Nec ſimpliciter eam digito inſignire opoꝛtet: ſed pꝛius cum multa fide. Si ita īſignitueris viſui tuo/ null⁹ pꝛope ſtare poterit demonum/ videns enſem in quo plagam accepit. Si enim loca hoꝛreſcimus in quibus inciduntur damnati/ excogitare debemus qualiter videns diabolus arma q̄bus caput ei⁹ abſcidit. Crux demones nō terribiles/ ſed cōtemptibiles facit. s ❡ Et tollat crucem ſuam: non meam: ne putes chꝛiſti crucem ſufficere ſine tua. Grego⁹. Crux tollitur: vel cum per abſtinentiam coꝛpus: vel cum per compaſſionem pꝛoximi animus affligitur. Item cum ſanguis effunditur. t ❡ Et ſequatur me. Chꝛyſ. Latrones ꝛ ſepulchꝛoꝝ violatoꝛes multa difficilia patiunt: ideo cauſam adducit vt ꝓpt eum ſuſtineas. Itē vt alias v̄tutes adducas: ideo dicit/ ſequat me: vt nō ſolū foꝛtitudinē q̄ ē in malis: ſed ꝛ ſobꝛietatē ꝛ māſuetudinē ꝛ oēm oñdat phiam. Hoc em̄ ē ſeq̄ vt opoꝛtet. Sūt eni qui diabolū ſequunt ꝛ aīas tradūt ꝓpt ipſum: vos aūt ꝓpter chꝛiſtū magis aut ꝓpter vos. v ❡ Qui eni voluerit aīam ſuā. i. vitā ſuā pꝛeſentē ſiue ſenſualitatē/ ſaluā facere. x ❡ Perdet eā. i. vitā vl' aīam ꝓpꝛie. Et ē ſimplex relatio. Uel ſic: Perdet: id eſt perditioni exponet/ ꝛ ꝑſecutioni. Act⁹. xiiij. d. Per multas tribulatiōes opoꝛtet ꝛc.

☙ Qui aūt perdiderit

a Qui aūt ꝑdiderit animā ſuam/ hic: b Propter me:non ꝓpter aliud. c Inueniet eam/in futuro: vel etiā in pſenti. Tempore eni ꝑſecutionis inuenit homo cor ſuū. ij. Reg. vij. d. Inuenit ſeruus tuus cor ſuum vt adoraret te. d Quid eni ꝓdeſt hoi ſi mūdū vniuerſū lucretur aīe vero ſue detrimentū patiat̄: emollit᷒ per proſpa: e Aut quā dabit hō cōmutationē pro aīa ſua: Eſt cōmutatio retributionis: et eſt cōmutatio redēptiōis. Pro aīa ſaluata. Pſ. Calicē ſalutarꝭ accipiā. Pro aīa dānata: nihil. i. quā retributionem poteſt ſoluēdo dare pro aīa ſua redempta: Certe non ſunt ꝯdigne paſſiōes ꝛc. Roma. viij. d.

De ſimo. c. mattheus

Pſ. 115.

Roma. 8. a.
Marci. 9. a.
Luc. 9. d.

a Qui aūt ꝑdiderit aīam ſuam
b ꝓpt̄ me/inueniet eā. Quid
d eni prodeſt homini ſi mundū
vniuerſum lucret̄: anime vo
e ſue detrimētū patiatur: Aut
quā dabit homo cōmutatio-
f nem pro anima ſua: Filius
g enim hois venturus eſt i glo-
ria patris ſui cū angelis ſuis:
h et tūc reddet vnicuiqꝫ ſm ope
i ra ei᷒. Amen dico vobis: ſūt
quidam de hic ſtantib᷒ q̄ non
k guſtabunt mortem/donec vi-
deant filiū hois venientem in
regno ſuo. Capi. XVII.
l m Et poſt dies ſex aſſum
pſit ieſus petrū ꝛ iaco
bum ꝛ iohannem fra-
n trem eius: et duxit illos in
o montem excelſum ſeorſum:
p et trānſfiguratus ē ante eos.
q Et reſplenduit facies eius ſi-
r s cut ſol: veſtimenta autem
eius facta ſunt alba ſicut nix.

Aut ꝓ aīa ꝑdita in inferno: Si eni daret̄ ꝓ ea tot᷒ mūdus nō liberaret̄. Rab. Quaſi non aliā dabit cōmutationē q̄ꝫ predictum eſt. ſ. vt ponat aīam: Calicē ſalutaris accipiā. Vel nihil terrenū poterit hō pro aīa dare. Prouerb. xj. a. Nō ꝓderūt diuitie in die vltionis. f Fili᷒ eni hois. Hiero᷒. Noli timere q2 triſtib᷒ leta ſuccedūt. q. d. times mortē: audi gloriam triūphātis. g Ventur᷒ eſt i gloria pris ſui cū angel̄ ſuis: q prius venit humilis/oſtendēs ſigna humilitatis ꝛ infirmitat̄. Chryſ. Ego ſemꝑ horreſco h audiēs. h Et tūc reddet vnicuiqꝫ ſm opa ei᷒. Apoc. xiiij. c. Opa eni illorū ſequunt̄ illos. Sap. vj. a. Virt᷒ ab altiſſimo interrogabit opa nr̄a: ꝛ cogitatiōes ſcrutabit̄. i Amē dico vob. Quia dixerat nullam cōmutationē poſſe dari ꝓ aīa/ſubdit ꝯſolationē. Conſolat̄ eni ꝯtra timorē paſſiōis: ibi: Tūc reddet. Cōtra tediū dilatiōis: ibi: Amē dico vobis ſūt q̄dam de hic ſtantib᷒ q̄ nō guſtabūt mortē. ſ. tpalē que eſt q̄ſi q̄dam guſtus reſpectu eterne. k Donec videāt filiū hois veniētē in regno ſuo. i. in claritate quā habitur᷒ eſt in regno: q2 ſtatim oſtēdit eis eam in trāſmigratiōe. Vel h dixit quantū ad iohannem qui plus alijs vixit/ꝛ vidit eccleſiā dilatatā. Vñ i regno. i. i eccleſia dilatata regnātē. Nota q̄ ē regnū/celū/vita eterna/pſens eccleſia/ claritas quā habitur᷒ erat chriſtus.

Expoſitio Capituli. XVII

Et poſt dies ſex ꝛc. In hoc capitulo agitur de fide ꝛ effectu fidei. Et primo de trāſitu paſſionis ad gloriā innuit. Scdo infidelitatꝭ ad fidē vl̄ culpe i gratiā. Tertio mortis in reſurrectionē. Quarto ſcādali alioꝝ ad pacem. Dicit ḡ: l Et poſt dies ſex. Idē dicit Marcus ix. a. Sed Lucas. ix. d. ponit octo dies. Sed Lucas ponit p̄mū in q̄ ꝓmiſit/ ꝛ extremū quo cōpleuit: Matthe᷒ ꝛ Marcus/medios. m Aſſumpſit ieſus petrū ꝛ iacobū ꝛ iohannē fratrē eius. Cōtra. Amb. ſuꝑ Lucā. ix. Qui p̄m᷒ inter apl̄os ſoliū ſacerdotale accepit: Et ita fuit iacobus alphei. Idē videt̄ ſentire Aug᷒ ſuꝑ epl̄am ad Gal̄. Sol̄. Qui p̄mus inter apl̄os/hoc dicit ad differētiā ſtephani. Soliū ſacerdotale. i. ſoliū veri ſacer dotis. ſ. celū in quo ē chriſt᷒ ſacerdos interpellās pro nobis. Nō autē dicit Aug᷒/opinio eſt. Chryſ. Quare iſtos pre ceteris elegit: Propt̄ preeminētiā quā habebāt. Itē nō fuit inuidus Matthe᷒ qui iſtos ſcripſit ſibi ꝑlatos: quilibet eni inter illos alteri᷒ gloriā diligebat. n Et duxit illos in montē excelſū. i. vitā eternā. Exo. xv. c. Introduces eos ꝛ plātabis eos i monte hereditat̄ tue. o Seorſū/a ſtrepitu mūdi. ſ. xiiij. c. dimiſſis turbis / apoſtolis parabolas aperit. p Et trāſfigurat᷒ ē ante eos. Ioh. xiiij. c. Qui diligit me diliget̄ a pre meo: ꝛ manifeſtabo illi meipſū. q Et reſplēduit facies eius. i. diuinitas. Exo. xxxiij. d. Videbis poſteriora mea. i. humanitatē meā: faciē aūt meā videre nō poteris. i. diuinitatē. r Sic ſol. Chryſ. Tātū ſplendoris adaperuit: quantū poterant ferre. s Veſtimēta aūt ei᷒ facta ſūt alba ſic nix. Veſtimēta/humanitas chriſti q̄bus indut᷒ iacob bñdicit̄ a pre. Et ſicut ſolis ſplendor in infinitū ſplendorē niuis excedit: ita ſplendor deitatꝭ ſplēdorē humanitatꝭ. Bern. Qui veſtit᷒ in terra deſpectus/in monte refulget. Nota autē q̄ in hac trāſfiguratiōe ſignificat̄ trāſfiguratio corꝑis myſtici. Facies ſūt clerici: q2 ſicut ꝑ faciē cognoſcitur homo: ſic ꝑ clericos debet cognoſci chriſt᷒. Preterea in nulla parte corꝑis ita indecēs ē macula ſicut i facie: Leuitꝭ. xxj. d. Qui habuerit maculā nō offerat panes deo ſuo. Hec facies debet trāſfigurari i ſolem. Vñ Apoc. j. d. Facies ei᷒ ſicut ſol lucet in virtute ſua. i. in meridie q̄ſi calet ꝛ lucet: Sic debent lucere ꝑ ſcientiā: ardere ꝑ amorē. Eccꝭ. xiij. d. Cor hois imutat faciē illius/ ſiue in bona ſiue in mala. Prouerb. xv. b. Cor gaudēs exhilarat faciē. Per veſtimēta laici. Eſa. xlix. e. Viuo ego dicit dñs: q2 oib᷒ his velut ornamēto veſtieris. Et debēt conſui vnitate fidei ꝛ charitatis. Quicūqꝫ ḡ ſe vel aliū ſeꝑat a deo/dilacerat veſtē ſuā. Hec veſtis debet ſe coaptare chriſto ꝑ imitationē. Eph. v. a. Imitatores dei eſtote ſicut filij chariſſimi. Sufficit huic tunice q̄ ſit alba in ſe ꝛ mūda: ſ h nō ſufficit faciei: imo oportet vt alios illuminet ſicut ſol. Sed Eſa. xiij. b. Obtenebrat᷒ ē ſol in ortu ſuo. Itē q̄ſi ſol patit̄ eclipſim/cetera diſcolorata apparēt. Quidā aūt ſūt qui trāſfigurari nō poſſūt vel alterari. De q̄b᷒ Hiere. xiij. d. Nunq̄d poteſt ethiops mutare pellem ſuā ꝛc. Amos. vlt̄. b. Nūq̄d nō vt filij ethiopū eſtꝭ vos. Itē nota q̄ q̄dā ſe figurāt: alij defigurāt: alij trāſfigurāt. Figurāt ſe mulieres/q̄ ſe pingūt. Talib᷒ dicit̄ Eſa. lvij. b. Ornaſti te regio vnguēto. Tales voluit dñs ꝯtradicere dicenti: ſ. v. f. Nō potes vnū capillū albū facere neqꝫ nigrū. Defigurant ſe hypocrite et tyranni. ſ. vj. b. Exterminant facies ſuas. Et alij ſe tranſfigurāt/ modo de vna forma in aliam. Hi ſunt inaniter gloriātes: qui ſunt ſicut cameleon. Sic trāſfigurari non eſt bonū: ſ ſicut tranſfigurat᷒ ē dñs. Qḋ fit poſt ſex dies: qui ſunt figurati per opera ſex dierum: et per ſex perſonas que interfuerūt tranſfigurationi. Prima die lux facta ē: que ſignificat cognitionē vt homo cognoſcat ſe. Pſ. Neſcierunt neqꝫ itellexerūt/ in tenebris ambulant. Huic operationi adaptat̄ petrus: q̄ agnoſcens iterptat̄. In ſecūda die factum eſt firmamentū ꝛ diuiſe ſunt aque ab aquis. Hoc fit q̄ſi homo ſeparat cor ſuū a delitijs carnis: Per firmamentū cor qḋ debet eſſe firmū: Per aq̄s que ſub firmamēto/delitie carnis: Per aquas q̄ ſuꝑ firmamētū/ ſpūales delitie itelligunt̄. Huic iacob᷒ reſpondet: q̄ luctator dicit̄. Ad h eni faciendum magna lucta indigem᷒. Tertia die ꝓtulit terra herbā virentem ꝛ faciētē ſemē. Hec ē bona opatio/ad quā homo poſt cognitionē ſui ꝛ delectationū carnaliū refrenationē ſe accingit. Huic reſpondit iohānes: Sicut eni terra ſine ſemine fructificare nō poteſt: ſic nec cor ſine gr̄a. Quarta die facta ſūt luminaria vt p̄ſint diei ꝛ nocti. Hoc ē q̄ cor humanū illuſtrat̄ ſapientia de diuinis que ꝑ ſolem deſignat̄: ꝛ ſciētia de terrenis que ꝑ lunā ꝛ ſtellas. Poſtq̄ꝫ eni homo ſeipſum cognouit: ꝛ a delectationib᷒ ſe ſepauit: ꝛ i bonis opib᷒ exercitat᷒ ē/ cū his duobus donis ordinat̄. Vñ Eſa. xxviij. c. Quē docebit dñs ſciētiā ꝛ quē itelligere faciet auditū: Ablactatos a lacte: auulſos ab vberib᷒. Huic rñdet helias. Eccꝭ. xlviij. a. Surrexit helias ꝓpheta q̄ſi ignis: hoc quātū ad cognitionē de diuinis

Marci. 9. a.
Luc. 9. d.

Pſ. 81.

a Et ecce apparuerūt illiſ moy
ſes ⁊ helias cū eo loquentes.
b Reſpondēs aūt petrus dixit
ad ieſum: Dñe/bonū eſt nos
c hic eſſe: ſi vis faciam⁹ hic tria
d tabernacula: tibi vnū/ moyſi
e vnū/ et helię vnū. Adhuc eo
loquente/ecce nubes lucida
f obūbrauit eos. Et ecce vox ď
g nube/dicēs: Hic eſt fili⁹ me⁹
h dilect⁹ in quo mihi bñ cōpla-
k cui: ipſum audite. Et audien
l tes diſcipuli ceciderūt i faciē
m ſuā: et timuerūt valde. Et ac-
n ceſſit ieſus et tetigit eos: di-
o xitqȝ eis: Surgite / nolite ti-
p mere. Leuātes aūt oculos ſu-
q os neminē viderūt niſi ſolū ie
r ſum. Et deſcēdentib⁹ illis de
s monte p̄cepit ieſus/dicēſ: Ne
t mini dixeritiſ viſionē / donec
v fili⁹ hois ā mortuis reſurgat.

¶ quę inflāmat ⁊ illuminat ⁊ trahit ad ſupiora/⁊ verbū ipſi⁹ ꝗſi
facula ardebat /quantum ad ſcientiam de inferiorib⁹. Quin-
ta die fiunt piſces ⁊ aues de aqua: q: habita cognitione p̄di-
cta homo faſtidit tpalia ⁊ deſiderat ęterna. Quis nunqȝ deſcē
dit ad terrā niſi ꝓpter neceſſitatē. Huic opationi rñdet moy-
ſes/qui ſumptus ab
aquiſ. Sexta die ho
mo factus ē ad ima-
ginem ⁊ ſimilitudi-
nem dei: In h̄ ſigni-
ficat ꝙ oīa pręceden
tia ſm rationem de-
bent fieri. In h̄ eni
homo ē ſimilis deo:
Sap.xi.d. qui oīa fecit in nu-
mero/pondere/⁊ mē
ſura. Huic rñdet ie-
De cōſe.diſ.5.c.ſi. ſus: q: i filio ęqlitaſ:
vt dicit Hilarius et
Aug⁹. Si hō habe-
at iſta ſex/recte trāſfi
guraſ: ⁊ facies eiuſ erit ſicut ſol. Per faciē homo interior. Si
Eccl.19.d. eni facies hois turpis / ⁊ ipſe tot⁹ turpis: Per faciem eni co-
Ps.44. gnoſcit homo. Ps. Oīs gloria eius filię regis. Et veſtimen-
ta eius erunt candida ſicut nix: id eſt corpus. Eccs.ix.b. Om
ni tempore veſtimenta tua ſint candida. Vel veſtimēta ſunt
opa quę calefaciūt: turpitudinē tegunt: ⁊ ornant ſicut veſtes.
Pręterea veſtes nō debent multū elongari in hyeme/ne lutū
ɔtrahāt: ſic opera noſtra non debent elongari vt videantur.
a ¶ Et ecce apparuerūt illis moyſes ⁊ helias cū eo
loquētes. Sup Numeri dicit Origeñ. ꝙ in hac apparitiōe
orauit moyſes pro populo ſuo. Itē iohānes Scotus. Heli-
as non in ſuo corpe: non in aliq̄ materia aliūde aſſumpta ap-
paruit: ſed quadā ineffabili virtute ſoli deo cognita inuiſibiſ
ſpūs per ſe viſibilis fact⁹ eſt. Hiero⁹. Dat ſignū de cęlo/he-
lia inde deſcendēte quo ⁊ aſcēderat: ⁊ moyſe ab inferis reſur-
gente. Unde Eſa.vij.b. Pete tibi ſignū a dño deo tuo: ſiue
in ꝓfundū inferni: ſiue in excelſum ſupra. Ideo aūt viuus et
mortuus apparent: vt ſignificēt chriſtū moriturū ⁊ iterū vi-
cturū: Et vt nos ſim⁹ viui deo: mortui mūdo. Col.iij.a. Mor
tui eni eſtis ⁊ vita vr̄a abſcōdita ē cū chriſto in deo. Loque-
banſ autē moyſes ⁊ helias cū dño de paſſiōe ei⁹ ⁊ reſurrectio
ne. Unde Lucas.ix.d. dicit: Dicebāt exceſſum ei⁹ quē cōple
turus erat in hieruſalē. Exceſſum vocat mortē in qua ei⁹ hu-
militas oēm exceſſit: vel ipſe omnē hoiem per humilitatem.
b ¶ Reſpondēs aūt petrus dixit ad ieſum: dne bo-
nū ē nos h̄ eſſe. Marc⁹.ix.a. Lucas.ix.d. dicūt: Neſcie-
bat q̄d diceret. Si ſtilla cōpellebat eū ita dicere/q̄d ḡ erit de
abyſſali plenitudine: Eccl.xxiiij.d. Conſiliū illius in abyſſo
multa.j.Cor.ij.c. Oculus nō vidit ⁊c. Stola eni corpis nō
guſtat niſi ſupflua quędam ſtolę animę. c ¶ Si vis. Chry-
ſ.16.d. ſoſtom⁹. Timēs increpari ſicut ſupra/p̄mittit: ſi vis. Idem.
Si voluerim⁹/videbim⁹ ⁊ nos chriſtum multo ſplendidi⁹ ꝙ̄
tunc illi. Tunc venit cū moyſe ⁊ helia: poſt veniet cū milibuſ
angeloꝝ ⁊ plebiū: nō nube ſup caput ei⁹/ ſ; cęlo ɔtracto: ſicut
vela iudicis retrahunſ vt poſſit audiri tempe cauſę. d ¶ Fa-
ciam⁹ hic tria tabernacula: tibi vnū/moyſi vnū/ et
helię vnū. Hoc eſt: in lege/in ꝓphetis ⁊ in euangelio con-
templabimur. Hiero⁹. Unū tabernaculū eſt euāgelij: ſi tria
quęris/fac vnū quaſi tria: patrē/⁊ filiū/ et ſpm̄ſcm̄: nequaqȝ
ɔferens ſeruos dño. Bern. Adhuc hodie notaſ: quicūqȝ legi
ꝓphetis ⁊ euāgelio tria facere tabernacula cupit: cum hęc ne-
quaqȝ valeāt ab inuicē ſepari. e ¶ Adhuc eo loquente:
ecce nubes lucida obūbrauit eos: ⁊ ex luciditate obū
Al.ſlucus brant ſicut ſlupus ex radijs ſolis. f ¶ Et ecce vox de nu-
be dicēs. Uox de nube/ vox gratię pulſantis ⁊ loquētis in
corde. Cant.ij.d. Sonet vox tua ⁊c. g ¶ Hic ē fili⁹ me⁹.
Gillib. Certe ſi fili⁹ aliud eſſet ꝙ̄ pater eſſet: non poſſet pater
in filio ſibi cōplacere. Quid eſt dicere: cōplacui mihi/niſi ſic
placui mihi in meipſo: ita placui in filio. h ¶ Dilectus.
Cant.ij.d. Dilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi. i ¶ In q̄ mihi cō
placui. Sic notaſ identitas eſſentię ⁊ diuerſitas ꝑſonarū:
quaſi/quō complacet pr̄i in filio: ſic i filio cōplacet ſpūiſctō.
Econuerſo adā ſibi diſplicuit. Un̄ Gen.vj.b. Penitet me
feciſſe hoiem. k ¶ Ipſum audite. Hoc idem p̄cepit moy-
ſes / Deut.xviij.c.
Prophetā de gente
tua ⁊ de fratrib⁹ tuiſ
ſicut me ſuſcitabit ti
bi dñs de⁹ tuus: ip- B
ſum audite. l ¶ Et
audiētes diſcipu
li ceciderūt in fa
ciem ſuam: Tum
p̄ fulgoris magnitu-
dine: tum pre voce.
Chryſ. Sup.iij.d.
null⁹ cecidit: tñ eadē
vox ē: Et Iob.xij.
e. ꝗſi tonitruū factū
eſſe dicebāt: q: alti-
tudo montiſ ⁊ ſolitudo ⁊ ſilētiū ⁊ trāſfiguratio plena erāt hor
rore hic: et audientes diſcipuli ceciderunt in faciem ſuam: q:
diſcipuli debent humiliari intellectu ⁊ affectu. Prouerb.ij.
a. Inclina cor tuū ad cognoſcēdā prudētiā. Ezech.ij.a. Uidi
et cecidi in faciē meā. Greg⁹. In quātā miſeriā cecidim⁹ q̄ ip
ſum bonū ferre nō poſſum⁹ ad q̄ð creati ſumus. Daniel.x.b.
Uidi viſionē hāc grādē ⁊ nō remāſit i me fortitudo. Hiero⁹.
Quāto q̄s ampliora q̄ſierit: tāto magis ad infima collabitur
ſi ignorauerit mēſurā ſuā. Iob.xxvi.d. Cū vix audierimus
vnā ſtillā ſermonis ei⁹/q̄s poterit tonitruū magnitudis eius
intueri: Daniel.viij.e. Pauēs corrui in faciē meam. Iudith
xiij.d. Achior p̄ pauore cecidit i faciē ſuā ſup terrā. Tob.xij.
c. Ceciderūt ſup trā i faciē ſuā. Iſti i faciē. Ecōtra heli retro
cecidit.j.Reg.iiij.c. m ¶ Et timuerūt valde. Chryſ.
Nō ſolū timētes ſ; adorātes. n ¶ Et acceſſit ieſus. Ioh.
xiiij.a. Nemo venit ad pr̄em niſi p me. o ¶ Et tetigit eos.
Dañ.x.b. Dan⁹ tetigit me ⁊ erexit me ſuper genua. Ezech.
ij.a. Statuit me ſup pedes meos. Gen.xxvij.c. Accede huc
vt tāgā te fili mi. p ¶ Dixitqȝ eis: ſurgite nolite timere:
Ecce ɔſolatio. q ¶ Leuātes aūt oclos ſuoſ neminē vi
derūt niſi ſolū ieſū. Si eni moyſes ⁊ helias ꝑſeuerāſſēt cū
ieſu/vox pr̄is videreſ ēē icerta cui dediſſet teſtimoniū: an moy
ſi/an helię/an chriſto. Allegorice. Ablata nube vidēt ieſū: Allegorice
et moyſen ⁊ heliā euanuiſſe: q: poſtqȝ legis ⁊ ꝓpharū vmbra
diſceſſit: q̄ velamēto ſuo apłoſ texerat: apłi eni iudęi fuerūt/⁊
eis fuit velata ſcriptura. Unde: Operuit cedros vmbra dei.
Luc.vlt.g. Aperuit eis ſenſū: notū lumē i euāgelio reperiſ.
r ¶ Et deſcēdētib⁹ illis de mōte p̄cepit ieſus dicēs:
nemini dixeritiſ viſionē/hāc. Prima cā fuit ne incredibi
lis eēt gl̄ia futuri regni quā illiſ oſtēderat ꝓpť ignominias paſ
ſionis q̄s i ꝓximo erat paſſur⁹. Scd̄a cā ne apud rudes crux
ſequēs ſcandalū faceret. ſ. maioris culpę.ij.Pet.ij.d. Meli⁹
erat illis ⁊c. t ¶ Donec fili⁹ hois a mortuis reſurgat:
Tūc erit tempus narrādi. Eccs.viij.a. Omni negocio tem-
pus ē ⁊ oportunitaſ. Eccl.xj.d. Ne laudes hoiem i vita ſua.
Luc.xij.e. Quis putas ē fidelis diſpēſator ⁊ prudēs quē cō
ſtituit domin⁹ ſuper familiam ſuam vt det illi in tempore tri-
tici menſuram. Prouerb.xxv.b. Mala aurea in lectis argen
teis q̄ loquiſ verbū i tpe ſuo. Moraliſ. r ¶ Et deſcēdē- Moraliter
tibus illis. Ps. Aſcendunt montes ⁊ deſcendunt campi: Ps.103.
de contemplatiua ad actiuam: et hoc cum ieſu. s ¶ Nemi-
ni dixeritis: quaſi non prędicent transfigurationem q̄ non
fuerunt transfigurati.j.Cor.xv.f. Qualis cęleſtis: tales ⁊ cę
leſtes. Et hi dicunt chriſti viſionē: q: oſtendūt in ſe ad vidē-
dum q̄ð prędicant auditoribus. Abacuk.ij.a. Scribe viſum
et explana eum ſuper tabulas vt percurrat qui legerit eum.
v ¶ A mortuis. Sic prędicator debet reſurgere a mortuis
vt nouus ſit in aīa ⁊ exteriori ɔuerſatiōe. Hęc eſt ꝑfecta trāſ-
figuratio: vt ſplendeat facies mētiſ deo: ⁊ veſtimēta proximo.
¶ Et interrogauerūt eum

a Et interrogauerunt eum diſ-
cipuli/ dicentes: Quid ergo
b ſcribę dicūt ꝙ heliam opor-
c teat primū venire? At illē re-
ſpondens/ ait illis: Helias quī-
d dem venturus eſt ēt reſtituet
e omnia. Dicō autem vobis: qꝛ
f helias iam venit: ēt nō cogno
g uerunt eum/ ſēd fecerūt in eo
h quęcūꝗ voluerūt. Sic ⁊ filius
i k hōis paſſurus eſt ab eis. Tūnc
intellexerūt diſcipuli quia de
iohanne baptiſta dixiſſet eis.
l Et cūm veniſſet ad turbam:
m acceſſit ad eū homo genibus
n prouolutus ante eum/ dicēns:
o Dn̄e miſerere filio meo qꝛ lū-
naticus eſt et malē patitur: Nā
p q ſępe cadit in ignēm/ ⁊ crēbro
r in aquā. Et ōbtuli eū diſcipu
s lis tuis: ēt non potuerunt eū
t curare. Rēſpondens autem
v ieſus ait: O gēneratio incre-
x y dula ēt peruerſa: quouſꝗ ero
z vobiſcum? Vſꝗquo patiar
a vos? Affērte huc illū ad me.
b c Et incrēpauit illū ieſus: et ēx-
d ijt ab eo demoniū/ ēt curatus ē
e puer ex illa hora. Tūc ācceſſe
f rūt diſcipuli ad ieſū ſecrēto: ⁊
g dixērūt: Quare nos nō potuimus
eijcere illū? Dic illis ieſus. Pro
h pter incredulitatē vr̄am. Amēn
quippe dico vob: ſi habueritis
fidē ſic granū ſynapis: dicetis
mōti huic: trāſi hic/ ⁊ trāſibit:

ꝗ a Et interrogauerūt eū diſcipuli eius dicētes: Quid ergo ſcribę. i. legis interpretes ⁊ doctores/ b Dicūt ꝙ heliam oporteat primū venire? Credebāt apoſtoli hāc trāſfigurationē eſſe vltimā reſurrectionē: ⁊ querunt quare ſi iam venit in gloria: quō precurſor eius helias diſparuit? c At ille reſpondēs ait illis: helias quidē venturus eſt/ in propria perſona ante ſecūdum aduentū: Sed tn̄ iam venit helias: id eſt ſimilis helię: in auſteritate viuendi: in preuentu dn̄i: in fortitudine animi qua reſiſtit herodi: ſcȝ iohānes. d Et reſtituet omnia. Chryſ. Helias reſtaurabit oīa/ nō tn̄ qꝛ notus ē/ ſed qꝛ preſtat vſꝗ ad diē illā. Multū eni predicatus eſt chriſtus ante hoc et ideo facilius ipſe ſuadebit. e Dico aūt vob qꝛ helias iam venit. i. iohānes. Luc. j. b. Ipſe precedet ante illum in ſpū et virtute helię. f Et nō cognouerūt. i. deſpexerunt herodes ⁊ hi quorum cōſilio decollatus ē. ſ. xiiij. a. g Sed fecerūt in eo: nō i eum. i. cōtra eum: h Quecūꝗ voluerūt. In hoc notat iohānis humilis patiētia. Chryſ. A paſſiōe iohānis rememorat eis paſſionē ſuā mitigās exēplo i Sic et filius hoīs paſſurus ē ab eis. ſ. a. iudęis herode cōſentiēte. Luc. xxiij. b. qn̄ illuſerūt ei i veſte alba. k Tūc intellexerūt diſcipuli qꝛ de iohāne baptiſta dixiſſet eis: qꝛ videbāt hoc impletū i eo qd̄ dixerat. l Et cū veniſſet ad turbam. In actiua ē turbatio. Luc. x. g. Martha martha ſollicita es ⁊c. Cant. vij. d. Egrediamur in agrum. Pš. Inclina cęlos tuos ⁊ deſcēde. Eſa. lxiiij. a. Vtinā dirumpes cęlos ⁊ deſcēderes. m Acceſſit ad eū hō genibus prouolutus ante eum. Eccl. xxxij. a. Rectorē te poſuerūt noli extolli. n Dicēs: dn̄e miſerere filio meo qꝛ lunaticus eſt ⁊ male patitur: nā ſępe cadit in ignē ⁊ crebro in aquā. Exponit icōmoda. Chryſ. Infirmus valde erat hic homo/ vt patet ex multis. Marc. ix. c. Attuli filiū meū ad te habētē ſpm̄ mutū. In hoc aūt ſurdo/ ſm̄ marcum ſignificat ꝙ populus iudaicus fuit ſurdus: id ē inobediens deo. Eſa. xlij. c. Quis ſurdus niſi ad quem nūcios meos miſi? Et mutus. Eſa. lvj. d. Vniuerſi canes muti nō valētes latrare. Vn̄ comparat eos ſodomę: q̄ interpretatur muta: ⁊ gomorrę que interpretatur aſpera ⁊ diſtorta ⁊ inobediens ⁊ ſurda. Moraliter. o Quia lunaticus. Inſtabilis ē lunaticus vel ex delitijs ſiue diuitijs furioſus. Creſcente luna mare creſcit. Eccl. xliij. b. Mēſis. i. defectus ſm̄ nomē eius. i. lunę. Bene dr̄ nomē: qꝛ ſi noiatur diues/ oportet vt multa expendat. Eccl. xxvij. a. Stultus vt luna mutatur. Luna quolibet menſe eſtatē facit et hyemē: ſed ſtultus quolibet die. p In ignē/ cupiditatis. q Sępe ⁊ crebro in aquā/ luxurię. Nota ordinē. Poſt ignem cupiditatis: aquā luxurię. r Et obtuli eū diſcipulis tuis: his q̄ interfuerūt trāſfigurationi. ij. Cor. iij. d. Nos aūt reuelata facie gloriā dei ſpeculātes in eādē imaginē trāſformamur a claritate in claritatem tanꝗ a dn̄i ſpiritu. s Et nō potuerūt eū curare. Chryſ. Diſcipuli īfirmati ſūt: ſꝫ nō oēs. Colūnę eni iſtę nō aderāt: iō dic: Nō potuerūt. t Rn̄dēs aūt ieſus ait: nō tędio affectus dn̄s nec iratus hoi ſꝫ vitio. v O generatio icredula/ dictis ⁊ factis meis. x Et peruerſa. i. in peiorem partē verſa. Hec ſūt ꝗ duo peccata incredula ⁊ peruerſa. Oſee. x. c. Corripient ꝓpter duas iniquitates ſuas. y Quouſꝗ ero vobiſcū: per corporalem pn̄tiam: per miraculorum efficaciā: per neceſſariorum ꝓuidentiā: per infirmitatis veſtrę patientiā. z Vſꝗquo patiar vos. i. vr̄am ſuſtinebo obſtinationē. a Afferte huc illū ad me. Hieronymus. Propter peccatum ſuū a ſalute longe poſitū vel factū: et ob hoc demonio traditū. Chryſ. Si infidelitas prīs fuit cauſa quare nō exijt demon: q̄re accuſat diſcipulos? Quia impoſſibile eſt eis ſine eis qui offerunt cū fide in multis locis curare. Ab heliſeo nullo credente mortuus ſuſcitatus eſt. iiij. Reg. xiij. d b Et icrepauit illū ieſus. Luc. ix. videtur i Glo. ꝙ nō puer vim patiēs/ ſed diabolus vim inferēs/ increpetur: vel ipſe puer vt vult Rab. Nota autem ꝙ dn̄s increpat ꝑ flagella. Virga enī diuiſū eſt mare: qꝛ malicia vnius horę obliuionē facit luxurię magnę: Eccl. xj. d. Item ꝑ minas. Pš. Illuxerūt coruſcationes tuę orbi terrę. Sup montes etiam cōtēplatiuos q̄nꝗ ſtabūt aq̄ luxurię. Pš. Ab icrepatiōe tua fugient: a voce tonitrui tui formidabunt. c Et exijt ab eo demoniū/ clamās ⁊ diſcerpēs/ ęgro prius cōturbato ⁊ in terrā eliſo: Marc. ix. d. d Et curatus eſt puer ex illa hora. Hieronymus. Puer. i. purus: qꝛ curatus. Col. iij. b. Expoliantes vos veterē hoīem cū actibus ſuis ⁊ iduētes nouū hominem qui renouatur i agnitionē ſm̄ imaginē eius qui creauit eū. Eccl. xxxviij. a. Honora medicū ꝓpter neceſſitatē. Hiere. viij. g. Nunqd reſina non ē in galaad aut medicus non eſt ibi ⁊c. e Tūc acceſſerūt diſcipuli ad ieſum. Poſt increpationē accedunt ⁊ nō fugiūt arguentē. Iob. v. c. Increpationē dn̄i ne reprobes: qꝛ ipſe vulnerat ⁊ medetur: ꝑcutit ⁊ manus eius ſanabunt. Prouerb. xv. a. Stultus irridet diſciplinā patris: qui autem cuſtodit increpatiōes aſtutior fiet. f Secreto. Chryſ. Forte timebant ne gratiam perdidiſſent miraculorum quā acceperāt. ſ. x. a. ideo ſecreto interrogabāt non ꝓpter verecūdiā. g Et dixerūt q̄re nos nō potuimus eijcere illū: Dic illis ieſus ꝓpter icredulitatē vr̄am. i. ꝓpter fidei modicitatē. Hilarius. Dn̄o i mōte demorāte ⁊ ipſis cum turba reſidentibus fides tepuerat. h Amen quippe dico vobis: ſi habueritis fidē ſic granū ſinapis/ dicetis huic monti trāſi huc ⁊ trāſibit. Hinc inſultāt quidam heretici fidelibus: quaſi ſi fidem haberetis hoc poſſetis: quia ergo non poteſtis/ ſignū eſt ꝙ fidem non habetis. Sed mons dicitur hic diabolus. Item arguūt quidam apoſtolos fuiſſe infideles: penitus male intelligentes. Dicunt enim: Si habueritis fidem ſicut granū ſynapis: id eſt ꝗ̄ modicam. q. d. dn̄s: vos nullam fidem habetis. Sed dn̄s grano ſynapis fidem comparauit propter humilitatē ⁊ feruorem. q. d. ſi habueritis fidem humilem ad alios/ ⁊ feruētē apud vos: tunc poteſtis hoc facere. j. Cor. xiij. a. Si habuero omnem fidem ita vt montes transferam: charitatem autem non habuero/ nihil ſum. Nota autem ꝙ ad litteram ſancti leguntur feciſſe hoc: ꝗ̄uis dominus intelligat de monte diabolo. Legitur enim ꝙ ad preces beati bernardi lapis quidam tranſlatus ē qui impediebat eius hortū. Et ad petitionē gregorij ceſarienſis reſtrictus eſt mons magnus vt dilataretur eius eccleſia.

Marci. 9. b. — Marci. 9. c. Luc. 9. e. — Pš. 143. — Moraliter — Marci. 9. c. Luc. 9. c. — Luc. 17. b. — Pš. 76. Pš. 103.

ꝗ Et nihil impoſſibile

ꝟ a ¶ Et nihil impoſſibile erit vobis. Marc. ix. d. Om/
Pſ. 45. nia poſſibilia ſunt credenti. Pſ. Transferent montes in cor
maris. b ¶ Hoc autem genus: id eſt peccata quib⁹ im/
pugnat hoc genus demonij. ſ. luxuria ⁊ cupiditas. c ¶ Nō
eijcitur niſi per orationē ⁊ ieiuniū. Cōtra. Luc. xj. f.
Date elemoſynam ⁊
ecce oīa munda ſūt
vobis. Sol. Omia
que in prandio exceſ
ſimus. ſ. in modicis.
Uel omnia per ora/
B tionem impetrantiū
Marci. 9. c. nobis gratiam. Uel
Luc. 9. e. in elemoſyna ordina
ta eſt ieiuniū. Tob.
xij. b. Bona eſt ora
tio cū ieiunio ⁊ ele/
moſyna. Hiero⁹ ſu/
per Marc. ix. Ieiu
nio paſſiones corpo
ris/oratione ſanant
peſtes mētis. Chry/
ſoſtomus. Nihil eſt
homine potenti⁹ ꝓ/
prie orāte. Qui orat
cum ieiunio/ dupli/
ces alas habet: nec
oſcitat nec torpet.

a Et nihil īpoſſibile erit vobis.
b c Hoc autem genus nōn eijci/
tur niſi per orationem ⁊ ieiu/
d nium. Conuerſantibus autē
eis in galilea/dixit illis ieſus:
Filius hominis tradendus ē
in manus hominū ⁊ occident
e eum: et tertia die reſurget. Et
f cōntriſtati ſūt vehement. Et
cum veniſſent capharnaum:
g acceſſerunt qui didrachmam
h accipiebant ad petrum/ ⁊ di/
i xerūt ei: Magiſter veſter nō
k ſoluit didrachmā. Ait: Etiā.
l Et cūm intraſſet in domū pre
m uenit cum ieſus/dicēs: Quid
tibi videt ſimon: Reges ter/
re a quibus accipiunt tributū
n vel cēſum: ā filijs ſuis/ an ab
o alienis: At illē dixit: Ab alie
nis. Dixit illi ieſus: Ergo li/
p beri ſunt filij. Ut autem non
q ſcandalizemus eos/ vāde ad
r s mare / et mitte hamū: et eum
piſcem qui primus aſcende/
t rit tolle. Et aperto ore eius in
v uenies ſtatherē: illūm ſumēs
da eis ꝓ me ⁊ te. ¶ Ca. XVIII
x IN illā hora acceſſerūt
diſcipuli ad ieſum/di
cētes: Quiſ putas ma
y ior eſt in regno celoꝝ: Et ād/

rogationē petri/ ne diſcipuli ſcandalizarent ad poſtulationē
tributi: cū videāt eū ſcire ꝙ eo abſēte geſta erat. m ¶ Dicēs:
quid tibi videtur ſimon: reges terre a quibus ac/
cipiunt tributū vel cenſum: id eſt redditus de capite:
n ¶ A filijs ſuis an ab alienis: Iudex mūdi iudiciū ꝙ/
rit petri: vt nullus
contemnet alterius
hominis ſententiam
ſi bona eſt. Hoc aūt
eſt contra multos q
damnant quicqd ab
alio dicit. o ¶ At
ille dixit: ab alie/
nis. Dixit illi ie/
ſus: ergo liberi
ſūt filij. Ergo mul/ 11. q. 1. c. mag
to magis dn̄s regū num: et. q. 3.
et eius filij. Apoc. inter verba.
xix. c. Habet in veſti 23. q. viij. c.
mento et in femore tributum.
ſuo ſcriptū: Rex re/
gū et dn̄s dn̄antiū. A
p ¶ Ut autem nō Marci. 9. c.
ſcādalizem⁹ eos: Luc. 9. f.
Tn̄. ſ. xv. b. vbi di/
xit: Omnis planta/
tio ⁊c. non vitauit
ſcandalū. q ¶ Uade ad mare/ ꝯtritionis. r ¶ Et mitte
hamū/cōpunctionis. Uel hamus chriſt⁹: ferrū deitas: eſca
caro: tinea generatio chriſti ſm carnem. Iob. xl. c. An extra/
here poteris leuiathan hamo: s ¶ Et eū piſcē qui ꝑmus
aſcēderit tolle. i. chriſtū q prim⁹ voluit aſcendere. t ¶ Et
apto ore ei⁹ inuenies ſtatherē. Os ei⁹ aperit/cum intē
tio ꝑſuaſionis eius ꝑ ꝯfeſſionē reuelat. Iob. xlj. a. In mediū
oris ei⁹ qs intrabit: Stather eſt ꝯfeſſio de cōmiſſis ⁊ omiſſis
ꝯtra decalogū. Hoc ꝓcio redimit ieſus. i. gr̄a recupat ſalutis
et pctōr liberat. v ¶ Illū ſumens/da eis pro me ⁊ pro
te. Chryſ. Cur nō ex reconditis iubet dare tributum: Ut ſe
oſtendat etiā dn̄m maris. Magnū enī erat ꝓdicere qm̄ inci/
det piſcis q tributū ſoluet. Origeñ. Si ille q nihil in ſe obti/
nuit/ceſaris ſoluit tn̄ tributū cū liber eſſet ex oīb⁹/quāto ma/
gis eſt neceſſariū nos tributa carnis expendere ⁊ negociatio/
nis noſtre vectigalia penſitare: Sen̄. Mors/⁊ exilium/ luc/
tus/dolor/nō ſunt ſupplicia: ſed tributa viuēdi. Roma. xiij. b.
Cui tributū/tributū. j. xxij. c. Reddite que ſūt ceſaris ceſari.

IN illa hora acceſſerūt ⁊c. ¶ Expo. Ca. XVIII
Supra egit mattheus de aſcenſu ⁊ deſcenſu diſcipu/
lorum de monte cum ieſu: hic determinat qualia de/
bent eſſe opera deſcendentiū de monte ꝯtemplatiōis ad acti/
uam ꝓdicationis: vbi ſunt maxime cauēda ſcandala. Un̄ pre
dixit: Ut autem non ſcandalizem⁹ eos ⁊c. Primo ergo dicit
in hoc capitulo quis poſſit intrare in regnū ſine ſcandalo. ſ.
vere humilis: Unde: Niſi ꝯuerſi fueriti ⁊c. Scdo ne ſcā/
dalizemus: ibi: Qui autem ſcandalizauerit ⁊c. Tertio
ne ſcādalizemur: ibi: Si aūt manus ⁊c. Quarto vt cauea
mus puſillis ne ab alijs ſcandalizent: ibi: Uidete ne ꝯtem
nati vnū ⁊c. Quinto vt ſcādalizatos. i. lapſos quantū in
nobis eſt releuem⁹: ibi: Si aūt peccauerit ⁊c. Sexto de
reliquijs ſcādali a nobis amouēdis: ibi: Dn̄e quotiēs ⁊c.
Dicit ergo. x ¶ In illa hora acceſſerūt diſcipuli ad
ieſum dicētes: quis putas maior ē i regno celoꝝ:
Putabant enī apoſtoli petrū eſſe prelatū omnib⁹. Chryſ.
Uide quia de primatib⁹ terrenis non ꝯtendunt: nos nec ad
infirmitatem eorum peruenim⁹: Non enī querimus quiſ ma
ior eſt in regno celorum: ſed quis maior in regno terre: qs po
tentior: qs copioſior. y ¶ Et aduocans ieſus puulū:
quem ſm marcum complexus eſt: Marc. ix. e. Paruulus
dicitur in reſpectu paruulus/qui ſe humiliat etiam ſine reſpe
ctu aliorum. Tales vocat qſi ſibi ſimiles. Eſa. ix. b. Paruul⁹
natus eſt nobis. Sen̄. Pueri hos amant cum quibus ludere
ꝯ ꝯſueuerūt. Eccl. xiij. c.

d ¶ Conuerſantib⁹ autē ⁊c. Bern̄.
Conuerſantib⁹ in galilea oſtendit tranſmigrationē ſuam. Ga
lilea enī interpretat tranſmigratio. e ¶ Et tertia die re/
ſurget. Leta triſtibus miſcet. f ¶ Et cōtriſtati ſunt ve/
hementer. Chryſ. Nec moyſes nec helias nec vox pa/
tris nec reſurrectio prenūciata: et poſt paucos tres dies po
terat eos cohibere a triſticia. g ¶ Et cū veniſſet caphar/
naū/acceſſerūt qui didrachmā accipiebāt: ad opus
auguſti ceſaris. Per auguſtum enī ceſarem: iudea facta ē tri/
butaria: ꝓus tn̄ per pompeiū: ⁊ omnes cēſi capite tenebant.
Unde Luc. ij. a. Maria cum ioſeph profectus eſt in bethleē
vt ꝓfiteretur. Pompeius autem ꝙuis eā feciſſet tributariā:
tn̄ non redegit eā ad tributum capitale: ſed reddebant ſingu/
le ciuitates ſummā pecunie. Didrachma autem dicebat cēſi
caput. ſ. denarius qui ſoluebat pro capite. Beda dicit: ꝙ dra
chma drachme nūmus eſt certe quātitatis habens inſcriptā
regis imaginem ⁊ ſupſcriptionem: ⁊ valebat decem nūmos
vſuales. Drachma drachmatis nomē ē ponderis: ⁊ ꝯtinet di/
drachmata. ſ. qttuor ſtatheres. Māducator. Drachma dra
chme: moneta vt predictū eſt ſm Bedam. De quo Luc. xv.
b. Drachma drachmatis: vel indeclinabile ſm Rab. genus
eſt ponderis. ſ. quarta pars ſtatheris vl' ſeptem vncie. Item
dragma dragmatis: genus eſt carminis. ſ. canticum perſarū:
quo compoſita ſunt cantica ſm carmen amoris. Un̄ Man/
ducator in poſtillis: Mallem audire ꝙ docere quomodo de/
clinetur qd dicit: dulcia cantica dragmatis vl' dragmis. Itē
aliter. Dragma dragme nomē eſt ponderis. ſ. ſeptima pars
vncie: vel cantus qui in choro cantatur: cum. ſ. alij precinunt
et alij reſpondent. Dragma dragmatis idē qd interrogatio.
Unde dragmaticū genus loquēdi/qd fit per interrogationē
et reſponſionē. Item nota ſtather ē ſiclus habēs obolos vi/
ginti. Drachma qrta pars ſtatheris habēs obolos quinq.
Didrachma duo drachmata habens obolos decē. Ieſus au
tem libertatem dat. Ioh. viij. e. Si filius liberauerit vos/ ve
re liberi eſtis. h ¶ Ad petrū. Pre ſignoꝝ multitudine nō
audēt ipſum aggredi/ſed petrū. Querebant enī fideliter vel
malicioſe/volētes ſcire an ceſari ꝯtradiceret ⁊ vt caperēt de/
negantem. i ¶ Et dixerūt ei: magiſter veſter non ſol/
uit didrachmā. In capharnaū: id eſt i agro pinguedinis
petitur tributum a dn̄o: Ideo dicit Luc. vj. v. Ue vobis
diuitibus qui habetis hic ⁊c. k ¶ Ait: etiam/quaſi nō. Si/
mile. ſ. xv. c. Etiā dn̄e: id eſt verum eſt. l ¶ Et cū intraſ/
ſet in domū preuenit eum ieſus. Preuenit ieſus inter/

ſ conſueuerũt. Eccĩ. xiij. c. Omnis homo ſimili ſui ſociabitur. Luc. xiiij. b. Recũbe in nouiſſimo loco: ecce paruulus. Amice aſcende: ecce aduocatio. a Statuit eũ in medio eorum: qꝛ vera humilitas ſtabilis eſt vt terra: ꝛ ipſa eſt centrũ aliarum virtutũ: Immo humilitas virtus eſt / cuius centrum vbiqꝫ eſt / circumferentia nuſqꝫ. Vbicunqꝫ enĩ ſit humilis ſemꝑ ſe corde tenet ĩ ĩmo / nunqꝫ reputat ſe in ſummo. Phil. iij. c. Ego non arbitror me cõprehẽdiſſe. b In medio .i. in corde qd̕ in medio eſt. Unde. ſ. xj. d. Diſcite a me ꝛc. Nota ꝙ eſt puer bonus ꝛ malus. De bono: Verſus. Credulus incult⁹ ſimplex placabilis inſons: Caſtus ouans plorans humilis retinẽs cito credit. De malo. Nare toruo tinea ſordens paruus perit eſca: Debilis inſipiens ſine dente pilo ratione.

a uocans ieſus paruulum ſtã/
b tuit eum ĩ medio eorum / ꝛ di/
c xit: Amen dico vobis niſi cõ
d uerſi fueritis ꝛ efficiamini ſi/
e cut paruuli: nõn intrabitis in
f regnũ celorum. Quicunqꝫ er
g go humiliauerit ſe ſicut par/
h i uulus iſte / hic eſt maior in re/
k gno celorum. Et qui ſuſcepe/
rit vnũ paruulum talem in no

c Et dixit: amẽ dico vobis: niſi ↄuerſi fueritis / a veſtra elatione. q. d. vos altercamini de primatibus: ego autem non ingreſſu regni dignũ inquio niſi valde humilem. Niſi ↄuerſi ꝛc. Pſ. Iordanis ↄuerſus eſt retrorſum. Ioſue. iij. d. Steterunt aque iordanis deſcendentes in loco vno: ꝛ adinſtar mõtis intumeſcẽtes. Quia q̃ ſe humiliat exaltabitur. d Et efficiamini ſicut paruuli: id eſt humiles. e Nõ intrabitis in regnũ celoꝝ / per oſtiũ eccleſie: id ẽ chriſtũ: Ioh. x. b. f Quicũqꝫ ẽ humiliauerit ſe. q. d. paruuli intrãt: ſed qui intrãt ſunt magni: ergo quãto minor: tanto maior in regno celoꝝ. g Sicut paruulus iſte: vt talis fiat ꝑ gratiã / qualis puer ẽ per naturã. h Hic eſt maior .i. erit: vel eſt habẽs cauſam q̃ facit eũ maiorẽ. Maior / alijs / nõ ſic ſe habentib⁹. Luc. xviij. c. Omnis q̃ ſe exaltat humiliabit. Prouerb. xxix. d. Humilẽ ſpũ ſuſcipiet gratia. i In regno celoꝝ: dupliciꝭ / eccleſiaſtica vel euãgelica doctrina. Chryſ. Domẽtanee inuidie apłoꝝ occaſio / eternum mũdo humilitatis pſtat refrigeriũ k Et q̃ ſuſcepit vnũ paruulũ talẽ in noĩe meo .i. in honore. q. d. nõ ſolum hic maior / ſed etiã ſuſcipiẽs eũ remunerãdus / ꝛ ſcandaliçans puniẽdus. ſ. x. d. Qui recipit iuſtũ ꝛc. l Me ſuſcipit. ſ. x. d. Qui recipit vos: me recipit. m Qui aũt ſcãdaliçauerit vnũ de puſillis his .i. humilib⁹ ꝛ tñ infirmis: Magn⁹ enĩ non poteſt moueri defacili. Prouerb. xij. c. Nõ ↄtriſtabit iuſtũ qcqd̕ ei acciderit. n Qui in me credũt: Per qd̕ notaꝭ ꝙ habẽt fidẽ ꝛ charitatẽ: ꝛ poſſũt ita ſcãdaliçari in via fidei ꝛ charitatis. Ex h̕ patet ꝙ peius eſt ſcandaliçare ſtantẽ q̃ʒ iam lapſum. o Expedit ei .i. multo vtilius eſt vel min⁹ malũ. p Vt ſuſpendaꝭ mola aſinaria in collo ei⁹ ꝛ demergaꝭ in ꝓfundũ maris. Loqtur ſm ritũ paleſtine: vbi ẽ iſta pena maloꝝ criminũ. Et eſt cõgruus ordo / vt pene rñdeãt culpe: vt q̃ fuit alijs pena ſcãdali in via / puniaꝭ in lapide ſuſpenſo ne viã occupet. Moraliꝭ: ſicut habeꝭ ſuper Mar. per molã aſinariã ſignificatur pena ſcandaliçãti debita. Mola autẽ aſinaria mult̕ alijs ꝓficit per laborem aſini: ſic talis multũ debet alijs proficere per exemplũ bone ↄuerſationis ꝛ opera miſericordie: vt ſic peccatum eius per penitentiã deleatur. Hoc aũt eſt demergi in ꝓfundũ maris. Iudic. ix. g. Mulier fragmen mole deſuꝑ iaciens occidit abimelech. Apoc. xviij. f. Un⁹ angelus fortis ſuſtulit lapidẽ quaſi molarẽ magnũ ꝛ miſit in mare ꝛc. Item mola aſinaria habet motũ violentũ a motu aſini voluntario. Eccĩ. xviij. d. Poſt ↄcupiſcẽtias tuas nõ eas. Itẽ aſin⁹ crucem habet ſuꝑ ſe: vt oĩa fiant in fide crucifixi. Heb. xi. a. Sine fide impoſſibile eſt placere deo. q Ve mũdo ab ſcãdalis: q̃ſi cũ ita ſit graue pctm̃ ſcãdaliçare / ſicut patet per cõminationẽ pene: ergo / ve mũdo ꝛc. ſ. dãnatio gehenne:

Pſ. 113.

Luc. 14. c.

Moraliter

et tñ nõ erit qñ veniãt ſcandala. r Neceſſe eſt enim vt veniãt ſcãdala. j. Cor. xj. d. Oportet hereſes eſſe: vt qui ꝓbati ſunt manifeſti fiãt in vobis. Hiero⁹. Sicut neceſſe eſt ignẽ calere / niuẽqꝫ frigere: ita neceſſe ẽ vt iniqtas mũdi erroribus pleni ſcãdala pariat: ꝑfectoꝝ vero charitas pietatis operibus luceat. Verũ tamẽ / qꝛ nulla neceſſitas cogit humana corda eſſe iniq̃: que tñ qꝛ iniq̃ ſũt ſcãdala mouent. Ideo ve illi cui⁹ vitio veniũt. Leuit. xix. c. Non ponas corã ceco offendiculũ. s Verũtamẽ ve hoĩ illi ꝑ quẽ ſcandalũ venit. Sed ſi latro fureꝭ capã meã et videã illũ ſcandaliçari de repetitiõe / debeo ne repetere vł hmõi: Ad h̕ nota ꝙ quattuor modis põt fieri repetitio ſuarũ rerũ. Primo modo ſimplici poſtulatiõe facta ei q̃ abſtulit. Secundo modo ſimplici denũciatiõe facta pſbytero vel iudici. Tertio modo ĩ foro iudiciali. Quarto modo cũ iurgio ꝛ bello. Primo modo ꝛ ſecũdo repetere ſua licet oib⁹. Tertio modo liceꝭ impfectis: religioſis nõ. Quarto modo nulli licet. Itẽ nota ꝙ ẽ duplex ſcandalũ: actiuũ ꝛ paſſiuũ. Actiuũ eſt dictũ vel factũ minus rectũ quo aliqs alium ſcandaliçat dans ei occaſionem ruine. Paſſiuũ diciꝭ dupliciꝭ. Uno modo actualiꝭ quo ruit ĩ pctm̃ exẽplo alteri⁹: et diciꝭ paſſiuũ: non qꝛ paſſio / ſed qꝛ ab actione illatũ. Alio mõ dꝛ ſcãdalũ paſſiuũ ipſa leſio irruẽtis: Verbi gr̃a: Cũ comedo carnes / ali⁹ murmurat ꝛ iudicat vel maledicit: ꝛ ſic amittiꝭ vel remittiꝭ charitas ei⁹: ipſa murmuratio vel iudiciũ vel maledictio vel irritatio ſunt ſcandalũ: vel amiſſio vel leſio charitatis ẽ ſcandalũ: vtrũqꝫ paſſiuũ: ſed ꝛ aliter: quia primũ diciꝭ paſſiuũ qꝛ illatũ ab actione: ſecũdũ dicitur paſſiuũ: qꝛ paſſio ẽ illata: vel ipſa comeſtio q̃ tu offenderis dꝛ ſcandalũ actiuũ quo ego te ſcãdaliço. Nota ẽ ꝙ cum ſcãdalo actiuo oĩno nihil faciendũ eſt: pro ſcãdalo ꝟo paſſiuo aliquãdo bonũ dimittẽdũ eſt: aliqñ nõ. Triplex ẽ veritas. ſ. vite / iuſticie / doctrine: que nunqꝫ dimittẽda ẽ pro vitando ſcãdalo. Uñ verſus. Vite / iuſticie / doctrine / ſcãdala cedũt. Alia ꝟo bona aliqñ dimittẽda ſũt: aliqñ nõ. Qñ enĩ alicui⁹ boni omiſſio nulli ꝑiudicat neqꝫ ꝑſone neqꝫ reipublice / tũc dimittẽdum eſt bonũ. Uñ ſi repetitio rerũ mearũ ſcandaliçat aliquẽ ꝛ poſſũ dimittere ſine repetitione ꝛ ꝑiudicio ꝑſone ꝛ reipublice / ſalua triplici veritate / debeo ceſſare a repetitiõe. Sũt autem ſex cauſe qb⁹ licet repetere ſua etiã cũ ſcãdalo paſſiuo. Prima ẽ refrenatio maloꝝ. Si enĩ boni nõ repeterẽt ſua ſed dimitterẽt ꝓpter ſcandalũ: mali ſemꝑ ꝑtenderẽt ſigna ſcãdali: ꝛ ita boni amitterẽt oĩa bona ſua: ꝛ mali ſemꝑ fierẽt deteriores: vñ in h̕ caſu ↄſuliꝭ etiã malis. Scõa cauſa ẽ ↄſeruatio vnitatis ꝛ pacis eccleſie: qꝛ niſi liceret repetere ſua / furtũ ꝛ rapina diſſiparent pacẽ eccleſie ꝛ vnitatẽ. Tertia cauſa ẽ ↄſolatio infirmoꝝ qb⁹ data ſunt tpalia / nõ ſolũ ad ſuſtentationẽ ſed etiã ad ↄſolationẽ: qb⁹ niſi liceret repetere ſua pre nimia triſticia deſperarẽt. Quarta cauſa ẽ çelus iuſticie. Iuſtum enim eſt: vt qlibet ſua habeat: et h̕ çelo põt qs repetere ſua / ſed non ex cupiditate vł odio. Quinta cauſa ẽ ignorãtia ꝓbabilis. Neſciꝭ enĩ vtrũ ille a quo fit repetitio ſcandaliceꝭ ꝛ ꝑſumendum ꝙ nõ. Sexta cauſa ẽ ſublatio accidie: Oẽs enĩ vacarẽt ocio ꝛ fierẽt accidioſi. Cum ſcandalo aũt actiuo nunqꝫ licet repetere. Unde. j. Cor. viij. d. Si eſca mea ſcandaliçat fratrem meũ .i. ſi ego ſcandaliçãdo comedero: non mãducabo carnem in eternum. Itẽ nota ꝙ ſcãdalũ diciꝭ obex vel poſitio obicis vel caſus vł impactio pedis. Obex in via moꝝ eſt omne dictũ vel factũ min⁹ rectũ ad qd̕ offendi põt ſpũalis pes ꝓximi. Poſitio obicis ẽ ſcãdaliçãtis opatio: q̃ dꝛ ſcãdalũ actiuũ. Impactio pedis / opatio mala vł affectio mẽtis. Caſus ẽ impletio peccati:

l
m mine meo / me ſuſcipit. Qui
autem ſcandaliçauerit vnum
n de puſillis his qui in me cre/
o
p dunt: expedit ei vt ſuſpenda/
tur mola aſinaria in collo ei⁹
et demergatur in profundum
q maris. Ve mũndo ab ſcãda/
r lis. Neceſſe eſt enim vt veni/
s ant ſcandala: Veruntamen
ve homini ꝑ quẽ ſcãdalũ ve

Marci. 9. f.
Luc. 17. a.
De renũc. c. niſi. §. ꝓ graui.

De no. ope. nũci. c. 2.

Nota quattuor modis fit repetitio.

Nota duplex ſcandalum.

Nota ſex modis licet ſua repetere etiam cũ ſcãdalo paſſiuo.

k ſ que diciꝭ ſcãdalũ

¶ que dicit̃ ſcandalũ paſſiuũ. a ¶Si autẽ manus tua vel pes tuus ſcandaliçat te. De hoc.ſ.v.e. Sup docuerat ne ſcãdaliçarem⁹ infirmos: hic aũt docet vt caueam⁹ illos q̃ ſcandaliçare nos poſſunt. b ¶Abſcide eũ ⁊ proijce abſ te: cum caſtigatus nõ vult reſipiſcere. Eccĩ.xix.c. Corripe

crit̃ boni vl' ſupbi ⁊ elati. r ¶Relinquet. Impenitẽtes relinquet: q2 nonagintanouẽ nõ pueniũt ad pfectionẽ centenarij. s ¶Et vadet q̃rere eam q̃ errauit. Nõ dicit: ſi errauerit/ ſtatim excõmunica vel expelle vel abijce: ſed potius: vade ⁊ reqre. Ezech.xxxiiij.a. Qđ infirmũ fuerat nõ ꝯſolida

amicũ tuũ: ne forte
nõ intellexerit ⁊ di/
cat/ nõ feci: aut ſi fe/ ſ.5.c.
cerit/ ne iterũ addat Marci.9.f.
facere. Hoc q2 nõ fe 28.q.1.c.vxor.
cit roboã amiſit ma
ximã partẽ regni ſui
iij. Reg.xij.d. Pro
uerb.xxij.d. Noli eſ
ſe amic⁹ hoi irato:
B neq₃ ambules cũ vi
ro furioſo ne forte di
ſcas ſemitas illi⁹: ⁊ ſu
mas ſcandalum aie Marci.9.g.
tue. Sen. Qui non
curat q̃d de ſe ali⁹ di
cat vl' ſentiat/ aut fla
gitioſus ẽ aut diſſo/
lutus. Docet ergo
h fugere prauã ſo/
cietatẽ c ¶Bonũ
tibi ẽ ad vitã in/
gredi debilẽ vel
claudũ/ q̃₃ duas

a nit. Si autem manus tua vel
b pes tuus ſcãdaliçat te: abſci/
c de eum ⁊ proijce abs te. Bo
num tibi eſt ad vitam ingredi
debilem vel claudum/ q̃₃ du/
as man⁹ vel duos pedes ha/
bẽtem mitti in ignem eternũ.
d e Et ſi oculus tuus ſcandali/
f çat te: erue eum ⁊ proijce abs
g te. Bonum tibi eſt cum vno
h oculo in vitam intrare: q̃₃ du
os oculos habentem mitti in
i gehennam ignis. Videte ne
k contemnatis vnum ex his
l m puſillis. Dico enim vobis:
quia angeli eorũ in celis ſem/
n per vident faciem patris mei

o qui in celis eſt. Venit enim fi
lius hominis ſaluare qđ pe/
p rierat. Quid vobis videtur.
Si fuerint alicui cẽtum oues
q et errauerit vna ex eis: nõnne
r relinquet nonagintanouẽ in
s montibus ⁊ vadet querere eã
t que errauit: Et ſi cõtigerit vt
inueniat eam: Amen dico vo
bis: quia gaudebit ſup eã ma
gis q̃₃ ſuper nonagintanouẽ
v que non errauerũt. Sic nõn
eſt volũtas ante patrem ve/
ſtrum qui in celis eſt/ vt pere/
x at vnus de puſillis iſtis. Si
y z autem peccauerit in te fra/
a b ter tuus/ vade et corripe eum

ſtis/ ⁊ qđ egrotũ nõ
ſanaſtis: qđ fractum
eſt nõ alligaſtis/ ⁊ qđ Luc.19.b.
abiectũ eſt nõ redu/
xiſtis/ qđ perierat nõ
queſiſtis: ſed cũ au/ Luc.15.a.
ſteritate impabatis
eis ⁊ cũ potẽtia. Ex
emplũ de abbate q̃ Al. ⁊ relinquit
ſecut⁹ ẽ monachũ fu
gitiuum et reduxit.
Sap. xj.d. Parcis 50.diſ.c.q2
oib⁹ q2 tua ſunt oia ſanctitas.
qui amas aias. Qđ
patet: q2 nõ ſolũ de/
dit ãgelos cuſtodes:
ſed etiã filiũ redem/
ptorẽ et reductorẽ:
et pterea quẽlibet al
teri cuſtodem depu/ Luc.17.a.
tauit. Eccĩ.xvij.b. 45.diſ.c.
Mãdauit illis vni/ ſ₃ illud.
cuiq₃ de ſuo proximo. 2.q.1.c.ſi.
Sed multi dicũt cũ peccauerit.

man⁹ vel duos pedes habẽtẽ mitti i ignẽ eternũ. q.d. melius eſt tibi eſſe ſine hmõi amic/ ⁊ eſſe i padiſo: q̃₃ hre hmõi amicos ⁊ eſſe i inferno. d ¶Et ſi ocul⁹ tuus.i. aliq̃s puſſor in ꝯſilijs. e ¶Scãdaliçat te: volẽs te inducere in pctm̃. f ¶Erue eũ ⁊ proijce abs te. De hoc oculo Threñ.iij.f. Oculus me⁹ depdat⁹ ẽ aiam meã. Job.xxix.c. Oculus fui ceco ⁊ pes claudo. Prouerb.xxx.c. Oculum qui ſubſannat p̃rem ⁊ q̃ deſpicit partũ mr̃is ſue/ effodiẽt eũ corui de torrentib⁹. g ¶Bonũ tibi ẽ cũ vno oculo. Cant. iiij.c. Vulneraſti cor meũ ſoror mea ſponſa in vno oculorum tuorũ. h ¶In vitã intrare/ eternam: q̃₃ duos oculos habẽtẽ mitti i gehẽnã ignis. i ¶Videte ne ꝯtẽnatis ⁊c̃. Hic agit de ſcãdalo vitãdo: poſt amouẽdo iam facto .ſ. de fratre corripiẽdo: ibi: Si aũt peccauerit. Poſt de cõcordia ſeruãda: ibi: Iterũ dico vob. Dic̃ g̃: Videte ne ꝯtẽnatis. Chryſ. Nihil ita ẽ aduerſũ charitati vt elatio. Eſa. xxxiij.a. Ve q̃ ſpernis: nõne ⁊ ipſe ſperneris: k ¶Vnũ ex his: De q̃b⁹.ſ. vt nõ ſcãdaliçetis ſic̃ ⁊ nõ ſcãdaliçamini. l ¶Puſillis. Chryſ. Qualit̃ paru⁹ ẽ q̃ toto mũdo dign⁹ ẽ adq̃ri: Qualit̃ paruus eſt q̃ dei amicus ẽ: Sed opinione multorum ſunt. m ¶Dico eni vobis: q2 angeli eoꝝ in celis: qui ſunt eis deputati ad cuſtodiam: ſemp vidẽt faciem pr̃is mei q̃ in celis ẽ. q.d. ſi ꝯtemnitis vnũ de puſillis/ angeli vident ⁊ pater me⁹ vlciſcet̃. Chryſ. Ne dicas: ille faber ẽ/ ille ſutor/ ille inſipiẽs agricola: ab angelis q̃b⁹ cõmiſſi ſunt viles venerabiles facit. Qualit̃ tu ꝯtemnis que deo tam ſtudioſa ſũt: cũ docet ⁊ aiam pdere p vno de puſillis his: Studioſiſſimũ quid eſt aia deo: pro q̃ ꝓprio filio nõ pepcit. Nulli g̃ ſufficiat ꝓpria ſalus. Sicut eni in plijs q̃ ſe cupit ſaluare fugiendo pericula/ ⁊ ſibi officit ⁊ alios pdit: ita ⁊ hic. Et ſic miles virilis q̃ pro alijs pugnat ſe ⁊ alios ſaluat: ita ⁊ hic. n ¶Faciẽ pr̃is. Faciẽ more humano ponit pro manifeſtatiõe: ſiue pro manifeſta viſione ſiue cognitiõe. o ¶Venit eni fili⁹ hois ſaluare qđ pierat. Ezech.xxxiiij.d. Qđ pierat requiram: ⁊ qđ abiectũ erat reducã: ⁊ qđ ꝯfractũ fuerat alligabo: et qđ infirmũ fuerat ꝯſolidabo. p ¶Quid vobis videt̃: Si fuerint cẽtũ oues alicui ⁊ errauerit vna ex eis. Ouis cẽteſima ẽ humana natura: ſiue ꝯtrit⁹ de pctis pterit̃ q̃cunq₃ pctõr p humilitatẽ quoq₃ modo recõciliat⁹. q ¶Nõne relinq̃t nonagintanouẽ i mõtib⁹. Per oues nonagintanouẽ/ ſtat⁹ angelic⁹ cui aliq̃d defuit ad pfectionẽ: medio/

cain/ Geñ.iiij.b. Nunq̃d cuſtos fratris mei ſũ.i. Joh.iiij.d. Qui diligit deũ diligit fratrẽ ſuũ. t ¶Et ſi ꝯtigerit vt inueniat eã: amẽ dico vobis: q2 gaudebit ſup eã magis q̃₃ ſuper nonagitanouẽ q̃ nõ errauerũt.i. magis et plurib⁹ argumẽtis ſe gaudere oſtẽdet de repatiõe generis humani q̃₃ de eoꝝ ſtabilitate. Vel.i. magis gaudere nos facit. Itẽ poteſt h intelligi de feruẽte penitẽte ⁊ iuſto torpente. Vñ Eccs.ix.b. Melior ẽ canis viu⁹ leone mortuo. Vel quia maius ẽ de iniuſto iuſtũ facere: q̃₃ iuſtũ in iuſticia ꝯſeruare. Numeri.xxviij.a. Oblationẽ meã ⁊ panes ⁊ incenſum odoris ſuauiſſimi ⁊c̃. Ibi Glo. Origeñ. Per ſingulos q̃ ꝯuertuntur ad deũ ⁊ in fide pficiũt/ feſtiuitas oritur deo. Letificat eũ impudic⁹ ſi ſit caſt⁹: ⁊ iniuſt⁹ cũ iuſticiã colit. Agit feſtũ chriſt⁹: q̃ pro ſalute nr̃a ſanguinẽ ſuũ fudit cũ videt prodeſſe q' ſe humiliauit/ fact⁹ obediẽs vſq₃ ad mortẽ. Agit feſta ſpũſſanct⁹ cũ in his q̃ ꝯuertunt̃ videt ſibi templa parari. Letant̃ angeli ad quoꝝ feſtiuitatẽ accedũt ꝯuerſi. v ¶Sic nõ eſt voluntas ante p̃rem vr̃m q̃ in celis ẽ vt peat vn⁹ de puſillis iſtis. Ezech.xviij.e. Nũq̃d volũtatis mee eſt mors impij dicit dñs: Ergo multo fort⁹ ne de puſillis. x ¶Si autẽ peccauerit i te frat̃ tuus. Scdm Hiero. ſic ꝯtinuatur. Monuit de puſillis recipiẽdis ⁊ defendẽdis/ phibuit ne q̃s ſcandaliçaret nec ſcandaliçaret̃: adhuc volẽs pſcindere effectum ſcandali/ docet vitare cauſam illi⁹.ſ. offenſam dicẽs: Si peccauerit i te.i. te ſciẽte. Ita exponit̃.j. Timoth.v.d. vbi querit̃: q̃d eſt fratrẽ in te peccare ⁊c̃. Et r̃ndet. Te ſciente. Et ſic/ te: ẽ ablatiui caſus. Vl' põt eſſe accuſatiui caſus. Et exponit̃ duob⁹ modis. y ¶In te.i. ꝯ te iniurijs ⁊ ꝯtumelijs afficiendo. Vel/ In te.i. ꝯtra te.ſ. malo ſuo exẽplo ⁊ corrũpẽdo quantũ in ſe ẽ. z ¶Frat̃ tuus/ q̃ poſſit tibi materiã ſcandali miniſtrare ne ſcãdaliçeris: qđ eſt peccare. a ¶Vade: non ſolũ p ſcriptũ corripe. Quia vt dicit Hiero⁹: neſcio q̃d latẽtis energie viue vocis act⁹ habet. Energia ẽ vis efficacia effectus. Amb. ſup Pſ. Qui timẽt te videbũt me ⁊ letabunt̃: Pſ.118.
Pleriſq₃ iuſti aſpectus admonitio correctionis eſt: perfectioribus⁹ vero leticia ẽ. Itẽ Vade: vt nouerit te cõpati ſibi ⁊ ſolicitudinẽ habere erga ſe. Ezech.ij.b. Fili hominis vade ad domũ iſrael ⁊c̃. b ¶Et corripe eũ. Eccĩ.xix.c. Corripe amicũ tuũ ne forte nõ intellexerit ⁊ dicat/ nõ feci: aut ſi fecerit ne iterũ addat. Prouerb.xxiiij.b. Erue eos q̃ ducũt̃ ad mortem; et q̃ trahunt̃ ad interitũ liberare nec ceſſes. Exo.xxiij.a.

¶ Si occurreris boui

ᵃ inter te ⁊ ipſum ſolum. ᵇ Si te audierit/lucratus eris fratrē tuum. ᶜ Si autem te non audierit: ᵈ adhibe tecum vnum vel duos: vt in ore duorū vel trium teſtium ſtet omne verbum. ᵉ Qꝫ ſi nōn audierit eos: ᶠ dic eccleſie. ᵍ Si autem eccleſiam non audierit: ʰ ſit tibi ſicut ethnicus et publicanus.

¶ Si occurreris boui erranti vel aſino inimici tui/reduc ad eū.

a ¶ Inter te ⁊ ipſum ſolū. Sed ꝯtra. Aut hoc intelligitur de pctō occulto: aut de manifeſto. Si de manifeſto: ꝗ manifeſte corripiēdus eſt. j. Timoth. v. d. Peccātes coram oībus argue: Nō ergo inter te ⁊ ipſum ſolū. Si de occulto: quō adhibebit vnū vel duos teſtes/cum ipſe ſolus ſciat: ⁊ quō teſtificabunt illi qui neſciunt? Sol. Hoc intelligitur de occulto et manifeſto peccato: id eſt aliq̄bus noto: vt poſtea oſtendet.

Deut. 19. b. 2. Cor. 13. a.

b ¶ Si te audierit/lucrat⁹ eris fratrē tuū. i. reuocatio eius tibi cedet in lucrū. j. Cor. ix. c. Omniū me ſeruū feci vt omnes lucrifacerem. Hiere. xv. d. Si ꝯuerteris ꝯuertam te. c ¶ Si autē te nō audierit: paratus ſatiſfacere. d ¶ Adhibe tecū vnū vel duos: vt in ore duoꝝ vel triū teſtium ſtet omne verbū. Contra. Deut. xix. d. Non ſtabit teſtis vnus ꝯtra aliquē: ſed in ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtat omne verbū: Nō ergo vnus teſtis ſufficit. Sol. Duob⁹ modis poteſt quis agere ꝯtra ꝓximū. ſ. per modū denūciatiōis: vel per modū accuſationis. In denūciatiōe ſufficit vn⁹ teſtis: in accuſatione oportet ꝙ ad minus ſint duo: Et ſic intelligit illud Deut. e ¶ Qꝫ ſi non audierit eos/corripientes et monētes. f ¶ Dic eccleſie. Si ꝑuata ꝑſona corripit: ſic exponēdū ē: Dic eccleſie. i. corā prelato eccleſie eū conuince per teſtes: q̄s ꝑus audire noluit corripiētes. Si vero ꝓlatus corripit: ſenſus ē. Dic eccleſie. i. corā eccleſia illū excōmunica. i. corā cōgregatiōe fideliū. g ¶ Si autē eccleſiā nō audierit: vt ſe corrigat: h ¶ Sit tibi ſicͭ ethnic⁹ ⁊ publican⁹: ſupple ſolet haberi apud iudeos: q̄ eis q̄ſi immūdis nō cōmunicabāt. Joh. iiij. b. Nō eni coutunt iudei ſamaritanis. Deut. vij. a. Nō inibis fedus cū eis. q. d. excōmunica eū ſi ꝓlat⁹ es: alioqn eū vita i occulto: vel i manifeſto/maxime ſi excōmunicat⁹ ē. Nota aūt ꝙ corripere fratrē hoi ē ꝓceptū: ⁊ ad h̄ non tenentur omnes ſemꝑ: ſed pro loco ⁊ tēpore: quādo. ſ. vacat ⁊ licet/⁊ credit ꝙ ſua correctio ſit vtilis ei qui corripitur. Veruntamē nota ꝙ quinq̄ ſunt caſus in quibus non obligatur aliquis hoc precepto. Primus eſt cum non eſt ſpes correctionis. Unde Hiero⁹ ad Saluſtium. Fruſtra niti ⁊ nihil aliud q̄ odium querere/extreme dementie eſt. Et Prouerb. ix. b. Noli arguere deriſorem/ne forte te oderit. Secundus eſt cum timetur defectus probationis ⁊ criminaliter agitur: vbi. ſ. obligatur actor ad talionem ſi deficiat in probatione. Tertius eſt/cum prelato tanq̄ iudici notum eſt factum quia notorium: vel ille conuictus eſt vel confeſſus. Quartus cum meliori operi vel ad minus eque bono vacat aliquis. Quintus eſt cum multitudo vel poteſtas eſt in culpa: vbi correctio plus noceret q̄ prodeſſet eccleſie. Quattuor eni debēt attendi in correctione fraterna. ſ. diſcretio/lenitas/charitas/vtilitas: Unde quattuor modis contingit male corripe. Primo per indiſcretionē: vt ſi aliquis manifeſtaret crimen alterius ſine ꝓmonitione/vel qȯ probare nō poſſet: vel qȯ poſſet i eum replicari. Roma. ij. c. Qui predicas nō furandū furaris. Qui alium doces/teipſum non doces. Et. ꝫ. vij. a. Quomodo dicis fratri tuo: frater ſine/eijciā feſtucā de oculo tuo: et ecce trabs eſt in oculo tuo: Hypocrita eijce primum trabem de oculo tuo ⁊ tunc videbis eijcere feſtucā de oculo fratris tui. Tales ſignificant per oçam: qui cum iacuiſſet nocte cum vxore ſua ꝓſumpſit extendere manū ſuam ad arcam cadentem. ij. Reg. vj. b. et ideo percuſſus eſt a deo. Vel quia non portabat eam ꝓprijs humeris: ſicut precipitur Numeri vij. a. Secundo peccat correptor per nimiam aſperitatē ſiue per aſperam obiurgationē. Un̄ Gal. vj. a. Fratres: et ſi ꝓoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui ſpirituales eſtis huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis. Numeri. xxij. e. Aperuit dn̄s os aſine et locuta eſt. Ibi Hiero⁹. Sic pōt prelatus a ſubdito corripi/non manifeſte neq̄ aſpere. Ideo maria percuſſa eſt lepra: q2 non leniter corripuit moyſen: Numeri. xij. c. Tertio peccat corripiēs ſi non ex charitate ⁊ cōpaſſione corripiat/ſed malicioſe ⁊ deriſorie. Sicͭ cham: Gen̄. ix. d. Quarto modo peccat corripiēs ſi inutilit̄ corripiat: qȯ fit qn̄ ſcient̄ corripit incorrigibilē vel multitudinē vel poteſtatē: vbi magis nocet q̄ proſit correctio. Unde Prouer. ix. b. Qui arguit impiū/ipſe ſibi maculā generat. ij. Cor. vj. d. Propt̄ qȯ exite ō medio eoꝝ. Ibi Aug⁹. Exire de medio eoꝝ eſt facere qȯ ꝑtinet ad correctionē maloꝝ/quantū licet pro gradu cuiuſq̄ ſalua pace. Quātū licet dicit: q2 facta correctiōe in ꝑuato licꝫ correct⁹ non corrigat: ſuſtinendū eſt q̄nq̄ ꝓ gradu cuiuſq̄: q2 correptor debet attēdere q̄lis eſt qui corripi debet/⁊ vtrū vtilis ſit ei ſua correptio. Salua pace dicit: q2 q̄nq̄ tolerādi ſunt mali/et ē diſſimulāda correptio pro pace eccleſie: vt dicͭ Aug⁹. Quidā tn̄ dicūt ꝙ ꝓlati tenent corripe corrigibilē ⁊ incorrigibilē/quia habēt officiū: pꝛiuata ꝑſona tm̄ illū de quo ſperat correptionē. Et hoc verū eſt de publica correptione q̄ ꝑtinet ad officiū prelati vbi ſperat alioꝝ correctio: In ꝑuato eni non tenet prelat⁹ corripere ſubditū ſi ſciat incorrigibilem et ſine diſcretiōe/ſed ſapient diſſimulare debet: ſicut dn̄s iudam non corripuit. Itē nota ordinē correptiōis. Primo eni debet reuocari amore: ⁊ iō ꝑmo ſingularit admoneri debet. Poſt timore: et ideo ſecūdo dicunt adhiberi teſtes quos timeat. Et tandē pudore: et ideo ad vltimū dicit/vt vitet ſicut ethnicus ⁊ publican⁹. Unde ꝑma correptio eſt amoris: ſecūda timoris: tertia pudoris. Et hūc ordinē debet ſeruare quicunq̄ vult corripe hoc modo: Si tu ſcis pctm̄ illi⁹ debes ipſum ꝑmo corripe inter te ⁊ ipſum ſolū amicabilit: ſi te audierit/lucrat⁹ es illū: ſi autē te non audierit/ſiſte ibi donec habeas aliam viam ꝓcedendi. Poteſt autem haberi alia via dupliciter: quia illud peccatū/aut eſt iterabile aut non. Si ē iterabile debes aliq̄bus bonis dicere: qui cū dep̄hēderint tecū corripiant eum. Si vero peccatū nō eſt iterabile: nihilomin⁹ debes dicere alicui vel aliq̄bus qui poſſunt ꝓdeſſe ⁊ nō obeſſe: ⁊ corā illis corripe illum. Si te audierit bn̄ eſt: ſi autē nō audierit/nūcia ꝓlato eius vt admoneat eū: ⁊ ſic liberabis animam tuā: nec es ꝓditor criminis: ſi hoc modo reueles. Unde ſuper illud Leuit. v. a. Si peccauerit aīa: dicit Glo. Aug⁹. Videt mihi ꝙ a tali peccato ſe exuit: qui talibus indicat qui magis ꝓdeſſe q̄ obeſſe poſſunt ꝯuincēdo vel eijciendo. Si vero aliq̄ alij ſciunt peccatū qȯ tu vis corripe: ſimilit debes eum ꝑmo in ſecreto corripere/ne publice correpť⁹ verecūdiā perdat: qua ꝑdita remaneat in peccato. Si te nō audierit/adhibe tecū vnū vel duos de illis qui ſciūt: vt qui vni⁹ vocē audire noluit/multoꝝ admonitione corrigat. Si aūt tunc non audierit/multis eſt dicendū: vt q̄ pudore ſaluari noluit ſaluet opprobrijs plurimoꝝ: vt dicit Glo. Si aūt nec te ſic audierit: ſit tibi ſicut ethnicus/vt ſequeſtratiōis pudore emendet. Si vero pctm̄ manifeſtū eſt oībus: corā omnib⁹ eſt corripiēdus: ſicut docet apl's. j. Timoth. v. d. Sic facere debes ſi es ꝑuata ꝑſona. Si vero ꝓlatus es/⁊ ſcis ꝑ viſum: eo ordine ꝓcedere debes. Si vero ꝑ famā: debes eū corripe ſecrete. Si te nō audierit/debes adhibere vnū vel duos ad corripiendū: vt pluriū admonitione ꝯuincat. Si vero nec illos audierit: ſed iurgauerit/debes de officio tuo inq̄rere vtrū ita ſit vt fama dicitur: et ſi iueneris ſic ſe habere/debes punire. Et ſi ille nō vult emendare ſe/debes dicere eccleſie. i. corā eccleſia excōmunicare: vt ſic tanq̄ hereticus euitet. Si vero non potes inuenire teſtes ad ꝓcedendū in inq̄ſitione/potes ei indicere purgationē. Intelligit autē hoc ꝓceptū non ſolum cum iam factū fuerit/ſed etiam quando eſt in promptu vt fiat. Obſeruari autem debet iſte modus i criminalibus/non in venialibus. Qȯ ſi pretermiſerit quis ex ſimplicitate et çelo/non credo ꝙ peccet mortalit. Si vero ꝓtermiſerit ex malicia/peccat mortalit.

quinq̄ caſus in quibus nō tenet q̄s corripere fratrē

uattuor attēda ſūt in correctione: vnde uor modis ꝯtingit male corripere.

24. q. 1. c. obs. 26. q. 7. c. erga. 35. q. 8. c. fi.

Nota ordinem correptionis.

a Amē dico vobis: quecūqȝ
b alligaueritis ſuper terrā / erūt
ligata ⁊ in celo: ⁊ quecūqȝ ſol
ueritis ſuper terram / erunt ſo
c luta ⁊ in celo. Iterū dicō vo
d e bis: quia ſi duo ex vobis cōn
f ſenſerint ſuper terram dē om
ni re quamcunqȝ petierint fi
g et illis a patre meo qui in ce
h lis eſt. Ubi ēnim ſunt duo vl̄
tres ꝯgregati ī nomine meo:
i ibi ſum in medio eorum. Tūc
k l āccedens petrus ād eum di
xit: Dn̄e / quotiens peccabit ī
me frater meus / et dimittā ei:
m Uſqȝ ſēpties: Dicit illi ieſus:
Non dico tibi vſqȝ ſepties: ſȝ
n vſqȝ ſeptuagieſſepties. Ideō
o āſſimulatum eſt regnū celorū
p q hōmini regi / qui voluit ratio
nem ponere cum ſeruis ſuis.
r Et cūm cepiſſet rationem po
s nere / ōblatus eſt ei vnus qui
debebat ei decem milia talen
t ta. Cūm autem non haberet
v vnde redderet / iuſſit eū dn̄s

a Amē dico vobis. Aduenit correctio fraterna ſm̄ proceſſum in lr̄a vſqȝ ad ſententiā eccleſie: Ne aūt huiōi ſententiam aliq̄ ꝯtemnāt tanqȝ ab hoīe factā: oſtēdit nō eſſe ꝯtēnēdā: qȝ robur habet ⁊ firmitatē a deo ꝯfirmāte ī celo / qđ miniſter eius facit in terra: Et h̄ eſt: Amē dico vobis: quecunqȝ alligaueritꝭ ſup trā / iuſte ⁊ diſcrete.

Job.20.c. Si tn̄ iniuſte ligat ꝓlatꝰ .i. excōmunicat: ſentētia ligat q̄ ad eccleſiā: etſi nō forte q̄ ad deū. Un̄ ſup illō

20.diſ.c.de q̄bꝰ 1.q.1.c.cū ſcriptura. 24.q.1.c.audiuimꝰ et.c.alieniſ

Leuitꝭ .xxiiij.b. Ecce autē egreſſus ⁊c. Glo. Interdū foras quis mittit ⁊ intus eſt. Alia ē ligatio iniuſte ſatiſfactiōis: q̄ ſepe īdiſcrete fit. De qua .ſ. xxiij.a. Sup cathedrā moyſi ⁊c. b Erūt ligata ⁊ i celo: et quecūqȝ ſoluerit ſup trā erūt ſoluta ⁊ ī celo. Hoc expoſitū ē.ſ. c Iterū dico vobis. Cōfortat ꝑ ꝓmiū: ⁊ reſpicit h̄ vtrāqȝ clauſulā ꝓmiſſā. d Quia ſi duo ex vobis. Greg. Ubi ſit q̄ eccl'ie ꝯuētū ꝓſumūt ꝯtēnere: ⁊ venerāde ꝯgregatiōis ꝓces ſolitarias anteferre: Si duobꝰ vel tribꝰ ſimul poſitꝭ ieſus mediū ſe futurū ⁊ oīa ꝓmittit que poſtulatꝰ fuerit ꝓſtiturū: q̄d nō dabit pluri mis: Exemplū de moniali. e Cōſenſerint ſup terrā: de corrigēdis peccātibꝰ: vel excōmunicādis rebellibꝰ: vel per charitatis ꝯcordiā in quālibet rem. f De oī re quācūqȝ petierint: pie / ꝑſeuerant / pro ſe / ⁊ ad ſalutē. g Fiet illis a pr̄e meo q̄ in celis ē. Habebūt enim illud vel eq̄le tunc vel qn̄ expedierit. h Ubi enī ſūt duo vel tres cō gregati in noīe meo .i. ad ſalutē ꝓpriā vel ad alienā querendā: vel gloriam noīs eiꝰ manifeſtandam. i Ibi ſum in medio eoꝝ. Petrus Ra. Amat medium mediator dei et hominū: qui in medio doctoꝝ inuentꝰ ē: Luc.ij.g. Mediꝰ ſtetit ad baptiſmū: Joh.j.d. Mediꝰ pepēdit in cruce: Joh. xix.d. Reſurgēs q̄ȝ ſtetit ī medio diſcipuloꝝ: Joh.xx.e. Medius etiā ad iudiciū veniēs ſegregabit hedos ab agniſ.ſ.xxv. c. Sūt duo vel tres / ſȝ nō ꝯgregati: q̄ ꝯ ſeinuicē inehunt / inuicem mordent ⁊ ab inuicem cōſumunt. Sunt ꝯgregati / ſed nō in noīe dn̄i: quorum conſenſus in fraudulētia / in malicia / ī vanitate / in augendis diuitijs / in cubilibꝰ / ⁊ impudicitijs / ⁊ iniurijs ſuis vlciſcendis. In noīe dn̄i congregati ſunt: qui ipſius gloriam emulantur / ipſius ſpiritu feruent / ipſum in omnibus et per omnia fidei oculis ⁊ mundo corde non deſinunt intueri. Ibi prorſus in medio eſt / ſeſe omnibus offerens / omnes attrahens: et ſeipſum impertiens vniuerſis. Unde Joh.xx.e. Cū fores eſſent clauſe / ſtetit ieſus in medio. Item in medio: quaſi cōmunis adiutor. Gen̄.ij.b. Lignū vite plantatū eſt in medio paradiſi. k Tunc accedens petrus. Dixerat / Uidete ne contemnatis vnum ex iſtis puſillis: adiecerat / Si peccauerit / corripe: et premiū ꝓmiſerat / Si duo ex vobis ⁊c. prouocatus ergo petrus querit quotiens dimittat. Dicit ergo: Tunc accedens petrus: intellectu mentis magis q̄ȝ motu corporis. Unde dicit in Glo. prouocatus: et ideo bn̄ dicitur hic petrus: id eſt cognoſcēs. l Ad eum dixit: Domine quotiēs peccabit in me frater meꝰ .i. ꝯtra me vl̄ me ſciente vel publice: quia omne peccatum publice factum in totam eccleſiam eſt: et dimittam ei: Et quia videbatur ei q̄ ſatis erat dimittere ſepties / dicit ipſemet: m Uſqȝ ſepties: Dicit illi ieſus: nō dico tibi vſqȝ ſepties / ſȝ vſqȝ ſeptuagieſſepties. Hyperbole ē .i. quotienſcūqȝ peccauerit: id eſt ſemper. Augꝰ accipit ſeptuagieſſepties: id eſt ſeptuagintaſeptem vicibus. Septuagieſſepties. Gen̄. iiij.d. Septuplum dabitur de cain: de lamech ꝓ ſeptuagieſ ſepties. Cain poſſeſſio vel lamentatio. Lamech diſciplinatio cordis vel cor: vel humiliatꝰ. Cain peccauit in fratrē corde / ore / opere. Corde / quia inuidit ei: ore / quia ſeduxit: opere / qȝ occidit. Et beneficiū ei ſubtraxit / cum dixit: Nunquid cuſtos fratris mei ſū ego: Item qȝ male tulit / ⁊ qȝ mētitꝰ ē: Dn̄e neſcio. Et qȝ deſperauit: Maior eſt iniq̄tas mea ⁊c. Et ita ſeptiēs peccauit. Inuidendo / ſeducendo / occidendo / mentiendo / debitū ſubtrahēdo / male offerendo / et in deſperādo: ⁊ tn̄ ſi penituiſſet dimiſſum ei fuiſſet. Sic q̄ſ peccat ꝯtra fratrem ſeptēplicit .ſ. ī aīam: intellectū ſeducendo / affectū corrūpēdo / corpus affligendo / neceſſaria auferēdo / ſua non ꝯferēdo / famā eiꝰ ledendo / et malū exemplū prebēdo. Sic et lamech .i. humiliato dimittēdum / quotiens deus dimittit: qȝ fit nobis diſciplina cordis. Eſa. xxviij.e. Sola vexatio intellectū dabit auditui. Et qȝ ſeruit nobis dans patientie noſtre materiam ⁊ miſericordie: Gen̄.xxv.c. Maior ſeruiet minori. Prouerb.xj.d. Qui ſtultus fuerit ſeruiet ſapienti: n Ideo .i. ꝓpter hoc et in hoc: o Aſſimulatū eſt regnū celoꝝ .i. vita iuſtoꝝ: vel eccleſia militans. Adaptat negociū negocio / non oēs circūſtantias omnibꝰ circūſtantijs. Dn̄s enī reuocat dimiſſa ſicut et h̄: et ideo expedit dimittere. Chryſ. Ne videat onerosum totiens dimittere / adiecit parabolā ⁊ compationē ſerui. Quantum enī gutta aque ad pelagus / īmo ī infinitum multo plus deficit amor hominū ad infinitā charitatē dei. p Homini regi qui voluit rationē ponere cum ſeruis ſuis. Remigiꝰ. Chriſtꝰ meritoꝝ examinator iam per ſcripturā rationem cum ſeruis ſuis ponit. Allegoria patet ex Glo. Moraliter autem docemur in hoc adinuicē condonare: alioq̄n nec deus in quē quotidie peccamꝰ ꝯdonabit nobis. Eccl'i.xxviij. a. Relinque proximo tuo nocenti te: ⁊ tunc deꝓcanti tibi peccata ſoluētur. Homo homini ſeruat iram: ⁊ a deo querit medelam: Chryſ. Audite hic qui pro pecunijs hoc facitis. Si enim pro peccatis hoc facere nō oportet / multo magis ꝓ pecunijs. n Ideo .ſ. vt ſciatis fratribus eſſe cōdonandū: o Aſſimulatū ē regnū celoꝝ hoī regi .i. humano regi .ſ. oīa māſuete regēti. Sap.viij.a. Attingit a fine vſqȝ ad finem fortit: et diſponit oīa ſuauit. Eodē.xij.c. Tu dn̄ator virtutꝭ cum tranquillitate iudicas: ⁊ cum magna reuerētia diſponis nos. Qđ eſt ꝯtra auſteros ⁊ immiſericordes ꝓlatos: De quibus Ezech.xxxiiij.a. Qđ perierat non queſiſtis: ſed cum auſteritate impabatis eis ⁊ cum potētia. q Qui voluit rationē ponere cum ſeruis ſuis. Interlin̄. Qui merita examinat .ſ. in iudicio. Luc.xvj.a. Redde rationē villicationis tue. In ꝓſenti ponit rationē dn̄s cū ſeruis ſuis ꝑ ſcripturas: per creaturas: per doctores: per ꝯfeſſores: per illuminationem ꝓprie conſciētie. In quo etiam docent prelati / vt non ſint negligentes inquirere de ſtatu ſubditoꝝ ſuorum. Prouerb. xxvij. d. Diligenter agnoſce vultum pecoris tui ⁊c. r Et cum cepiſſet rationem ponere. Interlin̄. examinare .ſ. intus in conſciētia: vel exemplū per aliū: vel ꝑ doctorem vel ꝯfeſſorem. s Oblatus eſt ei vnꝰ qui debebat ei decē milia talentoꝝ. Interlin̄. Populus iudaicꝰ qui decalogo inſtructus / multarum tranſgreſſionū erat reus. t Cum autem non haberet vnde redderet. Poteſt enī homo per ſe ruere in peccatū / ſed non reſurgere. v Iuſſit eum dn̄s venundari. Joh.viij.d. Qui facit peccatū ſeruus ē peccati. ij. Pet.ij.d. A quo q̄s ꝯuincit / huiꝰ ⁊ ſeruꝰ ē.

De pe.diſ.3. c.ſepties De iureiur.c. quēadmodū.

Moraliter

Nota autem q̄ eſt

ſſ Nota autem ꝙ eſt venundatio duplex. ſ. ſpiritualis in ſeruitutem peccati: vel pene in ſeruitutem corporalem. a ¶Et vxorem eius/ cupiditatem: vl' prelatos iudeorum. Remigius. Precium quippe venditi/ ſupplicium damnati intelligo. Eſa. l. a. In iniquitatib⁹ veſtris venundati eſtis. iiij. Reg. iiij. a. Ecce creditor venit vt tollat duos filios meos ad ſeruiendum ſibi. b ¶Et filios/ opa vel ſubditos. c ¶Et omnia que habebat et reddi. Chryſoſtom⁹. Terrere vult vt per minas ad ſupplicationem ducat. Unde ſubditur: d ¶Procidens autem ſeruus ille/ q̄ſi coactus. e ¶Rogabat eũ dicẽs: patiẽtiã habe in me ⁊ omnia reddã tibi. Sic multi anteꝙ infirmitate vl' neceſſitate cogantur nolunt incipere penitentiam: ⁊ cum iam non poſſint aliud facere/ tunc primo incipiũt penitere. Tarda ẽ iſta penitentia:

B

a venundari et vxorem eius
b c et filios et omnia que habe-
d bat et reddi. Procidens au-
e tem ſeru⁹ ille/ rogabat eũ di-
cens: Patientiam habe i me
f ⁊ omnia reddam tibi. Miſer-
tus autem domin⁹ ſerui illiuſ
g dimiſit eum: et debitum dimi-
h ſit ei. Egreſſus autem ſeruus
i ille/ inuenit vnum de conſer-
uis ſuis qui debebat ei centũ
denarios: ⁊ tenẽs ſuffocabat
eum dicens: Redde qd̓ de-
k bes. Et procidens conſeruuſ
eius rogabat eum dicẽs: Pa-
tientiam habe in me ⁊ omnia
l reddam tibi. Ille autem no-
m n luit: ſed abijt et miſit eum in
o carcerem donec redderet de-
p bitum. Uidentes autem con-

Ps. 15. nõ tñ cõtẽnẽda. Ps. Multiplicate ſũt infirmitates eoꝝ/ poſtea accelerauerũt. Eſa. xxvj. b. Cũ feceris iudicia tua in terra: iuſticiã diſcent habitatores orbis: Miſereamur impio/ ⁊ nõ diſcet facere iuſticiam. Timere debẽt illi qui peccata fecerũt et nondum penitentiam inceperunt: quia quanto diutius expectantur ad penitentiam: tanto grauius punientur in gehẽna. Eccj. v. b. Ne dixeris: Peccaui: ⁊ quid accidit mihi triſte: Altiſſimus enim patiens redditor eſt: de ꝓpitiatu peccatorũ noli eſſe ſine metu: neꝙ adijcias peccatũ ſuper peccatũ. f ¶Miſertus autem dñs ſerui illi⁹ dimiſit eũ ⁊ debitum dmiſit ei. Chryſoſtomus. Quare ante ratiocinationem nõ dimiſit ei debitum? Ut ad ꝯſeruum manſuetior fiat. Miſertus ⁊c̄. Ecce quantum valet humilis oratio: veniam impetrat ⁊ vite prolongationẽ/ vt ſatiſfacere poſſit. Eccj. xxxv. c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrat. g ¶Dimiſit eũ. Iob. xj. f. Soluite eum ⁊ dimittite. h ¶Egreſſus aũt ſeruus ille: id eſt de captiuitate liberatus. i ¶Inuenit vnũ de cõſeruis ſuis qui debebat ei centũ denarios ⁊c̄. Remigius. Cẽtum denarioꝝ debitor erat: quẽ de aliquibus cõmiſſis in fratrem ſatiſfacere oportebat. Conſeruum autem ſuffocare/ in fratrem et vindictam exercere. k ¶Et procidens conſeruus ei⁹ rogabat eum dicens: patientiã habe in me ⁊ oia reddam tibi: Emẽdabo conſilio vel iudicio eccleſie que deliqui. l ¶Ille autem noluit: ſeipſum conſiderare vt miſericorditer ageret. m ¶Sed abijt/ a bono gratie qd̓ cõceperat. n ¶Et miſit eum in carcerem/ dire tribulationis. o ¶Donec redderet debitum: id eſt vt debitum peccati ſolueret/ ne quid in futuro grauius vlciſcendũ remaneret. Nota vtile eſt qui mortem meruit vt promptus ſit ad redemptionẽ ⁊ datur ei redemptio. Prouerb. xiij. b. Redemptio anime viri diuitie ſue. Chryſoſtomus. Famulus petit dilationem: ⁊ accipit dimiſſionem: Uolebat enim a ꝑncipio dare/ ſed nolebat ſuum donum eſſe ſolum: ſed huius ſerui ſupplicationẽ vt non incoronatus aſcendat. p ¶Uidentes autem conſerui eiuſ que fiebant. Conſerui ſunt angeli: qui nunciant geſta hominũ: Tob. xij. c. Uel iudei boni ⁊ gentiles. q ¶Contriſtati ſunt valde. Chryſoſtomus. Non ſolum deo/ ſed et hoīb⁹ diſplicebat valde. r ¶Et venerunt ⁊ narrauerũt dño ſuo oia q̄ facta fuerant. Narrãt enĩ ei angeli ⁊ ſancti que fiunt in terris conquerẽdo de perſecutorib⁹ vel orando pro eis. s ¶Tunc vocauit illũ domin⁹ ſuus. Remigius. Uocatio hec intus in conſciẽtia ẽ cũ quis in deſperationem incidit. t ¶Et ait illi: ſerue nequã: quaſi non equus in miſericordia facti exhibenda que tibi prius exhibita eſt. Unde ſuper De⁹ vltionũ. Glo. Noli miſcdie pontẽ ſubuertere quẽ tranſiſti. v ¶Nequaz. Chryſoſtom⁹. Quãdo decem milia talẽtorum debebat non vocauit eum nequã nec conuitiatus eſt: quando autez ingratus factus eſt/ tũc dicit/ ſerue nequã. Audiamus auari/ quantus ad nos ſmo factus eſt: audiam⁹ et immiſericordes/ quoniam non alijs ſum⁹ crudeles ſ nobiſipſis. Uis rememorari malorum: tibi ipſi rememoraris/ non alij.

Ps. 93.

q ſerui ei⁹ que fiebant/ contri-
r ſtati ſunt valde: ⁊ venerunt ⁊
narrauerunt domino ſuo om
s nia que facta fuerant. Tunc
vocauit illum domin⁹ ſuus/
t v ⁊ ait illi: Serue nequã: omne
x debitum dimiſi tibi/ quoniam
y rogaſti me: Nonne ergo opor
tuit ⁊ te miſereri conſerui tui:
z ſicut ⁊ ego tui miſertus ſum.
a Et iratus domin⁹ eius tradi-
b dit eũ tortoribus/ quoadusꝙ
redderet vniuerſum debitũ.
c Sic ⁊ pater meus celeſtis fa-
d ciet vobis/ ſi nõn remiſeritis
vnuſquiſꝙ fratri ſuo de cor-
dib⁹ veſtris. ¶Capi. XIX

e ET factum eſt cum cõ-
ſummaſſet ieſus ſer-
f mones iſtoſ/ migrauit

Mt. 6. b. Marci. 11. d.

A Marci. 10. a.

x ¶Omne debitum dimiſi tibi qm̄ rogaſti me. Orationes/ ieiunia/ elemoſyne/ et ſimilia: cũ ſint directe querentib⁹ ſummũ bonũ remedia pctõꝝ: ſ de vaga fluctuatione mentis vertunt in falſe ſpei ſecuritatẽ ⁊ in peccati fomitẽ. Hinc ẽ illud: Et oratio eius fiat i pctm̄. Chryſoſtom⁹. Duo querit a nobis dñs: Et noſtrã partẽ recognoſcere: et alijs dimittere. Qui enĩ ſua intelligit/ facilius ꝯſeruo dimittit. Quãto maiora iniuſta tibi fecit: tanto maioꝝ pctõꝝ dimiſſionis cauſa tibi exiſtit. Si diabolus fact⁹ eſt iob ⁊ alijs ſanctis occaſio coronarũ: cur o homo ⁊ tu formidaſ inimicũ? y ¶Nõne g̃ oportuit ⁊ te miſereri ꝯſerui tui? Tob. iiij. c. Qd̓ ab alio oderis ⁊c̄. Eccj. xxviij. a. Homo hoi ſeruat irã ⁊c̄. Luc. vj. f. Dimittite ⁊ dimittemini. Iaco. ij. c. Iudiciũ ſine miſcdia fiet ei qui non fecit miſericordiã. Eccj. xxxj. b. Intellige q̄ ſunt proximi tui ex teipſo. Iob. v. d. Uiſitãs ſpeciẽ tuã non peccabis. z ¶Sicut ⁊ ego tui miſertus ſum. Chryſ. Et ſi graue videt̃ damnũ: oportebat aſpicere lucrũ qd̓ factum eſt. Si graue videt̃ preceptũ: cogita premiũ. Etſi graue eſt recõciliari ei qui ꝯtriſtauit: hoc eſt grauí⁹ incidere ĩ gehennã. a ¶Et iratus dñs ei⁹ tradidit eũ tortorib⁹/ romanis: Ut tartareis miniſtriſ. b ¶Quoadusꝙ redderet vniuerſum debitũ. Uniuerſum debitũ quidã dicunt nõ illud qd̓ iam ꝯdonatũ ẽ: ſed poti⁹ miſericordiã quã alijs impendere debuit pro eo ꝙ miſericordiã acceperat. c ¶Sic et pater me⁹ celeſtis faciet vobis. i. repetet a vobis dimiſſa. d ¶Si nõ remiſeritis vnuſq̃ſꝙ fratri ſuo d̓ cordib⁹ vr̃is: non ſolum de ore. ¶Expoſitio Capi. XIX.

Ps. 108.

ET factũ eſt cũ ꝯſũmaſſet ⁊c̄. Poſtꝙ docuit diſcipulos in fide ⁊ morib⁹: nunc migrat ad paſſionem docẽs q̄ ſunt neceſſaria ſingulis in ſuo ſtatu. Primo qd̓ ꝯiugatiſ: ibi: Qd̓ g̃ de⁹ ꝯiũxit ⁊c̄. Secũdo qd̓ oib⁹/ qm̄ mũdicia: ibi: Sũt enĩ eunuchi ⁊c̄. Tertio qd̓ pfectis: ibi: Si aũt vis ad vitã ingredi ⁊c̄. Ultimo ſubdit ꝑmiũ pfectoꝝ: ibi: Amẽ dico vob: ꝙ vos ⁊c̄. Dic g̃: e ¶Et factum eſt cum conſũmaſſet ieſus ſermones iſtos: quia fecit qd̓ docuit: Actſ. j. a. f ¶Migrauit a galilea. In hoc docet ꝑdicatores fugere mũdum ⁊ mundi curam. ij. Timoth. ij. a. Nemo militãs deo implicat ſe negocijs ſecularib⁹. Luc. ix. g.

larib⁹. Luc. ix. g. Nemo mittēs manū ſuā ad aratꝝ ꝛc. Eſa. xl. b. Sup mōtē excelſū aſcēde. Joh. xv. c. De mūdo nō eſtiſ. a Et venit in fines iudeę. Confeſſio laudis in contemplatiuis: confeſſio fidei in pȝedicatoꝛib⁹: initiū iudeę / confeſſio peccatoꝝ in penitentib⁹. b Trans iordanem: quia tales non timent iudicij riuū. De q̄ Daniel. vij. c. Fluui⁹ igneus rapiduſq; egrediebatur a facie ei⁹. c Et ſecutę ſunt eum turbę multę ꝛ curauit eos ibi. Rab. Hic conueniunt ex pietate vt doceanť / ꝛ īfirmi ſanentur. Hos deuotio pietatis: illos ſtimulus adduxit. d Et acceſſerūt ad eum phariſei tēptantes eum: vt deciperent. e Et dicentes: ſi licet homini dimittere vxoꝛem ſuam quacūq; ex cauſa: ſupple et viuente ea aliā ducere. Pluſ enī reliquūt ī ſubintelligētia q̄ ī ſupficie ſermonis. Eodē. j. Qui dimiſerit vxoꝛē ſuā ꝛ q̄ aliā duxerit męchať. Si diceret q̄ dimittēda eēt / ꝯ̄ p̄dicationē faceret: ſi diceret q̄ non / contra legem moyſi faceret. f Qui reſpōdēs ait illis: nō legiſtiſ / q̄ q̄ fecit ab initio ꝛc. et dixit: per adā. ſ. in perſona dei. g Propter hoc dimittet homo pr̄em ꝛ mr̄em / ꝛ adherebit vxoꝛi ſuę / inſepabiliť: id eſt ad aliam non tranſibit ea viuente. h Dimittet pr̄em ꝛ mr̄em: quia cum his pſonis tm̄ ꝯtrahere ꝓhibitum eſt a dn̄o. i Et erunt duo ī carne vna / pꝛocreāda: Vel quia efficitur cum vxoꝛe vna caro. k Quid ergo moyſes mandauit dari libellum repudij. Deut. xxiiij. a. Si acceperit homo vxoꝛem ꝛ habuerit eam ꝛ non inuenerit gratiam ante oculos eius ꝓpť aliquā feditatem / ſcribet libellum repudij / ꝛ dabit ī manu eius: ꝛ dimittet eam de domo ſua. Libellus repudij continebat repudiationem repudiantis / cauſam repudiatę ſufficiēter aſſignatam: et q̄ nunq̄ cognouerit eā. l Et dimittere. Chryſ. Repudiū malū ē: tm̄ cū ratiōe licitū ē. Vir q̄dē meretricē dimittat: alias aūt male moꝛigeratā caſtiget / ꝛ teneat: trib⁹ modis: p̄mo docēdo ſcd̄m deū: ſi timoꝛē dei nō ſentit / ipꝛopando vt vel ſic erubeſcat: ſi nec pudoꝛē ſentit frequenť ꝯfuſa / faciat qd̄ dić Salomō: Coꝛ durū baculo pcute. m Et ait illis: quoniā moyſes / non dn̄s. n Ad duritiā cordis veſtri. Chryſ. In ipſoꝝ caput retoꝛquet peccatum / et hic et ſemper quando accuſāt. o Permiſit vobis dimittere vxoꝛes veſtras: id eſt quaſi iubet dimittēdi modum / non dimiſſionem. p Ab initio autem non fuit ſic. q. d. nec ſic ſe habuit lex naturalis. Chryſ. Si filius dei es inquiūt / quare confundis miniſtrū tuū: Si homo purus es / quare repꝛehendis tuū auctoꝛē: Si malum eſt / quare p̄cepit: Si vero bonū / quare deſtruis: Reſpondet. Propť duritiam veſtram. Sic hodie multis pꝛopter duritiam eoꝛum permittitur dimittere eccleſias de quib⁹ vixerunt. Ab initio autem non ſic fuit: quia antiquitus ſolebāt accipi eccleſię ꝓpť ꝣelum animarū ꝛ pꝛebendę pꝛopter ꝣelum dei pꝛincipaliter. Pꝛouerb. xj. d. Qui ſuſcipit animas ſapiens eſt. Nunc autē non pꝛopter animas ſuſcipitur eccleſia ſed pꝛopter diuitias: Cuius ſignum eſt / q̄ pꝛopter ditioꝛem dimittitur pauper. Hiere. ij. b. Induxi vos in terram carmeli vt comederetis fructum eius ꝛ optima illius: et ingreſſi contaminaſtis ter-

Gen. i. d. — Gen. ii. d. — Eph. v. g. — i. Coꝛ. vi. d.

a a galilea: et venit in fines iu-
b deę trāns ioꝛdanem: et ſecu-
c tę ſunt eum turbę multę: ꝛ cu-
d rauit eos ibi. Et acceſſerunt
ad eum phariſei temptantes
e eum / et dicentes: Si licet ho-
mini dimittere vxoꝛem ſuam
f quacunq; ex cauſa: Qui re-
ſpondens / ait illis: Non legi-
ſtis / quia qui fecit ab initio
maſculum et feminam fecit
g eos. Et dixit: Pꝛopter hoc
h dimittet homo patrem et ma-
trem / et adherebit vxoꝛi ſuę:
i et erunt duo in carne vna.
Itaq; iam non ſunt duo ſed
vna caro. Qd̄ ergo deus cō-
iunxit / homo nō ſeparet. Di-
k cunt illi: Quid ergo moyſes
mādauit dari libellū repudij
l m et dimittere: Et ait ill': Quo-
n niam moyſes ad duritiā coꝛ-
o dis veſtri permiſit vobis di-
p mittere vxoꝛes veſtras: ab ini
q tio autem non fuit ſic. Dico
autem vobis: quia quicunq;
dimiſerit vxoꝛē ſuam niſi ob
r foꝛnicationem / et aliam duxe
s rit / męchatur. Et qui dimiſſā
t duxerit / męchatur. Dicunt
ei diſcipuli. Si ita eſt cauſa
v hominis cum vxoꝛe / nōn ex-
x pedit nubere. Qui dixit illis:
y Nōn oēs capiūt verbū iſtud:
z a ſed quib⁹ datū eſt. Sūt eni eu
b nuchi qui de matris vtero ſic

rā meā. q Dico aūt vob: q̄ q̄cūq; dimiſerit vxoꝛē ſuā niſi ob foꝛnicationē. Ob foꝛnicationem enim coꝛpoꝛalem vel ſpiritualem debet ſe diuidere. r Et aliam duxerit / dimiſſa viua: męchatur. Amb. ſuper pꝛimam epiſtolam ad Coꝛi. Non permittitur mulieri vt nubat ſi virum ſuum cauſa foꝛnicationiſ dimiſerit. Idē. Non ſubiecit de viro ſicut de muliere domin⁹ / q̄ ſi dimiſerit manere ſic: quia viro licet ducere vxoꝛem ſi dimiſerit ſuā peccantem: quia nō ita lege conſtringiť vir vt mulier: caput enim mulieris ē vir. Rab. Verba ſť ambꝛoſij operti nō veri: eadem enim lege tenetur vir ꝛ vxoꝛ: ꝛ quo ad h̄ pares ſunt. s Et qui dimiſſam duxerit męchatur. Hiero⁹. Pꝛęter eum qui dimiſit eam. Idem. Viuente viro. Et h̄ totum ſubintelligendum eſt queſtione ſupra dicta. t Dicunt ei diſcipuli: ſi ita eſt cauſa hominis cum vxoꝛe / non expedit nubere. Hoc dupliciter legitur. Si ita eſt cauſa: id eſt ſi tanta eſt occaſio manendi cum vxoꝛe vt nullo modo ſit dimittēda niſi pꝛo foꝛnicatione / non expedit nubere. Vel: id eſt ſi vna eſt cauſa tm̄ pꝛo qua dimittitur vxoꝛ. ſ. foꝛnicatio / non expedit nubere. Hoc vult Glo. Auguſ. v Non expedit nubere. Leuius eſt pꝛęliari ad concupiſcentiā naturę q̄ ad mulierē pernitioſā. Hiero⁹. Si fuerit iracunda / ſi malis moꝛib⁹ / luxurioſa / guloſa / vaga / ebꝛioſa / iurgatrix / ꝛ maledica / ſeu q̄libet huiuſmodi: velim⁹ / nolim⁹ / ſuſtinēda ē. Cū eni liberi eſſem⁹ volūtate ſubiecim⁹ nos ſuituti. Vn̄. j. Coꝛi. vij. a. Vir nō habet poteſtatē coꝛpoꝛiſ ſui / ſ3 mulier. x Qui dixit ill': nō oēs capiūt verbū iſtud. ſ. vt cōtineāt: q̄ſi acceptū nō habent cōtinere. j. Coꝛi. vij. b. Meli⁹ ē nubere q̄ vri. y Nō omnes capiunt: vt impatientes libidinis naturaliter frigidi: vel ſine inſtrumentis nati: quibus non eſt meritoꝛium continere. z Sed quibus datum eſt / ex gratia. a Sunt enim eunuchi: Quoꝛum ſunt multa genera. Quidam ſūt ſine inſtrumētis nati: hi pꝛopꝛie caſtrati dicuntur: quaſi caſti nati: hoꝛum nullum eſt meritum vel demeritum. Item facti pꝛopter captiuitatem vel pꝛopter matronarū delitias. ſ. ſpadones a ſpatha genere ferri. Eccl. xxx. c. Bona abſcōdita in oꝛe clauſo: ſic ſpado complectens virginem ꝛ ſuſpirans. Et xx. a. Concupiſcētia ſpadonis deuirginauit iuuenculā. Item frigidę naturę / vel ſenes / vel pueri / Item abſtinentes tm̄ pꝛopter politicam iuſticiam vel culturam idoloꝛum: vel deteſtātes oēm concubitum: vt quidā heretici. j. Timoth. iiij. a. In nouiſſimis tempoꝛib⁹ diſcedent quidam a fide / attendētes ſpiritibus erroꝛis ꝛ doctrinis demonioꝝ in hypocriſi loquentium mendacium ꝛ cauteriatam habentium ſuam conſcientiam / pꝛohibentium nubere ꝛ abſtinere a cibis quos deus creauit. Et abſtinentes etiam tm̄ pꝛo fauoꝛe humano. Itē cōtinentes ſolo intuitu mercedis ęternę / quaſi bene vincētes. Eunuch⁹ eni diciť ab eu bonū / ꝛ nichos victoꝛia. Eſa. lvj. b. Non dicat eunuchus: ego lignū aridum ꝛc. Ibidem. Hęc dicit dn̄s eunuchis: qui cuſtodierint ſabbata mea ꝛ elegerint qd̄ volui: dabo eis in domo mea ꝛ in muris meis locū et nomen melius a filijs ꝛ a filiabus. b Qui de matris vtero ſic nati ſūt. i. caſtrati ꝓpꝛie. i. caſti nati: Et cum his

i. Coꝛi. 7. b. — Deut. 24. a. & 5. a. — Marci. 10. a. — B — Marci. 10. b. Luc. 16. d. — Multa genera eunuchoꝛum.

computanť ſenes

G computantur ſenes ⁊ pueri. a Et ſunt eunuchi qui fa
cti ſunt ab hominib⁹: ad litteram: id eſt fauore hominum
abſtinentes ⁊ continentes: vt hypocrite: qui licet contineant:
non tñ propter deum. Hi ſunt clauſtrales ⁊ obediētiarij mū/
di et inanis glorie. Hiero⁹. Qui pſuaſiōe heretica ſimulāt ca/
ſtitatem / vt mentiantur veritatis religionem. Hi ab homi/
nib⁹ ꝓprie dicuntur
ſpadōes a ſpatha q̄/
ſi ſpathōes. b Et
ſūt eunuchi qui
ſeipſos caſtraue
runt propter re/
gnum celorum.
Hi dicuntur eunu/
Marci.10.c. Luc.18.d. chi / ab eu qđ eſt bo/
num et nichos qđ ē
victoria: quaſi boni
victores. Chryſo.
Maledictioni obno
xius eſt qui abſcindit
membrū: Abſcinde/
re enim membrū de
moniace actionis ē:
Marci.10.d. Luc.18.d. ⁊ diabolicarum inſi/
diarum a principio
opus fuit / vt dei ope
ribus detrahant: vt
homini noceant: vt
nature imputetur vi
tium non electioni:
vt dupliciter noceāt
⁊ membra abſcindā/
tur et naturalia pu/
tēt peccata: Si mēs

a nati ſunt: ēt ſūt eunuchi q̄ fa/
b cti ſunt ab hominib⁹: ēt ſunt
eunuchi qui ſeipſos caſtraue/
runt propter regnum celorū.
c Qui poteſt capere / capiat.
d e Tunc oblati ſunt ei paruuli:
vt man⁹ eis imponeret ⁊ ora/
f ret. Diſcipuli autem increpa/
g bāt eos. Jeſus vero ait illis:
Sinite paruulos ⁊ nolite eos
h prohibere ad me venire: tāli/
i um enim eſt regnū celorum.
k Et cum impoſuiſſet eis man⁹
l abijt inde. Et ecce vnus acce
m dens / ait illi: Magiſter bone
quid boni faciam vt habeam
n vitam eternam? Qui dixit ei:
Quid me interrogas de bo/
no? Unus eſt bonus deus.
o Si autem vis ad vitam ingre
di / ſerua mandata. Dicit illi:

ſobria fuerit / naturalium motuū nocumentū nullum erit. Ar/
gumentum ꝙ primi motus non ſunt peccata. c Qui po/
teſt capere capiat. ſ. vt ſit caſtus vel intelligat que dico.
d Tunc. Rab. Quando de caſtitate faciebat ſermonem:
e Oblati ſunt ei paruuli vt manus eis imponeret
et oraret: id eſt voce benediceret. f Diſcipuli autem
increpabant eos. Hiero⁹. Nō quo nollent eis ſaluatoris
⁊ manu ⁊ voce benedici: ſed q̄ necdū habētes pleniſſimā fidē /
putarēt eū i ſimilitudinē hoīm offerētiū iportunitate laſſari.
g Jeſus vero ait illis: ſinite paruulos ⁊ nolite eos
prohibere ad me venire. Prouerb. iij. d. Noli prohibe
re benefacere eum qui poteſt: ſi vales ⁊ ipſe benefac. Beda.
Herodiana crudelitas ⁊ egyptiaca malicia eſt naſcentē pro/
ſequi ſaluatorem: ⁊ allidere paruulos iſrael. h Taliū eni:
id eſt ſimplicium non ſuperborum. Jaco. iiij. b. Deus ſuper/
bis reſiſtit: humilibus autem dat gratiam. i Eſt regnū
celorum: id eſt vita eterna. k Et cū impoſuiſſet eis
manus abijt inde. Hilarius. Munus enim ⁊ donum ſpi
ritusſancti per impoſitionem manus ⁊ predicationē / ceſſante
legis opere dandum erat gentib⁹. Unde infantes gentis for/
ma ſunt: quibus per fidem ⁊ auditum ſalus redditur: regnū
dei: id eſt doctrinam euāgelij ſicut pueri accipiam⁹: quia nec
puer in diſcendo contradicit doctorib⁹: nec ponit ratiōes ad/
uerſus eos: ſed fideliter ſuſcipit / obtemperat ⁊ acquieſcit. Un
de. ſ. xviij. a. Niſi cōuerſi fueritis ⁊c. l Et ecce vnus ac
cedens ait illi. Marci. x. c. dicitur: ꝙ iſte habebat multas
poſſeſſiones: Et Luc. xviij. d. Contriſtatus eſt quia diues
erat valde. m Magiſter bone quid boni faciam vt
habeam vitam eternam? Joh. vj. c. Quid faciemus vt
operemur opera dei? n Qui dixit ei: quid me inter/
rogas de bono? Unus eſt bon⁹ deus / eſſentialiter: alij
participatione. o Si autem vis ad vitam ingredi
ſerua mandata: pertinentia ad dilectionē proximi: qđ eſt
certum ſignum dilectionis dei. j. Joh. iiij. c. Si diligimus
inuicem deus in nobis manet. Roma. xiij. c. Qui diligit pro
ximum / legem impleuit. p Dicit illi: que? Temptan/
do querit: quaſi non legerit: vel ne poſſit iubere contraria.
q Jeſus autem dixit: non homicidiū facies: non
adulterabis: non facies furtum ⁊c. Leuit. xix. d.
Diliges amicū tuū ſicut teipſū. Interlin. Septuaginta pri/
mū. Hiero⁹ ſup epiſtolā Eph. v. g. Unuſquiſq; vxorem ſuā ſi/
cut ſeipſum diligat. Que eſt ergo differētia inter proximi et
vxoris dilectionem?
Sol. In primo / ſi/
cut / eſt aduerbiū ſi/
militudinis: in vxo/
re autē approbatio/
nem ⁊ ꝯfirmationes
cum pondere quodā
ſonat. Sicut dicit:
Iſte fecit ſic vir. Et
illud. Uidim⁹ glori/ †Job.1.b.
am eius quaſi vnige
niti a pře. Nota aūt
ſm Hiero. iſte ma/
lus fuit: qz iuxta Lu/
cam. xviij. d. nō aīo
diſcentis ſed temptā
tis acceſſit: qđ colligi
tur ex eo ꝙ fuit iu/
de⁹ et princeps ⁊ de/
calogo legis inſtruc
tus. Sciens etiā ꝙ
illius obſeruātia ſuf/
ficiebat ad ſalutē et
ad vite eterne meri/
ta. Uidetur etiā fuiſ/
ſe auarus: qz audito
dñi conſilio / abijt tri
ſtis tanq̄ moleſte ſu

p Que? Jeſus autē dixit: Non
homicidium facies: non adul
terabis: Non facies furtum:
non falſum teſtimoniū dices:
Honora patrem tuum ⁊ ma/
trē: ⁊ diliges proximū tuū ſi/
r cut teipſum. Dicit illi adole/
ſcens: Omnia hec cuſtodiui
s a iuuentute mea: quid adhuc
mihi deeſt? Ait illi ieſus: Si
vis perfectus eſſe: vade ⁊ ven
t de omia que habes ēt da pau
v peribus: ēt habebis theſaurū
x in celo: ēt veni ſequere me.
y Cum audiſſet autem adole/
z ſcens verbum / abijt triſtis:
Erat eni habens multas poſ
a ſeſſiones. Jeſus autem dixit
diſcipulis ſuis: Amen dico
vobis: quia diues difficile
intrabit in regnum celorum.

ſtinens ſua dare. Cui⁹ etiam occaſione dñs ſtatim ſubdit de
auaro / dicens: ꝙ difficilius ⁊c. Beda aliter ſentit de eo / adhe
rens ṽbo Marci. x. c. dicentis: Intuit⁹ ieſus eū dilexit eum.
Sed intelligas prius acceſſiſſe aīo temptādi / ⁊ poſt ꝯtrit⁹ ani
mo diſcēdi. Uel nō eſt curandū ſi diſſonēt expoſitores in hu/
iuſmodi q̄ nō ſunt de articulis fidei: nec ſemp tangit ſpiritus/
ſanct⁹ corda expoſitoꝝ. r Dicit illi adoleſcēs: omia
hec cuſtodiui a iuuētute mea. Hiero⁹. Mētit: Si eni
diligeret ꝓximū ſuū ſic ſeipſū. i. ope cōpleſſet: nō eſſet triſtis
cū ſua dare paupib⁹ iuberet. s Quid adhuc mihi de/
eſt: ait illi ieſ⁹: Si vis pfect⁹ eē / vade ⁊ vende oia q̄
habes: nō partē. t Et da paupib⁹: ſi diuitib⁹. Ps. Diſ/
pſit dedit paupib⁹. Ps.111. v Et habeb theſaurū i celo. i. re/
tributionē multā. x Et veni ſeq̄re me. Chryſ. et Hila/
ri⁹ exponūt d pplo iudaico: q̄ adoleſcēs erat / nō etate ſ; leuita/
te: morib⁹ imatur; ſ; ānis: cui⁹ natiuitas fuit a tpe abrahe vſq;
ad exitū de egypto: vſq; tūc q̄ſi infās fuit. Iuuēt⁹ a tpe moy/
ſi vſq; ad reges. Uirilitas aūt vſq; ad trāſmigrationē baby/
lonis. Senect⁹ aūt vſq; ad chriſtū. Jeſus tñ intuebat eum: vt
reliq̄ ſalue fiāt. Hic vendere ꝯfidētiā legis ⁊ ſacrificioꝝ qb⁹
carnalit vtebat relinq̄re iubet et admonet: Oia eni mādant
felici cōmercio mutari: vt illa deiceps gētib⁹ ſpūalit paupib⁹
ſub ipſi⁹ veritate corpis ſint diuidēda. Sed iudaic⁹ populus
his auditis triſtis abſceſſit. y Cū audiſſet aūt adole/
ſcens ṽba hec. Chryſ. Hec ſūt verba que ꝯtemptū mū/
di in vniuerſo mūdo ⁊ voluntariā pſuaſere paupertatē. Iſte
adoleſcēs tñ ſignificat pplm iudeoꝝ: rum laudatores alioꝝ
aut imitatores: In quoꝝ pſona dicit balaam / Numeri. xxiij.
b. Moriat aīa mea morte iuſtoꝝ. Tū etiam eos qui querūt
ꝯſilia ⁊ ꝯtriſtant ſi ſibi nō placeāt. Prouerb. xviij. a. Nō re/
cipit ſtultus verba prudētie niſi ea dixeris que verſant in cor
de ſuo. Uel iterum eos qui volūt melius p viam mādatoꝝ ire
onerati: q̄ leuius ⁊ expeditius currere per viam ꝯſiliorum.
z Abijt triſtis. Et quare? Erat enim habens mul/
tas poſſeſſiōes: que ſuffocāt verbū dñi. ſ. xiij. c. a Je/
ſus aūt dixit diſcipulis ſuis: amē dico vob: qz di/

Marci.10.c. Luc.18.c.
a Et iterum dico vobis: Faci/
b c d lius eſt camelum per forame
e acus tranſire/ ꝙ diuitem in/
f trare in regnu celorum. Au/
ditis autem his/diſcipuli mi/
g rabant valde/dicentes: Quiſ
ergo poterit ſalu⁹ eſſe? Aſpi/
h ciens autem ieſus dixit illis:
i Apud homines hoc impoſſi/
bile eſt: apud deum aute om/
k nia poſſibilia ſunt. Tunc re/
ſpondens petrus/dixit ei: Ec
l ce nos reliquimus omnia et
m ſecuti ſumus te: quid ergo
n erit nobis? Jeſus autem di/
xit illis: Amen dico vobis ꝙ
o vos qui ſecuti eſtis me in re/
p generatione cum ſederit filius
hois in ſede maieſtatis ſue/
ſedebitis et vos ſuper ſedes
q duodecim iudicantes duode
r s cim tribus iſrael. Et omnis q
reliquerit domum vel fratres
aut ſorores /aut patrem /aut
matre/ aut vxorem/ aut filios
aut agros propter nomen me
t v um/centuplum accipiet: et vi
x tam eterna poſſidebit. Mul/
ti autem erunt primi nouiſſi/
mi/et nouiſſimi primi.

B ues difficile intrabit in regnu celorum. Luc. xviij.c. Q difficile qui pecunias habent in regnum dei intrabunt. Marc. x.c. Q difficile eſt confidentes in pecunijs introire in regnum dei. a Et iteru dico vobis: facilius eſt: id e minus impoſſibile e: qz hoc non repugnat dei iuſticie ꝛ po/tentie: ſed diuitez in/trare in regnum ce/lorum magis repu/gnat. c Camelu per forame acus traſire. Porta erat in hieruſalem q acus dicebatur: per cuius foramen non niſi in/onerati traſire pote/rant: ſic non niſi de/poſitis diuitiaru cu/ris intrant in regnu celoru. Nota ꝙ ha/bere ꝛ amare diuiti/as malum eſt: et hoc e auari. No habere et amare deteri⁹: h erumnoſi. Habere ꝛ no amare bonu: ſic abraa. Nec habere nec amare meli⁹: vt pauli pfecti. e Q diuite. Diues pp̄s iudaic⁹. Ite diuitijs mundi onerat⁹ ꝛ inflat⁹. b Facili⁹ e camelum. i. quemcunqꝫ peccatis onuſtum. Camelus licet magnum ſit animal/tn̄ quaſi adhuc vellet eſſe maius: habet gibbum in dorſo: in hoc ſuperbia. Item ſuper camelo ſine ligamine iacet ſarcina: ſic ſup peccatores ſarcina peccatoꝝ. Item facile ad terram inclinatur/ꝛ ſurſum non poteſt caput

Prouer.17.d. erigere propter gibbum. Oculi ſtultorum in finibus terre. d Per forame acus traſire ꝙ diuite itrare i regnu celoꝝ. Per foramen acus. i. fide vulneru chriſti: qui in ad/uentu primo perforatus eſt: ꝛ in ſecundo perforabit ad mo/dum acus. Cant. ij. g. Veni columba mea in foraminib⁹ pe/tre. Eſa. ij. c. Ingredere in petram ꝛ abſcondere in foſſa hu/mo a facie timoris domini ꝛc. De hac acu/Exo. xxvj. a. vbi cortine tabernaculi leguntur facte ab opere plumario acuali .ſ. prelati protegentes ꝛ ornantes eccleſia/facti ſunt boni ope/re acus chriſti. Prouerb. xj. d. Qui confidit in diuitijs ſuis corruet. Et. xxviij. c. Qui feſtinat ditari non erit innocens. f Auditis autem his diſcipuli mirabatur valde: ex dei reſponſione/ ꝙ ſeruatibus mandata ingreſſus in celu: facientibus conſilia theſaurus in celo pmittitur. Hec eni mi/ra videntur: ꝛ ꝙ .ſ. ſequentes chriſtum iudicabunt. g Di/centes: quis ergo poterit ſaluus eſſe: cu pauci ſint q non habeant vel non ament diuitias. h Aſpiciens au/tem ieſus: id eſt radios gratie ſue ad eos tranſmittens con/tra temptatione cupiditatis. Videt enim domin⁹ extramit/tendo. Sap. iiij. c. Reſpectus eius in electos illius. i Di/xit illis: apud homines impoſſibile eſt: apud deu autem omnia poſſibilia ſunt. Luc. j. d. Non erit im/poſſibile apud deum omne verbum. Gen. xviij. b. Nunquid deo quicqꝫ eſt difficile? k Tunc reſpondens petrus dixit ei. Audito premio mandata ſeruantiu ꝛ omnia vende/tium/prouocatus audire vult omnia ꝛ etiam voluntatem ha/bedi relinquentium premia: ſi tn̄ etiam ſequant dnm. l Ec/ce nos reliquimus omnia. Interlin. i. voluntatem ha/bendi. m Et ſecuti ſumus te: quid ergo erit no/bis? q. d. qd premium inde conſequemur? n Jeſus au/tem dixit illis: amen dico vobis: ꝙ vos qui ſecuti eſtis me: Non dicit: qui reliquiſtis omia: ſed cum duo di/xiſſet/petrus alterum ſumit. Notat autem i hac ſerie theſau/rus ꝛ theſauri locus. o In regeneratione: id eſt in reſur/rectione. p Cum ſederit filius hominis in ſede ma/ieſtatis ſue / ſedebitis ꝛ vos ſup ſedes duodecim.

Ps.46. Chryſ. De ſede dei audi prophetam: Regnabit deus ſu/per gentes: deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam. Omes cre/dentes ſunt ſedes maieſtatis eius. Vide quia non hic de tem/pore futuri iudicij dicit: ſed de vocatione omniu gentiu: non tn̄ dixit: Cum venerit filius hominis ſedens/ſed cum ſede/rit. Ex eo cepit ſedere in ſede maieſtatis: ex quo credere in eu ceperunt gentes. Ex eo etiam tepore apo/ſtoli ſederunt ſuper duodecim thronos: id eſt in omnib⁹ chri/ſtianis ſm diuerſita/tes animaꝝ: Suſci/pientes verbu petri/ thronus eius fue/runt: ꝛ ſic de alijs. Apoſtoli ſunt ſedes dei: fideles homines ſedes apoſtolorum. Doctrinis itaqꝫ et exemplis condenan/tur quotidie nolen/tes credere de duo/decim tribub⁹ iſrael. Trib⁹ aut leui q duo/decima e ſubintelli/git i duodecim /que Marci.10.f. Luc.13.f.

e in diuiſiōe terre pmiſſiōis/no accipiēs parte diuiſa e p duo/decim tribus quaru decimas ꝛ oblationes retinuit. q Iu/dicantes duodecim tribus iſrael. Contra. Job. iij. b. Qui non credit iam iudicatus eſt. Item ſm Aug. infide/les nec iudicabunt nec iudicabunt. Sol. Duplex eſt credere: et tunc duplex iudicium. ſ. diſcuſſionis ꝛ condemnationis. r Trib⁹ iſrl. i. reprobos de duodecim tribub⁹. s Et ois q reliqrit domu vl fres aut ſorores aut patre aut ma/tre aut vxore aut filios aut agros ppt nome meu: .i. nominis mei exaltatione. Vel. i. honore meu. t Centu/plum accipiet/in preſenti pro vno fratre carnali centum ſpirituales: quia omnes bonos. Ps. Particeps ego ſu om/nium timentium te. Vel gratiam: qd in centuplum valet. Ps.118. v Et vitam eternam poſſidebit: tanqꝫ hereditatem. x Multi autem erunt primi nouiſſimi: ꝛ nouiſſi/mi primi: id eſt multi qui erant in primo ſtatu ꝛ eminentio/ri omnia propter deum relinquetes/ erunt in ſtatu nouiſſimo et inferiori. ſ. a priori deſcendentes: ꝛ ecouerſo. Vel/primi. i. q prius fuerunt in charitate labentes reperiuntur in peruerſita/te: ꝛ econuerſo. Q ita ſit/patet per ſequentem parabolam. Non tn̄ viſqꝫquaqꝫ eſt expreſſa ſimilitudo: in parabola enim ponuntur primi ꝛ nouiſſimi. Expoſitio Capituli. XX.

Simile eſt regnum celorum ꝛc. Iſtud capitulu diuidit i tres partes. In prima oſdit parabola qua in proximo dixerat. ſ. ꝙ erunt primi nouiſſimi ꝛc. In quo docet fugere ocium: inuitans nos ad laborem. In ſecunda predicit diſcipulis imminere. ſ. paſſionem / redar/guens ibidem filios zebedei: in quo inuitat nos ad humilita/tem: ibi: Et aſcendens ieſus hieroſolyma ꝛc. In ter/tia agitur de curatione duorum cecoꝝ: vbi exhortamur ipſo facto ad conſtantiam oronis: ibi: Et egredientibus ꝛc. Myſtice. Paterfamilias eſt deus: operarij ab eo conducti in vinea ſunt pdicatores ad eccleſia excolenda ꝯſtituti: que noie vinee ſolet intelligi. Eſa. v. b. Vinea dni ſabaoth dom⁹ iſrl e. Mane/hora tertia/ſexta/ nona: itelligut anteacte etates i q/bus vocatus eſt pp̄s iudaicus: vndecima vo etas / in qua et gentilis ꝛ iudaicus populus vocatus eſt. Et exponit de eta/tibus macrocoſmi ꝛ etiam microcoſmi. Et exponitur primo mane. i. pma etate mudi vel intelligetie humane: que i pmis fuit modica ad cognoſcedu deu. c Exijt pmo mane ꝛc. id eſt vocauit predicatores: vt eos qui adhuc in etate tenella ſunt vocaret de macrocoſmo. Scdm Hiero. Mane viſqꝫ ad diluuij inudatione: operarij adam ꝛ alij patriarche. Hora tertia viſqꝫ ad circuciſione: operarij noe et ceteri. Hora ſexta viſqꝫ ad Myſtice

¶ legis dationē: opãrij moyses ⁊ ceteri. Hora nona vsq; ad regū vnctionē: opãrij dauid ⁊ ceteri ꝓphe. Undecima vsq; ad christi ⁊ aploꝝ p̄dicationē: opãrij christus et apli ⁊ ceteri p̄dicatores. Dicit ergo a ¶ Simile ē regnū celoꝝ .i. p̄sens ecclesia .i. negociū qd fit i ecclesia p̄sēti negocio qd ab hoīe p̄refamilias fit vł fieri potuit.

b ¶ Hoī p̄rifamilias. Chrys. P̄rifamilias christus ē: cuius domus ē celū ⁊ t̄ra. Familia ois creatura. Phil. ij. b. Ut i noīe iesu oē genu flectat. Qui q̄si tristegã edificauit: Gen. vj. c. Ut sup t̄rã esset certãtes. Iob. vij. a. Militia ē vita hoīs sup terrã. In iferno victi: in celo victores. Utriusq; dedit nob q̄si modicū gustū: noctē de iferno: lucē de celo. Uinea iusticia ē: vites castitas/ mãsuetudo/ patiētia/ ⁊ similia. Adã positus ē ad colēdū: nō coluit/ ⁊ ꝓiectus ē. Nos positi sumus ad colendū iusticiã: si neglexerimus ꝓijciemur/ sicut ⁊ iudei ꝓiecti sunt. Ruina p̄cedētiū admonitio debet esse sequētiū. Minus digni venia erunt secundi q̄ primi. Scōm Greg. exponit de microcosmo. Mane ē itelligētia pueroꝝ: q̄ puꝝ claret/ vt lux matutina. Hora tertia/ intelligētia adolescētū: que ꝓficit in calore charitatis ⁊ splēdore cognitiōis. Hora sexta/ intelligētia iuuenū. Nona intelligētia senectutis/ q̄n sol .i. calor etatis descēdit. Undecima/ intelligētia etatis decrepite c ¶ Qui exijt p̄mo mane. Greg. Q̄n nō cognoscit in secreto ē: sed q̄n cognoscit exit ↄducere opãrios/ et occulto ꝓgrediens ad noticiã. d ¶ Cōducere opãrios. Esa. lxj. b. Filij peregrinoꝝ agricole et vinitores vestri erunt. f ¶ In vineã suã. Hiere. ij. d. Ego te plãtaui vineã electã. e ¶ Opãrios. Chrys. Mercenarij sumus. Mercenarius sine ope esse nō pōt. Opa aūt nr̄a sunt opa iusticie: non vt agros colamus et vineas: nō vt diuitias acquiramus: et honores cōgregemus. Et q̄uis hoc sine peccato facere possumus: tn̄ nō sunt opera nr̄a sed diaria nr̄a. Sicut ergo nemo cōducit opãriū vt hoc solū faciat qd mãducat: sic nos nō ideo vocati sumus vt h̄ solū opemur que ad nr̄m ꝑtinēt vsū sed ad gloriã dei. Et sicut mercenarius totū diē impēdit circa opus/ modicã horã circa cibū: sic ⁊ nos debemus oē t̄ps impendere circa gloriã dei/ ⁊ modicam partē circa terrenos vsus. Et si mercenarius ea die q̄ opus nō fecerit erubescit intrare domū ⁊ petere panē: quō tu non ↄfunderis intrare ecclesiã ⁊ stare in ↄspectu dei q̄n nihil boni gessisti: g ¶ Cōuētiōe aūt facta cū opãrijs ex denario diurno. Ille denarius valebat decē nūmos vsuales. Allegorice autē significat vitã eternam. h ¶ Misit eos in vineã suã: vt .s. eã colerēt ⁊ custodirēt. Gen. ij. c. Tulit dn̄s deus hoīem ⁊ posuit eū in paradisum voluptatis vt operaret ⁊ custodiret illum. Cant. j. b. Posuerūt me custodem in vineis. Chrys. Mercenarius positus ē in vinea: si neglexerit/ nō solum mercedē ꝑdit/ sed ⁊ deserte vinee damnū exiget ab eo. Uinea dn̄i nō extra nos ē/ sed i nobis plãtata ē. Qui peccm̄ facit dissipat eã: q̄ bona facit/ colit. i ¶ Et egressus circa horam tertiã vidit alios stãtes ociosos. Chrys. Peccatores mortui sūt/ nō ociosi. Qui diabolo seruit/ mortuus ē: qui dei opus nō opat/ ociosus ē. Qui aliena tollit/ mortuus ē: q̄ sua nō dat/ ociosus ē. Coluisti vitē misericordie si das: ⁊ ieiuniū si ieiunas. Si inuides meliori/ mortuus es: si nec inuides nec cōgaudes/ ociosus es. k ¶ Et dixit illis: ite ⁊ vos i vineã meã/ ⁊ qd iustū fuerit dabo vob. Unicuiq; em̄ reddet s̄m qd meruit. Ioh. xiiij. a. In domo p̄ris mei mãsiōes multe sūt. Illi aūt abierūt. l ¶ Circa vndecimã vo horã

a Simile ē re ¶ Ca. XX
b gnū celoꝝ hoī patrifa
c milias / q̄ exijt primo
d e mane ↄdūcere opãrios in vi/
f g neãm suam. Cōuentione au/
tem facta cum operarijs ex de
h nario diurno/ misit eōs in vi/
i neam suam. Et ẽgressus cir/
ca horam tertiam/ vidit alios
k stantes in foro ociosos/ ẽt di/
xit illis: Ite ⁊ vos in vineam
meam/ et quod iustum fuerit
dabo vobis. Illi autem abie
runt. Iterum autem exijt cir/
ca sextam et nonam horam:
l et fecit similiter. Circã vnde/
m cimã vero horã exijt: ẽt inue/
n o nit alios stantes/ ⁊ dicit illis:
p q Q̄uid hic stãtis tōta die ōcio
r si: Dicūt ei: Quia nemo nos
s ↄduxit. Dicit illis: Itẽ et vos
t in vineã meã. Cū serō aūt fa/
v ctum esset: dicit dōminus vi/
x y neę ꝓcuratōri suo: Uōca ope
z rarios ẽt redde illis mercedē:
a incipiēns a nouissimis vsq;

exijt. Chrys. Iam nos i nouissima mūdi margine stamus. j. Ioh. ij. c. Filioli nouissima hora ē. Duodecima hora nō ē iã integra. Un̄ putas / q2 cãdor iusticie iã recessit de mūdo/ et sol grãꝝ radios reuocauit/ ⁊ totã t̄rã nigredo mēdacioꝝ ⁊ iniq̄tatū q̄si nox fusca cooꝑuit/ nisi q2 iã duodecima hora finit: Ubiq; tenebras vides ⁊ dubitas diem trãsisse: Prius i vallibus fit obscuritas die declinãte: sic ꝑus i laicis ⁊ secularibus incipit obscuritas: nūc aūt q̄n vides q̄ sacerdotes positos i sūmo ꝑtice dignitatū/ q̄ montes dicuntur appēhēdit iniq̄tas tenebrosa/ quō dubitet q2 finis mūdi ē: m ¶ Et inuenit alios stãtes et dixit illis: q̄d h̄ statis. Hic .i. in h̄ loco tam ꝑiculoso/ laborioso: tam mōstruoso/ suspicioso/ lutoso. n ¶ Quid: cū habetis ↄductores/ collaboratores/ t̄pis oportunitatē/ laboris suauitatem/ mercedis saturitatē. o ¶ Statis: mãdatoꝝ dei obliti/ rugitu leonis stupefacti/ carnis illecebris ↄfracti. p ¶ Tota die: .i. tota vita. q ¶ Ociosi: vobis nihil ꝓficietes/ ꝓximis nō subueniētes/ deo nō seruiētes/ hostibus nō resistētes/ pniãz nō agētes/ in posterū nō ꝓuidētes. r ¶ Dicūt ei: q2 nemo nos ↄduxit. Cōductores sūt p̄dicatores: q̄ debēt opãrios ↄgregare: ipsos de mercede certificare: vineã primo intrare. Chrys. Nesciūt q2 q̄ nō opat i h̄ seculo nō mãducat i futuro: Dies iste dies opationis: dies q̄ sequit feriarū est. s ¶ Dic illis: ite ⁊ vos i vineã meã. Chrys. Qui vocati sunt in p̄ma ⁊ tertia et sexta ⁊ nona nō dicūt h̄ qd isti: q2 oēs isti ↄducti sūt ⁊ sciuerūt dei ꝓmissa: gētes ꝟo nō. Idē. Certū pactū ex denario nō fecit nisi cū p̄mis. Cū adã eni pepigit/ cū ceteris post eius lapsū nō: q2 tãtū paratus ē tribuere quãtū mercenarij recipe nō sperabãt. t ¶ Cū sero aūt factū esset. Chrys. Cōsidera q̄ sero reddit mercedē nō mane. Ps. Labores manuū tuarū q2 mãducabis / btūs es ⁊ bn̄ tibi erit. Prouer. xx. c. Hereditas ad quã festinat in p̄ncipio ⁊c. Lucifer mane voluit hr̄e mercedē anteq̄ laborasset. Esa. xiiij. c. Quō cecidisti de celo lucifer ⁊c. Ascēdã in celū ⁊c. Sero autem/ ē mors hoīs: ꝓpter obscuritatē/ frigiditatē/ oblíuionē/ retributionē/ cōpletoriū. v ¶ Dic dn̄s vinee/ pat. x ¶ Procuratori suo .i. filio: q̄ ꝓprius curat a sp̄uali inopia: ꝑtinus curat i t̄pali angustia: ꝓ nihilo curat .i. saluat i glia. y ¶ Uoca opãrios .i. fideles q̄ opant instant ne t̄ps pereat: letant vt opus deo placeat: ꝑseuerant vt p̄miū eternū accipiãt. Iob. xiiij. c. Uocabis me et ego r̄ndebo tibi. Hos vocat dn̄s q̄tuor modis .s. ꝑ sctōꝝ p̄dicationē: ꝑ bn̄ficioꝝ largitionē: ꝑ internã inspirationē: ꝑ flagelloꝝ correctionē. Prouerb. j. c. Uocaui ⁊ renuistis: extendi manū meã ⁊ nō fuit q̄ aspiceret: despexistis oē ↄsiliū meū: et increpatiōes meas neglexistis. Opãrios aūt ideo vocari p̄cepit: q2 nō pōt fodi vel putari vinea verbis sed factis. Uel ideo vocat opãrios: vt tu facias eodē modo. z ¶ Et redde illis mercedē. ij. Timoth. iiij. b. Bonū certamē certaui/ cursū cōsūmaui: de reliq̄ mihi reposita ē corona iusticie quam reddet mihi dn̄s i illa die iustus iudex. j. Cor. iij. b. Unusq̄sq; mercedē suã accipiet s̄m suū laborē. a ¶ Incipiēs a nouissimis vsq; ad p̄mos .i. ꝑus remunerãs eos q̄ tardius vocati sunt: vel .i. nō posterius remunerãs nouissimos. Chrys. A nouissimis incepit: quia qui ante christi aduentum fuerunt quasi ex operibus suis facti sūt sctī: gentes autē ex misericordia. Reddens ergo prioribus iustus apparuit: nouissimis apparet misericors: misericordia ergo incipit a nouissimis. Unde Roma. xv. b. Gentes super misericordia honorare deum. j. Thessal. iiij. d.

Ps. 127.

Fideles vocat dn̄s quattuor modis.

 ¶ Mortui q̄ in christo

a/b ad primos. Cum veniſſent er
go qui circa vndecimam ho/
ram venerant/acceperunt ſin
c gulos denarios. Venientes
d autem et primi/ arbitrati ſunt
ꝙ plus eſſent accepturi: acce
perunt autem ⁊ ipſi ſingulos
e/f denarios. Et accipiẽtes mur/
murabant aduerſus patrem/
g familias/dicentes: Hi nouiſ/
h ſimi vna hora fecerunt: et pa/
res illos nobis feciſti: qui por
tauimꝰ pondus diei ⁊ ęſtus.

i At ille reſpondens vni eoꝝ/
k/l dixit: Amice/ non facio tibi
m iniuriam. Nonne ex denario
n conueniſti mecum? Tolle qd
o/p tuum eſt et vade. Volo autẽ
et huic nouiſſimo dare ſicut ⁊
tibi. Aut nõ licet mihi qd vo
lo facere? An oculus tuꝰ ne/
quam eſt: quia ego bonus ſũ?
q Sic erunt nouiſſimi primi: et
r primi nouiſſimi. Multi enim
ſunt vocati/pauci vero electi.
s Et aſcẽdẽs ieſus hieroſolymã

Mortui qui i chriſto ſunt reſurgent primi. Iuſticia vero incipit a maximis. Ezech.ix.c. A ſanctuario meo incipite. j. Pet.iiȷ.d. Tempus eſt vt iudicium incipiat a domo dei. Item Chryſ. Nimia miſericordia ordinem non aſpexit. a Vſq ad primos. Augꝰ de concordia euangeliſtarum. Quis fęlicitatẽ reſurrectionis omnes ſimul accepturi ſint: tñ quia aliȷ accipiẽt poſt vnã horam aliȷ poſt multaſ/illi dicũtur priores accipere qui poſt modicũ tẽpor̃ accipiẽt: Itaq

B

nouiſſimi in labore erunt primi in pręmio. b Cum veniſſent ergo qui circa vndecimã horam venerant acceperunt ſin/gulos denarios. Denariꝰ eſt vita ęterna: q̃ ſine cruce nõ tribuitur: in qua littera tau imprimit: vbi regis ſago cognoſcitur. c Venientes autem ⁊ primi: id eſt iudęi. d Arbitrati ſunt ꝙ plus eſſent accepturi: acceperunt autem et ipſi ſingulos denarios: id eſt ſingula merita. Ioh.xiiȷ.a. In domo patris mei manſiones multę ſunt. e Et accipientes murmurabãt aduerſus patremfamilias/dicentes: quidam.ſ. ex eis murmurabãt: vt primitiui illi fideles quorum erat cor vnũ ⁊ anima vna in deum: qui audientes apoſtolos tranſiſſe ad gentes: vſq dum ſic ordinatum a deo eſſe didicerũt. Murmurabant iudęi.ſ. ab initio eccleſię naſcentis ad fidem conuerſi: quoꝝ murmuratio cauſa fuit q̃re apoſtolus epiſtolam ſcripſit ad Romanos: ſed a murmure poſt deſtiterunt/ aliȷs manẽtibus i murmure. Aliȷ vero ex eis acceperunt: aliȷ murmurauerunt: iuxta regulam Ticoniȷ/ſm quã fit ſermo ſm alios ⁊ alios de eadem multitudine non mutata voce. Sic in Pſ. Cum occide/

Pſ.77. ret eos/ quęrebant eum. Vel poteſt dici ꝙ in pręſenti murmurant tanq̃ in futuro accepturi. Vel per ſynchęſim: id eſt ſpontaneam confeſſionem: quaſi: eſto ꝙ ſic murmurabãt: tñ paterfamilias in nullo iniuſte ęgit. Vel in iudicio quaſi murmur ⁊ oculus nequã erit/quaſi admiratio iudęorũ de gloria gentium vel diuturna antiquorum bonoꝝ a viſione dei cum deſiderio qd habebant: ſuſpenſio poteſt intelligi quędã murmuratio: id eſt admiratio. f Murmurabãt. Chryſ. Nõ ex inuidia gratię murmurant/ ſed ex ignorantia ſecretorum: quaſi quęrant nouiſſimi/ cũ tempora noſtra non habuerunt: quare diſpari vocationi par datur pręmiũ? Dicẽtes: g Hi nouiſſimi vna hora fecerunt. Synchęſis eſt.q.d. cõcedatur ꝙ ſic dixerint: tñ ſic poſſet eis reſponderi vt ſubiungitur. Dici etiam poteſt ꝙ hęc dictio eſt quędam admiratio. h Et pares illos nobis feciſti q̃ portauimꝰ põdꝰ diei ⁊ ęſtus. Chryſ. Pondus ſignificat opus iuſticię/ęſtꝰ concupiſcentiã ſęculi. Hoc ideo dicitur: quia olim omnibus bonis mundus proſperabat: ⁊ ideo qui tunc fuerunt cum maiori difficultate iuſticiam ſeruauerunt: qꝛ fęlicitas mundi impedimentum eſt animę. Multum ergo tunc erat bonus qui iuſtus poterat eſſe. Multum vero malus qui nõ fugit ad deum/cum plurimis aduerſitatibꝰ premi videat mundũ. Pondus etiam dici poſſũt oneroſa pręcępta / propter quę et alibi

M.11.d. dominus hortatur iudęos/⁊ dicit: Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati eſtis et ego vobis requiem dabo. Ęſtꝰ vero vrens calor temptationũ: quã conflabant maligni ſpiritus in antiq̃s ad ęmulationẽ gentiũ eos irritantes. Itẽ Chryſ. Si i hoĩe ẽ q̃ñ naſcat̃ prius aut poſtea/iuſta ratione pmã habebit mercedẽ q̃ prius naſci voluit: ſecũdã q̃ poſtea venit ad vitam: Nũc aũt cum dei ſit poteſtatis q̃ñ hominẽ pducat in mundum: nec ille ſibi priorem honorem defendere debet qui prius natus ẽ/nec ille contẽptibilior eſſe qui poſtea. Moraliter: Iſti murmurantes figuram tenẽt quorundam clauſtralium: qui eo ꝙ diutius fuerunt in clauſtro murmurant ꝙ ſibi pręponuntur iuniores vel partificantur. i At ille reſpondẽs vni eorum dixit. Similiter Marci.xiiȷ.d. Qd vobis dico/ omnibus dico. k Amice/ p fidẽ: non amice per operationem. Simile.ȷ.xxvȷ.e. Amice ad q̃d veniſti? l Nõ facio tibi iniuriam. Chryſ. De dato eius nemo murmurat iuſte: qui amplius dat q̃ omnis homo deſiderat. m Nonne ex denario diurno conueniſti mecũ? q̃ſi ſic. n Tolle qd tuum eſt. Dirigit ſermo ad murmurãtes: ⁊ exponit totũ in malo: id eſt tollens qd tuũ eſt.ſ. pęnam ęternam quam meruiſti. o Et vade.i. vades in ignem ęternũ. Sic vult illa Interliñ. Reddo tibi ⁊c. Vel ſit ſermo ad eos qui non fuerit in murmuratione pertinaces: et exponitur totũ in bono: ac ſi dicat dominꝰ: Paratus ſum tibi reddere mercedem tuam .ſ. vitam ęternam. Et vade: id eſt vades in regnũ dei. Vel primũ referatur ad murmurantes: ſecundum ad denarium recipientes. Hieroꝰ. Vade: id eſt perſeuera in adepta iuſticia. p Volo autem ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi: aut non licet mihi qd volo facere? an oculus tuus nequã eſt quia ego bonus ſum. S.vȷ.c. Si oculus tuus ſimplex fuerit: totũ corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuꝰ fuerit nequã: totum corpus tuum tenebroſũ erit. Eccȷ.xxxv.b. In bono oculo adinuentionem facito manuũ tuarum: quoniam retribuens eſt dominꝰ ⁊ ſepties tantũ reddet tibi. q Sic erunt nouiſſimi primi: ⁊ primi nouiſſimi. Chryſ. Sicut in corona nec initiũ eſt nec finis: ita inter ſanctos quantum ad tempus in illo ſęculo nemo nouiſſimus dicitur/nemo primus. r Multi enim ſunt vocati pauci vero electi. Chryſ. Tandem ſententiam repetit vt doceat quare introducta eſt parabola. Remigius. Qr tã multi ⁊ tam nouiſſimi q̃ primi reprobentur/terribili ſententia ſubditur: Multi enim ſunt vocati ⁊c. Moraliter r Multi enim ſunt vocati. Omnes canonici vocant̃ ad electionem: ſed tñ vnus eligitur in epiſcopum. j. Corꝭ.ix. d. Oẽs q̃dẽ currũt: ſ; vnꝰ accipit brauiũ. In vniuerſo g̃ quinq modis exponit̃. De pmo murmure: vel p ſynchęſim: vel p regulã Ticoniȷ de pñti: de murmuratione admirationis: de gemitu patꝝ in limbo s Et aſcẽdẽs ieſus hieroſolymã/ſm ſitũ loci. Et aſcẽdẽs ⁊c. Inceperat matthęꝰ narrare ea q̃ dñs fecerat in iudęa. Narratis g̃ his q̃ fecerat vltra Iordanẽ/accedit hic ad ea q̃ fecit citra. Moralit̃. s Et aſcendens/ſex ſaltibus. De cęlo in vterum virginis: de vtero in mundum: de mundo in patibulum: de patibulo i infernum: de inferno in mundum: de mundo in cęlum. Cantꝭ.iȷ b. Ecce iſte venit ſaliens in montibus ⁊ trãſiliens colles. Pſ. Exultauit vt gigas ad currendam viam: a ſummo cęlo egreſſio eius. Primũ ſaltum ⁊ ſecũdũ humilitas fecit. Cantꝭ.j.d. Cum eſſet rex in accubitu ſuo/nardus mea: id eſt humilitas/ dicit eccleſia: dedit odorem ſuum: qui traxit filium de ſinu patris. Lucꝭ.j.e. Quia reſpexit humilitatem ancillę ſuę. Tertium ⁊ quartum fecit charitas. Ioh.xv.b. Maiorẽ charitatem nemo habet ⁊c. Quintum ⁊ ſextum fecit veritas ſiue deitas. Humilitas enim eduxit de cęlo et induxit in mundum: charitas deduxit ad patibulum ⁊ vſq ad infernum: ve/

Marginalia: De magiſtris.c.ſi. — Moraliter — Marci.10.c. Luc.13.f. j.22.f. De.pe.diſ.4. c.ſi ex bono. — Moraliter — Pſ.18.

¶ Charitas vero reduxit ad mundum ⁊ de mundo in celum. Ioh. xvj.f. Exiui a patre et veni in mundum: iterum relinquo
Pſ.42. mundum ⁊ vado ad patrem. Pſ. Emitte lucem tuam ⁊ veritatem tuam. a ¶ Aſſumpſit duodecim diſcipulos ſuos. Diſcipuli autem dñi ſunt: qui eius audiunt lectiones. Quarum prima eſt humilitatis: ſecunda mãſuetudinis. ſ. xj. d. Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Tertia charitatis. Ioh. xiij. d. In hoc ſciēt omnes quia mei eſtis diſcipuli/ ſi dilectionē habueritis adiuicem. b ¶ Secreto. Hoc contra hypocritas: qui quando vadunt ad crucem penitētię
Marci.10.c. non ſecreto dicunt h
Luc.18.c. ſed publice. ſ. vj. a. Cū orat' nolite fieri ſicut hypocritę triſtes: qui amant i ſynagogis ⁊ in anguliſ platearū ſtantes orare vt videant ab hominibus. Ad litterā
Marci.10.c. ſecreto: quia noluit adhuc omnibus indicare ſuaʒ paſſionem ne ſcandalicarē tur. Item / ſecreto/ ꝓpter exemplum vt tu veniēs ad clauſtrum non multiſ manifeſtes. Geñ. xxxj. c. Non ſalutauit laban/ ſed eo ignorante fugit iacob. Item in hoc inſtruimur: ꝙ reuelandū eſt conſilium antiquiorib' ⁊ bonis. Reuelandū eſt enim conſiliū: vt elatio caueatur: vt veritas magis diſcutiat: vt ſcripturę ſanctę obediatur: vt auctoritas rei prębeatur. Antiquiorib' autem reuelandum eſt conſilium: vt ſenectus honoret: vt iuuentus nō inflетur: vt ſententia non pręcipitet: vt homo non infametur. Et bonis reuelandū eſt: quia hi magis vera loquūtur: ſcripturę conſilio vtuntur: bona queqȝ amplectunt: vix aut nunqȝ decipiuntur. c ¶ Et ait illis: ecce aſcendim' hieroſolymã. Chryſ. q. d. nemo me vocat / nemo cōpellit. Igitur cū videritis me in cruce pendentē ne ęſtimetis purum hominem: Nam etſi poſſe mori ē hominis: tñ velle mori non eſt hominis. Eſa. liij. c. Oblatus eſt: quia ipſe voluit. d ¶ Ecce aſcendimus/ per ſcalam iacob. Geñ. xxviij. c. id eſt crucem. Chryſ. Pręd̄icit paſſionē ſuam: quia omnis aduerſitas q̄ ſubito venit nimis grauis eſt: quã vero ꝑnoſcim' et expectamus leuior inuenitur. Item prędicit: vt ex ꝑſciētia intelligatur deitas vera. e ¶ Et filius hois: nō hominū: f ¶ Tradetur principib' ſacerdotū ⁊ ſcribis: cooperãte filij obedientia: diaboli nequitia: iudę auaricia: iudęorū inuidia: gentilium ſeuitia. g ¶ Et condēnabunt eum morte. Sap. ij. d. Morte turpiſſima condemnemus eum. h ¶ Et tradent eum/ iudei. ſ. i ¶ Gentibus/ pilato. ſ. et miniſtris romanoꝝ. k ¶ Ad deludendum. ſ. xxvij. d. Aue rex iudęoꝝ. Chryſ. Et nunc traditur chriſtus ad deludēdū. Chriſtus enī eſt verbum veritatis ⁊c. l ¶ Et flagellandū ⁊ crucifigendum ⁊ tertia die reſurget. Ecce ſubiūxit cauſam conſolationis. m ¶ Tunc acceſſit ad eum mater filiorum zebedei cum filijs ſuis adorans ⁊ petens aliquid ab eo. Chryſ. Hęc eſt ſalome vel pacifica: quę filios genuit pacis. Magna laus eſt huius mulieri: Nã relicto viro/ ſecuta ē chriſtum: quia ille tempalis marit' erat:
Al. ſ. decrepita iſte autem perfectus ſponſus. Ętate † perfecta chriſtum ſequebatur: quia ſi nunqȝ deus ſeneſcit ⁊ religio fatigationē nō ſentit. Chryſ. Inter tempus vocationis apoſtoloꝝ ⁊ paſſioneȝ dñi/ mortuus eſt zebedeus: et ſic illa ſecuta eſt chriſtum. Itē qui adam ſpoliauit per mulierem/ iſtos ſepare volebat ꝑ matrem. Sed iam non poterat perditio intrare per mulierez/ ex quo de muliere ſalus noſtra proceſſerat. Nota autem quare perijt. Audierat enim reſurrectionē dñi/ ⁊ ſtatim credidit eū

a Aſſūpſit duodecim diſcipuloſ
b ſecreto/ et ait illis: Ecce aſcen
c d e dimus hieroſolymam: et fili-
f us hominis tradetur princi-
pibus ſacerdotum ⁊ ſcribis:
g et condemnabunt eum mor-
h te: ⁊ tradent eum gentibuſ ad
i k l deludēdum/ et flagellandum
et crucifigendum: ⁊ tertia die
m reſurget. Tūnc acceſſit ad eū
mater filiorū zebedei cum fi-
lijs ſuis/ adorans ⁊ petēs ali-
n q̄d ab eo. Qūi dixit ei: Quid
o vis? Ait illi: Dic vt ſedeant
hi duo filij mei/ vnus ad dex-
teram tuam: ⁊ vnus ad ſini-
p ſtram in regno tuo. Reſpon-
dens autem ieſus/ dixit: Ne-
q r ſcitis qūid petatis: Poteſtis
bibere calicem quem ego bi-
s biturus ſum? Dicūnt ei: Poſ
t ſumus. Ait illis: Calicem q̄-
v x dem meum bibetis: ſedere au
tem ad dexterã meã vel ad ſi-
y niſtram nōn eſt meum dare
z vobis: ſed quibus paratum
a eſt a patre meo. Et audien-
tes decem indignati ſunt de
b duobus fratribus. Ieſus au-
tem vocauit eos ad ſe/ et ait:

regnaturū: vnde auiditate feminea hoc petit. n ¶ Qui dixit ei: q̄d vis? Non qȝ ignorat q̄rit hoc. o ¶ Ait illi: dic vt ſedeant hi duo filij mei/ vnus ad dexteram tuã et vnus ad ſiniſtram in regno tuo. Chryſ. Alij filijs ſuis militias ꝓuidēt/ alij honores: nemo ſalutē filijs ſuis ꝓuidet: ꝑditionē illoꝝ magno precio cōparãt/ ſalutē aūt illorū nec dono accipere volūt. Si viderint illos pauperes triſtant: ſi viderint potētes/ nemo triſtat: vt oñdãt qȝ corpoꝝ ſūt parētes nō animaꝝ. p ¶ Reſpōdens autē ieſus dixit: neſcitis quid petatiſ. Chryſ. Ego vocaui vos de ſiniſtra ad dexteram: ⁊ vos curritis ad ſiniſtrã. q ¶ Quid: id eſt q̄le petatis: id eſt petere debeatis. r ¶ Poteſtis bibere calicem quē ego bibiturus ſum. Per calicē fere vbiqȝ itelligitur paſſio: quia quaſi menſuratur/ cum nō permittit hominē temptari ſup id qd̄ poteſt: j. Cor. x. c. Vnde
B
Pſ. Potum dabis nobis in lachrymis Pſ.79.
in menſura. Item quia delectat. Roma. xij. c. In tribulatione patientes: ſpe gaudentes. s ¶ Dicunt ei: poſſumus. Credebant hoc dici ſibi de calice materiali. t ¶ Ait illis: calicem quidem meum bibetis. Caſſiodor' ſup Pſ. Pſ.10.
Calix dicitur a calida potione qua vtuntur conuiuãtes. Itē Pſ. cxv. calix dicit paſſio ⁊ martyriū: quia cū menſura bibitur. v ¶ Bibetis. Hiere. xxv. f. Cūqȝ noluerint accipere calicem de manu tua vt bibant: dices ad eos: hęc dicit dominus exercituum: Bibentes bibetis: quia ecce in ciuitate in qua inuocatum eſt nomen meum ego incepi affligere: ⁊ vos quaſi innocentes ⁊ immunes eritis? Non eritis immunes. Bibetis/ tñ diſſimiliter. Alter enim martyrium ſuſtinendo . ſ. iacobus ab herode truncatus: Actſ. xij. a. Alter crucem . ſ. tollēdo. Alter actu: alter affectu. Aug' de bono coniugali. Sicut enī nō ē impar meritum patientię in petro qui paſſus eſt et in iohanne qui paſſus non eſt: ſic nec eſt impar meritum continētię in iohanne qui nullas expertus eſt nuptias: et in abraam qui filios generauit. x ¶ Sedere autem ad dexteram meam vel ad ſiniſtram non eſt meum dare vobis: quia conſanguineis / ſed qȝ bonis. Vel/ y ¶ Nō eſt meum dare vobis/ talibus. ſ. ſuperbis ⁊ terrena petentibus ⁊ non ad cęleſtia feſtinantib'. Chryſ. Si non impetraueris/ grauiter ferre nō debes nec deſperare: quia nec iſtorū facta eſt fidentia. Item Chryſ. Non dixit/ non ſedebitis: ne illos confunderet: nec dixit/ ſedebitis: ne alios irritaret. Item velle eſſe ſuper omnes/ vituperabile: ſuſtinere aūt aliū ſuper ſe nimis glorioſū. Iſidorus in originali Geñ. xlix. a. Simeon ⁊ leui fratres ⁊c. Mos eſt ſacrę ſcripturę/ dū de adhęrētibus ſibi loquitur/ ea quę non omnibus ſed quibuſdam ſolent euenire/ generaliter prędicere: vnde duob' fratribus dominus prędixit: Calicem quidē meum bibetis/ non tñ iohanneſ ſanguinem fundendo calicem bibit. z ¶ Sed quibus paratum eſt a patre meo. ſ. victoribus ⁊ humilibus. Pſ.
Paraſti in dulcedine tua pauperi deus. a ¶ Et audienteſ Pſ.67.
decem indignati ſūt de duobus fratribus. Chryſ. Si nos petimus / forſitan dum duob' prouidere volumus: inter fratres ſcandalum excitamus: nã ⁊ ſancti ſunt/ tñ homines ſunt. b ¶ Ieſus autem vocauit eos ad ſe et ait. Si turbati ſunt apoſtoli quia iſti ſunt auſi hoc per matrem petere: quanto magis turbarentur ſi petitio exaudita vel ſuſcepta fuiſſet. Item neqȝ dixit/ ſedebitis: ne illoſ ꝯfunderet ⁊c.

¶ Sed tanqȝ benignus paſt

¶ Sed tanq̃ benignus pater/ſic reſpōdit: vt inter fratres con/
cordia non rumperet̃ ⁊ omnes ſperarent: Nam qḋ vni aut
duobus ſpecialiter non promittit̃/a cunctis ſperat̃. a ¶ Sci
tis quia principes gentium: id eſt qui inter gentes ha/
bent principatum. b ¶ Dominant̃ eorum: id eſt popu/
lorum gentium. Et
Marci.19.f. ſit relatio ad intelle/
Luc.22.c. ctum c ¶ Et q̄ ma
iores ſunt/pote/
ſtatē exercent in
eos: Non ita erit
inter vos. Chryſ.
93.diſ.c. diaconi ſūt Frequenter domi/
nus patitur diſcipu/
9.q.3.c. nullus los nec recte dicere
nec recte petere: vt
ex illorum culpa oc/
caſiones īueniat do
cēdi ⁊ exponēdi re/
gulā pietatis: Nec ē
error periculoſus ꝓ/
Marci.10.g. ſēte magiſtro. Idē.
Luc.18.f. O error ſalutaris: q̄
toti⁹ mūdi ſoluit er/
rorē. Si iſti non er/
raſſēt/vnde ſcire po/
teramus ꝙ non omne qḋ videtur bonū/bonū eſt deſiderare:
d ¶ Inter vos. Non ſolum apoſtolos demonſtrat: ſed om/
nes eccleſię prelatos. Ecc̄i.xxxij.a. Rectorem te poſuerunt:
noli extolli: eſto ī illis q̄ſi vn⁹ ex ipſis. Chryſ. Or in h̄ ſęculo
differētia dignitatis facta ē int̃ ſanctos/vt vnus ſit epiſcopus
alter miniſter/contumacia carnis coegit/et peruerſitas mun/
di/ et opatio inimici. Honores vident̃ eſſe honores: ſ reuera
nō ſunt/īmo miniſteria: ſicut ocul⁹ ꝙ illuminat corpus/nō eſt
honor/ſed miniſtriū ⁊ actus eius. e ¶ Sed quicunq̄ vo
luerit inter vos maior fieri/ſit veſter miniſter. Qua/
ſi nullus erit maior niſi fuerit humilior. Chryſ. q. d. Qui/
cunq̄ deſiderat primatum cęleſtem: ſequatur humilitatē ter
reſtrem. Non qui maior fuerit in honore ille iuſtior eſt: ſed q̄
fuerit iuſtior ille maior eſt f ¶ Et quicūq̄ voluerit inter
vos primus eſſe erit veſter ſeruus: non ex conditione
ſed ex charitate. g ¶ Sicut filius hominis non venit
miniſtrari ſed miniſtrare. Ecc̄i.x.a. Scḋm iudicem po/
puli: ſic ⁊ miniſtri eius. Prouerb.xxix.d. Humilē ſpiritu ſu/
ſcipiet gloria. Job.xxij.d. Qui humiliat⁹ fuerit erit ī gloria.
Chryſ. Bonum opus eſt deſiderare bonum: primatū autē
honoris concupiſcere vanitas eſt. Primatus fugientē ſe de/
ſiderat: deſiderātē q̄ ſe horret. Qui humilis eſt corde omni/
bus ſe inferiorem arbitrat̃. Sed tñ qualiter potuit hoc eſſe in
chriſto: qui falſum non potuit arbitrari: h ¶ Et dare ani/
mam ſuam. Hiere.xij.b. Dedi dilectam animā meam in
man⁹ inimicoꝝ. Apoc̄.j.b. Dilexit nos ⁊ lauit nos. i ¶ Re/
demptionem pro multis. Interliñ. Non omnibus/ſed
pro predeſtinatis. Sed contra. Roma.viij.f. Qui proprio fi
lio ſuo non pepercit/ſed pro nobis omnibus tradidit illum.
Sol. Sufficienter/ non efficienter. k ¶ Et egredientib⁹
illis ab hiericho. Hiericho mund⁹: qui deficit ī ſano con/
ſilio: in preſenti ſubſidio: in futuro auxilio: in ſpirituali gau/
dio: in vero amore: in intimo decore. Pretermittit īgreſſum
in hiericho/⁊ tranſitum per eam: quando ȥacheus aſcendens
ſuper arborē vidit eum: Luc̄.xix.a. Hiericho vrbs eſt quā
tranſgreſſo iordane ſubuertit ioſue rege illi⁹ interfecto. Pro
qua extruxit aliam aram de bethel ex tribu ephraim: quā do/
minus ac ſaluator ſua preſentia illuſtrare dignatus eſt. Sed ⁊
hęc eo tempore quo hieruſalem oppugnabat̃ a romanis pro/
pter perfidiam ciuium capta atq̄ deſtructa ē: pro qua ędifi/
catur dicta ciuitas: quę adhuc hodie permanet ⁊ vtriuſq̄ no/
bis oſtenduntur veſtigia vſq̄ in preſentem diem. Ad litterā:
dñs de hiericho aſcendit in hieruſalem: qui myſtice de hieru/

a Scitis quia principes gen/
b tium dominant̃ eorum: et qui
c maiores ſūt/poteſtatem exer/
cent in eos: Non ita erit in/
d ter vos. Sed quicunq̄ vo/
e luerit inter vos maior fieri/ſit
f veſter miniſter: et qui volue/
rit inter vos primus eſſe/ erit
g veſter ſeru⁹: Sicut filius ho/
minis nō venit miniſtrari ſed
h miniſtrare et dare animam ſu
i am redemptionem pro mul/
k tis. Et egredientibus illis ab
l m hiericho/ ſecuta ē eum turba
n multa. Et ecce duo cęci ſedē/
o tes ſecus viam audierunt q
p ieſus tranſiret/ ⁊ clamauerūt
dicentes: Domine miſerere
q noſtri fili dauid. Turba autē
increpabat eos vt tacerent.
r At illi magis clamabant/di/
s centes: Domine miſerere no/
t ſtri fili dauid. Et ſtetit ieſus: ⁊
vocauit eos/⁊ ait: Quid vul/
v tis vt faciam vobis: Dicūt
illi: Domine/ vt aperiantur
x oculi noſtri. Miſertus autē
y eorū ieſus/ tetigit oculos eo/
z rum: et confeſtim viderunt et
a ſecuti ſunt eum.

ſalem deſcenderat in hiericho: alioquin non ſequerentur eum
turbę multę. Hiero⁹. Multi latrones erāt in hiericho: q̄ deſ/
cendentes de hieruſalem in hiericho interficere ⁊ vulnerare
conſueuerant: ideo domin⁹ venit illuc vt vulneratos libera/
ret ⁊ multam turbam ſecum traheret. l ¶ Secuta eſt eum
turba mlta. Chry
ſoſtomus. Amor ſpi
ritualis fatigationē
non ſentit. Vere non
habet ſuper terram ō.9.x.
qḋ amet/ qui bonū
cęleſte ī veritate gu/
ſtauerit. Qui ſemel
de dulcedine chriſti
guſtauerit: terreno/
rum bonorum dece
tero nō multum ſen/
tit ſaporem. Greg⁹.
Guſtato ſpū deſipit
oīs caro. m ¶ Tur/
ba multa. Chry/
ſoſtomus. Teſtimo
nium ſtudioſi agrico Marci.10.g.
lę eſt meſſis fęcūda;
aſſidui doctoris ſig/
num eſt eccleſia ple/
na. Prouerb.xiiij.a. Vbi non ſunt boues preſepe vacuū eſt:
vbi autem apparēt plurimę ſegetes/ ibi manifeſta eſt fortitu/
do bouis. n ¶ Et ecce duo cęci ſedentes ſecus viā.
Coniūguntur hic duo propter myſterium. o ¶ Audierūt
q ieſus tranſiret. Chryſ. Roſa anteq̄ videatur ſentitur:
cęci anteq̄ viderent/ſenſerunt deitatis fragrātiā. Ecc̄i.xxiiij.
b. Quaſi plantatio roſę in hiericho. p ¶ Et clamauerūt
dicentes: dñe miſerere noſtri fili dauid: Ac ſi dice/
ret: Tu qui es deus humanat⁹ miſerere noſtri. Chryſ. Ni/
hil ſolutum habebant niſi vocem: ideo qui pedibus non poſ/
ſunt/voce ſequunt̃. q ¶ Turba aūt increpabat eos vt
tacerēt. Chryſ. Videbāt ſordidas veſtes/ nō cōſiderabāt
cōſciētię claritatē. r ¶ At ille magiſ clamabat. Chryſ.
Talis ē natura fidei: quanto magis vetat̃: tāto magis accen/
ditur. Virtus fidei in periculis ſecura eſt: in ſecuritate pericli/
tatur. Quid enim aliud ſic laxat vigorem fidei: ſic longa trā/
quillitas: s ¶ Dicentes: dñe miſerere noſtri fili da/
uid. Chryſ. Abuſiue dicuntur homines dñi: vere autem ne
mo dicitur niſi deus. t ¶ Et ſtetit ieſus ⁊ vocauit eos
⁊ ait: quid vultis vt faciam vobis: Chryſ. Quaſi: fi/
lius dauid cęcos illuminare non poteſt: filius autem dei po/
teſt: et ideo interrogo quid vultis. Tunc illi iam non dixe/
runt: fili dauid/ ſ dñe ⁊c̄. Or diu dixerūt: Fili dauid/ſuſpenſa
eſt ſanitas: mox vt dixerunt tñ dñe/ſanitas infuſa eſt. Ad h̄
etiam interrogat: vt cor ad orationem excitet. Vel ideo req̄/
rit: vt credamus nō niſi confitentes poſſe ſaluari. y ¶ Teti/
git oculos eorum/carnalit̃ non verbo/quia dauid filium
eum dixerunt: ſanauit vt deus/quia crediderūt. Itē Chryſ.
O dñe quid interrogas qḋ oculis vides: Infirmitas clamat
vt q̄d vocē pōris: Nō q̄ro ꝑpt paſſionē ſ ꝑpt fidē: Fili⁹ da/
uid cęcos illuminare nō pōt ⁊c̄. Itē Rab. Oportebat tādiu
clamare eos: donec reſiſtētis ſibi turbę ſtrepitū vincerēt. i. tā
ꝑſeuerant̃ intendere orando ⁊ pulſando/quouſq̄ ꝯſuetudinē
carnaliū deſiderioꝝ quę tanq̄ turbę obſtrepūt cogitationi
lucem veritatis ęternę videre conāti/ vel ipſam hominū car/
nalium turbam ſtudia impedīētem ſpūalia/ fortiſſima inten/
tione ſuperare. v ¶ Dicūt illi: dñe vt aperiant̃ oculi
noſtri: ad te ꝯtemplādū: ad nos cognoſcendū: ⁊ ad ꝓximū.
Titū.ij.d. Sobrie/iuſte ⁊ pie viuam⁹ in hoc ſęculo. x ¶ Mi
ſertus autem eorum tetigit oculos eorum. Chryſ.
Miſericors eſt ⁊ tetigit vt filius dauid: ⁊ ſanauit vt deus.
z ¶ Et ꝯfeſtim viderīt. i. cognouerīt deū/ſe ⁊ ꝓximū a ¶ Et
ſecuti ſūt eum. Chryſ. Non reſilierunt poſt beneficia: qḋ
¶ multi faciūt ingrati.

¶ multi faciũt ingrati. Greg⁹. Videt ⁊ ſequitur preſentẽ ieſum: qui bonum qđ intelligit/ quantotius operatur: hic talis etiã et proficit ⁊ ad dei laudem alios accendit.

ET cum appropin/quaſſet ⁊c. ¶ Expoſitio Capi. XXI. Diuiditur hoc capitulum i ſex partes. In primo agitur de pullo ⁊ aſino ⁊ aduẽ

A tu dñi i hieruſalem. In ſecunda de elec/tione ementiũ ⁊ vendentium in templo: ibi: Et intrauit ie/ſus in templum dei. In tertia de maledictione ⁊ areſfac/tione ficus: ibi: Mane autem reuertens in ciuitatem ⁊c. In quarta de queſtione poteſtatis ſue facta ſibi a phari/ſeis ⁊ de baptiſmo iohannis: ibi. Et cum veniſſet in tem/plum ⁊c. In quinta de parabola duorum filiorũ: ibi: Ho/mo quidam habebat duos filios ⁊c. In ſexta de pa/rabola cultoris vinee qui nuncios patriſfamilias/ tandem fili/um occiderunt. ibi: Homo erat paterfamilias ⁊c. Di/cit ergo: a ¶ Cum appropinquaſſet hieroſolymis ⁊ veniſſet bethphage ad mõtem oliueti. Bethphage erat viculus ſacerdotum in monte oliueti vbi alebant pecora ſua: non enim habuerunt portionem hereditariam in ter/ra promiſſionis: Numeri. xxxv. a. Bethphage dom⁹ bucce interpretat̃. Et eſt compoſitũ ex hebreo et greco. Beth enĩ eſt hebreum: et ſonat domus. Phage grecũ ẽ: et interpreta/tur comedere. De hoc Marc. xi. a. Luc. xix. e. Ioh. xii. b.

Allegorice Allegorice. Bethphage/ beata virgo in deuota reſpon/ſione. Luc. i. e. Magnificat anima mea dñm. Prouerb. xv. a. Reſponſio mollis frangit iram. Item in blanda conque/ſtione. Luc. ii. g. Fili quid feciſti nobis ſic? Item in ſupplici obſecratione. Ioh. ii. a. Fili: vinũ non habent. Item beth/phage confeſſio: in qua debet bucca noſtra moram facere: in/trare caute ⁊ exire. ſpirituales epulas ſumere: ſe ab inimicis defendere: filios: id eſt bona opera procreare: procreatos he/reditare: ventos ⁊ procellas declinare: ſomnũ vite preſentis deguſtare. c ¶ Tunc ieſus miſit duos diſcipulos.

P. ſocietatẽ miſit duos diſcipulos mul/ de cauſis. Duos miſit propter fraternam ⁊ charitatẽ. Luc. x. a. Mi/ſit illos binos et binos. Eccs. iiii. c. Melius eſt duos eſſe ꝙ vnum. Propter verbi auctoritatem. Ioh. viii. c. Duorũ hominũ teſtimoniũ verum eſt. Item ꝓpter duplicem humi/litatẽ. S. xi. d. Diſcite a me: qꝛ mitis ſũ ⁊ humilis corde. Itẽ ꝓpt geminã charitatẽ. i. xxii. d. Diliges dñm deũ tuũ ex to/to corde tuo ⁊c. d ¶ Dicẽs ei: ite. Eſa. xviii. a. Ite ange/li veloces ad gentẽ conuulſam ⁊ dilaceratã: ad populum ter/ribilem: poſt quem nõ eſt alius: gentem expectantẽ ⁊ concul/catam: cui⁹ diripuerũt flumina terrã eius. Ecce inſtant eun/dum. Ite/ religioſe. S. v. b. Luceat lux veſtra coram homini/bus. Item Ecci. xxxvi. d. Si ẽ lingua curationis/ ẽ ⁊ mitiga/tionis ⁊ miſericordie. Item libenter. Roma. xii. c. Qui miſe/retur in hilaritate. i. Pet. v. a. Prouidentes non coacte ſed ſpontanee ſm deum. Zach. ix. b. Circũdabo domũ meam ex his qui militant mihi euntes ⁊ reuertentes. e ¶ In ca/

Ps. 11. ſtellum: id eſt mũdum diminutum: quia diminute ſunt veri/tates a filiis hominũ. ſ. veritas vite/ iuſticie/ doctrine. Vite. Unde Apoc. iii. a. Nomen habes ꝙ viuas ⁊ mortuus es. Doctrine. i. xxiiii. a. Multi pſeudo prophete ſurgent ⁊ ſedu/cent multos. Thren. ii. e. Prophete tui viderunt tibi falſa et ſtulta: nec aperiebãt iniquitatem tuam/ vt te ad penitentiam prouocarent. Veritas etiam iuſticie. Eccs. iii. c. Vidi ſub ſo/le in loco iudicii impietatem: ⁊ in loco iuſticie iniquitatẽ. Itẽ dicitur caſtrum mundus: quia impugnat deũ erroribus. Un/de Roma. i. c. Qui cum cognouiſſent deum nõ ſicut deũ glo/rificauerunt aut gratias egerunt: ſed euanuerunt in cogitatio/nibus ſuis. Item impugnat fictionib⁹. ii. Timoth. iii. a. Ha/bentes quidem ſpeciem veritatis/ virtutem autem eius abne/gantes. Item voluptatibus. ii. Timoth. iii. a. Voluptatum amatores magis ꝙ dei ⁊c. Luc. ii. e. Ecce poſitus eſt hic in ruinam ⁊ in reſurrectionem multorum ⁊ in ſignũ cui contra/dicetur. f ¶ Qđ contra vos eſt. Diſſimili cõuerſatione. S. xiiii. c. Videntes eum ſupra mare ambulantem/ putauerũt eſſe phantaſma. Sap. xv. c. Eſtimauerunt luſum vitam no/ſtram. Item pudibunda obiurgatione. Eſa. xxx. b. Qui di/cunt videntibus nolite videre: ⁊ aſpiciẽtib⁹/ nolite aſpicere no/bis ea que recta ſũt. S. viii. d. Quid no/bis ⁊ tibi ieſu fili dei? Item tumida men/tis obturatione. ii. Timoth. iiii. a. Erit enim tempus cũ ſa/nam doctrinam non ſuſtinebũt. Ps. Furor illis ſm ſimilitu/dinẽ ſerpentis ⁊c. Itẽ. Ps. 57.

a **E**T cũm appropinqũſſet hiero/ſolymis ⁊ veniſſet beth/ ¶ Ca. XXI.
b c phage ad mõtẽ oliueti: tũc ie/
d ſus miſit duõſ diſciplõſ/ dicẽſ
e f eiſ: Ite i caſtellũ quod ꝯ voſ ẽ:

c ¶ Miſit duos. Moraliter Iſti Moraliter
ſunt timor ⁊ amor. Timor ſoluit aſinam ⁊ pullum. Nam ti/mor dñi expellit peccatum. Ecci. i. c. Amor veniam impe/trat/ et ſic ad ieſum adducit. Luc. vii. g. Dimittunt̃ ei pecca/ta multa: quoniã dilexit multũ. Iſti ſunt quib⁹ dñs apparuit euntib⁹ in emaus: Luc. xxiiii. c. e Caſtellũ/ moralit̃ cor peccatoris eſt/ excuſationib⁹ quaſi muris ⁊ ꝓpugnaculis mu/nitum. Ps. Quis deducet me in ciuitatẽ munitam? Ad qđ Ps. 59.
predicti diſcipuli mittunt̃ vt ſoluant aſinam ⁊ pullum ⁊ addu/cant ad ieſum. Aſina ẽ caro laſciua/ pigra/ ſtolida/ onerifera. Pullus/ carnalis affectus. Uterqꝫ ligatur: id eſt voluptatũ il/lecebris irretitur. Prouerb. vii. c. dicit mulier laſciua: Inte/xui funibus lectulũ meum: ſtraui tapetibus pictis ex egypto. Et. i. Irretiuit eũ multis ſermonib⁹/ ⁊ blãditiis labiorũ ꝓtra/xit eum. Lectulus meretricis eſt voluptas: funes qui retinẽt et illaqueant ſunt laſciuia: iuuent⁹/ ſanitas corporalis/ pro/ſperitas mũdialis: funiculus triplex qui difficile rumpitur: Eccs. iiii. c. Si a predictis funib⁹ ſoluti fuerint aſina ⁊ pull⁹: poterit eis dñs inſidere/ veſtimentis virtutum ſuperpoſitis: et turbarum veſtibus in via ſtratis: id eſt ſanctorũ martyrum exemplis conſideratis. Sicut dicitur Iaco. vlt. b. Exemplũ accipite exit⁹ mali ⁊ lõganimitatis. i. diuturne expectationis ⁊ laboris ⁊ patientie tribulationũ ꝓphas q̃ locuti ſunt i noĩe dñi. Et ſic dñs cum aſina ⁊ pullo ingredit̃ ſupnã hieruſalẽ. ¶ Nota aũt quantũ

¶ Moraliter. a ¶ Et cũ appropinquaſſet hieroſoly/mis. Dominus hieroſolymam appropinquauit/ cum genus humanum qđ a demonibus fuerat conculcatum miſericordi/ter viſitauit. Luc. i. g. Viſitauit nos oriens ex alto. Viſita/uit inquã vt videret angelum pacis: id eſt ipſum dei filium. De quo Eſa. xxvii. a. Quis dabit me ſpinam ⁊ veprem? In prelio gradiar ſuper eam/ ſuccendam eam pariter: an potius tenebo fortitudinem meam? q. d. quis dabit me miſericor/dem et impium/ crudelem et aſperum? q. d. iniquitas veſtra de miſericorde faciet crudelem: in prelio dure correctionis/ gradiar ſuper eam deiiciendam: ſuccendam eam igne vltio/nis: an potius tenebo fortitudinem meam? q. d. tenebo: et mittam angelum meum qui faciet mihi pacem cum vinea mea. Unde Iob. xxxiii. c. Si fuerit angelus pro eo loquens vnum de ſimilibus vt annunciet hominis equitatem: miſere/bitur eius. q. d. ſi angelus magni conſilii vnus de tribus fue/rit locutus deo patri pro homine ſupplicãdo: vt annũciet ho/minis equitatem: id eſt in ſe vere nature humane veram con/formitatem oſtendat/ miſerebitur eius pater. Venit autem bethphage: qđ interpretatur domus bucce: ⁊ ſignificat con/feſſionem: vt. S. In qua debemus eſſe manſionarii/ non ho/ſpites vnius noctis pretereuntes: et ſic ad nos venit ieſus. Nam veritati confeſſionis occurrit pax recõciliationis. Ps. Miſericordia ⁊ veritas obuiauerunt ſibi: iuſticia ⁊ pax oſcu/late ſunt. Ps. 84.
Nam ſi in ore peccatoris fuerit veritas confeſſio/nis: occurrit ei miſericordia domini peccata remittentis ⁊ ita iuſticia condemnans ⁊ accuſans peccata ⁊ pax remittens et reconcilians ſeinuicem oſculantur. Eſa. lvii. d. Creaui fruc/tum labiorum pacem: pacem ei qui longe eſt et qui prope eſt. De multis tñ poteſt dicere dominus: O iuda filium ho/minis oſculo tradis? Luc. xxii. e. b Ad montem oli/ueti. Oliua ſignum eſt pacis. Unde columba ad arcam

* rediens in ſignum

☞ Nota autem quãtum ad litteram: ꝙ dño veniente ĩ hieruſalem a hiericho / pretermittit mattheus quomodo venerit in bethaniam / ꝛ parata ſibi cena in domo ſimonis leproſi ꝛ miniſtrante martha / maria vnxit pedes eiꝰ: qđ factum eſt in ſabbato ante ramos palmarum. In craſtino vero de bethania ꝑ bethphage venit in hieruſalem. Et cũ eſſet in via miſit duos ꝛc. Caſtellum ad litteram vocat hieruſalem deſpectiue. a ❡ Et ſtatim inuenietis aſinam. Ad litteram / in hieruſalem erat aſina cõmunis ſiue deputata cõmunibus vſibꝰ: pauperes enim non poterant habere iumenta: et erat ante domum alicuius ligata: ꝛ qui ea ĩdigebat die qua habuit vſũ eiꝰ pabulum ei dabat. Scd̃m Rab. et Chryſ. aſinꝰ aĩal immundũ eſt et pre ceteris iumẽtis magis irrationale ꝛ ſtultum et infirmum et ignobile et magis oneriferum: ſic fuerunt homines ante chriſti aduentum / idolatrie paſſionibus diuerſis ĩmmũdi / ꝛ irrationales / verbi ratione carentes: quantum ad deum ſtulti. b ❡ Alligatam. Chryſ. Liberum eſt nob anteq̃ peccemus / ſequi diaboli voluntatem aut non: ſed ſi ſemel peccantes obligauerimꝰ nos ei: iam noſtra virtute euadere non poſſumus. Sic nauis fracto gubernaculo ducit vbi vult tẽpeſtas: ſic ꝛ homo perdito dei auxilio nõ qđ vult agit ſꝫ qđ diabolꝰ: Et niſi deꝰ ſoluerit eũ / in vinculis vſq̃ ad moꝛtem permanebit. Sic videmꝰ in iſtis mũdialibꝰ regnis. Nemo poteſt facere ſeipſum regem / ſed populus creat ipſum: cũ fuerit rex factus iã habet ptãtem in hoĩbꝰ: ꝛ nõ põt pplˀs iugũ de ceruice ſua repellere: ſic prima voluntas in neceſſitatẽ conuertit: poſtq̃ homines poſuerũt thronum diaboli in cordibus ſuis / iam nemo poteſt eos eripere niſi ſolus deꝰ. c ❡ Et pullũ cũ ea: Habuerat enĩ aſina pullũ. d ❡ Soluite et adducite mihi. Dñs hic exp̃mit poteſtatẽ quã diſcipulis tradidit. ĩ. xvj. c. et. xviij. c.

Zach. 9. c.
Eſa. 62. d.
Marci. 11. a.
Luc. 19. c.
Joh. 12. b.

a Et ſtatim inuenietis aſinam alb ligatam / et pullũ cum ea: ſolc uite ꝛ adducite mihi. Et ſi quis f vobis aliquid dixerit: dicitẽ g quia dominꝰ his opus habet h et ↄfeſtim dimittet eos. i Hoc autem factum eſt / vt adimpleretur qđ dictum eſt per pro*phetam / dicẽtem: Dicite filie ſion: ecce rex tuus venit til bi manſuetus ſedẽns ſup aſinam / ꝛ pullum filium ſubiugalis. Euntes autem diſcipuli fecerunt ſicut precepit illis ieſus. Et adduxerũt aſinam et pullum: ꝛ impoſuerunt ſuꝑ eos veſtimẽta ſua: et eum dem ſuper ſedere fecerunt. Plurima autem turba ſtrauerũt veſtimenta ſua in via. Alij autem cedebant ramos de arboꝛibus / et ſternebant in via. Turbe autem que precedebant ꝛ que ſequebantur: clamabant / dicentes: Oſanna fin o liõ dauid: bẽnedictus qui vep nit in nomine domini: õſanq na in altiſſimis. Et cũm ĩtraſſet hieroſolymam / commota r eſt vniuerſa ciuitas / dicẽns: Quis ẽ hic? Ppli aũt dicebãt: s Hic eſt ieſus ꝑpha ã naçat reth galilee. Et itrauit ieſus ĩ v tẽplũ dei: et eijciebat oẽſ ven-

Moraliter * rediens in ſignum pacis ꝛ reconciliationis ramũ oliue poꝛtauit: Geñ. viij. b. Mons autem oliueti eſt excellentia vel cumulus pacis que offertur confitenti ꝛ perſeueranti reſeruat. Joh. xiiij. d. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis ꝛc. Pacem cumulauit dominꝰ / quia iniuriam paſſus: pacem oblatam non ſolum non renuit / ſed iniurianti eam humiliter obtulit ꝛ ad eum perſonaliter venit: ꝛ qđ maius eſt de iniuria ſibi facta pacem comparauit. Eſa. liij. b. Vulneratus ẽ propter iniquitates noſtras: attritus propter ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtre ſuper eum. Vt autem veraciter nos deo patri reconciliaret / ſoꝛoꝛem noſtram ſibi matrimonio copulauit. Item per montem oliueti ſignificatur cumulus medicine: Nam oleum lenitiuũ eſt ꝛ medicinale. Laudabilis eſt infirmis medicus: qui ſanat ĩfirmũ ſumptibus ſuis: laudabilioꝛ q̃ proprijs: ſuperlaudabilis vero q̃ de ſeipſo facit medicinam. Sic fecit dñs qui quaſi tyriacam carnem ſuam nobis cõtulit. De qua medicina Eccꝫ. xliij. c. Medicina omniũ in feſtinatione nebule ꝛ ros obuians ab ardoꝛe venienti. Nebula ardoꝛem ſolis temperat / refrigerium preſtat / terraꝫ fecundat / ſolem ĩuiſibilẽ facit: ſic chriſti humanitas. Item per montẽ oliueti ſignificat cumulus miſericoꝛdie. Magna quidem miſericoꝛdia eſt peccatoꝛem non punire / vindictaꝫ differre / peccatoꝛem expectare / reuertentẽ clementer recipere. Maioꝛ vero eſt offenſam in reconciliationem offendentis ꝛ exultationem cõuertere. Cumulata eſt miſericoꝛdia offendenti ſemper dimittere ꝛ ſua dare. Sic fecit dñs: quia ſimilitudinem dei quã homo perdidit peccando / aſſumendo carnem reddidit: ꝛ ſic offenſam in exultationem ipſi offendenti conuertit / ipſas iniurias relaxauit et inimicum ſecũ in gloria ſublimauit. Unde Eccꝫ. xxxvj. a. Gloꝛifica manum ꝛ brachium dextrum: extolle aduerſarium et affige inimicum. 23. q. 3. ſ. i. De prima miſericoꝛdia. Threñ. iij. c. Miſericoꝛdie domini quia non ſumus conſumpti: quia nõ defecerũt miſerationes eius. De ſecunda. Pſ. Miſerere mei deus ſm magnam miſericoꝛdiam tuã. De tertia. Ibidem. Et ſm multitudinem miſerationũ tuarum ꝛc. Ar. fere diſ. †Pſ. 50.

B
Marci. 11. b.
Luc. 19. g.
Joh. 2. c.

e ❡ Et ſi quis vobis aliquid dixerit: id ẽ in predicatione aliqđ impedimentum fecerit. f ❡ Dicite / ꝑdicãdo. g ❡ Quia dñs his. i. peccatoꝛibꝰ / opꝰ habet: vt impleat ſedes paradiſi. h ❡ Et confeſtim dimittet eos. Hoc eſt qđ dicitur de viro iuſto: Et folium eius: id eſt verbũ non defluet. Non ſic pharao: qui noluit dimittere populum dñi. Exo. v. a. Pſ. 1. i ❡ Hoc autem factũ eſt vt adimpleretur qđ dictum eſt per prophetã: Zach. ix. b. k ❡ Dicentem: dicite filie ſion: ecce rex tuꝰ venit tibi manſuetus. Tibi acq̃ſitiue: vel diaſyrmice. ſ. tibi venit / vel tibi manſuetus. l ❡ Sedens ſuper aſinam ꝛ pullum: ſucceſſiue / filium ſubiugalis. Euntes autem diſcipuli fecerunt ſicut precepit illis ieſus ꝛc. Chryſ. Vis cognoſcere manſuetudinẽ venientis / conſidera ſpeciem aduẽtus eius. Non ſedet in curru aureo precioſa purpura fulgẽs: nec aſcendit ſuper feruidum equum diſcoꝛdie amatoꝛem et litis: qui gloꝛie iactantia pectus habet repletum: qui de longe odoꝛatur bellum ꝛ gaudet ad vocem tube: ꝛ cũ viderit ſanguineam pugnam vel turbam dicit in coꝛde ſuo / bene factum eſt: ſed ſedet ſuper aſinam tranquillitatis ꝛ pacis amicam. Job. 39. d. Non autem vides in circũitu eius ſplendentes gladios aut cetera oꝛnamenta armoꝛũ terribiliũ. Sed qđ: Ramos frondentes teſtimonia pietatis. Venit ergo manſuetꝰ / non vt ꝑpt potentiam timeretur: ſed vt ꝑpter manſuetudinem amaretur. m ❡ Plurima autem turba ſtrauerũt veſtimenta ſua in via: alij autem cedebant ramos de arboꝛibꝰ ꝛc. Oſanna / hebreum eſt. i. ſalua obſecro. Iſidoꝛus. Oſanna interiectio depꝛecantis eſt. n ❡ Filio dauid. Ita exponit ſm ꝙ ablatiue ponit. Filio. i. a filio vel ꝑ filiũ. o ❡ Bñdictus qui venit in noĩe dñi. i. ad honoꝛẽ eius. p ❡ Oſanna in altiſſimis. i. ſalua in altiſſimis qui prius ſaluabis ab inferis. q ❡ Et cum intraſſet hieroſolymã / cõmota eſt vniuerſa ciuitas. Interliñ. Mirans frequentiam neſciens veritatem. Pſ. Sana ↄtritiones eius. Pſ. 59. r ❡ Dicens quis ẽ hic: ppli autẽ dicebant: hic eſt ieſus ꝑpheta. Deut. xviij. c. Prophetam ſuſcitabit dñs ꝛc. s ❡ A nazareth galilee. Chryſ. Pueri laudẽ loq̃bant: viri inſaniã. t ❡ Et itrauit ieſus ĩ tẽplũ dei. Ingreſſus ĩ vrbẽ ꝓmo adijt tẽplũ: dãs foꝛmã religionis: vt q̃quo imus ꝓmo domũ oꝛonis adeamꝰ / ſi ibi ẽ. v ❡ Et eijciebat oẽs vendentes et emẽtes ĩ tẽplo. Eiecit alia vice / ſic dic ſolꝰ iohãnes: Joh. ij. c. Sed ĩ hac vltia electiõe dic Marcꝰ. xj. b. Lucas. xix. g.

☞ Et menſas nũmularioꝝ

a ¶Et mēſas nūmularioꝝ. Illa Glo. Mēſes nūmulario rū ⁊c̄. exponit lr̄am. Hiero⁹. Scd̄m myſticos ſēſus q̄tidie ie ſus igredit̄ tēplū p̄ris/ ⁊ eijcit oēs/ tā ep̄os q̄z p̄ſbyteros/ ⁊ tā diaconos q̄z laicos ⁊ vniuerſā turbā de eccl̄ia ſua: ⁊ vni⁹ cri minis habet vendētes parit̄ et emētes: Sc̄ptū eni ē: Gratis accepiſtis ⁊c̄. ō. x. a. Menſam q̄z nūmu larioꝝ ſubuertit ꝑpt̄ auariciā ſacerdotū. Altaria dei menſas nūmularioꝝ appella ri oſtēdit in tēplo: q̄z p̄dicta ruina maxi me ex culpa ſacerdo tum fuit: ⁊ inde ꝓceſ ſit radix ꝑditionis. Vn̄ Ezech. ix. c. A ſanctuario meo inci pite. Glo. i. a ſacer dotib⁹. Qui enim in populo fuerūt cauſa pc̄ti: p̄meruerūt ſup plicia. Itē Chryſ. Cor ⁊ ſtomach⁹ ec cleſie ſacerdotes: q̄ ſi

.ex multis 6.q.7.c. et hoc dixim⁹ Eſa.56.c. Hiere.7.b. Marci.11.c. Luc.19.g.

dentes ⁊ ementes in templo:
a b et mēnſas nūmularioꝝ ⁊ ca
thedras vendentiū colūbas
c euertit/ et dicit eis: Scriptum
eſt: dom⁹ mea dom⁹ orationiſ
d vocabit̄: vos autē feciſtis illā
e ſpeluncā latronū. Et acceſſe
runt ad eū ceci ⁊ claudi in tē
f plo/ ⁊ ſanauit eos. Videntes
autem principes ſacerdotū et
g ſcribe mirabilia q̄ fecit/ et pue
ros clamātes in tēplo ⁊ dicen
tes: oſanna filio dauid: indi
h gnati ſunt ⁊ dixerūt ei: Audiſ

peccauerint: tot⁹ ꝑplſ ꝯuertit̄ ad peccādū. Vnuſq̄ſq̄ eni chri ſtian⁹ ꝓ ſuo pc̄tō reddet rationē: ſacerdotes aūt nō tm̄ ꝓ ſuis ſ3 etiā ꝓ oīm ſubditoꝝ pc̄tis. Queadmodū vidēs arborē pal lētib⁹ folijs marcidā/ itelligis q̄ aliquā cauſā habet circa radi cem: ita cū videris populū indiſciplinatū/ ſine dubio cogno ſce/ q̄z ſacerdotiū ei⁹ nō ē ſanū. a ¶Mēſas nūmularioꝝ .i. ſcripturas. Nouo enim teſtamēto ſuccedente priori euerſe ſunt ſcripture eoꝝ. b ¶Et cathedras vendentiū colū bas euertit. Zach. vlt. d. Nō erit vltra mercator in domo dn̄i. Eccl̄i. xxvi. d. Due ſpecies difficiles ⁊ periculoſe mihi apparuerūt. Difficile exuit̄ negociās a negligētia ſua. Chry ſoſtom⁹. Qui voluerit eſſe mercator/ ꝓijciat̄ de eccleſia: di

Ps.70. cente ꝓpheta: Quia nō cognoui negociationē: introibo in po tētias dn̄i. ij. Timoth. ij. a. Nemo militās deo iplicat ſe ſecu larib⁹ negocijs. Sic q̄ ābulat int̄ duos iimicos volēs ābob⁹ placere/ ſine maliloq̄o eē nō pōt: q̄z neceſſe ē vt illi de iſto vel iſti de illo male loq̄t̄: ſic q̄ emit vl̄ vēdit ſine ꝑiurio eē nō pōt. S3 nec ſtabilis ē eoꝝ ſubſtātia: aut eni ipſis viuētib⁹ peritu ra eſt: aut a malis heredib⁹ diſſipāda: aut ad extraneos ⁊ ini micos vētura. Nō pōt ad bonū ꝓficere/ q̄d ꝯgregat̄ de ma lo. Sicut cū cribrat̄ triticū/ tandē nihil remanet in cribro niſi puluis ⁊ ſtercus: ſic ſubſtātia negociatoꝝ int̄ emptionē ⁊ ven ditionē perit ⁊ nihil remanet niſi pc̄tm̄. Vn̄ Eccl̄i. xxvij. a. Si cut in ꝑcuſſura cribri ꝑmanet puluis: ſic aporia hoīs in cogi tatu illi⁹. Antiq̄ artificia laudauerūt: apoſtoli piſcatores fue rūt: paulus ſutor tabnaculoꝝ. Ego oſtendā qui nō ſunt nego ciatores/ vt intelligas oēs alios eſſe negociatores. Quicunq̄z rem cōparat nō vt integrā ⁊ imutatā vendat/ ſed vt opus fa ciat ex ea: ille nō ē negociator: q̄z nō tm̄ vendit rem ſed artifi cium: Vt faber nō vendit ferrū/ ſed artificiū. Super omnes negociatores plus maledict⁹ eſt vſurari⁹/ ꝓpter cauſas mul tas/ de q̄bus alibi. Verſus. Qui ſacrum vendūt vel pro ſacris preciū dant: Hos ꝓcul expello facto de fune flagello c ¶Et dicit eis: ſcriptū eſt/ dom⁹ mea dom⁹ orōnis voca bit: Eſa. lvj. c. d ¶Vos aūt feciſtl illā ſpelūcā latro nū. Hiere. vij. b. Nunq̄d ſpelūca latronū facta ē dom⁹ iſta in q̄ inuocatū ē nomē meū in oculis vr̄is: e ¶Et acceſſe rūt ad eū ceci ⁊ claudi in tēplo ⁊ ſanauit eos. Ioh. ix. g. In iudiciū ego in hūc mūdū veni: vt q̄ nō vidēt videāt et q̄ vidēt ceci fiāt. Eſa. xlij. c. Quis cecus niſi ſeruus meus: f ¶Videtes aūt p̄ncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe mirabi lia q̄ fecit/ ieſus: maxie in electione hoim ꝑ ſe ſolū. g ¶Et pueros clamātes i tēplo ⁊ dicētes oſanna filio da uid. Chryſ. Si voces clamātiū mētiūt̄: interrogate o ſacer dotes ſanitates egrotātiū. h ¶Indignati ſūt ⁊ dixerūt

ei: audis q̄d iſti dicūt: q. d. ſi iuſt⁹ eſſes talē famā declina res. i ¶Ieſus aūt dixit eis: vtiq̄z: Nūquā legiſtis: ex ore infantiū et lactentiū ꝑfeciſti laudē: Nō rn̄det vnde calūniari poſſent: Nō eni dicit: faciūt bn̄/ q̄z me laudāt vel errāt/ q̄z pueri ſūt: ſed modeſte rn̄det ⁊ verba pueroꝝ te ſtimonio ſacre ſcrip ture cōfirmat. k ¶Et relictl illiſ ab ijt foras extra ci uitatē in bethani am: ibiq̄z manſit. Quidā libri nō ha bēt extra ciuitatem: ſed Rab. ponit. l ¶Mane aūt. Mar c⁹. xj. b. narrat h̄ fac tū añ electionē vēdē tium de tēplo. Sed Glo. ſup Exo. xij. vi detur velle q̄ eiecit his: ipſa. ſ. die pal marū ⁊ ſequēti. Di cit q̄: Mane autē ſecunde ferie. m ¶Reuertēs i ciui

Ps.8.

Marci.11.b.

i q̄d iſti dicūt: Ieſus autē dixit
eis: Vtiq̄z: Nūq̄z legiſtl: q̄z ex
ore infantiū ⁊ lactēntiū ꝑfeci
k ſti laudē: Et relictis illiſ abijt
foras extra ciuitatē in betha
l niam: ibiq̄z māſit. Mane aūt
m reuertēs in ciuitatem eſurijt.
n Et vidēns fici arborē vnam
o p ſecus viam venit ad eam: et
nihil inuenit i ea niſi folia tm̄:
q et ait illi: Nunq̄z ex te fructus
naſcatur in ſempiternum: Et
r areſacta eſt cōtinuo ficulnea.
s Et vidētes diſcipli mirati ſt

tatē eſurijt. Rab. Ieſus oñdēs v̄itatē carnis: Vt eſurijt ſa lutē credētiū. Itē Chryſ. Eſurijt nō q̄ſi hō cibū/ ſ3 q̄ſi de⁹ ſa lutē humanā. Mane eſurit: q̄z ſemꝑ eſurit etiā i cruce: Ioh. xix. c. l ¶Mane aūt ⁊c̄. Eccl̄s. xj. c. Mane ſemina ſemē

Ps.54. tuū: ⁊ veſꝑe nō ceſſet man⁹ tua. Ps. Veſꝑe ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊ annūciabo. Chryſ. Vide mutatiōes hui⁹ mundi ꝑ ſingula ſecula ⁊ mane iuenies ⁊ veſꝑe. Ecce factū ē mane ſuꝑ adā: qñ dedit ei de⁹ p̄cepta iuſticie q̄ſi lucē: poſt creſcēte ini q̄tate/ iuſticia q̄ſi lux receſſit. Itē mane ſb̄ noe/ ſb̄ abraā/ moy ſe/ eſdra ⁊ zorobabel/ ⁊ lux teſtamētū. Tādē ſexto mane chri ſt⁹ ⁊ tā chriſtianoꝝ iiq̄tate creſcēte aufert de⁹ grām q̄ſi ſol ra dios. Luc. xviij. b. Putas cū venerit fili⁹ hoīs iuenerit fidē

Ps.29. i t̄ra: Septimo mane datur⁹ ē gaudiū. Ps. Ad veſperū de morabit̄ flet⁹: ⁊ ad matutinū leticia. Ergo ꝑ iſtos ſex dies la borauit: ſeptimo requieſcet. Sentētia ē Chryſ. q̄uis nō ver ba oino. n ¶Et vidēs fici arborē vnā. Hilari⁹. Arbo ri fici p̄mus flos in pomis ē: q̄ cōmunit̄ groſſi nuncupāt̄: po ſtea interne fecūditatiſ virtute exuberāte/ eiuſdē forme poma ꝓrumpūt ⁊ vſq̄z ad maturitatē fructuū ꝑuehunt̄: quib⁹ pro rumpentib⁹ p̄ora decidūt ſolutis eoꝝ radicibus: ſi tm̄ accide rit vt in ſummitate virgularū herētes non decidāt a radicib⁹ poma cetera maturitatē preueniūt. Igit̄ ꝓp̄ria ē ſynagoge ſi militudo. Primos eni fruct⁹ quos ab exordio ꝓtulerat groſ ſoꝝ exēplo amiſit: q̄z plebem eius inutilē/ plebs fidelis ⁊ vſq̄z ad ꝯſūmationē tempoꝝ manēs ꝓtraxit. Verū tn̄ primi credē tes ex iſrael. ſ. apoſtoli inter legem ⁊ euangeliū groſſoꝝ more inherentes/ ceteros reſurrectiōis gloria ⁊ tempore anteibūt. Itē Chryſ. Arbor fici ſynagoga ē: q̄z multa grana ſub vno

Ps.67. cortice. Ps. Qui habitare facit vni⁹ moris in domo. Folia fici viridia ſūt ⁊ ad ſimilitudinē man⁹ formata. Iob. xxxix. b. Penna ſtruthionis ⁊c̄. o ¶Secus viam: et ideo non in via que eſt chriſtus. p ¶Venit ad eam ⁊ nihil inuenit in ea niſi folia tm̄. i. verba. Verſus. Eſt ficus ſterilis hy pocrita vel balanita: Qui ꝓferre ſolet bona verba bona ſine vita. De bonis folijs. Ezech. xlvij. c. Et folia ei⁹ ad medici nam. q ¶Et ait illi: nunq̄z ex te fruct⁹ naſcat̄ in ſem piternū. Neſcit̄ an hec maledictio fuerit die ſequēte. Non autem incongrue loquit̄ fico: per hoc innuēs q̄ in ſignū iu dee hoc faciebat ꝓ maiori parte ſynagoge quā ſciebat nō cō uertendā. Fruct⁹: q̄ſi null⁹ iuſt⁹ delectet̄ in fructu ſuo. Vn̄ Marc. xj. b. Iā nō āpli⁹ i eternū ex te ⁊c̄. r ¶Et areſacta ē ꝯtinuo ficulnea. Chryſ. Sermo ei⁹ q̄ſi flamma deſcen dit ad radices ei⁹. s ¶Et vidētes diſcipuli mirati ſūt. Chryſ. Mirati ſunt q̄z inconſuetū erat ei punire q̄d nūc pri mo oſtendit: et nō in alia planta/ ſed omniū abūdantiſſima.

a dicẽtes: Quomodo conti-
b nuo aruit? Reſpondens autẽ
ieſus ait eis: Amen dico vo-
bis: ſi habueritis fidem ⁊ non
c heſitaueritis: nõ ſolum de fi
culnea facietis: ſed et ſi mõti
huic dixeritꝭ: tolle ⁊ iacta te in
d mare: fiet. Et õmnia queçũq̨
petieritis in oratione creden-
e tes/ accipietis. Et cũm veniſ-
f ſet in templum: áccesſerũt ad
g eum docentem/ principẽs ſa-
cerdotum ⁊ ſeniores populi/
h dicẽntes: In q̄ poteſtate hec
i facis? Et quis tibi dedit hanc
k poteſtatẽ? Reſpõdẽs aũt ie-
ſus dixit eis: Interrogabo voſ
et ego vnũ ſermonem: quem
ſi dixeritis mihi: ⁊ ego vobis
dicam in qua poteſtate hec fa
cio. Baptiſmũ iohannis vn-
l de erat: e celo ã̄n ex hoı̄bus?
m At illi cogitãbant inter ſe/ di-
centes: Si dixerimus e celo:
dicet nobiſ: Quare ergo non
n credidiſtis illi? Si aũtem di-
xerimus ex hominibꝰ: timemꝰ
turbam: Omnes enim habe-
bant iohannem ſicut prophe-
o tam. Et reſpõndentes ieſu di
xerunt: Neſcimus. Ait illis ⁊
p ipſẽ: Nec ego dico vobis in
q q̄ poteſtate hec facio. Quid
r autem vobiſ videtur? Homo
s quidam hãbebat duos filios
t ẽt accedens ad primũ dixit:
v Fili: vãde hodie operare in
x vineam meam. Illẽ autem re
y ſpondens ait: Nolo. Põ-
ſtea autem penitentia motus
z abijt. Accẽdens autem ad
& alterum dixit ſimiliter. At illẽ

a Dicentes quomodo continuo aruit/ poſt maledi-
ctionem. b Reſpondẽs autem ieſus ait eis: amen
dico vobis: ſi habueritis fidem ⁊ non heſitaueritꝭ.
Iaco. j. a. Poſtulet in fide nihil heſitãs. ꝟ. xvij. c. Si habue
ritꝭ fidẽ ⁊c. c Nõ ſolũ de ficulnea facietꝭ: ſꝫ et ſi mõ
ti huic dixeritis
tolle te ⁊ iacta te
i mare/ fiet. Apocꝭ.
viij. c. Secũdus an-
C gelꝰ tuba cecinit: et
Marci. 11. c. ecce mõs magnꝰ ig-
Luc. 17. b. ne ardẽs miſſus ẽ in
mare. Hieroꝰ. Cre-
dimus apoſtolos h̄
Joh. 14. b. feciſſe: ſed ideo ſcrip
et. 16. c. tum nõ eſſe/ ne infi-
delibus maior dareꝭ
cõtradicẽdi occaſio:
quando q̄dem mino
ribus ſignis que ſcri
pta ſunt nõ credũt.
d Et omnia que
Marci. 11. d. cunq̨ petieritis
Luc. 20. a. i oratione credẽ-
tes/ nõ heſitantes:
accipietis. Hoc
cõtinuatur ad id qđ
dicitur Lucꝭ. xvij. b.
Dñe adauge nobis
fidẽ. Et dixit ieſus:
omnia ⁊c. Joſue. j.
a. Omnẽ locum quẽ
calcauerit veſtigium
pedis veſtri vobis tradã. Vt igitur innitamur fortius vt pes
alter eneruetur quo mẽs ad terrena gradiꝭ: iuxta qđ angelus
benedicens iacob feciſſe legitur: Geñ. xxxij. f. e Et cũ ve
niſſet in templum/ vt oraret et doceret ⁊ exemplũ nobis
daret: ſicut dixit ſuperius illa Glo. Et intrauit ⁊c. f Ac-
ceſſerũt ad eũ docẽtẽ: nõ vt doceanꝭ cũ ꝑp̄lo: ſꝫ vt docẽ-
tem caperẽt in ſermõe: Vñ interrogãt temptãdo. g Prin
cipes ſacerdotũ ⁊ ſeniores populi. Hiere. xxiij. c. A
prophetis hieruſalem egreſſa eſt pollutio ſuper omnẽ terrã.
Danielꝭ. xiij. a. Egreſſa eſt iniquitas a babylone a ſenioribus
iudicibꝰ q̄ videbanꝭ regere pp̄lm. Chryſ. Cogitabãt ſacerdo-
tes i dolore apud ſe: Nos fueramꝰ columne tẽpli: ⁊ ecce ſu-
per eum recumbit tota eccleſia. Nos fuimus tacentiũ ſcrip-
turarum quaſi lingua viſibilis: ⁊ ecce ille reſonat in medio tẽ-
pli: ⁊ nos contempti tacemus/ quaſi cithara diſſipata. Nos
fuimꝰ patres pp̄li: mõ ille generat filios ⁊ nos ſteriles ſumus.
h Dicentes: in qua poteſtate hec facis: quaſi non
dei ſed diaboli. ꝟ. xij. b. In beelçebub principe demoniorũ
⁊c. Joh. ij. d. Quod ſignum oſtendis nobis quia hec facis?
i Et q̄s tibi dedit hanc poteſtatẽ. Hieroꝰ. Diuerſis
verbis eandem calumniam ſtruunt: quã. ꝟ. xij. b. Hic non eij-
cit demonia ⁊c. Jaco. j. c. Oẽ datũ optimũ ⁊c. k Rñdẽs
aũt ieſus dixit illis: interrogabo vos ⁊ ego vnũ ſer-
monẽ ⁊c. Baptiſmus iohannis vnde erat: e celo
id eſt a deo: l An ex hoı̄bus: id ẽ ex fictione hominũ?
Chryſ. Propoſuit eis queſtionem vndiq̨ catenatã/ nõ vt re
ſpõdẽtes audiret: ſꝫ vt ipeditı̄ nõ interrogarẽt. Vñ. ꝟ. vij. a.
Nolite ſanctũ dare canibꝰ. Et nõ decebat vt ipſe tranſgrede-
reꝭ p̄ceptũ qđ ipſe dederat. m At illi cogitabãt inꝭ ſe
dicẽtes: ſi dixerimꝰ e celo/ dicet: q̄re ḡ nõ credidiſtꝭ
illi. Et reuera ipſi non crediderũt ei. Vnde. ꝟ. xj. c. Venit io-
hannes neq̨ mãducans neq̨ bibens/ ⁊ dixerunt: demonium
habet. Et. j. eodem. Non crediſtis illi. n Si aũt di-
xerimꝰ ex hoibꝰ timemꝰ turbã: oẽs eni habebãt io-
hannẽ ſicut ꝓphãm/ preꝭ ſacerdotes ⁊ ſeniores populi:
qui omnes bonos perſequebanꝭ o Et reſpõdẽtes ieſu
dixerũt: neſcimꝰ. Chryſ. Mendacia ſi non habent quos
decipiãt/ ipſa ſibi mentiuntur. p Ait illis ⁊ ipſe: neq̨
ego dico vobis in q̄ poteſtate hec facio. q. d. poſtq̨
non vultis dicere que ſcitis: nec ego dico vobis que ſcio.
q Quid aũt vobis videꝭ. Chryſ. Quiſ reos ꝓponit i
cauſa: ⁊ ipſos iudices petit? Magna fiducia ẽ iuſticie vbi ad-
uerſario cauſa com-
mittitur. r Ho-
mo quidam ha-
bebat duos fili-
os. Ad idem pro-
ponitur hec parabo
la ad qđ illa. ꝟ. xx. a.
Simile eſt regnum
celorum homini pa-
triſamilias qui exijt ꝟ. 14. a.
primo mane ⁊c. In
vtraq̨ enim inſinu-
at dominus iudeos
elatos ⁊ ſuperbos/ a
fide catholica elec-
tos ⁊ excluſos: genti
les ꝓ humiles ⁊ pe
nitentes admiſſos.
Sub parabola ergo
arguit eos dominuſ
oſtendens regnũ ab
his auferẽdum/ qui
aperte veritati obui
ant. Et exponiꝭ pa-
rabola đ populo gẽ
tium: id eſt intelligi-
tur ꝑ primũ filium/ q̄
fuit de noe: ⁊ de po-
pulo iudeoꝝ/ qui per ſecũdũ: q̄ fuit de abraã. Exponiꝭ etiam
de iuſtis ⁊ pctõribꝰ. Scđm hoc expoſitio procedit Chryſ.
Rab. Vel primus filiꝰ populus ſeculariter viuẽs: alter cleri-
ci/ qui videntur cum ꝯſtituunꝭ preeſſe alijs ꝓmittere ſe vineã
colere. Sed melior eſt laicus qui in p̄ma facie profiteꝭ vitã ſe
culare: reuera autem plus ſtudet in ſpũali q̨ ſacerdos qui in
prima facie ꝓfiteꝭ vitam ſpũalem/ et reuera complectiꝭ vi-
tam carnalẽ. Quis aliq̄n videt clericũ cito penitentiã agentẽ
et ſi rep̄henſus humiliauerit ſe/ non ideo dolet quia peccaue-
rit: ſꝫ ꝯfundiꝭ/ qꝛ ꝑdidit gloriã ſuã. Citius ꝯuertunꝭ q̄ deſide-
riũ i mũdialibꝰ ⁊ voluptatibꝰ carnalibꝰ ſeipſos mãcipauerũt.
Item Chryſ. Melius eſt apud deum nõ ꝓmittere ⁊ facere
q̨ non facere ⁊ ꝓmittere. Eccꝭ. v. a. Si q̄d vouiſti deo ne mo
reris reddere: diſplicet eni ei infidelis ⁊ ſtulta ꝓmiſſio. Duo
filij ſunt laicoꝝ conditio ⁊ ordo ſacerdotũ. Prior filꝰ popu-
lus/ deinde ſacerdotes: alioq̄n ante creati ſũt rectores q̨ rege
rent. Nõ eni populus ꝓpter ſacerdotes creatus ẽ: ſed ſacer-
dotes ꝓpter populũ. Nã ⁊ mũdus p̄us factꝰ eſt: deinde rec-
tor homo. Dicit ḡ: homo q̄dã. Chryſ. Nemo exiſtimet
chriſtũ ideo habuiſſe humanã naturã tm̄: nã et pater dictus
eſt homo: vt ſic liberaretur filius ab hereticoꝝ blaſphemijs.
Item. Chryſ. In parabolis ſignificat pſonaſ eoꝝ: vt ipſi ad
uerſus ſe ſententiam dicent: Sicut dauid. ij. Regꝭ. xij. b.
s Habebat duos filios: populum gentilem ⁊ iudaicũ.
t Et accedẽs ad primũ. Interliñ. gentilem qui a noe.
Sed ꝯ. Exo. iiij. f. Primogenitꝰ meus iſrael. Rñſio. Genti-
lis eſt p̄mus tpe/ origine/ multitudine: iudeus dignitate/ fi-
de/ familiaritate. Vnde Chryſ. Gentiles erant ex tpe noe: iu
dei ex abraam. v Dixit: fili vade hodie opare in vi-
neam meã. Chryſ. Quid ẽ opari i vinea? Juſticiã facere.
x Ille autem reſpõdẽs ait: nolo: Cum naturali legi
non obedit ⁊ liberi arbitrij diuitijs abuſus eſt. y Poſtea
autem penitentia motꝰ abijt/ in aduẽtu chriſti. z Ac-
cedens autem ad alterũ dixit ſimiliter. Job. xix. c.
Seruũ meũ vocaui ⁊ nõ rñdit mihi: ore ꝓprio deꝑcatꝰ ſum il
lum: halitũ meum exhorruit vxor mea. & At ille reſpõ-
dens ait: eo dñe. Exo. xix. b. et. xxiiij. a. Omnia queçũq̨
locutꝰ ẽ facięmꝰ. Et non

ꝯ locut⁹ eſt faciem⁹. a ¶Et non iuit: Quis ex duob⁹ fecit volūtatem patris: Dicunt ei: Primus. Chryſoſtomus. Aduerſus ſe ſentētiam ferunt: quam ⁊ ipſe cōfirmat dicens: Amen ⁊c. b ¶Dicit illis ieſus: Amē dico vobis: qꝛ publicani: vt mattheus. ſ. ix. a. c ¶Et meretrices: vt magdalena: Luc. vij. g. d ¶Precedūt vos. De pſenti dic: quia vbi aliquis ꝑcedit / videt eſſe qui ſequitur. Sic ergo innuitur ꝙ iudei quādoqꝫ ingreſſuri et credituri ſunt. e ¶In

i. regno regnū dei / cel̄ū vel eccleſiā. f ¶Uenit enim ad vos iohānes in via iuſticie: id eſt in ꝑceptis dei: g ¶Et non crediſtis ei. Chryſoſtomus. Uos ſacerdotes quaſi iudices non ꝑſonarum ſed rerum / debueratis ei credere: etſi nō q̄ſi iuſto / tamē q̄ſi iuſta dicēti. Quid em̄ pertinet ad auditorē vita ꝑdicatoris: Si enim male viuit / ipſi⁹ ſolius damnum eſt: ſi aūt bn̄ docet / oīm ē lucrum. h ¶Publicani autem et meretrices crediderūt ei. Chryſoſtomus. Puto ex perſona omniū peccatorum publicanus: ⁊ ex pſona omniū meretricū meretrix ponitur. Et q̄uis multa peccata ſint i vtroqꝫ ſexu: tamen auaricia ꝑcipue abundat in viris: fornicatio in mulieribus. Poteſt etiā in publicanis ⁊ meretricib⁹ intelligi gentium populus. i ¶Uos autem videntes / viam iuſticie quam ꝑdicabat iohannes. k ¶Nec penitentiā habuiſtis poſtea vt crederetis ei / vt ſic ſalui eſſetis. l ¶Aliā parabolā audite. Hic improperat eis mortē ſuam: quaſi non ſolum rei eſtis / nec ideo a vobis ſolum auferet regnum quia nō crediſtis iohanni: ſed quia rei eſtis ſanguinis quod peius eſt. m ¶Homo erat paterfamilias qui plantauit vineam: De qua Eſaie. v. b. Uinea domini ſabaoth domus iſrael eſt. Hiere. xij. a. Plantaſti eos ⁊ radicem miſerunt. n ¶Et ſepem circūdedit ei: id eſt angelorum cuſtodiā qui ꝓ eis pugnabant: et ab alienigenis vt a philiſteis defendebant. Hiere. lj. a. Curauimus babylonem. Glo. Audite ſunt voces angelorum in aere: Migremus ab his ſedibus. Uel ſepes fuerunt reges qui eos defendebant. o ¶Et fodit in ea torcular / altare holocauſtorū. p ¶Et edificauit turrim / in medio eius: id eſt templū. q ¶Et locauit eam agricolis: qui. ſ. xx. a. dicunt operarij in vinea. r ¶Et peregre profectus eſt: iudeos ꝓpter eorum ſuperbiam / ſuo arbitrio relinquens. s ¶Cum autem tempus fructuū appropinquaſſet: miſit ſeruos ſuos

Ps. 105. ⁊c. Ps. Irritauerunt moyſen in caſtris: aaron ſanctum domini: Et vexatus eſt moyſes propter eos ⁊c. Hic ſeruus / ſcꝫ moyſes de fructu hui⁹ vinee dicit: Uua eorum vua fellis ⁊c. Deut. xxxij. e. t ¶Et agricole: id eſt legis cuſtodes: v ¶Apprehenſis ſeruis eius: alium ceciderūt: vt hieremiā: Hiere. xxxviij. a. x ¶Aliū occiderunt: vt eſaiam. y ¶Aliū vo lapidauerūt: vt zachariā. ij. Paral. xxiiij. f. Et naboth. iij. Regl. xxj. d. z ¶Iterum miſit alios ſeruos plures prioribus: id eſt ꝓphetas: dauid ⁊ alios. a ¶Et fecerunt illis ſimiliter / ſicut et alijs. b ¶Nouiſſime autem miſit ad eos filium ſuum / chriſtū. c ¶Dicēs:

B
Ecl. 12. a.
Ecc. 10. b.

respōdens ait: Eo domine:
a et nōn iuit: Quis ex duob⁹
fecit volūtatem patris: Di
cunt ei: Primus. Dicit illis
b ieſus: Amen dico vobis: qꝛ
c publicani et meretrices pre
d e cēdūt vos i regnū dei. Ue
f nit ēnim ad vos iohānes in
g via iuſticie: ēt nō crediſtis
h ei. Publicāni autē ⁊ mere
i trices crediderūt ei: vōs au
k tem videntes / nēc penitētiā
habuiſtis poſtea vt credere
l tis ei. Aliām parabolam au
m dite. Hōmo erat paterfamilias qui plantauit vineam: ⁊
n o ſepēm circūdedit ei: ēt fodit
p in ea torcular: ēt edificauit
q turrim: ⁊ lōcauit eam agrico
r lis: et perēgre profectus eſt.
s Cūm autē tempus fructuū

appropinq̄ſſet: miſit ſeruos
ſuos ad agricolas vt accipe
t rent fruct⁹ eius. Et āgricole
v apprēhēſis ſeruis eius / aliū
x ceciderūt: ālium occiderūt:
y z aliūm vo lapidauerūt. Iterū
miſit alios ſeruos plures pri
a orib⁹: ēt fecerūt illis ſimilit.
b Nōuiſſime aūt miſit ad eos
c filiū ſuū / dicēns: Uerebunt
d forſitan filiū meū. Agricōle
autē videntes filiū / dixerunt
intra ſe: Hic eſt heres / veni
e te occidamus eum: ⁊ hābebi
f mus hereditatē eius. Et āp
prehenſum eum eiecerūt ex
g tra vineā / ⁊ occiderūt. Cūm
ergo venerit domin⁹ vinee:
quid faciet agricolis illis:
h Aiūnt illi: Malos male p
i det ēt vineā ſuā locabit alijs

verebunt forſitan filium meū. Forſitan dicit: quia in eorum arbitrio eſt vt reuereantur vel non. d ¶Agricole autem videntes filium dixerunt intra ſe: Hic eſt heres / venite occidamus eum. Geñ. xxxvij. d. Ecce ſomniator venit. Hiere. xj. d. Mittamus lignum in panem eius. Sap. ij. c. Circūueniamus iuſtū: quia inutilis eſt nobis. ⁊ cōtrarius operibus noſtris. e ¶Et habebimus hereditatē eius. Unde Ioh. xj. f. Si dimittimus eum ſic / oīs credēt in eū: et venient romani et tollent locum noſtrū ⁊ gentē. f ¶Et apprehēſum eum eiecerunt extra vineā: quia extra portā paſſus. Unde Heb. xiij. b. Propt quod et ieſus vt ſanctificaret ꝑ ſuum ſanguinē populum / extra portā paſſus eſt. In ſignū aūt hui⁹ ſtatuit moyſes altare holocauſti in quo fundebatur ſanguis in veſtibulo tabernaculi: Exod. vlt. c. Hoc totum exponit Chryſoſtom⁹. Paterfamilias cui celum et terra vna domus eſt: qui angelorum et hominū natura dominus ē / beniuolentia pater / plantauit vineam quā de egypto tranſtulit. De qua Eſa. v. b. Uinea domini ſabaoth domus iſrael eſt: id eſt eccleſia. Quomō plantauit: Sicut ſtudioſus vinitor / primū in circūitu eius excidit infructuoſas arbores / ne forte laſciuientes tenerum adhuc effocarent malleolum: Sic de⁹ exterminauit amorreos ⁊ plantauit iſrael nouitium. Sepes / angeli cuſtodes: vt. ſ. xviij. b. j. Corinth. xj. b. Actl. xij. b. Torcular / verbum dei: i quo torquet carnalis natura timore iudicij: vel crux. Turris / fides: q̄ hoſtes facile conterit et parū timet ruptionē. Allegorice. Sepes / merita patrū. Torcular vn̄ mulſum eliquatur / ꝓphete. Turris lex: de qua turre ſpeculabant ſacerdotes chriſtū venturū. Coloni: qui curam populi ſuſceperūt ad magnā gloriā ⁊ magnū ꝑiculū. Ad gl̄iaꝫ ſi diligent: ad ꝑiculū ſi negligēt. Si em̄ ille q̄ ꝓcurationē ſuſcipit erenarex de manu alicu⁹ hoīs potētis / debet ꝓ negligētia timere ꝑiculū: quāto mag q̄ de manu dei ſuſceperunt aīas ſanctas. Nō em̄ ſacerdotes ꝑſtāt deo docētes populū ei⁹: ſed de⁹ ſacerdotib⁹ cōmittēdo eis populū. Mercedem enim doctrine acquirere non poteramus niſi ꝓcuratio populi nobis cōmiſſa fuiſſet. Colonus habet ferrum quo duram terram emollit: eradicat herbas ⁊c. Sicut colon⁹ quātūuis de ſuis obtulerit munera / non ſic placat dominū ſuum ſicut ſi de vinea ſua redditus offerat: ita ſacerdos non tātū placet deo propter ſuam iuſticiam: quomō ſi populū dei ſanctitatē docuerit. De hoc Eſa. v. a. Plantauit vineam electam: et edificauit turrim in medio eius: et torcular extruxit in ea: et expectauit vt faceret vuas ⁊ fecit labruſcas. g ¶Cum ergo venerit domin⁹ vinee: quid faciet agricolis illis: Non quia ignoret querit: ſed vt ſua reſponſione eos cōdemnet. h ¶Aiunt illi: Malos male perdet. Hoc fuit per titum ⁊ veſpaſianum. i ¶Et vineam ſuam locabit alijs agricolis qui reddent ei fructum temporibus ſuis. Fructum ſcꝫ cordis / oris et operis. Ps. Et erit tanq̄ lignū quod plan Ps. 1.
tatum eſt ſec⁹ decurſus aquarum: quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo. Fructus cordis: contritio / diuine legis meditatio / beneficiorū

Allegorice

l ꝯ tatio / beneficiorū

¶ ratio/beneficiorū deſrecordatio/mortis memoratio/ ꝓximi
compaſſio. Fructus oris: confeſſio/predicatio/gratiarū actio/
conſiliū. Fructus opis: penitētia/ elemoſyna/obediētia/ob/
ſequiorū diligētia/difficiliū tolerantia. Lucas autē. xx. c. di/
cit: Quo audito dixerūt illi: Abſit. Marcus aūt. xij. a. dicit:
Veniet et perdet colo
nos: et dabit vineā ſuā
alijs. Chryſ. Scdm
Lucam. xx. ſacerdo/
tes ꝯtradicūt ſentētie
chriſti: Scdm Mar/ Pſ. 117.
cum confirmāt. Sed Marci. 12. a.
ille reſpōſiōes eorum Luc. 20. c.
expoſuit: iſte autē re/
ſponſiones cordis.
a ¶ Dicit illis ieſus:
Nunq̄ legiſtis in
ſcripturis: Lapidē 23. q. 7. c. 2.
quem reprobaue/
rūt edificātes: hic
factus eſt i caput
anguli etc. Hic ex/
planat p effectū q̄s ſit Marci. 11. c.
ille lapis. b ¶ Regnū/ et. 12. a.
ſacra ſcriptura. b ¶ Et Luc. 19. g. et.
dabit genti faciē/ 20. d. et. 22. a.
ti fruct⁹ eius: id eſt Joh. 7. d. et. g.
opa. c ¶ Et q̄ ceci/

agricolis qui reddant ei fru/
ctū tēporib⁹ ſuis. Dicit illis
a ieſus: Nunq̄ legiſtis in ſcri/
pturis: Lapidem quē repro/
bauerūt edificātes: hic fact⁹
eſt in caput anguli: A domi
no factū eſt iſtud: et eſt mira/
bile in oculis noſtris. Ideo
dico vobis: q2 auferet a vo/
b bis rēgnū dei: et dābit genti
c faciēti fruct⁹ ei⁹. Et q̄ cēcide/
rit ſuper lapidē iſtum cōfrin/
get: ſuper quē vo ceciderit/
d cōteret eum. Et cū āudiſſent
principes ſacerdotū et phari
ſei parabolas eius/cognoue

derit ſup lapidē iſtū cōfringet: ſup quē vo cecide/
rit/ conteret illū. Chryſ. Quod cadit fortiter/cadit ꝓpter
duas cauſas. Aut ꝓpter pondus ſuū: aut ꝓpter altitudinē.
Chriſtiani cadunt ſuper lapidē peccando/nec tamē cōterunt
quātum poteſt eos cōterere chriſtus: ſed ſm peccata ſua: aut
ꝓpter magnitudinē peccati criminalis: aut ꝓpter altitudinē
dignitatis: vt clerici/monachi/vidue/virgines. Lapis vo: id
chriſtus cadit ſuper non credentes: qui non ſm opera ſua pe/
reunt/neq̄ ſm ſuas pſonas/ſed tantū pereunt quātum poteſt
eos pdere chriſtus qui non credunt in eum. De quibus Pſ.
Non ſic impij etc. d ¶ Et cū audiſſent pncipes ſacer/ Pſ. 1.
dotū et phariſei parabolas ei⁹/ cognouerūt q2 de
ipſis diceret/illas parabolas: e ¶ Querētes eū tenere
timuerūt turbas/ qui non timebant deū: quoniā ſicut
ꝓphetā eum habebant. ¶ Expo. Ca. XXII.

Et reſpōdens ieſus/ dixit iterū etc. Hic addit
quartā parabolā: que ſicut tertia ſpectat ad iudeorū
improperiū: vt de hoc ſint ſimiliter due/ſic et de ex/
cluſione iudeorū et introductione gentiū. Verūtamē in hoc
eſt differentia: quia in tertia improperat eis mortē propriā:
in hac vo mortē apoſtolorū. Huius autē continentia conſiſtit
in trib⁹: Quia pmo agit de apoſtolorū morte: de iudeorū fu/
tura captiuitate: et de eorum eterna damnatione. Cōſequēter
ibi: Tūc abeūtes phariſei etc. determinat tres q̄ſtiones.
Primam de cenſu reddēdo ceſari: ſecundam de reſurrectio/
ne: tertiam de maximo mandato legis. Tertio de deita/
te chriſti: ibi: Congregatis autem phariſeis. Dicit
ergo: f ¶ Et reſpōdens ieſus dixit iterū in parabo
lis eis dicens. Obſcure loquebat vt non intelligerent qui
apte veritati obloquebant. g ¶ Simile factū eſt regnū
celorum: id eſt pſens eccleſia: id eſt negociū eccleſie/ſimile
eſt negocio: qd ſaltē potuit eſſe. Chryſoſtom⁹. Supra dixit:
Dabit genti facienti fruct⁹ eius: hic dicit/cui genti. h ¶ Ho
mini regi. Chryſoſtom⁹. Homo rex/deus pater: quia no/ S. 21. d.
men hominis piudiciū non facit diuine nature. i ¶ Qui fe
cit nuptias filio ſuo. i. chriſto. Apoc. xix. b. Venerūt nu/
ptie agni/et vxor eius pparauit ſe byſſino ſplendenti et candi/
do. Byſſinum ſunt iuſtificationes ſanctorum. Et dixit mihi:
Scribe beati q̄ ad cenā nuptiarū agni vocati ſt. k ¶ Et miſit
ſeruos ſuos. i. ꝓphas: l ¶ Vocare iuitatos ad nupti/
as. Chryſoſtom⁹. Quare nuptias vocat: Vt nihil ſit triſte/
nihil calamitoſum. m ¶ Et nolebant venire/ credendo

opando. n ¶ Iterū miſit alios ſeruos/apoſtolos et pdi/
catores. Ro. x. c. Quomō pdicabūt niſi mittant: o Dicēs:
Dicite inuitatis: Ecce prandiū meū parauī. Pro/
uerb. ix. a. Sapientia edificauit ſibi domum: excidit colum/
nas ſeptē: immolauit victimas ſuas miſcuit vinum et poſuit

e rūt q2 de ipſis diceret: et quē/
rētes eum tenere/ timuerunt
turbas: quoniā ſicut ꝓphe/
tam eū habebāt. ¶ Ca. XXII.
f Et rēſpōdēs ieſus/ di/
xit iterum in parabo/
g lis eis/dicēs: Simile
h factū eſt regnum celorū hō/
i mini regi q̄ fēcit nuptias filio
k ſuo. Et miſit ſeruos ſuos vō
l care inuitatos ad nuptias: et
m nōlebāt venire. Iterū miſit
o alios ſeruos/dicēns: Dicite
p inuitatis: ecce prandiū meū
q parauī: tāuri mei et āltilia ōc/
r cīſa ſūt: et ōia para/vēnite ad

menſam ſuam: Miſit
ancillas ſuas vt voca/
rēt ad arcem et ad me/
nia ciuitatis. Eſa. xxv.
c. Faciet dñs exerci/
tuū omibus populis
in monte hoc cōuiuiū
pinguiū: cōuiuiū vin/ A
demie: conuiuiū pin/ Luc. 14.
guiū medullatorū: vin
demie defecate. Chry
ſoſtom⁹. Prādiū ē do
crina iuſticie: multas
em̄ ꝓprietates habet
ſermo ad eſcā. Sicut
em̄ qui nō maſticat ci/
bum/nō ſentit eius ſa/
porem: ita verbū qd
audimus niſi maſtica/
uerim⁹ tractantes/nō
intelligim⁹ verbi vir/
tutē: Ideo māna iter/
pretat/ quid eſt hoc:
vt quotienſcūq̄ audimus/queram⁹ quid eſt hoc. Itē qd ma/
ſticatū eſt mittit in ſtomachū. i. memoriā: aliter non prodeſt.
Leuit. xj. d. Animal qd nō ruminat immūdū eſt: et ille homo
imūdus eſt apud deū qui nō recordat aliqn nec retractat qd
audit. Itē Chryſoſtom⁹. Cōuiuiū parat ex tpe moyſi. ſ. lex.
Exo. xx. ex decē ſpecieb⁹. i. ferculis. Ex eo tpe exierūt iuita/
tores. i. ꝓphete: quādo miſit ſeruos ſuos iam inuitati erant.
p ¶ Tauri mei. i. patres veteris teſtamenti/tauris compa/
rabiles: q2 in modū taurorū ventilabant cornibus inimicos.
q ¶ Et altilia. Gregori⁹. Altilia ſaginata dicunt. Ab eo em̄
quod ē alere/altilia: quaſi aletilia vocam⁹. ſ. ab alendo. Alti/
lia ergo ſunt patres noui teſtamēti/pinguedine charitatis ſa/
ginati: pennis virtutū alati: et ad ſupna mente erecti. r ¶ Oc/
ciſa ſunt. Chryſoſtom⁹. Pro ſalute populi occidunt ſancti.
ij. Corinth. xij. c. Libenter ego impendā et ſupimpendar pro
animab⁹ veſtris. Pſ. Holocauſta medullata offerā tibi etc. Pſ. 65.
Chryſoſtom⁹. Sicut nulli⁹ aialis viuētis viſcera māducant:
ita viuentiū ꝓphetarū ſermones nemo ſuſcipit: ſed poſt mor/
tem eorum. s ¶ Et oia parata. Chryſ. in ſcripturis. Ibi
em̄ inuenit ignorās quid diſcat: cōtumax quid timeat: labo/
rans premia: puſillanimis mediocris iuſticie cibos: qui etſi
pinguem non faciūt animam: tamen mori nō pmittunt: Qui
magni animi eſt inuenit ibi ſpirituales eſcas: cōtinētioris vi/
te/que pducant eum ꝓpe ad angelorū naturā: qui vulneratus
eſt a diabolo/inuenit ibi ſpirituales medicinas vel cibos me/
dicinales et ſalutē p penitētiā. Et omnia parata: cibus/lo/
cus/veſtimenta. De pmo. Paraſti in dulcedine tua pauperi Pſ. 67.
deus. De ſecūdo. Joh. xiiij. a. Vado pare vobis locū. Heb.
xj. d. Parauit illis ciuitatē. De tertio/Exo. xxviij. g. Filijs
aaron tunicas lineas parabis et baltheos ac thiaras i gloriā
et honorē. t ¶ Venite ad nuptias/credendo/operando.
Vocat dñs voce ꝓpria i euāgelio vl pdicatore. Hiere. xv. d. Dñs vocat
Si ſepaueris pcioſum a vili etc. Itē tuba. i. minis: ſicut ſolēt multipliciter
vocari milites ad pugnā. Eſa. lviij. a. Quaſi tuba exalta vo/
cem tuam. Item ſibilo et grandis ꝓmiſſionib⁹ aut cōſolatio/
nib⁹: ſicut ſolēt vocari aues. Cant. ij. d. Sonet vox tua i au/
ribus meis. Itē reclamatorio. i. corpe ſuo cruētato: ſic ſolent
vocari aues nobiles. Prouer. j. c. Extēdi manū meā et nō fuit
q̄ aſpiceret. Itē interſigno: vt ſolēt vocari clauſtrales et latro/
nes a latronib⁹/vt velatiōe pallij vel hmōi exterior eius cō/
uerſatio et ſanctorū ſuorū. Eſa. viij. d. Ecce ego et pueri mei q̄s
dedit mihi dñs in ſignū et portentū iſrael. Item exhibitione

temporalis beneficij:

☞ tēporalis bñficiū: vt gallina pane: ⁊ aues carne vocari ſolent. Prouer. j. c. Extendi manū meā ⁊c. a ❡ Illi aūt neglexerūt. Chryſoſtom⁹. Nō dicit/malignati ſunt: ſed/neglexerūt: q₂ quidā nō odio/nō inuidia: ſed mūdi negocijs impediti nō venerūt ad chriſtū. b ❡ Et abierūt: alius in villā ſuā. Chryſ. Honeſtū quidē ē ville cultura. Eccl. vij. b. Nō oderis laborioſa opa. Honeſta res eſt negociatio/ſiue dignitatꝭ/ſiue militie: ſi impedimentū religionis nō facit. Villa nō eſt peccatū: ſi impedit/fit peccatū. Nō ergo ipſa cultura peccatū eſt: ſ; tu facis ipſam peccatū/pferēdo eā deo. Idē. Villa mundus: negociatio auarorꝫ pdicatio ſacerdotū. Ergo p villā populares hoīes ſepant a deo: p negociationē ſacerdotes. Illos mūdi delectatio: hos lucri ambit⁹ ſepauit. Ezech. xxviij. e. In iniq̄tate negociatiōiſ tue polluiſti ſanctificationē tuā. Itē idē. Villa mūd⁹. Miſerrim⁹ mūdus: ⁊ miſeri q̄ ſequunt eū. Itē Chryſ. In villa intelligit oīe opus terrenū/ſiue in agro/ſiue ī vinea/ſiue ī ligno/ſiue in ferro ⁊ quicq̄d manuū labore fit: qđ aūt nō labore manuū/ſed alijs lucris cōſeqmur: vt ī honorib⁹ pmanere/aut in militia/aut in mercatiōe: oīe hoc negociatio appellat. Nota aūt q̄ ptermittit hic Matthe⁹ excuſatiōes iſtorū: q̄s Lucas xiiij. d. ponit. c ❡ Ali⁹ vo ad negociationē ſuā. Eccl. xxvj. d. Difficile exuit negociās a negligētia ⁊c. Oſee. xj. d. Circūdedit me ephraim ī negociatiōe ſua. d ❡ Reliqui vo tenuerūt ſeruos ei⁹: ⁊ cōtumelijs affectos occiderūt. Chryſ. De morte ſua tacet: q₂ in priori pabola dixerat. Hiero⁹. Magni criminis rei arguunt q̄ ſeruos regis occiderūt. Itē Chryſ. Quare miſit ad eos q̄s ſciebat iniuriā facturos? Docēs nos oīa cōplere q̄ ad nos ptinēt: etſi null⁹ aliq̄d lucratur⁹ ſit. e ❡ Rex aūt cū audiſſet iratus eſt. Nō in textu apponit determiatio ei⁹ qđ audiuit: ex quo inuit q̄ manifeſta nō indigēt pbatiōe. Supplet tn̄ Interlin̄. vocem ſanguinis: qđ ſumit ab illo/ Gen̄. iiij. b. Vox ſanguis fratris tui abel ⁊c. Heb. xij. f. Acceſſiſtꝭ ad ſion montē ⁊ ciuitatē dei ⁊c. Et poſtea: Et ſanguis aſpſionē meli⁹ loquētē q̄ȝ abel. f ❡ Et miſſis exercitib⁹ ſuis/ſub tito ⁊ veſpaſiano: g ❡ Perdidit homicidas illos/captiuitate ⁊ eterna dānatiōe. Luc. xix. d. Inimicos meos q̄ noluerūt me regnare ſup ſe/adducite huc ⁊ iterficite ante me. h ❡ Et ciuitatē illoꝝ. ſ. hieruſalē/ſuccēdit. Vn̄ Threñ. ij. a. Succēdit in iacob q̄ſi ignē flāme deuorātis in gyro. i ❡ Tūc ait ſeruis ſuis: Nuptie q̄dē parate ſūt. Nota hiſtoriā aſſueri. k ❡ Sȝ q̄ inuitati erāt/iudei. ſ. p legē ⁊ pphas: l ❡ Nō fuerūt digni. Sap. vj. c. Qui vigilauerit pter illā cito ſecur⁹ erit: qm̄ dignos ſe circuit ipſa q̄rens: et in vijs ſuis oſtendet ſe illis hilariter. m ❡ Ite ḡ ad exit⁹ viaꝝ. i. trāſite ad gentes p diuerſos errores vagātes. Vel. i. ad paupes quibus deficit quid agant. Ad exitus. Chryſ. Chriſt⁹ ē via generalis: puto q̄ ⁊ ſancti q̄ ducūt ad chriſtū vie ſunt. Threñ. j. b. Vie ſion lugent. Itē diabol⁹ publica via ē ad mortē: ⁊ vie ſunt pfeſſiōes hui⁹ mūdi: pfeſſio malicie/pfeſſio luxurie/pfeſſio ludoꝝ: q̄ oīs ducūt ad diabolū viā pditiōis. Dicit ḡ: Ite ad exit⁹ viaꝝ. i. cuiuſlibet cōditiōis homīes vocate ad fidē. Itē caſtitas via ē ad chriſtū: fornicatio via ē ad diabolū. Itē oīa opa nr̄a ſūt via/ſiue ad celū/ſiue ad infernū. Iob. xxxj. a. Nōne ipſe cōſiderat vias meas ⁊ cūctos greſſus meos dinumerat? n ❡ Et quoſcūq̄ȝ iueneritis/vocate ad nuptias: q₂ nō ē acceptio pſonaꝝ apud deū: Ro. ij. b. Actꝭ. x. e. o ❡ Et egreſſi ſerui ei⁹. Eſa. xxvij. b. Qui egredient ipetu a iacob: florebit ⁊ germiabit iſrꝭ ⁊ implebūt faciē orbis ſemīe. p ❡ In vias: id ē ī diuerſos errores gētiū. q ❡ Cōgregauerūt oēs q̄s inuenerūt malos ⁊ bonos: q̄ modo ſimul ſunt in eccl̄ia: q₂ media ē inter celū/vbi boni: ⁊ infernū/vbi mali. Gregori⁹. Mali miſcent bonis: q₂ nunq̄ȝ pducit ferrū aīe ad ſubtilitatē acuminis ſi hoc nō eraſerit lima aliene prauitatis. In horreo ſunt grana cū paleis. In arca noe aīalia immitia cū mitib⁹: Gen̄. vij. c. r ❡ Et implete ſunt nuptie diſcūbentiū. Hoc erit in fine ſeculi. Prouer. vij. c. Vir nō eſt ī domo ſua abijt: via longiſſima: ſacculū pecunie ſecū tulit/ī die plene lune reuerſur⁹ ē in domū ſuā. s ❡ Intrauit aūt rex. Chryſ. Rex. i. de⁹ intrauit: nō q̄n vbiq̄ȝ ſit: ſ; vbi vult aſpicere/ibi dr̄ pſens eē: vbi nō vult/ibi abſēs videt. t ❡ Ut videret diſcūbētes. i. vt videri faceret. Sic/ Gen̄. xxij. c. Nunc cognoui q̄ timeas dn̄m/dic dn̄s ad abraā. v ❡ Et vidit. i. videri fec. Daniel. vij. c. Iudiciū ſedit ⁊ libri apti ſūt. j. Corꝭ. iiij. a. Nolite an̄ tpus iudicare q̄aduſq̄ȝ veniat dn̄s q̄ illuminabit abſcōdita tenebrarū ⁊ manifeſtabit ꝯſilia cordiū. x ❡ Ibi hominē. Singularit dicit/ſignificās q̄ multi colligent: ſic vulpes ſanſonis: Iudicꝭ. xv. a. y ❡ Nō veſtitū veſte nuptiali. i. operib⁹/licȝ fide: cū tn̄ fides ſine opib⁹ mortua ſit: Iaco. ij. d. Et Gal. v. b. Fides q̄ p dilectionē opat. Itē nō veſtitū charitate: q̄ operit multitudinē peccatoꝝ. j. Pet. iiij. b. z ❡ Et ait illi: Amice quō huc itraſti nō habēs veſtē nuptialē? Nota tres q̄ſtiones quas facit dn̄s in die iudicij omnib⁹ platis. Prima erit q̄ſtio: O hō quō ī plationē intraſti. i. q̄s introduxit te: nūmus vl de⁹. Et ad q̄d/ad onus vl ad honores. Et p quā portā ſiue oſtiū: quia ego ſum oſtiū: Ioh. x. b. ⁊ bn̄ ſcirem ſi tranſiſſes p me. b ❡ At ille obmutuit: q₂ nō cogitauerat de iſta q̄ſtione reſpōdere in tantis ſcholis nō pulſus. Ideo: Iocūdus hō qui miſeret ⁊ cōmodat ⁊c. Secūda q̄ſtio erit: quō vixiſti: ſic epus aut ſic ruſtic⁹: vl ſicut hō vl ſic equus: ſicut paſtor/aut ſicut pecus. Hanc q̄ſtionē recitat Eſaias. xxij. e. Quid tu hic: aut q̄ſi q̄s hic? Zach. xj. d. O paſtor ⁊ idolū derelinq̄ns gregē: vel poti⁹: o paſtus ⁊c. Ezech. xxxiiij. a. Ve paſtorib⁹ iſrl qui paſcebāt ſemetipſos: Nōne greges a paſtorib⁹ paſcunt? Lac comedebatꝭ: et lanis opiebamini: ⁊ qđ craſſū ē occidebatꝭ ⁊c. Tertia q̄ſtio erit: quō rexiſti: in quib⁹ paſcuis paniſti gregē meū: quō a lupiſ ⁊ latrōib⁹ cuſtodiſti: quātaſ vigiliaſ ⁊ quātoſ labores p grege meo ſuſtinuiſti? Gen̄. xxxj. e. dixit iacob ad labā: Viginti ānis tecū fui/oueſ tue ⁊ capre tue ſteriles n̄ fuert: arietes gregꝭ tui nō comedi: nec captū a beſtia oſtdi tibi: ego omne damnū reddebā: quicq̄d furtim pibat a me exigebas: die noctuq̄ȝ vrgebar eſtu et gelu: fugiebatq̄ȝ ſomn⁹ ab oculis meis. Sed eſt ne q̄ſtio hec in biblia facta? Hiere. xiij. d. Vbi eſt grex q̄ dat⁹ eſt tibi/pecus inclytū tuum? Queret em̄ dn̄s gregē/⁊ ſm numerū/⁊ ſm qualitatē. Hiere. xxxiij. c. Adhuc trāſibūt greges ad man⁹ numerātis/ait dn̄s. Et ne credas q̄ dn̄s intelligat de grege pecudū/et non potius hominū: dicit Ezech. xxxiiij. c. Vos greges mei: hec dicit dn̄s deus. Has tres queſtiones ſimul habem⁹ Iudicꝭ. xviij. a. vbi exploratores de dan dicunt ſacerdoti miche: Quis te huc adduxit? Quid hic agis? Quā ob cauſam huc venire voluiſti? Et ſatis cōpetit reſpōſio eius platis nr̄i tēporis. Hoc ⁊ hoc pſtitit mihi michas: et mercede me conduxit vt ſim ei ſacerdos: Pauci em̄ hodie gratis deo ſeruiūt in platiōe. Unde Malach. j. c. Quis eſt ī vobis q̄ claudat oſtia mea/⁊ incendat altare meū gratuito? Nō eſt mihi volūtas in vobis/ dicit dn̄s exercituū. a ❡ Nō habens veſtē nuptialē. Chryſ. Veſtimentū nuptiale eſt fides vera ⁊ iuſticia. Eph. iiij. f. Indui

a nuptias. Illi aūt neglexerūt
b ⁊ abierūt: alius in villā ſuā:
c alius vo ad negociationem
d ſuam. Reliqui vo tenuerūt
ſeruos ei⁹/ ⁊ cōtumelia affe
e ctos occiderūt. Rex autē cū
f audiſſet iratus eſt: et miſſis
g exercitibus ſuis perdidit ho
h micidas illos ⁊ ciuitatē illo
i rum ſuccendit. Tunc ait ſer
uis ſuis: Nuptie quidē pate
k l ſūt: ſed q̄ inuitati erāt nō fue
m rūt digni. Ite ergo ad exitus
n viarū/ ⁊ quoſcūq̄ȝ inueneritꝭ
o vocate ad nuptias. Et egreſ
p q ſi ſerui eius in vias cōgrega
uerūt oīs quos inuenerūt
r malos ⁊ bonos: ⁊ implete ſūt
s nuptie diſcūbētiū. Intrauit
t aūt rex vt videret diſcūbētes
v x y z et vidit ibi hominē nō veſti
tum veſte nuptiali/ et ait illi:
a Amice quō huc intraſti nō
b habēs veſtē nuptialē? At ille

Tres q̄ſtiones facit dn̄s platꝭ in die iudicij

Ps. iii.

B

te nouū hominem qui ſm deum creatus eſt in iuſticia et ſan/ctitate veritatis. Qd̄ dicit/in iuſticia: ad cōuerſationē ptinet: qd̄ dicit/et ſanctitate veritatis/ad fidem. Veſtimenta veteris hominis pannoſa ⁊ ſordida: id eſt opera carnis immūda. Si aliquis cum nigra veſte inueniat in nuptijs/ſordidat nuptia/rum gloriam: ita qui habet opa tenebroſa inter chriſtianos/ ipſe chriſtianitati facit in/iuriam. Homo igitur

ī.25.c. aut ſm locum eligat
35.diſ.c.eccſie veſtem: aut ſm veſtē
ß.20.c. eligat locum: id eſt aut

ſm opera eligat pfeſ/ſionem: aut ſm pfeſ/ſionem faciat opera: Alioquin audiet: Amice quomō ⁊c. Hic celam⁹ inuicem corda noſtra: in illa vō die cęlum ⁊ terra/aquę/ſol ⁊ luna/dies ⁊ noctes: et totus mundus ſtabit aduerſus nos in teſtimoniū peccatorum noſtrorum. Et ſi omnia taceant/ipſę cogitatiōes noſtrę/⁊ ipſa opera noſtra ſpecialiter ſtabunt ante oculos no/ſtros accuſantes nos coram domino: dicente apoſtolo: Co/gitationibus inuicē ſe accuſantibus aut etiam defendentibus in die cum iudicauerit dominus occulta hominū: Roma.ij.c. Audite mulieres: nō opus eſt aureis indumentis/ dum hic viuimus defacili illa circumponere: et conuenit ſimul ornare animam: ⁊ corpus domū animę: id eſt corpus ornas aureis veſtis: illam autem dimittis ſedere in cilitijs. Neſcis: quia re/gem magis oportet ornare q̄ ciuitatem: id eſt intellectum q̄ carnem: cuius eſt purpura vel diadema: regis. Monachi induti cilitijs pre ceteris habent hęc indumenta nuptiarum. Veſtem. Eſa.ix.a. Veſtimentū mixtum ſanguine erit in cō buſtionem ⁊ cibus ignis. Soph.j.b. Viſitabo ſuper eos qui induti ſunt veſte peregrina. Eccs.ix.b. Omni tempore veſti/menta tua ſint candida. Apoc.xvj.c. Beatus qui cuſtodit veſtimēta ſua ne nud⁹ ambulet. a ¶ At ille obmutuit. Gre/gori⁹. Omnino obmuteſcem⁹ q̄ nūc operis mali excuſationē ptendimus: Nec dabitur nobis locus audientię: vbi nos ar/guunt pprię conſcientię. Item Rab. Omne argumentum ceſſat excuſationis: quippe quia ille foris increpat qui teſtis conſcientię intuſq̄ animā accuſat. b ¶ Tunc dixit rex mi/niſtris. Hiere.xxix.f. Ego ſum iudex ⁊ teſtis dicit domin⁹. c ¶ Ligatis pedibus eius ⁊ manibus. Hoc de iuſticia factū eſt. Sap.xj.c. Per quę peccat quis per hęc ⁊ torquet. Pedes enim fuerunt veloces ad effūdendum ſanguinē. Ps.

Ps.13. Veloces pedes eorum. Item manus nō extendit ad paupe/res. Ecci.iiij.d. Non ſit manus tua ad accipiendū porrecta ⁊ ad dandum collecta. Roma.vj.d. Sicut exhibuiſtis mem/bra veſtra ſeruire imūdicię ⁊ iniqtati ad iniquitatē: ita et nūc exhibete membra veſtra ſeruire iuſticię in ſanctificationem. Item nota/ligati erunt pedes et manus omnium reproborū in inferno: quia non poterunt benefacere nec bene velle. Eccs ix.c. Quodcūq̄ poteſt manus tua facere/ inſtanter operare: quia nec opus nec ratio nec ſcientia nec ſapientia erunt apud inferos quo tu pperas. Gregorius. Pedes qui viſitare ęgrū negligunt: man⁹ quę nihil indigentibus tribuunt/ a bono ope/rā ex voluntate ligati ſunt. Quę ergo nūc ſponte ligant in vi/tio: tunc in ſupplicio ligabunt inuite. Prouerb.v.d. Funibus peccatorū ſuorum vnuſquiſq̄ cōſtringit. d ¶ Mittite eum in tenebras exteriores: quia hic habuit interiores. Ps.

Ps.48. Introibit vſq̄ in pgenies patrum ſuorum ⁊ vſq̄ in ęternum non videbit lumē. e ¶ Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. In fletu calor: in ſtridore frigus notat. Job.xxiiij.c. Tranſi/bunt ab aquis niuium ad calorem nimium. Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. Hoc verbum in ſeptem locis in euange/lio legitur: et maxime contra prelatos. Conſiderata enim in quolibet loco littera precedēti/ redditur cauſa quare ſubiun/gat. Prima cauſa: quia male intrant: vt hic. Secunda: quia male vixerūt. Unde.ß.xiij.g. de ſagena: Malos foras miſe/runt. Et ſubditur: Ibi erit fletus ⁊c. Tertia: quia alios ſcan/

a b ōbmutuit. Tūc dixit rex mi
c niſtris: Ligatis pedib⁹ ei⁹ et
d manib⁹ mittitē eū i tenebras
e exteriores: ibi erit flet⁹ ⁊ ſtri/
f dor dentiū. Multi aūt ſunt
vocati/pauci vō electi. Tūc
g abeūtes phariſei ɔſiliū inie/
rūt vt caperēt eum i ſermōe.
h Et mittūnt ei diſcipulos ſu/
i os cū herodianis/ dicentes:
Magiſter ſcim⁹ q: verax es
k ⁊ viām dei i veritate doces:

dalizauerunt.ß.xiij.f. in parabola zizaniorum: Colligent de regno ei⁹ omnia ſcandala: Et ſubditur: Ibi erit fletus ⁊ ſtri/dor dentium. Quarta cauſa: quia inutiles in docendo fuerūt. Vñ.j.xxv.c. de illo q̄ talentū abſcōdit/dicit: Inutilē ſeruum pijcite in tenebras exteriores: Et ſubditur: Ibi erit flet⁹ ⁊c. Quita cauſa ē: q: ſub/ditos oppreſſerūt. Vñ j.xxiiij.d. Si autem dixerit malus ſeruus ille in corde ſuo: morā facit dñs ⁊c. ibi ſub/iungit: Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. Sex/ta cauſa eſt: quia i his omnib⁹ pſumpſerunt. Unde Luc.xiij.f. di/cēt mali: Manducauimus coram te et bibimus: et in platęis noſtris docuiſti: Et dicet vobis: neſcio vos vnde ſitis: Di/ſcedite a me omnes operarij iniquitatis. Ibi erit fletus et ſtridor dentium. Ultima cauſa impęnitentia. Unde.ß.viij. b. dicitur de centurione: Non inueni tantam fidem in iſrael: Dico autē vobis q̄ multi ab oriente ⁊ occidente veniēt ⁊ re/cumbēt cum abraam/iſaac ⁊ iacob in regno cęlorum: filij au/tem regni eijcientur in tenebras exteriores: Ibi erit fletus et ſtridor dentium ⁊c. f ¶ Multi autem ſūt vocati/pau/ci vō electi. Origenes ſuper Numeri.xiiij. Timendum eſt chriſtianis ne eo modo introeant in regnum cęlorum: quo fi/lij iſrael in terram pmiſſionis: ſcʒ duo tm̄/preter ſacerdotes. j.Corinth.ix.d. Qui in ſtadio currunt/ omnes quidem cur/runt: ſed vnus accipit brauium. g ¶ Tunc abeūtes pha/riſęi conſilium inierunt vt caperent eum in ſermo/ne. Chryſoſtomus. Quo abeuntes: Ad herodianos. Nec dicit conſiliati ſunt: ſed conſilium inierunt: Nam qui ha/bet conſilium/ nullius conſilio indiget niſi dei. Colonus dei conſilium non quęrit diaboli: colonus autem diaboli etſi dei auxilium quęrat/non inuenit. Uide furem euntem ad furtum orantem vt proſperet: ⁊ fornicator ſignum crucis ſibi facit vt nō comprehendat/ ⁊ tanto citius capitur: quia neſcit iuſtum dei iudiciū patrociniū criminibus dare. Cōſilium tale/ qua/les conſiliatores. h ¶ Et mittunt ei diſcipulos ſuos cum herodianis. Tunc herodes erat in hieruſalē. Chry/ſoſtomus. Ut ſi reſpondiſſet p herodianis/illi accuſarent: ſi pro phariſęis ecōuerſo. Iſti diſcipuli magiſtris ſuis erāt ęta/te iuniores/ ſed malicia pares: Nam pulli ſerpentum natura breuiores ſunt: ſed virus ęquale habēt. Catuli luporum etſi prędā adhuc capere non poſſunt: tamen et ſanguine gaudent ⁊ morſibus ludunt. Luc.xx.d. Obſeruantes phariſęi miſe/runt inſidiatores/ qui ſe iuſtos ſimularēt/ vt caperent eum in ſermone. Marci.xij.a. Et mittunt ad eum quoſdam ex pha/riſęis ⁊ herodianis: vt eum caperent in verbo. Stulti qui eū volunt capere in verbo/ cum nō poſſit verbum errare in ver/bo. Prouerb.j.b. Fruſtra iacitur rete ante oculos pennato/rum. i ¶ Dicentes: Magiſter ſcimus quia verax es. Prouerb.xxvij.c. Qui benedicit pximo ſuo voce gran/di de nocte conſurgēs: maledicenti ſimilis erit. k ¶ Et viā dei in veritate doces. Hęc via pęnitentia eſt. Hęc via mūda eſt per temperantiā. Prouerb.iij.c. Vię eius vię pul/chrę. Luminoſa eſt ⁊ ſplendens per prudentiam. Prouerb. iiij.c. Iuſtorum ſemita quaſi lux ſplendens procedit ⁊ creſcit vſq̄ ad pfectam diem. Recta per iuſticiam. Eſa.xl.a. Rectas facite i ſolitudine ſemitas dei noſtri. Plana per fortitudinē. Eſa.xl.a. Erūt praua in directa: ⁊ aſpera in vias planas. In hac autem via ſūt quattuor neceſſaria. Primū eſt viaticum: id eſt corpus chriſti.iij. Regl.xix.b. Iuit helias in fortitudi/ne cibi illius quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctib⁹ vſq̄ ad montē dei oreb. Secūdum eſt baculus ſuſtentationis vel

Marci.12.a. Luc.10.d.

virga: id ē memoria crucis ⁊ beatę virginis. Ps. Virga tua Ps.22.
⁊ baculus tuus. Tertiū eſt pera: id eſt elemoſyna. Ecci.xxix. c. Elemoſyna viri quaſi ſacculus cum ipſo: ⁊ gratiam homīs quaſi pupillam cōſeruabit. Quartū eſt cantilena ad conſola/

tionem vie: id est oratio ꝛ pſalmodia. Pſ. Cantabiles mihi
Pſ.118. erāt iuſtificatiões tue in loco pegrinatiõis mee. Et alibi. Et
Pſ.137. cātent in vijs domini quoniā magna ē gloria domini. a Et
non eſt tibi cura de aliquo: imo de omnibus/in eſſe con
ſeruando. Sap. vj. b. Cui cura eſt de omnibus. Uel de ratio/
nalibus diſciplinando/non de alijs: vt. j. Corinth. ix. b. Nū/
quid de bobus cura eſt deo? b Non em̄ reſpicis pſo/
nam hominū. Ro.
ij. b. Non eſt pſonarū
acceptio apud deum.
Gal. ij. b. Deus perſo
nam hominis non acci/
pit. Actl. x. c. In veri/
tate comperi/ quoniā
nō eſt pſonarum acce/
ptor deus. Gregori⁹
Marci.12.b. in moralib⁹. Perſonā
hominis accipere/ eſt
C hominē: non q: homo
ſed propter aliqd qđ
circa ipſum eſt hono/
rare. c Dic ergo
Ro.13.b. nobis quid tibi vi
1.c.milita/ det. Chryſoſtomus:
c.quid cul/ Nō dicūt/ quid ē bo/
.et.q.fi.c. num/vel quid expedi/
te.et.c.cō/ ens: ſed quid tibi vi
e.cōiuga. det: d Licet cē/
arte ſum dari ceſari an
arci.12.b. nō? Rab. et Hiero/
Lucl.10.c. nym⁹. Omnes reges
Actl.23.b. romani a pmo Caio
ceſare qui imperiū ar/
ripuerat/ ceſares ap/
pellati ſunt. e Co/
gnita autem ieſus nequicia eorum: id eſt doloſitate/
ait. Chryſoſtomus. Sicut non poteſt ligna mittendo in
ignem extinguere: ita non poteſt fieri vt ſm rationem place/
as homini malo. Eccl. xix. b. Amico et inimico noli narrare
ſenſum tuū. f Quid me temptatis hypocrite. Hie/
ronymus. Hypocrita eſt qui aliud agit/ꝛ aliud ſimulat: id eſt
aliud intendit in corde/ꝛ aliud agit in opere. Eccl. j. d. Noli
eſſe hypocrita in conſpectu hominū. g Oſtendite mihi
nūmiſma cenſus: nūmum qui pro cenſu ſoluitur. Pro/
prie autem ponitur nūmiſma pro ipſo nūmo. Nūmiſma em̄
proprie dicit̄ ipſa exaratio ſcripture facta: ſcꝫ inſcriptio ima/
ginis regie: ꝛ ſuperſcriptio in regis nomine. h At illi ob/
tulerūt ei denarium. Iſte denarius valebat decem num
mos vſuales: q̄ ſcribebat̄ pro cenſi capite vl̄ p cenſu capitis.
i Et ait illis ieſus: Cuius eſt imago hec ꝛ ſupſcri/
ptio: Hanc queſtionem attendant qui putant dominū ali/
quid ex ignorantia interrogaſſe: Nam cum nummū inſpice/
ret/ palam ſatis patet q̄ non dubitauit cuius imago illa eſſet:
ſed interrogat/ vt ad ſermonē eorum cōpetenter reſpondeat.
k Dicunt ei: Ceſaris/ Tyberij: ſub quo paſſus ē domi/
nus. l Tunc ait illis: Reddite ergo q̄ ſūt ceſaris
ceſari: id eſt tributum/pecuniam. m Et que ſunt dei
deo: id eſt decimas ꝛ victimas. Roma. xiij. b. Reddite om/
nibus debita: cui tributum/tributum: cui vectigal/vectigal:
cui timorē/timorem: cui honorem/ honorē. n Et audi/
entes mirati ſunt. Lucl. xx. d. Mirati in reſponſo ei⁹ ta/
cuerūt. Lucl. iiij. d. Mirabant̄ in verbis gratie que procede
bant de ore ipſius. o Et relicto eo abierunt: quaſi re/
cedentes mente: quod innuitur ex receſſu in corpore. p In
illo die: ſcꝫ ſecūda feria/in qua iuxta pſecutionem matthei
areſacta eſt ficulnea: q Acceſſerunt ad eum ſaducei
qui dicunt non eſſe reſurrectionem. Credebant enim
ſaducei animā ſimul interire cum corpore: Phariſei autem
credebant corporis ꝛ anime reſurrectionem. r Et inter/
rogauerūt eum/ dicētes: Magiſter/moyſes dixit:

a et nō ē tibi cura de aliquo.
b Nō ēnim reſpicis pſonā ho/
c minū. Dic ērgo nobis/quid
d tibi videt̄: Licēt cenſum da/
e ri ceſari aut nō? Cognita au/
tem ieſus nequitia eorū/ ait:
f Quid me temptatis hypo/
g crite? Oſtēndite mihi nūmiſ/
h ma cenſus. At illi ōbtulerūt
i ei denariū. Et ait illis ieſus:
Cuius eſt imago hec ꝛ ſup/
k ſcriptio? Dicūnt ei: Ceſaris.
l Tūnc ait illis: Reddite ē q̄
m ſunt ceſaris ceſari: et que ſūt
n dei deo. Et aūdiētes mirati
o ſunt: ꝛ rēlicto eo abierūt. In
p q illō die accēſſerūt ad eum ſa
ducei/qui dicūt nō eſſe reſur/
r rectionem: ꝛ intērrogauerūt
eū/dicētes: Magiſter/moy
ſes dixit: ſi quis mortu⁹ fue/
rit nō habens filiū/ vt ducat
frater eius vxorē illius: ꝛ ſu/
s ſcitet ſemen fratri ſuo. Erānt
autē apud nos ſeptē fratres:
ꝛ prim⁹ vxore ducta/defun/
ctus eſt: ꝛ nō habens ſemen:
reliquit vxorē ſuā fratri ſuo:
ſimilit̄ ſecund⁹ et terti⁹ vſq̄
ad ſeptimū. Nouiſſime autē
omniū ꝛ mulier defuncta ē:
In reſurrectiōe ergo cui⁹ erit
de ſeptē vxor? Omēs enim
t habuerūt eam. Reſpōndēs
autē ieſus ait illis: Erratis
neſciētes ſcpturas/neq̄ vir/
v tutē dei: In rēſurrectiōe em̄
neq̄ nubēt neq̄ nubent̄: ſed
ſūt ſic angeli dei i celo. De
x rēſurrectiōe autem mortuo/
rū nō legiſtis/ qđ dictū eſt a
y deo/ dicēte vob: Ego ſū de⁹

Si quis mortuus fuerit non habens filium vt du/
cat frater eius vxorem illius: et ſuſcitet ſemen fra/
tri ſuo. Hoc habetur in Deutl. xxv. b. Quando habita/
uerint fratres ſimul et vnus ex eis abſq̄ liberis defunctus
fuerit/ vxor defuncti non nubet alteri: ſed accipiet eam frater
ei⁹ ꝛ ſuſcitabit ſemen fratris ſui. s Erāt aūt apud nos
ſeptem fratres: ꝛ primus vxore ducta defunctus
eſt: ꝛ non habens
ſemē/reliquit vxo
rem ſuā fratri ſuo.
Similiter ſecun/
dus ꝛ tertius vſq̄
ꝛc. Omnes enim
habuerunt eam.
Hoc finxerunt ſadu/
cei: vel ita eſſe potuit.
t Reſpōdens au tem ieſus ait illis: 31.q.1.c.fi.
Erratis neſcien/
tes ſcripturas/ne/
q̄ vtutē dei. Chryſ.
Sapienter primo ar/
guit ſtulticiam eorū:
quia nō legebant. Se/
cundo ignorantiam:
quia deum nō cogno/
ſcebant: quia ex diligē
tia lectionum naſcitur
ſcientia dei: ignoran/
tia autē negligentie fi/
lia eſt. Si enim nō om
nes qui legunt cogno/
ſcunt dominū: quomō Exo.3.b.
cognoſcet q̄ non legit? Marci.12.c.
Qui em̄ legēs de deo
vult inuenire deum/feſtinet viuere digne deo/et ipſa bona
conuerſatio fit ei lampas luminis ante oculos cordis eius
viam veritatis aperiens. Qui autem legit ſcientiam dei ad
gloriam vanam: et ſi ſemper legat nunq̄ inueniet. Talis eſt
ſcriptura nolenti viuere ſm deum: ſicut ſi quis agricole no/
lenti pugnare exponat bellicam diſciplinam/vel militi agri/
culturam nolenti colere terram. Neuter enim proficit: quia
non habet deſiderium illius diſcipline. Ubicūq̄ enim fuerit
deſiderium hominis: illuc ſenſus illius dirigitur. v In re
ſurrectione enim neq̄ nubent neq̄ nubentur: ſed
erūt ſicut angeli dei in celo. i. celeſtes. Phil. iij. d. No/
ſtra cōuerſatio in celis eſt. Chryſoſtom⁹. In hoc ſeculo ideo
morimur/quia naſcimur: ideo ducimus vxores/ vt quod mo/
riendo minuitur/ naſcendo ſuppleat̄. Tolle moriendi neceſſi/
tatem ꝛ naſcendi vtilitatem: ꝛ ducendi cauſa ſoluta eſt. Et. j.
Sicut anima in hoc mūdo eſt peregrina: ita caro in illo extra/
nea eſt. Hic anima carni ſubiecta eſt/quo ad paſſiones: ibi ca
ro anime. Unaqueq̄ res fortior eſt in ſua patria ꝛ dominat̄.
Hoc modicū qđ anima ſapit i hoc ſeculo nimia poteſtas ani
me ſibi vendicat: ſicut diues hoſpes in domo pauperis: et ſi
non poteſt iubere quod vult quia hoſpes/ magnam tamē fi/
duciam ſumit quia potens. Et econuerſo pauper peregrinus
nihil ſibi poteſt defendere. Hoc dixim⁹ ſm rationem mora/
lem: alioquin in reſurrectione mutanda eſt carnis natura: vt
nihil habeat in ſe carnis niſi formam. j. Corinth. xv. f. Semi/
nat̄ corpus animale: reſurget corpus ſpirituale. x De re/
ſurrectione autem mortuorū non legiſtis quod di
ctum eſt a deo dicente vobis. Chryſoſtomus. Calum/
niatoribus in queſtione aliqua/primo oportet auctoritatem
aliquam afferre/poſtea rationē: ꝛ non econuerſo: quare ergo
hic chriſtus facit econuerſo? Solutio. Interrogantib⁹ prius
dicenda eſt ratio: deinde auctoritas: quia calūniatores opor/
tet cōuincere: interrogantes ſꝫo docere. y Ego ſū deus
abraam/ de⁹ iſaac ꝛ deus iacob. Hos nominat: quia
his facta fuit pmiſſio de icarnatiōe filij: et de vita eterna ha/
 benda ſpecialiter.

benda ſpecialiter. Exod.iij.d. Deus abraā/deus iſaac/deus iacob/miſit me ad vos. a Non eſt/autē/de⁹ mortuorū ſed viuentium. Si ergo anime eterne ſunt/cōſtat per cō/ſequens ꝙ corpora eorum reſurgent. Ezech.xxxvij.b. Oſſa arida/audite verbū domini. Daniel.xij.a. Multi de his qui dormiūt i terre pulue re euigilabunt: alij in vitā eternā: alij i op/probriū vt videāt ſp.
B Iob.xix.d. De tra ſur
Marci.12.c. rectur⁹ ſū. Eſa.xxvi. d. Viuēt mortui tui ꝛ īterfecti mei reſurgēt. b Et audiētes tur be mirabant i do/ctrina ei⁹/ꝙ ita pru/denter reſponderet. c Phariſei autem audientes ꝙ ſilen tiū impoſuiſſet ſa/duceis. Prouerb.
Deut.6.a. xxvi.b. Qui imponit ſtulto ſilentium miti/gat iras. d Cōue/nerūt in vnū. Hoc cōuēticulū malorū ſignificatū ē.j.Re/gū.xvij.b.vbi dicit/ꝙ philiſtijm cōuenerunt in ſochot iude. Itē Iudic.xv.a.per vulpes ſanſonis colligatas. Chryſoſto mus. A veritate ſe eſſe nudos ꝓfeſſi ſunt: qui ſe multitudine armauerūt. e Et interrogauit eum vnus ex eis legiſ doctor temptās eum. Chryſoſtom⁹. Interroga/uit temptans a ꝑncipio: ex reſpōſione ꝓ vtilitatem capiens laudatus eſt: Marci.xij.c. f Magiſter qđ eſt manda tum magnū in lege: Chryſoſtom⁹. De magno mandato interrogat ꝗ nec minimū obſeruat. Ille debet interrogare de maiore iuſticia/qui iam minorē cōpleuit. Et ita ſi interroget aliquis que pars eſt melior in domo/dicis:fundamētum: ſed tamē fūdamentū nō ē niſi domus fuerit ſubſecuta:ſic ꝛ caput dignius eſt ꝙ̄ membra/tamē nec membra ſine capite/nec ca/put ſine membris:ita hoc mādatū dignius eſt/tamē vtilitas vna:quia ſibi coherent. g Ait illi ieſus: Diliges do/minū deum tuū ex toto corde tuo. Chryſoſtom⁹.q.d. non ſicut tu qui deuotionem oſtendis in ore:ꝛ fraudem medi taris i corde. Et ita diliges inqt/nō timeb:qꝛ diligere ma⁹ ē ꝙ̄ timere Inchoatio em̄ culture dei hꝫ timorē:ꝑfectio aūt di lectionē.j.Ioh.iiij.d. Perfecta charitas foras mittit timorē. Et ita timor ſub neceſſitate ē:dilectio in libertate. Itē Chry/ſoſtomus. Nō dicit/Cognoſces deū:ſed/diliges: quia co/gnoſcere deum vnum/ꝓprium eſt humane nature: diligere autē eum religioſi cordis et recti. Item Chryſoſtom⁹. Quid eſt diligere deū ex toto corde? Vt cor tuū ad nullius rei dile/ctionē magis ſit inclinatū ꝙ̄ dei: nec delecteris in ſpecie mū/di amplius ꝙ̄ in deo: non in honoribus: non in auro: non in amicis ꝛc.ſed pre his omnib⁹ deum ames. Si autē in aliquo horū occupatus fuerit amor cordis tui: iam nō ex toto corde deum amas. Pro quāta enim parte cor tuum fuerit ad aliam rem: pro tanta parte minus eſt ad deum. Exemplū de vxore bona. h Et in tota anima tua. Chryſoſtomus. Quid eſt diligere in tota anima? Certiſſimū animū habere in verita te/ꝛ firmū eſſe in fide. Alius eſt amor cordis: alius eſt amor anime. Amor cordis quodāmodo carnalis eſt: vt etiā carna/liter deum amemus:qđ facere nō poſſum⁹ niſi receſſerim⁹ ab amore mūdialium: ꝛ ita amor cordis non intelligit ſed ſentit in corde. Amor anime intelligit/non ſentit:quia amor anime iudiciū ei⁹ eſt:puta intelligis vnū deū: ſed ſi ceperis dubita/re:iam nō ex tota anima diligis deū. i Et in tota mēte tua. Chryſoſtom⁹. Quid eſt in tota mente? Vt oēs ſenſus tui deo vacent:itellect⁹/ſapiētia/cogitatio/memoria. Qui ḡ occupat aliqđ horꝫ circa tꝑalia:iam nō tota mēte diligit deū. Auguſtin⁹. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo.i.intelle/ctu ſine errore:ex tota anima.i.volūtate ſiue cōtradictiōe: ex

abraam/ deus iſaac/ et deus
a iacob. Nō eſt deus mortu/
b orū/ſed viuentiū. Et audiē/
tes turbe mirabant in doctri
c na eius. Phariſei autē au/
dientes ꝙ ſilentiū impoſuiſ/
d ſet ſaduceis/ cōuenerunt in
e vnum: et interrogauit eum
vnus ex eis legiſ doctor tem
f ptans eum. Magiſter qđ ē
mandatū magnū i lege? Ait
g illi ieſus: Diliges dñm deū
h tuū ex toto corde tuo:ēt i to/
i ta aīa tua:ēt i tota mēte tua:
k l hoc eſt maximū ēt primum
m mādatū. Secūdū aūt ſile eſt
n huic. Diligēs primū tuū ſi/
o cut teipſū. In his duobus
mādatis vniuerſa lex pēdet
p et ꝓphete. Cōgregatis autē
phariſeis / interrogauit eos
ieſus/ dicens: Quid vobis
videt de chriſto/cuius filius
q eſt? Dicūnt ei: Dauid. Ait
r illis. Quōmō ergo dauid in
ſpiritu vocat eum dominū/

tota mente.i.memoria ſine obliuione. Bern. Ex corde/ſa/pienter:ex anima/ dulciter: mente/ perſeueranter :totis viri/bus/fortiter. Hugo. Corde deuotione/hoc ad virgines:ani/ma diſcretione/hoc ad cōfeſſores: mente ꝑſeuerantia/hoc ad martyres. k Hoc eſt maximū/dignitate: l Et pmū/ ordine/ mādatum. Itē Bern. Diſce chri ſtiane quō chriſtū dili gas. Dilige dulciter/ prudēter/fortit. Dul/citer ne illect⁹:prudē/ Leuit.19.d.
ter ne deceptus:forti/ Marci.12.c.
ter ne depſſus ab amo Ro.13.c.
re dei auertaris. Dul/citer amādus eſt ſpon ſus in remiſſiōe pecca
tor. Ps. Suauis do/ †Ps.144.
min⁹ vniuerſis. Luc. vij.g. Dimiſſa ſunt ei peccata multa: qꝛ dile xit multū. Itē dulcit in recordatiōe bñficio
rū dei. Ps. Memo/ Ps.144.
riā abūdantie ſuauita tis tue eructabūt. Itē dulciter in ꝑguſtatione eternoꝝ bono/
rū. Ps. Guſtate ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt dñs. Item amand⁹ Ps.33.
eſt prudenter:inſidias diaboli ꝓuidendo.ij.Corinth.ij.c.Vt non circūueniamur a ſathana: non em̄ ignoramus cogitatio/nes eius. Itē ꝓuiſas inſidias ꝑcauendo. Prouer.xx.b.Rex qui ſedet in ſolio iudicij:diſſipat omne malū. Item prudēter in ꝓuidendo ꝛ ꝑcauēdo ſtrenuiter ꝛ fortiter ꝑſeuerare. Sap. viij.a.Attingit a fine vſqꝫ ad finem fortiter. Item amandus eſt fortiter/expellendo omnē timorem.j. Ioh.iiij.d. Perfe/cta charitas foras mittit timorē. Item in appetēdo laborem.
Ps. Quoniā ego in flagella paratus ſum. Item amandus Ps.37.
eſt fortiter/in non fugiendo opprobriū et mortem. Luc.ix.c.
Qui me erubuerit. Ps. Quoniā ꝓpter te ſuſtinui opprobriū. Ps.68.
Item amandus eſt ſponſus:quia de nobili ſtirpe. Prouerb. vlt.c. Nobilis in portis vir eius. Item quia ſapiens. Col. ij.a. In quo ſunt omnes theſauri ſapientie ꝛ ſcientie abſcon/
diti. Iob.ix.a.Sapiens corde eſt. Itē quia fortis. Ps. Do/ Ps.23.
min⁹ fortis ꝛ potens. Itē quia diues. Ro.x.c. Diues in om nes qui inuocant illū. Ioh.xvij.b.Omnia tua mea ſunt. Itē quia largus. Iaco.j.a. Qui dat omnib⁹ affluenter. Itē quia
pulcher. Ps. Specioſus forma pre filijs hominū. Itē quia Ps.44.
benignus. Titū.iij.b. Apparuit benignitas ꝛ humanitas ſal/uatoris noſtri. m Secūdū autē ſimile eſt huic: quia de re ſimili: id eſt homine: quia ad imaginem et ſimilitudinē dei factus. Item quia de dilectione. Item ſimile quia de eo ſicut de alio pendet lex. n Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum. Chryſoſtom⁹. Proximus/chriſtus homo factus. Luc.x.e. Quis eſt meus ꝓximus? Vel ꝓximus/oīs fidelis. Et ita ſicut rex i imagine ſua honorat:ſic de⁹ in homine dili/git vel oditur. Nō poteſt hominē odire qui deum amat: nec poteſt deum amare qui hominē odit.j.Ioh.iiij.d.Qui dicit ſe deū diligere ꝛ fratrem ſuum oderit/mendax eſt. Et in fine volens dominus oſtendere phariſeis/ quia nō ſufficit ſolius patris cognitio/requiſitus de vno mādato/reſpondit de duo bus. Item Chryſoſtom⁹. Qui diligit ꝓximū nō occidit eū: non mentit ei:non vxorem inuadit ꝛc. o In his duob⁹ mandatis tota lex pendet ꝛ ꝓphete. Glo. Ideo due tabule legis date ſunt: Deut.x.a. in quib⁹ erāt decē ꝑcepta: tria in vna/ que ad deū:ſeptem in altera/ꝗ ad ꝓximū. Scđm quoſdā ſunt qnqꝫ in vna:ꝛ qnqꝫ in alia. Ro.xiij.c. Plenitudo legis dilectio. Gal.v.c. Ois lex in vno ſermone cōplet: Dili ges ꝓximū tuū ſicut teipſū. p Cōgregatis aūt phari/ſeis/iterrogauit eos ieſus/dicēs: Quid vobis vi/det de chriſto/ cui⁹ filius eſt/ ſm carnē? q Dicūt ei: Dauid. Ait illis/ieſus: r Quomodo ergo dauid in ſpū vocat eum dominū? Indirecta ratiocinatiōe cō/futat eos/oſtendens

futat eos/oſtendens ex cõceſſo ſequi dauid falſum dixiſſe: qđ eſt incõueniens: ꝛ ſpiritũſanctũ qđ eſt impoſſibile. Eſt autem hec queſtio domini cum pondere intelligenda. Uos putatis chriſtum filium dauid ꝛ hominē purũ: ergo perperā locut⁹ ē dauid vocās eũ dñm: cũ pater filiũ hoiem purũ nõ cõſueuerit appellare dominũ.

a Dicens: Dixit dñs/pater: b Domino meo .i. chriſto. c Sede a dextris meis: id eſt in potioribus bonis. Heb. j. d. Cui angelorum aliqñ dixit: Sede a dextris meis: d Donec ponam/excluſiue: e Inimicos tuos ſcabellum pedum tuorũ. Eſa. lx. c. Locũ pedũ meoꝝ glorificabo. j. Corinth. xv. d. Oportet illũ regnare donec ponat oẽs inimicos ſb pedib⁹ ei⁹. Heb. x. c. Sedet i dextera dei decetero expectās donec ponant̄ inimici ei⁹ ſcabellũ pedũ ei⁹.

Ps. 109. Marci. 12. d. Luc. 20. g.

a dicēs: b Dixit dñs c dõmino d meo/ſedē a dextris meis: dõnec e ponā inimicõs tuos ſcabellum f pedũ tuoꝝ? Si ergo dauid vocat eum dñm/ quõ g filius eius eſt? Et nemo poterat ei reſpõdere verbũ: neqꝫ auſus fuit quiſqꝫ ex illa die eum amplius interrogare.

A

h i Tunc ie⁊ Ca. XXIII. ſus locutus ē ad turbas et ad diſcipulos k ſuos/ dicēs: Sũp cathedrā moyſi ſederũt ſcribe ꝛ phariſei. l m Oiā ḡ q̃ꝗcũqꝫ dixerint vobis/ ſeruate et facite: ſm opa vo eorum nolite facere. n Dicũnt em̄ ꝛ nõ faciũt. Alli o gãnt aũt onera grauia ꝛ iportabilia: p et impõnũt i hũeros q r hoim: digitõ aũt ſuo nõlunt ea mouere. Oia vo opa ſua faciunt vt videant̄ ab homi s nib⁹. Dilãtant em̄ philateria

f Si ḡ dauid vocat eũ dñm/quõ fili⁹ ei⁹ ē: cũ fili⁹ ꝓpt ꝓpagationē ſonet i ſubiectionē: ꝛ maxime ſm vſũ antiquoꝝ patrũ. g Et nemo poterat ei reſpõdere vbũ: neqꝫ auſus fuit ex illa die quiſqꝫ eũ ampli⁹ interrogare: q꞉ ↄfutauerat eos verbis.

Expo. Ca. XXIII.

Tunc ieſus locutus eſt ad turbas ꝛc. docens populũ. Primo arguit ſcribas ꝛ phariſeos de ſuperbia/et ſuos ꝓuocat ad humilitatem. Secũdo arguit eoſdem de hypocriſi multipliciter: ſicut patet in littera. Imprecat̄ aũt eis octies ve eternũ: ibi: Ue aũt vobis ſcribe ꝛ phariſei. Tertio rationem damnationis eoꝝ innuit .ſ. occiſionem iuſtorum: ibi: Itaqꝫ teſtimonio eſtis. Prima pars capituli eſt cõtra prelatos: ſecũda contra magiſtros: tertia contra hypocritas/ in qua etiā mors domini ꝓpheratur. Dicit ergo: h Tũc/ ſcꝫ impoſito illis ſilentio: Sicut dominus eiectis turbis ꝛ tibicinib⁹/ſanauit puellam/ Marci. v. d. Sic eſaias/mortuo leproſo ozia vidit dominum in ſolio excelſo/ꝛ dixit: Ue mihi quia tacui: Eſa. vj. b. vbi dicit Glo. Dum rex leproſus .i. diabolus regnat in nobis/ nec deum in ſua maieſtate videre/nec myſteria trinitatis poſſumus agnoſcere. Sic filij iſrael mortuo pharaone potuerunt ad deum clamare: Exo. iij. c. Sic ezechiel mortuo impio ṗncipe phelcia/excelſa voce clamauit ad dominũ: Ezech. xj. b. i Ieſus locut⁹ ē ad turbas ꝛ ad diſcipulos ſuos. Chryſoſtomus. Ideo domin⁹ ad ſuos conuertit ſermonem/ vt confuſio ſcribarum et phariſeorum illorum fieret diſciplina: Infructuoſũ namqꝫ eſt verbũ in quo ſic alter confundit̄ vt alter non erudiatur. Nam ꝛ dominus non propter malos caſtigationem ſup terram tranſmittit: ſed propter bonos. Scit enim quia malos flagella non corrigunt: ſed malos caſtigat vt bonos corrigat: q꞉ bonus niſi fuerit admonitus/ per negligentiā euaneſcit: Sic ꝛ chriſtus nunqꝫ potuit eorum interrogationes contemnere: ſed voluit indignos digne docere: vt dignos digne doceret. k Dicens: Super cathedram moyſi ſederũt ſcribe ꝛ phariſei. Chryſoſtom⁹. q. d. multi ſederunt ſacerdotes: multi in nomie/pauci in opere. Videte ergo quõ ſedeatis ſup eā: quia nõ cathedra facit ſacerdotē ſed ſacerdos cathedrā. Non locus ſanctificat hominē: ſed hõ locũ. Nõ omnis ſacerdos ſanctus eſt: ſed omnis ſanctus eſt ſacerdos. Et ita qui male ſederit/iniuriā cathedre facit. Prouerb. xxv. a. In loco magnoꝝ ne ſteteris. Itē Chryſoſtom⁹. In iudicio ſedēs ſi bene vixeris ꝛ bene docueris/omniũ iudex eris: ſi male vixeris ꝛ bene docueris/ tui ſolius: Nam bene docēdo oſtendis quomõ populus debeat viuere: male viuēdo deũ inſtruis quõ debeas ↄdēnari. l Oia ergo. Chryſ. Oia dic ḡ corrigũt mores: m Quecũqꝫ dixerint vobis ſeruate et facite: ſm opa vo coꝝ nolite facere. Chryſ. Accipite qđ veſtrũ eſt: nolite diſcutere qđ alienũ eſt. Itē Chryſ. Sicut ſacerdotes etiā docent infideles ꝓpter fideles/ne bonos negligant ꝓpter malos: ſic ꝛ vos etiā malos ſacerdotes honorate ꝓpter bonos/ne propter malos etiā bonos cõtemnatis. Melius eſt malis iniuſta p̄ſtare/qꝫ bonis iuſta ſubtrahere. Frequenter em̄ de malo bona doctrina procedit. Ecce em̄ ꝛ terra vilis/p̄cioſum aurum producit. Nũquid ꝓpter vilem terram p̄cioſum aurũ contemnit̄? Sed ſicut aurũ eligit̄ ꝛ t̄ra cõtēnit̄: ſic ꝛ vos doctrinā accipite ꝛ mores relinquite. Nam ꝛ apibus herbe neceſſarie non ſunt ſed flores: ideo flores colligũt ꝛ herbas relinquũt. Et ita bene dicere omniũ eſt/ benefacere autē paucoꝝ. n Dicũt enim ꝛ non faciũt. Hi ſunt ficus in qua dominus non inuenit niſi folia. ſ. xxj. b. ꝛ ideo maledicti. Aug⁹. in libro ꝓſperi. Bñ dicere et male viuere/nihil ē aliud qꝫ ſe ſua lingua dānare. Nota ꝙ dñs arguit eos hic de dolo et duplicitate. Hi em̄ habent pondus ꝛ pondus: aliud i ore: aliud in opere. Cõtra quos Prouer. xx. b. Pondus ꝛ pond⁹: menſura ꝛ menſura: vtrũqꝫ abomiabile eſt apud deũ. Leuit. xix. g. Statera iuſta/ꝛ equa ſint põdera. o Alligãt em̄ onera grauia ꝛ importabilia. Circa vitā tuam eſto auſterus: circa alioꝝ benignus. Audiant te homies parua mādantē et grauia facientem. Item Chryſoſtom⁹. Si erramus aliquādo modicā penitentiā iniungendo: nõne melius eſt de miſericordia rationē reddere qꝫ de crudelitate? Ubi paterfamilias largus eſt: diſpēſator nõ debet eſſe tenax. Si deus eſt benignus: vt quid ſacerdos eſt auſterus? Item Rab. Hec generaliter cõtra omnes magiſtros q̄ grandia docent: ꝛ faciunt minora. Similiter ſacerdotes qui grande pondus venientib⁹ ad cõfeſſionem imponũt: ꝛ ſic dum pena p̄ſentis peccati cõfringit̄/pena futuri contemnit̄. Si enim faſcem ſuper humeꝝ adoleſcentis quem non poteſt baiulare poſueris/ neceſſe habet aut vt faſcem reijciat/aut ſub pondere cõfringat̄: Sic ille cui graue penitētie pondus impoſueris/neceſſe eſt vt aut penitentiā reijciat/aut ſuſcipiens deferre non poteſt ſcandalizatus amplius peccet. Deinde ſi erramus modicā penitentiam imponentes: nõne melius eſt ꝓpter miſericordiā dare rationem qꝫ propter crudelitatē deficere penitētem? Alligant. Contra quos. ſ. xv. a. Quare tranſgredimini mandata dei ꝓpter traditiones hominũ? Tot em̄ conſtituunt ꝙ dimidiũ ſuſtinere non poſſunt. Act. xv. c. Hoc eſt onus qđ nec nos nec patres noſtri portare potuimus: imo tota die p cõſuetudinem abrogant̄. De his Prouerb. xix. a. Melior eſt paup q̄ ambulat in ſimplicitate qꝫ diues torquēs labia ſua. p Et imponũt in humeros hoim. Hi ſignificant̄ p regē roboam/ dicentē. iij. Reg. xij. d. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego autē cedam vos ſcorpionibus. q Digito autē ſuo .i. leui motu: r Nolũt ea mouere. Oia vo opa ſua faciũt vt videant̄ ab hoib⁹. Tales recipiũt h mercedē ſuā: vt. ſ. vj. a. Amen dico vobis: receperũt mercedem ſuā. Hiero⁹. Quicũqꝫ quodlibet facit vt videat̄ ab homib⁹/ ſcriba ꝛ phariſe⁹ ē. s Dilatãt em̄ philateria ſua. Philateria vocat chartulas/ꝓ ſimulatiõe frõti eoꝝ ꝛ ſiniſtre manu impoſitas: in quibus erat ſcriptus decalogus. Propter illud Deut. vj. b. Ligabis ea q̄ſi ſignũ i manu tua. Scđm quoſdā ho/ſ nõ autētice philaterie dicūt capſule i qb⁹ reſeruāt̄ extremitates ſctõꝝ .i. articuli manuũ ꝛ pedũ: a thorat qđ ē extremitas. Alio modo

19. diſ. c. ſcđm
1. q. 1. c. oīa. et. c. ſignificaſtis. et. c. nõ quales 3. q. 7. §. ſi
Luc. 11. f. 26. q. 7. c. alligant
De cõſe. diſ. 4. c. baptiſmus

mitas. Alio modo dicunt̄ philateria a philaxe/ qd̄ eſt ſeruare:
ꝛ thorat/ lex: q̄ſi cuſtodia legis. Tēpore hieronymi/ vt ipſe re/
fert/ aliquid de ſuperſtitione iudeorum retinuerunt homines:
erantq̄ꝫ mulierculę chartulas ferentes in quibus ſcripta erāt
breuia euangelia. Multi adhuc hodie deferunt chartulas in
quib⁹ ſcripta eſt epi/
ſtola quā detulit ange
lus domini agaro re/
Marci.12.d. Luc.11.f. et.20.g. gi. a Et magni/
ficant fimbrias.
Nūeri.xv.d.et Deut.
xxij .b. iuſſit moyſes
vt in quattuor angu/
lis palliorum facerent
fimbrias: vt per hoc
diſcernerētur ab alijs
populis in habitu ex/
teriori: ſicut erant na/
tione diſcreti. Illi au
tem faciebant fimbri/
as magnas/ et in eis li
gabant ſpinas pungē
tes/ vt eundo vel ſedendo quandoq̄ꝫ pungerentur: vt ſic con/
moniti recolerent beneficia dei. Propter huiuſmodi autem
fimbrias dicitur cognouiſſe ſamaritana q̄ dominus iudeus
eſſet. b Amant autem primos recubitos. Luc.
xiiij.a. Dicebat autem ad inuitatos parabolam/ intendens
quomō primos accubitus eligerent/ dicens ad illos: Cum in/
uitatus fueris ad nuptias/ non diſcumbas in primo loco ꝛc̄.
c In cenis. Hic arguit eos de gula. Phil.iij.d. Quorum
deus venter eſt. d Et primas cathedras in ſynago
gis. Hic de ambitiōe. Ecc̄i.vij.a. Noli querere ab homini/
bus ducatum: neq̄ꝫ a rege cathedram honoris. e Et ſa/
lutationes in foro. Raban⁹. Quis et hoc culpa non ca/
reat/ ſi ijdem in foro litibus intereſſe qui ī cathedra moyſi ſy/
nagogę magiſtri cupiunt appellari. f Et vocari ab ho/
minibus rabbi. Chryſoſtom⁹. Vocari volūt/ nō eſſe: no/
men appetunt/ officium negligunt. Eſa.xlj.g. Adducet magi/
ſtratum quaſi lutum. g Vos autē nolite vocari rab
bi. Dominus hic ambitionem quę fuit cauſa vitiorum pro/
pter q̄ arguebat phariſęos extirpat a diſcipulis ſuis: Suffi/
cit enim cauſam extirpare: qua ceſſāte ceſſat effectus. Expo/
nitur autem illud dupliciter. De ambitione magiſterij: quam
prohibet dominus: non autē honorē vel nomen inhibet: ſed
ne quis indebitum ſibi nomen magiſterij velit vſurpare per
ambitionem. Exponitur autem de auctoritate ſciendi: et ſup/
pletur: Vos autem ꝛc̄. nec alios vocare: id eſt nolite vo/
bis aſcribere vel alijs attribuere auctoritatem ſcientię: Ho/
mo enim magiſter eſt in miniſterio doctrinę: quia ſolus deus
animā illuminat lumine ſapiētię: ſicut homo pater eſt ī mini/
ſterio geniturę: ſolus deus auctoritate naturę. Exod. xx.b.
Non aſſumes nomen dei tui in vanum. h Unus eſt eñ
magiſter veſter/ auctoritate: qui docet interius. Oſee.ij.c.
Ducam eam in ſolitudinem/ ꝛ loquar ad cor eius. i Om/
nes autem vos fratres eſtis: quia ab vno patre/ et vnā
hereditatem expectamus. Malach.ij.b. Nūquid non vnus
pater omniū noſtrum: Nūquid non deus vnus creauit nos:
Quare ergo deſpicit vnuſquiſq̄ꝫ fratem ſuum: k Et pa/
trem nolite vocare vobis ſuper terram: id eſt alij nō
aſcribatis auctoritatem ſciendi/ vel etiā generandi. l Un⁹
eſt enim pater veſter/ auctoritate: m Qui in celis
eſt. Unde.s.vj.b. Pater noſter qui es in cęlis. n Nec
vocemini magiſtri. Iaco. iij. a. Nolite plures magiſtri
fieri. o Quia magiſter veſter vnus eſt chriſtus.
Ioh.xiij.b. Vos vocatis me magiſter ꝛ domine: ꝛ bene dici/
tis: Sum etenim. p Qui maior eſt veſtrum/ erit mi/
niſter veſter. Geñ.xxv.c. Maior ſeruiet minori. q Qui
autem ſe exaltauerit/ incaute ſe eleuando. Prouerb.xvj.
c. Ante ruinam exaltabitur ſpiritus. r Humiliabit̄: id

a ſua ꝛ magnificant fimbrias.
b Amant autē primos recubi/
c tus in cenis: ꝛ primas cathe
d
e dras in ſynagogis: ꝛ ſaluta/
f tiones in foro: et vocari ab
g hominibus rabbi. Vos au/
tē nolite vocari rabbi: Un⁹
h eſt enim magiſter veſter: om/
i nes autem vos fratres eſtis.
k Et patrem nolite vocare vo
l bis ſuper terram: vnus eſt
m enim pater veſter qui in cę/
n lis eſt. Nec vocemini magi/
o ſtri: quia magiſter veſter vn⁹
p eſt chriſtus. Qui maior eſt
veſtrum/ erit miniſter veſter.
q Qui autem ſe exaltauerit/
r
s humiliabitur: et qui ſe humi
t liauerit/ exaltabitur. Ve au/
tem vobis ſcribę et phariſęi
v hypocritę: qui clauditis re/
gnum cęlorum ante hoīes:

eſt minimus reputabitur. Prouerb. xxix.d. Superbum ſe/
quitur humilitas: et humilem ſpiritu ſuſcipiet gloria. Ecc̄i.
xj.a. Sapiētia humiliati exaltabit caput illius. s Et qui
ſe humiliauerit exaltabit̄. Prouerb.xviij.c. Anteq̄ꝫ con
teratur exaltat̄ cor hominis: et anteq̄ꝫ glorificetur humiliat̄.
Iob.xxij.d. Qui hu/
miliatus fuerit erit in
gloria. Nota autē q̄
illud verbum ter po/ Iaco.3.a.
nitur in euangelio: vt
hic: et Luc.xiiij.c.et
xviij.c.ad denotandū
triplicem humilitatē:
Cordis: oris ꝛ opis. Luc.14.c. et.18.c.
De humilitate cordis
s.xj.d. Diſcite a me B
quia mitis ſum et hu/
milis corde. Iudith.
viij.b. Humiliem⁹ illi
animas noſtras: et in
ſpiritu contrito et hu/
miliato ſeruiamus illi.
De humilitate oris/ Iudith.ix.d. Humilium ꝛ manſuetorū
ſemper tibi placuit deprecatio. Et Ecc̄i.xxxv.c. Oratio hu/
miliātis ſe nubes penetrat. De humilitate operis. Ecc̄i.xix.
d. Eſt qui nequiter ſe humiliat: ꝛ interiora eius plena ſunt do
lo. Phil.iij.d. Saluatorem expectamus dominū noſtrum
ieſū chriſtū: q̄ reformabit corp⁹ humilitatis noſtrę cōfiguratū
corpori claritatis ſuę. Eph.iiij.a. Obſecro vos ego vinct⁹ in
dn̄o: vt digne ambuletis vocatiōe q̄ vocati eſtis cū oī humili/
tate.ſ.cordis/ oris/ operis. Humilitatē autem cuſtodiūt: aſſi/
duitas ſubiectionis/ quam non habuit lucifer: conſideratio p/
prię fragilitatis/ quam non habuit adam: comparatio melio/
ris/ quā non habebit antichriſtus. t Ve autem vobis
ſcribę ꝛ phariſęi hypocritę. De peruerſa doctrina q̄ꝫtum
ad diſſonantiam oris ꝛ operis arguit eos dominus ſupra vbi
dixit: Dicunt enim ꝛ non faciunt: Nunc arguit de iniquitate:
quia cum ęqualitas debeat̄ proximo/ ipſi inique agebant erga
proximum: cui doctrina qua negabant aduentum chriſti per
quem aperitur aditus cęli/ claudebāt aditum regni. Unde di
citur eis a domino/ Ve ꝛc̄. quia iam patimini tenebras inte/
riores/ finaliter paſſuri exteriores. Et nota q̄ Mattheus po/
nit octo vę: quę reſpondent quaſi per contrariū octo beatitudi/
nibus.s.v.a. poſitis: a quibus priuati ſunt propter.ſ. octo
peccata de quibus reprehendit eos domin⁹ per ordinē. Pri
mū eſt exempli pernicies. Secundū caſtimargia ſiue ſpolia/
tio ſubditorum ſub pretextu prolixę orationis. Tertiū peruer/
ſitas doctrinę. Quartum aſſertio falſitatis. Quintū vitium
cupiditatis. Sextum ꝛ ſeptimū ſimulatio ſanctitatis. Octa/
uum eſt pietas ſimulata. Luc.vj.d. ponit quattuor beatitu/
nes: et quattuor vę illis reſpondentia. xj.f. ponit quinq̄ꝫ vę.
v Qui clauditis regnum cęlorum ante homines.
Arguit hic a malo exemplo. Error enim ſapientis facile tra/
hitur in exemplū. Hoc autem eſt inęqualitas ad proximum.
Chryſoſtom⁹. Clauicularij ſūt ſacerdotes. Clauis ē v̄bū ſciē
tię ſcripturarū per quā aperit̄ hoībus ianua veritatis. Aper/
tio ē vera iterp̄tatio. Vide ergo/ q̄ nō dixit/ Vę vobis q̄ nō
aperitis regnū cęlorum: ſed q̄ clauditis. Ergo nō ſūt ſcripturę
clauſę ſed obſcurę: ſicut dixit Petrus.ij.Pet.j.d. Non eñ
volūtate humana allata ē aliquādo prophetia: ſed ſpirituſancto
inſpirati locuti ſunt ſancti dei homines.i.nō ſicut voluit ho/
mo locutus eſt ſpiritus: ſed ſicut voluit ſpiritus locutus ē ho/
mo. Ratio autē obſcuritatis multiplex eſt: ſed duas dicim⁹.
Primū: quia deus voluit alios eſſe doctores: alios diſcipu
los. Si enim omnes ſcirent/ doctor neceſſarius non eſſet: et
ideo tunc ordo cōfuſus. Deut.xxxij.a. Interroga p̄ſbyteros
ꝛ annūciabunt tibi. Et ita ſicut ſacerdos dabit rationē in die
iudicij ſi nō docuerit: vt dicit̄ Ezech.iij.e. ſic ꝓplus ſi nō didi
cerit. Prouer.j.c. Extēdebā ſermones meos ꝛ nō audiebatis:
ideo ī pditiōe

ꝟ ideo in perditione veſtra ridebo. Sicut paterfamilias nō om/
nibus exponit cellarium ſuum aut veſtiarium ſuū: ſed habet
in domo ſua aliquos qui dant: alios qui accipiunt: ita in do/
mo dei/ aliqui ſunt qui docēt/ aliȷ̄ qui diſcunt. Itē obſcura eſt/
ne ſit cōtemptibilis. Cōtemptibilis enī eſt ſi ab illis intelligit
a quibus non amatur:
Igit nō clauſa eſt ſed
obſcura. Qui querūt
inueniūt ad ſuam glo/
riā/ qꝛ queſierūt: q̄ nō
querūt iueniūt ad ſuā
condemnationē qꝛ nō
queſierūt. Nec poteſt
eſſe eis excuſatio veri/
tatis/ q̄bꝰ fuit inueni/
endi facultas ſi fuiſſet
q̄rendi volūtas: Quō
claudebant ſcripturas
ſacerdotes/ aliud pro
alio interpretantes.
Chryſoſtomꝰ. Perſo
nę phariſeorū receſſe
rūt de mūdo/ nō mo/
res. Quidā nomia he
braica/ quidam partē
euangeliȷ̄ ſcribūt τ al/
ligāt circa collū. Hic
ſacerdos inſipiēs/ nō/
ne euangeliū quotidie legitur in eccleſia? Cui ergo euangelia
in auribus poſita non ꝓſunt: quomō collo ſuſpenſa ſanabūt?
Deinde vbi eſt virtus euangeliȷ̄? In figuris litterarum/ an in
intellectu ſenſuū? Si in figuris: bene ergo ſuſpēdis in collo: ſi
aūt in ſenſu intellectꝰ: ergo meliꝰ proſūt i corde poſita q̄ circa
collū ſuſpenſa. Clauditis regnū celorū: myſteria ſacrę
ſcripturę non aperiendo. Eccs. ȷ̄. d. Homini bono in conſpe
ctu ſuo dedit deus ſapientiā τ ſcientiam τ intelligentiam: pec
catori autem dedit afflictionem τ curam ſuperfluā τc. Chry/
ſoſtomꝰ. Regnum celorum dicunt ſcripturę: quia illis inſer/
tum eſt. a ¶ Vos enim non intratis. ſ. xviȷ̄. a. Niſi cō/
uerſi fueritis. b ¶ Nec introeuntes: id eſt volentes intra/
re. c ¶ Sinitis intrare/ ſed impeditis. Contra quod Pro
uerb. iȷ̄. d. Noli prohibere benefacere eum qui poteſt: ſi va/
les τ ipſe benefac. d ¶ Ve vobis ſcribę τ phariſei hy/
pocritę. Hic arguit eos de ſimulatiōe ſanctitatis ꝓpt lucrū
vel de caſtrimargia. e ¶ Qui comeditis domos vi/
duarum/ orationes longas orantes. Chryſoſtomꝰ.
Orationibus quaſi magnis retibus facultates viduarū piſca
tis. Ve igitur vobis primū: quia eſtis iniqui. Alterum: quia
figmentū aſſumitis ſanctitatis. Item Chryſoſtomus. Qui
auariciā veſtrā religiōis colore depingitis/ q̄ſi diabolo arma
chriſti p̄ſtatis: vt armet iniquitas/ dū pietas eſtimat. Oſee
iiȷ̄. b. Peccata populi mei comedent: τ ad iniquitatem ſuble/
uabunt animas eorum. Cōtra tales paſtores/ Ezech. xxxiiȷ̄.
a. Ve paſtoribus iſrael qui paſcebant ſemetipſos τc. Sexus
muliebris facilis ad decipiendum. f ¶ Orationes longas
orantes: ſupple τ ſic mulierculas decipientes. g ¶ Pro/
pter hoc amplius accipietis iudicium: id eſt maiorē
damnationem. Sap. vi. a. Iudicium duriſſimum in his qui
pręſunt/ fiet. h ¶ Ve vobis ſcribę τ phariſei hypo/
critę. Hic arguit eos de falſitate doctrinę vel peruerſitate.
Scribę ſūt pręlati: q̄ deberent eſſe ſcripti intus τ foris. Pha/
riſei clerici diuiſi a ſe: quia volunt videri q̄ ſint in tonſura/ et
veſte et ſimilibus. i ¶ Qui circuitis mare. Eſa. lvȷ̄. d.
Impȷ̄ quaſi mare feruēs. k ¶ Et aridam. Geñ. j. a. Con/
gregentur aquę quę ſub celo ſunt in locum vnum/ τ appareat
arida. Circuitis/ p̄dicando legalia: l ¶ Vt faciatis vnū
proſelytum. Proſelytus dicebatur qui de gētilitate ad iu/
daiſmū cōuertebat. m ¶ Et cum fuerit factus: ſcȝ proſe
lytus: n ¶ Facitis eum filium gehennę: ꝓpter opera
quę facit: q̄ ſūt veſtris operibus ſimilia/ τ patris gehennalis.

libri non iſtis † Ve c. vſq ad h: Ve τc.

a Vos enim non intratis: nec
b introeuntes ſinitis intrare.
c
d † Ve vobis ſcribę τ phariſei
e hypocritę qui comeditis do
f mos viduarū/ orationēs lō/
g gas orantes: ꝓptēr hoc am/
plius accipietis iudiciū. Ve
h vobis ſcribę et phariſei hy/
i pocritę qui circūitis mare et
k aridam/ vt faciatis vnū pro/
l ſelytum: τ cūm fuerit factꝰ:
m facitis eum filium gehennę
n duplo q̄ vos. Ve vobis du
o ces ceci/ qui dicitis: quicūq
p iurauerit p templū nihil eſt:
q qui autem iurauerit in auro
r

s templi debitor eſt. Stulti et
t ceci: quid enim maiꝰ eſt/ au/
rum an templū quod ſancti/
v ficat aurum? Et quicunq iu
x rauerit in altari nihil eſt: qui/
cūq autem iurauerit in do/
y no quod eſt ſuper illud/ de/
z bet. Ceci/ quid enim maius
eſt: donum/ an altare quod
a ſanctificat donum? Qui er/
go iurat in altari iurat in eo:
et in omnibus quę ſuper il/
lud ſunt: Et quicunq iura/
uerit in templo: iurat in illo/
et in eo qui habitat in ipſo.
b Et qui iurat in celo/ iurat in

Unde Joh. viȷ̄. f. Vos ex patre diabolo eſtis. Simili modo
dicit antichriſtus filius p̄ditionis. ȷ̄. Theſſal. ȷ̄. a. Gal. v. a.
Teſtificor omni homini circūcidenti ſe/ quia debitor eſt vni/
uerſę legis faciendę. o ¶ Duplo q̄ vos: qꝛ viſa prauitate
veſtra reſipiſcit: τ tanq̄ canis ad vomitū redit. Vñ. ȷ̄. Pet. ȷ̄.
d. Melius eſt viā ve/
ritatis non agnoſcere
q̄ poſt agnitionem re/
troſum conuerti. p
Ve vobis duces
ceci. Hic arguit eos
de aſſertione falſita/
tis vel fraudulentia.
Phariſei enim allicie
bant homines ad faci/
endas oblationes/ di/
centes nō eſſe reum p̄/
iurȷ̄ qui falſum iura/
ret per templū: nec ad
executionem iuramen
ti aſtrictum: ſed qui p
oblatiōes factas in tē/
plo iuraret τ non exe/
queret/ reꝰ p̄iurȷ̄ fie/
ret: quia iuramēto cō
ſtrictꝰ erat. Quos cō/
futat dñs: qꝛ accidit
oblatiōibꝰ ſanctifica/
tio potiꝰ ex eo q̄ oblatę ſūt in tēplo q̄ ecōuerſo. Dic ḡ: Ve
vobis duces ceci. ſ. xv. b. Si cecꝰ ceco ducatū p̄ſtet τc. q
Qui dicitis: q̄cūq iurauerit p tēplū dei/ nihil ē: q̄ſi di
citis eū nō eſſe reū p̄iurȷ̄ et aſtrictū
p iuramētū ſuū. r ¶ Qui autē iu/
rauerit in auro templi/ debitor
eſt. i. in pecunia oblata ſacerdotibus.
s ¶ Stulti et ceci. Eſa. xlȷ̄. c. Quis
cecꝰ niſi q̄ venūdatꝰ ē? et q̄s cecꝰ niſi
ſeruꝰ dñi? j. Reg. xj. a. In hoc feriā
vobiſcū pactū. t ¶ Quid enī ma/
ius eſt/ aur an templū qđ ſan
ctificat aurū. i. cauſa cuiꝰ dñs ſan/
ctificat aur? q. d. qđ ē maiꝰ/ ſanctifi/
catū an ſanctificās? v ¶ Et/ dicitis re/
pēte: quicūq iurauerit i altari
nihil eſt. i. nō eſt reus p̄iurȷ̄ via re/
putatiōe. x ¶ Qui aūt iurauerit
i dono. i. i oblatiōibꝰ: vt victimis τ
ceteris q̄ offerebant. Soph. j. b. Iu/
rant i deo: τ iurāt in melchon: qđ int/
p̄tat rex meroris. Eſa. lxv. c. Qui iu
rat i tra iurabit i deo amē τc. Hiere.
iiȷ̄. a. Iurabis/ viuit dñs i veritate τ
iudicio et iuſticia. Hieroꝰ ibi. Hos
tres comites habet iuramētū; qui ſi
defuerint p̄iuriū eſt. y ¶ Qđ ē ſup
illud/ debet. i. tenet ad id qđ iura/
uit. z ¶ Ceci/ q̄d enī maiꝰ ē: donū
an altare qđ ſanctificat donū? quaſi/ quid ē maiꝰ: ſan/
ctificatū/ an ſanctificās. ȷ̄. Machab. v. c. Nō ꝓpter locū gē/
tē/ ſ ꝓpter gentē locū deꝰ elegit. a ¶ Qui ḡ iurat in altari
iurat i eo τ in oībꝰ q̄ ſup illud ſunt τc. Occaſiōe erro/
ris quē itroducebāt phariſei addit ampliꝰ de iuramēto dñs:
qꝛ ęque ſe aſtringit iuramēto iurans p vnā ſicut p aliā creatu/
ram: quia qui iurat per creaturā/ iurat per creaturę auctorē.
Auguſtinus. Quāto ſanctius eſt illud p quod iurat: tanto pę
nalius eſt periurium. Ergo pęnalius eſt iurare per deum q̄
per oculos dei. Solutio. Loquitur Auguſtinus/ paribus
aliȷ̄s: ſed iurans per oculos dei ingratus eſt deo de eo q̄ fa/
ctus eſt homo: pręterea deum contemnit et membrum dei.
r ¶ Qui autem iu/
rauerit in auro τc.
Chryſoſtomꝰ. Iudei
aurū quo ipſi delecta/
bant/ et dona quibus
paſcebantur ſanctiora
dicebat eſſe q̄ ipſum
templum et altare: vt
hoies ꝓmptiores fie/
rēt ad offerēdū dona
q̄ preces fūdēdas in
tēplo. Multi etiā nūc
chriſtiani ſic iſipient
itelligūt. Et. j. Modi
cū videt facere q̄ iurat
p deū: qui aūt iurat p
euāgeliū/ maiꝰ aliquid
feciſſe videt. Quibus
dicendū eſt: O ſtulti:
ſcp̄turę ꝓpt deū ſūt:
nō deus ꝓpter ſcriptu/
ras. Maior eſt q̄ ſan/
ctificat euangeliū q̄ q̄
ſanctificat ab eo.
b ¶ Et qui iurat in celo/ iurat in throno dei: τ in eo
ꝟ qui ſedet ſuper eum

throno dei: ⁊ i eo q̄ ſedet ſup
a eum. Ve vobis ſcribe ⁊ pha
b c riſei hypocrite: qui decimatꝭ
d menthā ⁊ anethū et cyminū:
e ⁊ reliq̄ſtis q̄ grauiora ſunt le
f g gis/iudiciū ⁊ miſericordiā et
h i fidē. Hec oportuit facere: et
k l illa nō omittere. Duces ceci
m excolātes culicē: camelū aūt
n glutiētes. Ve vobis ſcribe ⁊
o phariſei hypocrite: qui mū/
datis qd de foris eſt calicis
et parapſidis: intus autē ple
ni eſtis rapina et imūdicia.
p q Phariſee cece mūdā prius
qd intꝰ ē calicis ⁊ parapſidis
vt fiat ⁊ id qd deforis eſt mū
r dū. Ve vobis ſcribe ⁊ phari
s ſei hypocrite: q2 ſiles eſtis ſe
t v pulchris dealbatis/ q̄ a foriſ
parēt homibꝰ ſpecioſa: intus
vo plena ſunt oſſibꝰ mortuo
rum ⁊ omni ſpurcitia: Sic ⁊
vos a foris quidem paretis
hominibꝰ iuſti: intus aūt ple
ni eſtis hypocriſi ⁊ iniquita/
x te. Ve vobis ſcribe et pha/
y riſei hypocrite: qui edifica/
tis ſepulchra prophetarum:
z ⁊ ornātis monumēta iuſtoꝝ:

G qui ſedet ſup eum. i. in deo. Eſa. lxvj. a. Celum mihi ſe/
des eſt. a Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite.
Quintū ve/ vbi dn̄s arguit ſpecialiꝭ ſcribas ⁊ phariſeos de
auaricia ⁊ ſupſtitione. Nā occaſione decimaꝝ quas dn̄s leui
tis dari iuſſerat/ etiam
minutiſſima decima/
bant/ vel dādo/ vel re/
Luc.xi.f. ciptendo. Erāt eī̄ inꝭ
eos qdā populares ⁊
qdā leuite vł ſacerdo/
tes: illi decimas da/
bāt: iſti recipiebāt etiā
de minutis: vtriq3 au/
tem maxima p̄cepta
negligebāt. Propter
qd rep̄hēdit eos dn̄s/
magis attendēs tem/
Luc.xi.e. pora moderna q3 illa.
Nūc eī̄ oēs fere tam
prelati q3 doctores q3
eccliaſtici iudices con
Ar. ſſunt temptis operibꝰ cha/
ritatis ſtudēt ambitiōi
⁊ auaricie et cupidita/
ti. Unde Eſaie. lvj. d.
Ipſi paſtores ignorauerūt itelligentiā: oēs i viā ſuā declina/
uerūt: vnuſquiſq3 ad auariciā ſuā a ſūmo vſq3 ad nouiſſimū.
Hiere. vj. c. A minore vſq3 ad maiorē oēs auaricie ſtudent: ⁊
a ꝓpha vſq3 ad ſacerdotes cūcti faciūt dolum. b Hypo/
crite. De hypocritis/ Luc. xij. g. Job. xv. d. xvij. b. et. xx. a.
c Qui decimatis. i. decima datꝭ vł exigitꝭ. Sēſus dubiꝰ
ē. d Menthā ⁊ anethū ⁊ cyminū/ iſta vilia. e Et re
liquiſtis. i. icorrecta relinq̄tis: q̄ grauiora ſūt legis. f
Judiciū. Eſa. lix. c. Cōuerſū ē iudiciū retrorſū. Job. xxix.
c. Cauſam quā neſciebā diligētiſſime inueſtigabā. Hiere. v. a.
Querite in plateis hierlm an inueniatis virū facientē iudiciū
⁊c. Et. j. ibidē. g. Magnificati ſunt ⁊ ditati: incraſſati ſunt et
impinguati: et p̄terierūt ſermones meos peſſime: Cauſā vi/
due nō iudicauerūt: cauſā pupilli nō direxerūt: ⁊ iudiciū pau/
perū nō iudicauerūt. Eſa. j. f. Principes tui infideles/ ſocij fu
rū: oīs diligunt munera: ſequuntur retributiōes: pupillo nō
iudicant: cauſa vidue nō ingrediꝭ ad eos. Mich. vj. c. Indi/
cabo tibi o hō qd dn̄s req̄rat a te: vtiq3 facere iudiciū ⁊ dilige/
re miſcdiā: ⁊ ſollicitū ambulare cū deo tuo. g Et miſeri/
cordiā ⁊ fidē. Prouer. xv. d. Miſericordia ⁊ fide purganꝭ
peccata: p timorē aūt dn̄i declinat oīs a malo. h Hec/ ma
iora. ſ. i Oportuit/ vos vel alios/ facere. Hoc addit/ ne
videreꝭ elemoſynas fructuū terre reſpuere. k Et illa non
omittere. Argumentū q꜄ decime dande ſūt de oībꝰ etiā de
minutis. Solutio. Sic tūc/ qn̄ nō ſolū ad ſubſtantiā decime
tenebanꝭ/ ſed etiā ad taxationē cū taxata eſſet tribꝰ cui decime
ſoluebanꝭ: ſed nō ſic mō: ſicut in cōcilio habetur conſtitutio/
ne in aliquibꝰ regionibꝰ ille decime ſunt neceſſario ſoluende
q̄ debenꝭ ex lege diuina/ vel loci ꝯſuetudine approbata. Sed
obijciūt heretici/ oportuit: dicūt/ nō oportet: q2 tūc opor/
tuit/ ſed nō mō. Itē obijciūt/ cur nō dant leuite decimas de/
cimaꝝ ſūmo ſacerdoti: Rn̄ſio: q2 nō eſt mō vnicus pontifex
nec vnicū templū: ſed plura loca ſacrificioꝝ: ⁊ p̄ſules multi q̄
accipiūt. l Duces ceci excolātes culicē. i. minora
diſquirētes. m Camelū autē glutiētes. i. ſubticētes ma
iora. Chryſ. Oēs ſacerdotes q̄ ꝓpter decimas corripiunt: et
maiora peccata vidētes tacēt/ docēt pplm colare culicē ⁊ glu/
tire camelū. i. a modico abſtinere ⁊ maiora cōmittere. Item
beatꝰ Bern̄. Sic p̄lati noſtri tpis culicē eliquāt ⁊ camelū de/
glutiunt: dū maiora p̄termittentes/ minora diſcutiūt: optimi
ſc3 rerū eſtimatores: q̄ magnā in minimis/ paruā aut nullā in
maximis adhibēt diligentiā: qd facile liquet in exemplis. Sic
etiam eſt hodie in clauſtris: Plus puniꝭ aliquis pro omiſſiōe
vł tranſgreſſione vnius adinuente cōſtitutionis/ q3 ipſius re/
gule. Unde. ȝ. xv. a. argūunꝭ tales: Quare trāſgredimini mā
datū dei ꝓpter traditiōes veſtras ⁊c. n Ve vobis ſcri/
be ⁊ phariſei hypocrite: Qꝛ phariſei faciebāt q̄q3 ſimu/
latorie/ repetiꝭ de eoꝝ ſimulatiōe ⁊ mendacio ſiue hypocriſi:
de qua diffuſiꝰ agens arguit eos metaphorice/ cōparans ca/
lici et parapſidi ſuper
eo q꜄ religionis ſuper/
ficiem p̄tendebant ex/
terius cū interiꝰ ſpur/
citiā ꝯſcientie celarēt. Luc.xi.f.
Arguit itaq3 eos i tri/
bus: In exteriori mū/
dicia: interiori imūdi/
cia: ⁊ apparenti miſeri/
cordia. o Qui mū
datis qd deforis
ē calicis et parap
ſidis: intꝰ aūt ple/
ni eſtis rapina ⁊ i/
mundicia. Chryſ.
Tales ⁊ mlti ſūt nūc: Luc.xi.g.
decorati quidē exte/
rius: interius iniq̄tate
pleni. Item Chryſ.
Nūc exterioꝝ purga
tionū multa eſt cura:
iterioꝝ ho nulla. Et ſi qs ꝯſciētias ſcinderet/ mltos vermes/
multā ſaniē iueniret. ij. Corinth. iiij. a. Abdicamꝰ occulta de/
decoris. Eph. v. c. Que in occulto fiūt ab ipſis turpe eſt dice
re. Ezech. viij. c. Fili homis fode parietē ⁊ vide abomiatio/
nes quas iſti faciunt. ȝ. vij. c. Attendite a falſis ꝓphetis ⁊c.
p Phariſee cece. Mutat dn̄s numerū/ innuens ex hoc a
q̄libet eſſe intelligendū illud ad ipſū eſſe dictū. In quibuſdā
tn̄ codicibꝰ hieronymi reperiꝭ i plurali/ phariſei ⁊c. q Mū
da prius qd intꝰ eſt calicis ⁊ parapſidis: vt fiat ⁊ id
qd deforis ē mūdū. q. d. vtrūq3 mūdari oportet ⁊ corpꝰ
⁊ animā: ſed mūdatio hec debet incipere ab interiori. Luc.
xj. f. Stulte: nōne q̄ fecit qd deforis eſt: etiā id qd deintꝰ ē fe/
cit: r Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite. Chryſ.
Dic hypocrita/ vt qd nō viſ eē qd viſ apparere: Nā qd turpe
eſt apparere/ turpiꝰ eſt eſſe. Ergo aut eſto qd appares/ aut ap/
pare qd es. s Quia ſimiles eſtis ſepulchris. Chryſ.
Corpa iuſtoꝝ templa dicunꝭ dei: corpa aūt peccatoꝝ ſepul/
chra: q2 aīa mortua ē i corpe pctōris. Nec3 eī̄ viuēſ putāda
eſt q̄ nihil viuū/ nihil ſpūale agit in corpe. Chryſ. Si idolū
ptrāſiret mortuū circūferēs/ nōne oēs fugerēt: nōne oēs re/
ſilirent: Nota aūt q꜄ ſepulchꝝ diciꝭ q̄ſi ſemipulchrū: ſic p̄la/
ti ⁊ magiſtri nr̄i tpis exteriꝰ nitidi/ interius fetidi. Un̄ patet q꜄
nō ſunt filij ſponſe chriſti: q̄ dicit Cañ. j. b. Nigra ſū ſed for/
moſa. Pſ. Oīs glia filie regis abintus ⁊c. Pſ. Sepulchrū Pſ.44.
patēs ⁊c. Sepulchrū nō ſolet fieri i ciuitate: vt dicit Chryſ. Pſ.5.
Unde certū ē ſi ſepulchrū es/ nō poteris eſſe i ciuitate ſupio/
ri: vbi nullus mortuꝰ ſ oēs viui: vnde ⁊ diciꝭ terra viuentiū.
t Dealbatis. Act. xxiij. a. Percutiet te deꝰ paries deal/
bate. v Que a foris parent hominibus ſpecio/
ſa: intꝰ vo plena ſunt oſſibꝰ mortuoꝝ ⁊ omi ſpurci
tia. Sic ⁊ vos a foris quidem paretis/ ꝓpter p̄dictas
ſimilitudines/ homibꝰ iuſti: intus aūt pleni eſtis hy/
pocriſi ⁊ iniq̄tate. Un̄ iſti ſignificanꝭ p bel: q̄ extra ereus/
intꝰ luteus erat: Danieł. xiiij. b. Pſ. Filie eoꝝ cōpoſite circū Pſ.14
ornate vt ſilitudo templi. x Ve vobis ſcribe ⁊ phari/
ſei hypocrite. Hic de ſimulatiōe pietatis arguit eos. y
Qui edificatꝭ ſepulchra ꝓphaꝝ. Sepulchra edificāt:
qn̄ in ſe corrupti corrumpūt alios vel mortificāt detrahēdo.
Corpa iuſtoꝝ templa dicunꝭ: peccatoꝝ ho ſepulchra: vt dicꝭ
Chryſ. Quid eſt q̄ edificare ſepulchra aliqua/ niſi corrūpere
ea vel eis detrahere: qd ꝓprie eſt hypocritaꝝ: et poſtea ornāt
ea: qm̄ poſtq3 detraxerūt/ dicūt aliq̄ bona de eis vt videātur
nō cauſa detractiōis ſed cōpaſſiōis aio ⁊ affectu hoc dixiſſe:
z Et ornatis monumēta iuſtoꝝ. i. honoratꝭ. Simula/
bātſe quidē ob fauorem vulgi captandū/ patrū ſuoꝝ horre/
G re perfidiā/ monumēta

re perfidiā/monumēta ꝓphetaꝝ q̄ ab eis occiſi ſūt magnifice
ornando: ſed i pſo opere teſtificantur quātum paterne cōſen/
tiant nequicie. Jdeo fruſtra ſanctos honorat: q̄ ſanctoꝝ ſemp
ſanctitatē cōtemnit. a Et dicitis: Si fuiſſem⁹ in dieb⁹
patꝝ nr̄oꝝ. Chryſoſtom⁹. Semp iudei fuērt p̄teritoꝝ ſan/
ctoꝝ cultores/p̄ſentiū
cōtēptores: q2 nō ſuſti
nebant increpationes
B ꝓphetarū/ ſed occide/
bāt eos. b Nō eſſe/
mus ſocij eoꝝ in
Luc. xi. g. ſanguie ꝓpheta/
rū. Chryſ. Que eſt
iſta iuſticia/ſāctos co/
lere et cōtemnere ſan/
ctitatē? Primus gra/
dus pietatis ē/ ſancti
tatem diligere: deinde
ſanctos: quia nō ſancti
ante ſanctitatem fue/
runt: ſed ſanctitas an/
te ſanctos. c Jtaq3
teſtimonio eſtis vo
bīſmetipſis. Hiero/
nim⁹. i. contra voſip/
ſos teſtes: Ope em̄ vos eſſe imitatores patrū vr̄oꝝ teſtifica/
mini: quoꝝ facinora deteſtami verbo: et ideo peiores: q2 ho/
micide ⁊ ſimulatores. Aug⁹. Simulata eq̄tas/nō eſt eq̄tas: ſ3
duplex iniq̄tas. d Quia filij eſtis eoꝝ. Chryſ. Regula
nature ē: vt de bonis boni naſcant/de malis mali: ſic regula na
ture eſt vt hō naſcat habēs duos oculos et quinos digitos:
aliq̄n tn̄ dn̄s ſed raro aliter facit: vt oſtēdat potentiā ſuā: ⁊ ita
ſi de iuſtis parētib⁹ iuſti naſcant/ꝓhibēt teſtimoniū: q2 ſūt fi/
lij eoꝝ. Jtē Chryſ. Que ſit arbor ex fructu cognoſcit: ⁊ fru/
Ps. 111. ctus p arborē demōſtrat. Ps. Generatio rectoꝝ benedicet.
e Qui ꝓphas occiderūt. Et nūc q̄dē mltī occidūt/nō
ꝑmittētes eis dicere veritatē. Eſa. xxx. c. Filij nolētes audire
verba dei: qui dicunt vidētib⁹: nolite videre: aſpiciētib⁹ noli/
te aſpicere nobis ea q̄ recta ſunt: loq̄mini nobis placētia: vi/
dete nobis errores. f Et vos implete menſurā patrū
vr̄oꝝ. i. implebitis: non p̄cipit: ſed p̄dicit. Joh. ij. d. Solui/
te. i. ſoluetis templū hoc. j. Theſſal. ij. d. Prohibētes nos gē
tib⁹ loqui vt ſalui fiāt: vt impleāt peccata ſua ſemp. g Ser
Conditio ſerpentū pētes/genimia viperarū. Chryſ. Serpētes aſtuti ſunt
ſed in malo tn̄. Semp aſpiciūt quō mordeāt: ⁊ cū momorde/
rint quō ſe occultēt: ſic hypocrite cum aliquē leſerint: ita ſim/
pliciter ambulāt ac ſi nulli nocuerint. Eccs. x. c. Si mordeat
ſerpens in ſilentio: nihil eo min⁹ habet qui occulte detrahit.
Jtē ſerpentes varij ſunt: et hypocrite variores: q2 nunq3 os
cōſonat cordi. Jdeo em̄ dicunt hypocrite: q2 aliud habēt in
ore/aliud in corde: vt dicit Hiero⁹. Huic ſerpēti dicit Gen.
iij. c. Pectore ⁊ ventre repes: q2 hypocrite oia faciūt ꝓpter
ventrē ⁊ inanem gloriā: qđ eſt ſup pectus repere. Phil. iij. d.
Quoꝝ de⁹ venter ē. Sed ⁊ eidē dicit: Terrā comedes omib⁹
dieb⁹ vite tue: q2 hypocrite nihil aliud q3 terrena cōcupiſcūt.
Jtē ſerpentes venenū portāt i lingua: ſic oēs hypocrite de/
tractores ſūt. Jtē ſerpētes colūt vmbras/vnde ⁊ coluber di
cunt. Job. xl. c. Sub vmbra dormit: Sic hypocrite ociū ⁊ la
tibula diligūt: q2 q̄ male agit odit lucē: Joh. iij. c. Jtē vipera/
rū filij rumpūt ventrē matris: ⁊ hoc idē patiunt a filijs ſuis:
et ita vipere parētes comedūt ⁊ comedunt a pullis: Sic hy/
pocrite cōdemnāt ⁊ cōdēnant ab alijs. Jtē vipera dr̄ q̄ſi vi
pariēs: et hypocrite vi. i. cū magna cordis et remorſiōis an/
guſtia pariūt bona opa. Jtē Rab. Sicut de vipis naſcunt vi
pere: ſic de homicidis homicide. Chryſ. Regula nature ē/vt
de bonis boni naſcant: ⁊ de malis mali. h Quō fugietis
a iudicio gehēne. Chryſ. An forſitā nomē vacuū libera/
bit vos? q. d. nō: q2 ibi ſm̄ ea q̄ int⁹ ſunt iudicabit. Apoc. xx.
d. Libri apti ſunt: et alius liber aptus eſt q̄ eſt vite: ⁊ iudicati
ſūt mortui ex his q̄ ſcripta erāt i libris. i Jdeo: poteſt eſſe

a Et dicitis: Si fuiſſem⁹ in die/
b bus patrū noſtroꝝ/nōn eſſe/
mus ſocij eorum in ſanguie
c ꝓphetarū. Jtaq3 teſtimonio
d eſtis vobiſmetipſis/ quia fi/
e lij eſtis eorum qui ꝓphetas
f occiderunt: et vos implete
g menſurā patrū vr̄oꝝ. Ser/
pētes/ genimina viperarum
h quomodo fugietis a iudi/
i k cio gehenne? Jdeo ecce ego
mitto ad vos ꝓphas ⁊ ſapiē
l tes ⁊ ſcribas: ⁊ ex illis occide/
m tis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis fla/
n gellabitis i ſynagogis vr̄is:
o ⁊ ꝑſequimini de ciuitate i ciui/
p q tatē vt veniat ſup vos omis
r ſanguis iuſtus q̄ effuſus eſt
s ſup terrā/a ſanguie abel iuſti
t vſq3 ad ſanguinē zacharie fi
lij barachie quem occidiſtis
v int templū et altare. Amen
dico vobis: veniēt hec omia
x ſuper generationē iſtā. Hie/
y z ruſalem hieruſalē que occi/
a dis ꝓphetas et lapidas eos
b c qui ad te miſſi ſunt: quotiēs
d volui cōgregare filios tuos

cōſecutiuū tn̄ vel cauſatiuū. i. ꝓpter p̄rogatiuā vite eoꝝ b ene
meritoꝝ ⁊ veſtrā exaggeratā maliciā. k Ecce ego mitto
ad vos ⁊c̄. Hinc dr̄ Act. v. g. Jbāt apli gaudētes ⁊c̄. Ut
ideo: q2 dicitis/ Nō eſſemus ſocij eoꝝ ⁊c̄. Jdeo/ ecce
ego mitto ad vos prophetas et ſapientes et ſcri/
bas. Apoſtoli ⁊ pro/
phete erāt et ſapiētes
et ſcribe. l Et ex il/
lis occidetis ⁊ cru
cifigetis. Heb. xj. g.
Lapidati ſūt/ſecti ſūt/
tēptati ſūt/ in occiſiōe
gladij mortui ſūt. q. d.
patres vr̄i occiderunt 2. Paral. 24. f.
eos qui annūciauerūt
chriſtū venturum: et
vos eos qui annūciāt
chriſtum veniſſe. m
Et ex eis flagella/
bitis: vt legit de aplis
Act. xxij. f. n Jn ſy
nagogis veſtris.
Apoc. ij. c. Blaſphe
maris ab his q̄ ſe dicūt
iudeos eē ⁊ nō ſūt: ſ3 ſūt
ſynagoga ſathane. o Et ꝑſeq̄mini de ciuitate in ciui
tatē. S̄. x. c. Cū vos ꝑſecuti fuerint i vnā ciuitatē fugite i aliā.
p Ut veniat ſup vos. i. ſup omnē cōgregationē maloꝝ.
Jſtud/ vt/ effectiuū ē: q̄ſi hoc effectū eſt/ et inde cōſecutiuū:
nō autē effectiuū/ q2 nō eo effectu oēs occiderūt vt iudicarēt
in eos. q Ois ſanguis iuſt⁹. i. pena ꝓ effuſiōe ſanguis
iuſtoꝝ: r Qui effuſus ē ſup terrā. Chryſ. Q̄tū ad ho
mines multe ſūt generatiōes: q̄tū ad deū due. ſ. bonoꝝ ⁊ ma
loꝝ. Bonis ꝓmiſit de⁹ p ſingulas generatiōes chriſtū ventu
rū/ p̄ſtitit autē nouiſſimis ſanctis: ita p ſingulas generatiōes
cōminat⁹ ē malis/ reddidit autē generationi nouiſſime. Nū/
q3 ab initio mūdi talis gr̄a data ē hoib⁹ q̄lis in chriſto: ⁊ talis
īterit⁹ venit ſup ipſos: ſic ſup iudeos repulſo chriſto. s A
ſāguie abel iuſti. Nō dr̄ zacharie iuſti: ſ3 abel: q2 abel iu/
ſticia euidēti⁹ meruit a deo apte approbata: a deo. ſ. ꝙ de⁹ int
man⁹ abel munera ei⁹ inflāmauit: De iſto Gen. iiij. a. t Uſ/
q3 ad ſanguinē zacharie filij barachie/ quē occidi/
ſtis inter tēplū ⁊ altare. Jſte nō pōt accipi duodecim⁹
ꝓphaꝝ: q̄ nat⁹ ē i trāſmigratiōe poſt templi euerſionē: nec de
morte zacharie patris iohānis h legit: ſed dicit hiſtoria ꝙ iſte
fuit fili⁹ ioiade vel barachie: qđ idē ē rōne interp̄tatiōis. Sed
iiij. Regl. xij. videt ꝙ nō fuerit ſic occiſ⁹. Solutio. ij. Paral.
xxiiij. i Glo. v Amē dico vobis: veniēt hec oia/ſcele
ra: x Sup generationē iſtā. Ps. Generatio ꝑua ⁊ exaſ/ Ps. 77.
perās: generatio q̄ nō direxit cor ſuū ⁊c̄. y Hieruſalē hie
ruſalē. Metonymia eſt. Geminat autē: q2 dupliciť ſanctos
lapidat/corporalit ⁊ ſpūaliter: ⁊ duplicē penā meret/corpis ⁊
aie: vel ſenſus ⁊ damni: vel p̄ſentē et futurā. Plāgit aūt affe/
ctu pietatis. z Que occidis ꝓphas: aplos ⁊ alios q̄
viā veritatis tibi oſtēdebāt. a Et lapidas eos: vt de ſte
phano legit: Act. vij. g. Chryſ. Nō dicit/ que occidiſti ⁊ la/
pidaſti: ſed que occidis ⁊ lapidas. q. d. naturalē conſuetudinē
habes. b Qui ad te/inſtruendā/caſtigandā: c Miſſi
ſunt/a me. Ut̄. S̄. x. b. Ecce ego mitto vos ſic oues i medio
lupoꝝ. Adhuc etiā quotidie lapidant ꝓphe a hierlm/nō ſolū
lapidib⁹ detractionū q̄ ſūt duriſſimi lapides: ſed etiā lapidib⁹
offenſionū: ⁊ qđ peius ē lapidib⁹ ſtercoꝝ. i. tpaliū diuitiarū.
Eccl. xxij. a. Jn lapide luteo lapidat piger: ⁊ oēs loquēt ſup
aſpernatiōe illius. De ſtercore boum lapidat⁹ eſt piger: ⁊ ois
qui tetigerit eū excutiet man⁹. d Quotiēs volui con/
gregare filios tuos. Domini eſt cōgregare: diaboli autē
diſpergere. Gen. j. a. Congregent aque que ſub celo ſunt in
locum vnum. Eſa. lij. d. Congregabit vos deus iſrael. Ps. Ps. 146.
Diſperſiones iſrael cōgregabit. Exo. v. b. Diſperſus eſt om
nis populus per omnē terram egypti ad colligendas paleas.
Quēadmodū galline

a quẽadmodum gallina con/
b gregat pullos ſuos ſub alas
c ꝛ noluiſti. Ecce relinquetur
vobis domus veſtra deſer/
e ta. Dicō enim vobis nō me
f videbitis amodo donec di/
g catis: Benedict⁹ qui venit
in nomine domini.

Capitulũ. XXIIII.

g E T egreſſus ieſus de
h templo ibat. Et acceſ/
ſerũt diſcipuli eius vt
oſtenderent ei ędificationes

i templi. Ipſe autẽ reſpõdẽs/
dixit illis: Videtis hęc oĩa:
Amen dico vobis/ nõ relin/
quet hic lapis ſup lapidẽ/ q̃
k non deſtruat. Sedente autẽ
l eo ſuper montẽ oliueti: acceſ
m ſerũt ad eum diſcipuli ſecrẽ/
to dicẽtes: dic nobis quãdo
hęc erunt: et quod ſignũ ad/
uentus tui et cõſummatiõis
n ſeculi? Et reſpondens ieſus
o dixit eis: Videte ne q̃s vos
p q ſeducat. Multi enĩ venient

a Quẽadmodũ gallina congregat pullos ſuos
ſub alas/ ꝛ noluiſti. Metaphorice exprimit affectum ſuũ
in colligẽdo filios hierl̃m. Hęc enim auis circa pullos ſuos
cęteris ſollicitior eſt et affectuoſior. Hieronymus. Pulchre
qui herodẽ de morte ſua tractante vulpem vocauerat: Luc.
xiij. g. ſeipſum gallinę
comparat. Fraudulẽ/
ta enim vulpes ſemꝑ
inſidias auibus tende
re nõ ceſſat. b Sub
alas: id eſt protecti/
Pš.35. one. Pš. In tegmĩe
alarum tuarum ſpera/
bũt. c Et noluiſti.
Actl. vij. f. Dura cer/
uice et incircũciſi cor/
dibus et auribus: vos
A ſemꝑ ſpirituiſancto re/
Marci.13.a. Luc.19.g. et.21.b. ſtitiſtis: ſicut patres
veſtri/ ita et vos. Itẽ/
Quẽadmodũ gal
lina ꝛc. Chryſoſto/
Eccña galline tenet ſĩltudi/ nē mltis rōnib⁹ mus. Eccleſia gallinę
tenet ſimilitudinẽ mul
tis rationibus. Primo vagantes pullos propter cibum con/
gregat: ſic eccleſia errantes. Eſa. xlv. d. Congregamini et ve/
nite ꝛ accedite ſimul qui ſaluati eſtis ex gentibus. Item Eſa.
xl. c. Sicut paſtor gregem ſuũ paſcet: in brachio ſuo cõgrega/
bit agnos ꝛ ſinu ſuo leuabit: fętas ipſe portabit. Item nunq̃
ceſſat vocare pullos: ſic eccleſia nunq̃ debet ceſſare a doctri/
na. Eſa. lxij. c. Super muros tuos hieruſalẽ cõſtitui cuſtodes
tota die ꝛ tota nocte in ꝑpetuũ nõ tacebunt. Item cuiuſlibet
auis pullos quaſi ꝓprios diligit: ſic eccleſia alienos ſibi ſup/
poſitos fidei calore viuificat: ꝛ magna charitate diligit. Š. xj.
d. Venite ad me omnes qui laboratis ꝛc. Item ſic afficit gal
lina ad pullos ſuos vt ipſis infirmantibus infirmetur: ſic ec/
cleſia cõpaſſionis affectu infirmitates ſuorũ ſuas reputat. ij.
Corinth. xj. g. Quis infirmat ꝛ ego nõ infirmor? Item alis
pullos ꝓtegit: ꝛ cum illis contra miluum pugnat: ſic eccleſia
alis ſuis verbi et exempli filios ſuos defendit: et ꝓ ipſis con/
tra diabolũ pugnat. Apocl. xij. d. Datę ſunt mulieri alę duę
aquilę magnę: vt volaret in deſertum locũ ſuum. Itẽ gallina
hiſpida ẽ: ſic eccña hiſpida vilis. Threñ. j. d. Vide dñe et cõ/
ſidera: qm̃ facta ſũ vilis. Itẽ gallina p̃ clamore rauceſcit: ſic ꝛ
Pš.68. eccña. Pš. Laboraui clamãs raucę factę ſũt fauces meę. Itẽ
ſcalpendo quęrit grana: ſic eccleſia reijciendo tempalia/ ſpiri/
tualia quęrit: et ſub littera ſenſum ſpiritualem inuenit. Phil.
iij. b. Omnia detrimentũ feci ꝛ arbitror vt ſtercora vt chriſtũ
lucrifaciam. Item in alto de nocte quieſcit: ſic eccleſia mente
habitat in cęlo/ dũ corpore ĩ terra verſat. Phil. iij. d. Noſtra
cõuerſatio ĩ cęlis eſt. Item in puluere voluptatur: ſic eccleſia
puluere pęnitẽtię ꝛ hũilitatis ſe inuoluit. Eſa. xlvij. a. Deſcẽ/
de ſede in puluere filia babylonis. Itẽ Eſa. lij. a. Excutere de
puluere cõſurge ſede hierl̃m. Verſus. Hiſpida rauceſcit ſcal/
pit ſuper alta quieſcit. Affectu plena dolet oua fouens aliena.
In miluos mota macra cloſcida puluere plena. d Ecce
relinquet vobis dom⁹ veſtra: templũ veſtrũ/ vel ciui/
tas: deſerta. Chryſ. Sicut ante mortem pręcedit inſanabi/
lis infirmitas: ſic et ante ruinã aut hoĩs aut loci aut ciuitatis
inemẽdabilia p̃cedunt peccata. Itẽ Chryſoſtom⁹. Quia pul
li nõ audierũt matrẽ vocantẽ/ venit rex roman⁹/ ꝛ partẽ iudę/
orũ quaſi accipiter comedit/ et ptẽ gladio diſpſit ꝑ ꝓuincias.
Itẽ Chryſoſtom⁹. Sicut corpus aĩa recedẽte ꝓus frigeſcit ꝛ
ſoluit/ deinde putreſcit: ſic templũ veſtrum dei ſpũ recedente
ꝓus ſeditionib⁹ replebit/ deinde veniet ad ruinã. e Dico
enĩ vobis/ nõ me videbitis amodo: quaſi vere deſerã
vos: quia poſt paſſionẽ nõ videbitis me donec videatis veni/
entẽ ad iudiciũ. Joh. xvj. d. Modicũ ꝛ iã nõ videbitꝭ me ꝛc.
f Donec dicatis: Benedict⁹ qui venit in nomie
dñi. i. donec cõfiteamini chriſtũ veniſſe in carnẽ. Eſa. xxx. f.
Ecce nomẽ dñi de lõginquo venit ꝛc. Expo. Ca. XXIIII.
g E T egreſſus ieſus de templo ibat. Sufficeꝛ/
ſet forte dixiſſe/ egreſſus: ſed addidit/ ibat: quaſi
offenſus ibat: ſicut aliq̃s qui qd̃ ſperabat nõ inuenit.
h Et acceſſerũt diſcipuli ei⁹ vt oſtẽderent ei ędi/
ficationes templi.
Interlin. Non igno/
tas ſed tanq̃ admirã/
das. Ac ſi tacite dice/
rẽt: Ędificia ſolida di/
rui non poterunt. i
Ipſe aũt reſpon/
dens/ ait illis: Vi/
detis hęc omnia:
Amẽ dico vobis/
non relinquet hic
lapis ſup lapidez
qui non deſtruat.
Hoc factũ eſt ĩ parte
quadrageſimoſecũdo
anno poſt paſſionem Marci.13.a.
dñi a romanis: poſtea Luc.21.b.
ex toto ꝑ ęliũ hadria/ Eph.5.b.
num. Chryſ. Si ciui/ Col.2.d.
tas aliqua regi terreno facta fuerit rebellis: nonne mittit mili/
tes vt fiat deſerta? Vt q̃ poteſtatẽ regis ſui non cognouit in
bono/ cognoſcat in malo. Hoc eſt cõtra illos qui pulchra fa/
ciũt ędificia/ maxime de patrimonio crucifixi. Hiere. xxij. d.
Vę qui ędificat domum ſuã nõ in iuſticia: et cęnacula ſua nõ
ĩ iudicio: Qui dicit: ędificabo mihi domũ latã ꝛ cęnacula ſpa/
cioſa: q̃ apit ſibi feneſtras et facit laquearia cedrina pingitq̃
ſynopide. i. ſanguie chriſti. Ad quid ğ tã magna ꝛ ſumptuoſa
ędificia poſtq̃ deſtruent? Eccl. xiiij. c. Omẽ opus corrupti/
bile in fine deficiet: ꝛ qui illud opat ibit cũ illo. Abacuk. ij. c.
Lapis de pariete clamabit: ꝛ lignũ qd̃ int iũcturas ędificio/
rũ eſt reſpõdebit. k Sedẽte aũt eo ſup montẽ oliue/
ti. Locus in quo ſedit: vt habet ſup Mar. xiij. a. dicebat lo/
cus oſtenſiõis: ꝛ erat e regiõe ꝯtra templũ: vt ipſo corporis
ſitu oſtẽderet ruinã ciuitatis et templi. ſ. eo ipſo q̃ erat oppo/
ſitus templo. l Acceſſerũt ad eũ diſcipuli. Marc⁹
xiij. a. dicit: Petrus et iacobus et iohannes et andreas. m
Secreto dicentes: dic nobis quando hęc erunt: ꝛ
qd̃ ſignũ aduẽtus tui ꝛ cõſummatiõis ſeculi? No/
ta q̃ idem ſit tempus iudicij: ꝛ cõſummatiõis ſeculi: quia tũc
tranſibit mundus ꝛ gloria eius: nihilomin⁹ ipſi adhuc tanq̃
indiſcreti tria ꝓponũt. Vident enim quęrere ſigna euerſionis
ciuitatis: et aduentus iudicij: ꝛ cõſummationis ſeculi. Chry/
ſoſtomus. Illud primũ interrogant propter ſe: ſed ſecũdum
propter nos. Nobis enĩ expedit ſcire ſigna cõſummationis.
Omnibus enim laborantib⁹ dulcis eſt finis: Viator libenter
interrogat vbi ſit manſio: Mercẽnarius frequenter compu/
tat quãdo annus complet: Agricola ſemper tempora meſſis
expectat: Mulier pręgnãs de decimo mẽſe ſemper cogitat:
Et ſerui dei libenter de cõſummatione requirũt: Quia vbi ẽ
theſaurus tuus: ibi eſt ꝛ cor tuum. Š. vj. c. n Et reſpon/
dens ieſus/ dixit illis. Reſpõdet tanq̃ ſupererogans ma
giſter p̃muniens diſcipulos ne ſeducant ab hereticis pręſen/
tibus vel futuris/ creſcente fide vel tepeſcente. o Videte
ne quis vos ſeducãt. Eph. v. b. Nemo vos ſeducat in/
anibus verbis. ij. Timoth. iij. d. Mali autẽ homines ꝛ ſedu/
ctores ꝓficiunt in peius errantes ꝛ in errorẽ mittentes. Col.
ij. b. Videte ne quis vos decipiat ꝑ philoſophiã ꝛ inanẽ fal/
laciam ſm̃ traditionẽ hominũ. Hiere. xxix. b. Non vos ſedu/
cant ꝓphetę veſtri qui ſunt in medio veſtri ꝛ diuini veſtri.
p Multi enim. Vocat in vnũ multitudo ꝛ mutua eorũ
ꝯtrarietas. Unde ſignificatur per vulpes ſanſonis: q̃ facies Judicl.15.a
habent diuerſas: ſed caudas colligatas. q Venient/ ſua
auctoritate. Joh. x. b. Quotquot venerũt fures ſunt/ ꝛ latro/
nes. Š. vij. b. Attendite a falſis prophetis qui veniunt ad
vos in veſtimẽtis ouiũ: intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.

℣ In nomine meo

¶ a ¶ In nomine meo: id eſt nomen meum ſibi vſurpantes. b ¶ Dicẽtes: Ego ſum chriſtus. Sic fecit ſimon mag⁹: cui in ſamaria omnes auſcultabant dicentes: Hic eſt virt⁹ dei magna; Actu. viij.b. Et ſicut dicit Glo. Imminẽte excidio hieruſalẽ / multi principes dicebãt ſe eſſe chriſtos: ⁊ tempus liberationis a tributo romanorũ ꝓpe eſſe ⁊c. c ¶ Et multos ſeducent. Chryſ. Sicut cũ dom⁹ cõprehẽdiť icẽdio / oẽs latrões ſurgũt grẽtes quilibet qđ rapiant: ſic quando caſus iudeoꝝ ſpecialiter vel chriſtianoꝝ generaliť fieri cepit / oẽs demones inſurrexerũt ꝑ miniſtros ſuos quęrẽtes quid perdant. Unde Pſ. Poſuiſti tenebras et facta ẽ nox ⁊c.

Marci.13.a. Luc.21.b.

Pſ.103.

a b in nõmie meo / dicẽtẽs: Ego
c ſum chriſtus: ⁊ mũltos ſedu-
d e cẽt. Auditurĩ eſtĩ eſtĩ prelia
f ⁊ opiniones preliõꝝ: vidẽte
g ne turbemini. Opõrtet enim
h hec fieri: ſed nõndũ eſt finis.
i Cõſurgẽt eñ gens ꝯtra gen-
k tem: ⁊ regnũ in regnũ: ⁊ ẽrũt
l peſtilẽtię ⁊ famẽs ⁊ terremo-
m tus ꝑ loca. Hec aũtẽ oĩa ini-
n o tia ſunt doloꝝ. Tũnc trãdẽt
p vos ĩ tribulationẽ ⁊ õccidẽt
vos / ⁊ eritis odio omĩb⁹ gen-
q tib⁹ ꝓptẽr nomẽ meũ. Et tũc
r s ſcãdãliçabunť multi: ẽt inui-
t cẽ tradẽt: ⁊ õdio habebũt in-
v uicẽ. Et mũlti pſeudo ꝓphe
x ſurgent: ẽt ſeducẽt multos: ⁊
y quõniã abũdabit iniquitas:
z refrigẽſcet charitas multo-
a rum. Qũi autẽ pſeuerauerit
vſq ĩ finem / hic ſaluus erit.

Item homo circa mortem phantaſias videt: ſic ⁊ mũdus in exitu ſuo multos patiet̃ errores. Unde. ij. Theſſal.ij.a. Rogamus vos fratres ꝑ aduentũ domini vt non moueamini cito a ſenſu veſtro: neq terreamini / neq per ſpiritũ / neq ꝑ epiſtolã tanq per nos miſſam quaſi inſtet dies domini: ne quis ſeducat vos vllo modo. Nota autem ꝙ ſunt tria genera hoſtium. Seductores heretici / auferentes fidem eccleſię: prelati tyranni / auferẽtes ſubſtantiã eccleſię: corruptores domeſtici. i. falſi fratres corrumpẽtes mores. Threñ. j.d. Manũ ſuã miſit hoſtis ad omnia deſiderabilia eius: quia vidit gentes ingreſſas ſanctuariũ tuũ. d ¶ Audituri eñ eſtis: ante exadiũ: e ¶ Prelia ⁊ opiniones preliorum. Chryſ. Si volum⁹ hec ſigna tñ corporaliter intelligere: nõ ꝓficiunt ad manifeſtationẽ conſummatiõis mũdi: nã bella corꝑalia ſemꝑ fuerunt ⁊ erunt ⁊ fames ⁊ terremotus. Nec poteſt eſſe ſignũ rei futurę quod ſemper eſt in viſu: ſed quod nouũ fit illud dicitur ſignum. Sicut ergo fuit hieruſalẽ corporalis / quę iam expugnata eſt: et altera ſpiritualis. i. eccleſia chriſti / quę temptatur et in fine temptabiť: ſic et ſigna quę dominus dicit et ſpiritualiter intelligenda ſunt ⁊ carnaliter: ergo ad vtrũq porrige mentẽ qui audis. f ¶ Uidete ne turbemini. Chryſoſtom⁹. In auditione ſiue corporaliũ ſiue ſpũaliũ preliõꝝ ſancti inturbabiles manent: quia ea quę fiũt in mũdo nõ poſſunt nocere eis qui ſũt extra mundũ: ſicut ꝗ eſt in tabernaculo ſonum tempeſtatis audit ⁊ vexationes ſiluaꝝ videt: ipſe autem flatum non ſentit. Unde Prouer. xxviij. a. Fugit impius nemine ꝑſequẽte: iuſtus autẽ quaſi leo cõfidens. Et. xij. c. Nõ cõtriſtabit iuſtum quicqđ ei acciderit. g ¶ Oportet enim hec fieri. j. Corinth. xj. d. Neceſſe eſt vt veniant hereſes. h ¶ Sed nondũ eſt finis. i. vrbis deſolatio finalis: vel dies iudicij. i ¶ Conſurget eñ gens contra gentẽ: et regnũ in regnum. Eſa. xix. a. Pugnabit vir cõtra fratrem ſuũ: ⁊ vir cõtra amicũ ſuum: ciuitas aduerſus ciuitatem: ⁊ regnum aduerſus regnũ. Chryſoſtom⁹. Spiritualiter hereſis cõtra hereſim: epiſcopat⁹ cõtra epiſcopatũ: Et hoc eſt ſignũ expugnatiõis eccleſię: ſicut tunc fuit ciuitatis hierl'm. k ¶ Et erunt peſtilentię. Peſtis dicit̃ quęcũq quę late depaſcit hoies: proprie peſtis a paſtu herbę nociuę ꝓueniẽs / q̃ſi paſtulentia. l ¶ Et fames ⁊ terremot⁹ per loca. Chryſoſtom⁹. Quales fames ⁊ quales terremotus ꝓceſſerunt captiuitatem iudeę / ſcire poteſt qui ioſephum legit. Spiritualiter autẽ ĩ eccleſia peſtilẽtię carnaliũ vitioꝝ: fames verbi dei: terremot⁹ tribulationũ. Si hec nõ eſſẽt / nõ eſſẽt ſchiſmata noſtra. Et. j. Initia parturitionũ ſunt hec: ſed oppreſſio eccleſię. m ¶ Hec aũt omnia initia ſunt doloꝝ. Chryſoſtom⁹. Alia littera / parturitionis. n ¶ Tũc. Chryſ. Exiſtimo ꝙ hic iam defecit expoſitio carnalis: quia dic̃ / Tũc ⁊c. Nõ enim tũc ceperunt pati apoſtoli quãdo ciuitas eſt deſtructa: ſed ab aſcẽſione dñi: ſic dr̃ Actu. iiij. v. vj. Spiritualiť plane

Nota ꝙ ſũt tria genera hoſtiũ

cõuenit. o ¶ Tradent vos in tribulationẽ. Job. v. d. In ſex tribulatiõibus liberabit te: in ſeptima autẽ non tanget te malũ. p ¶ Et occidẽt vos / ⁊ eritis odio oĩb⁹ gentib⁹: hũana ſapiẽtib⁹. Primo: quia corripitis eos. Prouer. xv. b. Nõ amat peſtilẽs eum qui ſe corripit: nec ad ſapientes gradiť. Secũdo: quia diſſimiles eis. Exo. j. c. Oderãt filios iſrael egyptij et affligebant illudentes ⁊ inuidẽtes atq ad amaritudinem ꝑducebant vitam eorũ. Tertiã rationem aſſignat Aug⁹. Oculis ęgris odioſa eſt lux q̃ puris eſt amabilis. Sap. ij. c. Grauis eſt nobis etiã ad vidẽdũ. Geñ. xxvij. g. Oderat ſemꝑ eſau iacob ꝓ benedictiõe qua benedixit ei pater. q ¶ Propter nomen meũ / nõ ꝓpter delicta veſtra. Luc. vj. d. Beati eritis cũ vos oderint homiẽs: ⁊ cũ ſeparauerint vos ⁊ exprobrauerit et eiecerint nomẽ veſtrum tanq malũ ꝓpter filiũ hominis. r ¶ Et tunc ſcandaliçabunť multi. Luc. xij. g. Diuidenť duo in tres: ⁊ tres in duos. Chryſ. Quãdo pauci erãt chriſtiani / nõ ſcandaliçabanť / nec inuicem tradebant ſed erãt vnũ cor: Actu. iiij. f. Sed nũc odiũt ſe adinuicẽ: ita vt nec ĩ duob⁹ ſincerã inuenias charitatem / ne dicã in multis. Item Chryſ. Faciẽtes pſecutiones: quõ hec legere non erubeſcũt? s ¶ Et inuicem tradent: Frater infidelis fratrem fidelem. Unde Hiere. ix. b. Omnis frater ſupplãtans ſupplantabiť. Et. xij. b. Fratres tui ⁊ dom⁹ patris tui etiã ipſi pugnabũt ꝯ te. t ¶ Et odio habebũt inuicem. Luc. xij. g. Diuidenť duo in tres ⁊ tres in duos. v ¶ Et multi pſeudo ꝓphetę ſurgent: qui prius quaſi mortui erant. Marci. xiij. c. Exurgẽt pſeudo chriſti ⁊ pſeudo ꝓphetę: ⁊ dabunt ſigna ⁊ portenta ad ſeducendos ſi fieri põt etiam electos. Chryſoſtom⁹. Prophetę dicunť doctores. j. Corinth. xiiij. f. Prophetę autẽ duo aut tres dicant ⁊ ceteri dijudicẽt. Ergo pſeudo ꝓphetę / pſeudo doctores. x ¶ Et ſeducent multos / ꝑ miracula ⁊ falſã doctrinã. Uñ Chryſ. Quem ex parte nõ moueat antichriſtus faciẽs ſigna chriſti: mouẽt ⁊ antichriſtiani officia chriſtianorũ explẽtes: niſi forte cõſiderantẽ ꝙ ipſe ſathanas trãſfigurat ſe in angelũ lucis: ij. Cor. xj. c. et miniſtri eius ⁊c. quoꝝ finis eſt ſm opa eorũ: non ſm ſchemata. S. vij. b. Attendite a falſis prophetis ⁊c. Dicit autẽ / multos / nõ oẽs. Uñ Chryſ. Nõ oẽs: q2 non eſt ſeducentiũ virtus ſ negligẽtia ſeductoꝝ: alioquin oẽs ſeducerẽt: ⁊ ita mẽdaciũ nec rationẽ nec virtutẽ habet. Chryſ. Uidete triplex ꝑiculũ: a ſeductorib⁹ / ab inimicis / a pſeudo fratribus. y ¶ Et qm̃ abũdabit iniq̃tas. Oſee. iiij. a. Maledictũ ⁊ mẽdaciũ ⁊ homicidiũ ⁊ furtũ ⁊ adulteriũ inundauerũt ⁊ ſãguis ſanguinẽ tetigit. z ¶ Refrigeſcet charitas multoꝝ. Argumẽtũ ꝙ charitas põt remitti. Solutio. Feruor remittiť: de q̃ Apoc. iij. c. Utinã frigid⁹ eſſes aut calid⁹ / ſed q2 tepid⁹ es icipiã te euomere ex ore meo. a ¶ Qui aũt pſeuerauerit vſq ĩ finẽ: hic ſalu⁹ erit. Chryſ. Sic nõ ſanis ſ ęgris dať medicina: ſic cõſolatio nõ ꝑiculũ faciẽtib⁹ ſed ꝑiclitãtibus dať. Eſt aũt cõmendabilis pſeuerãtia exemplis ſanctoꝝ: teſtimonijs ſcripturę: ſui cõtrarij deteſtatiõe: quarto ꝑ hoc ꝙ diabol⁹ inſidiať ei: quinto a multiplici ſuo effectu. De pmo. j. xxvij. e. Si fili⁹ dei ẽ deſcẽdat de cruce ⁊ credim⁹ ei. Chriſt⁹ tũc ꝓtulit pſeuerantiã muneri fidei: quod iudei auferebant / cũ tñ fides placeat deo. Eccĩ. j. d. Qđ bñplacitũ ẽ deo fides ⁊ mãſuetudo. De teſtimonio ſcripturę ſufficiat qđ dicit̃ hic: Qui pſeuerauerit ⁊c. Tertio cõmendabilis eſt ſui cõtrarij deteſtatiõe: qđ eſt deſiſtere ab ope inchoato ⁊ nõ cõſũmato. Hoc aũt plenũ ẽ erubeſcẽtia ⁊ valde nociuũ. De pmo. Iſte icepit edificare ⁊ nõ potuit ꝯſũmare: Luc. xiiij. f.

B

1.q.3.c. ſaluator

De reb⁹ eccle. non alie. c. ſi. ꝗ.10.c.

Marci.13.b.

7.q.1.c. ſuggeſtum. De pe. diſ. 2.c. nõ reuertebãtur. et. c. apl's

Perſeuerãtia commẽdabilis multis modis

a b Et pdicabit hoc euāgeliū
c d regni i vniuerſo orbe in teſti
e moniū omib⁹ gentib⁹:ⱬ tūc
f veniet cōſummatio. Cūm g̃
videritis abomiatione deſo/
g h latonis que dicta e a danie/
i le pphcta ſtāte in loco ſan/
k l cto:qui legit itelligat. Tūc
m n qui in iudea ſunt fugiāt ad
o montes: Et qui in tecto non
deſcendat tollere aliquid de
p q domo ſua:ⱬ qui in agro nō
r reuertat tollere tunicā ſuā.
s Ve autem pregnantibus et
nutriētibus in illis diebus.
t Orate autē vt non fiat fuga
v veſtra hyeme vel ſabbato.
x Erit ēm tunc tribulatio ma/
gna/ qualis nō fuit ab initio
mundi vſq₃ modo neq₃ fiet.

De ſecūdo/ Prouer.xviij.b. Qui mollis eſt ⱬ diſſolut⁹ i ope ſuo:frater eſt ſua opa diſſipantis. Quarto cōmendabilis eſt ꝑ hoc ꝙ diabol⁹ inſidiat ei. Unde Gen.iij.c. Tu inſidiaberis
Effect⁹ pſeue/rātie multiplices calcaneo ei⁹. Quinto cōmendabilis ē a multiplici ſuo effectu. Primus eſt ꝙ in oratiōe impetrat qd vult a deo. Luc.xi.b. Et ſi ille pſeuerauerit pulſans ⁊c. Secūdus eſt ꝙ ſuccurſum me/
Pſ.24. ret a dño. Pſ. Uni/ uerſi qui te expectant non cōfundent. Ter/ tio:quia meret cōſola
Daniel.9.g. Marci.13.b. Luc.21.d. tionē.ſ.xv.d. Miſe/ reor turbe: qꝛ iam tri/ duo pſeuerant mecū. Quarto:qꝛ meret vi/ tam eternā. Apoc.ij. c. Eſto fidelis vſq₃ ad mortē:ⱬ dabo tibi co/ ronā vite. Quito vir/ tus eſt/ ꝙ bona acquiſita cuſtodit: Econtrario deſiſtere ab opere inchoato/bonum inchoatum deſtruit. Unde ij. Pet. ij.d. Melius erat illis viam veritatis non agnoſcere ꝗ̄ poſt agnitam retrorſum conuerti. Et poſt. Contingit enim eis
Prouer.26.b. illud veri prouerbij: Canis reuerſus ad vomitū ſuū:ⱬ ſus lo/ ta in volutabro luti. Sexto: quia perſeuerantia difficilia et aſpera ad ſuauitatem conuertit. Seneca. Optima forma vi/ uendi eligēda eſt: quam iocundam reddit aſſueſcēdo. Septi/ mo:qꝛ nihil ei reſiſtit. Seneca. Nō deſpero/ iduratū nihil eſt qd non impugnet ptinax. Quid aqua molli⁹:quid lapide du/ rius:ⱬ tamē gutta cauat lapidē/nō vi ſed ſepe cadēdo. Octa/ uo: qꝛ pſeuerantia quaſi nihil imperfectū relinquit. Attende ex ꝗ̄ modica nuce ꝗ̄ magnā arborē natura pficiat. In mul/ tis alijs exemplis idem inuenies. Nono:qꝛ pſeuerātia ad cu/ mulū ſapiētie pducit. Unde Berñ. Summa ſapiētie eſt pſeue/
Tria aūt impe/diūt pſeuerātiā rantia:ſumma ſtulticia eſt ei⁹ oppoſitio. Tria autē impediūt pſeuerantiā. Leuitas:remiſſio/et puſillanimitas. De primo Bern. Quid tante leuitati ⱬ eternitati: De ſecūdo Prouer. xij.d. Man⁹ remiſſa tributis ſeruiet. Itē Prouer.x.a. Ege/ ſtatem operata eſt man⁹ remiſſa. De tertio/ Prouer.xviij.b. Pigrū deijcit timor. a Et pdicabit. Hoc factū fuit ꝑ apl'os. b Hoc euangeliū regni.i. eccleſie/ vel ducēs ad regnū. c In vniuerſo orbe. Chryſoſtom⁹. Ante ca/ ptionē hieroſolymis/dicit Paulus: Et quidē i omnē terram exiuit ſonus eorum: Ro.x.d. Col.i.a. Peruenit ad vos euā/ geliū ſicut ⱬ vniuerſo mūdo: Nūc aūt ante faciē mūdi pdi/ catur vbiq₃. d In teſtimonium omnib⁹ gentibus .i. gentiliter viuentibus. Chryſ. id eſt in redargutionem: quia q̄ crediderūt cōdemnabūt incredulos. e Et tunc ve niet cōſummatio/ciuitatis vel mūdi. Eſa.xviij.f. Cōſum/ mationē ⱬ abbreuiationē audiui a domino deo exercituū ſup vniuerſam terrā. f Cum g̃ videritis abominationē deſolatiōis.ſ.finalem:que facta eſt ab elio hadriano. Pri/ mo em̄ vaſtata eſt ciuitas a tito ⱬ veſpaſiano:poſtea ſuſcitate ſunt ruine eius:ⱬ qui pus aufugerāt et latuerant in montibus et ſpelūcis/reuerſis romanis habitauerunt in parietinis ciui tatis. Deinde elius hadrianus imaginē ſuam poſuit in mu/ ris templi.i. in loco vbi fuerat templū/ vt adorarent eam: quā iudei cōfregerūt/nolētes tantā iniuriā ſuſtinere. Ex quo indi/ gnatus elius/funditus euertit ciuitatem: et ibi iuxta edifica/ uit ciuitatē modicā :quam nomie ſuo vocauit eliā/ forte nūc vbi ciuitas ſita eſt:ⱬ edictū dedit/ne q̄s iude⁹ habitaret vltra mare. Hiero⁹. Abomiatio ſm veterem ſcripturam idolum nūcupat: Et idcirco addit/deſolatiōis: qꝛ in templo deſo/ lato atq₃ deſerto idolū poſitū eſt: vt dicit illa Glo. Abomia/ tionē ⁊c. Uel abominationē vocat antichriſtū abominabilē: qui ſtabit in templo extollens ſe ⁊c. De quo Zach.xi.d. O paſtor et idolū. Nō eſt maior abomiatio ꝗ̄ idolū/in quo erit maxima poteſtas diaboli ſtare in templo ſancto dei.ij. Cor. vi.c. Que cōmunicatio tēpli ad idolū: Daniel.viij.g. Dol⁹

in manu eius diriget. Cōtrarium dicit de chriſto/ Eſa.liij.d. Uolūtas dñi in manu ei⁹ diriget. Chriſt⁹ plen⁹ gratie ⱬ ve/ ritatis: antichriſt⁹ cupiditatis ⱬ falſitatis. Credo ꝙ hec ſint verba Chryſoſtomi. Moraliter: Abomiatio deſolationis Moraliter mal⁹ ꝑlat⁹. Prouer.xvi.b. Abomiabiles regi q̄ agūt ipie. Et xi.c. Abomiabile dño cor prauū. Et etiā vi/ ta cor ⱬ oblatiōes eo/ rum. Prouerb.xv.b. Abomiatio ē dño vi/ ta impior. Et in codē b. Uictime impiorum Marci.13.b. abomiabiles. i In Luc.21.d. loco ſancto.i. in ec/ cleſia. Eccs.x.b. Eſt ⱬ malū qd vidi ſub ſole: q̄ſi ꝑ errorē egrediens a facie principis: po/ ſitū ſtultū in dignita/ te ſublimi. g Que dicta eſt.i.pdicta: h A daniele pph̄a.ix.g. i Stā/ tē in loco ſancto.i. in tēplo dei. Tūc/ k Qui legit in/ telligat/ pphetiā impletā. l Tūc/ tpe obſidionis vel anti/ chriſti: m Qui i iudea ſūt fugiāt ad mōtes. Hiero⁹. Ad litterā tanta erit vrbis obſidio ꝙ nulli erit tutū ſe ꝑmitte/ re includi in ciuitatē ꝓpter aliquā occupationē. Unde ſubiūgit: o Et qui in tecto nō deſcēdat tollere aliq̄d de do/ mo ſua.i. nō reuertat vt recipiat aliq̄d de domo ſua. Et q̄ in tecto. Prouer.xix.b. Tecta pſtillātia mulier litigioſa. Et xxvij.c. Tecta pſtillātia in die frigoris ⱬ litigioſa mulier com parant. p De domo ſua. Gen.xij.a. Egredere de tra tua ⁊c. q Et q̄ in agro.ſ. eccleſiaſtico: vel pdicator cui⁹ eſt offi/ ciū ipſū excolere/ malas herbas extirpare/ⱬ bonas plantare. Hiere.i.b. Ecce cōſtitui te ſup gentes ⱬ ſup regna vt euellas ⱬ deſtruas ⱬ diſpdas ⱬ diſſipes ⱬ edifices ⱬ plātes. Sed Pro uerb.xxiiij.d. Per agrū ois pigri trāſiui:ⱬ ecce totū repleue/ rāt vrtice. r Nō reuertat tollere tunicā ſuā: et rem ſe/ cularē q̄ ſe exuit vt nudus ſeq̄ret chriſtū: vt dic Interlin. De hac tunica Can. v.b. Expoliaui me tunica mea/ quō induar illa: Luc.ix.g. Nemo mittit manū ſuā ad aratꝝ et reſpiciēs retro apt⁹ eſt regno dei. n Fugiāt. Prouer.vi.a. Eruere q̄ſi damula:ⱬ q̄ſi auis de inſidijs aucupis. Eſa.xiij.c. Et erit q̄ſi damula fugiēs. Zach.ij.b. O o o fugite de tra aq̄lōis ⁊c. s Ve aūt pgnātib⁹ ⱬ nutriētib⁹ i illis dieb⁹. Chryſ. Pecunias ꝯtēnere facile ē facere ⱬ de tunica ꝓuidere: ſ q̄ ſūt a natura q̄s effugiet: Qualit pgnans fiat leuis: q̄liter deſpi/ ciat nutrix quē lactat: Itē/ Ve pgnātib⁹. Aug⁹. Quadru/ Quadruplex charitas plex eſt charitas. Incipiēs q̄ naſcit: pficiens q̄ nutrit: pfecta q̄ roborat: pfectiſſima q̄ mortē deſiderat. Ve ḡnū erit duo/ bus pmis: qꝛ impfectis:ⱬ ideo ſtare nō potētib⁹. Pregnātes aūt ſunt q̄ bonū cōcipiūt. Eſa.xxvi.d. A facie tua dñe cōce/ pim⁹ ⱬ parturiuim⁹ ⱬ peperim⁹ ſpm̄ ſalutꝭ. t Orate aūt vt nō fiat fuga veſtra hyeme: quia tūc nō poſſetis fugere ꝓpter aeris intemperiē. v Uel ſabbato: qꝛ ex ſtatuto le gis nō licebat eis die ſabbati vltra mille paſſus ire. Mora/ Moraliter liter: t Orate aūt vt non fiat fuga vr̄a hyeme.i. in peccato. Prouer.xx.a. Propter frig⁹ piger arare noluit: mēdicabit ergo eſtate ⱬ nō dabit ei. In hyeme ē vent⁹.i. ſup/ bia: obſcuritas/ hec eſt inuidia: fit ignis/ hec ē ira: frigus/ triſti cia: gelu /auaricia: tūc magis ſolet cōſumi gula: tūc eſt via lu/ toſa/luxuria. v Uel ſabbato. De quo Thren.i.c. Uide/ rūt eam hoſtes ⱬ deriſerūt ſabbata eius. x Erit em̄ tunc tribulatio magna qualis nō fuit ab initio mundi vſq₃ mō neq₃ fiet. Chryſ. Mira virt⁹ chriſti et fortitudo apl'orꝝ: q̄ a gentib⁹ habebant odio vt iudei: vt ſeditioſi a ceſa re abigebant: a iudeis lapidabant quaſi legis inimici: contra apl'os oēs ꝓliabant/ pnceps/ dux/ idiota/ plebs/infinita milia iudeorꝝ: tūc ceperūt romani/ⱬ duodecim viros inermes non ſupauerūt. Duo ſunt neceſſaria docēti: vt.ſ. ſit fidedign⁹: vt diligat ab his quos docet: ⱬ vt liberū tempus ſit a tumultu.

¶ Oia aūt tūc cōtraria

a Et nisi brēuiati fuissent dies
b illi/ nō fieret salua omnis ca/
c ro: sed ꝓptēr electos breuia/
d bunt dies illi. Tūnc si quis
vobis dixerit: Ecce hic est
e
f christus/ aūt illic: nōlite cre/
g dere. Sūrgent enim pseudo
christi ꝛ pseudo ꝓphe/ ꝛ da/
bunt signa magna ꝛ ꝓdigia:
h itā vt in errorem inducant si
i
k fiēri potest etiā electi. Eccē
l ꝑdixi vobis. Si ērgo dixe/
rint vobis: ecce in deserto ē/
nolite exire: ecce in penetra/
m lib⁹/ nolite credere. Sic ēm
fulgur exit ab oriente ꝛ paret
n vsq₃ in occidentem: itā erit
o aduentus filij hōmis. Vbi/
p
q cūq₃ fuērit corpus: illūc con
r gregabunt ꝛ aquile. Stātim
autem post tribulationē die/
s rum illorum/ sōl obscurabit:
t et lūna non dabit lumen suū
v
x ꝛ stēlle cadent de celo: ēt vir/
tutes celorum cōmouebun/
y tur. Et tūnc parebit signū fi/
z lij hominis in celo: et tūnc
plangent omnes trib⁹ terre:

g Oia aūt tūc contraria erunt. Apocl. xij. c. Ve terre et mari: qꝛ descēdit ad vos diabol⁹ habēs irā magnā/ sciēs ꝙ modi/ cū temp⁹ habet. a Et nisi breuiati fuissent dies illi: qꝛ antichrist⁹ nō regnabit nisi ꝑ tres annos ꝛ dimidiū. Vl' sicut dicit Gen. xxix. e. videbant illi pauci dies ꝑ amoris magnitudine. b Non fieret salua oīs ca/ ro: qꝛ in illa tribulati/ one caderēt. Nota au tē ꝙ ille qui metu mor tis vel alteri⁹ tribula/ tiōis deū deserit val/ de insipient agit. Pri mo: qꝛ regem in por/ ta regni deserit. Por ta regni est tribulatio. Act. xiiij. d. Per mul tas tribulatiōes opor/ tet nos intrare in re/ gnū dei. Luc. vlt. d. Nōne oportuit chri/ stū pati: ꝛ sic intrare ī gloriā suā? Nō videt regnū celorū velle in/ trare/ qui regē celoꝝ ī porta regni relinqt. Secūdo isipiēter agit: qꝛ cū celestis suc/ cursus ei mittit/ tūc ꝑmo de bello fugit. Celesti succurs⁹ mis/ sus ad spm ꝯ carnis tribulationē. Prouer. xxviij. a. Fugit im pius nemine ꝑsequēte. Tertio ifidelit ꝛ insipiēter ꝛ ꝓditiose agit: qꝛ dnm legitimū relinquit. Eccl. xxij. d. Fidē posside cū amico tuo in paupertate illi⁹/ vt ī bonis illi⁹ leteris. In tpe tri/ bulatiōis illi⁹ ꝑmane illi fidelis: vt ꝛ ī hereditate illi⁹ coheres sis. Quarto insipiēter agit: qꝛ vult vitā seruare quā relinquit. Joh. xiiij. a. Ego sum via/ veritas ꝛ vita. Quinto: qꝛ ciuitatē refugij ꝛ fortitudinis in aduentu hostiū suorū relinquit. Esa. xxvj. a. Vrbs fortitudinis nostre siō: saluator ponet ī ea mu rus ꝛ antemurale. Ps. Dns fortitudo mea ꝛ refugium meū. Sexto: qꝛ ad hostem crudelissimū ꝛ implacabilē vadit. Hie re. vj. f. Crudelis est ꝛ non miserebit. Gregori⁹. Stultum est seruire diabolo offenso q nullo placabit officio. Septimo: qꝛ fugiēs virgā/ vadit ad gladiū. Job. xix. d. Fugite a facie gla dij: qꝛ vltor iniquitatis est gladi⁹. c Sed ꝓpter electos breuiabunt dies illi. Rab. Talis tribulatio tūc erit ī cir/ cūitu aree dni: vbi omib⁹ paleis velut cribro examiatiōis ad purū sequestratis/ solū frumentū colligendū in horreum dni remaneat. Cui⁹ tpis ꝑscios ac cautos quia dns nos esse vo/ luit/ ꝓtinus addidit: d Tūc. i. in illa ꝑssura ꝛ tribulatione/ si qs vobis dixerit: Ecce hic est christ⁹/ apud dona/ stas: e Aut illic/ apud arrianos ꝛ hmōi: f Nolite cre dere. i. Joh. iiij. a. Nolite credere oī spiritui. g Surgēt ēm pseudo christi ꝛ pseudo ꝓphe/ ꝛ dabunt signa magna ꝛ ꝓdigia. Apocl. xiij. c. Vidi aliā bestiā ascēdentē de tra: ꝛ habebat cornua duo silia agni: et loquebat sic dra/ co: et potestatē ꝑoris bestie omnē faciebat in conspectu eius. Et post parū. Et fecit signa magna vt etiā ignem faceret de celo descendere in terram in conspectu hominum. h Ita vt ī errorē inducant. i. ī errorē finalit ducant. i Si fie/ ri pōt etiā electi. Gregori⁹ in homelia. ix. sup. Ezechielē. Per hoc qd dicit: Si fieri pōt/ exprimit ꝙ electi in corde tē/ ptabunt: Nutant ēm sed nō cadūt. Dicit ergo/ Si fieri pōt: id est trepidabunt: et tamen dicunt electi/ qꝛ nō cadunt. Du/ bitatio itaq₃ sermonis a dno in electis exprimit trepidationē mentis: quos ꝛ electos nomiat: qꝛ cernit ꝙ in fide et in bonis morib⁹ ꝑsistunt. Job. xlj. d. Sub ipso erūt radij solis: ꝛ ster/ net aurū quasi lutū. k Ecce ꝑdixi vobis: ꝛ ideo min⁹ debēt ledere vos: qꝛ Gregl. teste: iacula ꝓuisa min⁹ ledunt. l Si ḡ dixerit vobis: ecce in deserto est/ nolite exi/ re: ecce in penetralibus/ nolite credere. Prouerb. xxvi. d. Qn submiserit vocē suā ne credideris ei: qꝛ septē ne/ quicie sunt in corde illi⁹. m Sicut enim fulgur exit ab oriente ꝛ paret vsq₃ in occidentē: ita erit aduētus filij homis. q. d. tpib⁹ antichristi. s. aduētu iudicis iminēte/ nolite credere hereticis vel alijs de christo sentiētib⁹: vt ꝑdi/ ctū est: qꝛ eius aduent⁹ erit ita manifest⁹ ꝛ euidēs ꝙ oib⁹ in/ notescet in cūctis ptib⁹ orbis. Chrys. Dixit qliter veniet an/ christ⁹: nūc dic qlit veniet christ⁹. Fulguri aūt cōpat secūd⁹ aduent⁹ ꝓpter manife/ stationē. Esa. lq. d. Vi debit ois caro saluta/ re dei. Propt subita/ tionē. j. Thessal. v. a. Cū dixerit pax ꝛ secu ritas: tūc repentin⁹ eis superueniet interit⁹. Itē qm͞ vetus qꝛ nulli parcet. Sap. vj. b. Nō subtrahet pso nā cuiusq₃ de⁹ q ē om niū dnator: nec vere/ bit magnitudinē cuius q₃. Itē qꝛ scindet. i. se parabit. j. xxv. c. Cō/ gregabunt an eū oēs gētes ꝛ sepabit eos ab inuicē sicut pastor se/ at hedos ab agnis. n Ita erit aduent⁹: id est predicari debet. q. d. sicut manifeste veniet: ita ꝛ mani/ feste ꝑdicādus est ei⁹ aduētus ꝑmus ꝛ secūd⁹. o Filij ho/ minis. i. ita veniet. i. hō verū corp⁹ habēs/ nō phātasticū. Et loquit dns emphatice ad expssionē hūane natu re: in q iudicatur⁹ est in extrema die. p Vbicūq₃ fuerit corp⁹. i. christus hō/ emphatice. q Illuc ꝯgre gabunt et aqle. i. sancti q ꝑus ob/ uiā christo in aere rapti cū eo veniēt ad locū iudicij: q pacto iudicio suble/ uabunt ad eū ī celū empyreū. Nota aūt ꝙ aqla vel vultur sentit odorē ca daueris trāsmarini ꝛ aduolat. Irre/ uerberatis oculis suis solē ī rota sua cōspicit ꝛ plene intuet. In senectute rostrū allidit petre ꝛ iuuenescit: ita hō in ꝑsenti vetustatē cul/ pe deponēs/ ꝛ in futuro pene veniēs ad iudiciū renouabit in gloria dei. Ps. Renouabit vt aqle iuuēt⁹ tua. Itē/ p Vbi fuerit corp⁹. i. christ⁹ sb sacramēto altaris: q Illuc cō/ gregabunt ꝛ aqle. i. sancti. Vel de pctōre ꝛ ꝑdicatorib⁹. r Statim aūt post tribulationē dieꝝ illoꝝ. i. post ad/ uētū antichristi ꝛ mortē ei⁹. Hec ꝑpositio/ post: notat tribu lationē inchoatā/ nōdū tn̄ finitā: qꝛ mortuo antichristo ꝛ ter/ minata ei⁹ graui ꝑsecutiōe: ꝛ alia iudicij signa. Vt aūt fertur: Hiero⁹ ponit quidecim signa: q dns breuit trāsit. s Sol obscurabit: ad litterā: nō eclipsi naturali s ꝑ accidēs: vt ac/ cidit in passiōe dni. Johel. ij. g. Sol cōuertet in tenebras ꝛc. t Et luna nō dabit lumē suū/ ꝛ stelle cadēt de celo. Chrys. Patrefamilias moriente/ dom⁹ ei⁹ turbatur/ familia plāgit ꝛ nigris se vestimētis induit: sic hūano genere ꝓpt qd facta sunt oia: circa finē cōstituto/ totus destruit mūdus: celi misteria lugent ꝛ pro candore tenebris induunt. Mystice: s Sol obscurabit. i. noticia christi silebit. t Et luna nō dabit lumē suū. i. eccl'ia sanctitatis sue lumē nō demōstra/ bit. v Et stelle cadēt de celo. i. celestis ꝯuersatiōe. x Et virtutes celoꝝ cōmeuebūt. i. angeli. Chrys. Si qn rex terren⁹ exit ī expeditionē/ tota ciuitas feruet/ exercit⁹ excitat: quāto magis rege celesti exurgēte iudicare viuos ꝛ mortuos ꝟtutes angelice cōmouent: y Et tūc apparebit signū filij hois ī celo. i. crux ī aere. Vn̄ Chrys. Crux apparebit sole lucul ētior existēs: ꝛ nō ē necessitas accusatiōis cū viderit crucē. Itē Chrys. Quidā putāt crucē christi ondendā esse in celo. Veri⁹ aūt ipsū christū habentē in corpe suo testimonia passionis. i. vulnerū lancee ꝛ clauoꝝ: vt impleat illud Zach. xij. c. Videbūt ī quē pupugerūt. z Et tūc plāgent oēs tribus terre. i.

Margin notes (left): arci.13.c. (beside "ro: qꝛ in illa tribulati/"); arci.13.c. / uc.17.c. (beside "de insipient agit"); Ps.30. (beside "rus ꝛ antemurale").

Margin notes (right): Luce.17.e. (beside "stationē. Esa."); C; Luce.17.g. / 24.q.1.c. (beside "ritas: tūc repentin⁹"); Johel.2.g. / Marci.13.c. (beside "nā cuiusq₃ de⁹"); Ps.102. (beside "gloria dei. Ps. Renouabit"); Mystice (beside "misteria lugent"); Joh.19.g. / Apocl.1.b. (beside "passionis. i. vulnerū").

Side gloss: Emphasis est expssio loquēdi: ꝛ fit cū volē/ tes expmere aliqd ac/ cidēs/ vtimur noie sub stātiuo pro adiectiuo significante illud acci/ dens ad maiorē expssi onē: vt hic ponit: filij homis/ ꝓ hūane na/ ture. Et si ponat scel⁹ ꝓ scelerato: virtus ꝓ virtuoso.

a ⁊ videbūt filiū hoīs veniē/
b c tem in nubibꝰ celi cū virtute
d multa ⁊ maieſtate. Et mittēt
e f āgelos ſuos cū tuba et voce
g magna: et congregabūt ele/
h ctos eius a quattuor ventis
i k a ſummis celoꝝ vſq; ad ter/
l minos eoꝝ. Ab arbore au/
tem fici diſcite parabolam:
m cū iam ramus eius tener fue
n o rit ⁊ folia nata: ſcitis quia ꝓ/
p pe eſt eſtas: Ita et vos cum
videritꝭ hec oīa/ ſcitote quia
q ꝓpe eſt i ianuis. Amen dico
r vobis: quia nō ꝑteribit gene

ratio hec donec oīa fiāt. Ce/
s lū et terra tranſibunt: verba
t autem mea nō ꝑteribūt. De
v die aūt illa ⁊ hora nemo ſcit:
x y neq; angeli celoꝝ/ niſi ſolus
z pater. Sicut aūt i diebꝰ noe:
ita erit et aduētꝰ filij hominis.
a Sicut eīn erant i diebꝰ ante
diluuiū comedētes ⁊ biben/
b tes/ nubētes ⁊ nuptui tradē/
c tes: vſq; ad eū diē quo intra/
uit in arcā noe: et nō cogno/
d uerūt donec venit diluuiū et
tulit oēs: ita erit ⁊ aduētꝰ filij
e f hoīs. Tūc duo erūt i agro:

¶ tribus terre. i. decedētes cū terrena voluptate: q̄ in ꝑra ſcri/
pti ſunt. Hiere. xvij. b. Recedētes a te in terra ſcribentur. De
hoc plāctu: Sap. v. a. Nos inſenſati/ vitā illoꝝ eſtimabamꝰ
inſaniā ⁊c. Apocal. xviij. c. Plāgent ſe ſup illā oēs reges ꝑre.
Ro. ij. b. Tribulatio ⁊ anguſtia i omnē animā hoīs operā/
tis malū. Chryſoſto/
mꝰ. Plāgēt iudei/ plā/
gent gentiles/ plāgent
chriſtiani q̄ magis di/
Marci. 13. c. lexerūt mūdū ꝙ̄ chri/
ſtū. Ecōtra/ tribꝰ celi
laudabūt deum. Ps.
Ps. 83. Beati q̄ habitāt i do
mo tua dn̄e. a ¶ Et
videbunt filiū ho
Marci. 13. c. minis venientē in
Luce. 21. f. nubibꝰ celi: ad litte/
rā: vt ſicut aſcēdit/ ſic
veniet. Act. j. b. Quē
admodū vidiſtis eum
⁊c. Vel/ b ¶ In nu/
bibus. i. cū ſanctis.
Eſa. iij. c. Dn̄s ad iu/
Marci. 13. d. diciū veniet cū ſenato
Luce. 21. f. ribꝰ ꝑpli ſui. Prouer.
vlt. c. Nobilis in por
tis vir eiꝰ qn̄ ſederit cū ſenatoribꝰ ꝑre. c ¶ Cū virtute mul/
ta ⁊ maieſtate: q̄ prius q̄ſi infirmꝰ ⁊ hūilis iudicatꝰ ē. d ¶ Et
mittet angelos ſuos cū tuba. Chryſ. Per angelos vo
cat honorās eos. Chryſ. Terribiles miſtri terribilē dn̄m ꝓ/
cedentes: cherubin ⁊ ſeraphin ꝑparāt ad ſedē vniꝰ/ ⁊ rōnabi/
lis thronus: nec eīn pōt eſſe res mortua q̄ baiulat vitā. Ante
ipſū ꝓ candelabris fulgura viua ꝓcedūt: ⁊ ꝓ tuba horrenda
tonitrua. Qualis rex/ talis ⁊ ꝑparatio eius. e ¶ Cū tuba.
j. Cor. xv. g. Canet eīn tuba ⁊c. j. Theſſal. iiij. d. Dn̄s i iuſ/
ſu ⁊ i voce archangeli ⁊ i tuba dei deſcendet de celo. Hieroꝰ.
Siue māducē/ ſiue bibā ⁊c. f ¶ Et voce magna. Chryſ.
Uere magna vox tube ꝑribilis/ cui oīa obediūt elemēta: q̄ pe
tras ſcindit: inferos aperit: portas ereas cōterit: vincula mor
tis dirūpit: ⁊ de ꝓfundo abyſſi aīas liberatas corporibꝰ ſuis
aſſignat. Hec oīa citiꝰ cōſūmat i ope/ ꝙ̄ ſagitta trāſit in aere:
dicēte apl'o. j. Cor. xv. g. In momēto/ i ictu oculi. In illa vo
ce mare diſcutit/ vt ſi qd apud ſe retinet de hūanis oſſibꝰ ſi/
ne cōtradictiōe reſtituat. Joh. v. d. Mortui audiēt vocē filij
dei: ⁊ q̄ audierint viuēt. g ¶ Et cōgregabūt electos eiꝰ.
Chryſ. Congregabūt angeli: ⁊ cōgregatos rapient nubes.
h ¶ A q̄ttuor vētis/ celi. Ergo i figura crucis. q. d. q̄ in fi/
gura crucis fuerint cōgregabunt. Ezech. xxxvij. c. A q̄ttuor
ventis veni ſpūs. i ¶ A ſūmis celoꝝ. i. ab extremis terre
finibꝰ ꝑ directū. k ¶ Vſq; ad termīos eoꝝ/ vltimos: vbi
circulꝰ videt terre adherere. q. d. ab oībꝰ finibꝰ terre cōgrega
bunt. l ¶ Ab arbore aūt fici diſcite parabolā. Inuitat
eos ꝑabolice: vt ſignis his apparētibꝰ ſciāt aduentū dn̄i imi/
nere: q2 ſicut arboris floritio ⁊ folioꝝ ꝓductio eſt ſignū ꝓxi/
me eſtatis: ita ꝑdictoꝝ ſignoꝝ exhibitio erit indiciū iudicij i/
Myſtice minētis. Myſtice: Per ficū hanc intelligit ꝑuerſa iudeoꝝ
ariditas/ q̄ fuit tpe chriſti. Hec eīn eſt ſterilis illa ficulnea cui
maledixit dn̄s/ ⁊ ſtatim exaruit: ⁊ adhuc i eadē ariditate ma/
net. De h. ſ. xxj. b. Chryſ. Quare plus de ficu ꝙ̄ de alia ar/
bore ponit ſilitudinē? Q2 pene pꝰ oēs arbores ꝓnat: ⁊ diffi/
cile frigus poſt ficū vernantē venit. Itē Chryſ. Eccl'ia ꝑ fi/
cū ſignificat: q2 ſub vno cortice multa grana int viſcera dul/
cedinis h3 incluſa. m ¶ Cū iā ramꝰ eiꝰ tener fuerit. Rami
ꝓximo adherētes ſtipiti/ ſūt ꝑlati. Iſti mō teneri ſunt: ⁊ ideo
nihil poſſunt pati: q2 delicati vt pueri ⁊ femie. Eſa. iij. a. Da
bo pueros ꝑncipes eoꝝ ⁊ effemiati dn̄abunt eis. n ¶ Et fo/
lia nata. Folia ſūt doctores ⁊ ꝑdicatores. Nō ſūt mlt'a fo
lia: q2 multa ꝟba. S3 nota ꝙ quāto plura ſūt folia i arbore:
tanto minꝰ fructificat. Oſee. x. a. Uitis frōdoſa iſrl'/ fructꝰ ad/
equatꝰ ē ei. o ¶ Scitis q2 ꝓpe eſt eſtas. i. feruēs ꝑſecu/
tio. Jone. iiij. c. Percuſſit ſol ſup caput ione ⁊ eſtuabat. Uel
in bono. m ¶ Cū iā ramꝰ eius tener fuerit/ ꝑ cōpaſſionē.
n ¶ Et folia nata: in oratione/ ꝑdicatione ⁊ exhortatione.
o ¶ Scitis q2 ꝓpe ē eſtas/ feruor deuotiōis. Ps. Eſtatē ⁊ Ps. 73.
ver tu plaſmaſti ea. Ul'/ eſtas/ eternitatis: De q̄ Prouer. xx.
a. Propt' frigꝰ piger arare noluit: mēdicabit ꝗ̄ eſtate ⁊ nō da/
bit ei. p ¶ Ita ⁊ voſ
cum videritis hec
oīa/ ſcitote q2 ꝓ/ 35. q. 10. c. i.
pe eſt/ chriſtꝰ/ in ia/
nuis. Jaco. v. b. Ec/
ce iudex ante ianuā aſ/
ſiſtit. q ¶ Amē dico
vobis. Hoc ſbdit ad
verboꝝ ſuoꝝ ꝯfirma/ B
tionē/ vt eis fides ad/ Luce. 17. f.
hibeat. Et nota ꝙ alio Gen. 7. c.
verbo ad h' vtit dn̄s i
veteri teſtamēto. ſ. vi/
uit dn̄s: ⁊ h' ad ſuggil/
lationē gentium idola
colentiū. Hiere. iiij. a.
Jurabis/ viuit dn̄s.
r ¶ Quia nō ꝑteri/
bit generatio hec Luce. 17. g.
donec omnia fiāt.
Chryſ. Nō illos ho/
mines dicit/ q̄ i illo tpe fuerāt nati: ſ familiā gentis illiꝰ. Hec j. 25. d.
eſt generatio/ aut facientiū tēptationē/ aut patientiū: q̄ vtraq;
nō deſiſtet donec dicet: Ite maledicti. Ul' generationē chri/
ſtianoꝝ dicit: q̄ nō trāſibit ad imortalitatē donec fuerit cōſū/
mata. ſ. v. b. Iota vnū aut vnꝰ apex nō ꝑteribit a lege donec
oīa fiāt. s ¶ Celū ⁊ terra trāſibūt: verba aūt mea nō
ꝑteribūt. Rab. Tranſibūt ꝑ cōmutationē innouatiōis: ſed
verba dn̄i ſine effectu cōpletiōis nullo mō trāſibūt. t ¶ De
die aūt illa/ tā noīabili. ij. Timoth. iiij. b. Bonū certamen
certaui/ curſū cōſūmaui/ fidē ſeruaui: de reliq̄ repoſita ē mihi
corona iuſticie: quam reddet mihi dn̄s i die illa iuſtus iudex.
Soph. j. d. Dies illa dies ire/ dies tribulatiōis ⁊ anguſtie ⁊c.
v ¶ Et hora nemo ſcit. i. nihil aliud: vt ſit eſſentialis nō ꝑſo
nalis. Scit/ ſcientia acq̄ſita: q̄ ꝓprie dr' ſcia: ſ forte reuelatio/
ne. i. ſcie dono. Scit. Chryſ. q. d. inopinate veniet. Idē dic
apſus. j. Theſſal. v. a. Repētinꝰ ſupueniet interitꝰ q̄ſi dolor
parturiētis. x ¶ Neq; angeli celoꝝ/ niſi reuelatiōe forte:
non ſcientia acq̄ſita: y ¶ Niſi ſolus pater in quo filius: et
ſpūſſanctus intelligitur. Act. j. a. Non eſt veſtrum noſſe
tpa vel momēta ⁊c. j. Theſſal. v. a. De tpibꝰ aūt ⁊ momētis
fratres nō indigetis vt ſcribamꝰ vobis: Ipſi eīn diligēter ſci/
tis: q2 dies dn̄i ſic fur in nocte ita veniet. z ¶ Sicut aūt in
diebꝰ noe: ita erit ⁊ aduentꝰ filij hoīs. i. ita repētine
veniet. Un̄. j. Theſſal. v. a. Cū dixerint pax ⁊ ſecuritas: tunc
repētinus eis ſupueniet interitꝰ: ſicut dolor i vtero habentis.
Chryſ. Nō dixit/ cū pax erit ⁊ ſecuritas: ſ cū dixerit: q2 laſci
uia erit ⁊ nō pax his q̄ ſenſibilit ſūt diſpoſiti. Nota aūt ꝙ ſup
aduentꝰ dn̄i fulguri cōpat/ q2 ad iudiciū manifeſte veniet: hic
ꝓo oñdit ꝙ repente. Cōpletis eīn q̄dragītaq; diebꝰ electis
ad penitētiā ꝯceſſis: reprobis/ iuxta apl'm/ ſibi pacē ⁊ ſecuri/
tatē pollicētibꝰ/ repēte ſupueniet iudicij tpus: ſic i diebꝰ noe
cū fabricaret arcā/ malis eū deridētibꝰ ſubito diluuij aq̄ ſup/
uenerūt. a ¶ Sicut eīn erāt i diebꝰ añ diluuiū come/
dētes ⁊ bibētes. i. gule ⁊ ebrietati dediti. b ¶ Nubētes
⁊ nuptui tradētes: ⁊ in his toti dediti: ⁊ iudicia dei ꝯtem/
nētes ꝑſtiterit i h': c ¶ Vſq; ad eū diē q̄ intrauit i arcā noe
et non cognouerūt. i. cognoſcere noluerunt/ tanq; arridē
te mūdi felicitate: dicētibꝰ impijs: pax ⁊ ſecuritas. d ¶ Do/
nec venit diluuiū ⁊ tulit oēs: ita erit ⁊ aduētꝰ filij
hoīs. i. tam ſubito. e ¶ Tūc. i. in aduētu dn̄i: f ¶ Duo erūt
in agro. Premiſſo de ſignis antecedētibꝰ ad iudiciū: adiū/
git hic de ſequētibus: et hoc vt ꝯmuniat degentes in ꝑſenti.
¶ Unus aſſumet
f ¶ Duo erunt in agro ⁊c. Myſtice/ per laborantes Myſtice
in agro intelliguntur eccleſiaſtici et actiui agentes eandem
spēm negociationis

☞ a ¶ Unus aſſumetꝛ ⁊ alter relinquetꝛ. Duę/erūt/mo/
lētes in mola: vna aſſumetꝛ ⁊ altera relinquetꝛ. Duo
in lecto: vnꝰ aſſumetꝛ ⁊ alter relinquetꝛ. q. d. de omni
genere/aliqui ſaluabuntꝛ/ ⁊ aliqui dānabuntꝛ. Oſee. xiij. d. Cō
ſolatio abſcōdita eſt ab oculis meis: qꝛ ipſe inter fratres diui/
det. Chryſ. Et ſerui ⁊
dñi aſſumentꝛ/ ⁊ qui in
Al. ꝉ vnus ocio ⁊ qui i laboꝛe: qꝛ
dixerat ꝙ diuites dif/
Al. ꝉ vna ficile ſaluarentꝛ/ mon/
ſtrat qꝛ nō oīno peūt:
Al. ꝉ vnus neqꝫ paupes vniuerſi
ſaluātꝛ. Exo. xij. d. Fa
arci. 13. d. ctum eſt aūt in noctis
uc. 12. e. medio: ꝑcuſſit dñs om
ne ꝓmogenitū in terra
egypti: a primogenito
pharaonis q̄ ſedebat i ſolio eius vſqꝫ ad ꝓmogenitū captiuę
q̄ erat in carcere.

a vnꝰ aſſumetꝛ ⁊ alter relin/
quetꝛ. Duę molētes in mola:
vna aſſumetꝛ ⁊ altera relinq̄/
tur. Duo in lecto: vnus aſſu/
b metꝛ ⁊ alter relinquetꝛ. Vigilā/
c te ergo: qꝛ nēſcitis qua hoꝛa
d dñs veſter venturꝰ ſit. Illūd
e f aūt ſcitote/ qm̄ ſi ſcirēt paterfa
g milias q̄ hōꝛa fur venturꝰ eēt
h i vigilāret vtiqꝫ/ ⁊ nōn ſineret
k ꝑfodi domū ſuā. Ideō ⁊ voſ
l eſtote pati: qꝛ nēſcitiſ q̄ hoꝛa
m n filiꝰ hoīs venturꝰ ē. Quis pu
o p tas ē fidēlis ſeruꝰ ⁊ prūdens

ſtice ✱ ſpēm negociatiōis. Per molētes actiui ſeculares in rota foꝛ/
tunę ⁊ ſup volubilitate cōuerſantes. Per iacentes in lecto/in
ocio ꝯtēplatiōis manētes. b Vigilate ergo. Hoꝛtatꝛ dñs
oēs ad vigilandū: ⁊ maxime ꝑlatos ad vigilantiā ⁊ diligētiā:
quos nō tm̄ vult eſſe vigilātes/ſed etiā vigiles: quaſi ſup ſe et
ſup gregē ſuū curā habentes. Et cauſa ſubditꝛ quare vigilare
teneantꝛ: c ¶ Quia neſcitis q̄ hoꝛa dñs veſter ventu
rus ſit/ad iudiciū ꝑticulare vel generale. Eccs. ix. c. Neſcit
homo finē ſuū: ſed ſicut piſces capiuntꝛ hamo/ ⁊ ſicut aues cō
ꝓhenduntꝛ laqueo: ſic capiuntꝛ homīes tpe malo. Chryſ. Si
noſcerēt hoīes q̄ñ moꝛerentꝛ/oīno circa illam hoꝛā ſtuderēt:
vt igitꝛ non ſolū circa illā ſtudeāt/non dicit/nec eā q̄ cōmunis
eſt/nec eā quę ſingulóꝝ. Nota autē ꝙ ea quę dicuntꝛ vſqꝫ ad
finē capituli/debēt nobis incutere memoꝛiā mortis q̄ multū
valet ad fugandū exercitū vitioꝝ/ vel ſaltem terrendū. Sicē
em̄ timēt latrones iudicis aduentū: ſic vitia moꝛtē. Terribi/
lis eſt ei locus iſte quaſi poꝛta inferni. Threñ. j. c. Soꝛdes eiꝰ
in pedibꝰ eius: ⁊ nō eſt recoꝛdata finis ſui. Ecci. vij. d. Me/
moꝛare nouiſſima tua ⁊ in ęternū non peccabis. Itē valet ad
regendū ſe i iſta vita ꝑſenti. Sicut aues cauda regūt ſe ꝑ aera
⁊ piſces natādo ꝑ aquā: ſic gubernatoꝛ nauē. Stultꝰ eſſet gu/
uoꝛ faci/ bernatoꝛ ſi eſſet in ꝓncipio nauis/ q̄ñ debet eā regere. b ¶ Ui
minē vi/ gilate. Quattuoꝛ ſūt q̄ faciūt hominē vigilare. Gallicantꝰ
id eſt ꝑdicatio diuini verbi: Solis oꝛtus. i. chꝛiſti gratia: Ti/
moꝛ furis. i. cōſideratio moꝛtis: Sollicitudo rei familiaris. i.
deſideriū regni cęleſtis. d ¶ Illud aūt ſcitote. Pꝛobat ꝙ
debent vigilare: e ¶ Qm̄ ſi ſciret. Chryſ. Hic confundit
deſides: qui nō tātū ſtudiū faciūt ꝓ anima/ quātū illi ꝓ pecu/
nia qui fures expectāt. Illi em̄ vigilant: vos aūt nō vigilatis
vt pati hinc auferamini. f ¶ Paterfamilias: quicūqꝫ tenetꝛ
ſollicitꝰ eē i cuſtodia domꝰ ſuę: ſic hō domiciliū mētis ſuę de/
bet cautꝰ cuſtodire. g ¶ Qua hoꝛa fur vētur eēt/herę/
ēs tribꝰ ticꝰ vł diabolꝰ. Ioh. x. b. Fur ñ venit niſi vt furetꝛ ⁊ mactet ⁊
pōt exci/ ꝑdat. h ¶ Vigilaret vtiqꝫ. Nota aūt ꝙ ſi hō doꝛmiat tribꝰ
modis pōt excitari. Uirga. ſ. diuinę iuſticię: De q̄ Hiere. j. c.
Uirgā vigilantē ego video. Hęc virga ē pęna ꝑſens inflicta
ꝓ peccato ꝓmi parētis: vel pęna purgatoꝛij/ vel etiā inferni.
Secūdo excitari pōt clamoꝛe ꝑdicatiōis. Eſa. lviij. a. Clama
ne ceſſes. Tertio excitari pōt ꝗs ꝯſideratiōe ꝑiculoꝝ. Uñ. j.
xxvj. d. Uigilate ⁊ oꝛate vt nō intretis in tēptationē. Tria ge
nera ꝑiculoꝝ ſolēt hoīem excitare a ſomno. ſ. latrones/ignis ⁊
aq̄. Aquę malę cogitatiōes: q̄ multotiēs opiūt caput rōnis:
ignis cōcupiſcētiarū: latrones ſenſus nři q̄ deberent nos cu/
ſtodire. Threñ. iij. f. Oculꝰ meꝰ deꝑdatꝰ ē aīaꝫ meā. Itē no/
ta ꝙ h̄ exponit Chryſ. d ¶ Illud aūt ſcitote qm̄ ſi ſciret
paterfamilias: dicens. Paterfamilias aīa: domꝰ coꝛpus:
ianua os ⁊ aures: feneſtrę oculi: fur diabolꝰ. Per feneſtras et
ianuas aptas cito fur ingreditꝛ ⁊ ſpoliat. Uñ Hiere. ix. f. Aſcē
Pſ. 38. det moꝛs ꝑ feneſtras vřas. Si vis ḡ ſecurꝰ eſſe/ pone ſerā oꝛi
tuo. i. legē diuini timoꝛis: vt dicas cū Pſ. Poſui oꝛi meo cu/
ſtodiā. Ecci. xxviij. d. Sepi aures tuas ſpinis: et noli audire

linguā nequā: ⁊ oꝛi tuo facito oſtia. Et qꝛ fragiles ſūt ſerę nrę
ſine dño: oꝛemus cū Pſ. Pone dñe cuſtodiā oꝛi meo. Iob. Pſ. 140.
xxxi. a. Pepigi fedꝰ cū oculis meis ⁊c. i ¶ Et nō ſineret ꝑ/
fodi domū ſuā. Chryſ. Nō repelleret hō ꝉ finē ſuū/ ſi nō ꝑ/ Al. ꝉ furē
foderetꝛ ſentētia: ſed vocaretꝛ q̄ſi paratꝰ ad exitus. Qñ aię pec
catrices delectantꝛ in
coꝛpe/ veniēs cum ſen
tentia dei angelꝰ moꝛ/
tis ꝑfodit coꝛpꝰ: ⁊ ani
mā violentꝛ diuellit ab
eo. Aię aūt iuſtę q̄ nō
delectantꝛ in coꝛpe: ſed
q̄ſi in exilio ſunt: veni/
ente ſentētia nō ꝑfodi/ Luc. 12.
untꝛ nolētes: ſed vocātꝛ De pe. diſ. 1. §.
gaudētes. k ¶ Ideo ſi ſacerdos
⁊ vos eſtote pati:
ſic ſpōſus circa ſpōſam. Itē nota ꝙ hō debet eē ꝑatus ad pu Homo debet eē
gnandū ꝯ diabolū. Prouer. xxj. d. Equꝰ paratꝛ ad diē belli: paratꝰ ad mlta
dñs aūt ſalutē tribuit. Itē debet eſſe patꝰ ad reddēdū rōnes
de fide ꝯ hereticos. j. Pet. iij. c. Parati ſꝑ ad ſatiſfactionem
omni poſcēti vos rationē de ea q̄ in vobis ē fide ⁊ ſpe. Itē ad
bñ opandū ꝯ detractoꝛes. Titū. iij. a. Admone illos ꝓncipi/
bus ⁊ poteſtatibꝰ ſubditos eſſe/ dicto obedire: ad omne opꝰ
bonū ꝑatos eſſe. Itē pati ad ꝑdicandū ꝯ mūdum. Hiere. l. c.
Pręparamini ꝯ babylonē ꝑ circūitū: oēs q̄ intenditis arcū de/
bellate eā: nō parcatis iaculis: qꝛ dño peccauit: clamate ad/
uerſus eā: vbiqꝫ dedit manū. Itē ꝑatus debet eſſe ad recipi/
endū chꝛiſtū in coꝛde ſuo: ſicut Pſ. Paratū coꝛ meū deꝰ. j. Pſ. 107.
Regꝫ. vij. a. Pręparate coꝛda vřa dño. Itē in flagella. Pſ. Pſ. 37.
Qm̄ ego in flagella ꝑatus ſū. l ¶ Quia neſcitis q̄ hoꝛa
filiꝰ homis venturꝰ eſt/ad iudiciū generale vel ꝑticulare.
m ¶ Quis putas. Chryſ. Quis raritatē notat. Quāto aūt
rarioꝛ inuenitꝛ: tanto beatioꝛ ē qui inuenitꝛ. n ¶ Eſt fidelis.
Prouer. xx. d. Multi homīes miſericoꝛdes vocantꝛ: virū aūt
fidelē ꝗs inueniet? o ¶ Seruus. j. Coꝛ. iiij. a. Sic nos exi/
ſtimet hō vt miſtros chꝛiſti. Ibidē. Hic iā q̄ritꝛ intꝛ diſpenſa/
toꝛes: vt fidelis ꝗs inueniatꝛ. p ¶ Et prudēs. Prouer. xiiij.
d. Acceptus ē regi miſter intelligēs. Chryſ. Fidelis ē q̄ nihil
domini ſuū facit: nec inaniter cōſumit: Prudēs/ q̄ venit ad id
qḋ opoꝛtet diſpenſare. Si alterū abfuerit/alterum claudicat.
Phil. ij. c. Oēs q̄rūt q̄ ſua ſunt. j. Coꝛ. xiij. b. Charitas nō
quęrit quę ſua ſunt. Berñ. Fidelis eſt ſeruus qui diligit: pru/
dens qui intelligit. Seruꝰ dñi eſt q̄ deſiderat eius volūtatem
habere/audire/ ⁊ ſatagit facere. Iſta fidelitas pꝛimo attēditꝛ Fidelitas ſerui
in h̄ ꝙ ſibi iura nō vendicet q̄ dñs retinuit in ꝑra ſua. ſ. gloꝛiā in pluribus at/
⁊ vindictā. Secūdo attēditꝛ in h̄ ꝙ tradita ſibi ad diſpēſandū tenditur,
nō faciat ſua ꝓditoꝛie: q̄ facit ille cui ſola adminiſtratio tradita
eſt/ cū tranſit ab adminiſtratiōe ad dominiū. ij. Coꝛ. vj. a. In
oībꝰ exhibeamꝰ noſmetipſos ſic dei miſtros. Tertio cōſiſtit
i h̄ vt i deꝑdatiōibꝰ aut tēptatiōibꝰ/ caſtꝝ dñi nři ñ reddamꝰ
diabolo: Cū dicat aplus. j. Coꝛ. x. c. Fidelis deꝰ q̄ nō ꝑmit/
tit vos tēptari vltra id qḋ poteſtis. Quarto cōſiſtit i h̄ ꝙ ſer/
uus ſtrenue operetꝛ: ⁊ opus ſuū nō deſtruat poſtea. Prouer.
xviij. b. Qui mollis ⁊ diſſolutꝰ eſt in ope ſuo/ frater ē ſua opa
diſſipātis. Mollis ē q̄ duris cedit: qui cū occurrit aliq̄d diffi/
cultatis/ opus inchoatū imꝑfectū relinquit. Diſſolutꝰ ē q̄ nō
eſt ligatꝰ ad opus amoꝛe. Itē deſtruit opus/ male viuēs ⁊ bñ
docens. Ecci. xxxiiij. d. Unus ędificās ⁊ alter deſtruēs: quid
ꝓdeſt eis niſi laboꝛ? Nota aūt ꝙ ſeruꝰ infidelis multū diſpli/
cet dño. Uñ Prouer. xxv. c. Deꝰ putridus ⁊ pes laſſus/ qui
ſperat ſup infideli in die anguſtię. Dies anguſtię ꝑſēs tpus:
in q̄ ſancti ꝑſſuras patiuntꝛ. Seruꝰ in q̄ ſperare pōt ē clerus:
qui cū infidelis inuenitꝛ eſt dens putridꝰ qui doloꝛē infert et
fetoꝛem: et ſicut dicitꝛ: Nō eſt doloꝛ ſicut doloꝛ dentiū. Os
etiā eccleſię reddit fetidū: qḋ multū diſplicet in oꝛe ſpōſę. Eſt
etiā pes laſſus. Multū affligitꝛ aliquis cū vult ꝑuenire ad ali/
quē locum et pręe laſſitudine pedis non poteſt: ſic clericoꝛum
laſſitudo impedit ne chꝛiſti nomē deferatꝛ per mundū. Unde
ipſe dicit in Pſ. Quis deducet me in ciuitatem munitam? Pſ. 59.

¶ a ¶Quē cõſtituit dñs:nõ ipſe ſe. Pſ. Ego autē cõſtitutꝰ
Pſ.2. ſum rex ab eo ſup ſion montē ſanctū eius. Hiere.j.b. Ecce cõ
ſtitui te ſup gentes ⁊ regna ⁊c̄. Chriſtꝰ autē dicit antonoma/
ſice dñs:q2 nos redemit ſanguine ſuo. Eſa.xlij.b.Ego dñs:
hoc eſt nomē meū. b ¶Sup familiā ſuā.i.eccleſiā. c ¶Ut
det illis/nõ vendat.
Threñ.v.a.Aquā no
ſtrā pecunia bibimꝰ:li
gna noſtra precio cõ/
Luce.12.c. parauimus. d ¶Ci/
bum.Chryſ.Cibos
ſpūales ⁊ corporales.
Itē Chryſ.In ꝓſecu
tionibus qñ naturalis
intellectꝰ timore defi/
cit/neceſſariꝰ eſt ſermo
doctoris: ſicut naui gu/
bernator in tēpeſtate
maxima e ¶In tem
pore.i. habita tēpo/
ris oportunitate.Hec
enī eſt prudētia vt i tē
pore ſuo ꝗlibet loqua/
tur.Eccl.xx.c.Ex ore
fatui reprobabit para
Pſ.1. bola:nõ enī dicit illā in tpe ſuo. Pſ. Et erit tanꝙ lignum qḋ
plantatū ē ſecꝰ decurſus aquarum qḋ fructū ſuū dabit i tpe ſuo.
Eſca aūt extra tp̄us oblata nocet. f ¶Beatꝰ ille ſeruꝰ.Be
niuolū reddit ⁊ attentū/aſſignādo vtilitatem. Nihil enī eſt ꝙ
adeo moueat filios ade/vt ꝓpria vtilitas. g ¶Quē cū ve/
nerit dñs eiꝰ.i.chriſtus: h ¶Inuenerit ſic facientē.i.
prudēter ⁊ fideliter.Chryſ.Hec dicta ſūt de ſermone/de vir/
tute/de pecunijs: ⁊ de omni diſpēſatiõe que vnicuiqꝫ cõmiſſa
eſt. Unūquēqꝫ enī ad cõmunē vtilitatē vti oportet his ꝗ ha/
bet/ſiue ſapiētia/ſiue ꝓncipatu/ ſiue diuitijs: nõ ad nocumen
tū cõſeruorum. i ¶Amē dico vobis: qm̄ ſup oīa bona
ſua cõſtituet eū.Chryſ.Quid huic honori equale:Celo/
rū rex oīa habens/hominē conſtituit ſup oīa.Sup oīa bo/
na:q2 habebūt ex ꝓprijs meritis aureā:⁊ ex acq̄ſitiõe aureo/
lā ſubditorum. Primū/q2 bñ vixerūt:ſecūdum/q2 alios bñ vi
uere fecerūt.Chryſ.Omniū bonorum magna eſt:ſup oīs aūt
maxima eſt ſacerdotalis dignitas:ſi ꝗs eam imaculate cuſto/
diat.Nā ſi ſup oīa opera ſua ꝑcioſiores eſtimat deꝰ animas:
credibile eſt vt ſup oīa bona ſit/qui offert deo lucrū animarum.
Dñs autē non ſolū bonis ſuis ſed etiam ſue impaſſibilitati ꝓ/
poſuit ſalutē animarum. k ¶Si aūt dixerit malus ſeruus
ille in corde ſuo.Explanat ꝓcedēs ꝑ antitheſim mali ſer/
ui. l ¶Morā facit dñs meꝰ venire/ad iudiciū. m ¶Et
ceperit ꝑcutere cõſeruos ſuos.i.affligere minores. Ul
ꝑcutere verbis falſorum ꝓceptorū: vel exemplo praue vite.
n ¶Manducet aūt ⁊ bibat cū ebrioſis.i.ſicut ebrioſi.
Nõ enī iubet nos ſcriptura ꝑſonas malorum abomiari:ſed vo/
lūtates. Nā ⁊ chriſtꝰ cū publicanis comedit.ſ.ix.b. ſed non
quõ publicani. Deut.xxiij.b. Non abomiaberis idumeū/q2
frater tuus eſt:nec egyptū/q2 aduena fuiſti in terra eius. Hec
ſunt duo propria talium.ſ. oppreſſio minorū ⁊ caſtrimagia.
o ¶Ueniet dñs ſerui illiꝰ in die/illa/qua nõ ſperat:et
hora qua ignorat:⁊ diuidet eū/a cõſortio fideliū. Iob
xxviij.a. Lapidē caliginis et vmbrā mortis diuidit torrens a
populo ꝑegrināte. p ¶Partēqꝫ eiꝰ. Rab. Partē ſuā dupli/
cē: q ¶Ponet cū hypocritis. Rab. Quia aduentū de/
ſperauit:q2 ꝓſentibꝰ ſtuduit:q2 deſperatiõe iudicij cõmiſſam
ſibi familiā fame/ſiti/cede vexauit. Et ſi incipiēs ponet cum
hypocritis: vbi ponet qui nunꝙ ceſſauit: r ¶Illic erit fle
tus/pre calore: s ¶Et ſtridor dentiū/pre frigore. Iob
xxiiij.c. Tranſibūt ab aquis niuium ad calorem nimiū. Idē
ſ.xiij.g.et.xxij.b.⁊c̄. ¶Expo. Ca.XXV.

T Unc ſimile erit regnum celorum ⁊c̄. In fine
ꝓcedentis capituli exhortatus eſt dñs ꝑlatos ⁊ paſto
res ad vigilias ſuper greges ſuos:⁊ quelibet ſuper ſe/
ipſum:tria diſtinguēs hominū genera:rectores: cõtinentes:
cõiugatos: quorum omniū aliquos dixit ſaluādos/ aliqꝫ dam/
nādos: Nūc idē oſtendit parabola decē virginū:quarum quiqꝫ
intrauerūt cū ſponſo ad nuptias: que ſignificāt oīs bonos:
alie quiqꝫ excluſe remāſerūt:que ſignificāt oīs malos. Se/
cūdo oſtēdit idē ꝑ pa/
rabolā ſeruorum.Tertio
ponit diſceptatio dñi
cū vtriſqꝫ. Et ita hoc
capitulū diuidit i tres
partes. In ꝓma oſtē/
dit quoſdā hoīm ſal/ A
uādos ⁊ ꝗſdam dam/
nādos ꝑ parabolā de/
cem virginū. In ſecū
da oſtēdit hoc idē per
parabolā de ſeruis ꝗ 1.q.1.c. ꝗ ſū
acceperūt pecuniā dñi 32.q.5.c.
ſui: vt in ea vigilarēt: ſi paulus
ibi: Sicut enī ho/ De ſacramento
mo ꝑegre ꝓficiſ/ vnico
cens. In tertia po/
nit diſceptatio dñi cū
vtriſqꝫ: ⁊ malorum cõdē
natio ⁊ bonorum electio:
ibi:Cū aūt venerit filiꝰ ⁊c̄. Dic ego: t ¶Tūc.i.i die iu/
dicij. v ¶Silē erit regnū celorum.i.eccl'ia: x ¶Decē vir/
ginibꝰ:ꝗ accipiētes lāpades ſuas.i.opa ꝗ ſm ↄtinē/
tiā vl' ↄſciētiā fiūt. Luc.xij.e.Sint lūbi vri ꝓcincti/ecce virgi/
nes:⁊ lucerne ardētes/ecce lāpades Chryſ. Decē virgines ſūt
oēs hoīes quorum vita decē ſēſibꝰ ſuſtētat: quiqꝫ carnalibꝰ/et
quiqꝫ ſpūalibꝰ: Nā oēs hoīes aut ſūt pctõres aut iuſti:pctõres
ſm carnales ſēſus:iuſti ſm ſpūales ambulāt.Et ita nõ pñt iu
dei vl' heretici virgines appellari: ſ ſoli chriſtiani. Illi etſi oleū
operum habebāt:lāpadē tñ fidei nõ habēt. Itē Chryſ. Lāpas
ē fides:q2 ſic lāpas illumiat domū:ita fides aīam. Accendit
aūt hec lāpas igne verbi dei: De quo Luc.xij.f. Ignē veni
mittere in terrā. Hanc lampadē veniētes ad chriſtū i baptiſ/
mo ꝑ ſacerdotes accipiūt. y ¶Exierūt obuiā ſponſo.i.
chriſto: z ¶Et ſponſe.i.eccleſie: que modo deſponſata eſt
chriſto ⁊ nupta: ſed nõdum ad amplexum ſponſi traducta.
a ¶Quiqꝫ autē ex eis erāt fatue. In tribꝰ fatue :quia in
ꝓſenti operant ad laudem:in aduentu ſponſi querūt teſtimo/
niū laudis a prudentibus/ſic putantes intrare ad nuptias:et
poſt clauſam ianuam querūt intrare/dicētes: Dñe dñe aperi
nobis. Dicunt autē quiqꝫ:q2 vanitati quiqꝫ ſenſuū ſeruie/
runt. b ¶Et quiqꝫ prudētes/quia ſeruiētes deo mēte
⁊ corpore. Et dicunt quiqꝫ:q2 abſtinēt a voluptate:que cõ/
ſiſtit in quiqꝫ ſenſibꝰ. c ¶Sed quiqꝫ fatue acceptis
lampadibꝰ.i.oñſiõe bonorum operum: d ¶Non ſumpſerūt
oleū ſecū.i. leticiam bonorum operū in corde. De quo oleo:
Pſ. Unxit te deus deus tuus oleo leticie.ſ.vj.c. Unge ca/ Pſ.44.
put tuū oleo. Eccl'ſ.ix.b. Oleū de capite tuo nõ deficiat. Uel
oleū ſignificat charitatē:que eſt ſup oīs virtutes/ſicut oleū
ſupenatat.j. Corinth. xij.d. Adhuc excellentiorē viā vobis
demonſtro. Oleum pietatis/ puritatis/intentionis/iocundi/
tatis mentis. e ¶Prudentes võ acceperūt oleum/
gaudij vel charitatis. f ¶In vaſis ſuis:id eſt in conſcien/
tijs: g ¶Cum lampadibus.i.cū bonis operibus.q.d.
ex charitate ſeruabant corpora ſua caſte: et gaudenter ope/
rabant. Chryſoſtomꝰ. Uirgo eſt que nec habet virū nec ha/
bere deſiderat. Que ſi volūtatem quidem nubendi habet:cor/
pore quidem virgo eſt:animo autē nupta:quia corpus ſordi/
datur opere/ anima volūtate. Uere fatua:que per carnis ſo/
lam virginitatem putat placere deo. Sed ne deſperare facia/
mus bonas virgines:ſciendum eſt ꝙ aliud eſt concupiſcere:
aliud velle concupiſcere. Concupiſcere paſſionis eſt: velle
arbitrij. Frequenter enim concupiſcimus qḋ nolumus. Si
ergo non conſentit voluntas/ concupiſcentia ſola non dam/
nat:magis autem glorioſiorem facit virginitatis coronam.

a quē cõſtituit dñs ſuper fami
b liā ſuam: vt dēt illis cibum
c in tēpore. Beatus ille ſeruꝰ
g quē cum venerit dñs eius in
h uenerit ſic faciētē. Amen di/
i co vobis: qm̄ ſup oīa bona
k ſua cõſtituet eum. Si autem
dixerit malus ſeruꝰ ille i cor/
l de ſuo: morā facit dominus
m meus venire: et ceperit ꝑcu/
n tere cõſeruos ſuos:mādūcet
autem ⁊ bibat cum ebrioſis:
o veniet dñs ſerui illius in die
qua nõ ſperat/⁊ hora ꝗ igno
p rat: ⁊ diuidet eum partēqꝫ eiꝰ
q ponet cum hypocritis. Illic
r erit flētus ēt ſtridor dentiū.
Tunc ſilē ¶Ca.XXV.
x erit regnum celorum decem virginibꝰ:que ac/
y cipiētes lampades ſuas exi/
z erunt obuiā ſponſo ēt ſpon/
a ſe. Quiqꝫ autē ex eis erāt fa/
b tue:⁊ quiqꝫ prudētes. Sed
quiqꝫ fatue acceptis lāpadi/
d bus nõn ſūpſerūt oleū ſecū.
e Prudētes võ accepūt oleū
f in vaſis ſuis cum lāpadibꝰ.

¶ Morā autē faciente

a Mora aũt faciente ſponſo/
b dormitauerũt oĩs ⁊ dormi-
c erũt. Media aũtẽ nocte cla-
d
e
f mor factus eſt: eccẽ ſponſus
g venit/ exite obuiã ei. Tũc ſur-
h
i rexerũt omnes virgines illę:
k ⁊ ornauerũt lampades ſuas.
l
m Fatuę autẽ ſapiẽtibus dixe-
n rũt: Dãte nobis de oleo ve-
o ſtro: q2 lampades noſtrę ex-
p tinguũt. Reſpõderũt pru-
dentes/ dicẽtes: Ne forte nõ
q ſufficiat nobis et vobis: itẽ
potius ad vendẽtes et emite
r vobis. Dũm aũt irẽt emere:
s
t venit ſponſus/ et quę paratę
v erant intrauerũt cum eo ad
x nuptias: et clauſa eſt ianua.
y Nouiſſime võ veniũt ⁊ reli-
z quę virgines/ dicẽtes: Do-
mine domine/ aperi nobis.
a At ille reſpõdens ait: Amẽ
dico vobis/ neſcio vos. Vi-
b gilãte itaq3 quia neſcitis diẽ
c neq3 horã. Sicut eñi homo
d
e pegrẽ ꝓficiſcens vocauit ſer-
f
g uos ſuos: ⁊ tradidit illis bo-
h na ſua. Et vni dedit q̃nq3 ta-
i
k lenta: alij autem duo: alij võ
l vnũ: vnicuiq3 ſm ꝓpriã vir-
tutem: et ꝑfectus eſt ſtatim.
m Abijt aũtem qui quinq3 ta-
lenta accęperat: ⁊ opat᷒ ẽ in
eis: ⁊ lucrat᷒ eſt alia quinq3.

a Morã autẽ faciẽte ſpõſo .i. chriſto differẽte extremũ iudiciũ. Sed Abacuk .ij. a. Si moram fecerit expecta eum. b Dormitauerũt oẽs .i. infirmitatib᷒ ante mortẽ langue-rũt. c Et dormierũt/ ſomno mortis. Daniel. xij. a. Multi de his q̃ dormiũt in terrę puluere euigilabunt: alij in vitã ęternã: ⁊ alij in oppro-briũ vt videant ſemp. Vñ b Dormitauerũt oĩs ⁊ dormierũt .i. in peccatis inuoluti ſũt. Dicit autem/ oĩs: ꝓ maiori pte. Vñ Chryſ. Tardãte cõſũmatiõe ſęculi/ nõ ſolũ pctõres/ ſed etiã iuſti et ſpũales ad negligẽtiam ſunt deuoluendi/ ſua virtute relicta ⁊ ad carnalia delectamẽta tranſituri: vt

Pſ. 11. ipleat illud Pſ. Saluũ me fac dñe qm̃ defecit ſanct᷒: qm̃ diminutę ſũt veritates a filijs hominũ. Et Luc. xviij. b. Cũ venerit fili᷒ hois: putas iueni-et fidẽ i tra? d Media aũt nocte .i. ſbito/ nullo ſciẽte. j. Theſſal. v. a. Dies dñi ſic fur ita i nocte veniet. Apoc. xvj. c. Ecce venio ſic fur. Vł Media nocte/ cũctis q̃ſi ſecuris q̃ſcẽtib᷒ ⁊ ebrietati vacãtib᷒. Vñ. j. Theſſal. v. a. Cũ dixerint pax ⁊ ſecuritas: tũc repentin᷒ eis ſupueniet interit᷒. Judic. xviij. g. Venerũt i lachis ſexcẽti viri ad ppłm q̃ſcentẽ atq3 ſecurũ: ⁊ pcuſſerũt eos in ore gladij: vrbẽq3 incendio tradiderũt. e Clamor fact᷒ eſt/ turbãtiũ angeloꝝ. j. Theſſal. iiij. d. In voce archangeli et in tuba dei ⁊c̃. f Ecce ſpõſus venit/ ad ſociandã ſibi ppetuo ſponſam. Et q̃lis erit clamor ille? Talis: g Exite obuiã ei/ occurrite ei in aerę. j. Theſſal. iiij. d. Rapiemur in nubib᷒ obuiã chriſto in aera. Exite/ nõ de domib᷒ ſed de ſepulchris. Nõ neceſſe eſt exire de mũdo/ de carne/ de peccato. Hiere. l. b. Recedite de medio babylonis: ⁊ de tra chaldeorũ egredimini. h Tunc ſurrexerũt .i. ſurgẽt: i Oĩs virgines illę .i. boni ⁊ mali. j. Cor. xv. g. Oĩs quidẽ reſurgem᷒. k Et ornauerũt lãpades ſuas .i. ornabũt .i. diligẽter cogitabũt ⁊ numerabũt opa ſua ꝓ quib᷒ remunerationẽ expectant. l Fatuę aũt ſapiẽtib᷒ dixerũt: Date nobis de oleo veſtro. Chryſ. q. d. ſanctis: veſtra iuſticia ſufficiẽs eſt vos glorificare ⁊ nos excuſare. l Fatuę aũt ⁊c̃. Introducunt ac ſi faceret. m Dixerũt/ in corde ſuo: n Date nobis de oleo veſtro .i. feratis nobis teſtimoniũ de opib᷒ q̃ vidiſtis .i. merita vr̃a ſuffragent nobis. Quare? o Quia lampades noſtrę: id eſt opa noſtra/ extinguũt. Hiero᷒. Quę lampades ſuas cõqueruntur extingui/ oſtẽdũt eas ex pte lucere: tñ nõ habẽt lumẽ indeficiẽs nec opa ppetua. Si q̃s ḡ habeat animã virginalẽ ⁊ amator ẽ pudicitię/ nõ debet mediocrib᷒ eſſe cõtent᷒ q̃ cito exoleſcũt ⁊ orto caumate areſcũt: ſed pfectas ꝟtutes ſequat vt lumẽ ſempiternũ habeat. p Reſponderũt prudẽtes/ dicẽtes: Ne forte nõ ſufficiat nobis ⁊ vobis. Hiero᷒. Hoc nõ de auaricia ſed de timore rñdent. Vnuſq̃ſq3 eñi ꝓ opib᷒ ſuis mercedẽ accipiet: neq3 poſſunt in die iudicij aliorũ virtutes/ aliorum vitia ſubleuare. Et quõ tpe babylonicę captiuitatis hieremias pctõres adiuuare nõ potuit: ⁊ dr̃ ad eũ/ ne orauerĩs ꝓ pplo iſto: ſic formidoloſa erit dies illa/ cũ vnuſq̃ſq3 ꝓ ſemetipſo ſollicitus erit. q Ite poti᷒ ad vendẽtes ⁊ emite vobis. Chryſ. Venditores olei ſũt ſacerdotes: q̃ vendunt doctrinã ꝓ fide pploꝝ: indulgentiã pro pęnitẽtia cõfeſſionis. Ali᷒ dic/ venditores/ paupes: q2 p eos oleũ .i. miſcdię merces acq̃rit. r Dũ aũt irẽt emere .i. dũ vellẽt facere pęnitẽtiã. s Venit ſpõſus ⁊c̃. Vñ Chryſ. Cũ nõ ſit docẽdi licentia nec tempus faciẽdę iuſticię vł agendę pęnitẽtię/ feſtinatio vacua erit. Hoc q̃tidie videm᷒: ſacerdotes clamãt/ finis adeſt/ mors venit: ⁊ nemo audit. Cũ aũt ęgrotant ad mortem/ vocant ſacerdotes/ pęnitentiã volũt agere/ qñ iã locus non eſt: et vadunt vacui: quia non propter odiũ peccati/ ſed ꝓpter mortis timorẽ volunt pęnitẽtiam agere. s Venit ſpõſus. Gregorius. O ſi ſapere poſſẽt i palato cordis qd admirationis habet qḋ dr̃/ venit ſpõſus: quid dulcedinis/ intrauerũt cũ eo: quid amaritudinis/ ⁊ clauſa eſt ianua. Luc. 13. e. Marc. 13. d. B Luc. 19. b. t Et q̃ paratę erãt .i. q̃ habebãt teſtimoniũ bonę cõſciẽtię. v Intrauerũt cũ eo ad nuptias. De his nuptijs ⁊ apparatu dicit Apoc. xix. b. Venerũt nuptię agni et vxor eius pparauit ſe: et datũ ẽ illi vt cooptat ſe byſſino ſplendẽti ⁊ candido. x Et clauſa ẽ ianua/ miſcdię. ſ. nullis pcibus apienda/ adeo vt ei᷒ miſcdia ineffabilis tũc videat ierorabilis. Aug᷒. Nõ eñi poſt iudicium patet precũ aut meritorũ locus. Apoc. iij. b. Qui habet clauem dauid claudit ⁊ nemo apit. y Nouiſſime võ veniunt ⁊ reliquę virgines. Nec Hiero᷒ nec Rab. ponit/ võ/ vł/ autẽ. Nouiſſime veniũt: qui tardã pęnitentiã agere ⁊ pus nolunt: Cõtra illud Eccl. v. b. Ne tardes cõuerti ad dñm: ⁊ ne differas de die in diẽ. Chryſ. Nihil pdeſt ex neceſſitate repetita cõfeſſio ei᷒ q̃ ex volũtate nec cõfeſſus eſt ſemel: Nã volũtaria cõfeſſio etiã modica ſufficit deo: ex neceſſitate autẽ nec magna. z Dicentes: Dñe dñe aperi nobis. Tertiũ dñe deeſt: de quo apłus: Nemo põt dicere dñs ieſus niſi i ſpũſãcto. j. Corinth. xij. a. a At ille reſpondens ait: Amẽ dico vobis: neſcio vos .i. non agnoſco. Chryſ. Hoc verbũ gehenna difficili᷒ ẽ. Vbi ſunt q̃ dicũt circa finem dabo quę habeo. b Vigilate itaq3 q2 neſcitis diẽ neq3 horã .i. de aduẽtu iudicis ⁊ obitu veſtro incerti eſtis. Vigilate. Propter hoc verbũ/ totã parabolã dixit. c Sicut eñi homo ⁊c̃. Alia pabola de eodẽ. Cõtinua: Quaſi vere neſcitis horã neq3 diẽ/ ſicut peregre pfiſciſcens ⁊ ſeruis ſuis talenta diſtribuẽs incertũ eſt de ſui reditus tpe: Et hoc eſt: c Sicut eñi hõ .i. chriſtus: d Peregre ꝓficiſcẽs/ ad patriã cęleſtẽ. Vñ Prouer. vij. c. Nõ eſt vir in domo ſua: abijt via longiſſima: ſacculũ pecunię ſecũ tulit ⁊c̃. e Vocauit/ inſpirando/ p̃dicando/ pmouendo: f Seruos ſuos/ doctores/ p̃dicatores/ p̃latos: vt ſeruirent ſibi ⁊ ſuis. g Et tradidit illis bona ſua. Bona fortunę: bona naturę: bona gratię ad diſpenſandũ: tandẽ traditur᷒ bona glorię ad fruendũ. h Et vni dedit quiq3 talẽta. Quinq3 talẽta data p̃latis/ ſunt officiũ inſtructiõis/ coertionis/ iuſtitutiõis/ interpellationis/ ſacramẽtatiõis. Dedit etiã quinq3 talẽta: naturã in opatione/ gratiã in coopatione: ſcripturas in eruditionẽ: figuras in educationẽ: exempla ſanctorũ in imitationẽ. Itẽ quinq3 talẽta ſunt pauptas: infirmitas: cõtumelia: iniuria: mors. i Alij autẽ duo. Duo data ſũt minoribus: officiũ iterpellatiõis ⁊ ſacramẽtatiõis. k Alij võ vnũ. Vnũ datũ oib᷒/ cura ſuĳpſius. l Vnicuiq3 ſm ꝓpriã virtutẽ. Eph. iiij. b. Vnicuiq3 eñi noſtrum data ẽ gratia ſm menſurã donatiõis chriſti. Scd̃m ꝓpriã virtutẽ. Chryſ. Ne ſupra virtutẽ opus iniũgẽs/ ipſe cauſa ruinę exiſteret. Et ꝑfectus eſt ſtatim. m Abijt aũt q̃ quinq3 talenta accepat ⁊ opat᷒ eſt i eis: ⁊ lucratus eſt alia quinq3. Primi talẽti .i. paupertatis ſũt quinq3 lucra. ſ. mũdicia/

¶ ſecuritas/pax/hūilitas/expeditio. Secūdi talēti.i.infirmitatis ſūt q̄tuor lucra: Sui cognitio: fratris compaſſio: carnis hūiliatio: ſpiritus exaltatio. Tertij talēti.i.cōtumelię ſūt tria lucra.ſ.ſupbię repreſſoriū: patiētię aſpſoriū: culpę exterſoriū. Quarti talēti.i.iniurię duo ſunt lucra.ſ.curaꝝ alleuiatio: cordis coadunatio. Quinti talēti.ſ.mortis/vnū eſt lucrū.ſ.timor dei.

Eſa.lxiiij.b. Qđ oculus nō vidit ꝛc. k ¶ Intra in gaudiū dñi tui/ vt ex omi pte ſit gaudiū. Surſū viſio dei: deorſū viſio inferni: intꝰ glia ꝯſcię: exteriꝰ decor ois creaturę. Chryſ. Nō dixit/intra ad gaudiū/ſ; i gaudiū: vt poſſeſſor ſit gaudij n̄ ſpectator: iā nō miſter in gaudio: ſed pꝛinceps gaudioꝝ. Joh.

Silr q̄ duo accepat: lucratꝰ ē alia duo. b ¶ Qui autem vnū accepat/ abiēs fodit in t̄rā. Nota q̄ fodit piger p̄dicator: ſic hic dicit̄. Item felicitas. Pš. Donec fodiatur peccatori fouea. Glo. dicit: Felicitas fouea ē. Itē luxurioſus. Prouerb.xxiij.c. Fouea pfunda eſt meretrix. Itē fur. Job.xxiiij.c. Perfodiūt i tenebris domos. Itē auarus. Pš. Incenſa igni et ſuffoſſa. Eſa.xxxiij.d. Ibi habuit foueā hericiꝰ. Itē mors. Luc. xij.c. Si ſciret paterfamilias q̄ hora fur veniret/ vigilaret vtiq; ꝛ nō ſineret pfodi domū ſuā. Itē diabolꝰ. Eſa. xxxvij.e. Ego fodi et

Luc.19.c.
Multi fodiūt
†Pš.95.

a Similit̄r q̄ duo accepat/lu-
cratus eſt alia duo. Qui aūt
vnū accepat/abiens fodit in
b terrā: ꝛ abſcōdit pecuniā dñi
c ſui. Poſt multū vo tempis
d venit dñs ſeruoꝝ illoꝝ: ꝛ poſ
f uit rationē cū eis. Et accē-
dens qui quiq; talenta acce-
perat: obtulit alia quiq; talē-
ta/dicēs: Dñe quiq; talenta
tradidiſti mihi: ecce alia qn-
g q; ſuplucratꝰ ſū. Ait illi dñ-
minꝰ eius: Euge ſerue bone
h ꝛ fidelis: qꝛ ſup pauca fuiſti
i fidelis/ ſuprā multa te cōſti-
k tuā: intrā in gaudiū dñi tui.
l Accēſſit aūt ꝛ q̄ duo talenta
accepat/et ait: Dñe duo ta-
lēta tradidiſti mihi: ecce alia
duo lucratꝰ ſum. Ait illi dñs
eius: Euge ſerue bone ꝛ fide
m lis: qꝛ ſup̄r pauca fuiſti fide

n lis/ ſuprā multa te cōſtituā:
intra in gaudiū domini tui.
o Accēdens autē ꝛ qui vnum
talētū acceperat/ ꝛ ait: Do-
mine ſcio/quia homo durus
p es: metis vbi non ſeminaſti/
q ꝛ congrēgas vbi non ſparſi-
r ſti: ēt timens ābij ꝛ abſcōndi
talentū tuum in terra: Ecce
v habes qđ tuum eſt. Reſpō-
dens autē dominꝰ eius/dixit
x ei: Serue male ēt piger: ſcie-
bas quia meto vbi nō ſemi-
z no: et cōgrego vbi nō ſparſi.
a Oportūit ergo te pecuniam
b meā cōmittēre nūmularijs:
c ꝛ vēniēs ego recepiſſem vti-
q; quod meum eſt cum vſu-
d ra. Tollitē itaq; ab eo talen-
e tum/et dāte ei qui habet de-
f cem talēta: Omni ēnim hā-
benti dābitur ēt abundabit:

xij.d. Volo vt vbi ego ſū/illic ſit ꝛ miniſter meꝰ. l ¶ Acceſſit aūt et q̄ duo talenta accepat ꝛc. Euge ſerue bone et fidelis. Eſt euge exultatorium. Ezech. xxv.a. Pro eo q̄ dixiſti: euge euge ſup ſāctuariū meū ꝛc. Irriſoriū. Pš. Dilatauerūt ſup me os ſuū: dixerūt/euge euge. Adulatoriū. Pš. Ferāt cōfeſtim cōfuſionē ſuā q̄ dicūt mihi euge euge. Nec dicāt deuorabimus eū. m ¶ Qꝛ ſup pauca fuiſti fidelis.ij.Cor.iiij.d. Id qđ i p̄ſenti ē momētaneū ꝛ leue ꝛc. Ro.viij.d. Nō ſūt ꝯdigne paſſiōes ꝛc. n ¶ Supra multa te ꝯſtituā/intra in gaudiū dñi tui. Silr gaudiū habēt q̄ de q̄nq; ꝛ duobꝰ lucrū fecerūt: qꝛ retributor nō ꝯſiderat lucri magnitudinē/ſ; ſtudij voluntatē. o ¶ Accedēs aūt ꝛ q̄ vnū talētū accepat/ ꝛ ait: dñe ſcio qꝛ hō durꝰ es: qꝛ ardua ē via q̄ ducit ad vitā. S.vij.b. p ¶ Metis vbi nō ſeminaſti: pcidēs falce iudicij eos qbꝰ legē nō cōmiſiſti. q ¶ Et ꝯgregas vbi nō ſparſiſti.i. ꝯgregas i regno tuo gētiles: qbꝰ nō ſparſiſti margaritas ſcpturaꝝ: ſic iudeis p te.ſ. r ¶ Et timēs/duriciā tuā: s ¶ Abij/ p liberū arbitriū: t ¶ Et abſcōdi talentū tuū i t̄ra: Ecce habes qđ tuū ē. Chryſ. Et ſi talentū nō pdidit/tn̄ reꝰ ē dāni: ſic q̄ cauſa ſeminādi ſemē accipiēs tpe ſeminatiōis nō ſeminauerit/ dño ſuo damnū facit: ꝛ ſi ſemē nō pdiderit/quātū poterat lucrū facere ſi oportuno tpe ſemiaſſet. v ¶ Rñdens aūt dñs eiꝰ dixit ei: Serue male. Chryſ. Vere malꝰ: q̄ largitatē vocat volētiā. x ¶ Et piger. Prouer.vj.b. Vſq;quo piger dormies: Qn̄ cōſurges de ſomno tuo: y ¶ Sciebas quia meto vbi nō ſemino: multo fortiꝰ vbi ſemino. z ¶ Et congrego vbi nō ſparſi. Interliñ. Quia ab his exigo qbꝰ nō cōmiſi ad erogandū. a ¶ Oportuit ḡ te pecuniā meā.i. ſermonē meū: b ¶ Cōmittere nūmularijs.i. auditoribꝰ q̄ qđ audiūt opant̄. c ¶ Et veniēs ego recepiſſem vtiq; qđ meū eſt cū vſura.i.te ꝛ illos q̄s acquiſiſſes. Prouer. xix.c. Fenerat̄ dño q̄ miſeret̄ paupis: ꝛ viciſſitudinē ſuā reddet ei. Eccl.xxix.a. Qui facit miſcōiā fenerat̄ pximo ſuo. Hiere.xv.c. Nō feneraui nec fenerauit mihi quiſq;. d ¶ Tollite itaq; ꝛc. Poſita duplici culpa ſerui inutilis.ſ.torpe i exequēdo: ꝛ ſupbia i excuſando: ſubdit de eiꝰ duplici pena. Vna i p̄ſenti: qꝛ talentū intelligētię ei aufert̄.i. p eius abuſu infatuat̄: vel.i. ex itelligētia ſciētię nullā pcipit ꝯſcię iocūditatē: nō habēs ſapiētiā a ſapore. Alia i futuro: qn̄ patiet̄ tenebras exteriores. Dicit ḡ: Tollite itaq; talentū ab eo.i. intellectū. e ¶ Et date ei q̄ habet decē talēta. Prouer.xx.c. Tolle pignꝰ ab eo q̄ ſpopōdit p extraneo. f ¶ Si enī habēti dabit̄/ ſollicitudinē miniſtrādi verbū dei. Vel/ g ¶ Habēti/ charitatē: h ¶ Dabit̄/ gr̄a vel augmentū charitatis. i ¶ Et abūdabit.i. poſt augmētū/pfectionē charitatiſ habebit. Eo etiā q̄ dr̄: Habēti dabit̄ ꝛ abūdabit/notant̄ tria.ſ. habitꝰ cha

†Pš.34.
†Pš.39.
†Pš.54.
C
S.13.b.
Marci.4.c.
Luc.8.c.

Pš.21. bibi aquā: dic̄ diabolꝰ. Itē iudei. Pš. Foderūt manꝰ meas. Itē q̄ addiſcūt prudētiā ſecli. Exo.vij.d. Foderūt egyptij p circūitū flumis aquā vt biberēt. Itē adulator. Tob.viij.b. Acceſſiri iuſſit raguel ſuos ſuos ꝛ abierūt cū eo vt foderēt ſepulchꝝ. Tobias interptat̄ bonꝰ: ſui raguelis adulatores. Itē ſtultꝰ. Prouer.xvj.d. Vir inſipiēs fodit malū. Itē i bono de-fodit. Eſa.v.b. Nō putabit̄ ꝛ nō fodiet̄. Itē p̄dicator ferro increpatiōis. Luc.xiij.b. Dimitte illā ꝛ h̄ anno vſq;dū fodiam circa illā. Eccl.xlviij.c. Fodit ferro rupē: dr̄ de ezechia.i. durū cor. Itē ſcholaris ſcrutinio. Gen.xxvj.d. Foderūt in torrēte ꝛ repperūt aquā viuā. Torrēs ſacra ſcptura. Sȝ Luc. xvj.a. Fodere nō valeo: dicit malꝰ ſeruꝰ. Itē cōfeſſor inqſitione. Gen.xxxv.a. Dederūt ei oēs deos alienos ꝛ inaures q̄ habebāt i auribꝰ coꝝ: at ille fodit eos ſb terebintho: qꝛ peccator dic̄ ſacerdoti peccata ſua: ꝛ ipſe in noīe chriſti fodit ſub terebintho crucis. Itē ſacerdos ferro cōpunctionis.iij. Reg. xviij.f. Foſſa aquęductꝰ repleta ē. Itē clauſtralis ſepulchꝛū. Job.xj.d. Defoſſus ſecurꝰ dormies. Et eiuſdē.iij.d. Quaſi effodiētes/theſaurū/gaudētq; vehemēter cū iuenerint ſepulchꝛū. Itē expoſitor. Nūeri.xxj.d. Puteꝰ quē foderūt pncipes. b ¶ Et abſcōdit pecuniā dñi ſui: Cōtra illud Eccl. xx.d.et.xlj.c. Sapiētia abſcōſa ꝛ theſaurꝰ iuiſus: q̄ vtilitas i vtriſq;: Itē Exo.xvj.c. Māna ſuatū cōputruit. c ¶ Poſt multū vo tpis/ qđ ē ab aſcēſiōe dñi vſq; ad iudiciū. d ¶ Venit dñs ſuoꝝ illoꝝ/ad iudiciū. e ¶ Et poſuit rationē cū eis. Luc.xvj.a. Redde rōnē villicatiōis tuę. f ¶ Et accedēs q̄ quiq; talēta accepat ꝛc. Chryſ. Cōfitet̄ gratifice ꝛ totū ei reportāt/qm̄ ab ipſo ſuſpſert. q.d. nec modicā iuſticiā facere potuiſſemus/niſi fuiſſet gr̄a tua nobiſcū.i.Cor.xv.b. Plꝰ oībꝰ laboraui: Nō aūt ego/ſ; gr̄a dei mecū. g ¶ Ait illi dñs eiꝰ: Euge ſerue bone ꝛ fidelis. Hoc eſt ꝯ illos qui etiā poſt bñfacta puocāt ſeruiētes ſuos. Cōtra q̄s.S.xxiiij.d. Quis putas ꝛc. Eſa.lx.d. Minimꝰ erit i mille: ꝛ paruulꝰ i gentē fortiſſimā. Euge. Chryſ.i. bonū ſit tibi. h ¶ Quia ſup pauca fuiſti fidelis. Ecce q̄ dñs vocat ꝛ/dicit parua que dat homi/ lic; ſint magna. i ¶ Supra multa te cōſtituā.

ritatis ꝛ dus

❡ ritatis/⁊ eiꝰ augmentũ/⁊ ꝑfectio. Charitas eñ ſine merito habet: habita augeri meret: aucta ꝑficiet. a ❡Ei aũt ꝙ nõ habet/ſollicitudinẽ miniſtrãdi verbũ dei. Vel/Qui nõ habet/charitatẽ/ b ❡Et qḋ videt habere auferet ab eo. Hieroꝰ. Elegãter etiã qḋ videt inquit habere auferet ab eo: Quiſq̈ eñ ſine fide chriſti ẽ/ei debet iputari ꝙ male eo vſus ẽ. c ❡Et inutilẽ ſeruũ eijcite i tenebras exteriores ⁊c̃. Idẽ ſ. viij.b.xiij.f.et.g.xx. ij.b.xxiiij.d. d ❡Cũ aũt venerit ⁊c̃. Dicto q̇d ante iudiciũ/dicit q̇d in iudicio. Dicit ꝗ: Cũ aũt venerit filiꝰ hoĩs. Nota ꝙ venit filiꝰ dei in mũdũ ꝑ carnis aſſumptionẽ ad ſaluãdũ. Vñ Ioh. xij.g. Nõ veni vt iudicem mundum: ſed vt ſaluificem mũdũ. Itẽ in mentem per gratię infuſionẽ ad iuſtificandũ. Ioh.ix.b. Si venerit ad me nõ videbo eũ. Itẽ ad iudiciũ ad diſceptãdũ. Ioh.xvj b. Cum venerit ille arguet mundũ. e ❡In maieſtate ſua.i. in diuinitate ſua q̄ iudicabit q̄ ꝑus venit i humilitate. f ❡Et oĩs angeli eius cũ eo. Eſa.iij.c. Dñs ad iudiciũ veiet cũ ſenioribꝰ ꝑpli ſui/⁊ ꝑncipibꝰ eiꝰ. g ❡Tũc ſedebit ſup ſedẽ maieſtati ſuę.i.ſup eccliã ꝛ i q̄ tũc apparebit oĩpotẽtia eiꝰ. Eſa.lxvj.a. Celũ ſedes mea ẽ: ⁊ tra ſcabellũ pedũ meoꝝ. h ❡Et cõgregabũt/ꝑ angelos.ſ. i ❡Ante eũ oĩs gentes. Vñ Iohel.iij.a. Cõgregabo oĩs gentes ⁊ deducã eas in valle ioſaphat: ⁊ diſceptabo ibi cũ eis ſup ꝑplo meo ⁊ hereditate mea iſrl̃. Ro.xiiij.b. Oẽs ſtabimꝰ ante tribunal chriſti. j. Corinth.xv.g. Oẽs quidẽ reſurgemꝰ. ij. Corinth.v.b. Oẽs enim nos manifeſtari oportet ante tribunal chriſti: vt referat vnuſq̈ſq̈ ⁊c̃. k ❡Et ſepabit eos ab inuicẽ: merita omniũ diſcernẽdo: loca varia aſſignãdo. Nã hos a dextris/illos a ſiniſtris ponet: diuerſis appellatiõibꝰ nominãdo. Nã iſtos oues/illos hedos vocabit. Illos damnãdo in inferno: iſtos glorificãdo in paradiſo. Oſee.xiij.d. Cõſolatio abſcõdita eſt ab oculis meis: q2 ipſe inter fratres diuidet. Prouer.xxvj.b. Iudiciũ determinat cauſas. l ❡Sicut paſtoꝛ ſegregat oues ab hedis.i. bonos a malis. Ipſe eñ ẽ paſtoꝛ: Ioh. x.b. m ❡Et ſtatuet oues q̇dẽ.i. fętoſas.i. opibꝰ fecũdos et ſimplices ſine malo. ſ.x.b. Ecce ego mitto vos ſic̃ oues inter lupos. n ❡A dextris/ſuis. Chryſ. A dextris ſũt qui querũt ęterna: a ſiniſtris q̄ querunt ꝑſentia. Nã ꝑ dexterã ſignificant ęterna: ꝑ ſiniſtrã tpalia. Cañ.ij.b. Leua eiꝰ ſb capite meo: ⁊ dextera illiꝰ amplexabit me. o ❡Hedos aũt a ſiniſtris. Sic notat ꝙ gloriã tpaliũ habuerũt. p ❡Tunc dicet rex/regum. Apocl.xix.c. Rex regũ ⁊ dñs dominantiũ. q ❡His q̄ a dextris eiꝰ erũt: Venite bñdicti patris mei. Prouerb.xxij.b. Qui ꝓnus eſt ad miſcõiã bñdicet: de panibꝰ eñ ſuis dedit paupi. r ❡Poſſidete. Hec poſſeſſio ſequit benedictionẽ. Sꝫ Geñ.iiij.b. Cain poſſeſſionẽ ſequit maledictio: Maledictꝰ eris ſup terrã. s ❡Paratũ vobis

a b Ei aũt q̄ non hꝫ: ⁊ qḋ videt
habere auferet ab eo. Et in-
c utilẽ ſeruũ eijcite i tenebras
exteriores: illic erit fletꝰ ⁊ ſtri
d doꝛ dentiũ. Cũ aũtẽ venerit
e filiꝰ hoĩs in maieſtate ſua:
f ⁊ oẽs angeli eiꝰ cũ eo: tũc ſe-
g debit ſup ſedẽ maieſtatis ſuę:
h i ⁊ ꝯgregabunt ante eũ oẽs gẽ
k tes: et ſepabit eos ab inuicẽ:
l ſicut paſtoꝛ ſegregat oues ab
m hedis. Et ſtatuet oues q̇dẽ a
n o dextris ſuis: hedos aũt a ſi-
p q niſtris. Tũc dicet rex his qui
a dextris eiꝰ erũt: Venite bñ
r dicti patris mei/poſſidete pa
s t ratũ vobis regnũ a cõſtituti-
v x one mũdi. Eſuriui eñ ⁊ dediſtis mihi mãducare. Siti-
y z ui ⁊ dediſtis mihi bibere. Ho
a ſpes erã ⁊ collegiſtis me. Nu
b dus/⁊ cooꝑuiſtis me. Infir-
c mus/⁊ viſitaſtis me. In car-
d e cere eram: ⁊ veniſtis ad me.
f Tũc rñdebũt ei iuſti/dicentes: Dñe qñ te vidimꝰ eſurientẽ ⁊ pauimꝰ/ſitiẽtẽ ⁊ dedimus tibi potũ: Qñ aũt te vi-
dimꝰ hoſpitẽ et collegimꝰ te:
aut nudũ ⁊ cooꝑuimꝰ te/aut
qñ te vidimꝰ infirmũ/aut in
carcere/⁊ venimus ad te: Et
rñdens rex dicet illis: Amẽ
dico vobis q̄diu feciſtis vni
de his fratribꝰ meis minimis
g h mihi feciſtis. Tũc dicet rex ⁊
his q̄ a ſiniſtris erũt: Diſcedite
a me maledicti i ignẽ ęternũ:
i q̄ paratꝰ ẽ diabolo ⁊ angelis
eius. Eſuriui eñ et nõ dediſtis mihi mãducare. Sitiui ⁊
nõ dediſtis mihi potũ. Hoſpes erã ⁊ nõ collegiſtis me.
Nudus ⁊ nõ operuiſtis me.
Infirmꝰ ⁊ in carcere: ⁊ nõ viſitaſtis me. Tũc rñdebũt ei
⁊ ipſi dicẽtes: Dñe qñ te vidimus eſurientẽ/aut ſitientẽ/
aut hoſpitẽ/aut nudũ/aut infirmũ/vel in carcere ⁊ nõ miniſtrauimꝰ tibi: Tũc rñdebit
illis/dicẽs: Amẽ dico vob:
k q̄diu nõ feciſtis vni de minoribꝰ his/nec mihi feciſtis. Et
ibunt hi in ſuppliciũ ęternũ:
iuſti aũt in vitã ęternã.

regnũ. Ergo omnes boni erũt reges: Verũ eſt/Apocl.j.b. Princeps regũ terrę q̄ dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris i ſanguie ſuo: ⁊ fecit nos reges ⁊ ſacerdotes. j. Pet.ij.b. Vos eſtis genꝰ electũ regale ſacerdotiũ. t ❡A cõſtitutiõe mũdi. Eph.j.a. Bñdictus deꝰ ⁊ pater dñi nr̃i ieſu chriſti q̄ benedixit nos in omni bñdictiõe ſpũali in cęleſtibꝰ: ſicut elegit nos i ipſo ante mũdi cõſtitutionẽ. v ❡Eſuriui eñ. Eſuriui in me ſalutẽ hoĩm. Ioh.xix.f. Sitio. x ❡Et dediſtis mihi mãducare/vosipſos: credẽdo/operando. Actl.x.c. Macta et manduca. ſ.7.d. Luc.15.f. Itẽ/ v ❡Eſuriui/in meis iuſticiã. ſ.v.a. Beati q̄ eſuriũt et ſitiunt iuſticiã. x ❡Et dediſtis mihi mãducare/eos adiuuãdo/inuitãdo/cõgratulãdo. Itẽ/ v ❡Eſuriui/in meis panẽ doctrinę. Amos.viij.d. Mittã famẽ in terrã: nõ famẽ panis nec ſitim aquę: ſed audiẽdi verbũ dei. x ❡Et dediſtis mihi mãducare/eos erudiendo. Prouerb.xxv.c. Si eſurit inimicꝰ tuꝰ ciba illũ. Itẽ/ v ❡Eſuriui/i meis panẽ naterialẽ. Ioh.5.c. x ❡Et dediſtis mihi mãducare/paupes reficiẽdo. y ❡Sitiui in meis potũ ſapiẽtię. z ❡Et dediſtis mihi bibere. Eccl.xv.a. Aq̄ ſapiẽtię ſalutaris potauit illũ. a ❡Hoſpes erã ⁊ collegiſtis me. Eccl. xxix.d. Trãſi hoſpes ⁊ orna mẽſã: ⁊ q̄ i manu tua habes ciba ceteros. b ❡Nudꝰ ⁊ cooꝑuiſtis me. Infirmꝰ ⁊ viſitaſtis me. Eccl.vij.d. Nõ te pigeat viſitare infirmũ. Iaco.j. d. Religio mũda ⁊ imaculata apud deũ ⁊ patrẽ: hec ẽ/viſitare pupillos ⁊ viduas i tribulatiõe eoꝝ. c ❡In carcere erã/miſerię/culpę: d ❡Et veniſtis/mẽte ⁊ coꝛpe: e ❡Ad me/cõſolandũ/liberãdũ. Sex aũt oꝑa miſcõię hic tãgunt.ſ. viſitare infirmos: potare ſitibũdos: cibare famelicos: redimere captiuos: veſtire nudos: recipe ꝑegrinos. Septima ẽ Tob. ij.a. Sepelire mortuos. Unde verſus: Viſito/poto/cibo/redimo/tego/colligo/condo. f ❡Et tũc rñdebũt ei ⁊c̃. vſq̈ ibi: de his fratribꝰ meis minimis. Hoc dicit: q2 nõ oẽs minimi ſunt fratres eiꝰ. Eccl.xix.d. Eſt q̄ nequit ſe hũiliat. ſ. xij.d. Quicũq̈ fecerit volũtatẽ patris mei q̄ in cęlis eſt: ipſe meꝰ frater ⁊ ſoroꝛ ⁊ mat ẽ. g ❡Mihi feciſtis. Eſa.xxviij.c. Hec reqes mea/reficite laſſũ: ⁊ h ẽ refrigeriũ meũ. h ❡Tũc dicet rex ⁊ his q̄ a ſiniſtris erũt: Diſcedite a me maledicti i ignẽ ęternũ. Rab. Si ſterilitas in ignẽ mittit/rapacitas q̇d meret: Et ſi iudiciũ ſine miſcõia fiet ei q̄ nõ fecit miſericoꝛdiã: quale iudiciũ erit ei q̄ fecit rapinã: Aut q̇d recipiet q̄ aliena tulit/ ſi ſemp ardebit q̄ ſua non dedit: In ignẽ ęternũ. Hieroꝰ. Prudens lectoꝛ intende ꝙ ſupplicia ęterna ſunt: ⁊ ꝙ vita ęterna nõ habet ruinã. i ❡Qui paratꝰ ẽ diabolo ⁊ angelis eiꝰ. Eſa.xxx.g. Ab heri ꝑparata ẽ topher a rege ꝑparata. k ❡Uni de minoribꝰ his. Chryſoſtomus: Quid dicis: Fratres tui ſunt et eos minimos vocas: Propter hoc eñ fratres ſunt: q2 hũiles: q2 abiecti.

G ET factū eſt cum cōſum ¶ Expo. Ca.XXVI. maſſet ieſus ꝛc̄. Elegāter poſtq̄ ꝑmiſit de aduentu ſuo in maieſtate, ſubdit de paſſiōe quā ſuſtinuit ex ſumma humilitate: cōiungēs gloriā ęternitatis merito paſſionis, vt effectū cauſę. Paſſionis eñ effect⁹ vel cauſa finalis, eſt gloria ęternitatis.

A Dicit ergo: a ¶ Et factū ē cū cōſūmaſſet ieſus ſermōes hos oīs, quos de cōſūmatiōe mūdi vel de diſcretione iudicij proferebat. Vel oīs ſmones ab initio euāgelij vſq̄ ad tp̄us paſſionis ſuę, docēdo vel exhortādo, ſeu etiā futura ꝑdicendo in auditu diſcipuloꝝ aut turbaꝝ cōſummauerat: hoc eſt faciēdo ꝛ ꝑdicando cōpleuerat. b ¶ Dixit diſcipulis ſuis, hęc.ſ.quę ſequunt̄. c ¶ Scitis quia poſt biduū paſcha fiet ꝛc̄. Sic dic̄ Johes.xij.a. q̄ i ſabbato an̄ ramos palmaꝝ venit ieſus in bethaniā vbi maria vnxit eum. In craſtino venit hieruſalē ſedens ſuper aſinā.ſ̄.xxj.b. Feria ſecūda gerunt̄ ea quę narrant̄ poſt hunc aduentū hieroſolymis acta vel geſta. Tertia feria ante paſcha dixit dñs hoc:

Marci.14.a.
Luce.22.a.
Joh.11.g.

a ET factū ¶ Ca.XXVI. eſt cum conſummaſſet ieſus ſmones hos
b omnes, dixit diſcipulis ſuis:
c Scitis quia poſt biduū pa
d ſcha fiet ⁊ filius homis trā
e f g det vt crucifigat̄. Tunc cō

Moraliter Scitis quia poſt biduū ꝛc̄. Littera plana eſt. Moraliter. Chriſtus in paſſiōe ſua typum gerit peccatoris ꝛ pęnitentis. De vtroq̄ dicit̄: Scitis quia poſt biduum paſcha fiet. Biduū peccatoris eſt mala cogitatio: ꝛ delectatio noxia. Poſt qḋ biduū fit paſcha.i.trāſit⁹ de terra virtutū et ęternę ꝓmiſſionis in ęgyptū peccatoꝝ et ęternę reprobationis. Fit etiā imolatio hędi per cōſenſum peccati. d ¶ Et, ſic filius homis.i.peccator qui a ſeipſo generat̄ i peccato: illa miſera natiuitate: de qua Job.iij.a. Pereat dies in qua natus ſum: nox i qua dictū eſt, cōceptus eſt homo. Idē Hiere.xx.d. e ¶ Tradet̄, diabolo: f ¶ Vt crucifigat̄, in patibulo infernali. g ¶ Tūc, in quarta feria ante paſcha: h ¶ Cōgregati ſunt ꝑncipes ſacerdotū.i. vitia vel peccata in nobis chriſtū ꝑſequentia: quę q̄ſi ſacerdotes infernales imolant nos diabolo. i ¶ Et ſeniores populi. Principes ſacerdotū dicunt̄ tria capitalia peccata.ſ.cōcupiſcentia carnis: cōcupiſcentia oculoꝝ: ſuperbia vitę. Seniores populi dicunt̄ ſeptē criminalia. Populus, cęteroꝝ turba vitioꝝ. Hęc cōgregant̄, k ¶ In atriū principis ſacerdotū qui dicebat̄ caiphas: qui interp̄tat̄ ore vomens: et ſignificat peccatorē qui oīa bona tam naturę q̄ gratię a ſe quaſi vomens peccando eijcit. Hui⁹ atriū.i. dom⁹ forinſeca vbi vitia cōgregant̄ eſt caro vn̄ fomes orit̄. l ¶ Et cōſiliū fecerūt vt ieſum.i. hominē ad ſalutē creatum: m ¶ Dolo tenerent: q꞉ vitia ſe palliant veſtimēto virtutū: alioquin nunq̄ reciperent̄.ſ̄.vij.b. Attendite a falſis ꝓphetis ꝛc̄. Tenerent, dicit: q꞉ poſtq̄ quis illaqueat⁹ eſt vinculis peccatoꝝ, vix euadit. Prouer.v.c. Iniquitates ſuę capiūt impiū et vinculis peccatorū ſuorū cōſtringit̄. n ¶ Et occiderēt, morte duplici. Primo morte culpę: ſecūdo morte gehennę: q̄ ē ſecūda mors. Apoc.xx.b. Btūs ꝛ ſanct⁹ q̄ hȝ partē i reſurrectiōe ꝑma: In his nō habet poteſtatē ſecūda mors. o ¶ Dicebāt autē: Nō in die feſto ꝛc̄. Dies feſtus peccatoris eſt gaudiū peccati, clamor vitiorū. In hoc feſto eſt mutua aduocatio vnius ad alterū. Luxuria quidē aduocat auariciā vt ab ea paſcat̄: auaricia aduocat ſuperbiā vt ꝑ eam extollat̄. Eſa.xxxiiij.c. Occurrēt dęmonia onocētaurus ꝛ piloſus clamabit alter ad alterū. In hoc feſto cōcinūt ſimul comeſatio et ebrietas: triplicat cantū renum voluptas. Hiero⁹. Venter et genitalia ꝛc̄. Prouer.xxx.b. Duę ſunt filię ſanguiſugę: quę ſemper clamant, affer affer. Affer cibos: affer vina: et ſtatim admiſcet ſe renū voluptas: vt diximꝰ q̄ triplicat cantū: quadruplicat exterior laſciuia: organiçat garrula iactantia: Quę organiçatio multum diſplicet deo. Eſa.j.d. Iniqui ſunt cętus veſtri. Calendas veſtras ꝛ ſolēnitates veſtras odiuit anima mea. In hoc feſto legunt lectiones garrulitas et vaniloquiū quaſi ranę ęgypti. Reſpōſoria cantant coru⁹ ꝛ porcus:

p ¶ Nō in die feſto. Nō timēt ſcādalū populi: ſed timent ne tollat̄ ab eorū manib⁹ in impetu populi. Hęc ſunt verba Matthęi ſm quoſdam.

b h gregati ſunt principes ſacer
i dotum et ſeniores populi in
k atrium principis ſacerdotū
l qui dicebat̄ caiphas: ⁊ cō
m ſilium fecerūt vt ieſum dolo
n o tenerent et occiderent. Dicē
p bant autē: Nōn in die feſto:

.i. ꝓcraſtinatio pęnitētię ꝛ delectatio peccati. Soph.ij.d. Vox cantantis in feneſtra coru⁹ in ſupliminari. Inuitatoriū cantant mendaciū ꝛ adulatio. Soph.ij.a. Cōuenite cōgregamini gens nō amabilis. Thuribulū portat detractio, fumū peccatoꝝ aliorum circūferēs: ꝛ narib⁹ omniū ſuffumigās vbiq̄ diffundēs ꝑ totā eccleſiā malignantiū. Eſa.j.d. Incenſum abominatio eſt mihi. Cereos portant ſimulatio et diſſimulatio hypocriſis. Simulatio falſi boni: ꝛ diſſimulatio veri mali. Crucē eleuatā portat ambitio: ſicut dic̄ beat⁹ Bern̄. O ambitio ambitioſorum crux: quomō omnib⁹ places, quę omēs torques: Aquā maledictā portat oppreſſio p̄latorū: quę lachrymis dolorū aſpergit facies ſubditorum. Eccl.xxxv.c. Nonne lachrymę viduę ad maxillam deſcendūt: ꝛ exclamatio eius ſuper deducentem eas: Job.xxiiij.b. De ciuitatibus viros gemere fecerunt: ꝛ animę vulneratorū clamabūt: ꝛ deus inultū abire non patitur. Libꝝ ante ſacerdotem portat oſtentatio: quę omnia bona ſiqua habeat oſtendit alijs vt laudet̄. Maledicamus domino, dicunt rixa ꝛ contentio. Hoc eſt feſtum ſtultoꝝ: vbi omnia ꝑpoſterę ꝛ inuerſę fiunt. Vbi quāto quis inordinati⁹ ſe habet: tanto melius ſolēniçat. Ibi enim ꝓ ſericis et pallijs virtutum induunt ſe ſaccis ꝛ notis peccatorum. Eſa.iij.d. In die illa auferet dominus ornamentū calciamentorū et lunulas ꝛ torques ꝛc̄. Et erit pro ſuaui odore fetor, ecce thus: et pro ȥona funiculus, ecce baltheus: et pro criſpanti crine caluitium, ecce mitra epiſcopi. c ¶ Scitis quia poſt biduū paſcha fiet. Secūda expoſitio de pęnitente. Hoc biduum eſt bona cogitatio ꝛ bonum ꝓpoſitum. Paſcha tranſitus de ęgypto vitiorum in terram virtutum, per deſertum pęnitentię: vbi fit imolatio agni per carnis macerationē. d ¶ Et, ſic filius hominis: id eſt rationis eum cum gratia generātis in lucem: id eſt in ſui ꝛ dei ꝯgnitionem: e ¶ Tradet, pretori cęleſtis imperatoris: id eſt ſacerdoti: f ¶ Vt crucifigat: id eſt cruci pęnitentię affigatur: De qua Gal.vj.b. Abſit mihi gloriari niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu chriſti ꝛc̄. Et Luc.ix.c. Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſū ꝛ tollat crucem ſuā ꝛc̄. g ¶ Tunc congregati ſunt principes ſacerdotū: id eſt virtutes nos deo imolantes. i ¶ Et ſeniores populi: qui dant conſilia: id eſt prudentia, fides, ſapientia, et donū conſilij: quę cōſulunt vt vetus homo crucifigat̄. k ¶ In atrium principis ſacerdotū qui dicebat̄ caiphas: ore vomens: id eſt in corde pęnitens, per confeſſionem omnia peccata vomentis. Eccl.xxxj.c. Si coactus fueris in edendo multū: ſurge e medio et vome ꝛ refrigerabit te. l ¶ Et cōſilium fecerunt vt ieſum: id eſt a peccatis iam pęnitentē ſaluatum: m ¶ Dolo tenerent, captum, ꝛ ligatum vinculis ꝑceptorum. n ¶ Et occiderent, peccato et mūdo. Dolus virtutū eſt aſtutia earum, per quā pęnitentem occultant intra ſe ne aliqua occaſione redeat ad peccata. De hac cōgregatione virtutum ad veterem hominē crucifigendum dicit̄ Eſa.xvj.a. Ini cōſilium: coge cōciliū: pone quaſi noctem vmbram tuam in meridie. o ¶ Dicebant autē, virtutes: quarum dictio eſt bona affectio: vel bona cogitatio: p ¶ Non in die feſto. Dies feſtus virtutum, eſt dies feſtus verorū iudęoꝝ.i. vere confitentiū peccata ꝛ laudes deo. In hoc feſto habet vnaqueq̄ virt⁹ diē ſuū.i.illuminationē ꝛ cōfectionē ꝓpriā: vt dicit Greg⁹ ſup Job.j. In hoc feſto purpura induta intexta carbūculis quaſi ſummus pontifex rutilat

G charitas: byſſo

Secunda expoſitio

ꝶ charitas:byſſo induta et margaritꝭ ornata refulget caſtitas: i albis incedit inocētia q̄ dicit̄ puritas:hiacyntho veſtit̄ pa/ tientia: violis decorata ꝓcedit hūilitas:fides et ſpes chari/ tati aſſiſtunt:cęteros portant ſapientia et ſcientia:aquā bene/ dictā portat luctus: crucem portat diſciplinę correctio:thu/ ribulum portat deuo/ tio: librū donū intel/ lectus:pręcinunt autē ſpes venię/ ſpes gra/ tię/ſpes glorię: ſucci/ nūt timor pęnę/timor offenſę:timor reueren tię:decantant cōfeſſio ꝛ oratio:inuitatorium cātat benignitas ꝛ pa tientia p̄dicantiū : le/ ctiones legūt prudēn/ tia et cōſiliū:pſalmos cātāt pietas ꝛ fortitu/ do et miſcōia ni cho/ ro vno: in alio choro cōtinētia et abſtinētia et modeſtia:chorū re/

Marci.14.a.

a Nē forte tumult⁹ fieret in po
b pulo. Cūm autem eſſet ieſus
in bethania i domo ſimonis
c leproſi/accessit ad eum mu/
d liēr habens alabaſtrum vn/
e f guenti p̄cioſi:ꝛ ēffudit ſuper
caput ipſius recūbentis. Vi
g dēntes autem diſcipuli indi/
gnati ſunt dicētes: Ut quid
pditio hęc? Potuit eñ iſtud
vęnūdari multo/ꝛ dari pau/
h peribus. Sciēns autē ieſus

git tempantia/quę obſeruat ne q̄s nimis vel parū organiȥet: benedicam⁹ dño/dicūt grārūactio ꝛ vox laudis. Hoc feſtum ter agit̄ in anno benignitatis.i. in cōtritiōe/in orone/ɔtēpla/ tiōe. Vñ Exo.xxiij.b. Trib⁹ vicib⁹ p ſingulos ānos mihi fe/ ſta celebrabitis. In his trib⁹ dieb⁹ ɔſiliū ē vitiorum ꝛ dęmonū: vt grat̄ nou⁹ hō ad occidendū. a Ne forte tumult⁹ fie/ ret i pplo/ virtutū.i.concent⁹ omniū virtutū quē dęmones vl' vitia ſuſtinere nō poſſunt: ſed poti⁹ q̄ſi lupi vl' latrones eo exterrent̄. Imminēte eñ tēptatione vnaqueq; virt⁹ tumultū facit ꝛ clamat. Cogitatio eñ mala fur eſt:affectio noxia ignis eſt. Tūc vna virt⁹ clamat:ad arma/ad arma.ſ.diſciplina:alia clamat/latronē/latronē.ſ.timor: alia clamat/aquā/aquā.ſ.lu/ ctus ꝛ dolor:alia inuocat auxiliū.ſ.oratio: Et ſic fit tumultus in corpe pęnitētis /velut in ciuitate cū in eā hoſtes irruerint: vel ignis imiſſus apparuerit. Hoc tumultu eripit̄ hō a mani/ bus inimicorum ei⁹. Vel tumult⁹ in pplo virtutū ē turbatio cō/ centus ſpūalis:quē faciūt virtutes in orone vl' ɔtēplatiōe. Et eſt cōſiliū virtutū vt quęrat̄ ieſus.i. pęnitēs ad crucifigēdū: ne p triſticiā afflictiōis turbet̄ ɔcentus ꝛ gaudiū ɔtēplatiōis. Neemie .viij.c. Dies ſanctificat⁹ ē dño deo nr̄o:nolite luge/ rē/ꝛ nolite flere: ite comedite pinguia ꝛ bibite mulſum:ꝛ mit/ tite partes eis q̄ nō p̄parauerūt ſibi.i.iuſticię vl' dolori:quia dies ſanct⁹ eſt dño:ꝛ nolite cōtriſtari. Gaudiū eñ dñi eſt for/ titudo veſtra. Recapitulatio ē vſq; ad illō/ Tūc abijt vn⁹: Quia illud factū eſt ſabbato añ ramos palmarum: vt dicit Io/
Myſtice hānes.xij.a. b Cū autē eſſet ieſus ꝛc̄. Myſtice:Si/ mon leproſus/peccator ɔuerſus eſt ꝛ obediēs:ponēs ſibi tri/ ſticiā de peccatis ſuis. Hiere.xxxi.d. Statue tibi ſpeculā:po ne tibi amaritudines. Qui et auditor męroris interp̄tatur. Eccs.vij.a. Meli⁹ eſt ire ad domū luctus q̄ȝ ad domū cōui/ uij. In domo hui⁹ recūbēs dñs/tot ferculis paſcit̄:quot mo/ tus virtutū in ipſa cōuerſione peccatoris ei offerim⁹: Et tot generib⁹ vini in ebriat̄/quot ſunt genera lachrymarū: Cantī. vij.c. Guttur tuū ſicut vinū optimū: dignū dilecto meo ad potandū. Mulier q̄ vnguentū effudit/eſt aīa pęnitētis. Vn/ guentū ē oratio. Apoc.v.c. Et phialas aureas plenas odo/ ramentorum q̄ ſunt orones ſanctorum. Eccs.x.a. Muſcę morien/ tes pdunt ſuauitatē vnguēti. Hoc vnguēto mulier vngit ca/ put ieſu orās ꝛ adorās eius diuinitatē. Vngit ꝛ pedes ei⁹: vt dicit Lucas. vij.f.eiuſdē hūanitatē fideliter credens: Vel p̄/ dicatores ei⁹ ꝛ paupes pietatis opib⁹ reficiēs. Alabaſtrū in q̄ vnguētum/eſt ipſum cor pęnitētis:q̄ fracto vnguentū effun/ dit̄. Et tota dom⁹ impleta eſt ex odore vnguēti: vt dī Marci xiiij.a. Eccl.xxiiij.b. Quaſi liban⁹ nō inciſus vaporaui habi tationē meā:ꝛ q̄ſi balſamū nō mixtū odor me⁹. Apoc.viij.a. Aſcēdit fum⁹ incēſorum de oronib⁹ ſanctorum/de manu angeli co rā deo. Frangit̄ aūt alabaſtrū:q; cor in orone cōminuēdū eſt

ſi larga ſit effuſio vnguēti. Vñ Thren.ij.f. Effunde ſicut aquā cor tuū ante ɔſpectū dñi: vt ſic i corde nihil remaneat diabo/ lici liquoris.i.peccati. Vel vt totū cor redigat̄ in puluerē aro maticū vt bñ redoleat corā deo. Cañ.iij.c. Quę ē iſta/oro.ſ. q̄ aſcēdit p deſertū ſicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhę et

l ait illis: Quid moleſti eſtis
k huic mulieri? Opus eñ bo/
l num operata eſt i me: Nām
ſemp pauperes habetis vo/
m biſcū:mē autē non ſemp ha/
n bebitis. Mittēs ēñ hęc vn/
o p guentū hoc i cōrp⁹ meū/ ād
q ſepeliendū me fecit. Amēn
dico vobis : vbicunq; pręę/
dicatum fuerit hoc euange/
liū in toto mundo/dicetur q̄
hęc fecit in memoriam eius.

thuris/ꝛ vniuerſi pul/ ueris pigmētarij? Be thania interpretat̄ do mus obediētię: vl' do/ mus glorificās dñm: vel dom⁹ dñi. Hęc eſt aīa in omib⁹ deo obe/ diens:ꝛ i omnib⁹ deū glorificās. Ibi eſt ie/ ſus.i.ſalus:q; i domo inobediētię eſt pditio. Ps. Qm̄ ira in indi/ gnatiōe eius:ꝛ vita in volūtate ei⁹. Dicit q̄: b Cū aūt eſſet ie/ ſus in bethania in domo ſimonis le/ proſi: non modo ſed p̄us.i. in corde peccatoris obedientis ꝛ peccatū agnoſcētis. c Acceſſit ad eū/mētis deuotiōe: d Mulier habēs alabaſtrū vnguenti.i. ipſa aīa pęnitētis habēs ſuauitatē oratiōis. Alabaſtrū.i.hui⁹ generis vas plenū vnguēti:ſic dī vas vini vl' olei. Et dic̄ Bern. q̄ in hoc genere marmoris vn/ guēta ſeruant̄ illibata. e Precioſi.i.de ſpecieb⁹ p̄cioſis factū. f Et effudit ſup caput ipſi⁹ recūbētis.i.diuini/ tatē ei⁹ orauit ꝛ adorauit. g Vidētes aūt diſcipli/ indi/ gnati ſūt/dicētes: Vt q̄d pditio hęc? Potuit enim iſtud vęnūdari multo ꝛ dari pauperib⁹. Sic multi ꝛ maxime magni/q̄ſi pditū reputāt qđ dat̄ oroni ꝛ ɔtēplatiōi. Et h̄ dicūt:nō q; multū curāt de paupib⁹:ſed magis fauētes ꝓprijs cupiditatib⁹. Vñ Ioh.xij.a. Maria accępit librā vn/ guēti nardi piſtici p̄cioſi ꝛ vnxit pedes ieſu:ꝛ extersit capillis ſuis pedes eius: ꝛ dom⁹ repleta eſt ex odore vnguēti. Dice/ bat q̄ vn⁹ ex diſcipulis eius iudas ſcariothis qui eū erat tra/ ditur⁹:quare hoc vnguentū nō vęnijt trecētis denarijs ꝛ da/ tū ē egenis? Dicebat hoc:nō q; ad eū ptinebat de egenis: ſ q; fur erat ꝛ loculos habēs: ꝛ ea q̄ mittebant̄ portabat. Sic etiā martha mariā a cōtēplatiua ſollicitat. Luc.x.g. Dñe nō ē tibi cure q̄ ſoror mea reliquit me ſolā miniſtrare? Dic ergo illi vt me adiuuet. h Sciēs aūt ieſus/ait illis.i.iudę ꝛ mar thę volētib⁹ excitare mariā cōtēplationi vacantē. i Quid moleſti eſtis huic mulieri? q̄ me ſuis oronib⁹ ac ſuſpirijs mollit? k Opus eñ bonū opata eſt in me/deuotio/ nis ꝛ pietatꝭ q̄ ſuſpſi⁹ miſerta ē p̄mo. Eccl.xxx.d. Miſerere aīę tuę placens deo ꝛ contine ꝛ cōgrega cor tuū in ſanctitate. l Nam paupes ſemp habetis vobiſcū. Deut.xv.b. Nō deerūt paupes in terra habitatiōis tuę. m Me autē nō ſemp habebitis: pręſentia corpali p̄ſentē. In ɔtēpla/ tiōe dñs q̄rit̄/ꝛ tarde inuenit̄ ꝛ cito amittit̄. Bern. Felix ho/ ra ſ breuis mora. Cañ.v.b. Peſſulū oſtij mei aperui dilecto meo:at ille declinauerat atq; trāſierat: Aīa mea liquefacta ē vt dilect⁹ locut⁹ eſt:quęſiui ꝛ nō inueni illū: vocaui ꝛ non re/ ſpōdit mihi. n Mittēs eñ hęc/mulier vnguētū hoc/ ſanctiſſimę deuotiōis. o In corp⁹ meū/diſcutiēdo paſſio nes ꝛ anguſtias q̄s p illa in corpe meo ſuſtinui. p Ad ſepe liendū me fecit/in corde ſuo. Mēs eñ deuota nihil aliud eſt q̄ȝ ſepulchrū ieſu. Iob.iij.d. Gaudēt vęhemēter cū inue/ nerint ſepulchrū. Itē Iob.v.d. Ingredieris in abūdātia ſe/ pulchrum. Geñ.xlix.d. dicit iacob.i.chriſtus: Sepelite me in ſpelūca duplici:propt̄ intellectū ꝛ affectū: vl' ꝓpter diuini/ tatē ꝛ hūanitatē q̄ debēt ibi ſepeliri. q Amē dico vobis vbicūq; p̄dicatū ꝛc̄. q̄ hęc fecit in memoriā ei⁹.i. obſequium hoc qđ mihi fecit. Inde enim gloriam acquiſiuit per totum mūdum:quia ex officio ſedulę cōtemplationis ac/ quiritur/ non ſolum gloria apud deum: ſed etiam bona fama ꝶ per totum mūdum.

Marci.14.a. Iob.12.b.
Marci.14.a. †Ps.29.

☙ per totum mūdum. Qr̄ diu clauſtrales clauſi ſteterunt in clauſtris ſuis/ vacantes orationi et cōtemplationi/ habuerūt gratiā dei & hominū: exeuntes ad publicū/ vtrūqꝫ amiſerunt. iij. Reg. ij. f. Edifica tibi domū in hieruſalem & habita ibi: & nō egredieris inde huc atqꝫ illuc: quocūqꝫ autem die egreſſus fueris & tranſieris torrentem cedron: ſcito te interficiendū. a Tūc abijt &c. Finita recapitulatiōe/ redit ad ꝯtinuādū hiſtoriā. a Tūc abijt/ ſpōtane⁹: b Vn⁹ de duodecī apl'is. In h̄ notat̄ ꝙ nemo in ſe ꝯfidat quātumcūqꝫ bon⁹ ſit. a Tūc abijt vn⁹ de duodecim &c. Iudas ſtatim poſt cōſiliū factū/ abijt ad p̄ncipes ſacerdotū. Audierūt em̄ p̄ncipes ſacerdotū dn̄m ſupra in ꝓximo dicentē: Nō me videbitiſ amodo &c. Putantes q̄ ꝙ q̄reret manib⁹ eoꝝ elabi: congregati ſunt vt inirent cōſiliū quomō ieſum dolo traderent. Quos audiens iudas ꝯgregatoſ venit ad eos: Qui em̄ audierat ī ꝓximo dn̄m de ſe dicentē: Filius homis tradet̄ vt crucifigat̄: voluit magiſtrū tradēdo recōpenſare qd̄ in vnguēti p̄cioſi effuſione ſuper caput ipſi⁹ ſuſtinuerat incōmodū. a Tūc. i. feria quarta. Die em̄ qua cōgregatio p̄ncipū fuit facta/ vendit⁹ eſt dn̄s a proditore iuda: qd̄ cōſuetudo ꝓbat eccl'iaſtica. Quarta em̄ feria añ paſſionē legit̄ ꝓphetia de Eſaia. lxij. d. Ecce merces ei⁹ cū eo &c. qd̄ ꝓphetatū eſt de iuda. Hinc etiā in ieiunijs ſecūdū locū poſt ſextam feriam qua dn̄s crucifixus eſt obtinet quarta feria ī qua vendit⁹ ē. Iudas aūt gerit hic typū ſimoniacoꝝ: q̄ de vendēdo chriſto & gratia eius laborāt. Qui dicūt: Quid vultiſ mihi dare & ego vobis eū tradā? Gerit etiā typū p̄latoꝝ: q̄ chriſtū ſpūaliter tradunt in mortē: q̄ ſubditoꝝ peccata comedūt & nō curāt: ſed vel blādicijs palpāt: vel accepto quouis p̄cio diſſimulāt. Oſee. iiij. b. Peccata ꝓpl'i mei comedūt: & ad iniq̄tatē ſubleuabūt aīas eoꝝ. Gerit etiā typū iudicū: q̄ chriſtū ī innocētib⁹ tradūt obtētu pecunię. Principes ſacerdotū ad quos vadit iudas dn̄m traditur⁹ ſūt demones vel peccata. Principes ſacerdotes minores/ ſūt alia peccata: q̄ aīas peccatoꝝ imolant demonijs & non deo. e Et ait illis/ iudas: demonijs vel peccatis: f Quid vultis mihi dare: et ego vobis eū tradā/ occidendū. h At illi cōſtituerūt ei triginta argenteos. i. omnimodā voluptatē quę argēto poteſt haberi: ſm ſpiritum: ſm animam: ſm corpus. Vel corde/ ore & opere. i Et exinde quęrebat/ ꝓditor. ſ. k Oportunitatē/ loci & tp'is & ſocietatis. l Vt eū traderet. Multa em̄ de chriſto tradēdo fiūt cōſilia. Ioh. xj. f. Collegerūt pontifices & phariſei conſiliū adverſus ieſum.

Moraliter Moraliter. Iudas: id eſt peccator pęnitēs. b Vnus ex duodecim. i. vn⁹ ex numeroſa vniuerſitate peccatoꝝ. In q̄ notat̄ paucitas pęnitētiū & multitudo impęnitentiū. c Qui dicebat̄ iudas. i. cōfitens. d Ad principes ſacerdotū. i. ad principales ſacerdotes. i. in poteſtate iudiciaria vitaqꝫ & ſcientia p̄minētes. e Et ait illis/ accuſans ſuū veterē hominē in iudicio pęnitētiali. f Quid vultis mihi dare. i. quātā pęnitentiā iniūgetis mihi: & q̄d vtilitatis mihi inde cōſequar: & qd̄ adiutoriū mihi dabitis: g Et ego eū vobis tradā. i. latronē crucifigendū ꝓ v'ro arbitrio. Sacerdotes em̄ ſunt iudices & crucifixores latronū ſpūaliū. i. peccatoꝝ & ſeipſos accuſantiū. h At illi cōſtituerūt ei triginta argēteos. i. ꝓmiſerūt ei ęternā remunerationē q̄ ꝓ denario mādatoꝝ debet̄: & triplex reddet̄ ī tribus. ſ. virib⁹ animę: vel in corpe & aīa & ſpū: Et p̄ter hoc addunt cōſolationē q̄ in argēto ſignificat̄. i Et exinde q̄rebat/ iudas: k Oportunitatē vt eum. i. veterē hominē: m Traderet. i. volūtati ſacerdotū crucifigēdū exponeret.

Oportunitas tradendi veterē hoīem cōſiſtit in m'ltis Hęc autē oportunitas. ſ. tradendi ſuū veterē hominē cōſiſtit in multis. Primo em̄ in idoneitate cōfeſſoris: vt ſit affabilis/ diſcret⁹/ exptus/ cōpatiēs hūanę fragilitatis gnar⁹ & exptus: q̄ qui nō eſt temptat⁹ q̄d ſcit: Vir autē exptus in multis co

B
Marci. 14. b.
Luc. 22. a.
11. q. 3. c.
abijt iudas

a b Tūnc abijt vnūs de duodecim qūi dicebat̄ iudas ſcarioth ād principes ſacerdotum/ & āit illis: Qūid vultis mihi dare ēt ego vobis cum tradā? At illi ꝯſtituērūt ei triginta argēteos. Et ēxinde q̄rebat opōrtunitatē vt ēū tradēret. Primā autē die açymorum āccesſerūt diſcipuli

gitabit multa: Eccl'i. xxxiiij. b. Deinde patiēs ſit ad oēs/ cōſolans puſillanimes: vir doloꝝ et ſciens infirmitatē: ſicut legit̄ de chriſto: Eſa. liij. a. Deinde vngat ſuauiter/ vt bon⁹ medic⁹ vulnera peccatoꝝ blandis exhortatiōibus. Liget ea ſuauiter vinculis facilliū & vtiliū p̄ceptoꝝ. Peccatores em̄ ſunt q̄ſi vaſa argentea fracta: q̄ tradunt̄ cōfeſſori religanda. Vnde Eſa. xxij. f. Vocabo heliachim ſeruū meū & iduā illū tunica tua: et cingulo tuo cōfortabo illū: & poteſtatē tuā dabo in man⁹ illi⁹: & erit quaſi pater habitantibus in hieruſalē et domui iuda: et dabo clauē domus dauid ſup humerū eius: & aperiet & nō erit qui claudet: claudet & nō erit qui aperiat: et figam illū paxillū in loco fideli: et erit in ſoliū glorię dom⁹ patris eius: vaſorum diuerſa genera. Blādis ergo cōſolatiōibus et exhortatiōibus velut q̄buſdā filiis argenteis religandi ſunt. Sed ſacerdotes impatientes & inexperti hęc domini vaſa q̄ ſibi religanda tradunt̄ malleis increpationū omnia cōterūt & cōfringunt: et fit ſciſſura deterior. Itē ſacerdoteſ paruulos chriſti ad petrā ſuę duricię crudeliſſime allidūt. Pro pane charitatiuę cōſolatiōis/ porrigūt lapidem duriſſimę obiurgationis. Pro piſce exhortationis/ porrigūt ſerpentē durę increpatiōis. Pro ouo ſuauis correctionis: porrigūt ſcorpionē venenātis ꝑcuſſionis. Vnde dn̄s ꝯ. vij. b. et Luc. xj. b. Quis ē ex vobis homo quē ſi petierit fili⁹ ei⁹ panē: nūquid lapidē porriget ei &c. q. d. qui talis ē/ nō eſt homo: q̄ nihil hūanitatis habet. Secūdo q̄rēda eſt oportunitas in bona p̄paratione cōfitentis: quā faciunt/ recogitatio peccatorū/ & abomiatio eorūdem: pudor de cōmiſſo/ dolor de amiſſo: timor iudicij/ amor dei/ cōceptio boni ꝓpoſiti. Pſ. Quoniā iniq̄tatē meā annūciabo & cogitabo ꝓ peccato Pſ. 37.
meo. Iob. vij. c. Nō parcā ori meo: loq̄r in tribulatiōe ſpūs mei: cōfabulabor cū amaritudine aīę meę. Multi v'o veniunt ad confeſſionē in nullo p̄dictorū p̄parati: qui veniunt potius ad ludendū & ad deū ꝓuocandū cōtra ſe q̄ꝫ inuocandū ꝓ ſe. Tertio etiā exquirēda eſt oportunitas loci & tp'is: ꝓpter hoc differri pōt ſalubriter ꝯfeſſio: quę nihil aliud ē q̄ꝫ veteris hominis ſiue latronis accuſatio & traditio. Si nō eſt ſacerdos q̄lem p̄ſcripſim⁹/ deeſt iudex cui tradendus eſt latro. Si deeſt noticia peccatoꝝ: deeſt accuſatio & teſtes accuſatiōis. n Prima autem die açimorū. Non quītadecima luna aprilis quādo fiebat magnū feſtū: ſed hic dr̄ veſpera quartadecima lunę q̄n comedebat̄ açyma ſm mādatū dn̄i: Exo. xij. c. Erāt aūt ſeptē dies ī q̄b⁹ nō licebat comedere fermētatū/ vt dicitur Exo. xij. c. Leuit. xxiij. a. Numeri. xxviij. c. Deut. xvj. a. Moralit̄: Septē dieſ açymoꝝ ſūt ſeptē v'tutes: quaꝝ operationes ſūt veteris homis afflictiones: & noui homis reparationes. Vel dies ē timor. In hac cōfigit̄ vetus homo. Vn̄
Pſ. Confige timore tuo carnes meas. Eccl'i. j. c. Timor dn̄i Pſ. 118.
expellit peccatū. Secūda eſt iuſticia qua temptationi peccator reſiſtit. Eccl'i. ij. a. Fili accedens ad ſeruitem dei &c. Tertia eſt magnificētia: qua cōtraria aſſumunt̄ quaſi ad medicinam. Pſ. Sanctimonia & magnificētia in ſanctificatione ei⁹. Pſ. 95.
Quarta eſt odiū vitioꝝ quo peccata derelicta non reſumunt̄/
ſed potius abominant̄. Pſ. Iniquitatē odio habui & abominatus ſum. Pſ. 118.
In his quattuor diebus omnino occiditur vetus homo. Quinta dies eſt cognitio fidei: in qua incipit viuere nouus homo. Abacuk. ij. a. Iuſtus ex fide ſua viuit. Sexta eſt donū ſcientię: in qua paſcit̄ nouus homo pane lachrymarum & dolorum. Eccl'ſ. j. d. Qui addit ſcientiā/ addit & dolorem. Auguſtin⁹ in libro de doctrina chriſtiana. Scientia nō facit hominē iactantem ſed interius lamententē. Septima eſt ſpes venię: in qua roboratur & cōfortat̄ nouus homo in ſuis tribulatiōibus. Roma. xij. c. Spe gaudentes: in tribulatione patiētes. Bene ergo dicit: n Prima aūt die açymorum/ hoc eſt in die timoris: o Acceſſerunt diſcipuli: alij boni/ non iudas: id eſt timoratę mentis cogitationes.

☙ Ad ieſum dicentes:

a ad ieſum dicentes: Ubi vis
paremus tibi comedere pa-
b ſcha? At ieſus dixit: Ite in
c d ciuitatē ad quēdam/ et dicite
e ei: Magiſter dicit: tempus
f g meū prope eſt: apud te facio
paſcha cū diſcipulis meis.
h Et fecerūt diſcipuli ſicut ꝓ-
i cepit illis ieſus: ⁊ parauerūt
k paſcha. Ueſpere autē facto
l diſcūbebat cū duodecim di-
m ſcipulis ſuis. Et edētibꝰ illis
n dixit: Amen dico vobis: q̄
o p vnꝰ veſtrū me traditurꝰ eſt.
q r Et cōtriſtati valde ceperunt
ſinguli dicere: Nūquid ego
s ſū dñe? At ipſe reſpōdēs ait:
Qui itingit mecū manū i pa
t rapſide: h me tradet. Filius
v x qdē hois vadit ſicut ſcriptū
y z eſt de illo. Ue autē homi illi
a b ꝑ quē filiꝰ hois tradet. Bo-
nū erat ei ſi natus nō fuiſſet
c hō ille. Reſpōdēs aūt iudas
d q̄ tradidit eū/ dixit: Nūquid
e f ego ſū rabbi? Ait illi: Tu di-
g h xiſti. Cenātibꝰ aūt eis/ acce-
i k pit ieſus panē et bñdixit ac
l m fregit/ deditq̄ diſcipl'is ſuis/
n o et ait: Accipite et comedite:

a Ad ieſum dicētes: Ubi vis paremus tibi comedere paſcha? Bene querūt diſcipli/ vbi vis: q̄ duo loca ſunt in anima: in quoꝝ vtroq̄ dñs pōt habitare. ſ. intellectꝰ ⁊ affectus. Sed intellectꝰ locus tumultuoſus eſt/ velut publicū cōſiſtoriū iudicioꝝ: vbi omnes cauſe ⁊ oia iudicia ventilant: ⁊ ideo nō eſt locꝰ aptꝰ refectiōi: Peccata ibi volāt paſſim: Muſce morientes. i. imūde cogitatiōes/ q̄ cibū maculāt. Eccs. x. a. Muſce morientes ⁊c. Ibi ñ comedūt niſi folia volantiū cogitationū: ſ; affectꝰ ē aptus refectioni dñi. Uñ bñ dr diſcipulis miſſis a dño: Luc. xxij. b. Magiſter dicit: Ubi ē diuerſoriū. i. affectꝰ ſecretorū: vbi paſcha cū diſcipulis meis māducē. i. cū ſctis deſiderijs q̄ ſūt aliqñ diſcipuli dñi. Hoc idem q̄rit ſpōſa Cañ. j. b. Indica mihi vbi paſcas: vbi cubes i meridie. Itē Deut. xvj. b. Nō poteris imolare phaſe i q̄libet vrbiū tuaꝝ: ſ; i loco quē elegerit dñs. Ps. Hec reqes mea i ſeculū ſcli: hic habitabo qm̄ elegi eā. ij. Paral. vij. c. Elegi mihi domū iſtā i locū ſacrificij. Idē ē locus ſacrificij et diuerſoriū ⁊ refectoriū aie. ſ. affectꝰ. Unde Marci. xiiij. b. querūt diſcipuli miſſi: Magiſter dic: Ubi eſt refectio mea vbi paſcha cū diſcipulis meis māducē? Dominꝰ autē nobiſcū comedit paſcha duobꝰ modis. ſ. de noſtra penitētia gaudendo: ⁊ nos ſibi incorporādo. Nos ꝟo comedimꝰ cū eo tribus modis. Primo hedū veteris hominis cōſumendo. Secūdo agnū noui homis/ in noſtrā reparationē aſſumēdo. Tertio agnū imaculatū in ſacramento altaris accipiendo. Apoc. iij. d. Ego ſto ad oſtium et pulſo: ſi quis audierit vocem meā ⁊ aperuerit mihi ianuā/ i trabo ad illū ⁊ cenabo cū illo: ⁊ ipſe mecū. b At ieſus dixit: Ite i ciuitatē. i. in eccleſiā/ extra quā dñs paſcha non facit. In hanc neſciūt ire ſtulti. Eccs. x. c. Labor ſtultoꝝ affliget eos qui neſciunt in vrbē ꝑgere. Ps. Uiā ciuitatis habitaculi nō inuenerunt. c Ad quēdam/ indeterminate: quia nullus eſt ad quē dominꝰ aliqñ diſcipulos ſuos nō mittat. Job. xxxvij. b. Nubes ſpargūt lumen ſuū: que luſtrant cuncta ꝑ circūitum quocūq̄ eas voluntas gubernātis duxerit ad omne qd̄ ꝓceperit illis ſuper faciē orbis terraꝝ: ſiue in vna tribu: ſiue i terra ſua: ſiue in quocūq̄ loco miſericordie ſue eas iuſſerit inueniri. d Et dicite ei: Magiſter dicit/ ſingulis ⁊ autentice. M̄. xxiij. a. Unus eſt magiſter veſter. e Tempꝰ meū/ paſſionis. ſ. qd̄ ſuū ſpecialit̄ dicit ⁊ ſuoꝝ: f Prope eſt/ mihi ⁊ meis. g Apud te facio paſcha cū diſcipulis meis. Luc. xix. a. Zachee feſtinās deſcēde: q̄ hodie in domo tua oportet me manere. h Et fecerunt diſcipuli ſicut precepit illis ieſus. Nō ſolū qd̄/ ſed ſicut ꝓceperat: qui nihil ꝓcipit niſi ſalubre. Ideo faciēdū ē ſicut ꝓcipit/ feſtināter/ letanter ⁊ ꝑſeueranter. Feſtināter: q̄ tempꝰ breue eſt. Letanter: q̄ merces magna eſt. Perſeuerāter: q̄ ſola ꝑſeuerantia remunerari digna eſt. M̄. x. c. Qui ꝑſeuerauerit vſq̄ i finē hic ſaluꝰ erit. i Et parauerūt paſcha. i. tranſitū vel mortē veteris homis: vel trāſitū de mūdo ad celū. k Ueſpere autē facto. i. lege veteri deficiēte: vel vero ſole ad occaſum mortis appropinquāte: vel ſeculi cōſummatiōe iam inſtante. l Diſcūbebat cū duodecim diſcipl'is ſuis: id eſt cū vniuerſitate electoꝝ: vel virtutū: vel ſanctaꝝ cogitationū ⁊ pioꝝ deſiderioꝝ. m Et edentibꝰ illis/ cū ieſu. i. de veteris hominis crucifixione gaudentibus. n Dixit: Amen dico vobis: quia vnus veſtrū. ſ. iudas. i. confeſſor: o Me/ veterē hominē: p Traditurꝰ eſt/ blanditijs ad crucifigendū cruce penitentie. q Et cōtriſtati valde/ omnes diſcipuli qui ieſu parauerūt paſcha. i. omnes cogitatiōes de duricia penitentie. Bona ē hec triſticia. ij. Corinth. vij. c. Cōtriſtati eſtiſ ſ̄m deū vt i nullo detrimētū patiamini ex nob: Que em̄ ſ̄m deū ē triſticia/ penitētiā opat̄ ſtabilem in ſalutē. r Ceperūt ſinguli dicere: Nūquid ego ſū dñe/ traditor ⁊ ꝓditor veteris hominis? s At ipſe reſpondēs ait: Qui intingit mecū manū in parapſide: hic me tradet. Bene dicit: Cōfeſſor em̄ cum penitēte in eadē parapſi de miſerie manū tingere debet. i. ꝑ hūane fragilitatis expientiā ſimilē peccatoribꝰ ſe reputare: ⁊ ꝑ cōpaſſiōis affectum miſerie eius ſibi partem aſſumere: et tunc poteſt ſalubriter tradere et prodere cōfitentē: q̄ tali cōfeſſori libēter credit̄. Gregoriꝰ. Inclinare ſe debet q̄ vult erigere iacentē. j. Corinth. ix. d. Factꝰ ſum infirmis infirmus/ vt infirmos lucrifaciam: Omnibꝰ omnia factus ſum: vt omnes facerē ſaluos. t Filiꝰ quidē hominis/ qui iā ab hūana natura nō degenerat ſicut ꝓus. v Uadit/ ꝑ viam penitentie: x Sicut ſcriptū eſt de illo. i. ſicut mandatū eſt ei a cōfeſſore. Quicq̄d em̄ cōfeſſor precipit cōfitentibꝰ/ debet ſcriptū eſſe in corde ipſius: vt non negligat ꝑ obliuionē. Deut. viij. c. Obſerua ⁊ caue ne q̄ñ obliuiſcaris dñi dei tui ⁊ negligas mandata eius. y Ue autē/ doloris ⁊ laboris erit in ꝓſenti: z Homi illi ꝑ quē filiꝰ hominis tradet̄/ iudici celeſtis curie. i. cōfeſſori crucifigēdus. Uel aliter: y Ue autē/ eterne damnatiōis: z Homi illi ꝑ quē filius hois. i. penitens: a Tradet̄/ beſtijs infernalibꝰ deuorādus. i. peccatis vel demonibus. b Bonū erat ei ſi natꝰ nō fuiſſet homo ille: natiuitate regeneratiōis: qua homo ſenex naſcit̄ a ſeipſo. De qua dicit̄ Job. iij. a. Pereat dies in q̄ natus ſum. Hiere. xx. d. Maledicta dies in q̄ natus ſū: dies in q̄ peperit me mater mea nō ſit bñdicta. Ul' ſic. b Bonū erat ei ⁊c. q. d. bonū erat ei ſi chriſtꝰ nō fuiſſet natus ꝑ notionē: q̄ meliꝰ ē viā ꝟitatis nō agnoſcere q̄ʒ poſt agnitionē retrorſū conuerti. ij. Pet. ij. d. c Reſpōdēs aūt iudas. i. cōfeſſio: d Qui tradidit eū/ cōfeſſori. e Dixit: Nūquid ego ſū rabbi? Ipſa reſpōſione ſua crimē ꝓdit. Quippe ipſa cōfeſſio nihil aliud eſt q̄ʒ criminis ꝓditio. Unde cōpetenter ſequit̄: f Ait illi: Tu dixiſti. Ipſe em̄ peccator ſua peccata debet dicere: ⁊ ꝓprio ore cōfiteri/ nō ſcripto vel nūcio/ ſi poteſt. M̄. xij. c. Ex verbis tuis iuſtificaberis ⁊ ex verbis tuis cōdemnaberis. g Cenātibus autē eis: in triplici cena dñi. i. ſacre ſcpture: eucchariſtie: beate vite. Quarū ꝑma vita fit i cōſūmatiōe veteris teſtamēti: ſecūda in occaſu veri ſolis: tertia i cōſūmatiōe ſeculi: poſt quā nō eſt alia. h Accepit ieſus panē/ angeloꝝ. i. ꝓpriū corpꝰ. i Benedixit: non ſolū ſanctificādo/ ſed etiā virtutē ſanctificandi ſumētibus tribuendo. k Ac fregit. i. frangendū in cruce ſignauit. l Deditq̄/ nō vendidit: m Diſcipulis ſuis. Aliter ius edēdi nō habēt de illo/ niſi q̄ ſcholas ſuas intrāt. ſ. hūilitatis/ māſuetudinis/ ⁊ charitat̄. Duo ꝑmo docuit ꝟbo. M̄. xj. d. Diſcite a me q̄ mitis ſū ⁊ humilis corde. Et exēplo. Joh. xiij. a. lauādo pedes diſcipuloꝝ. Charitatē docuit ꝟbo. Joh. xiij. d. In h̄ ſciēt oēs q̄ diſcipuli mei eſtis: ſi dilectionē habueritiſ ad inuicē. Tertio i cruce ꝓ nobis moriēdo. Joh. xv. b. Maiorē hac dilectionē ⁊c. n Et ait: accipite/ corde credendo: ore confitendo: manu vicem reddendo. o Et comedite/ vos ei per amorem ⁊ vnitionem iungendo.

Hoc eſt corpus meū

Marci. 14. b. Luc. 22. c. Job. 13. c.

Ps. 131.

Ps. 106.

Marci. 14. c. Luc. 22. b.

G a Hoc eſt corpus meũ: qđ vobis do in cibũ. b Et ac/
cipiens calicē gratias egit/ ꝑ liberatiōe generis hũani
ꝑ mortē. ſ. ⁊ agendas eſſe ī omi tribulatiōe oñdit. c Et de
dit illis/ dicēs: Bibite ex hoc oēs: q2 ꝑ omnib⁹ effun/
det. d Hic eſt eñ ſanguis me⁹: quē ego do vobis ī po
tum. Joh. vj. f. Caro
mea vere eſt cibus et
Marci.14.c. ſanguis meus vere eſt
Luc.22.b. potus. Sanguis dico
1.Cor.11.f. dedicator/ e Noui
teſtamenti. Utrūq
eñ teſtamentũ ſangui
nis effuſiōe ꝯfirmatũ
eſt. Heb. ix. c. Teſta/
mentũ in mortuis cō/
firmatũ eſt: alioquin
nōdum valet dũ viuit
qui teſtatus eſt. Unde
nec prīmũ quidē dedi
Marci.14.c. catũ eſt ſine ſanguine.
44.diſ.c.qñ.1. f Qui ꝑ multi ef/
De cōſe.diſ.1.c. fundet. Pro omib⁹
de hymnis ſufficiēter: pro multis
efficiēter. g In re/
miſſionē peccatoꝝ. Heb. ix. f. Oīa pene in ſanguie ſm le
gē mũdant: ⁊ ſine ſanguis effuſiōe nō fit remiſſio peccatoꝝ.
Apoc. j. b. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nrĩs in ſan/
guine ſuo. h Dico aũt vobis: non bibā amodo de
hoc genimine vitꝭ. Uitis ē plebs iudaica: genimīa/ ei⁹ ce/
rimonię. Hiere. ij. e. Quō ꝯuerſa es mihi ī prauũ vitꝭ aliena?
i Uſq ī diē illũ cũ illō bibā vobiſcũ nouũ ī regno
patris mei. i. ī eccłia militāte. Illud vinũ nouũ credulitas ē
gentiũ. Uł vitis/ eſt hũana natura: genimina ei⁹/ mortalitas
⁊ legis vetuſtas: nouũ genimē īmortalitatis. k Et hym
no dicto. Forte aliq pſalmi verſiculo ad gratiarũactionē:
vel ſermone dñi in cęna completo. Chryſ. Audiāt quiq ve/
lut porci mādueātes: ſimpliciter calcitrāt mēſam ſenſibilem/
cũ deceret grãs agere. Audiāt ⁊ q vltimā oratione ī miſſa nō
expectant. Hoc eñ illi⁹ oratiōis ſymbolũ eſt. i. ſignũ. Hym/
nũ dixit: vt nos idipſum faciam⁹. j. Theſſal. v. d. In omnib⁹
gratias agite. l Exierũt. Ideo exit ꝓceſſio de refectorio
poſt prandiũ in oratoriũ grãs agens. m In montē oli/
ueti. Chryſ. Uenit ī montē manifeſtũ/ ſe dans ad capiendũ:
venit in locum iudę notũ. In montē oliueti. Hic oſtendit
virt⁹ hui⁹ ſacramēti: quo in altitudinē interne vnctiōis aſcē/
dit. Ad litterā ꝟo poſt ſacramētoꝝ ſuſceptionē: poſt laudum
diuinarũ decantationē: ad opa miſericordię exire oportet: vt
Pš.41. docuit Pš. In die mādauit dñs miſericordiā ſuā ⁊ nocte cā/
ticũ eius. Joh. xviij. a. Hęc cũ dixiſſet ieſus. i. ſermonē feciſ/
ſet: egreſſus ē trans torrentē cedron vbi erat hort⁹. n Tũc
dicit illis ieſus. Talib⁹ eñ qui cũ dño aſcendũt in montē
internę vnctiōis/ ⁊ vacāt opib⁹ miſericordię: ⁊ cũ dño ſe paſ/
ſiōi ꝑ fratrib⁹ exponere nō formidāt/ reuelat dñs ſecreta ſua.
Joh. xv. b. Uos aũt dixi amicos: q2 oīa q audiui a patre meo
nota feci vob. o Oēs vos ſcandalũ patiemini ī me
in iſta nocte. q. d. bona facere incępiſtis/ ꝑparate vos ad tē
ptationē. Eccl. ij. a. Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta ī iuſticia
⁊ timore: ⁊ ꝑpara animā tuā ad temptationē. Et dicit/ Om/
nes: ita ꝙ quicũq de fratribus ieſus fuerit/ ſuũ reputent. ij.
Cor. xj. g. Quis īfirmaꝰ ⁊c. Oēs vos ⁊c. Ibi erat mater
ei⁹: Nũqđ ipſa? Nō. In iſta nocte/ dic. i. in pñti vita: in q
oēs electi ſcandalũ tribulatiōis ⁊ ꝑſecutiōis patiũt ꝑ chriſto.
ij. Timoth. iij. c. Oēs q pie volũt viuere in chriſto ꝑſecutio/
nem patient. Uł in nocte temptatiōis ⁊ lapſus/ oēs virtutes
ſcandalũ patient. Jaco. ij. b. Qui ī vno offendit omniũ fact⁹
eſt reus. Et ecōtra/ in nocte pęnitētię/ omnia moriunt vitia.
S. xviij. a. Uę mũdo a ſcādalis: Neceſſe eñ eſt vt veniāt ſcā/
dala. Eſa. xxj. c. Uenit mane ⁊ nox: ſi qritis qrite. p Scri/
ptũ eſt eñ. Quare? Chryſ. Docet nos ſcripturis attēdere
ſemp. Itē intra ſe/ nō alienũ a veteri teſtamēto. Itē oſtēdit ꝙ
vetus ē ꝯſiliũ de crucifixione ſua. Itē docet noſſe quales fue/

a b Hoc eſt corpus meũ. Et acci
piens calicem gratias egit: ⁊
c dedit illis/ dicēs: Bibite ex
d hoc oēs. Hic eſt eñ ſanguis
e f me⁹ noui teſtamēti: q ꝑ mul/
g tis effundet ī remiſſionē pec
h catoꝝ. Dico autē vobis: nō
bibā amodo de h genimine
i vitis vſq ī diem illũ cũ illud
bibā vobiſcũ nouũ in regno
k patris mei. Et hymnō dicto
l m exierunt in montem oliueti.
n o Tũnc dic illis ieſus: Omēs
vos ſcandalũ patiemini in
p me in iſta nocte. Scriptũm
q eſt enim: Percutiam paſto/
rem: et diſpergent oues gre/
r gis. Poſtq autem reſur/
rexero/ pcedam vos in gali/
s leam. Reſpondens autem
petrus/ ait illi: Et ſi omnes
ſcādalizati fuerint in te: ego
nunq ſcandalizabor. Ait
t illi ieſus: Amen dico tibi:
v quia in hac nocte anteq gal
lus cantet/ ter me negabis.

runt diſcipuli ante paſſionē/ ⁊ quales poſt. q Percutiā
paſtorē: et diſpgent oues gregꝭ. Littera noſtra habet
Zach. xiij. c. Framea ſuſcitare ſup paſtorē meũ: ⁊ ſup virum
coherentem mihi dicit dñs exercituum: Percute paſtorem
et diſpergentur oues. Septuagīta ſic habent: Percute pa/
ſtorem et eripe oues.
Moraliter. Per/ Moraliter
cuſſo prelato ſpũali. ſ. Marci.14.c.
morte peccati/ diſpgũ/
tur ſubditi: ⁊ lupis in/ Zach.13.c.
fernalibus exponunt.
Ideo ꝑlatis maxime
inſidiantur. j. Regꝭ.
vltꝭ. a. Totum pond⁹
ꝑlij verſum eſt ī ſaul. Marci.14.c.
Uel paſtorē/ liberũ ar Job.13.d.
bitriũ: quo ꝑcuſſo gla
dio diabolicę ſugeſti/
onis/ diſpgunt virtu/
tes ⁊ dona. r Poſt
q aũt reſurrexero
pcedā vos in gali
leā. Sic qlibet iuſtus
ſurgens in ꝑlationē: ⁊
ſurgēs in eminentiā vitę/ debet ſubditos pdicere ī trāſmigra/
tiōe de iudea ad cęlũ ꝑ ꝯtemptũ mũdi ⁊ deſideriũ cęli. Joh.
x. a. Bon⁹ paſtor cum ꝓprias oues emiſerit/ ante eas vadit ⁊
oues illũ ſequunt. s Reſpōdens aũt petrus. Chryſ.
Triplex eſt petri incuſatio: q2 chriſto cōtradicit: q2 alijs ſe ꝑ/
tulit: q2 totũ ſibi ipoſuit. Petr⁹ hic gerit typũ quorũdā qui
inexpti tribulationē petrinę fortitudinis ſe eſſe pſumũt: ſ; tem
ptationis pñtia qles ſint manifeſtat. Eccl. xxvij. a. Uaſa fi/
guli ꝓbat fornax: ⁊ homīes iuſtos tēptatio tribulatiōis. Itē
Eccl. xxxiiij. b. Qui nō eſt temptat⁹ qlia ſcit? Docemur autē
hic nō plus ſentire de nobis q de alijs. Permiſit aũt dñs ca Dominus
dere petrũ/ multiplici de cauſa: vt dic Chryſ. Primo vt con petrũ per/
fundat marcion hereticus. Secundo vt nemo de ſe pſumat. miſit cade/
Tertio vt plus chriſto q ſibi credat. Uñ dicit Chryſ. Quid re multipli
aũt o petre? Propheta pdixit: chriſt⁹ certificat: ⁊ tu dicis/ ne/ ci de cauſa
quaq? Nō ſufficit ꝙ increpat⁹ es. S. xvj. d. Abſit a te dñe/ nō
erit tibi hoc. Propter hoc pmiſit te cadere/ docēs in omnib⁹
credere chriſto/ et ꝓpria ꝯſciētia credibiliorē ęſtimare illi⁹ ꝑ/
nũciationē? Quarto vt cōprimat audacia. Quito vt petrus
cōuinceret. Sexto vt alij inſtruerent. Septimo vt ſciret petr⁹
qliter alijs miſereret. Uñ Greg⁹. Omnipotēs dñs ipſũ apo/
ſtolorũ pncipē pmiſit cadere: vt in ſua culpa diſceret quātum
alijs miſereri deberet. Eccl. xxxj. b. Intellige q ſunt proximi
tui ex teipſo. Job. v. d. Uiſitans ſpeciē tuam non peccabis.
Moralit: Petrus ē ꝯfidētia ſpei: q ante tēptationũ īſult⁹ Moraliter
pſumit de ꝑſeuerātia: ī tribulatiōe vero nulla virt⁹ facił⁹ ſuc/
cũbit. Uñ ⁊ rariſſimos atq debiliſſimos ſpei mot⁹ ſentiũt in
ſe/ etiā illi qs ꝑfectos reputam⁹: nō ſolũ in morte/ ſ; etiā in qli/
bet tribulatiōe. Sequit: t Ait illi ieſus: Amē dico ti/
bi: q2 in hac nocte/ pñtis tribulatiōis: v Anteq gal
lus cantet/ ter me negabis. Gall⁹ ē pdicator vel doctor
ꝓpꝭ ꝓpter galli ꝓprietates: q doctori vel pdicatori cōueniũt. Propriet/
Pugnax eſt/ calcaria habet in pedib⁹: ⁊ barbā ⁊ criſtā rubeā tates galli
in capite: alis ſe ꝑcutit vt cantet: ſcalpit terrā vt grana inueni/
at: horas noctis determiat: in ſenectute facit oua vnde naſcit
baſiliſc⁹: ſup crucē ponit: vertit roſtrũ ad vētũ: caudā eleuat.
Uñ ꝟſus: Pugnax/ calcar habet/ barbā criſtāq rubentē. Se
ferit vt cantet/ ſcalpit/ noctꝭ docet horas. Decrepit⁹ facit oua
qb⁹ baſiliſce foueris. Inſidet eccleſijs ⁊ roſtrũ torquet ī au/
ras. Caudā ſubtollit/ habet iſta notāda magiſter. Habet ⁊ ali
as/ qs diximꝰ ſup illud Job. xxxviij. d. Quis dabit gallo itel/
ligentiā. Itē Prouer. xxx. d. Gallus ſuccinctus lũbos. Ante
cantũ hui⁹ galli. i. ante pdicatiōis ſonitũ/ qđ eſt in hoie niſi ne
gatio chriſti? Et h ꝓpter tria. i. ꝓpter triplicis potētię auerſio/
nē a deo. Uel tres negatiōes chriſti/ ſunt erronea cogitatio/
ꝑuerſa affectio/ ſiue operatio. Titũ. j. d. Factis deũ negāt cũ
ſint abomīabiles affectionib⁹/ ⁊ incredibiles cogitatiōibus: ⁊

a Ait illi pētrus: Etiā ſi opor/
tuerit me mori tecum/ non te
b negabo. Similiter ꝛ omnes
c diſcipuli dixerunt. Tūnc ve
nit ieſus cum illis in villam
q̄ dicit̃ geſſemani. Et dixit
d diſcipulis ſuis: Sedete hic
donec vadā illuc et orē. Et
aſſūpto petro et duob' filijs
çebedei/cepit ꝯtriſtari ꝛ meſ/
e ſtus eſſe. Tunc ait illis: Tri/
f g ſtis ēſt aīa mea vſq̨ ād mor/
h i tē. Sūſtinete hic et vigilāte
k l mēcū. Et pgrēſſus puſillū p
m n cidit ī faciē ſuā ōrās ꝛ dicēſ:
o p Pāter mi/ ſi pōſſibile ē trāſ/
q eat a me calix iſte. Vērūtñ
nō ſic ego volo: ſ ſic tu vis.

G ad omne opus bonū reprobi. a Ait illi petrus: Etiā
ſi oportuerit me mori tecum/nō te negabo. Roma.
Moraliter viij.g. Quis nos ſeparabit a charitate chriſti: Moraliter.
Petrus typum gerit ſpei ꝛ cōfidentię: quę ante temptatiões
de ſtatu ꝛ pſeuerantia pſumunt defacili: In tribulatione ẜo
nulla virtus facili' ſuc
cumbit: nullius virtu/
B tis caſus facilior: ꝛ nul
Marci.14.d. lius virtutis ſtat' de/
Luce.22.d. bilior: Unde etiā mo/
tus rariſſimos ꝛ debi/
liſſimos etiam in viris
pfectiſſimis hꝫ ſpes.
Mat. ꝛgeth/ ſemani b Similiter ꝛ om/
nes diſcipuli dixe
rūt: id eſt omnes vir/
tutes ad temptatiões
pſeuerantiam pmiſe/
runt. Sed adueniente
cohorte temptationū/ſepiſſime fugam arripiūt omnes. Vñ
j. eodem. f. Tunc relicto domino/omnes diſcipuli fugerunt.
c Tunc venit ieſus cum illis in villam quę dicit̃
geſſemani. Hęc erat villa in radice montis oliueti: iuxta
campū qui ſic dicebat̃. Et ideo ſic vocata: quia fertilis valde
vallis eſt ꝛ illa villa. Johānes autē. xviij. a. ſcribit: Egreſſus
eſt ieſus trans torrentem cedron. Vetus quidem homo ſemp
foris eſt/ et ſemper egredit̃: vnde homo exterior appellatur:
quia per viſibilia euagatur. Et econuerſo homo nouus ſem/
per int' eſt/ ꝛ ſemper ingregit̃: vnde homo interior appellat̃.
Hiere. iij. f. Patrem vocabis me: ꝛ poſt me ingredi non ceſſa/
Ps.37. bis. Ps. Tota die cōtriſtatus ingrediebar. Sed vet' homo
iſtum educere ſemper conat̃. Geñ. iiij. b. Dixitq̨ cain ad abel
fratrem ſuū: Egrediamur foras: Cūq̨ eſſent ī agro/ abel oc/
Gen.34.a. ciſus eſt. Sic etiā dina egreſſa/ oppreſſa eſt et corrupta. Itē
iij. Regl. ij. f. dixit ſalomon ad ſemei: Quacūq̨ die egreſſus
fueris ꝛ tranſieris torrentem cedron/ſcito te interficiendum.
Torrēs cedron/pſens eſt tribulatio: quā ſemper tranſire cō/
tendit vetus homo/non curat de eo bibere. Ecōuerſo de no/
Ps.109. uo dicit̃: De torrēte in via bibet/propterea exaltabit caput.
Geſſemani interpretatur villa pinguedinis. Hęc eſt hęredi/
tas diuitiarū atq̨ delitiarum: ad quam venit vetus homo p
deſiderium. Sed ibi miſer peccator caterua vitiorum cōpre/
hendit̃ ꝛ ligatur in hortu voluptatis: vt dicit̃ Job. xviij. b.
Moraliter Moraliter. Villa geſſemani eſt pęnitētia. Interpretatur
enim torcular: quia ſicut in torculari compreſſis vinacijs/ vi/
num exprimit̃: ſic in pęnitētia compreſſis peccatis intus cor/
de per cōtritionem vinum cōpunctionis exterius per oculos
eliquat̃. In hanc venit ieſus cum diſcipulis: quia ſicut fugat̃
per peccatū de corde hominis peccatoris cum turba virtu/
tum: ſic redit per pęnitentiā in corde pęnitentis cum eadem
turba virtutū: quia pęnitentia omnia ablata reſtituit. d Et
dixit diſcipulis ſuis: Sedete hic donec vadā illuc
ꝛ orē. Et aſſumpto petro ꝛ duob' filijs çebedei cę
pit contriſtari et męſtus eſſe. In hoc facto docemur
Moraliter moraliter/ tempore orationis a turba recedere et ſecretum
quęrere: qđ ipſemet domin' docet. 5. vj. a. Cum oraueris/in/
tra in cubiculū tuum ꝛ claude oſtium et ora ad patrem tuum
in abſcōdito. Qr autem ſecum aſſumpſit petrum/iacobum ꝛ
iohannem tempore temptationis/ ſignificat tribus virtuti/
bus maxime innitendum. Per petrum enim qui agnoſcens
dicit̃/ſignificat̃ prudentia: Per iacobum qui luctator vel ſup
plantator dicit̃/patientia ꝛ hūilitas: quę ſolę luctādi ꝛ ſupplā
tandi diabolū aſtutiam habent: Per iohannē charitas deſi/
gnat̃. Alijs virtutib' dicit̃: Sedete hic/tempore paſſionis.
Vel/Sedete hic. i. fungat̃ vnaquęq̨ officio ſuo. Maxime
autē tempore orationis debēt ſedere virtutes in ſuis gradib':
Sic ſacerdote accedēte ad altare vt oret cū paucis: ſedet cō/
uentus in ſtallis ſuis. Et hoc inſinuat nobis cum dicit: Se/
dete hic donec vadā illuc ꝛ orem. e Tūc ait illis:
Triſtis eſt anima mea vſq̨ ad mortē. q. d. vltra mor/
tem non extendet̃ triſticia paſſionis/ ſed cum morte moriet̃.

Eccl. xxxviij. b. Conſolare pter triſticiam: ꝛ fac luctum ẜm
meritū eius ꝛc. Joh. xvj. d. Triſticia veſtra vertetur in gau/
diū. Econuerſo gaudiū huius mundi cum morte morit̃ et fi/
nitur. Luc. vj. d. Vę vobis diuitib' qui habetis hic conſola/
tionē veſtrā. Prouer. xiiij. b. Riſus dolore miſcebit̃: ꝛ extre/
ma gaudij luct' occu/
pat. Vel alit̃: f Tri/
ſtis ē anima mea/
dolore compaſſionis Marci.14.d.
qui mūdo compatior. Joh.12.d.
g Uſq̨ ad mortē: De cele. miſ. c. in quadam
id eſt quouſq̨ p ipſo
ſuſtineam mortē. In Marci.14.d.
quo quid pęnitēs de/ Luc.22.c.
beat facere demōſtra/
tur. Debet enim eſſe
triſtis vſq̨ ad mor/
tem veteris hominis.
Hoc eſt contra eos
qui tm̄ ad mutilationem eius contriſtant̃: quales ſunt illi qui
a peccato ceſſant: ſed emendare non curant. h Suſtinete
hic. i. ī hac vita dominū/quantūcunq̨ grauem ꝛ ponderoſū
ſe exhibeat in tribulatiōibus. Eccl. ij. a. Suſtine ſuſtentatio/
nes domini ꝛ cōiungere illi ex corde. Item/Suſtinete hic/
faſciculum tribulationū ꝛ temptationū verborum ꝛ neceſſita/
tū: quia ſuſtinet ſuſtinentes ſe. Unde ſponſa/ Cañ. j. d. Faſci/
culus myrrhę dilectus meus mihi inter vbera mea cōmora/
bitur. Amos. ix. b. Faſciculū ſuum ſuper terram fundauit: id
eſt ſuper eccleſiā. Suſtinete ergo hic me dicit domin' et one/
ra vobis impoſita. Etiā ſuſtinete onera fratrum. Gal. vj. a.
Alter alterius onera portate: et ſic adimplebitis legē chriſti.
i Et vigilate. Bene ſequit̃: quia diabolus ſemper inſidia/
tur laborātib'. j. Pet. v. b. Sobrij eſtote ꝛ vigilate: quia ad/
uerſarius veſter diabolus ꝛc. Job. xxx. c. Qui me comedunt
non dormiūt. Vigilandum eſt ergo ſicut lepores: id eſt aper/
tis oculis per timorem. Vl' ſicut leones/apertis oculis pter
fortitudinē. Cant. v. a. Ego dormio ꝛ cor meū vigilat. Cor/
pus ergo dormiat ꝛ cor vigilet. Sed quidam toti dormiunt/
ꝛ corde ꝛ corpore: quibus dicit̃ Prouerb. vj. b. Vſq̨quo pi/
ger dormies: Alij corde dormiunt/ſed corpore vigilant: qui
torpēt in ſpiritualib'/ſolliciti de temporalibus: quibus dicit̃
Eſa. lj. b. Leuate in cęlū oculos veſtros. k Mecū. Con
tra eos qui cū diabolo vigilant ad facienda peccata: De qui/
bus Job. xxiiij. c. Si ſubito apparuerit aurora/arbitrant̃ vm/
bram mortis: ꝛ ſic in tenebris quaſi in luce ambulant. l Et
pgreſſus puſillum pcidit in faciem ſuā. Progreſ/
ſus iſte eſt temptationū profectus. Quē pgreſſum ſentiens
eſſe pfectum: dic̃ Jacob'. j. a. Omne gaudiū exiſtimate fra/
tres mei cū in temptationes incideritis. Quippe temptatio ē
vita gratię. Job. vij. a. Temptatio eſt vita hominis ſup terrā:
nō in terrā. Signāter autē dicit Lucas. xxij. c. Auulſus eſt ab
eis quātum eſt iactus lapidis. Ibi eñ in oratiōe iaculant̃ dę/
mones lapides temptationū. In faciē autē ſuā pcidere/eſt in
anteriora ſe extendere per ſanctū deſideriū. Unde Phil. iij.
c. Poſteriorū oblitus in ea quę ante ſunt meipſum extendēs.
Vel in faciē ſuam pcidere/eſt in ſui cognitione humiliari ꝛ ſe/
ipſum ante oculos pſentē habere. Et bñ ſequit̃: m Orās:
docens orationē in hūilitate eſſe faciendā. Eccl. xxxv. c. Ora
tio hūiliantis ſe nubes penetrat. n Et dicens. Orans
corde ꝛ dicēs ore: o Pater mi: q ſol' adorād' ꝛ orād' es.
p Si poſſibile ē/trāſeat a me calix iſte. Nō orat vt nō
veniat: ſ vt trāſeat: ita q in diſcipulis ſuis trāſeat/non rema/
neat p timorē. q Verūtñ nō ſicut ego volo/ſed ſic tu
vis. Hic docet nos dñs in oib' volūtatē noſtrā ſubijcere vo
lūtati diuinę. Hęc eñ eſt pax ꝛ glia volūtatis nrę: vt ſit per
oīa cōformis volūtati diuinę. Vñ Ps. Doce me facere volū Ps.142.
tatē tuā: qr de' me' es tu. Trāſeat. Beat' Berñ. Agnoſco
vocē ęgroti ī medico/cōſidero charitatē/ſtupeo miſerationē/
expaueſco dignationē. Chryſoſtom'. In dicēdo/tranſeat:
mōſtrat qđ humanū eſt. In dicendo/verūtñ: edocuit vir/
tuoſum. Et phus. Erudit etiā natura reluctante ſequi deum.
G Et venit ad diſcipulos

G a ¶Et venit ad diſcip̄los ſuos/ ⁊ iuenit eos dormiē‑tes. Iuxta litterā planum eſt: Aduentus em̄ eius ad diſcipu‑los/ ſignificat aduentū quo ſuos viſitat in tribulatiōibus. Qꝛ autē ter viſitat dormiētes: ⁊ nūc increpat/ nūc quietem indul‑get: ſignificat tria bñficia quę viſitando tribulatos operaꝛ in eis. Primū ē admoni‑tio doctrinę: qua ꝑ ſe inſpirādo vel ꝑ hoiem admonēdo illuminat. Secūdū ē ſtimulatio tribulatiōis: q̄ torpētes ⁊ negligentes excitat: quod inſinuat icrepa‑tio diſcipulorū. Ter‑tiū eſt conſolatio: qua temptatos et tribula‑tos refouet: et hec eſt quies quā dormiētib⁹ indulget. In hoc autē ꝙ ſemper inuenit dor‑miētes/ demonſtrat ꝙ oēs i temptatiōe dor‑miūt per torporē/ vel vt nihil videāt ſpūa‑liter. Poteſt etiā iſta trina viſitatio ad tres vires aīę referri. Rationabilē em̄ i nocte viſitat/ dū boniſ cogitatiōib⁹ i tēpta‑tione illuminat. Cōcupiſcibilē ꝟo viſitat/ dū moleſtijs vt exci‑teꝛ pulſat. Iraſcibilē etiā viſitat/ dū ꝓmiſſionib⁹ ꝯſolaꝛ ne ca‑dat. Et hoc eſt qđ dicit Iob. xxxiij. d. Hęc oīa operaꝛ deus trib⁹ vicib⁹ ꝑ ſingulos: vt reuocet animas eorum a corrupti‑one: ⁊ illumiet i luce viuētiū.

Marci. 14. d.
Luc. 22. e.

a Et vēnit ad diſcip̄los ſuos
b ⁊ inuenit eos dormientes/ ēt
c dicit petro: Sic/ nō pōtuiſti
vna hora vigilare mecū: Vi‑
d e gilāte ⁊ orate vt nōn intretis
f in tēptationē. Spiritūs qui‑
g dem ꝓmptus eſt: cāro autē
h infirma. Itērū ſecūdo abijt:
⁊ orauit dicēs: Pater mi/ ſi
non poteſt hic calix tranſire
niſi bibam illum: fiat volun‑
i tas tua. Et vēnit iterū/ et in‑
uenit eos dormiētes: Erant
enim oculi eorū grauati. Et
k rēlictis illis/ iterū abijt ⁊ ora‑
uit tertio eundē ſermonē/ di‑
l cens. Tunc venit ad diſci‑
pulos ſuos ⁊ dicit illis: Dor‑
m mite iam ⁊ requieſcite. Eccē
tappropiquauit hora ⁊ fili⁹
hominis tradetur in manus
n o peccatorū. Sūrgite eāmus:
p Eccē appropinquabit qui
q me tradet. Adhūc eo loquē‑
r te/ eccē iudas vnus de duo‑
s decim venit: ⁊ cūm eo turba

libus delitijs aſſuetus. Qꝛ autē domin⁹ tertio orauit: ad ipſā trinitatem orationes noſtras dirigendas eſſe mōſtrauit. Aut tres vires animę eſſe attentas. Aut tria in oratiōe eſſe peten‑da. ſ. culpę remiſſionē: gratię collationē: glorię adeptionem. Vel tria quę oratiōnē dignam exauditione efficiunt/ cōmen‑dauit. ſ. ꝙ ſit charita‑te feruida: humilitate deuota: ſpei ſecuritate firma. h ¶Iterum ſecūdo abijt ⁊ ora‑uit/ dicens: Pater mi ſi nō poteſt hic calix trāſire niſi bi‑bam illū: fiat volū‑tas tua/ vt prius. i ¶Et venit iterum et iuenit eos dormiē‑tes. Erāt em̄ ocu‑li eoꝝ grauati/ lon‑gitudine vigiliarum. Grauanꝛ etiam fumo vanarū cogitationū. Item longa lucis ab‑ſentia: vt patet i capti‑uis. Item nimia lucis vehemētia: vt patet in aſpiciētibus ſo‑lem. Item lippitudinis ęgritudine. k ¶Et relictis illis/ iterū abijt ⁊ orauit tertio eūdem ſermonē/ dicens: eūdē ſenſū. ſ. i orōne. Per hoc ꝙ tertio orauit eūdē ſermonē: oſtendit non eſſe nugatoriā vel faſtidioſam repetitionē eiuſdē orationis coram domino: qꝛ nihil ſonat dulcius in aure dei. Cantı. ij. d. Sonet vox tua i aurib⁹ meis: vox em̄ tua dulcis. l ¶Tūc venit ad diſcipulos ſuos ⁊ dicit illis: Dor‑mite iam ⁊ requieſcite. Per aliquantulam moram re‑ceſſerat ab eis: ſed ſciens qm̄ appropinquabat qui eum debe‑bat capere/ venit ad eos/ dicens: m ¶Ecce appropinq̄‑uit hora ⁊ filius homis tradeꝛ in man⁹ peccatorū.

Vl. tappro‑pinquabit

E
Marci. 14. e.
Luc. 22. e.
Ioh. 18. a.

Myſtice: Myſtice/ aūt ꝙ apoſtoli ad re‑gnū ⁊ cuſtodiā ꝓordinati i ipſo diſcrimine paſſiōis dormiūt: ſignificat nimiā negligentiā prelatorum: qui ad vigilandum ſuꝑ gregem domini ab ipſo domino ſunt cōſtituti: et tamē in medio tribulationū ⁊ periculorū in ſentina carnaliū delitiarū dormire non formidant. Unde Ionę. i. a. Facta ē tempeſtas in mari ⁊ nauis ꝑiclitabatur conteri: et timuerūt naute ⁊c. et Ionas deſcēdit ad interiora nauis ⁊ dormiebat ſopore graui.

Moraliter: Moraliter/ aūt referꝛ hoc ad virtutes: ad quas excitādas peccatoꝝ trina viſitatione debet attendere. Primo ſollicitās eos ſuppliciorū cōminatione. Secūdo cōſolans ꝑmiorū pol‑licitatione. Tertio pulſans pudore ſuccumbendi/ dicens iro‑nice: Dormite iam ⁊ requieſcite. q. d. nō eſt tempus mō dormiendi ⁊ requieſcendi: ſed potius laborandi ⁊ vigilandi. b ¶Et dicit petro: ſic. Chryſ. Uniuerſi dormiunt et pe‑trū increpat. c ¶Nō potuiſti vna hora vigilare me‑cū. Hoc dixit petro/ quia dixerat: Et ſi oportuerit me mori tecū non te negabo.

Moraliter: Moraliter. Bene dicit/ vna hora: qꝛ breuis eſt moleſtia temptatiōis reſpectu remunerationis. ij. Corinth. iiij. d. Id qđ ē in pſenti momētaneū ⁊ leue tribula‑tiōis nrę: ſuꝑ modū i ſublimitate etnū glię pōd⁹ opaꝛ i nob. Tullius. Oia q̄ ſūt breuia tolerabilia debēt eſſe/ etiam ſi ma‑gna ſint. d ¶Vigilate ⁊ orate. Chryſ. Qui cōmori elege‑rāt: neq̄ ꝯtriſtari neq̄ vigilare poterāt.

Moraliter: Moralif: d ¶Vi‑gilate ⁊ orate. q. d. fures inſidianꝛ: ſꝫ vigiliarū ſollicitudine et orationis clamore i fugā vertenꝛ. Unde. Luc. xxiij. d. Si ſci‑ret paterfamilias q̄ hora fur vētur⁹ eſſet ⁊c. Qui ḡ in tempta‑tiōe nō clamat orādo/ ſe ſociū furū ⁊ dñi ꝓditorē demōſtrat. Qui furtū videt/ domino ſuo denūciat vt cuſtodiat domum ſuam. e ¶Ut non intretis in temptationē/ per cōſen‑ſum. In id enim intramus/ in quod voluntarie conſentimus. Foris ergo remanendum eſt per diſſenſum et orando. Unde Exo. xvij. d. Moyſes orando deuicit amalech. Et Daniel. iij. e. Tres pueri liberati ſunt ꝑ orationem. Per hoc autem

Ps. 46. qđ dicit/ vigilate: notaꝛ ꝙ vigilantia. i. diſcretio debet eſſe i oratione. Unde Ps. Pſallite regi noſtro pſallite ⁊c. pſallite ſapiēter. f ¶Spirit⁹ quidē ꝓmptus eſt/ ad reſiſtendum temptationi.

Moraliter: Moraliter: f ¶Spiritus quidem: id eſt ſpiritualis homo: ꝓmptus eſt/ ad bonum faciendū: ad ma‑

Ps. 56. lum ſuſtinendū. Unde Ps. Paratū cor meū deus/ paratum cor meū. g ¶Caro autē infirma. i. carnalis homo carna‑

Hic docet nos dñs omnē horam temptatiōis tanq̄ ꝓximā expectare: ⁊ ideo ſemꝑ nos deberemus eſſe parati. Un̄ Eccl. ij. a. Fili accedēs ad ſeruitutē dei ⁊c. Qui ḡ pigri ſūt ad ꝓpa‑randum ſe: aut pacem ſe habere cū temptatore eſtimant: aut ꝙ longe ſit temptator putant: aut de ſalute ſua non curant: hi ſunt q̄ nolunt ſe armare anteq̄ ſint vulnerati: cū tamē eis di‑caꝛ Eccl. xviij. c. Ante languorem adhibe medicinā. Hi ſunt ſicut ſtulti aduocati: qui nolunt parare allegationes ſuas niſi poſt latā ſententiā: cum etiā eis dicaꝛ/ Eccl. xviij. c. Ante iu‑diciū para iuſticiā. Hi ſunt qui amiſſo equo ſerant ſtabulū: quib⁹ dicꝛ: Cū iam damna feras oſtia ſero feras. n ¶Sur‑gite/ de ſomno/ ad litteram. o ¶Eamus/ obuiam prodi‑tori et ꝑſecutorib⁹: In quo ꝙ ſponte accederet ad mortē de‑monſtrauit.

Verſus

Moraliter: Moraliter/ autē in temptatiōib⁹ ſurgendū eſſe demōſtrauit: qꝛ ſtando nō iacendo pugnaꝛ. Unde et ſtepha‑nus in ſua lapidatione ieſum ſtantē quaſi cū eo pugnare pa‑ratū vidit: Actı. vij. g. Eūdum eſt obuiam ipſis temptatiōi‑bus repellendis ⁊ declinādis. Qꝛ autē dicit indiſtincte/ Ea‑mus: docuit qb⁹ tēptatiōib⁹ e directo debem⁹ occurrere: vt ſunt temptatiōes de ira/ inuidia/ ſuꝑbia/ auaricia: et generaliꝛ oēs illę q̄ moleſtiā habēt. Alię ꝟo declinādę ⁊ fugiēdę ſunt: qꝛ ſola declinatiōe fugę vincunꝛ: q̄lis eſt tēptatio carnis. Un̄. i. Corı. vi. d. Fugite fornicationē. Qn̄ ḡ ſpūs fornicatiōis tē‑ptat/ trāſeundū ē ſtatim ad alias occupatiōes. Vl/ n ¶Sur‑gite eamus/ in cęlum ꝑ conſiderationē ꝓmioꝝ. Iaco. i. a. Oīe gaudiū exiſtimate ⁊c. In infernū ꝑ ꝯſiderationē tormē‑toꝝ. Ps. Aſcēdūt vſq̄ ad cęlos: ⁊ deſcēdūt vſq̄ ad abyſſos. Ps. 106.
Hęc ſūt refugia in quib⁹ eundū eſt in tēptatiōib⁹. Un̄ aūt di‑cit/ eam⁹: qꝛ tēptatio ſtimul⁹ eſt: q̄ debet accelerare greſſum. p ¶Ecce appropinq̄bit q̄ me tradet/ demonib⁹ vel vi‑tijs. q ¶Adhuc eo loquēte. i. deliberāte ⁊ ꝓparāte arma‑ri ꝯ hoſtē. r ¶Ecce iudas vn⁹ de duodeci. i. diabol⁹ vel vitiū: in q̄ notaꝛ repētin⁹ aduēt⁹ hoſtis. Ideo em̄ eo loqnēte: vt nunq̄ nimis ſcelerē putes ꝓparationē tuā: ⁊ vt ſcias quātum abhorret diabolus cōſiliū ſalutis: s ¶Venit: et cū eo tur‑ba multa/ vitiorum

G

G ba multa/vitiorum.Mat.xij.d. Aſſumit ſecum ſeptem ſpiritus nequiores ſe. a Cum gladijs: qui ſunt res concupiſcibiles. Unde Hiero⁹. Gladius flamme⁹/ſpiritus mulieris. Uel
Pſ.56. gladij ſunt verba detractionū ⁊ adulationū. Pſ. Filij hominum dentes eorum arma ⁊ ſagitte: ⁊ lingua eorum gladius acutus. Prouerb. xxv.c. Jaculum et gladi⁹ ⁊ ſagitta acuta/homo qui loquitur contra proximū ſuum falſum teſtimo-
...cl.14.c. nium. b Et fuſtibus: id eſt terroribus. c Miſſi a principibus ſacerdotū ⁊ ſenioribus populi: id eſt a demonibus maioribus. d Qui autē tradidit eū dedit eis ſignum
.14.c. dicens: quecūꝗ
.22.c. oſculatus fuero
.18.b. ipſe eſt tenete eū.
p mē Os diaboli/ſugge-
.ſi.c. ſtio eſt noxia. Job
q.1.c. xli.b. De ore eius lāpades procedunt ſicut tede ignis. Os noſtr/affectus. Os ergo ſuum diabolus ori peccatoris coniūgit/dum peccator ſuggeſtioni eius conſentit. Jſtud oſculum tanꝗ excōmunicatum ⁊ adulterinum ſponſa dei: id eſt aīa debet cauere. Marcus autem .xiiij.c. addit: Et ducite caute. Jn quo notatur ꝙ aſtute ducit diabolus peccatorem ad patibulum inferni. Exo.j.b. Uenite/ſapienter opprimamus eum. Juxta aūt litteralem ſenſum: dedit ei ſignum oſculi/ne loco illi⁹ caperetur iacobus alphei: qui ſimillimus erat dño/⁊ inde dictus eſt frater dñi. Uel quia nox erat: Unde et qui per diē noſcerent ieſum: non tñ tunc per noctem. e Et cōfeſtim accedēs ad ieſum dixit: aue rabbi. Ecce quomodo blande ſuggerit diabolus. Prouerb.xxvij.c. Qui benedicit proximo ſuo voce grandi de nocte conſurgens: maledicenti ſimilis erit. ij. Reg.xx.c. Dixit ioab ad amaſā: Salue mi fratr: ⁊ tenuit manu dextera mētū amaſe q̄ſi oſculās eū. f Et oſculatus ē eū. Cōſuetudo erat iudeoꝝ oſculari: ad ſignificādū ꝙ ingreſſus erat pacific⁹. Uñ.ij.Cor.vlt.d. Salutate inuicē in oſculo pacis. Et propter h̄ inſtitutū eſt ꝙ ſacerdos oſculetur libꝝ accedens ad altare. Sed plerumꝗ ingreſſus eius non eſt pacificus: quia eſt in mortali. Quādo autem traditus fuit dñs in die iouis in cena dicitur verſus ille: Agnus cantatur in cena parꝗ negatur. g Dicitꝗ illi ieſus: amice ad q̄d veniſti? Amicum dicit ironice. Jn hoc aūt moralit̄ inſtruitur homo vt conſideret finem aduentus temptationis: id eſt finem peccati qui eſt mors eterna. Roma.vj.d. Nam finis illorum mors eſt. Et per hanc conſideratione liberatur homo. Eccl.vij.d. Memorare nouiſſima tua ⁊ in eternum non peccabis. h Tunc acceſſerunt ⁊ manus iniecerūt in ieſum. Job.ix.c. Terra data eſt in manus impij. i Et tenuerunt eum. Jn hoc adimpletum eſt illud Thren.iiij. d. Spiritus oris noſtri chriſtus dñs captus eſt in peccatis noſtris: Quaſi ꝓpter latrociniū noſtrum. Sap.ij.c. dixerunt impij iudei: Cōprehendamus virum iuſtum. k Et ecce vnus ex his qui erant cum ieſu: id eſt cetus prelatorū
...3.b. qui per petrum ſignificatur. Unde dicit Johānes: Simon petrus habens gladium ⁊c. l Extendens manum exemit gladium ſuum: id eſt verbum dei de vagina venuſti eloquij. Eccl.iiij.d. Non abſcondas ſapientiam in decore ipſius. De hoc gladio dicitur Heb.iiij.c. Uiuus eſt ſermo dei et efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. Qui ſine hoc gladio incedunt/oſtendunt ſe nolle nocere hoſtibus. Mirum etiam qua temeritate ad preliandum accedūt. Memores eſſe debent: quia bellatores conducticij quando principibus ſe offerunt ad agenda bella/⁊ cōueniunt cum eis de ſtipendijs/armatos ſe offerūt/vnuſquiſꝗ in illis armis in quibus habet vſum et peritiam. m Et percutiēs
ſeruum principis 23.q.1.§.1.
ſacerdotum am- et.q.ſi.§.1.
putauit auricu- Gen.9.a.
lam eius. Nota ꝙ Apoc.13.c.
petrus non aliā partem corporis perdidit vel percuſſit ꝗ aurē: Uerbum enī primo ⁊ maxime ꝑcutit aurem. Aurem itaꝗ percutere/eſt ꝑdicare ad aures ſubditorum. Lucas ve-
ro.xxij.c. dicit: Do- Marci.14.e.
mine ſi percutimus Luc.22.f.
in gladio? Per hoc ſignificatur ꝙ nullus debet predicare niſi auctoritate ſuperioris. n Tunc ait
illi ieſus: conuer- Marci.14.e.
te gladium tuū in locum ſuum: omnes enim qui acceperint gladium/verbi dei ad defendendum errores ſuos: vel gladium excōmunicationis propter iram vel odium vel gladium vindicte. o Gladio peribunt: id eſt ſententia diuina. De qua Job.xix.d. Fugite a facie gladij: quoniam vltor iniquitatum ē gladius. Et Apoc.j.d. Ex ore eius gladius ex vtraꝗ parte acutus exibat. p An putas quia non poſſum rogare patrem meum ⁊ exhibebit mihi modo pluſ ꝙ duodecim legiones angelorum. q.d. ſtulte per gladium paſſionem meam conaris auertere/pro qua declinanda nec preces volo ad patrem effūdere. Legio continet ſex milia/ſexcētos/ſexagintaſex. Chryſ. Si vnus angelus interfecit centum octogintaquinꝗ milia armatos: quid facerent duodecim
legiones? Moraliter autem in hoc arguunt qui ad vin- Moraliter
dictā proni ſunt: ad patiendū vero tardi. q Quomodo ergo implebuntur ſcripture/prophetarum per quas pax ⁊ reconciliatio generi humano per mortem meam promiſſa ē? r Quia ſic oportet fieri: vt patiar. Luc.vlt.d. Nonne oportuit chriſtum pati: ⁊ ſic intrare in gloriam ſuam? s Jn illa hora dixit ieſus turbis: Tāꝗ ad latronem exiſtis cum gladijs ⁊ fuſtibus comprehendere me. Nec mirum: quia omnia habebat latronis inſignia. Ueſtem: id eſt carnem. Unde Roma.viij.a. Miſit deus filium ſuum in mundū in ſimilitudinē carnis. Poſt ſacco etiam indutus eſt/vt ribaldi. Pſ. Concidiſti ſaccū meum ⁊ cir-
cumdediſti me leticia. Cauteriū etiam latronis habuit: id eſt Pſ.29.
ſignum circumciſionis. Habebat etiam alia inſignia latrocinij.ſ. penalitates toto generi humano ꝓ latrocinio ade et eue inflictas/velut quedam latrocinij cauteria: et ideo quaſi merito inter latrones pependit: et cum ſceleratis reputatus eſt/vt dicitur Eſa.liij.d. t Quotidie apud vos ſedebā docens in templo: et non me tenuiſtis. Jn hoc inſtruit predicatores predicare in eccleſijs/non in cauernis: vt heretici faciūt. Pſ. Jn eccleſijs benedicite: deo dño de fon-
tibus iſrael. v Hoc autem totum factum eſt vt ad- Pſ.67.
implerentur ſcripture prophetarum: de ſalute generis humani. Totum itaꝗ q̄d factum eſt circa dñm/factum ē vt ſalus ꝓmiſſa generi humano in ſcripturis ꝓphaꝝ impleret. x Tunc diſcipuli omnes relicto eo fugerūt. Tunc impletum eſt illud Job.xix.b. Obſederūt in gyro tabernaculum meum: fratres

a multa cūm gladijs ēt fuſti-
b bus miſſi a principibus ſacer-
c dotum ⁊ ſenioribus populi.
d Qui autem tradidit eum: dedit eis ſignum/dicens: Quē cunꝗ oſculatus fuero/ipſe ē
e tenete eum. Et cōnfeſtim accedens ad ieſum dixit: Aue
f rabbi: Et oſculatus eſt eum.
g Dicitꝗ illi ieſus: Amice ad
h quid veniſti? Tūnc acceſſerūt et manus iniecerunt in ieſum
i k et tēnuerūt eum. Et ēcce vn⁹
l ex his qui erant cum ieſu/ēxtendens manum exemit gla-
m dium ſuum: et pērcutiens ſeruum principis ſacerdotū/amputauit auriculam eius. Tūc
n ait illi ieſus: Conuerte gladium tuum in locum ſuū. Omnes enim qui acceperint gla-
o dium/glādio peribunt. An
p pūtas quia non poſſum rogare patrem meum/et exhibebit mihi modo pluſ ꝗ duodecim
q legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur ſcri-
r pture: quiā ſic oportet fieri.
s Jn illā hora dixit ieſus turbis: Tanꝗ ad latronem exiſtis cum gladijs ⁊ fuſtib⁹ cō-
t ꝑhendere me: quotidie apud vos ſedebā docēs ī templo ⁊
v nō me tenuiſtis. Hōc aūt totum factum eſt/vt adimplerē-
x tur ſcpture ꝓphaꝝ. Tūnc di-

lum meū: fratres meos longe fecit a me. Iſta fuga apl'oꝝ
in denudatione altariū ſignificat. Altare chriſt⁹: altaris orna/
menta apoſtoli: qui chriſti quodāmodo ꝑma veſtimēta fue/
runt. Significat etiam in extinctione lucernarū in matutinis
†Pſ.37. horis. Pſ. Dereliquit me virtus mea ⁊ lumen oculoꝝ meo/
rum ⁊c. Oculi apo/
Marci.14.e. ſtoli. Geñ. xlix. b.
Pulchriores ſūt ocu/
li eius vino. Lumen
Moraliter oculoꝝ: fides apl'oꝝ.
Moralit' autem
per fugam apl'oꝝ
inſinuat ꝙ dñs pau/
Marci.14.f. cos ſocios habet ad
Luc.22.f. cōpatiēdū: etſi mul/
Joh.18.c. tos habeat ad cōre/
gnandū: non atten/
Marci.14.f. dentes ꝙ non eſt re/
Luc.22.g. greſſus ad lignū vi/
te niſi per gladiū flā/
meū atq; verſatilē:
Geñ.iij.d. Neq; eſt
trāſitus in cellarium
niſi ꝑ torcularis pſ/
ſurā. Nec grana re/
cipiunt in horrea ni/
ſi ꝑ ventilationem ⁊
triturā. Act'.xiiij.d.
Marci.14.f. Per multas tribula
Joh.2.d. tiones oportet nos
intrare in regnū ce/
loꝝ. Quō ḡ intrabūt
q̄ regni introitū fugi
unt: id eſt tribulatio/
nes? Hi ſūt qui ciui/
tatē refugij fugiunt
tempore guerre. De qua Eſa.xxvj.a. Urbs fortitudinis no/
ſtre ſion: ſaluator ponet in ea murus ⁊ antemurale. Hi ſunt
dimidij amici dei. De talib⁹ dicit Eccl. vj.a. Eſt amic⁹ ſm
Pſ.87. tempus: ⁊ non permanebit in die tribulatiōis. Pſ. Elonga/
ſti a me amicū ⁊ proximū ⁊ notos meos a miſeria.i.ꝓpter mi/
ſeriam. Item per diſcipulos intelligunt virtutes: que fugiūt
q̄n homo in temptatiōe cadit in mortale. b At illi tenen
tes ieſum/ duxerūt eum ad caipham ꝑncipem ſa/
cerdotū/ vbi ſcribe ⁊ ſeniores ꝯuenerāt. Nota ſicut
dicit.j. Paral.xxv. Dauid conſtituit vigintiquattuor ſacer/
dotes ⁊ vnū ſummū: ſed poſtea deſtructū fuit totu. Sed eſ/
dras reſtituit ⁊ durauerunt vſq; ad herodē: qui vidēs digni/
tates magnas ſacerdotij ⁊ oblationū/ vēdidit illud duob⁹ an/
ne et caiphe. Joh.xviij.b. dicit ꝙ primo duct⁹ eſt ad annā.
Quattuor ge/nera hoīm pſe/quētiū chriſtū. Quattuor genera hominū pſequunt chriſtū. Principes ſa/
cerdotū.i.epiſcopi. Scribe.i.doctores leg'. Phariſei.i.clau/
ſtrales ſepati. Seniores.i.aduocati qui dant ꝯſilia. c Pe/
trus aūt ſequebat ⁊c. Ideo ſequebat a longe/ ne videret
Moraliter eſſe de ſuis. Moralit' aūt per petrū ſignificant clerici et
monachi: qui eum a longe ſequunt tam in ꝯuerſatione q̄ȝ in
habitu: cum tñ dicat Ecc⁹.xxiij.d. Gloria magna eſt ſequi
dñm. d Et ingreſſus intro ſedebat cū miniſtris.
Joh.xviij.c. dicit: ꝙ q̄dam notus pontifici introduxit eum:
vt videret finē. e Principes aūt ſacerdotū ⁊ om
ne ꝯciliū querebāt falſū teſtimoniū ꝯtra ieſū vt eū
morti traderēt ⁊c. Hic adimpletur illud Prouerb.xxj.b.
Anima impij deſiderat malū/ ⁊ non miſerebit proximo ſuo.
f Nouiſſime aūt venerūt duo falſi teſtes. Hic adim/
Pſ.26. pletū eſt illud Pſ. Inſurrexerunt in me teſtes iniq̄. g Et
dixerūt: hic dixit/ poſſum deſtruere templū dei et
poſt triduū reedificare illud. Mentiunt. Non dixit
ħ dñs. Sed dixit: Soluite tēplū hoc: ⁊ in tribus dieb⁹ exci/
tabo illud: Joh.ij.d. Oſee.vij.d. Ego redemi eos et ipſi
locuti ſunt ꝯtra me mendacia. h Et ſurgēs princeps

ſcipuli omnes relicto eo fuge
b runt. At illi tenentes ieſum/
duxerunt ad caipham prin/
cipem ſacerdotum: vbi ſcri/
be et ſeniores conuenerant.
c Petrus autem ſequebatur eū
a longe vſq; in atrium prin/
d cipis ſacerdotum. Et ingreſ/
ſus intro/ ſedebat cum mini/
ſtris vt videret finem. Prin/
e cipes autem ſacerdotū et om
ne concilium querebant falſū
teſtimonium contra ieſum/ vt
eum morti traderent. Et non
inuenerūt: cum multi falſi te/
f ſtes acceſſiſſent. Nouiſſime
autem venerunt duo falſi te/
g ſtes/ et dixerunt: Hic dixit:
Poſſum deſtruere templum
dei: et poſt triduum reedifica
h re illud. Et ſurgens princeps
ſacerdotum/ ait illi: Nihil re/
ſpondes ad ea que iſti aduer

i ſum te teſtificant? Ieſus au/
k tem tacebat. Et princeps ſa/
cerdotum ait illi: Adiuro te
per deum viuum vt dicas no
bis ſi tu es chriſt⁹ filius dei.
l Dicit illi ieſus: Tu dixiſti:
m Ueruntamen dico vobis:
amodo videbitis filiū homi/
nis ſedentem a dextris virtu/
n tis dei et venientem in nubi/
o bus celi. Tunc princeps ſa/
cerdotū ſcidit veſtimenta ſua
p q dicēs: blaſphemauit. Quid
adhuc egemus teſtib⁹? Ecce
nunc audiſtis blaſphemiam.
r Quid vobis videtur? At illi
s reſpondentes/ dixerunt: Re/
t us eſt mortis. Tunc expuerūt
v i faciē ei⁹: et colaphis eū ceci
x derūt. Alij aūt palmas i faciē
ei⁹ dederūt/ dicētes: Prophe
tiza nobis chriſte: Quis ē qui
y te ꝑcuſſit. Petr⁹ vero ſedebat

ſacerdotū ait illi: nihil reſpondes ad ea ⁊c. Greg⁹.
Motus exterior indicat ꝙ nulla ſtabilitate animus ſubſiſtat.
Eccl.xix.d. Amict⁹ corporis ⁊ riſus dentium ⁊ inceſſus hoīs
enūciāt de illo. i Ieſus autē tacebat. Hic adimple/
tum ē illud Eſa.liij.c. Quaſi agn⁹ corā tondēte ſe obmutuit
et non aperuit os ſuū.
Pſ. Fact⁹ ſum ſic †Pſ.37.
homo nō audiēs et
nō habēs in ore ſuo
redargutiōes. k
Et ꝑnceps ſacer
dotū ait illi: ad/
iuro te ꝑ deū vi/
uum vt dicas no Marci.14.
bis ſi tu es chri/ Luc.22.g.
ſtus filius dei.
Prouocat ad reſpō
dendū/ vt q̄libet oc/ G
caſione locū accuſā/
di inueniat. Hiero⁹. Marci.14. Luc.22.
Quid adiuras impi/
iſſime ſacerdotū: vt
accuſes an vt credas?
Si vt accuſes/ argu/
it te cōdēnare tacen/
tem. Si vt credas/ q̄/
re ꝯfitētē credere no
luiſti? l Dicit il Marci.14.
li ieſus: tu dixiſti Luc.22.g.
.i. didiciſti in lege: vt
dic Interliñ. Deut.
xviij.c. m Ue/
rūtñ dico vobis:
amodo videbit'
filiū hoīs ſedētē
a dextris virtutis
dei.q.d. licet ignominioſe me tractetis: adhuc tñ me iudicē ve/
ſtrū videbitis. Zach.xij.c. Et aſpicient ad me quem ꝯfixerūt.
n Et venientē i nubib⁹ celi/ ad iudiciū. Dañ.vij.d. Ec/
ce cū nubib⁹ celi q̄ſi fili⁹ hoīs veniebat. o Tūc ꝑnceps
ſacerdotū ſcidit veſtimēta ſua dicēs: blaſphema/
uit. Mos erat iudeoꝝ q̄n horribile factū vel blaſphemiā au/
dierūt/ ſcindere veſtimēta ſua: in ſignū ꝙ corda eoꝝ ſimiliter Ut. ſacerdo
ſcindebāt. p Blaſphemauit. Blaſphemia fit dupliciter:
Uel q̄n id qđ dei ē attribuit creature: ſic videbat facere cū di/
xit: Uidebitis filiū hoīs venientē i nubib⁹ celi. Uel q̄n qđ ē crea
ture tm̄/ attribuit deo. q Quid adhuc egem⁹ teſtib⁹?
ecce nūc audiſtis blaſphemiā. Job.xvj.b. Suſcitat fal
ſiloquus ꝯ faciē meā ꝯtradicēs mihi. r Quid vobis vi/
det? Nota poſtq̄ȝ ꝓnūciauit ꝯſiliū/ querit: et ita vel ſtulte vel
inique ꝓnūciauit. s At illi rñdētes dixerūt: reus eſt
mortis. Hic adimpletū eſt illud Eſa.v.b. Expectaui vt face/
ret iudiciū/ ⁊ ecce iniq̄tas: et iuſticiā/ ⁊ ecce clamor. t Tūc
expuerūt i faciē ei⁹. Eſa.l.c. Faciē meā non auerti ab in/
crepantib⁹ ⁊ ꝯſpuentib⁹ in me. Job.xxx.b. Faciē meā con/
ſpuere nō verent. v Et colaphis eū ceciderūt. Eſa.l.c.
Corpus meū dedi ꝑcutiētib⁹: ⁊ genas meas vellentib⁹. Pſ. Pſ.34.
Cōgregata ſūt ſup me flagella ⁊ ignoraui/ cauſā.ſ. id eſt pec/ Pſ.37.
cata. Pſ. Quoniā ego in flagella parat⁹ ſum. Colaphizare eſt
ꝑcutere in collo. x Alij aūt palmas i faciē ei⁹ dede/
rūt/ dicētes: ꝓphetiza nobis chriſte: q̄s ē q̄ te per/
cuſſit. Hic impletū eſt illud Threñ.iij.d. Dabit ꝑcutiēti ſe
maxillā/ iudicis.ſ.iſrael. Job.xvj.b. Exprobrātes ꝑcuſſerunt
maxillā meā. Prouerb.xvij.d. Nō eſt bonū damnū inferre
iuſto: nec ꝑcutere ꝑncipē qui recta iudicat. Et nota in hac ſe/
rie triplicē ignominiā chriſti.ſ. ꝙ ꝯſpuebāt in faciē ei⁹: ⁊ cola/
phis eū cedebāt/ ⁊ palmas i facie dabāt. Uñ fecerūt ꝯ illō ꝓ/
ceptū/ Exo.xx.b. Honora prēm tuū. Malach.j.b. Si ego
pater ſum: vbi honor meus. y Petrus vero ſedebat
foris in atrio. Recapitulatio eſt vſq; ibi: Mane autem
facto. Sequitur: Et

𝔊 facto. Sequit̃: a Et acceſſit ad eũ vna ancilla di/
cens: et tu cũ ieſu galileo eras. At ille negauit co/
ram oib⁹ dicens: neſcio. Amb. i. non approbo: quid
dicis. Nota q̃ petrus ſemel intrauit curiam ⁊ ibi vigorem
animi ꝑdidit ⁊ chriſtũ negauit: quid ſi diu ꝑmãſiſſet i curia:
Etiam non ibi ſed fo
ris penituit. Vñ. ĳ.
Marci.14.g. eodem. Et egreſſus
Luc.22.f. foras fleuit amare.
Job.12.c. Quid eſt petrus ag/
noſcẽs niſi clericus:
S.ĳ.a. Stella diſpa/
ruit regib⁹ ingreſſis
ad regẽ. Sed petr⁹
id eſt agnoſcẽs cleri/
cus chriſtũ ſequitur
de ꝓpe ad bñficia: ſ
ad paſſionẽ delõge.
Ps.72. Ps. Qui elongãt ſe
a te peribunt. Job.
vj.c. Neceſſariĳ mei
receſſerũt a me. b
Exeunte aũt illo
...q.4.c. ...tione. ianuã vidit eum
alia ancilla ⁊ ait
...c. rexpro/ ...are. his q̃ erãt ibi: ⁊ h
cũ ieſu naçareno
erat ⁊c̃. Judic. ix.c. Vbi eſt nũc os tuũ quo loquebaris: q̃s
eſt abimelech vt ſeruiam⁹ ei: ĳ. Reg. xvĳ.b. Fortiſſim⁹ q̃ſq̃
cuius eſt cor quaſi leonis: pauore ſoluet̃. Prima oſtiaria que
facit petrum chriſtũ negare in curia principis: eſt caro. Caro
enim ancilla debet eſſe de iure ſpiritui. De hac Prouerb.
xxx.c. Per tria mouet̃ terra ⁊ quartũ qd̃ non poteſt ſuſtine/
re. Per ſeruũ cum regnauerit: per ſtultum cum ſaturatus fue
rit cibo: ⁊ per odioſam mulierẽ cum in m̃rimonio fuerit aſſũ/
pta: et per ancillam cum fuerit heres dñe ſue. Oſtiaria autem
dicitur: quia oſtia q̃nq̃ ſenſuũ continet: ⁊ per ipſã deus ⁊ dia
bolus ad ſpiritum ingrediunt̃. Scd̃a ancilla eſt ſpes emeren/
di aliq̃d a dño. Sed Geñ. xxi.b. Ejice ancillã ⁊ filiũ ei⁹. Ter
tĳ q̃ faciũt chriſtum negare in curĳs ſunt miniſtri: De q̃bus
dicitur: c Et poſt puſillũ acceſſerũt q̃ ſtabant. ſ. ad
ſeruiẽdũ: d Et dixerũt petro: vere ⁊ tu ex illis es. q.
d. papelard⁹ es. e Nam ⁊ loquela tua te manifeſtũ
facit: quia loqueris de deo. Sed nonne hebreus erat ⁊ gali/
leus que galilea erat in terra hebreoꝝ: Verius eſt q̃ hebre⁹
erat: ſed tñ galilea in pronũciatiõe differebat a hieroſolymi/
tis. f Tunc cepit deteſtari ⁊ exprobrare. i. iurare.
Deteſtari enim eſt obligare ſe iuramẽto. Amos. vj.c. Dete/
ſtor ego ſupbiã iacob. i. ꝓſumptionẽ petri. Prouerb. viĳ.b.
Os bilingue deteſtor. Prouerb. xvĳ.c. Qui vertit linguam
ſuam in malum incidet. g Quia nõ nouiſſet hoiem.
Prouerb. xvĳ.c. Omni tempore diligit qui amic⁹ eſt: ⁊ fra/
ter in anguſtĳs comprobat̃. Nota aũt q̃ primo dixit neſcio
quid dicis: ſecũdo cum iuramento negauit: tertio cepit dete/
ſtari ⁊ iurare quia nõ nouiſſet hominẽ. Hoc eſt qd̃ dr̃ Pro/
uerb. xviĳ.a. Peccator cum in ꝓfundũ peccatoꝝ venerit cõ
temnit. Chryſ. Cadit petrus vt confundat̃ marcion: vt non
ꝑſumat de ſe: vt chriſto in omnib⁹ credat: vt reliqui caueant
et chriſto credant: vt cõprimat̃ audacia ⁊ ꝯuincatur: vt ſciat
q̃lit̃ alĳs parcat. Ezech. vĳ.g. ſeptẽ cauſe. b Et conti/
nuo gall⁹ cãtauit. Poſt petri negationẽ ſtatim gall⁹ cã/
tat: quia in gallo ꝑdicator ſignificat̃: ſicut dr̃ Prouer. xxx.d.
Tria ſunt q̃ bñ gradiunt̃ ⁊ quartũ qd̃ icedit feliciṫ. Leo for/
tiſſim⁹ beſtiarũ ad nulli⁹ pauebit occurſũ. Gallus ſuccinctus
lũbos. Nulla igit̃ mora debet eſſe int̃ pctm̃ ⁊ ꝑdicãt̃ exhor/
tationẽ: q̃ſi vł int⁹ a ꝯſciẽtia ſua rephendit̃: ⁊ exhortat̃ foris a
ꝑdicatorib⁹. Ter ṽo gallus cantaſſe dicit̃: q2 de tribus ẽ oĩs
ꝑdicatio. ſ. de malis culpe vitãdis: de malis pene fugiendis:
de bonis glorie acq̃rendis. Et h̃ eſt q̃ dicitur Job. xxxiĳ.d.
Ecce hec oia operat̃ deus tribus vicib⁹ per ſingulos: vt re/
uocet aĩas a corruptiõe ⁊ illuminet in luce viuentium. Pro/
uerb. xxĳ.c. Ecce deſcripſi eam tibi tripliciṫ. i Et recor/
datus ẽ petrus verbi ieſu qd̃ dixerat: p̃us q̃ gall⁹
cãtet ter me negabis: ⁊ egreſſus foras fleuit amare
. i. ex amaritudine cordis. Lucas dic̃ q̃ dñs reſpexit petr̃. Et Luc.22.g.
querit Aug⁹: quõ h̃
potuit eſſe: quia iam
exierat foras: ⁊ dñs Marci.14.g.
erat intus: ⁊ etiã ve/ Luc.22.g.
latos habebat ocu/
los. Et ſoluit. Quia
reſpexit oculo miſeri
cordie nõ materiali.

a foris i atrio: Et accẽſſit ad eũ
vna ancilla dicens: Et tu cũ
ieſu galileo eras. At ille nega
uit corã oibus dicẽs: Neſcio
b quid dicis. Exeũnte autem il
lo ianuam vidit eum alia an/
cilla et ait his qui erat ibi: Et
hic erat cum ieſu naçareno.
Et iterum negauit cum iura/
mento: quia non noui homi/
c nem. Et pôſt puſillum acceſ/
d ceſſerunt qui ſtabant ⁊ dixẽ/
runt petro: Vere ⁊ tu ex illis
e es: Nãm ⁊ loquela tua te ma/
f nifeſtum facit. Tũnc cepit de
g teſtari ⁊ iurare: q̃uia non no/
h uiſſet hominem. Et cõntinuo
i gallus cantauit. Et rẽcordat⁹
eſt petrus verbi ieſu qd̃ dixe/
rat: prius q̃ gallus cantet ter
me negabis. Et egreſſus fo/
ras fleuit amare.

k Mane aũt Ca. XXVII
l facto cõnciliũ inierũt
omnes principes ſa/
m cerdotum ẽt ſeniores populi
n o aduẽrſus ieſum vt eũm mor/
p ti traderent. Et vinctũm ad/
q duxerunt eum: ⁊ trãdiderunt
r pontio pilato preſidi. Tũnc
videns iudas qui eum tradi/
s t dit q̃ dãnat⁹ eſſet penitẽntia

Expo. Ca. XXVII A
Mane autẽ Ar. ⁊ cõſiliũ.
facto ꝯſili Marci.15.a.
um ⁊c̃. Ca Luc.23.a.
pitulũ iſtud diuidit̃ Job.18.d.
in noue ptes. Prima
eſt de exitu ⁊ fine iu/
de ꝓditoris. Scd̃a
de accuſatiõib⁹ chri/
ſti: ibi: Jeſus aũt
ſtetit ⁊c̃. Tertia d̃
electiõe barrabe la/
tronis: ibi: Per diẽ
aũt ſolẽne. Quar/
ta de ſentẽtia ⁊ illuſionib⁹ chriſti: ibi: Videns aũt pilatus
Quinta de baiulatiõe cruc̃ ⁊ aceto ⁊ veſtib⁹ ſortis: ibi: Ex/
eũtes aũt iuenerũt ⁊c̃. Sexta de blaſphemĳs latronũ ⁊
iudeoꝝ: ibi: Tũc crucifixi ſũt. Septima de tenebris ⁊ ſig
nis ⁊ de morte chriſti: ibi: A ſexta aũt hora. Octaua de ſe
pultura dñi ⁊ officio ioſeph ⁊ nicodemi: ibi: Cũ ſero aũt fa
ctũ eſſet. Nona de cuſtodia ſepulchri: ibi: Altera autem
die q̃ ẽ poſt paſceuẽ. Dicit ḡ: k Mane aũt facto.
Redit ad ſeriẽ narrationis. Et ꝯtinuat̃ illi ſupra: Quis ẽ qui
te ꝑcuſſit. l Cõciliũ vel ꝯſiliũ inierũt oẽs ꝑncipes
ſacerdotũ. Ergo nullus bon⁹ in eis. Eſa. lvj.d. Oẽs in vi/
am ſuã declinauerũt: vnuſq̃ſq̃ ad auariciã ſuã a ſũmo vſq̃ ad
nouiſſimũ. De h̃ ꝯcilio Geñ. xlix.a. Simeon ⁊ leui vaſa iniq̃
tatis bellãtia: in ꝯſiliũ eoꝝ ñ veniat aĩa mea. m Et ſenio
res ppłi aduerſus ieſum vt eũ morti traderẽt. De
his Daniel. xiĳ.a. Iniq̃tas egreſſa ẽ a ſeniorib⁹ iudicib⁹ qui
videbant̃ regere populũ. Hiere. xxiĳ.d. A ꝓphetis hieruſalẽ
egreſſa ẽ pollutio ſup omnẽ terrã. p Et vinctũ addure
rũt eũ. Aug⁹. Ligat̃ q̃ ſoluit cõpeditos: q Et tradiderũt
pontio pilato ꝑſidi. Mos erat iudeoꝝ vt quẽ morti ad/
iudicaſſent: ligatũ iudici traderẽt. Quia aũt mane adductus
fuit ad pilatũ vt iudicaret̃: ideo cantat̃ in ꝑma Ps. iſte: De⁹ Ps.53.
i noie tuo ſaluũ me fac ⁊c̃. Moralit̃. Jeſus penitẽs vel ꝯfi
tẽs. Dic̃ ḡ: k Mane aũt facto i. grẽ. Ps. Mane aſta/ Ps.5.
bo tibi ⁊c̃. l Cõſiliũ inierũt oẽs ꝑncipes ſacerdotũ
⁊c̃. id eſt prelati eccleſie. n Aduerſus ieſum penitentem
ſ. o Vt eum morti traderent: id eſt mortificationem
carnis. De qua mortificatione dicitur Col. iĳ.a. Mortifica/
te membra veſtra que ſunt ſuper terram. Ps. Precioſa eſt i Ps.115.
conſpectu dñi mors ſanctorum eius. p Et vinctũ ad/
duxerunt vinculis peccatoꝝ. De quibus Prouerb. v.d.
Funib⁹ peccatoꝝ ſuorũ vnuſquiſq̃ ꝯſtringit̃. ĳ. Timoth. ĳ.
d. Ne reſipiſcãt a diaboli laqueis a q̃ captiui tenent̃ ad ipſi⁹
volũtatẽ. q Et tradiderũt pontio pilato ꝑſidi. i. cõ/
feſſori. Pilatus os malleatoris cõfeſſor eſt: qui ore debet cõ
tundere peccatores cõuitĳs ⁊ obiurgationibus ⁊ etiam con/
ſolationibus. r Tunc videns iudas qui eum tradi
dit. Judas confitens qui peccando tradidit: quia de hoſpi/
tio ſuo: id eſt de corde ſuo vbi per gratiam habitabat prodi/
tioſe expulit ⁊ aduerſariũ eius ibidem receptauit. Hic vidẽs
s Q̃ damnatus eſſet: id ẽ merito peccati eterna dãna/
tione dign⁹. t Penitẽtia ductus retulit triginta ar
gẽteos: id eſt confeſſionẽ triplicis trãſgreſſionis decalogi:

 ¶ vel ꝑciũ mortis

ꝟ vel ꝑclꝰ mortis ſue.i.peccatū. a Pricipibꝰ ſacerdotū
et ſeniorībꝰ.i.illis qui habēt clauiū ptātem ad iudicandum
et puniendū/ſm eoꝝ diſcretionē. In quo arguunt qui ꝓprio
arbitrio ꝓpria peccata emēdari ꝛ iudicari volūt/nō ſm arbi/
triū ꝯfeſſoꝝ. b Dicēs:peccaui: in me/ diabolo me tra/
dendo:in deum/rem
ſuā.i.meipſū ei aufe
rēdo: in proximum/
malo exēplo corrū/
pendo. c Tra/
dēs/diabolo.ſ. d
Sāguinē iuſtū.i.
preciū ſanguinis iu/
ſti.i.meipſū pro quo
effuſus eſt ſanguis.
Heb.vj.a.Rurſum
crucifigētes ſibimet
ipſis filiū dei ꝛ oſtē/
tui habentes. Nota
aūt ad lrām:ꝙ iudas
pnīa ductꝰ nō ꝓpter

De pe.diſ.6.c.
1.et diſ.3.c.inſ
hircū.1.et.c.in/
das:et.c.nihil
iudeꝰ et.c.ſeque
ti.1.q.1.c.q̄ ſtu/
det.25.q.5.c.ſi
non licet.

ductꝰ/retulit trigita argēteos
a pncipibꝰ ſacerdotū ꝛ ſenioꝛi/
b bus/dicēs: Peccaui/tradēs
c d e ſāguinē iuſtū. At illi dixērt:
f Quid ad nos: Tu videri. Et
g piectis argēteis i tēplo receſ/
h ſit:ꝛ abiēs laqueo ſe ſuſpēdit.
i Pricipēs aūt ſacerdotū accę
k ptis argēteis/dixerūt: Nō li/
cet eos mittere in corbonā/qꝛ
l pciū ſāguinis ē. Cōſilio autē

amorē dei:ſed magis ꝓpt factū enorme. Itē nota ꝙ ſi iudas
reſignat pecuniā male acq̄ſitā: qua frōte ſimoniacus retinet
p̄bendā/vel vſurarꝰ vſurā: e At illi dixerūt: quid ad
nos:q.d.nihil: Immo ad te ptinet. f Tu videris.i.tu
vidiſti q̄d faceres eū tradēdo/ꝛ pciū tibi ꝓpoſitū approbaſti.
Et ē pteritū ſbiūctiui.i.tu videb q̄d ide tibi ꝯtinget. Chryſ.
Accuſatio ſacerdotū ē i h/ꝙ pniam nō egerūt etiā iuda peni
tēte. g Et piecti argēteis i tēplo receſſit:ꝛ abiēs la
q̄o ſe ſuſpēdit. Utrū aūt ipſa die crucifixiōis dñice ſtatim
ſ.exq̄ receſſit a pncipibꝰ ſacerdotū vel i craſtinū nō ē expſſū.
Qz aūt ante reſurrectionē dñi ſe ſuſpēderit/planū ē ex hiero/
nymo dicēte:ꝙ poſt ſuſpēdiū iudę dñs reſurrexit. Chryſ. Ui
de veritatē iudę:qꝛ ſufficiētē tradito: aduerſus ſemetipſū fert
ſententiā ꝛ eoꝝ q̄ ꝯdēnauerāt ora opilat. Itē Chryſ. Cog/
noſcere delictū/ꝓijcere argēteos/nō vereri iudęos: oīa hec
laudabilia fuerunt:ſuffocari/nō h ignoſcibile ꝛ dęmonis fuit
opus. Simile.ij.Reg.xvij.f.de achitofel. Ideo aūt ſuſpen
ſus ē laqueo:ad innuēdū ꝙ erat ſocꝰ dęmonū qui erāt i aere:
et ꝓpt h vt arterię q̄ vocē ꝓditiōis emiſerūt punirent. Mo/
Moraliter ralit g Et piecti ꝛc. Bn̄ dicit piectis:qꝛ ꝓijcieda ſūt
Proijcienda pctā a corde velut ſtercora ꝛ ſpurcitię intolerabiles a domo:
ſūt peccata. nō velut theſauri abſcōdēda. Qḋ faciūt illi q̄ pctā ſua ſi relin
quere/ h nec etiā videri volūt fideles/theſauri diaboli. Eccl.
xxix.b. Perde pecuniā ꝓpt fratrē ꝛ amicū/ꝛ nō abſcōdas illā
ſub lapide in perditionē. Pone theſaurū tuū in p̄ceptis altiſ/
ſimi ꝛ ꝓderit tibi magis q̄ aurū. Proijciēda ſunt pctā velut
onera grauiſſima:q̄ portantē nimis grauāt ꝛ cōprimūt:ſicut
Ps.31. dicit Ps. Iniq̄tates meę ſupgreſſę ſūt caput meū ꝛ ſicut onꝰ
graue grauatę ſūt ſup me. Eſa.lviij.b. Diſſolue colligatiōes
impietatis:ſolue faſciculos deꝑmētes. Et ꝓijciēda ſūt velut
p̄da a p̄donibꝰ vel furtū a furibꝰ ꝓijcit/ne fugā eoꝝ retardet
cū hoſtes eos ſubſequunt. Eccl.xxvij.b. Leo venationi inſi/
diatur ſemp:ſic pctā opantibꝰ iniq̄tatē. Proijciēda ſūt pctā
velut ſarcina q̄ nimis onerat nauē piculo iminēte. Prouerb.
xxvij.a. Graue ē ſaxū ꝛ oneroſa ē arena: ſed ira ſtulti vtroq̄
grauior. Itē ꝓijciēda ſūt pctā velut viperę manibꝰ adherētes:
Sicut paulus fecit: Act.xxviij.a. Recte aūt dicit: Proiec/
tis in templo:qꝛ in eccleſia nō in cameris facienda eſt ꝯfeſſio
pctōꝝ. Uel in eccleſia/in fide ſacramētoꝝ:in ſpe ſuffragioꝝ
eccleſię:ꝛ in ꝯfidentia ptātis clauiū:quę ſoli eccleſię traditę
ſunt in petro.s.xvj.c. h Et abiēs laqueo ſe ſuſpen/
dit. Ecce iudas in facto ſuo oſtēdit q̄d faciendū ſit pęnitēti.
Abire debet ad ꝯfeſſorē ꝛ recedere a pctō. Prouerb.xxviij.
b. Qui abſcondit ſcelera ſua nō dirigef:qui aūt ꝯfeſſus fuerit
et reliquerit ea miſcdam ꝯſequef. Et in patibulo pęnitētię ſe
ſuſpēdere: De q̄ ſuſpēdio dic Iob.vij.c. Suſpēdiū elegit aīa
mea ꝛ mortē oſſa mea. Patibulū illud ex tribꝰ lignis fit.ſ. ex
ſpe venię:ex ſpe gratię:ex ſpe glorię. Et funiculus quo ligat
pęnitens patibulo ſuſpēdendus/ex tribꝰ reſtibꝰ fit.i. deſide/

rio recuperādi grām:deſiderio cuſtodiendi:bñ vtendi ea. De
quo funiculo/ Eccs.iiij.c. Funiculꝰ triplex difficile rumpit.
i Principes aūt ſacerdotū accepti argēteis di/
xerūt. Accipe debēt gratant pncipes ſacerdotū.i.plati ꝛ cō/
feſſores/triginta argēteos.i.lucidā ꝛ ſonorā ꝯfeſſionē pctōꝝ.
Abominant aūt qḋ
ſequit: k Nō li/
cet eos mittere i
corbonā/qꝛ pciū
ſanguinis ē. Fi/ Zach.1.d.
gurat eos q̄ peccata
adeo abominant/vt
auditū ꝯfeſſiōis pctō
rū pollutionē auriū Zach.11.c
reputāt/ꝛ i corde ſuo
reponere dedignāt.
Corbonā eni eſt ar/
ca in q̄ dona ſiue ob
latio ſacerdotū repo
nebat:vbi debēt re/
poni pctā ꝯfitentiū:

inito/emerunt ex illis agrū fi/
m guli i ſepulturam pegrinoꝝ:
ꝓpt h vocatꝰ ē ager ille ach/
eldemach: h ē ager ſāguinis
n vſq̄ i hodiernū diē. Tūc im
pletū ē qḋ dictū eſt p hieremi/
am ꝓphetam/dicentē: Et accę/
o perūt trigita argēteos:prēciū
p q appciati quem apprēciauerūt
r a filijs iſrael: ēt dederūt eos i
agrum figuli: ſic ꝯſtituit mih
i

quę quotidie debet ꝯfeſſor deo offerre. Itē. Nō licet eos
mittere in corbonā. Prouerb.xv.b. Uictimę impiorum
abominabiles dño. Eccl.xxxiiij.c. Dona iniquoꝝ non ꝓbat
altiſſimꝰ:nec reſpicit in oblationibꝰ impioꝝ. Corbonā/vt ſup
iiij.Reg.xvj.dicit: erat gaçophylaciū in quo reponebant
ſacerdotū oblatiōes ꝛ leuitarū. Muſach erat gaçophylaciū
in quo oblatiōes regis ꝛ pncipis tribuū reponebant. Gaço/
phylaciū appropriato vocabulo erat illud in quo oblationes
peregrinoꝝ ꝛ tranſeuntium ponebant. De pmo ſumptū eſt
preciū. l Cōſilio aūt inito emerūt ex illis agrū fi/
guli. Figuli pōt eſſe ꝓpriū nomē: Uel ad lrām figulus erat.
m In ſepulturā pegrinoꝝ:ꝓpt hoc vocatꝰ ē ager
ille/lingua eoꝝ/acheldemach: hoc ē ager ſanguinis
vſq̄ i hodiernū diē. Figulꝰ iſte deꝰ eſt/ fictor ꝛ formator
oīm:ſicut dic Eſa.lxiiij.c. Et nūc dñe pat nr̄ es tu: nos ſo
lutū ꝛc. Hiere.xviij.a. Sicut lutū i manu figuli:ſic oēs vos
i manu mea domꝰ iſrael. Ager huiꝰ figuli ē chriſtꝰ/ſm ꝙ hō:
ſicut dicit iſaac de iacob Gen.xxvij.d. Ecce odor filij mei
ſicut odor agri pleni/cui bñdixit dñs. De fructibꝰ ꝛ frugibus
huius agri paſcunt in p̄ſenti oēs electi p fidem ꝛ ſpem: in fu/
turo paſcent p rem ꝛ ſpeciē. Ille eni ager ē terra illa/ de qua
dic Eſa.iiij.a. Et erit fructꝰ trę illiꝰ ſublimis. Iſtū agꝝ emūt
quotidie pncipes ſacerdotū triginta argenteis.i. emptum et
emendū oſtēdūt ꝯfeſſione triplicis trāſgreſſiōis decalogi: in
ſepulturā peregrinoꝝ.i.oīm electoꝝ qui ſe reputāt pegrinos
et aduenas. De q̄bus dicit Iob.xxviij.a. Lapidē caliginis
et vmbrā mortis.i.reprobos/diuidit torrēs gratię vel pęnitē
tię vel ſententię diuinę/a ꝑplo pegrināte:qui ē ꝑplꝰ cruce ſig/
natus/p mare huiꝰ mūdi ad cęleſtē hieruſalē tendens. In h
agro q̄ſi in cimiterio bñdicto ſepeliunt ꝛ requieſcūt ſolūmodo
mortui mūdo. Extra h cimiteriū non eſt ſepultura niſi excō/
municatoꝝ:qui ſepultura aſini ſepeliunt: vt dicit Hiere.xxij
e.auibus et beſtijs infernalibꝰ deuorādi. Ager iſte vocatur
acheldemach.i.ager ſanguinis: qꝛ ꝓprio ſanguine irrigatus.
Uel ager figuli/eſt eccleſia:in q̄ duas ſepulturas eligit ſuo ca
daueri:qui duas cupiēs habere prębēdas: vbi nō ſepelit vi/
uus ſed mortuus:non ciuis ſed pegrinus. Col.iij.a. Mortui
eſtis: et vita vr̄a abſcondita eſt cum chriſto in deo.ij.Cor.
v.b. Dum ſumꝰ in hoc corpe ꝛc. n Tūc impletū eſt qḋ
dictū ē p hieremiā ꝓphetā dicētē: Et acceperunt
triginta argenteos/principes ſacerdotū de gaçophyla/
cio. o Preciū appreciati.i.chriſti quem velut vile mā/
cipium appreciauerūt. p Quē/chriſtū: q Apprecia/
uerūt a filijs iſrael.i.a iuda ꝛ a cōplicibꝰ ſuis. r Et de
derūt eos in agrū figuli ſicut ꝯſtituit mihi dñs: id
eſt ꝯſtitutū reuelauit. Nota aūt ꝙ Hieroꝰ in minori breuia/
rio ſup mattheū/dicit de vitio ſcriptoris h introductū: ſub/
dens ꝙ q̄dā latini codices habent per aſaph ꝓphetā: qḋ lati/
ni ſcriptores nō itelligētes emēdauerūt ponētes p eſaiā: alij p
ꝟ hieremiā: alij ſimpliciter

Ꝭ hieremiã:alij ſimpliciť per ꝓphetam. Veruntñ addit ibidem:
ſe verbo ad ꝟbũ hoc legiſſe in quodã libro hieremię/ſed apo/
crypho:⁊ ſibi potiꝰ videri de çacharia ſumptũ ſẽſu etſi nõ ver
bis. In Zach.eni.xj.c.ita habetur: Appenderũt mercedem
meam triginta argenteis:⁊ ita precium decorum ironice quo
appreciatꝰ ſum. Uel
poteſt dici ꝙ duas
B ꝓphetias ſpũſancto
Marci.15.a. reuelante in vnam
Luc.23.a. ↄiunxit. Eſt aũt hęc
Joh.18.f. ſra Hiere.xxxij.b.
Uenit ad me anane
hel filius patrui mei
ſm verbum dñi ad
veſtibulũ carceris:⁊
ait ad me: Poſſide
agrum meum qui eſt
in anathot in terra
beniamin: quia tibi
Marci.15.a. competit hereditas:
Luc.23.c. et tu ꝓpinquior es vt
Joh.18.g. poſſideas. Intellexi
autem ꝙ verbũ dñi
eſſet: et emi agrũ ab ananehel filio patrui mei qui eſt in ana/
thot. Et appendi ei argentũ ſeptem ſtatheres ⁊ decem argẽ/
teos ⁊c. In hac igitur emptiõe agri mattheus intelligens p̃/
figuratã eſſe emptionẽ agri a p̃ncipibꝰ ſacerdotũ factam/po/
ſuit per hieremiã ꝓphetam. a Ieſus aũt ſtetit ante p̃/
ſidem: docens ſuos ſtare ſecuros ante tyrãnos/nõ cadere p
timorem.Ṁ.x.c. Nolite timere eos qui occidũt corpus. Tri/
bulatio eni ⁊ pſecutio ⁊ mors non contra electos ſed pro eis
a deo imittiť/velut ſuccurſus ↄtra amorem p̃ſentis vitę:⁊ ve
lut nuncius gratiſſimꝰ de p̃ſenti miſeria vocãs ad felicitatem
ęternã: Ideo ſtandũ eſt ſecure. b Et interrogauit eum
p̃ſes/dicens:tu es rex iudęoꝝ: Lucas.xxiij.a.dicit ꝙ
duo obiecerãt:ꝙ ꝓhibebat tributũ dari cęſari:⁊ ꝙ dixerat ſe
regẽ. De regno ğ interrogauit pilatꝰ/qꝛ neſciebat an eſſet:ſe/
cũdam q̃ſtionẽ nõ interrogauit/qꝛ habuit eam ꝓ nihilo: Au/
dierat igiť eum reſpondiſſe: Reddite q̃ ſunt cęſaris cęſari. Ṁ.
xxij.c. c Dicit illi ieſus:tu dicis:nõ ego. Uel verum ẽ
qđ dicis. Hieroꝰ. Sic tẽpat reſponſũ/vt ſermo eiꝰ calũnię nõ
Moraliter pateat et tñ verũ dicat. Moraliť/ b Et interrogauit
eũ p̃ſes ⁊c. Or tã crebro ieſũ iterrogat p̃ſes/vt cãm eiꝰ dili
genter examinet/⁊ ne iniq̃ ſententiã in eũ ferat:oẽs ↄfeſſores
et iudices inſtruit/vt cauſas quas neſciũt diligenť inueſtigẽt.
Or autẽ dñs reſpondet: tu dicis:inſinuat ꝙ ↄfitens ſacerdo/
ti interroganti debet confiteri ſimpliciť veritatẽ. d Et cũ
accuſareť a p̃ncipibꝰ ſacerdotũ ⁊ ſeniorbꝰ nihil re
ſpondit. Chryſ. Quia corruptũ iudicium erat. Eſa.liij.c.
Quaſi agnus coram tondente ſe obmutuit. Threñ.iij.c. Ex
ore altiſſimi nõ egredienť neq̧ bona neq̧ mala. Ex h accipiť
ↄſuetudo religioſoꝝ ꝙ qñ ꝓclamanť i capitulis ſuiſ nõ reſpõ
dent. Lucas.xxiij.a.dicit ꝙ accuſabãt eũ de doctrina:de de
ſtructione templi:de blaſphemia: qꝛ dicebat ſe eſſe filiũ dei.
Preterit autem hic mattheus ꝙ pilatus audito ꝙ galileus
eſſet/eum remiſit ad herodem: ne inconſulto tetrarcha ſuo
galileum iudicaret: herodes vero remiſit illũ cũ veſte alba.
e Tũc dicit illi pilatꝰ:nõ audis quãta aduerſũ te
dicũt teſtimonia ⁊c. Chryſ. Ereni admiratiõe dignum
erat videre ſilentem qui tot habebat dicere. In hoc aũt do/
cet accuſatiões ⁊ criminatiões etiã falſas ſilenť ⁊ patienť eſſe
audiendas. Hoc eni patientiã ſanctoꝝ reddit mirabilẽ magĩ
q̃ defẽſio. Uñ dr: Et nõ rñdit ei ad vllũ ꝟbũ ita vt
mirareť p̃ſes. f Per diẽ aũt ſolẽnẽ ↄſueuerat p̃ſeſ
dimittere pplõ vnũ vinctũ ⁊c. In ſignũ ⁊ memoriam
eductiõis ſuę de ęgypto. g Habebat aũt tũc vnũ vin
ctum/ꝓpť ſeditionẽ ⁊ homicidiũ: vt Marc.xv.a. h In
ſignem. Chryſ. diffamatũ in malicia. i Qui dicebat
barrabas. Quidam libri habẽt barnabas. qđ dupliciť po/
teſt componi/a bar/qđ eſt filiꝰ/⁊ abbas qđ eſt pater: vel rab/

a dñs. Ieſus aũt ſtetit ante p̃/
b ſidẽ:ẽt interrogauit eũ pręſes
dicẽs:Tu es rex iudęoꝝ: Di/
c cit illi ieſus:Tu dicis. Et cũm
d accuſareť a p̃ncipibꝰ ſacerdo
tũ ⁊ ſeniorbꝰ/nihil rñdit. Tũc
e dicit illi pilatus: Non audis
quãta aduerſũ te dicunt teſti/
monia: Et nõ rñdit ei ad vllũ
verbũ: ita vt mirareť pręſes
f vehementẽ. Pẽr diẽ aũt ſolen
nẽ cõſueuerat p̃ſes dimittere
pplõ vnũ vinctũ quẽ voluiſ/
g ſẽt. Hãbebat aũt tũc vnũ vin
h ctũ inſignẽm q̃ dicẽbať barra
i
k bas. Cõgrẽgatis ğ illis dixit
pilatꝰ: Quẽ vulti dimittã vo
bis:barrabã/an ieſũ qui diciť
l chriſtꝰ: Sciẽbat eni ꝙ p inui/
m diam tradidiſſent eum. Sẽ/
n dente aũt illo ꝓ tribũnali/mi/
o ſit ãd eũ vxor eiꝰ dicẽs: Nihil
tibi ⁊ iuſto illi: Multa eni paſ
ſa ſum hodie p viſũ ꝓpť eũ.

bi qđ eſt magiſter. Moraliter h Inſignem: id eſt ſi/ Moraliter
gnatũ charactere beſtię: Apoc.xiij.d. Nõ ſigno tau: Ezech.
ix.b. k Congregatis ergo illis dixit pilatꝰ: quẽ
vultis dimittã vobis:barrabã an ieſũ q̃ diciť chri/
ſtus: Hoc diciť ꝓpter aſſertionẽ per anticipationẽ: qꝛ pꝰſ q̃
ſic quęreret/audiuit
ↄſilium vxoris ſuę:
Quid tibi ⁊ iuſto iſti.
Et nota ꝙ magĩ fla/
gitioſũ pręponit eis
vt eum petere erube
ſcant. Moraliter Moraliter
Barrabas/ vetꝰ ho
mo/ filius patris: id
ẽ diaboli. Joh.viij.
f. Uos ex patre dia/
bolo eſtis. Ezech.
xvj.a. Pater tuus
amorręus. Ieſus no
uus hõ. Uterq̧ li/
gatꝰ ẽ. Ille vinculis
peccatoꝝ: iſte vincu
lis pręceptoꝝ. Bo/
nus pręſes debet abſoluere ⁊ dimittere liberum nouũ homi/
nem: ſed populus clamat pro veteri dimittẽdo. Et quis ẽ il/
le populus qui nouũ ↄdemnari ⁊ veterem hominẽ petit ab/
ſolui: Peccatoris infirmitas/erubeſcentia/ iuuentus/nobili/
tas/timor pęnitentię/ſocietas/confuſio mundi/ carnis volup
tas. Et ex parte pręſidis.i.confeſſoris/ſimilis voluptas/cupi
ditas/ignorantia/amor carnalis. Exo.xxiij.a. Non ſequeris
turbam ad faciendũ malum: nec in iudicio plurimoꝝ acquie/
ſcas. l Sciebat eni ꝙ p inuidiam tradidiſſent eũ.
Quare ergo non liberabat eum: Chryſ. Si dicis: non erat
ei tutum dimittere illum cui imponebať ꝙ faciebat ſe eſſe re/
gem: eſto/oportebat ergo demonſtrationes quęrere ⁊ conie/
cturas: puta ſi exercitũ colligebat/ſi pecunias/ ſi arma. Per
inuidiã. Geñ.xxxvij.g. Fera peſſima deuorauit filiũ meũ
ioſeph. Glo.ibi. Fera peſſima: id eſt inuidia. Et dicitur fera:
quia facit hominem crudelem. m Sedente autem il/
lo/pilato. n Pro tribunali: id eſt i tribunali. o Mi
ſit ad eum vxor eiꝰ/dicẽs: nihil tibi ⁊ iuſto illi: mul/
ta eni paſſa ſum hodie per viſum propter eũ. Dia/
bolus forſitan per gaudiũ animarũ quę erãt in limbo applau
dentium coniecturauit chriſtũ ad inferos deſcenſurũ: et pro/
pter magnam patientiam quã non viderat in alio homine: et
quia prędictum erat Eſa.liij.c. Sicut ouis ad occiſionem du
ceť: et q̃ſi agnus corã tondente ⁊c. timens amittere domini/
um quod habebat ſuper homines ⁊ animas: conſiderauit ꝙ
multipliciter crudelitatem viri poſſet emollire: Unde immi/
ſit phantaſiam aliquam vxori pilati vt peteret chriſtum non
occidi. Chryſ. Cuius gratia pilatus non videt: Quia illa di/
gna erat. Uel forte ipſe non dixiſſet: nec ſimpliciter videt: et
ſi patitur vt vir eius compellatur ⁊c. Moraliter. Uxor Moraliter
pręſidis pęnitẽtialis eſt iuſticia: cui toto amore debet coniũ/
gi. Unde Sap.j.a. Diligite iuſticiam qui iudicatis terram.
Ex hac vxore debet iudex pęnitẽtialis generare filios recto/
rum iudiciorum. De quibus Pſ. Generatio rectorum bene Pſ.111.
dicetur. Hęc vxor mittit ad pręſidem per nunciũ: id eſt rectã
cogitationem pro ieſu liberando/dicens: Multa paſſa ſũ
hodie per viſum propter eum. Omnes enim iniquę
allegationes ⁊ iniqua iudicia quę fiunt homini in cauſis iacu
la ſunt quibus iuſticia perfoditur vſq̧ ad mortem. Et omnia
patitur per viſum: quia omnia illa manifeſte fiunt: et nullꝰ ẽ
qui clamorem iuſticię exaudiat: nec etiam pręſes. Eſa.lix.c.
Conuerſum ẽ retrorſum iudicium ⁊ iuſticia longe ſtetit: quia
corruit in plateis veritas ⁊ ęquitas non potuit ingredi: et fa/
cta eſt veritas i obliuionem. Spadones vero vel fornicato/
res reputandi ſunt pręſides: qui hanc vxorem non habent: q̃
non ſobolem rectorum iudiciorum quęrunt ſed voluntatem.
Eccĩ.xx.a. Cõcupiſcẽtia ſpadonis deuirginauit iuuenculã.

a Principēs autem ſacerdotū
b et ſeniores pērſuaſerūt popu
c lis vt peterent barrabam: ie-
d ſum vero perderēt. Rēſpon-
dens autem preſes/ait illis:
Quem vultis vobis de duo-
e bus dimitti? At illi dixērunt/
f barrabā. Dicit illis pilātus:
Quid igitur faciā de ieſu qui
g dicitur chriſtꝰ? Dicūnt oēs:
crucifigatur. Ait illis preſes.

h Quid eni mali fec? At illi mā
i
k gis clamabāt/dicētes: Crucifi
l gatur. Vidēns aūt pilatus qꝛ
nihil ꝓficeret/ſed magꝭ tumul
tus fieret/accepta aq̄ lauit ma
m nus coram populo/ dicēns:
Innocens ego ſum a ſangui-
n ne huius iuſti/vōs videritis.
o Et rēſpondēs vniuerſus po-
p pulus/ dixit: Sānguis eius
ſuper nos ꝛ ſup filios nr̄os.

a Principes autem ſacerdotum et ſeniores. Daniel. xiij.a. Egreſſa ē iniq̄tas a ſenioribꝰ iudicibꝰ. b Perſuaſerunt populis vt peterent barrabā. Hiere.l.a. Grex perditus factus eſt populus meus: paſtores eorum ſeduxerunt eos. c Jeſum vo perderent. Juxta litteram iſti populis preerāt

Marci.15.a. vt eos ab iniquitate
Luc.23.c. auerterent ꝛ iuſticiā
Joh.18.g. ſuaderent: ꝛ ipſi vt
ſalutem abijciant et
perditionē expectēt
perſuadent. Quorū
nequitiam multi p̄-
latoꝝ noſtri tempo-
ris imitanꝭ: qui ſub-
C ditos ſuos vel ſugge-
Marci.15.b. ſtionibus vel exem-
Luc.23.c. plis a veritate ꝛ vi-
ta ſimul auertunt:
De quibus dꝛ Daniel. xiij.a. Egreſſa

eſt iniquitas a ſenioribus iudicibꝰ qui videbantur regere populum. d Rēſpondēs autem preſes ait illis: Quē vultis vobis de duobꝰ dimitti? Eccl.xv.d. Ante hominem vita ꝛ mors/bonum ꝛ malum: quod voluerit dabitur ei. e At illi dixerunt/barrabā. Prouerb.xvij.c. Et q̄ iuſtificat impium ꝛ qui condemnat iuſtum: abominabilis eſt vterq; apud deum. At illi dixerunt/barrabam. Sic eſt forma electionis in multis capitulis: quia aliqui eligunt magis ſeditioſum/crudelem/clamoſum. Et huius facti iudex eſt pilatus: os malleatoris: id eſt os litigantis in capitulis: Cū tn̄ dicatur.iij. Reg.vj.a. q̄ in edificatiōe templi non ſit auditus ſonitus mallei. Similiter in electione epiſcopi qui debet edificare templum/non debet audiri aliq̄d litigiū. Hi ſūt qui non intendunt eligere in epiſcopū niſi aliquem qui poſſit conculcare ꝛ domare omnes: bonū autem recuſant. Sed ad vltimū accidit/q̄ vxor pilati: id eſt conſcientia remordet eum dicens: quare fui contra iſtum probum? Quid enim mali fecit? Nam bene videt q̄ ꝓpter inuidiam noluerunt eligere illū qui bonus eſt. Si autem queritur: quid fiet de illo bono homine quē aliqui elegerunt? Rēſpondēt. Crucifigatur: id eſt agat penitentiā. Magiſ deberent dicere q̄ penitentiā ageret barrabas quem elegerunt. Qui dicitur chriſtus. q.d. non eſt: vt ſic bonitatē eius diminuāt. Qui autem talem ſeditioſum eligunt/nūq̄ poſtea ſine ſeditione ſunt: imo plus pſequitur eos q̄ alios: In hoc eſt quod habetur Judic.ix.b. quia relinquēre oliue pinguedine ꝛc. f Dicit illis pilatus: quid igitur faciam de ieſu qui dicitur chriſtus? Utinam hoc dicerent iudices noſtri qui innocētes condemnant: Quid faciam de ieſu qui in ſuis iudicari ꝛ condēnari teſtatur ſ̄.xxv.d. Q̄d vni ex minimis meis feciſtis/mihi feciſtis. Act.ix.a. Saule quid me pſequeris? g Dicunt omneſ: crucifigaꝭ. Jeſum crucifigis/q̄cunq; mortaliter peccaſ. Heb.vj.a. Rurſum crucifigētes ſibimetipſis filiū dei. Et hoc dicit tota multitudo prauarum ſuggeſtionū vitioꝝ ꝛ demonū: vt chriſtus crucifigaꝭ. h Quid enim mali fecit? Joh.xviij.g. dicꝭ pilatꝰ: Ego nullā i eo inuenio cauſā. Quibꝰ verbis manifeſte dn̄m ieſum abſoluit. i At illi magis clamabant/dicentes: crucifigaꝭ. Hic eſt clamor de quo Eſa.v.b. Expectaui vt faceret iudiciū/iudicās melius eſſe dimitti ieſum q̄ barrabam: et vt faceret iuſticiā/chriſtū oīno liberādo/ꝛ ecce clamor. k Crucifigaꝭ. Thren.iij.e. Aperuerūt ſuper me os ſuū omnes inimici mei. Hiere.xij.c. Facta eſt hereditas mea quaſi leo in ſilua: dedit contra me vocē ſuam. l Vidēs aūt pilatꝰ qꝛ nihil ꝓficeret ſed magis tumultꝰ fieret/accepta aq̄ lauit manꝰ corā populo: oſtendens hoc ſigno innocentiā/ ſicut aqua operatur mūdiciam. Jn hoc autem inſinuat pilatus iudicibus vt manus ſuas aqua penitudinis ꝛ lachrymarū lauent/et innocentes a ſanguine chriſti ſe efficiant. Cuiꝰ quidem rei ſunt/dū iuſticiam ꝛ veritatē non defendūt pro q̄ibꝰ ſanguis chriſti effuſus eſt: dum eccleſiā aut opprimūt aut opprimi patiunꭍ: q̄ p̄ciū ē ſanguinis chriſti. Sacerdotes in fine miſſe manꝰ lauāt aqua/ hoc ipſo facto dicētes: Innocēs ego ſum a ſanguine iuſti huiꝰ. Sed in multis aqua illa reatū non tollit de manibus

eoꝝ/ſicut nec de manibꝰ pilati tulit. Vn̄ dꝛ eis Eſa.j.d. Cū multiplicaueritꭍ oīonē non exaudiā: manuſ eni vr̄e plene ſūt ſanguine. Recte etiam in h̄ facto ꝯfeſſores manꝰ ſuas lauare docenꭍ/qꝛ ſūt recte: etiam qꝛ officium vix ſine aliq̄ polluti one pagiꭍ: vix enim mūdiſ manibꝰ attrac- ſ.q.4.c.ecce
tantur immūdicie: vix tumores ſanioſi

ꝛ vulnera ſanguinolēta premunꭍ abſq; pollutiōe ꝯmentium. Sed ꝓpꭍ h̄ bonꝰ medicꝰ nō dimittit officiū. In lege etiā ſacerdotes q̄ mūdabāt eo ipſo īmūdi fiebāt. m Dicēs: innocens ego ſū a ſanguīe huiꝰ iuſti. Nō ſatiſfecit: debuit eni reſiſtere ꝯ eos. Eccl.iiij.b. Libera eū qui iniuriā patitur. Job.xxix.c. Cōterebā molas iniq̄: ꝛ de dentibꝰ illiꝰ auferebam p̄dam. n Vos videritꝭ.i. vos videatis q̄d faciatꭍ: q.d. ſūmi miniſtri legis attēdite q̄lem mihi traditꭍ occidēdū: vobis tn̄ imputeꭍ. Sic cōfeſſores debēt dicere ꝯfitentibus: Vos videritꝭ.i. videte q̄d dicatꭍ: qꝛ ex dictis vīis oportet vobis ꝯſuli. Sic iudices debēt dicere litigātibꝰ: Vos videritis.i. videte q̄lia i iudiciū deduxeritis: qꝛ ex teſtimonijs vīis nō ex ꝯſciētijs oportet ꝓferre ſniam. o Et rn̄dēs vniuerſus ppl̄s/dixit: ſanguis eiꝰ ſup nos ꝛ ſup filios nr̄os. Hieroꝰ. Optimam hereditatē dimiſerunt filijs ſuis: dicētes: Sanguis eiꝰ ꝛc. Verbū aūt optimū et ſaluiferū reſponderūt iudei/ſed intentione peſſima ꝛ mortifera: ſicut ſepe accidit q̄ male bonū dꝛ ꝛ fit. Intellexerunt eni: Sanguis eiꝰ ſup nos ꝛ ſup filios noſtros: id eſt culpa ꝛ pena effuſionis ſanguinis eius veniat ſuper nos. Optādum quidem erat immūdis/vt ſanguis ille mūdiſſimꝰ ſup illos veniret ad emūdationē: Sicut legiꭍ Heb.ix.d. Si ſanguis hircoꝝ ꝛ taurorum et cinis vitule aſpſus inq̄natos ſctificat: quāto magis ſanguis chriſti q̄ p ſpm̄ ſctm̄ ſeipſū obtulit imaculatū deo/ emūdauit ꝯſciētiā nr̄am ab opibꝰ mortuis. Apoc.j.b. Qui dilexit nos et lauit nos a pctīs nr̄is i ſanguine ſuo. Hoc ē q̄d dixit iacob Gen.xlix.b. Lauabit iudas.i. chriſtꝰ in vino ſtolā ſuā: ꝛ i ſanguine vue palliū ſuū. Stola ꝛ palliū chriſti ē eccleſia: q̄ lota ē vino ꝛ ſanguine vue: id eſt ſanguine chriſti eliquato in torculari crucis. Hoc eſt q̄d legitur Apoc.xix.c. Vidi celū apertū ꝛ ecce equus albꝰ: ꝛ q̄ ſedebat ſup eū vocabaꭍ fidelis ꝛ verax ꝛ cū iuſticia iudicat ꝛ pugnat: Et veſtitꝰ erat veſte aſpſa ſanguine: ꝛ vocabaꭍ nomē eiꝰ verbū dei. Eccleſia veſtꭍ chriſti eſt: q̄ ideo aſpſa ē ſanguine muricis/ vt veſtis regalis eſſet. Sanguis aſpſus ē ſup totā eccleſiā in ablutionē: in ſctificationē in tinctionem: Sed iudei nec i ablutionē cū eſſent imundi nec i ſctificationē cū eſſēt pctōres peſſimi: nec in tinctionem vt eſſent veſtis regis/ſanguinē ſup ſe venire petierūt: ſed q̄ſi belue ſanguinē eiꝰ ſitierūt. Vn̄ dn̄s leōes ꝛ canes vocat eos i Ps.21.
Ps. Quid ē petitio ſanguinis niſi rugitꝰ leonis ſanguinē ſitientis? Hiere.xij.b. Facta ē hereditaſ mea q̄ſi leo i ſilua: dedit ꝯ me vocē/ ideo odiui eā. Pōt aūt hec vox eſſe vere penitentiū: p Sāguis eiꝰ ſup nos ꝛ ſup filios nr̄os: id ē maiꝰ ē p̄ciū ſāguinis chriſti quē ꝓ nob obtulit i ara crucis q̄ debitū nr̄m ꝛ alioꝝ q̄ poſt nos veniēt. Job.vj.a. Utinam appēderenꭍ pctā mea.i. meoꝝ q̄bꝰ irā merui ꝛ calamitas quā patior i ſtathera: q̄ſi arena mariſ h̄ grauior appareret. Et ita ſuit qꝛ poſitꝰ in ſtathera crucis/lanx ſue calamitatꭍ p̄pōderauit ꝛ extulit lancē oīm pctōꝝ totiꝰ mūdi: ꝓpꭍ q̄d dꝛ agnꝰ dei q̄ tollit

id eſt extollit pctā

ꝯ id ẽ extollit pctã mũdi: ſic malꝰ pódus extollit minꝰ poſitũ in altera lance. a ❘ Tũc dimiſit illis barrabã: ieſũ vero flagellatũ tradidit eis vt crucifigeret. Flagellatꝰ aũt fuit manibꝰ miſtroꝝ et militũ/ vt flagellꝭ mitigaret rables eoꝝ et pietate ſup flagellatũ mouerent. Uel ẜm romanoꝝ morẽ:
crucifigendi eni pri/
Marci.15.d. us flagellabãtur: vt
Luc.23.d. ſic extorq̃ret ab eis
Joh.19.a. ſi quis eſſet ſocꝰ in
Myſtice ſcelere. Myſtice.
Flagellat chriſtus
i ſe et i mẽbris ſuis
blaſphemijs iiquo/
rũ. Prouer.xiiij.a.
Uirga ſupbię in ore
Al. tex ſtulti. Job.v.d. A
B flagello lingue abſcõ
deris/ in pęnitẽtibꝰ.
Flagella ſũt pęnitẽ/
tię. Qꝫ autẽ ligatus
Marci.15.b. ad colũnã creditur/
et i eccleſijs pingit:

a Tũc dimiſit illis barrabã: ie
ſũ vero flagellatũ tradidit eis
b vt crucifigeret. Tũc milites p̃
ſidis ſuſcipientes ieſũ in p̃to/
rio/ ꝯgregauerũt ad eũ vniuer/
ſam cohortẽ et exuẽtes eum/
c chlãmydẽ coccineã circũde/
d derũt eũ. Et plẽctẽtes coronã
e de ſpinis/ pôſuerũt ſup caput
f eiꝰ: ⁊ ârundinẽ in dextera eiꝰ:
g et gẽnuflexo ante eum illude/
bãt ei dicẽtes: Aue rex iudeo
h rũ. Et ẽxpuẽtes i eũ/ accepert
i arũdinẽ ⁊ pcutiebãt caput eiꝰ.
k Et pôſtq̃ illuſerũt ei/ exuerũt
eũ chlamyde ⁊ induerũt eum
l veſtimẽtꝭ eiꝰ/ ⁊ duxerũt eũ vt
m crucifigerẽt. Exeũtes aũt in/
uenerũt hoiem cyreneũ/ noie
ſimonem: hunc angariauerũt
n vt tolleret crucem eiuſ. Et vẽ
nerunt in locum qui dicitur
golgotha: qđ eſt caluarię lo/
o cus. Et dẽderunt ei vinũ bi/

ſignificat q̃ pęnitẽs debet alligari ad columnam q̃ eſt eccleſia vinculis charitatis. De q̃ colũna.j. Timoth.iij.d. Ut ſcias inq̃t quõ te oporteat i domo dei ꝯuerſari q̃ ẽ eccleſia dei viui colũna ⁊ firmamẽtũ veritatꝭ. b ❘ Tũc milites p̃ſidis ſuſcipiẽtes ieſũ i p̃torio/ cõgregauerũt ad eũ vniuerſam cohortẽ et exuentes eũ/ ꝓprijs veſtibꝰ. Tũc adimpletũ ẽ illđ Geñ.xxxvij.e. Exuerũt ioſeph tunica polymita. c ❘ Chlamydẽ coccineã circũdederũt eũ/ i ꝯtumeliã:
Moraliter quia dixerat ſe eſſe regẽ. Hęc eni erat veſtis regia ⁊c. Moraliter. Milites pilati/ ſunt mali p̃lati qui militãt per auariciam ⁊ rapinã. Hi veſte ſua chriſtũ exuũt. i. cętum fideliũ q̃s ſuggeſtionibꝰ ⁊ exemplis peruertũt. Chlamys coccinea qua chriſtũ induũt/ ẽ multitudo nepotum ⁊ ꝯſanguineoꝝ quos i eccleſia iſtituũt ad eiꝰ illuſionẽ ⁊ ꝯtumeliã. Unđ Michęę.iij.c. Audite hęc p̃ncipes domꝰ iacob: iudices domꝰ iſrael q̃ abominamini iudicium ⁊ oĩa recta ꝑuertitis: qui ędificatis ſion in ſanguinibꝰ.i. in ꝯſanguineis. d ❘ Et plectẽteſ coronã de ſpinis. i. iuncis q̃buſdaꝫ aſperis ⁊ pungitiuis vt ſpinę. e ❘ Poſuerũt ſuper caput eiꝰ. Cantꝭ.iij.d. Egredimini filię ſion ⁊ videte regem ſalomonẽ in diademate ſuo quo coronauit eum mater ſua in die deſponſatiõis illius ⁊ in die lętitię cordis eiꝰ. Btũs Berñ. Nõ decet ſub ſpinato capite mẽbrum eſſe delicatũ: quare ergo clerici ſerta de floribꝰ in capite ſuo portant: Eſa.xxviij. Pedibus ꝯculcabit corona ſupbię ebrioꝝ ephraim: et erit flos decidens. f ❘ Et arũdinẽ in dextera eiꝰ/ pro ſceptro. g ❘ Et genuflexo ante eũ illudebãt ei/ dicẽtes: aue rex iudęoꝝ. Ter fuit dñs illuſus. Primo qñ ſputis ⁊ colaphis eum ante pontificẽ ver/
Luc.23.b. berauerũt: vt. ſ.xxvj.g. Secũdo corã herode: vt dicꝫ Lucas: qñ iduꝰ fuit veſte alba. Tertio aũt qñ iduꝰ fuit chlamyde coccinea: vt hic. Ad quã triplicẽ illuſionẽ a cordibꝰ fideliũ extirpãdam anteq̃ diſcooperiat crux reꝑſentat triplex glorificatio/ cantãdo: Agios: latina lingua/ ſanctꝰ deus: lingua gręca ⁊ latina/ non hebręa quę adhuc ſilet a laude dei. Et ꝯtra genuflexiones illuſorias/ facimꝰ nos recõpenſantes genuflexiões
Moraliter cum orõnibus: ſed ad orationẽ pro iudęis non facimꝰ. Moraliter d ❘ Et plectẽtes coronã de ſpinis/ poſuerũt ſuper caput eiꝰ. i. multitudinẽ auaroꝝ ambitioſoꝝ ⁊ alioꝝ pctõꝝ plus q̃ ſpinę pungentiũ in eccleſiaſtica dignitate inſtituunt. Tot ſpinas eni in coronã chriſti plectunt p̃lati: q̃t malos in eccleſiaſtica dignitate inſtituũt. Qꝫ aũt mali ſpinę dicant/ patet.ij. Regꝭ.xxiij.a. Pręuaricatores inq̃t dauid q̃ſi ſpinę euellentur vniuerſi/ quę nõ tollent manibꝰ. Eſa.xxxiij. b. Spinę ꝯgregatę igni cõburent. f ❘ Et arũdinẽ in dextra eiꝰ/ poſuerũt: ad maiorẽ illuſionẽ. i. litteratos intus vacuos ⁊ exteriꝰ nitẽtes oĩ vẽto cedẽtes etiã i regimine eccleſię ꝯſtituerũt. g ❘ Et genuflexo ãn eũ illudebãt ei/ dicentes: aue rex iudeoꝝ. Sic illudũt omneſ q̃ ore laudãt et opere vituperãt. De quibus Eſa.xxix.d. Eo q̃ populꝰ iſte

approp̃inquat ore ſuo ⁊ labijs ſuis glorificat me: cor aũt eoꝝ longe eſt a me: ⁊ timuerũt me mandato hominũ ⁊ doctrinis: ideo ecce ego addam/ vt admirationẽ faciam populo huic miraculo grãdi ⁊ ſtupẽdo: Peribit eni ſapiẽtia a ſapientibꝰ eiꝰ. h ❘ Et expuẽtes in eum/ accẽperũt arũdinẽ. Hic im/
pleta ẽ illa ꝓphetia:
Facięm meã nõ auerti † Eſa.50.c.
ab increpantibꝰ ⁊ cõ
ſpuentibꝰ in me. i
❘ Et pẽrcutiebant Marci.15.b.
caput eiꝰ. In q̃ ſi/
gnificatũ fuit q̃ hęre
tici auctoritate ſcrip Marci.15.b.
turę eius diuinitatẽ Luc.23.d.
erant impugnaturi.
k ❘ Et poſtq̃ illu/
ſerũt ei/ exuerũt Marci.15.b.
cum chlamyde Luc.23.c.
coccinea ⁊ indue Joh.19.d.
rũt eum veſtimẽ
tis eius. Chlamys
chriſti coccinea/ cętꝰ
apſtoꝝ: quo modo chriſtum exuerũt iudęi qñ apoſtolos morte chriſti deterritos fugere cõpulerunt/ ſed iterũ veſtibꝰ ſuis indutus ad crucem ducitur: quia reuerſi ad fidem apoſtoli cum eo crucis martyrio affigunt. Unde ſequit: l ❘ Et duxerunt eum vt crucifigerent. Chryſ. Quę nobis cura contumelię poſtq̃ chriſtꝰ paſſus eſt: Eteni vltimus terminus ꝯtumelię erat qđ fiebat ei: Neq̃ eni vna particula ẜ vniuerſum corpꝰ ꝑ totũ iniurias patiebat. Caput ꝑ coronã: manus ꝑ arundinẽ: os per acetũ: facies inſpuebat: genę vellebãtur. m ❘ Exeũtes aũt inuenerũt hoiem cyreneũ nomine ſimonẽ: hũc angariauerũt vt tolleret crucẽ eiꝰ: vt citiꝰ irent ad crucifigẽdũ chriſtũ. Angariare eſt aliq̃đ ſeruitiũ ruſticis imponere: vt q̃ debẽt colere agrũ dñi ſui: vꝭ aliq̃đ hmõi. Moralit. Simon/ obediens clauſtralis: q̃ venit de villa. i. de mũdo: quẽ relinq̃ẽdo debet portare in angaria. i. ex debito/ crucem eius. i. pro eo. Oẽs eni debemꝰ ex de
Moraliter bito portare crucẽ eius. Heb. vltꝭ.c. Exeamꝰ ad eũ extra caſtra. Solus aũt chriſtꝰ ſine angaria tulit: qꝛ non fuit debitor alicuius peccati. Crux aũt clauſtralis ꝯſtat ex tribꝰ brachijs: ſicut ⁊ ad litterã crux dñi: quę ſunt/ abdicatio ꝓprietatis/ ꝯtinẽtia/ obediẽtia. Claui q̃bus affigit ſunt votũ ⁊ ꝓmiſſiones. Hęc tria euident habitus eoꝝ deſignat. Cõtinentiã. ſ. ſtamina quę carni mortificãdę e proximo iungunt. Pauptatẽ cuculla/ quę manicis caret: vt eoipſo ſe manꝰ nõ hr̃e quibꝰ tpalia tractant oſtẽdat/ nec ad largiendũ/ nec ad recipiendũ. Fluctꝰ obedientiã apte figurat: eo eni ipſo q̃ caputio caret obediẽtiam quę caput in ſe nõ habet oñdit. Sed aliud caput habet: qꝛ obediẽtia alienũ magiſtrũ ſiue caput debet habere. Crux ꝓo oĩm pęnitẽtiũ ẽ ꝯtritio/ ꝯfeſſio/ ſatiſfactio. Uę illis q̃rũ ſola veſtis i cruce pẽdet: vt ſũt veſtes monachoꝝ q̃ i cruce ſũt ꝑ ſimilitudinẽ ⁊ figurã. n ❘ Et venerũt i locũ q̃ dꝛ golgotha qđ ẽ caluarię locꝰ. Golgotha ſyrũ ẽ: ⁊ interp̃tat caluarię. Syra lingua erat affinis hebręę. Et dꝛ caluarię: qꝛ decaluata capita dãnatoꝝ ⁊ decollatoꝝ ibi videbant ⁊c. Moralit aũt
Moraliter mũdꝰ dꝛ caluarię locꝰ vbi corda maloꝝ decaluata ſũt. i. ornatu rectarũ cogitationũ ⁊ affectionũ nudata. Hęc capita ſũt amputata gladio tẽptatiõis. In mũdo itaq̃ dñs ieſus in membris ſuis crucifigit. Unđ Apocꝭ.xj.b. Jacebunt corpa eoꝝ in platęis ciuitatis q̃ vocat ſpũalit ſodoma ⁊ ęgyptꝰ: vbi ⁊ dñs illoꝝ crucifixꝰ ẽ. ſ.xxv.d. Qđ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Itẽ nota q̃ dñs crucifixꝰ eſt in caluaria: ſic q̃ cum eo volũt crucifigi debẽt crucifigi i caluaria. i. in paupibꝰ religionibꝰ nõ i diuitibꝰ. Sed mlti nolũt intrare niſi capillatas. Caluꝰ ab anteriori pte nõ hꝫ capillos ẜ a poſteriori. Poſteriorũ inq̃t apl's Philꝭ.iij.c. oblitꝰ ad anteriora me extẽdo.ij. Corꝭ.vj.b. Tanq̃ nihil habẽtes de tpalibꝰ/ ⁊ oĩa poſſidẽtes ſpũalia. Tpalia eni debẽt eſſe a poſteriori vt ſint in obliuionem. o ❘ Et dederunt ei vinũ bibere cum felle mixtũ. Pſ. Dederũt in eſcam meã fel. Threñ.iij.c. Recordare Pſ.68.

bere cum felle mixtum. Et
a cū̄m guſtaſſet/ nōluit bibere.
c Poſtq̄ꝫ autem crucifixerunt
eum/ diuiſerūt veſtimēta eius
ſortem mittentes: vt impleret̄
qđ dictum eſt per prophetam
dicentē: Diuiſerūt ſibi veſti-
d menta mea: ēt ſuper veſtē me-
e am miſerūt ſortem. Et ſēden-
f tes ſeruabāt eū. Et impōſue-
runt ſuper caput eius cauſam
g ipſius ſcriptam: Hic ēſt ieſus
h rex iudeoꝝ. Tūc crucifixi ſūt
cum eo duo latrones: vnus a
dextris ⁊ vnꝰ a ſiniſtris. Pre-
i tereuntes autem blaſphema-
bant eum mouētes capita ſua
k et dicētes: Vāh qui deſtruis
l templū dei: ⁊ in triduō illud
reedificas. Salua temetipſū:
m Si filꝰ dēi es/ deſcēde de cru
n ce. Similitēr ⁊ pn̄cipes ſacer
dotum illudentes cum ſcribis
et ſenioribus/ dicebant: Ali-
os ſaluos fecit/ ſeipſum non
poteſt ſaluum facere: Si rex

paupertatis ⁊ trāſgreſſionis meę/ abſinthij ⁊ fellis. Abacuk.ij.c. Vę q̄ dat potū amico ſuo fel miſcēs ſuū ⁊ inebriās vt videat nuditatē eiꝰ. a Et cum guſtaſſet.i. ad os appoſuiſſet. b Noluit bibere: Nā ſicut Iob.vj.a. ait: Bibet q̄s qđ guſtatū affert mortē. c Poſtq̄ aūt crucifixerūt eum diuiſerūt veſtimēta eiꝰ ⁊c. Ioh.xix.d. dicit̄ q̄ fecerūt quatuor ptes. d Et ſup veſtē meā miſerūt ſortē. Videt̄ E plane q̄ dn̄s habuit q̄nq̄ veſtimenta: q2 Ioh.xix.d. dicitur: Milites ḡ cum crucifixiſſēt eū/ acceperūt veſtimēta eiꝰ/ et Ps.21. fecerūt q̄ttuor ptes: vnicuiq̄ militi partē et tunicā. Nullo eni modo videri poteſt Marci.15.c. Luce.23.e. Ioh.19.d. palliū in q̄ttuor ptes diuiſum: eo q̄ quelibet pars huius eſſet Al. ⁊ naçarenꝰ inutilis partientibꝰ. Quia tn̄ ſup h̄ textꝰ nihil determinat/ nec Moraliter ſcri ſup h̄ alicubi: nihil temere diffinire p̄ſumimꝰ. Moralit̄ d Et ſup veſtē meā.i. eccliam/ miſerūt ſortē. Sic eni mō i electionibꝰ p̄latoꝝ: ſic faciūt ludētes ad taxillos: q̄ plura pōt iactare.i. plura teſtimonia/ lucrat̄ ep̄atū. e Et ſedentes ſeruabāt eū.i. obſeruabāt: ſicut poſt in ſepulchro poſitū. f Et impoſuerūt ſup caput eiꝰ cauſam ipſius ſcriptā.i. pro q̄ cauſa iudei eū pilato tradiderūt. Eſa.xix.c. Erit altare in medio egypti ⁊ titulus dn̄i iuxta terminū eiꝰ.i. caput. g Hic ē ieſus naçarenꝰ rex iudeoꝝ. Hic ē titulus: de quo in Ps. Ne corrumpas tituli iſcriptionē. Iſte titulus eſt q̄ſi ſigillū/ i quo habet reformari imago hoīs. Sꝫ nota q̄ in h̄ ſigillo trāſuerſę ſunt litterę: Nam ibi ſcribit̄ ieſus .i. ſaluator: ergo pdi nō debuit: pditur tn̄ hic: ergo tranſuerſa littera eſt. Itē naçarenꝰ.i. flos: ḡ deturpari non debuit. Rex iudeoꝝ: nō ergo debuit crucifigi a iudeis. Si aūt te ponas in cruce/ rectas inuenies litteras: q2 inuenies te pditū per peccatum: ſterilē ſine flore: ⁊ ſine fructu bonoꝝ opeꝝ: et ideo debere de terra abſcidi. Itē ſeruū diaboli: ⁊ ideo debitū ad patibulū inferni. Moraliter Moralit̄ aūt pilatꝰ eſt os malleatoris.i. ꝯfeſſor: ſup caput penitentis.i. intentionē debet titulum ſcribere: hunc.ſ. Ieſus rex iudeorum: vt.ſ. per penitētiam intendat penitens ſibi preſtari carnis mundiciam ⁊ regnū eternū. Cauſam ipſiꝰ debet ſcribere.i. peccata que ſunt cauſa crucifixionis eius ſiue penitētię: vt legat ea crebra memoratione: Ps.50. Sicut dauid/ qui dicebat: Peccatū meū ꝯtra me ē ſemp. Et hoc tribꝰ linguis: quia in corde eiꝰ debet eſſe cauſa ſcripta per memoriā: in ore per ꝯfeſſionē: in ſpe p lugubracitatē. Siue in tribus viribꝰ: In rationabili per memorationē: in ꝯcupiſcibili per dolorem ⁊ lamentationē: in iraſcibili per iram ⁊ deteſtationē. In his eni tribus q̄ſi triplici ſcriptura peccata euident̄ legunt̄.i. cognoſcunt̄. Vna autē tm̄ lingua cauſam ſuā ſcriptam habet: qui eā recolit ſed nō luget/ vel deteſtat̄. h Tūc crucifixi ſūt cū eo duo latrones: vnus a dextris ⁊ vnꝰ a ſiniſtris. Eſa.liij.d. Et cū iniq̄s reputatꝰ ē. Hi duo ſignificant̄ p illos duos q̄ cum ioſeph fuerūt in carcere: Geñ.xl.a. Et iſti cum vero ioſeph in cruce. Myſtice Myſtice. Duo latrones/ duo populi: q̄ ſeipſos furati fuerunt deo: inter q̄s medius ieſus crucifigit̄: ſicut dicit̄ Ioh.xix.d. quia pro ſalute vtriuſq̄ crucem pertulit. Sed alter in cruce penitet et ꝯfitetur: id eſt gentes: alter adhuc blaſphemus exiſtit/ vt iudei. Totū ḡ humanū genꝰ i cruce p̄ſentis miſerię poſitū: ſed altera pars a dextris crucifixa ē/ q̄ pro eternis patit̄: altera a ſiniſtris/ q̄ pro terrenis. S̄.xxiiij.d. Duo erūt in agro: vnꝰ aſſumet̄ ⁊ alt̄ Moraliter relinquet̄. Tūc crucifixi ſūt ⁊c. Moralit̄ q̄ dn̄s in medio crucifixoꝝ crucifixus eſt/ ſignificat ⁊ docet q̄ i medio pe-

nitentiū eſt agēda penitētia: inter diſciplinatos diſciplina ſeruanda: Aliter eni leſionē ⁊ ſcandalū aliorum ⁊ periculū proprium non effugies. Vnde Sen. Nihil tam fugiendū q̄ꝫ diſſimilium ſocietas. Eccl.xiij.c. Omnis caro ad ſimilē ſui ꝯiungit̄: et omnis homo ſimili ſibi ſociabit̄. Eccl.xxvij.b. Volatilia ad ſibi ſimilia ꝯgregant̄. Qꝫ autem duo latrones cū dn̄o ſūt crucifixi/ inſinuat q̄ nobis debemꝰ duos latrones.i. mūdum ⁊ carnem crucifigere: Marci.15.c. Sicut dicit apoſtolus: de carne Gal.vj.c. Mihi abſit gloriari niſi in cruce dn̄i Marci.15.c. noſtri ieſu chriſti: p quem mihi mūdus crucifixus eſt et ego mundo. Caro a dextris: quia et ſpiritus cum ea crucifixus p compaſſionē ſalutē ꝓmittit dicens: Luce.23.e. Hodie mecū eris i paradiſo. Latro ſiniſter mūdus eſt: qui chriſto dn̄o inſultare nō ceſſat/ ⁊ crucē eiꝰ irridere: quia crucē penitentię ad imitationē chriſti portantibꝰ exprobrare non ceſſat. Triplex crux Tres igitur cruces ſūt: Crux carnis: crux mūdi: ⁊ in medio crux ſpūs. Crux carnis eſt diſciplina: cuiꝰ quattuor ligna/ ſunt quattuor partes diſciplinę: vigilię/ abſtinētię/ labor manuū/ diſciplinę. Crux mūdi/ ē ꝯtemptꝰ eius: cuius ſūt brachia q̄ttuor. Primū eſt cogitatio breuitatis ⁊ vanitatis eiꝰ: et eſt brachiū illud ramus p̄ciſus de ligno ſciētię. Secūdum eſt ⁊ dextrū/ deſideriū eternoꝝ: qđ ſup oīa in nobis mortificat amorē mūdi/ deſideriū ⁊ meditatio eternoꝝ. Tertiū brachiū eſt et ſiniſtrū/ aſpernatio tpaliū. Quartū qđ ē pn̄cipale eſt aſſidua mortis meditatio. Hieroꝰ. Facile ꝯtēnit oīa/ qui ſe ſemp cogitat moriturū. Crux ſpiritus eſt imitatio chriſti: Cuius quattuor brachia ſūt. Supiꝰ obediētia ad ſupiores: inferiꝰ ē humilitas ad inferiores: dextrū benignitas in ꝓſperitate: ſiniſtrū eſt patiētia in aduerſitate. De q̄ cruce dr̄ Eph.iij.d. Vt poſſitis cōprehēdere ⁊c. Itē nota q̄ dn̄s in cruce faciem habuit ad occidētē: in ſignū q̄ eccleſia occidentalis debebat pmanere. Tūc etiā erat meridies: Vn̄ ſignū crucis ipſius cadebat ſuper latronē qui fuit ſaluatꝰ: ad innuendū q̄ patientes pro ſe ⁊ penitētes ſaluat/ ⁊ refrigerat eſtum tribulationū eoꝝ. i Pretereūtes aūt blaſphemabāt eū mouentes capita ſua. Ps. Oēs videntes me deriſerūt me: locuti ſunt labijs ⁊ mouerūt caput. Et alibi. Ego factꝰ ſum op- Ps.21. Ps.108. probriū illis: viderūt me ⁊ mouerūt capita ſua. In hac autē ſerie dicit̄ triplicit̄ improperiū chriſti. A p̄tereūtibꝰ/ a latronibus/ a ſacerdotibꝰ. Vn̄ Ps. Opprobria exprobrātiū tibi Ps.68. ceciderūt ſup me. Vel ex circūſtātijs iproperantiū notat̄ corꝑ triplex icōſtātia. Operiſ: ibi: Pretereūtes. Cordis: ibi: Mouētes capita ſua. Oris: ibi: Et dicētes/ k Vah q̄ deſtruis tēplū dei. Vah interiectio deriſoria eſt. Iob.xxxix.c. Cū audierit ſonitum buccinę/ dicit vah. Eſa.xliiij.c. Saturatꝰ ē ⁊ calefactꝰ ē ⁊ dicit: Vah/ calefactꝰ ſū: vidi focū. l Et i triduo illud reedificas: ſalua temetipſum. Hiere.xliij.b. Quare futurꝰ es vt fortis qui nō pōt ſaluare: Verū quidē ē qđ ſubſannabāt: q2 ꝓpriū corpus deſtruebat: deſtructionē ⁊ diſſolutionē volūtarie ſuſcipiēdo: et tertia die reſurrectiōis glorioſum effecit. m Si filꝰ dei es deſcēde de cruce. Hūc eſcam mordere ceperat diabolus humanę naturę i chriſto/ ⁊ iā hamū q̄ capiebat̄ ſentiebat: ⁊ iđ fauces retrahere volēs/ mare rubꝝ.i. ſāguinē chriſti ſup ſe inūdās videbat: etiā iminere i ꝓximo ſibi ſubmerſionē/ ⁊ iđ vocationē eiꝰ ſuadebat: i certamine illo ſe iferiorē ꝯſpiciēs p blaſphemos de pace tractabat. Eſa.xxv.d. Humiliabit gl̄iā eiꝰ cū alliſiōe manuū eiꝰ. n Similit̄ ⁊ pn̄cipes ſacerdotū illudētes cū ſcribis

tes cū ſcribis ⁊ ſeniorib⁹ dicebāt: alios ſaluos fec̄ ſeipſum non poteſt ſaluū facere: ſi rex iſrael eſt/ deſcendat nūc de cruce ⁊ credimus ei. Ecce quomodo moliebat̄ diabolus per ora detractoꝝ ⁊ blaſphemātiū/ vt nō ſolueretur precium redemptionis noſtre: vt captiuos non redimeret: vt i ſēpiternū nos detineret. Volebat offerri ſacrificium noſtre reconciliationis/ vt nos ei ſemper ſeruire liceret. Volebat ꝙ biberet Al. foro calicem paſſioniſ et antidoti/ quo omne venenum eius expurgandū erat. Marci.15.c. Luc.23.f. Mirabiliter autem allegabat diabolus contra ſe dicēs: Si rex iſrael eſt deſcendat nūc d cruce. f Mira ſtulticia: ſi rex Marci.15.c. iſrael eſt deſiſtat certare pro iſrael/ et cedat hoſtib⁹ ſuis: vt ſit eis iſrael in captiuitatem. Si rex eſt/ ſceptrum dimittat qd vtiq; crux eſt. Eſa. ix.b. Factus eſt principatus ſuper humerū eius. Si rex ē/ dimittat baculum in quo ꝓ iſraele pugnat valde ꝓpugnator ad ſaluandum. a Confidit in deum: liberet eum nūc ſi Pſ.21. vult. Pſ. Sperauit i dño/ eripiet eum: ſaluū faciat eū quoniam vult eum. b Dixit eni/ quia fili⁹ dei ſum. Hoc patet in iohāne. c Idipſum autem ⁊ latrones qui crucifixi erant cum eo improperabāt ei. Hoc videt̄ Luc.23.f. falſum: quia in ſeruitiū diaboli quaſi latro bonus dixit: Memento mei dñe dum veneris in regnū tuū. Ad hoc dicit̄/ ꝙ hꝭ ponitur plurale pro ſingulari. Vel poteſt dici ⁊ melius: ꝙ primo conuitiat⁹ ē cum alio latrone: ſꝫ chriſto dño miſerāte viſitatus eſt ⁊ penituit. d A ſexta autē hora tenebre facte ſunt ſuper vniuerſam terrā vſq; ad horam nonam. Origen. dicit ꝙ ſolūmodo in terra iudeoꝝ tenebre facte ſunt: ſicut per triduū facte ſunt tenebre per vniuerſam terram egyptioꝝ/ niſi in terrā geſſen vbi erant hebrei: ſic ꝑ ſpacium trium horarum in iudea. Et hoc viſum eſt ei: quia ſi in terra gentilium aliquid tam mirādū contigiſſet/ illud in eorū ſcriptis relictum fuiſſet. Veruntū vt in hiſtorijs habet̄: Athenienſes viſis tenebris his/ dixerūt deum nature pati: ⁊ aram ei conſtruxerūt. Hoc ꝓpheratū fuit Amos. viij.c. Occidet ſol in meridie ⁊ obtenebreſcere faciam terrā in die luminis. Job v.c. Per diem incurrent tenebras ⁊ quaſi in nocte ſic palpabunt in meridie. Merito aūt ſexta hora crucifigi voluit dñs: quia venerat legem perficere. ṡ. v.b. Et ideo tēpus ꝑfectionis elegit: que per ſenarium deſignat̄. Sexta etate venit/ ſexto menſe poſt iohannem. Luc. j.d. Et hic menſis ſextus eſt Moraliter illi ⁊c. Sexta hora crucifigit̄ et ſexta feria. Moraliter. Tenebre fiunt ſuper vniuerſam terram cordis penitentis crucifixi: dum tenebras ſuas agnoſcit: ⁊ hec ē nona plaga qua percutitur nobis egyptus iuxta Origenē ſuper Exo. Tenebris enim tenebras noſtras percutim⁹: dum ignorantie noſtre tenebras in nobis agnoſcimus ⁊ condēnamus. Sol i nobis obſcurat̄: dum mundi gloria a nobis deſpicit̄. Job. xxxj.c. Si Pſ.120. vidi ſolem cum fulgeret. Pſ. Per diem ſol non vret te/ neq; luna per noctē. d A ſexta autē hora ⁊c. Nota ꝙ ſole naturali patiente eclipſim/ omnes res ſuū mutant colorē: Sic vero ſole eclipſato omnes mutare debemus colorem compatiendo et dolendo. ij. Reg. j.d. Filie iſrael ſuper ſaul flete qui veſtiebat vos coccino in delitijs: qui prebebat ornamenta aurea cultui veſtro: id eſt ſacramenta charitate plena. Item debemus mutare colorem/ ad ſimilitudinē ei⁹ patiendo. Gal. vj.d. Stigmata dñi ieſu in corpore meo porto. Itē debemus mutare colorem erubeſcēdo/ conſiderādo ꝙ cum Ro.5.b. inimici eius eſſemus/ ipſe tot ⁊ tanta eſt pro nobis paſſus et

israel eſt/ deſcendat nunc de
a cruce ⁊ credimus ei. Confi/
dit in ✝ deū: liberet eum nūc ſi
b vult: Dixit ēnim/ quia filius
c dei ſum. Idipſum autem ⁊ la/
trones qui crucifixi erant cū
d eo improperabāt ei. A ſexta
autem hora tenebre facte ſūt
ſuper vniuerſam terram vſq;
e ad horam nonā. Et circā ho/
f ram nonā clāmauit ieſus vo/
g ce magna/ dicēs: Eli eli lām/
ma açabtani: Hoc eſt: De/
us meus/ deus meuſ: vt quid
b dereliquiſti me? Quidam au/
tem illic ſtantes et audientes
dicebāt: Heliā vocat iſte. Et
i k ꝯtinuō currēs vn⁹ ex eis ācce/
ptā ſpongiā impleuit aceto: ⁊
l m impoſuit arūdini ēt dabat ei
n bibere. Ceteri vō dicebāt: Si/
ne: videam⁹ an veniat helias
liberāſ eū. Jeſus aūt iterū cla/
mās voce magna emiſit ſpm̄.

nos pro eo nihil. Eſa. xxiiij.d. Erubeſcet luna ⁊ confundetur ſol: id eſt ſancti in die iudicij/ videntes que paſſus eſt pro eis. His modis facta tenebroſa ſponſa dicit Cant. j.b. Nolite me conſiderare ꝙ fuſca ſim: quia decolorauit me ſol. Itē nota ꝙ dñs paſſus eſt pro nobis maximo feruore dici: ad innuēdum ꝙ ex maximo feruore charitatiſ patiebatur: ⁊ ꝙ per hoc maxime accendi debebat terra cordium noſtrorum. e Et circa horā nonā: Quia per eius mortem nouē ordineſ angelorū reparantur. Marci.15.c. f Clamauit ieſus voce magna Job.19.f. dicens: Heb. v.c. Cū clamore valido et lachrymis offerēs exaudit⁹ eſt pro ſua Marci.15.c. reuerentia. g Eli eli lamma açabtani: hoc eſt: deus me⁹: de⁹ me⁹ vt qd dereliqſti me. i. penis exponi ꝑmiſiſti. Eſa. liiij.c. Ad pūctū in modico dereliq te. Eſa. lx.c. In idignatiōe mea ꝑcuſſi te ⁊ i recōciliatione mea miſert⁹ ſum tui. Quidā dicūt ꝙ dñs in cruce dixit centum quinq̄ginta verſus pſalterij/ a viceſimoꝑmo pſalmo: Deus deus meus: vſq; ad hunc verſum: In man⁹ tuas com/ Pſ.30. mendo ſpm̄ meū: ⁊ hoc in cōmēdationē pſalmoꝝ/ qui tot ſūt. Vel q: ibi geminat: deus me⁹/ deus me⁹/ ꝯgruit ei: q: ipſe erat filius ei⁹ ꝑ naturā ⁊ ꝑ grām. h Quidā aūt illic ſtātes et audiētes dicebāt: heliā vocat iſte. Forte ibi erant aliq romani: qui nō intelligebāt hebreū/ ⁊ audierāt aliqñ loq de helia: ideo crediderūt ꝙ tunc ad litterā vocaret heliā in auxiliū. Vel etiam ipſi iudei potuerūt hoc dicere/ non intelligētes qd diceret ꝓpter tumultū. Moralit̄. Sic multi audita Moraliter peruerſe recitāt. Ecci. xj.d. Bona in mala ꝯuertēs inſidiat̄: et in electis ponit maculā. i Et ꝯtinuo currēs vnus ex eis. Prouerb. j.b. Pedes eoꝝ ad malū currūt. k Acceptā ſpongiam impleuit aceto. Sed qd ꝯcordat hoc ad ꝓcedentia: Dicendū eſt ſicut habetur in alio euangelio/ ꝙ Job.19.f. dixit: Sitio. Vel tedebat eos ibi tātū morari/ vnde vt citius moreret̄ dederāt ei acetum in ſpongia vt ſugeret. Dicit̄ enī ꝙ acetum ꝓpinatum pendentib⁹ in cruce facit eos citi⁹ mori. Vel forte crucifixores detulerunt ſecum vinū ad bibēdū/ qd ex calore factum acidum ei ꝓpinauerūt. l Et impoſuit arundini: vt poſſet ei porrigere: quia chriſtus eleuat⁹ erat Pſ.68. a terra. m Et dabat ei bibere. Pſ. In ſiti mea pota/ Moraliter uerūt me aceto. Moralit̄: Sic iuſtis pendentib⁹ in cruce penitentie/ obiurgatiōes ⁊ maledicta ꝓpinant: que ſunt qſi pot⁹ amar⁹ ⁊ acidus. n Ceteri vō dicebāt/ Sine: videamus an veniat helias liberās eū: ieſus aūt iterum clamās voce magna emiſit ſpm̄. Joh. x.d. Ego pono aīam meā ⁊ iterum ſumo eam: nemo tollit eam a me/ ſed ego pono eam a meipſo. Lucas dicit. xxiij.f. Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum. Hoc exemplo edocens quid faciendum ſit ſuis in omni periculo temptationis: et in ipſo diſcrimine mortis. Tūc enim pater vocandus eſt: tunc ei filiali amore medullitus adherendum eſt: tunc potiſſimū eſt ei ſpiritus cōmendandus: quia tunc demones circa nos aſſiſtūt tanq; leones preparati ad eſcam. In manus dei patris commendat ſpiritum ſuū: qui ſe totum ponit in voluntate eius. Sic clauſtrales in profeſſione ſpiritum: id eſt voluntatem ſuam commēdat in manibus prelati: nec debent reſumere vſq; in diem reſurrectionis/ ſicut ieſus. Clauſtralis igitur qui ſuam facit voluntatem/ aut nunq; depoſuit/ aut chriſti reſurrectionem preuenit. Sap. iij.a. Juſtorum anime in manu dei ſunt/ et non tanget illos tormentum mortis: Viſi ſunt clauſtrales in oculis inſipientium mori: illi autem ſunt in pace.

¶ a Et ecce velū tēpli ſciſſū eſt ī duas ꝑtes a ſūmo
vſqꝫ deorſū. Illud velū qḋ erat int̄ ſctā ſctōꝝ: ⁊ etiā illud
Myſtice qḋ erat ante faciē templi ⁊c. Myſtice: Velū tēpli ſciſſum ē
in morte chriſti: qꝛ ꝑ mortē eiꝰ apta ē nobis intelligētia ſcrip/
turę ꝗ prius erat clauſa iudeis. Vñ. ij. Cor. iij. d. Vſqꝫ ī ho/
diernū diē cū legit
Marci.15.d. moyſes/velamē poſi
Luc.23.f. tū eſt ſuper cor eoꝝ.
†Pſ.28. Pſ. Reuelabit ꝯdē
Apoc.6.c. ſa/ſcptur: ⁊ iō in tē/
plo eiꝰ oēs dicēt glo/
riā. b In duas
ꝑtes: qꝛ tunc apuit
q̄liṫ nouū teſtamētū
erat ī veteri/⁊ ecōuer
ſo. c A ſūmo vſqꝫ
deorſū: qꝛ magna
et parua ſacramenta
ſūt manifeſtata. Itē
velū pcī diuidiṫ in
culpā/dū culpa tolli
tur ꝑ pęnitētiā/⁊ pęna pęnitētialis teneṫ. Itē velū diuidiṫ/cū
totū malū qḋ ī nobis ē nob attribuimꝰ/⁊ deo totū bonū qḋ
Pſ.17. habemꝰ. d Et terra mota ē. Pſ. Cōmota ē ⁊ ꝯtremuit
terra. e Et petrę ſciſſę ſūt. Adhuc apparēt ſciſſurę ⁊ in
eis depoſūt ꝑegrini cruces ſuas. f Et monumēta apta
ſūt ⁊ multa corpa ſctōꝝ ꝗ dormierāt ſurrexerunt.
Hoc dr ꝑ anticipationē: qꝛ chriſtꝰ ꝑus reſurrexit. Vñ ſequiṫ.
g Et exeūtes de monumētis poſt reſurrectionē eiꝰ
venerūt ī ſctām ciuitatē ⁊ apparuerūt multis. Diciṫ
in euāgelio naçareoꝝ/ꝙ duo ꝗ fuerūt mortui ante circiṫ ānos
q̄draginta/boni ⁊ ſancti viri: venerūt in templū poſt reſurre/
ctionē dñi: ⁊ nō loquētes petierūt ꝑgamenū ⁊ incauſtū ⁊ ſcri
pſerūt/quō illi ꝗ erāt in limbo exultauerūt in deſcenſu dñi ad
Moraliter inferos et demones triſtabanṫ. Moraliṫ/ d Et terra
mota ē ⁊c. Terręmotus ſignificat terrenoꝝ cordiū muta/
tionē de feudo diaboli in feudū chriſti: vt mutareṫ de malo in
Pſ.76. bonū. Pſ. Hęc mutatio dextrę excelſi. Et alibi. Terra mota
Pſ.67. eſt: eteni cęli diſtillauerūt ⁊c. Itē. Sana dñe ꝯtritiōes eiꝰ qꝛ
Pſ.59. cōmota ē. Itē terręmotꝰ/terreni populi. i. iudaici motū ſig/
nificat: ꝗ mouēdus ⁊ diſꝑgēdꝰ erat int̄ gētes: Sicut dr Eſa.
xxiiij. a. Ecce dñs nudabit terrā ⁊ diſſipabit eā/⁊ affliget faciē
eiꝰ ⁊ diſperget habitatores eiꝰ. e Et petrę ſciſſę ſūt: id ē
corda obſtinatiōe obdurata ad pęnitētiā ſciſſa. De ꝗ Iohel.
ij. c. Scidite corda vr̄a ⁊ nō veſtimēta. f Et monumēta
apta ſūt. i. corda ſiue vita grę: ꝗ orōne ⁊ ꝯfeſſiōe debēt ape/
riri vt inde ꝓdeāt mortui ī reſurrectionē vitę. Nota ordinē.
Terra. i. cor pctōris moueṫ ꝑ timorē: petra ſcindiṫ ꝑ ꝯtritio/
nē: monumēta apiunṫ ꝑ ꝯfeſſionē: corpa ſanctoꝝ qui dormie
runt reſurrexerūt. i. congeries ſanctoꝝ operū ⁊ totus cętus
virtutū: ꝗ oīa ꝑ pctm̄ dormierāt per ſatiſfactionē iterū reui/
xerūt. Et venerūt in ſctām ciuitatē. i. in aīam ſanctificatā vñ
exierāt. Itē ibi ipſi pctōres mortui fuerūt ꝑ pctm̄/reſuſcitati
ꝑ pęnitentiā: venerūt in ſanctā ciuitatē. i. eccleſiā. Et tūc de/
bent apparere multis: vt ſicut multos ꝑ malū exemplū corru
perāt: ſic multos ꝑ bonū exēplum ędificēt. h Centurio
autem ⁊ ꝗ cū eo erant cuſtodientes ieſū ⁊c. Chryſ.
Centurio maxime crediṫ ꝓpter hoc/quia cum prāte mortuus
eſt. i. clamans. Centurio eſt: qui habet ſub ſe centum milites:
Marci.15.d. huic tradita erat executio crucifixiōis. Marcus ſic dicit: Cē
turio aūt qui ex aduerſo ſtabat videns ꝙ ſic clamans expiraſ
Luc.23.g. ſet/ait: Vere hic homo filius dei erat. Lucas autem ſic: Vi/
dens autem centurio qḋ factum erat/glorificauit deū dicēs:
Vere hic homo iuſtus erat. Recte autem dicitr: videns vel
viſo: quia myſteria dñicę paſſionis videntibus: id eſt intelligē
tibus timorē incutiunt ⁊ ad glorificandū deū inducunt. Vn/
de Eſa. xix. c. Erit terra iuda: id eſt corpus dñi/ęgypto: id eſt
peccatoribꝰ ī pauorē. Et Abacuk. iij. a. Dñe audiui auditū
tuum ⁊ timui: in medio duū animaliū: id eſt duorū latronū.
Cęci ergo ſunt ⁊ ſurdi qui ex lectione dñicę paſſionis nec ti/

a Et ecce velum templi ſciſſum
b c eſt in duas partes/a ſummo
d vſqꝫ deorſum. Et terra mota
e f eſt: et petrę ſciſſę ſunt: et mō/
numenta aperta ſunt: ⁊ multa
corpora ſanctorum qui dor/
g mierāt ſurrexerunt: Et exeū/
tes de monumentis poſt reſur/
rectionē eius venerunt in ſan
ctam ciuitatem: et apparue/
h runt multis. Centurio autem
et qui cum eo erant cuſtodi/
entes ieſum/viſo terręmotu
et his quę fiebant: timuerunt
valde/dicentes: Vere filius
i dei erat iſte. Erānt autem ibi
mulieres multę a longe: quę
ſecutę erant ieſum a galilea
k miniſtrantes ei: Inter quas
l erat maria magdalenę/et mā
m ria iacobi/et ioſeph mater/
et mater filiorum çebedei.

morem concipiunt nec glorificationē. Eſa. xlij. c. Surdi au/
dite ⁊ cęci intuemini ad videndū: Quis cęcus niſi ſeruus me/
us: et quis ſurdus niſi ad quem miſi nunciū meū? i Erāt
autem ibi mulieres multę a longe quę ſecutę erāt
ieſum a galilea miniſtrantes ei. Chryſ. Diſcipuli fuge
runt: iſtę affuerunt ⁊
omnia conſideraue/ Marci.15.d.
runt qualiter clama Luc.23.g.
uit/qualiter expira/
uit/qualiṫ petrę ſciſ/
ſę ſunt. Iob. xix. c.
Pelli meę: id eſt mu
lieribus quę exterio
ra miniſtrabant: con
ſumptis carnibus:
id eſt apoſtolis fugi/
entibus/adhęſit os
meum: id eſt chriſtꝰ
ſuſtentamentum ec/
cleſię/ſicut os carnis
et pellis. Unde ver/
ſus. Os chriſtꝰ/caro diſcipuli/pellis mulieres. Os remanet
caro diſparet/tu pellis adhęres. k Int̄ quas erat ma/
ria magdalenę: De qua Lucas. vij. f. Et Marcus vlt.
l Et maria iacobi: id ē mater iacobi minoris. ſ. m Et
ioſeph mater: ⁊ mater filiorum çebedei. ſ. iacobi ⁊ io/
hannis. Moraliter autem iſtę mulieres quę chriſtum ſūt Moraliter
ſecutę ⁊ ei miniſtrabāt/ſignificāt prelatos: qui ī ſacra ſcriptu/
ra mulieres dicuntur: quia matrū ⁊ nutricū ſpiritualium de/
bēt habere affectum ⁊ ſollicitudinē. j. Theſſal. ij. c. Facti ſu/
mus paruuli in medio veſtrum tanqꝫ ſi nutrix foueat filios ſu/
os. Debent etiam miniſtri eſſe totius eccleſię dei. j. Cor. iiij.
a. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros chriſti et diſpēſato/
res miniſteriorum dei. Debent etiam ſequi ieſum euntem
ad paſſionem per imitationem ⁊ compaſſionē. ſ. iiij. d. Veni
te poſt me/faciā vos fieri piſcatores hominū. Bene autem a
galilea dicūtur ſecutę: hoc eſt a rota/vel reuolutiōe/vel trāſ/
migratione: quia tales aſſumendi ſunt prelati qui reuelatos
oculos habent ad ſpiritualia contēplanda/⁊ trāſmigrauerūt
de veteri conuerſatione ad nouam: ⁊ mundi circumitus atqꝫ
pericula ſunt experti. Eccſ. xxxiiij. b. Vir in multis expertus
cogitabit multa: ⁊ qui didicit multa enarrabit intellectū. In/
ter quas prima nominatur maria magdalenę. Maria illu/
minata ⁊ illuminatrix ⁊ ſtella maris ⁊ amarum mare. Primū
enim oportet eſſe illuminatos/deinde illuminatores: Primo
doctos/poſtea doctores. Deinde oportet eſſe ſtellas maris:
id eſt in cęlo fixos per amorem ⁊ deſiderium ⁊ contemplatio
nē ⁊ ꝑ humilitatē paruos videri: longe a terra per cōtemptū
terrenorum: lucidos per doctrinam: portum ⁊ patriam huiꝰ
mundi venientibus ⁊ nauigantibꝰ oſtendentes. Deinde ma/
re oportet eſſe prelatos: id eſt cōgregationē aquarū/vt om/
nia fluenta gratiarum ⁊ doctrinarū in ipſos fluant: ⁊ ipſi non
redundent per ſuperbiam vel inanem gloriam: Sicut legitur
Eccſ. j. b. Omnia flumina intrāt in mare ⁊ mare non redun/
dat. Omnia etiam flumina temptationū ⁊ tribulationū de/
bent in ipſos intrare: ita tñ vt ipſi non redundent per impa/
tientiam. Omnia flumina aliorum peccatormu debēt intra/
re in ipſos per alueos confeſſionis: ita vt ipſi non redundent
per contemptum ⁊ aſpernationem confitentium. Magdale/
na interpretatur magnifica vel premunita vel turrenſis ſeu
defenſibilis: quę omnia bene congruunt prelatis. Debēt enī
eſſe magnifici: id eſt magna facientes: non tm̄ magnidici: id
eſt magna dicentes. Debent etiam eſſe premuniti: id eſt prę
alijs muniti munitione virtutum. Debent etiam eſſe turren/
ſes: id eſt in turre ſpeculationis ⁊ prouiſionis ⁊ vitę eminen/
tia exiſtētes. Eſa. xl. b. Sup mōtē excelſū aſcēde tu ꝗ euāgeli/
ças ſion. Secūda ē maria iacobi ⁊ ioſeph maṫ. Iacobꝰ interꝑ
tatur luctator vel ſupplantator conſilij: Sic prelatus debet
eſſe mater omniū luctantiū: contra mundū/carnem/et diabo
lum/et ſupplantantium eos: hoc eſt vere pęnitentiū: qui cum

¶ carne luctanṫ ieiunijs:

g carne lucrantur ieiunijs: cum mundo elemoſynis: cum diabo lo orationibꝰ. Et ſic ſupplantat̃ feſtinās: id eſt diabolus. i. de- ijcitur ⁊ eius conſilium diſſipat̃: Sicut legit̃. ij. Reg. xvij. c. Dñi nutu diſſipatum eſt conſiliū achitophel. Debet etiã prelatus eſſe mater ioſeph: id eſt omniū qui in ſeipſis ſpūali- bus dimenſionibus creſcũt/ vel aliorum generatione: ſicut ſunt doctores ⁊ p̃di catores. Tertia fuit mat̃ filioꝝ zebedei: qui interpretat̃ do- natio vel donatus: et ſignificat clauſtra les/ q̃ ſpecialit̃ dona ti ſunt deo. Unde de leuitis dicit̃ Nume- ri. viij. c. Dono do- nati ſũt mihi. Horū igit̃ omniū: peniten tium/ doctoꝝ/ p̃dica toꝝ et clauſtraliū/ debet eſſe mat̃ p̃lat' et eos fouere ⁊ nutri re. Hoc etiam aduer tendum eſt q̃ maria bis dicit̃: vt duplex amaritudo inſinuet̃ que debet eſſe in pre latis. Prima eſt amaritudo zeli: De qua Ps. Zelus domus tue comedit me. Secūda ẽ amaritudo cōpaſſionis: De q̃. ij. Cor. xj. g. Quis infirmat̃ ⁊ ego nō infirmor: q̃s ſcandalizat̃ et ego nō ſcādalizor: Similit̃ mat̃ bis dicit̃ ꝓpt̃ duplicẽ ſollici- tudinẽ quā debent gerere de ſubditis: ſpūalem. ſ. et tempora- lem. Uel ꝓpt̃ duplex officiū: pariēdi. ſ. et educādi: qđ debet eẽ in prelatis. Gal. iiij. c. Filioli mei quos iterum parturio do- nec formet̃ chriſtus in vobis. i. Cor. iij. a. Lac dedi vob po- tum non eſcam.

G cl. 15. d.
l. 22. g.
b. 19. g.
Nu. 8. c. dil. 1. Leo.
cl. 15. d.

a Cū ſero aūt factū eſſet venit
q̃dam hō diues ab arimathia
b nōie ioſeph: q̃ ⁊ ipſe diſcipulꝰ
erat ieſu. Hic acceſſit ad pila
c tū/ ⁊ petijt corpus ieſu. Tūnc
d pilatꝰ iuſſit reddi corpꝰ. Et ac
cepto corpe ioſeph/ inuoluit il-
e lud i ſyndone mūda: ⁊ poſuit
illud i monumēto ſuo nouo:
f qđ exciderat i petra. Et aduol
g uit ſaxū magnū ad oſtiū mo-
h numēti: ⁊ abijt. Erant aūt ibi
maria magdalene ⁊ altera ma
i ria ſedētes ꝯ ſepulchꝝ. Alte-
ra aūt die q̃ ẽ poſt paſceuen:
k ꝯuēnerũt p̃ncipes ſacerdotū ⁊
phariſei ad pilatū dicentes:
l Dñe/ recordati ſumꝰ q: ſeduc
m tor ille dixit/ adhuc viuēs: poſt
n tres dies reſurgā. Iube ḡ cu-
ſtodiri ſepulchꝝ vſq3 i diẽ ter-
tiū: ne forte veniāt diſcipli eiꝰ
et furent̃ eum/ ⁊ dicant plebi:
ſurrexit a mortuis: ⁊ erit no-
uiſſimus error peior priore.
o Ait illis pilatus: Habetis cu-
ſtodiam. Ite cuſtodite ſicut
p ſcitis: Illi aūt abeuntes: mu-
q nierũt ſepulchrum/ ſignantes
lapidem cum cuſtodibus.

Ps. 68.

a Cum ſero autẽ factum eſſet venit quidam homo diues ab arimathia: que ramatha di- citur. j. Reg. j. c. b Noie ioſeph: q̃ ⁊ ipſe diſcipulꝰ erat ieſu: hic acceſſit ad pilatum ⁊ petijt corpꝰ ie- ſu: quia non licebat deponere ſuſpenſos: ſicut nec mō/ niſi de licentia. Nota q̃ datum fuit iſti ioſeph qui erat nobilis: vt di cit Marcꝰ. xv. d. vt deponeret chriſtū de cruce. Et ideo in- oleuit conſuetudo/ vt noui milites habeant ius deponēdi pri- mū ſuſpenſum. Quia aūt iſte erat diues ⁊ bonus/ non ſũt dā- nandi diuites: quia non res in vitiū ſed malefacta cadũt. Di- citur in euāgelio nazareoꝝ/ q̃ iudei iſtū ioſeph i carcere po- ſuerunt/ alligantes eum ad colūnam eo q̃ ita honorifice ſepe- liſſet eum: Et q̃ prius poſt reſurrectionẽ apparuit ei in carce- re q̃3 marie magdalene/ ⁊ liberauit eum de carcere. Mora- liter. Marcꝰ. xv. g. dicit: Nobilis decurio: id eſt de curia. Que autẽ ſit nobilitas/ que ve diuitie eiꝰ/ dicit Lucas. xxiij. g. Qui erat decurio vir bonus ⁊ iuſtus qui non ꝯſenſerat cō- ſilio ⁊ actibus eorum: Hic acceſſit ad pilatum ⁊ petijt corpꝰ ieſu. Corpus ieſu eſt eccleſia: Col. j. c. que pendet in cruce mi ſerie ⁊ penitentie. Ioſeph prelatꝰ: qui debet eſſe creſcēs duo- bus modis: quos diximꝰ/ in ſe ⁊ in alijs. Et debet eſſe nobilis decurio. i. nobilis in decalogi intelligẽtia ⁊ obſeruantia. De- bet etiam eſſe diues auro celeſtis ſapiẽtie: ⁊ argento ſacre elo quentie ⁊ margaritis bonoꝝ operū. Debet eſſe diſcipulus ie ſu. i. de ſchola eius mitis ⁊ humilis corde. Debet etiam eſſe ab arimathia: que interpretat̃ vigilia donationis. i. vigilans circa ſubditos ſibi datos ad cuſtodiam. Hic petijt corpus ie- ſu a pilato. i. a tyrānis eccleſiam quam multis afflictionibus affligunt. Idem eſt ergo accedere ad pilatum ⁊ petere corpꝰ ieſu: qđ ingredi ad pharaonẽ ⁊ dicere: Dimitte populum vt ſacrificet mihi in deſerto. c Tunc pilatus iuſſit red- di corpus. Peiores ſũt p̃ncipes ⁊ tyrāni nři tp̃is q̃3 pilatꝰ: q: ille iuſſit reddi corpꝰ ieſu: iſti aūt inceſſant̃ affligũt eccleſiā. d Et accepto corpe ioſeph/ poſuit illud in monu- mento ſuo: id eſt preparato ſibi/ nouo. Hinc eſt q̃ corpus

Moraliter

Exo. 5. a.

debet poni in pixide imediate ḡ nō ſit ad alios vſus Mutua. f Qđ exciderat i petra. Eſa. xxij. c. Excidiſti memoria le in excelſo/ diligent̃ tibi i petra tabernaculū. g Et aduol uit ſaxū magnū ad oſtiū monumẽti ⁊ abijt. Thren. iij. f. Lapſa eſt in lacum. i. in limbum vita mea: Et aīa lap- ſa ẽ: quia voluntarie ibi deſcẽdit: Poſue- rũt lapidẽ ſuper me. De h ſepulchro dr̃ Eſa. xj. c. Quẽ gẽtes dep̃cabunt̃: ⁊ erit ſe- pulchꝝ eiꝰ glorioſū. h Erāt autẽ ibi maria magdale- ne ⁊c. aſpicientes vbi poneret̃ corpꝰ ie ſu. Propt̃ h dicũt q̃- dam q̃ tm̃ due ma- rie venerũt ad monu mẽtū. Sz ꝯ eoſ ẽ cō ſuetudo eccleſie/ q̃ re p̃ſentat tres i die pa ſche. Preterea i mar co habet̃ de tribus: Maria magdalene/ et iacobi/ et ſalome.

Marci. 16. a.

Pōt aūt dici q̃ in p̃ncipio nō fuerũt niſi due: ſ3 i reſurrectiōe fuerũt tres. Moralit̃ aūt iſinuat̃ h q̃lit̃ recipi debeat corpꝰ chriſti in paſcha. Per h aūt q̃ poſuit eum ioſeph in ſyndone mūda/ notat̃ q̃ debet poni i mūda ꝯſciētia. De q̃ ſyndone dr̃ Prouerb. vlt. c. Syndonẽ fecit ⁊ vendidit ⁊ cingulū tradidit chananeo. Net aūt h ſyndō cogitādo/ deliberādo/ ꝯſiliādo: ordit̃ opando: texit̃ retractādo/ ⁊ decorādo. e Et poſuit il- lud i monumēto ſuo nouo. i. i corde inouato p̱ pniam. Eph. iiij. f. Renouamini ſpū mētis vře. f Qđ exciderat i petra. i. in chriſto. Eſa. xxij. c. Excidiſti memoriale i excelſo diligent̃ in petra tabernaculū tibi. Eſa. lj. a. Attẽdite ad pe- trā de q̃ exciſi eſtis. Saxū aūt magnū qđ aduoluit̃ ad oſtiū monumẽti/ ẽ magna pnia q̃ tenet i nobis ieſū p̱ grām. Eſa. xxx. c. Dabit tibi dñs panẽ artū ⁊ aquā breuẽ ⁊ ñ faciet vltra auolare a te doctore tuū. Due marie ſũt due amaritudines ꝓ irriguo inferiori ⁊ ſuperiori: Uñ ꝓ male geſtis ⁊ bonis nō factis. i Altera aūt die q̃ eſt poſt paſceuen. i. poſt ſextā fe- riā. i. in die ſabbati. k Couenerũt p̃ncipes ſacerdo- tū ⁊ phariſei ad pilatū dicẽtes: dñe. Nūc p̃mo vocāt dñm. l Recordati ſumꝰ: q: ſeductor ille: Inuidia nō patit̃ ꝓpriū nomẽ dicere: ſed ille/ m Dixit: adhuc vi- uẽs: poſt tres dies reſurgā. Nota q̃ vocāt eū ſeductorẽ. Tūc adipletū eſt illud Hiere. xij. b. Facta eſt hereditas mea q̃ſi hiena/ ſm aliā lrām: q̃ ſeuit i mortuis. n Iube ḡ cu- ſtodiri ſepulchꝝ vſq3 i diẽ tertiū ⁊c. In h adimpletū eſt illud Hiere. xj. d. Eradamꝰ eū de t̃ra viuẽtiū ⁊c. o Ait illis pilatꝰ: habetis cuſtodiā: ite cuſtodite ſic̃ ſcitis. q. d. nō tractabo de h faciẽdo/ vos ſi vultis h tracteris. p Illi aūt abeũtes munierũt ſepulchꝝ ſignātes lapidẽ cū cuſtodibꝰ. Sed nōne erat ſabbatū: Pōt dici q̃ nō fuit opꝰ ſeruile ſignare vel ſigillare lapidẽ: ſic̃ nec ſigillare litteras. q Signātes lapidẽ/ anulis ſuis. Moralit̃ Attẽdẽda ſũt tria diligent̃ que cuſtodie dñici corpis appoſita ſũt. ſ. lapis de q̃ iam diximꝰ: ſignaculū ſiue ſigillū/ cuiꝰ fractura oñdit dñici corpis ſublationẽ: tertio cuſtodes. Et h in oī ſepultura ſpūali obſeruat eccleſia ſpūalit̃. Primū in baptiſmo vbi ẽ veteris ho minis ſepultura: vñ ⁊ iterrogat̃ bapticādus vtrū abrenūciet diabolo ⁊ oībꝰ pompis eiꝰ: Lapis ad oſtiū monumẽti ẽ fir- mitas ꝓpoſiti de ñ relabẽdo. Scđo iprimit̃ ſigillū. i. charact̃. Tertio cuſtodes. ſ. patrini. Q2 aūt baptiſmꝰ ſit ſepultura et dñice mortis figura/ teſtat̃ Apl's Roma. vj. a. Cōſepulti eni ſumꝰ cū illo p̱ baptiſmū i mortẽ. Sic ⁊ in ſepultura pnie. In ꝯtritione enim moritur vetus homo. Lapidis auolutio eſt fir mum propoſitum perſeuerandi. Signaculum eſt confeſſio.

Moraliter

g Ratione eni ꝯfeſſionis

¶ Ratione enī ɔfeſſionis pẽnitẽtia maxime ē ſacramētū.i.ſacꝝ ſignū. Cuſtodes ſūt ɔfeſſores ⁊ doctores ꝑ exhortatiōes et ɔſilia ſua. Sic etiā in ſepultura religionis/ pⁱma traditiōe quā facit i man⁹ abbatis/ ſeipſū ſepelit q̄ſi monumētū ingrediēs: obligatio aūt voti ē lapidis aduolutio ad oſtiū monumenti: ſignaculū tonſura et habit⁹: cuſtodes magiſter nouitioꝝ ⁊ abbas vel prioꝛ.

A

Marci.16.a.
Luce.24.a.
Joh.20.a.

Capitulū. XXVIII.

a Veſpere aūt ſabbati q̄ luceſcit in pⁱma ſabbati/ b venit maria magdalene et c altera maria vidēre ſepulchꝝ. d Et ecce terremotus factus ē e magnus. Angelus enī domi/ f g ni deſcendit de celo / ⁊ acce/ h i dens reuoluit lapidem: et ſe/ k debat ſuper eum. Erat autē aſpectus eius ſicut fulgur: et veſtimenta eius ſicut nix.

¶ Expoſitio Capituli. XXVIII.

Veſpe autē ſabbati ⁊c̄. Hoc capitulū diuidit in q̄ttuoꝛ ptes. In pⁱma parte agit de aduētu mulierū ad monumētū ⁊ apparitiōe angeli q̄ miſit eas ad ap̄los reſurrectionē dn̄i nūciare. In ſecūda agitur de apparitiōe dn̄i ad mulieres iuſſū āgeli pagētes: ibi: Et exiert cito de monumēto. In tertia agit de fraudulētia pⁿcipū ſacerdotū: q̄ pcio dato corruperūt cuſtodes/ vt dicerēt ieſū furatū a diſcipulis ipſis dormiētib⁹: ibi: Que cū abiiſſēt ⁊c̄. In q̄rta agit de apparitiōe dn̄i ad vndecim diſcipulos in galileā: ibi: Undecim aūt diſcipuli abierūt. Dicit ḡ: a ¶ Veſpe aūt ſabbati. Nota ꝙ poſtq̄ dn̄s fuit ſepultus ſabbatū erat: ⁊ iō nō potuerūt eū mulieres inūgere/ ſꝫ ſtellis incipientib⁹ apparere: q2 tūc licebat eis opari: ſicut ecōuerſo/ ſexta feria multis apparētib⁹ nō licebat eos cibos ampli⁹ pꝛepare. Stellis ḡ apparētib⁹ i ſabbato pꝛepauerūt ſe ⁊ vnguēta emerūt/ ſed q2 nox erat dimiſerūt vſq̄ in mane. Dicit ḡ: Veſpe aūt ſabbati q̄ luceſcit in pⁱma ſabbati.i. i parte noctis ſabbati.i. i initio ſiue pⁱma pte lucis dn̄ice. Vn̄ accipit hic veſpera nō pro pⁱma parte noctis ſed pro vltima. Prima aūt ſabbati ſm̄ hebꝛeos dr̄ dies dn̄ica.i. prima dies poſt ſabbatum: ⁊ ſecūda ſabbati ⁊ tertia ſabbati ⁊c̄. b ¶ Venit maria magdalene ⁊ altera maria videre ſepulchrū: Et ecce tremot⁹ fact⁹ ē magn⁹. Similit i crucifixione fact⁹ ē. e ¶ Angel⁹ eī dn̄i deſcēdit de celo et accedēs reuoluit lapidē. Ergo remouit eū a monumēto. Aug⁹. Qꝛ āgel⁹ aduenit/ obſeqū ſue ſuiturꝫ qđ dn̄o debebat impēdit. i ¶ Et ſedebat ſup eū. Ergo nō erat intus ſꝫ extra. Cōtrariū tn̄ ē i Marco. Rn̄ſio. Pōt dici ꝙ ibi erāt duo angeli: vn⁹ extra ⁊ ali⁹ intra. Vel pōt de eodē angelo intelligi: ſed matthe⁹ vocat hic monumētū ipſū ſepulchꝝ: et ſic patet ꝙ ſedebat extra: Marcus aūt vocat monumētū totam illā camerā in q̄ erat ſepulchꝝ/ ⁊ ſic ſedebat angel⁹ intra monumētū. Sepulchꝝ enī dn̄i erat factū ad modū camere ꝑ excisionē i petra. In h̄ aūt ꝙ ſedebat/ chꝛiſtū regnantē indicat. Sedere enī regnārꝫ ē. k ¶ Erat aūt aſpect⁹ ei⁹ ſic fulgur ⁊ veſtimēta ei⁹ ſicut nix/ cādida. In quo ſignificat ꝙ dn̄s in cōmuni reſurrectiōe terroꝛē incutiet reꝓbis/ ⁊ blā-
Pſ.24. dus erit electis. Vn̄ Pſ. Dulcis ⁊ rect⁹ dn̄s. Malach.iij.a. Quis poterit cogitare diē aduēt⁹ ei⁹: et q̄s ſtabit ad vidēdū eum: Ipſe enim quaſi ignis ɔflans: ⁊ quaſi herba fullonum.

¶ Pꝛe timore autē eius

Moraliter Moralit a ¶ Veſpe aūt ſabbati ⁊c̄. q̄n licebat pꝛimo opari.i. in iuuētute. Thꝛen.iij.d. Bonū eſt viro cū portauerit iugū dn̄i ab adoleſcētia ſua. Prouerb.xxij.a. Prouerbiū eſt: adoleſcēs iuxta viā ſuā ⁊c̄. b ¶ Venit maria magdalene ⁊ altera maria.i. pctōꝛ habēs dolorē pro cōmiſſis et omiſſis: vel pro irriguo duplici. c ¶ Videre ſepulchrū: id eſt religionē. De h̄ ſepulchꝛo dicit.iiij. Reg. xiij.d. Quidam ſepelientes hoīem/ viderūt latrūculos ⁊ proiecerūt in ſepulchꝝ heliſei: ⁊ ad tactū oſſiū ei⁹ ſuſcitat⁹ ē. Hō mortuus pctōꝛ: latrūculi demones: ſepulchꝝ vero heliſei.i. dei nr̄i ſaluatoris.i. chꝛiſti eſt clauſtrum. Oſſa chꝛiſti tangere/ eſt fortia opa imitari: vt ꝙ ieiunauit q̄draginta dieb⁹/ ꝙ paup fuit ⁊ huiuſmodi. Sꝫ q̄dā nolūt tāgere oſſa/ ſed carnē/ dicētes ꝯ abſtinentiā: dn̄s bn̄ comedebat/ q2 potatoꝛ vini dicebat. Alij tangūt veſtimēta dicētes: dn̄s habuit plures tunicas. Sꝫ videant ꝙ ſi legit habuiſſe plures veſtes niſi i paſſiōe ⁊ h̄ ad illuſionem. Tangat ergo peccatoꝛ oſſa ſi vult reſuſcitari. Et tūc ſtabit ſuper pedes ſuos: id eſt dn̄abitur affectib⁹ conculcās eos. De hoc ſepulchꝛo etiā dicit.iij. Reg. xiij.g. de abdo facto ꝓpheta: Cum mortuus fuero inq̄t: ſepelite me in ſepulchꝛo i quo vir dei ſepultus eſt. Sic aliqui quando mortui ſunt vel ꝑ infirmitatem vel per ſenectutē volunt intrare religionē. Sed nota ꝙ in hoc ſepulchꝛo multi ſuſcitant a phytoniſſa: vt dr̄ de ſamuele.j. Reg. xxviij.b. Phyton vētriloquus vel abyſſus: ⁊ ſignificat aliquos clauſtrales: qui largi ſunt in epulis: qui etiam habēt abyſſum pecunie: ꝑ que ſuſcitant in ꝓlationes. Quidam veniunt videre ſicut exploratores: quibus poteſt dici illud Geñ.xlij.c. qđ dixit ioſeph fratrib⁹ ſuis: Per ſalutē pharaonis exploratores eſtis. Alij aūt veniūt videre vt intrent. Et hi boni ſunt: de q̄bus hic dicitur. Joh.j.f. Magiſter vbi habitas: veni ⁊ vide. d ¶ Et ecce terremot⁹ fact⁹ ē magn⁹: angel⁹ eī dn̄i deſcendit de celo. Hoc ē poſtq̄ intrauit clauſtrū ⁊ videt quātitatem ſuorum peccatoꝝ ⁊ penarum quas meruerat ꝓ illis: tūc mouetur coꝛ eius: ⁊ hoc q2 angelus dn̄i.i. gratia deſcendit d̄ celo. Jaco.j.c. Omne datum optimū ⁊ omne donū perfectum deſurſum eſt ⁊c̄. Et hoc ē qđ dicit Pſ. A facie dn̄i mota eſt terra. Exo.xix.c. Totus mons: id eſt coꝛ hominis pri⁹ elatū per ſuperbiā / cepit fumigare: id eſt reſolui in compunctionem ⁊ lachꝛymas. Pſ. Tange montes ⁊ fumigabunt. Joh.v.a. Angelus dn̄i deſcendebat in piſcinam ⁊ mouebat aqua. g ¶ Et accedēs reuoluit lapidem: id eſt duritiā clauſtri vt poſſit eam ſuſtinere. Hoc facit gratia. Job.xxviij.a. Lapidem caliginis: id eſt duritiam clauſtri ⁊ vmbrā mortꝫ: quia temptatis de auſteritate clauſtri videtur ꝙ clauſtrum ſit quaſi mors: diuidit torrens: id eſt gratia a populo peregrinante: id eſt a clauſtralib⁹ qui non reputāt ſe habere hic mauentē ciuitatem in gratia inebꝛiat: vt non ſentiāt aliquam duritiam in clauſtro. Pſ. Inebꝛiabunt ab vbertate dom⁹ tue. i ¶ Et ſedebat ſuper eum. Laſſus ſedet ⁊ quieſcit: ſic gratia facit hominē ſedere ⁊ quieſcere in duritia clauſtri. Job.vj.b. Que prius nolebat tangere anima mea: nunc pꝛe anguſtia cibi mei ſunt. k ¶ Erat autem aſpectus eius ſicut fulgur ⁊ veſtimēta ei⁹ ſic nix/ cādida. Tāgit duplicē effectum gratie: quia mundat: qđ notat cū dicit: veſtimēta ei⁹ ⁊c̄. Itē accēdit: ⁊ inflāmat. Unde dicit: Erat aſpect⁹ ei⁹ ſic fugur. Hic eſt ſpūs duplex heliſei quem petijt fieri in ſe.iiij. Reg.ij.b. Si abluerit dn̄s ſordes filiaꝝ ſiō/ ⁊ ſāguinē hierſm lauerit d̄ medio ei⁹/ ecce mūdicia: i ſpū iudicij ⁊ ſpiritu ardoꝛis/ ecce iflāmatio: Eſa.iiij.b. Alit. e ¶ Angel⁹ eī dn̄i deſcēdit de celo. Angel⁹ pdicatoꝛ: q̄ debet deſcēdere ꝑ cōpaſſionē ⁊ coꝛpoꝛalem viſitationem ad peccatores q̄ ſūt in mundo. f ¶ De celo: id eſt de altitudine contemplationis ⁊ ſancte ɔuerſationis. g ¶ Et accedens/ ad monumētum: id eſt peccatores per manſuetudinē ⁊ affabilitatē. Eccꝫ.iiij.a. Congregationi pauperum affabilem te facito h ¶ Reuoluit lapidem: id eſt velamen ſcripture ⁊ duritiam a coꝛdibus peccatorum per conſolationem ⁊ remiſſionem venie ⁊ glorie. Deinde ſedere ſuper lapidem: id eſt cum peccatorib⁹ morā facere quouſq̄ plenius infoꝛment in bono. k ¶ Erat autē aſpectus eius ſicut fulgur: ⁊ veſtimenta eius ſicut nix. Debet enim pꝛedicatoꝛ luminoſitate ſcientie eſſe coruſcans: ⁊ ardoꝛe celi flammeus: puritate autem conuerſationis niueus. Item fulgoꝛ fulget/ vrit/ findit/ et fetet: Sic pꝛedicatoꝛ debet eſſe fulgens/ vrens/ findens/ ⁊ fetens. De doctrina fulgeat/ exēplo vrat/ diſcretiōe findat/ ſibi fetcat memoria peccatoꝝ. Debet etiam habere veſtitū niueū.i. candidū per innocentiam: frigidū per ɔtinētiā. Et tūc fiet qđ ſequitur:

✱ Pꝛe timore autem eius

Marginal references (right column): Pſ.113. (beside "A facie dn̄i mota eſt terra"); Pſ.143. (beside "Tange montes ⁊ fumigabunt"); Pſ.35. (beside "Inebꝛiabunt ab vbertate dom⁹ tue").

ꝟ a Pre timore aūt eiꝰ exterriti sūt custodes ⁊ facti sūt velut mortui. Ecce ꝙ terribilis malis. b Rūdens aūt angelꝰ dixit mulieribꝰ: nolite timere vos/ discretiue. q.d. vos estote secure nō custodes. d Scio eni ꝙ iesū qui crucifixꝰ ē q̄rit: nō est hic/ per ꝑsentiam carnis. f Surrexit enim sicut dixit. Hieroꝰ dicit: ꝙ media nocte resurrexit. Qḋ ꝓbat duabꝰ rōnibꝰ. Una est: qꝛ resurrectio significata ē Judic. xvj.a. ꝑ sansonē: q̄ tulit media nocte portas gaze/ q̄ munita interpraꝫ. i. corpus christi/ qḋ fuit castꝝ munitū ꝯtra diabolū: in supcilio mōtis portauit. i. in gloria resurrectiōis. Hoc etiā ꝓbat ex institutiōe aploꝝ: q̄ istituerūt in p̄mitiua ecclesia missam decantandam in pascha media nocte/ in signū resurrectionis dn̄i: vn̄ et nos in scō sabbato pasche ī missa q̄ tarde cantaꝫ facimꝰ memoriā ꝺ illa nocte: ⁊ ī b̄ndictiōe cerei. Augꝰ aūt dic̄ ꝙ surrexit diluculo. Qḋ ꝓbat: qꝛ q̄dragita horis fuit ī sepulchro: in die parasceue ꝑ q̄ttuor horas ⁊ tota nocte sequēti ⁊ die: ecce viginti octo hore: ⁊ tota nocte sabbati ꝑ duodecim horas: q̄ cū predictis faciūt q̄draginta. Ps. Exurge gloria mea exurgā diluculo. g Uenite ⁊ videte locū vbi positꝰ erat dn̄s.

rci.16.b. c.24.a. B rci.16.b. c.24.a.

a Pre timōre aūt eius exterriti
sūt custodes: ⁊ facti sūt velut
b mortui. Respondēs aūt ange
c lus dixit mulieribꝰ: Nolite ti-
d mere vos. Sciō eni ꝙ iesum
e q̄ crucifixꝰ ē querit: Nōn ē h:
f g Surrexit eni/ sic dixit. Ueni-
h i te ⁊ videte locū vbi positꝰ erat
k dn̄s. Et citō eūtes dicite dis-
cipulis eiꝰ qꝛ surrexit: ⁊ ecce
l p̄cedet vos ī galileā: Ibi eū
videbit/ ecce p̄dixi vob. Et
m n exierūt cito de monumēto cū
o p timōre ⁊ gaudio magno cur-
rentes nūciare discipulis eiꝰ.
q Et ecce iesus occurrit illis/ di
r cēns: Auete. Ille aūt accesse-
s t rūt ⁊ tenuerūt pedes eiꝰ ⁊ ad-
v orauerūt eū. Tūc ait illis ie-
x sus: Nolite timere. Ite nūcia
y te fratribꝰ meis vt eāt ī galile-
z a am: ibi me videbūt. Que cū
abijssēt: ecce q̄dā ꝺ custodibꝰ
venerūt ī ciuitatē ⁊ nūciauerūt
p̄ncipibꝰ sacerdotū oīa q̄ fac-
b ta fuerāt. Et ꝯgregati cū senio
ribꝰ ꝯsilio accepto pecuniā co
piosā dederūt militibꝰ dicētes
:

Ps.56.

De resurrectiōe dn̄i h̄ aduertendū est/ ꝙ nec visa ē nec scita nisi ex post facto testimonio angeloꝝ vacuitate monumēti in signis lintheaminū: taudē ipsiꝰ dn̄i testimonio ꝯfirmata: miraculis ꝓ tribꝰ glorificata. Primū fuit ꝙ clauso monumēto et itegro signaculo exiuit. Secūdū terrifica angeloꝝ apparitio. Tertiū terremotꝰ. k Et cito eūtes dicite dicipulis eiꝰ qꝛ surrexit: ⁊ ecce p̄cedet vos ī galileā: ibi eū videbit ⁊c. In monte thabor eū viderūt q̄ est ī galilea.

aliter * a Pre timore aūt eiꝰ exteriti sūt custodes ⁊c. Milites custodes pilati sūt p̄ncipes ⁊ tyrāni. Oēs eni ad aduētū boni p̄dicatoris terrenꝫ/ ⁊ sūt velut mortui. Roma. xiij.a. Uis nō timere ptātē: Bonū fac ⁊c. b Respondēs aūt angelus dixit mulieribꝰ. i. penitentibus. c Nolite timere vos. Luc. xij.d. Nolite timere pusillus grex. d Scio eni ꝙ iesū qui crucifixꝰ ē querit. Crucifixū querit: q̄ ꝑ penitentiā iesum q̄rit/ nō purpuratū/ vt q̄dam. Contra quos Bern. Nimis delicatus ē miles q̄ vult gaudere cū mūdo et regnare cū christo. Sic etiā dicunt p̄dicatores vl' claustrales volentibꝰ intrare claustrū: Scio qꝛ vos crucifixum queritis. Augꝰ in libro. iiij. de symbolo. Si amaꝫ vita: q̄re nō queriꝫ vera: Queriꝫ a q̄busdā/ sed nō inueniꝫ: qꝛ vbi nō ē queritur. Osee. v.b. In gregibꝰ suis ⁊ in armētis suis vadent ad querendū dn̄m/ ⁊ nō inuenient. Quid mirum: Nō est ipse custos porcoꝝ vel boū. j. Cor. ix.b. Nunq̄d de bobꝰ cura est deo: Lucas. xxiiij.a. dic̄: Quid q̄ritis viuētē cū mortuis: i. vitā in loco mortis. s. ī sepulchro: Qḋ pōt referri ad illos q̄ in claustro qḋ ē monumētū vel locꝰ mortuoꝝ/ delitias mūdi q̄rūt. Hoc eni in claustro q̄rere ē vitā in morte querere. e Non est hic: surrexit eni sicut dixit. Hoc veraciꝫ de multis claustralibꝰ pōt dici/ ꝙ surrexit dn̄s ⁊ abijt ⁊ nō ē ibi: tn̄ locꝰ et habitꝰ eiꝰ ē ibi. Et h̄ est ꝙ sequiꝫ: g Uenite/ operādo.
Ps.118. h Et videte/ itelligēdo. Ps. A mādatis tuis itellexi. Et
Ps.111. alibi. Intellectꝰ bonꝰ oībꝰ faciētibus eū. Ul' g Uenite/ credēdo. h Et videte/ intelligēdo. Esa. vij.b. Nisi credideritis: non intelligetis: i Locū vbi positꝰ erat dn̄s. Johānes. xx.b. dicit: corpꝰ aūt iesu nō inuenerūt: ſ tn̄ sudarium ⁊ lintheamina q̄ erāt signa ꝙ ibi fuerat. Sic ē in multis claustralibꝰ/ sudariū ⁊ lintheamina. i. habitū monachalē/ qui est sudariū monachoꝝ: qꝛ in eo sepeliunꝫ: ⁊ claustꝝ. i. locū ipsum q̄lēcūqꝫ posses repire: sed iesū nō repies: qꝛ surrexit nō ē hic. j. Reg. xix.c. Porro dauid abijt ⁊ aufugit ⁊ saluatꝰ ē: tulit autē michol statuā ⁊ posuit eā sup lectū ⁊ pellē pilosam caprarū ad caput eiꝰ et operuit eam vestimentis: cūqꝫ venissent nūcij saul: inuētū est simulacrū sup lectū ⁊ pelles caprarū. k Et cito eūtes dicite discipulis eiꝰ/ qꝛ surrexit: ⁊ ecce p̄cedet vos ī galileā. i. in reuelationē p̄nie vel eterne glorie. Talis enim debet esse finis p̄dicatiōis. l Ibi eū videbit sicut p̄dixit vobis. Ibi eni dn̄s reuelabiꝫ. j. Cor. xiij.d. Uidemus nunc ꝑ speculū ī enigmate: tūc aūt facie ad faciē. Esa. lx.a. Tūc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabiꝫ ⁊ dilatabiꝫ cor tuū. Similꝫ videꝫ ī mōte thabor ī p̄nia. m Et exierūt cito de monumēto. s. maria magdalene ⁊ altera maria: Sic claustrales n̄ debēt eē ꝓmpti ad exeūdū de claustro qḋ ē monumētū: ſ ad vocē q̄reuꝫ p̄lati debent exire. Cant. v.a. Uox dilecti mei pulsantis ⁊c. n Cū timore: ne eleueꝫ q̄n exhibeꝫ ei honor. o Et gaudio: ne dep̄maꝫ ꝑ ꝯtēptū. Machabei p̄liabanꝫ p̄lia dn̄i cū leticia. Ecce due mole/ timor ⁊ gaudiū: de q̄bꝰ Deut. xxiiij.b. Ps. Seruite dn̄o in timore: et exultate ei cū tremore. p Ps.2.
Currētes nūciare discipulꝫ: q̄ pigros significāt q̄ torpēt parisꝰ. Prouer. vj.b. Usqꝫ q̄ piger dormies. Prouer. xxiiij.b. Erue eos q̄ ducunꝫ ad mortē: ⁊ eos q̄ trahūꝫ ad iteritū liberare nō cesses. Si dixeris vires nō suppetūt: q̄ inspector ē cordis ipse intelligit/ ⁊ saluatorem aīe tue nihil fallit. q Et ecce iesus occurrit illꝫ. Occurrētes mutuo se vidēt. Esa. lxiiij.b. Occurristi letāti ⁊ faciēti iusticiā. Facile pōt currere cū q̄ via currit ⁊ cui illa occurrit. Amos. vj.d. Nunq̄d currere queūt ī petris eq̄: r Dicēs: auete. Sic booz ait messoribꝰ. i. p̄dicatoribꝰ q̄ colligunt frumētū dn̄i. i. aīas sanctas. s Et tenuerūt pedes eiꝰ: In q̄ notaꝫ esse verꝰ homo. t Et adorauerūt eū. In q̄ ostēdiꝫ esse verꝰ deꝰ. Deut. iiij.b. Dn̄m deū tuū adorabis ⁊c. Moraliꝫ. Pedes dn̄i sūt p̄dicatores. Deut. xxxiij.a. Qui appropinquāt pedibꝰ eiꝰ accipient de doctrina eiꝰ. Chrys. Ueller aliquis vꝫm esse ſm illas mulieres/ potest nunc nō solū pedes tenere: ſ ⁊ manus ⁊ pedes. v Tūc ait illꝫ iesus: nolite timere. Prouer. vlt. d. Lex clemētie ī ore eiꝰ. x Ite nūciate fribꝰ meis: De q̄bꝰ Ps. Narrabo nomē tuū fribꝰ meis. y Ut eāt ī galileā/ q̄ interpraꝫ trāsmigratio. s. vt trāseāt de vitijs ad ꝟtutes. Galilea q̄ ē p̄nia. z Ibi me videbūt. Hoc ē ꝙ dn̄s videꝫ ī rubo ardēte. i. ī p̄nia. Exo. iij.a. a Que cū abijssēt: ecce q̄dā de custodibꝰ ⁊c. Custodes/ boni p̄lati: q̄ vidētes scītatē claustri nūciāt ī ciuitatē mūdi: vt ꝑ exēplū suū reuocenꝫ ab īmūdicijs suis. De hac ciuitate Nau. iij.a. Ue ciuitas sāguinū/ vniuersa mēdacij dilaceratiōe plena. Sꝫ nota ꝙ nūciauerūt p̄ncipibꝰ sacerdotū/ nō turb. Si eni nūciassēt turbis/ nō diuertissēt eos a veritate/ ⁊ ipsi māsissent ī bono. Un̄ in p̄ncipio nō est p̄dicādū magnatibꝰ ſ minoribꝰ. Ps. In salicibꝰ ī medio eiꝰ suspēdimꝰ organa nr̄a. Salices ꝑ supbiam erecti sūt: qꝛ habēt humorē tpaliū ⁊ infructuositatē bonorū operū: q̄ sūt ī fluxu delitiarū. b Et ꝯgregati cū senioribꝰ ꝯsilio accepto/ pecuniā copiosā dederūt militibus dicentes. Supra emerunt veritatem ad p̄dēdum: modo redimūt falsitatē ad perdēdū: Nec diciꝫ pro quanto.

C Moraliter Ps.21. Ps.136.

Dicite qꝛ discipuli

B a Dicite q̄z diſcipuli ei⁹ nocte venerūt ⁊ furati ſūt eū nobis dormiētib⁹. Si vellēt furari/ nōdū cuſtodito ſepulchro h̄ feciſſet i p̄ma nocte: q̄z tūc nulluſ affuit ſepulchro. Quid aūt volūt ſudaria myrrhe affixa: non ſolū iniuriā feciſſent ei nudātes corpus: ſed ⁊ p̄iculo ſe imiſiſſent tardātes: q̄z gluten tenax ē myrrha. Chryſ. Nec formā mēdacij habebat qḋ dicebāt: q̄liť furarent hoies pauperes ⁊ idiote nec appropīq̄re audēteſ: Chryſ. Ad min⁹ cōfortenť q̄ nō erat ibi corpus. Moraliť per incuriā p̄latorū multotiens furať diabolus aīas ſubditor. Eſa. lvj. d. Dormiētes ⁊ amātes ſomnia. iij. Reg. iij. c. Mortu⁹ ē fili⁹ mulieris hui⁹ nocte: dormiēs q̄ppe oppſſit eū.

B

Moraliter

a Dicite q̄z diſcipuli ei⁹ nocte venerūt: ⁊ furati ſūt eū nobis
b dormiētib⁹. Et ſi h̄ auditū fuerit a p̄ſide/ nos ſuadebim⁹ ei:
c et ſecuros vos faciem⁹. At il
d li accepta pecunia/ fecerūt ſicˉ
e erāt edocti. Et diuulgatū eſt verbū iſtud apḋ iudeos vſq̄
f in hodiernū diem. Undecim
g aūt diſcipuli abierūt i galileā in montē vbi ꝯſtituerat illiſ ie
h ſus. Et videtes eū adorauerūt:

Nota aūt q̄ dn̄m aliq̄ furanť: alij emūt: alij rapiūt violētia: alijs gratis datur. Furať dn̄m qui occultam pn̄iam agit ſub habitu ſeculari et pulchritudine veſtiū. De hoc furto. iiij. Reg. xj. a. Tollens autem ioſaba ioas/ furatus eſt eum. Joas/ memoria domini interp̄tať: hic ē chriſt⁹ q̄ infixit in cordibus nr̄is memoriam dei p̄ris. Joſaba/ ſecuritaſ: ⁊ ſiḡt paupertatē/ q̄ ē penitēs fili⁹ dei p̄ris. Illud p̄cioſiſſimū furtū emūt q̄ apte penitent. Eſa. lv. a. Uenite emite abſq̄ argēto vinū ⁊ lac. i. chriſtum ⁊ regnū celorū: abſq̄ vlla cōmutatiōe: q̄z incōpabile ē premium glorie p̄cio pn̄ie. Violenť rapiut/ q̄ ineſtimabiles faciūt penitentias. Hi ſignificanť p iacob q̄ luctat⁹ ē cū angelo ⁊ noluit eū dimittere anteq̄ habuiſſet bn̄dictionē: Gen. xxxij. f. S. xj. b. A dieb⁹ iohānis baptiſte regnū celorū vim patiť ⁊ violēti rapiūt illud. Dať puſillis gratis: q̄ moriunť poſt baptiſmum qui nunq̄ aliq̄d meruerūt. Luc. xij. d. Nolite timere puſillus grex: cōplacuit eni p̄ri v̄ro dare vobis regnū. b Et ſi hoc auditū fuerit a p̄ſide ſuadebim⁹ ei: ne q̄cq̄ a vob exigat. c Et ſecuros vos faciem⁹: q̄z eritis abſq̄ periculo. d At illi accepta pecunia fecerūt ſicˉ erant edocti. Chryſ. Nō mireris ſi pecunie milites ſup̄auerūt q̄ apud diſcipulū tantā oſtēderūt feritatē. Eccs. x. d. Pecunie

Moraliter obediūt oia. Eccl. x. b. Nihil iniquius q̄ amare pecuniā. Moraliť: Sicut dona fecerūt illos cuſtodes a veritate obmuteſcere: ſic pluries de p̄dicatorib⁹ accidit. Qḋ ſiḡtū ē Daniel. vlt. c. q̄ daniel poſuit adipē ⁊ pilos in ore draconis: ⁊ ſic eū occidit. Os dracōis/ os p̄dicatoriſ: q̄ flatu ſuo debet oēs accēdere. In ore cui⁹ aliq̄n poniť adeps. i. poſſeſſionū dilatatio. Pili q̄ renaſcunť ſunt reddit⁹ annui/ ⁊ ſic mut⁹ fit a p̄dicatione. Pix tenax ē pecunia: q̄ adheret ſup oia. Tales nō poſſūt ſonare ſicut nec chorde vncte. e Et diuulgatū eſt verbū iſtud apud iudeos vſq̄ i hodiernū diē. Adhuc modo dicūt iudei q̄ diſcipuli furati ſint dn̄m/ ⁊ dixerūt eū reſurrexiſſe a mortuis. Hiere. viij. b. Apprehēderūt mēdaciū et noluerūt reuerti. f Undecim aūt diſcipuli abierūt de hieruſalē. g In galileā in montē vbi ꝯſtituerat illis ieſus: ⁊ videntes eum/ viuū: adorauerūt. Eccl.

Moraliter xxxv. c. Qui adorat deū in oblectatiōe ſuſcipieť. Moraliť. f Undecim autē diſcipuli ⁊c̄. Undenari⁹ numerus eſt trāſgreſſiōis ⁊ imp̄fectiōis. Trāſgreſſiōis: q̄z denariū tranſit. Imp̄fectiōis: q̄z ad duodenariū numerū nō p̄uenit. Per qḋ duo notanť. ſ. cōmiſſio ⁊ omiſſio: q̄ ſūt i diſcipulis dn̄i. i. i p̄latis ⁊ doctorib⁹. j. Eſdre. viij. a. Man⁹ p̄ncipū ⁊ ingratuū in hac trāſgreſſiōe p̄ma fuit. Et tn̄ ipſi laborāt vt videāt chriſtū i monte cū nōdū abierint in galileā. i. i trāſmigrationē: iō non vidēt eū glorioſū/ ſed ſicut egyptij paruulū ⁊ p̄fugū. S. ij. c. Clauſtrales iam in galilea trāſmigrauerūt de mūdo nō amplius redituri: Aſcendāt igitur in montē ꝯtemplatiōis ⁊ videbūt dn̄m glorioſū. i Quidā aūt dubitauerūt: putātes eū eē ſpiritū quē videbāt: vt dicit Lucas. xxiiij. f. Uel ſic alij putabant phantaſma eſſe/ q̄z ambulabat ſup aq̄s. S. xiiij. c. Nota autem q̄ eſt dubitatio tarditatiſ: ſic thomas dubitauit. Joh. xx. f. Thomas q̄ dr̄ didym⁹. Itē admiratiōis: ſic omnes. Luc. vlt. f. Illis aūt nō credētib⁹ et admirātib⁹ p̄ gaudio. Itē ratiocinationis: ſic maria/ Luce. j. d. Quomodo fi et iſtud/ q̄m virū nō cognoſco. Itē erroris: ſic iudei. Joh. x. c. Si tu es chriſtus dic nobis palā. Itē pietatiſ: ſic iohannes baptiſta. S. xj. a. Tu es qui venturus es an aliū expectam⁹. k Et accedēs ieſus ⁊c̄. Nō ſolum corpaliť ſ; magiſ ſpiritualiť. Gen. xxvij. d. Accede ad me et da mihi oſculū. Jaco. iiij. b. Appropinq̄te deo ⁊ appropinq̄bit vob. l Locut⁹ ē eis dicēs: data ē mihi oīs p̄tās ⁊c̄. Joh. xvj. c. Oia q̄cūq̄ habet p̄r mea ſt. S. xj. d. Oia mihi tradita ſūt a p̄re meo. Quare nō dic̄ oīs ſapia vl̄ charitas: Nūq̄d melior ē p̄tās q̄ charitas: Nō: Sed de illa magiſ dubitāt. Sap. xij. c. Subeſt tibi cū voluerſ poſſe. m In celo ⁊ i terra ⁊c̄. Chryſ. Cur n̄ dic̄/ et i iferno: Quia planū erat. Phil. ij. b. Ut i noīe ieſu oē genu flectať ⁊c̄. Apoc. j. d. Qui habet claues mortiſ ⁊ iferni n Euntes ḡ docete oēs gētes. Reuocat h̄ qḋ. S. x. a. p̄cepat: In viā gētiū ne abieritiſ. Dic ḡ: Euntes ḡ docete: Contra ignaros q̄ officiū p̄dicatiōis aſſumūt. Quid docebūt: Nō cōputare in annos: ſ; o Oēs gētes: ꝯ acceptores pſonarū. p Baptiʒātes eos i noīe p̄ris ⁊c̄. Hic dať forma baptiʒādi. q Docentes eos ſ̄uare oia q̄cūq̄ mādaui vob. Oia dic̄: fidē/ ſpē ⁊ charitatē. Joh. xiiij. c. Qui h̄z mādata mea ⁊ ſ̄uat ea: ille ē q̄ me diligit. Leuit. xviij. a. Faciet̄ iudicia mea ⁊ p̄cepta ſ̄uabitis. r Et ecce ego vobiſcū ſū oīb⁹ dieb⁹. Chryſ. Q̄z magna iniūxerat/ ꝯfortās ait: Et ecce ego vobiſcū ſū. Eſa. vij. c. Ecce v̄go ꝯcipiet ⁊ pariet ⁊c̄. Prouer. viij. d. Delitie mee ſt eē cū filijs hoīʒ. Chryſ. Moyſi dic̄ dn̄s: Ego ero tecū: Exo. iij. c. Et hieremie: Ego ſū tecū: Hiere. j. b. Ezech. ſimiliť. ij. c. Illi ad vnā gētē miſſi ſūt: ⁊ tn̄ multotieſ recuſabāt: nihil tale loquūť trāſmiſſi i orbē terrarū. Nōne vna tunica induti ⁊ calciati circūeūt ⁊ oēs ſup̄ati ſūt: s Uſq̄ ad ꝯſumationē ſeculi. Nō dic̄: vſq̄ ad finē vite: ſ; vſq̄ ad ꝯſūmationē ſeculi: i q̄ oēs ſeq̄ceſ eorū ꝯnumerat. Chryſ. Rememorat eis ꝯſūmationē: ne p̄ſentia ſolū inſpiciāt q̄ ſimul cū p̄ſenti vita diſſoluenť/ ſiue triſtia ſiue iocūda: ſ; futura bona ſine falſa mēſura. Non meminit iudeorū: nō improꝑauit petro negationē/ nec ceteriſ. Leuit. xix. d. Nō memor eriſ iiurie ciuiū tuorū. Gen. vlt. c. P̄r tuus anteq̄ moreret̄ p̄cepit nobiſ vt hec tibi verba illi⁹ diceremus: Obſecro vt obliuiſcariſ ſcelerū fratrum tuorum ⁊ peccati atq̄ malicie quā exercuerūt in te.

Dubitatio multiplex.

i
k Quidā aūt dubitauerūt. Et accedēs ieſus locut⁹ ē eis dicens:
m Data ē mihi oīs p̄tās i celo ⁊
n
o i terra. Eūtes ḡ docete oēs
p gētes baptiʒātes eos in noīe
q p̄ris et filij et ſpūſſcti: docētes eos ſeruare oia queq̄cūq̄ mā
r daui vobis. Et ecce ego vo
s biſcū ſū oīb⁹ dieb⁹ vſq̄ ad cōſūmationem ſeculi.

Explicit euangelium ſ̄m Mattheum.

Decē chriſti appariti ones.

- Prima marie magdalene: Joh. xx. c.
- Secunda eidem cum alia. h. vlt. b.
- Tertia petro: Luc. vlt. (Luc. vlt. e.
- Quarta duobus diſcipulis euntib⁹ in emaus:
- Quinta ipſis reuerſis in hierl̄m. Luc. vlt. f. et decē ap̄lis abſente thoma: Joh. xx. c. He q̄nq̄ apparitiōes fuerūt in die reſurrectiōis.
- Sexta poſt octo dies in hieruſalē omnib⁹ apoſtolis p̄ſente thoma: Joh. xx. f.
- Septima ad mare tyberiadis: Joh. xxj. b.
- Octaua omnibus vndecim in galilea. h. vlt. d
- Nona i cenaculo ipſis cenātib⁹: Marc. vlt. c
- Decima in monte oliueti: Act. j. a.

Explicit Poſtilla dn̄i Hugonis Cardinalis ſup Mattheū.